BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
165
H
6-7
NAPOLI

Digitized by Google

11
5
7

Digitized by Google

SACRÆ ROTÆ ROMANÆ

DECISIONES

Coram bon: mem: R. P. D.

FRANCISCO CAROLO KAVNITZ

Eiuſdem Sacræ Rotæ Auditore

POSTEA

Epiſcopo Labacenſi

IN DVAS PARTES DISTINCTÆ

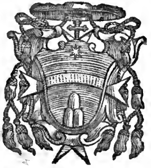
Cum Argumentis, Summarijs, & Indice ornatæ

Studio, & Diligentia

FRANCISCI PANDOLPHI DE MONTEFALISCO

I. C., & olim in Romana Curia Aduocati

PARS PRIMA.

ROMÆ, MDCCXXXIV.

Typis, & ſumptibus Leoni, & Mainardi Typographorum Cameralium.

SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

Emo, ac Rmo Principi

ANNIBALI ALBANO

S.R.E.Camerario, & Card.Ampliſſimo
&c. &c. &c.

NOVISSIMVS *in dies Tibi, Princeps Eminentiſſime, debendi titulus, de præteritis nihil vt dicamus, mate-*

ria-

Digitized by Google

riaque ipſa, quæ ex noſtris Typis luci publicæ demandatur, animos facit, vt Deciſiones haſce eò quod par eſt obſequio Tibi offeramus. Et ſanè ſi quis alius ad hoc perſoluendum aliquando debitum anhelabat, nos, qui animum Tuum beneficum liberalemque ſenſimus, vitio nobis tribuebamus diuturnitatem ſilentij, tempuſque nimis anxie expectabamus, quo publicitus grates tantis referre poſſemus beneficijs. Materia quoque effingi non potuiſſet aptior, atque accommodata magis, quippe quæ luculentiſſima præſefert exempla ius ſuum cuique reddendi, quo nihil Sanctiſſimo Patruo tuo fuit antiquius, maximeque & optabat ipſe, & præſtabat. Ad Eminentiam Tuam eo ad ſuperos euocato inter cœteras hanc primum emigraſſe virtutem certum cuique eſt; at nos modeſtiæ tuæ, quæ negat laudationi locum, obtemperantes hocce munus offerrimus tuum quidem, integritatique tuæ apprime debitum, quod ſi generoſo, quo ſoles acceperis ani-

mo,

mo, vt enixe obteſtamur, nihil nobis erit optabilius, iucundius nihil. Interim patrocinium tuum cæptis noſtris apprecantes Sacram Purpuram exoſculamur

In perpetuum

Humillimi, atquè Obſequentiſſimi

Leoni, & Mainardi Typographi Camerales.

Digitized by Google

IMPRIMATVR

Si videbitur Reuerendiſſimo P. Magiſtro Sacri Palatij Apoſt.

N. Epiſcopus Boianen. Viceſg.

IMPRIMATVR

Fr. Benedictus Zuanelli Ordinis Prædicatorum Sacri Palatij Apoſtolici Magiſter.

Digitized by Google

INDEX
DECISIONVM
PER
DIOECESES.

A

AMerina Fideicommiſſi prima Iulij 1709. deciſ.192.

Anconitana, ſeù Recinaten. Cauthelę Angeli 3. Iunij 1709. dec. 185.

Eadem 7. Aprilis 1710. deciſ.201.

Aretina Iurium Parochialium 26. Iunij 1702. deciſ.5.

Eadem 16. Aprilis 1706. deciſ.106.

Ariminen. Donationis 19. Iunij 1705. deciſ.91.

Ariminen., ſeù Anconitana Fideicommiſſi 18. Iunij 1710. deciſ.211.

Aſculana Cenſus 6. Iunij 1707. deciſ.152.

Aſtulana Donationis 18. Iunij 1706. deciſ.122.

Auenionen., ſeù Carpentoraten. Fideicommiſſi de Tertullis ſuper Expenſis 30. Aprilis 1706. deciſ.110.

Auenionen. Succeſſionis 9. Decemb. 1709. deciſ.194.

Auximana Dotis 14. Ianuarij 1707. deciſ.139.

B

BAlneoregien. Beneficij 21. Ianuarij 1707. deciſ.140.

Baren. Societatis 4. Maij 1711. deciſ.240.

Beneuentana Manutentionis quarta Maij 1703. deciſ.24.

Beneuentana nullitatis Teſtamenti 12 Decembris 1702. deciſ.10.

Eadem ſuper Remiſſoria 11. Decembris 1702. deciſ. 9.

Bononien. Dotis 16. Martij 1703. deciſ.16.

Bononien. Fideicommiſſi 28. Ianuarij 1707. deciſ.141.

Bononien. Fideicommiſſi de Roſſenis 28. Ianuarij 1707. deciſ.142.

Bononien. Fideicommiſſi de Ghiſlerijs ſuper Redditione Rationis quarta Martij 1709. deciſ.175.

Eadem 28. Iunij 1709. deciſ.190.

Bononien. Fideicommiſſi de Volta ſexta Maij 1709. deciſ.181.

Eadem 31. Martij 1710. deciſ.200.

Bononien. Immiſſionis 21. Iunij 1709. deciſ.188.

Bononien. Subhaſtationis 1. Iulij 1707. deciſ.160.

Eadem 14. Iunij 1709. deciſ.187.

Eadem 21. Iunij 1710. deciſ.213.

Brixinen. Beneficij ſuper Attentatis 26. Aprilis 1709. deciſ.180.

Eadem 2. Iunij 1710. deciſ.205.

Brixinen. Iuriſdictionis 27. Iunij 1710. deciſ.214.

Index Deciſionum

C

Callien. Laudemij 11. Maij 1703. deciſ.26.
Camerinen. Reinueſtimenti 16. Iunij 1716. deciſ.209.
Camerinen. Reſtitutionis Dotis 16. Aprilis 1706. deciſ.107.
Camerinen. Succeſſionis 13. Iunij 1710. deciſ.207.
Carpentoraten. Primogeniturę 27. Ianuarij 1706. deciſ.102.
Caſertana Beneficij 13. Decemb. 1709. deciſ.195.
Celſonen. Parochialis 12. Iunij 1702. deciſ.3.
Cæſenaten. Fructuum Dotis ſuper Reſeruatis 14. Ianuarij 1704. deciſ.39.
Cæſenaten. Spolij 12. Februarij 1703. deciſ.14.
Eadem vndecima Iunij 1703. deciſ.29.
Clareuallen. Viſitationis ſuper Manutentione 21. Martij 1707. deciſ.143.
Colonien. Canonicatus 23. Iunij 1704. deciſ.61.
Comen. Beneficij 14. Decembris 1708. deciſ.169.
Comen. Cappellaniæ 7. Martij 1704. deciſ.46.
Cracouien. Decimarum 12. Decembris 1710. deciſ.224.
Cremonen. Beneficij 11. Maij 1705. deciſ.83.
Eadem 14. Maij 1706. deciſ.113.

D

Dertonen. Beneficij S. Catharinę 10. Decembris 1708. deciſ.167.
Dertonen. Beneficij S. Iacobi 10. Decembris 1708. deciſ.168.

E

Eugubina Canonicatus ſuper Expenſis 18. Iunij 1703. deciſ.30.
Eugubina Fideicommiſſi 3. Iunij 1709. deciſ.184.
Eugubina Hæreditatis 1. Iulij 1707. deciſ.162.
Eugubina Immiſſionis 11. Maij 1711. deciſ.242.

F

Fauentina Beneficij 24. Aprilis 1705. deciſ.80.
Eadem decima Iunij 1705. deciſ.89.
Fauentina Fideicommiſſi 13. Februarij 1705. deciſ.79.
Ferrarien. Fideicommiſſi 4. Iulij 1704. deciſ.67.
Eadem 1. Decembris 1704. deciſ.73.
Eadem ſuper Fructibus 2. Iulij 1706. deciſ.130.
Eadem prima Iulij 1707. deciſ.161.
Firmana Dotis 25. Iunij 1708. deciſ.163.
Eadem ſuper Alimentis, & Sumptibus litis vigeſima quinta Iunij 1708. deciſ.164.
Firmana Immiſſionis 5. Maij 1704. deciſ.56.
Firmana Pecuniaria 27. Iunij 1704. deciſ.64.
Eadem ſuper Manutentione 27. Iunij 1704. deciſ.63.
Firmana Prælationis 13. Iunij 1710. deciſ.208.
Foroliuien. prætenſæ Commendæ 5. Maij 1706. deciſ.111.
Eadem ſexta Iunij 1707. deciſ.153.

Gerun-

Per Diœceſes.

G

Gerunden. Eleemoſynæ Pauis ſuper Expenſis 21. Nouembris 1704. deciſ. 71.
Eadem ſuper condonatione fructuum 8. Iunij 1705. deciſ. 86.
Gerunden. Iuriſdictionis ſuper exhibitione 23. Iunij 1703. deciſ. 31.
Giennen. Erectionis Collegiatæ 2. Iunij 1704.. deciſ. 57.
Eadem ſuper attentatis 2. Iunij 1704. deciſ. 58.
Giennen. Iuris votandi 2. Iulij 1706. deciſ. 135.
Eadem ſuper manutentione 2. Iulij 1706. deciſ. 134.

H

Hadrien. Canonicatus 7. Maij 1706. deciſ. 112.
Eadem 4. Aprilis 1707. deciſ. 147.
Hildeſimen. Expenſarum 17. Aprilis 1711. deciſ. 238.
Hildeſimen. Fructuum Canonicalium 19. Ianuarij 1703. deciſ. 12.
Hortana Præeminentiarum 16. Iunij 1704. deciſ. 60.

I

Ilcinen. Beneficij 2. Iulij 1706. deciſ. 136.
Illerden. Proceſſionum 23. Martij 1703. deciſ. 19.
Eadem ſuper manutentione 21. Martij 1703. deciſ. 17.
Eadem ſuper Remiſſoria 21. Martij 1703. deciſ. 18.
Eadem ſuper Declaratoria 21. Aprilis 1704. deciſ. 52.
Illerden. Receptionis Pacis 23. Martij 1703. deciſ. 20.
Imolen. Legitimæ, & Trebellianicæ 26. Martij 1703. deciſ. 21.

L

Lancianen. Archipresbyteratus ſuper Attentatis 3. Iulij 1705. deciſ. 96.
Eadem ſuper Declaratoria 2. Iulij 1706. deciſ. 131.
Legionen. Beneficij 13. Iunij 1704. deciſ. 59.
Legionen. Parochialis ſuper Negotio principali 7. Decembris 1703. deciſ. 37.
Eadem 11. Ianuarij 1706. deciſ. 101.
Eadem 2. Iulij 1706. deciſ. 133.
Eadem ſuper Remiſſoria 7. Decembris 1703. deciſ. 36.
Leodien. Beneficij 14. Ianuarij 1707. deciſ. 138.
Eadem 27. Iunij 1707. deciſ. 157.
Leodien., *ſeù Aquiſgranen.* Canonicatus 2. Iulij 1703. deciſ. 34.
Lucana Fideicommiſſi 14. Decembris 1708. deciſ. 170.

M

Maceraten. Cappellaniæ 26. Iunij 1705. deciſ. 94.
Maceraten. Emphyteuſis 19. Iunij 1702. deciſ. 4.
Mantuana Bonorum 12. Aprilis 1709. deciſ. 177.
Eadem 3. Iunij 1709. deciſ. 186.
Eadem 26. Iunij 1709. dec. 189.
Mantuana Fideicommiſſi 10. Martij 1704. deciſ. 47.
Marſicana Immiſſionis 7. Decembris 1705. deciſ. 99.
Eadem 14. Maij 1706. deciſ. 114.
Materanen. Archipresbyteratus 27. Iunij 1707. deciſ. 158.
Mediolanen. Beneficij ſuper Expenſis 8. Iunij 1705. deciſ. 87.
Mediolanen. Ceſſionis 20. Martij 1711. deciſ. 234.
Melevitana Iuriſpatronatus 23. Maij 1707. deciſ. 148.

Index Deciſionum

Monaſterien. Optionis 14. Iunij 1706. deciſ. 120.
Eadem ſuper Manutentione 14. Iunij 1706. deciſ. 121.
Montis Caſſinen. Legati 1. Iulij 1709. deciſ. 193.
Montis Faliſci Legitimæ 30. Iunij 1704. deciſ. 65.
Montis Peluſij Pignoris conuentionalis 4. Iulij 1704. deciſ. 66.

N

Neritonen. Cenſus 3. Iunij 1707. deciſ. 151.
Neritonen. Iuriſpatronatus 11. Aprilis 1704. deciſ. 50.
Nouarien. Penſionis 5. Decembris 1710. deciſ. 221.
Eadem ſuper Remiſſoria 5. Decembris 1710. deciſ. 222.
Nullius, ſeù Clareuallen. Iuriſdictionis ſuper bono Iure 25. Iunij 1706. deciſ. 125.
Eadem ſuper Manutentione 25. Iunij 1706. deciſ. 126.
Nullius, ſeù Clareuallen. Viſitationis 25. Iunij 1706. deciſ. 123.
Eadem ſuper Attentatis 25. Iunij 1706. deciſ. 124.
Eadem ſuper Viſitatione 21. Martij 1707. deciſ. 144.
Eadem ſuper Manutentione 21. Martij 1707. deciſ. 145.
Nullius, ſeù Terræ Pontiani Cenſus 2. Decembris 1705. deciſ. 98.
Eadem 19. Aprilis 1706. deciſ. 108.
Nullius, ſeù Tiraſonen. Decimarum de Tudela 28. Ianuarij 1704. dec. 42.
Eadem ſuper Remiſſoria 28. Ianuarij 1704. deciſ. 43.

P

Palentina Theſaurariæ 4. Iunij 1703. deciſ. 28.
Pampilonen. Beneficij 3. Decembris 1703. deciſ. 35.
Peruſina Aſſociationis ſuper Expenſis 25. Iunij 1703. deciſ. 32.
Peruſina Donationis 12. Februarij 1703. deciſ. 15.
Peruſina Manutentionis 3. Iunij 1705. deciſ. 84.
Piſauren. Molendinorum ſuper bono Iure 17. Iunij 1707. deciſ. 154.
Eadem 23. Martij 1711. deciſ. 236.
Eadem ſuper Manutentione 17. Iunij 1707. deciſ. 155.
Eadem ſuper Manutentione 23. Martij 1711. deciſ. 237.
Pragen. Archidiaconatus 5. Maij 1710. deciſ. 202.
Eadem ſuper Manutentione 5. Maij 1710. deciſ. 203.

R

Reatina Beneficij 11. Ianuarij 1709. deciſ. 172.
Reatina Iuriſpatronatus 12. Maij 1710. deciſ. 204.
Reatina Spolij 5. Decembris 1704. deciſ. 75.
Eadem ſuper Fructibus 3. Iulij 1705. deciſ. 97.
Ripana Dotis 29. Aprilis 1705. deciſ. 81.
Ripana Immiſſionis 30. Aprilis 1704. deciſ. 54.
Romana Alimentorum 11. Februarij 1704. deciſ. 44.
Eadem 4. Auguſti 1704. deciſ. 70.
Eadem ſuper Reſeruatis 4. Aprilis 1704. deciſ. 49.
Romana Argentorum 6. Iunij 1710. deciſ. 206.
Eadem 2. Auguſti 1710. deciſ. 219.
Romana Aſſociationis 23. Iunij 1710. deciſ. 212.
Eadem 1. Auguſti 1710. deciſ. 218.
Romana Cambij 11. Iunij 1706. deciſ. 119.
Romana Caſalis Teſtæ Leporis 22. Apri-

Aprilis 1709. deciſ. 178.
Eadem 22. Aprilis 1709. deciſ. 179.
Romana Cenſus 9. Iunij 1702. deciſ. 1.
Romana Cenſus 10. Martij 1704. deciſ. 48.
Romana Cenſus 17. Martij 1710. deciſ. 198.
Romana Deuolutionis 23. Aprilis 1703. deciſ. 23.
Romana Diuiſionis 28. Nouembris 1710. deciſ. 220.
Romana Diuiſionis Stabilium 27. Aprilis 1711. deciſ. 239.
Romana Domus ad Curſum 2. Iulij 1706. deciſ. 132.
Eadem 27. Iunij 1710. dec. 215.
Romana Domus 2. Iulij 1710. dec. 216.
Eadem 23. Ianuarij 1711. deciſ. 228.
Romana Donationis 1. Martij 1709. deciſ. 174.
Romana Donationis, ſeù Pecuniariæ 13. Ianuarij 1707. deciſ. 137.
Eadem 13. Maij 1707. dec. 149.
Romana Emphyteuſis 7. Iunij 1706. deciſ. 117.
Romana Exhibitionis 4. Februarij 1711 deciſ. 229.
Romana Fideicommiſſi 12. Iunij 1702. deciſ. 2.
Eadem 4. Decembris 1702. deciſ. 8.
Romana Fideicommiſſi 17. Martij 1706. deciſ. 104.
Eadem 28. Iunij 1706. dec. 129.
Romana Fideicommiſſi 14. Martij 1710. deciſ. 197.
Romana Fideicommiſſi de Palmerijs ſuper Fructibus 1. Iulij 1707. deciſ. 159.
Romana Immiſſionis 4. Iulij 1704. deciſ. 68.
Eadem 8. Iunij 1705. deciſ. 88.
Romana Immiſſionis 13. Maij 1709. deciſ. 183.
Romana Legati 12. Ianuarij 1711. deciſ. 225.
Eadem 15. Maij 1711. deciſ. 243.
Romana Locorum Montium 12. Ianuarij 1705. deciſ. 76.
Romana Locorum Montium 2. Iulij 1710. deciſ. 217.
Romana Pecuniaria 18. Aprilis 1704. deciſ. 51.
Romana Pecuniaria 5. Iunij 1705. deciſ. 85.
Romana Pecuniaria 22. Martij 1706. deciſ. 105.
Eadem 28. Martij 1707. deciſ. 146.
Eadem ſuper Reſeruatis 1. Februarij 1709. deciſ. 173.
Romana Pecuniaria 2. Iulij 1708. deciſ. 165.
Romana Pecuniaria 9. Martij 1711. deciſ. 233.
Romana Pecuniaria 20. Martij 1711. deciſ. 235.
Romana Pecuniaria 5. Maij 1711. deciſ. 241.
Romana Redditionis Rationis 3. Iunij 1707. deciſ. 150.
Romana Reintegrationis 26. Martij 1703. deciſ. 22.
Eadem 2. Iulij 1703. deciſ. 33.
Romana Saluiani 28. Iunij 1702. deciſ. 6.
Eadem 1. Iunij 1703. deciſ. 27.
Romana Saluiani 14. Martij 1710. deciſ. 196.
Romana Saluiani 10. Decembris 1710. deciſ. 223.
Romana Saluiani 9. Martij 1711. deciſ. 232.
Romana Tranſactionis, ſeù Pecuniariæ 23. Iunij 1704. deciſ. 62.
Eadem 28. Nouembris 1704. deciſ. 72.
Romana, ſeù Albanen. Pecuniaria 1. Decembris 1702. deciſ. 7.
Romana, ſeù Ariminen. Fideicommiſſi 24. Martij 1710. deciſ. 199.
Eadem 15. Maij 1711. deciſ. 244.
Romana, ſeù Ciuitatis Caſtelli Cenſus 7. Decembris 1708. deciſ. 166.
Romana, ſeù Ferrarien. Cenſus 5. Decembris 1704. deciſ. 74.
Romana, ſeù Ferrarien. Expenſarum 2. Iunij 1706. deciſ. 116.

Ro-

Index Deciſionum per Diœceſes.

Romana, *ſeù Sabinen.* Cauthelæ Angeli 6. Martij 1711. deciſ. 231.
Romana, *ſeù Sabinen.* Pecuniaria 15. Martij 1709. deciſ. 176.
Romana, *ſeù Senogallien.* Fructuum 14. Decembris 1705. deciſ. 100.
Romana, *ſeù Senogallien.* Laudemiorum 2. Maij 1704. deciſ. 55.
Romana, *ſeù Sutrina* Mobilium 3. Iulij 1705. deciſ. 95.
Romana, *ſeù Terracinen.* Pecuniaria 3. Iunij 1706. deciſ. 115.

S

SAbinen. honorum 16. Ianuarij 1705. deciſ. 78.
Eadem 22. Iunij 1705. deciſ. 93.
Eadem 28. Iunij 1706. deciſ. 128.
Eadem 20. Iunij 1707. deciſ. 156.
Eadem 17. Decembris 1708. deciſ. 171.
Eadem ſuper Articulis 29. Ianuarij 1703. deciſ. 13.
Eadem ſuper Reſtitutione in integrum 11. Ianuarij 1704. deciſ. 38.
Sagonen. Plebaniæ 11. Iunij 1706. deciſ. 118.
Salamantina Iuris conferendi ſuper Expenſis 28. Iunij 1709. deciſ. 191.
Sauonen. Alimentorum, ſiuè Cenſurarum 12. Ianuarij 1703. deciſ. 11.
Eadem 25. Ianuarij 1704. deciſ. 41.
Eadem 19. Iunij 1705. deciſ. 92.
Senogallien. Spolij 4. Iulij 1704. deciſ. 69.
Spoletana Bonorum 4. Maij 1705. deciſ. 82.
Spoletana Teſtamenti 1. Martij 1706. deciſ. 103.
Sueſſana Beneficiorum 25. Iunij 1706. deciſ. 127.
Sutrina Fideicommiſſi 16. Ianuarij 1711. deciſ. 226.
Eadem 16. Ianuarij 1711. deciſ. 227.

T

TOlentina Primogenituræ 16. Iunij 1710. deciſ. 210.
Tiburtina Caſtrorum ſuper Fructibus 15. Iunij 1705. deciſ. 90.

V

VAlentina Penſionum 23. Aprilis 1706. deciſ. 102.
Verulana Immiſſionis 10. Maij 1709. deciſ. 182.
Vicen. Canonicatus 11. Februarij 1704. deciſ. 45.
Viennen. Præenſorum Sponſalium 12. Ianuarij 1705. deciſ. 77.
Vrbeuetana Fideicommiſſorum 2. Martij 1711. deciſ. 230.
Vrgellen. Canonicatus 4. Maij 1703. deciſ. 25.
Eadem 28. Aprilis 1704. deciſ. 53.

INDEX

I N D E X
DECISIONVM
PER
MATERIAS.

A

Romana Alimentorum 11. Febr. 1604. dec.44.
Eadem 4. Aug.1704. dec.70.
Ead. ſuper Reſeruatis 4.Apr.1704.dec.70
Saonen. Alimentorum, ſeu Cenſurarum 12. Ianuarij 1703.
Eadem 25. Ian.1704. dec.41.
Eadem 19. Iunij 1705.92.
Pragen. Archidiac.5.Maij 1710.dec.202
Eadem ſuper Manutentione 5. Maij 1710. dec.203.
Lancianen. Archipresbyteratus ſuper Attentatis 3. Iulij 1705. dec.96.
Eadem ſuper declaratoria 2.Iulij 1706. dec.131.
Matheranen. Archipresbiteratus 27.Iunij 1707. dec.158.
Romana Argentorum 6.Iun.1710.dec.206
Eadem 2. Aug.1710. dec.219.
Peruſina Aſſociationis ſuper Expenſis 25.Iunij 1703. dec.32.
Romana Aſſociat.23.Iun.1710.dec.212.
Eadem 1. Aug.1710. dec.218.
Dertonen. Beneficij S. Iacobi 10. Decembris 1708. dec.168.
Faventina Beneficij 24.Apr.1705.dec.80.
Eadem 10.Iunij 1705. dec.136
Ilcinen. Beneficij 2.Iulij 1706. dec.136.
Legionen. Beneficij 13.Iunij 1704.dec.59
Leodien. Beneficij 14.Ianu.1707.dec.138
Eadem 27.Iunij 1707.dec.157.
Mediolanen. Beneficij ſuper Expenſis 8.Iunij 1705. dec.87.
Pampilonen. Benef. 3.Dec.1703.dec.35.
Reatina Benef. 11.Ianu.1709. dec.172.
Sueſſana Benef.25. Iunij 1706.dec.127.
Mantuana Bonorum 12. Aprilis 1709. dec.177.
Eadem 3.Iunij 1709. dec. 186.
Eadem 26.Iunij 1709. dec.189.
Sabinen. Bonorum 16.Ianu.1705.dec.78.
Eadem 22.Iunij 1705. dec.93.
Eadem 28.Iunij 1706.dec.128.
Eadem 20.Iunij 1707. dec.156.
Eadem 17.Dec.1708. dec.171.
Eadem ſuper Articulis 19. Ianuarij 1703. dec.13.
Eadem ſuper Reſtitutione in integrum 11.Ianu.1704.dec.38
Spoletana Bonorum 4.Maij 1705.dec.82.

B

Balneoregien. Beneficij 21. Ianuarij 1707. dec.140.
Brixinen. Beneficij ſuper Attentatis 26. Aprilis 1709. dec.180.
Eadem 2. Iunij 1710. dec.205.
Coſertana Beneficij 13 Dec.1709 dec.195
Comen. Beneficij 14.Dec.1708.dec.169.
Cremonen. Beneficij 11.Maij 1705.dec.83.
Eadem 14.Maij 1706.dec.113.
Dertonen. Beneficij S.Catharinę 10.Decembris 1708. dec.167.

C

Romana Cambij 11. Iunij 1706. deciſ.119.
Colonien. Canonicatus 23. Iunij 1704. deciſ.61.
Eugubina Canonicatus ſuper expenſis 18. Iunij 1703. deciſ.30.
Hadrien. Canon.7.Maij 1706.dec.112.
Ead. 4. Aprilis 1707. dec.147.
Leodien., *ſeu Aquiſgranen.* Canonicatus 2. Iulij 1703. deciſ.34.
Viten. Canonic. 11.Febr.1704.dec.45.

Vrgel-

Index Deciſionum.

Vrgellen. Canon.4. Maij 1703.dec.25.
Ead. 28. Aprilis 1704. dec.53.
Comen. Cappellanię 7.Mar.1704.dec.46
Maceraten. Cappel.26.Iun.1705.dec.94
Romana Caſalis Terræ Leporis 22. Aprilis 1709. deciſ.178.
Ead.22.Aprilis 1709. dec.179.
Tyburtina Caſtrorum ſuper fructibus 15. Iunij 1705. deciſ.90.
Anconitana, *ſeù Recinaten.* Canthelæ Angeli 3. Iunij 1709. deciſ. 185.
Ead. 7. Aprilis 1710. dec.201.
Romana, *ſeù Sabinen.* Canthelæ Angeli 6. Maij 1711. deciſ.221.
Aſculana Cenſus 6. Iun. 1707.dec.152.
Neritonen. Cenſus 3.Iun.1707.dec.151.
Nullius, *ſeù Terræ Pontiani* Cenſus 2. Decembris 1705. deciſ.98.
Ead.19.Aprilis 1606.dec.108.
Romana Cenſus 9. Iunij 1702. deciſ.1.
Romana Cenſus 10.Martij 1704.dec.48.
Romana Cenſus 17.Mar.1710 dec.198.
Romana, *ſeù Ciuitatis Caſtelli* Cenſus 7. Decembris 1708. deciſ.166.
Romana, *ſeù Ferrarien.* Cenſus 5. Decembris 1704. deciſ.74.
Mediolanen. Ceſſionis 20. Martij 1711. deciſ.234.
Foroliuien. prætenſæ Commendæ 5. Maij 1706. deciſ.111.
Ead. 6. Iunij 1707. deciſ.147.

D

CRacouien. Decimarum 11. Decembris 1710. deciſ.224
Nullius, *ſeù Tiraſonen.* Decimarum de Tudela 28.Ianuarij 1704.dec.42.
Eadem ſuper Remiſſoria 28. Ianuarij 1704. deciſ.43.
Romana Deuolutionis 23.Aprilis 1703. deciſ.23.
Romana Diuiſionis 28. Nouemb.1710. deciſ.220.
Romana Diuiſionis Stabilium 27. Aprilis 1711. deciſ.239.
Romana Domus ad Curſum 2. Iulij 1706. deciſ.132.
Ead. 27. Iunij 1710. deciſ.215.
Romana Domus 2. Iulij 1710. dec.216.
Ead.28.Ianuarij 1711.dec.228.

I

Amerinen. Donationis 19. Iunij 1705. deciſ.91.
Aſculana Donat.18.Iun.1706.dec.122.
Peruſina Donat.12.Febr.1703. dec.15.
Romana Donat.1.Mart.1709.dec.174.
Romana Donationis, *ſeù Pecuniaria* 13. Ianuarij 1707. deciſ.137.
Ead. 13. Maij 1707. deciſ.149.
Auximana Dotis 4.Ian.1707.dec.139.
Bononien. Dotis 16.Mart.1703.dec.16.
Firmana Dotis 25.Iunij 1708.dec.163.
Ead.ſuper Alimentis,& Sumptibus litis 25.Iun.1708.dec.164
Ripana Dotis 28. Aprilis 1705.dec.81.

E

GErunden. Eleemoſynæ Panis ſuper Expenſis 21.Nouem.1704.dec.71.
Ead. ſuper Condonatione fructuum 8. Iunij 1705. dec.86.
Maceraten. Emphyteuſis 19.Iun.1702. deciſ.4.
Romana Emphyt.7.Iun.1706.dec.117.
Giennen. Erectionis Collegiatæ 2. Iunij 1704. deciſ.57.
Eadem ſuper Attentatis 2. Iunij 1704. deciſ.58.
Romana Exhibitionis 4. Febr. 1711. deciſ.229.
Hildeſimen. Expenſarum 17. Aprilis 1711. deciſ.238.
Romana, *ſeù Ferrarien.* Expenſarum 2. Iunij 1706. deciſ.116.

F

AMerina Fideicommiſſi 1. Iul.1709. deciſ.192.
Ariminen., *ſeù Anconitana* Fideicommiſſi 18. Iunij 1710. deciſ.211.
Auenionen., *ſeù Carpentoraten.* Fideicommiſſi de Tertullis ſuper Expenſis 30. Apr.1706. dec.110.
Bononien. Fideic.28.Ian.1701.dec.141.
Bonon. Fideic.de Ghiſlerijs ſuper Redditu rationis 4.Mar.1709.dec.175.
Bononien. Fideicommiſſi de Roſſenis 28. Ianuarij 1707. deciſ.142.
Bononien. Fideicommiſſi de Volta 6. Maij 1709. deciſ.181.
Ead. 31.Martij 1710. dec.200.
Eugu-

Eugubina Fideic. 3. Iun. 1709. dec. 184.

Fauentina Fideicommiſſi 13. Februarij 1703. deciſ. 79.

Ferrarien. Fideic. 4. Iulij 1704. dec. 67.
Ead. 1. Decemb. 1704. dec. 73.
Ead. ſup. Fruct. 2. Iun. .. dec. 130
Eadem 1. Iulij 1707. deciſ. 161.

Lucana Fideic. 14. Dec. 1708. dec. 170.

Mantuana Fideic. 10. Mar. 1704. dec. 37

Romana Fideic. 12. Iunij 1702. dec. 2.
Ead. 4. Decemb. 1702. deciſ. 8.

Romana Fideic. 17. Mar. 1706. dec. 104.
Ead. 28. Iunij 1706. deciſ. 129.

Romana Fideic. 14. Mar. 1710. dec. 196.

Romana Fideic. de Palmerijs ſuper fructibus 1. Iulij 1707. deciſ. 159.

Romana, ſeù Ariminen. Fideicommiſſi 24. Martij 1710. deciſ. 199.
Ead. 15. Maij 1711. deciſ. 244.

Sutrina Fideic. 16. Ianu. 1711. dec. 226.
Eadem 16. Ianu. 1711. dec. 227.

Vrbeuetana Fideicommiſſorum 2. Martij 1711. dec. 230.

Caſenaten Fructuum Dotis ſuper Reſeruatis 14. Ianuarij 1704. dec. 39.

Hildeſimen. Fructuum Canonicalium 19. Ianuarij 1703. dec. 12.

Romana, ſeù Senogallien. Fructuum 14. Decembris 1705. dec. 100.

G

H

EVgubina Hæredit. 1. Iul. 1707. dec. 162

I

BOnonien. Immiſ. 21 Iun. 1709. dec. 188

Eugubina Immiſ. 11. Maij 1711. dec. 242

Firmana Immiſ. 5. Maij 1704. dec. 56.

Marſicana Immiſ. 7. Dec. 1705. dec. 99.
Eadem 4. Maij 1706. dec. 114.

Ripana Immiſ. 30. Aprilis 1704. dec. 54.

Romana Immiſ. 4. Iulij 1704. dec. 68.
Eadem 8. Iunij 1705. dec. 88.

Romana Immiſ. 13. Maij 1709. dec. 183.

Verulana Immiſ. 10. Maij 1709. dec. 182

Brixinen. Iuriſd. 27. Iunij 1710. dec. 214.

Geranden. Iuriſd. ſuper exhibitione 23 Iunij 1703. dec. 31.

Nullius, ſeù Clareuallen. Iuriſdict. ſuper bono Iure 25. Iunij 1706. dec. 125
Ead. ſup. Manut. 25. Iun. 1706. d. 126

Neritonen. Iuriſpat. 11. Apr. 1704. dec. 50

Aretina Iurium Parochialium 26. Iunij 1702. dec. 5.
Eadem 16. April. 1706. dec. 106.

Meleuitana Iuriſp. 13. Maij 1710. dec 148
Ead. ſup. Manut. 25. Iun. 1706. d. 126

Reatina Iuriſpat. 21. Maij 1710. dec. 204

Giennen. Iuris votandi 2. Iul. 1706 dec. 135
Eadem ſuper manutentione 2. Iulij 1706. dec. 134.

Romana Iuris Conferendi ſuper expenſis 28. Iunij 1709. dec. 191.

L

CAllien. Laudemij 11. Maij 1703. dec. 26

Romana, ſeù Senogallien. Laudemiorum 2. Maij 1704. dec. 55.

Montis Caſinen. Legati 1. Iul. 1709. dec. 103

Romana Legati 12. Ianu. 1711. dec. 225.
Eadem 5. Maij 1711. dec. 243.

Imolen. Legitimæ, & Trebellianicæ 26. Martij 1703. dec. 21.

Montisfaliſ. Legitimæ 3. Iun. 1704. dec. 65

Romana Il. Montium 12. Ian. 1705. dec. 76

Romana Il. Montium 2. Iul. 1710. dec. 217

M

BEneuent. Manut. 4. Maij 1703. dec. 24

Peruſina Manut. 3. Iun. 1705. dec. 84.

Romana, ſeù Sutrina Mobilium 3. Iulij 1705. dec. 95.

Piſauren. Molendinorum ſuper bono Iure 17. Iunij 1707. dec. 154.
Ead. ſup. Manut. 17. Iun. 1707. d. 155
Ead. ſup. Manut. 23. Mar. 1711. d. 237
Eadem 23. Martij 1711. dec. 236.

N

BEneuentana Nullitatis Teſtamenti 11. Decembris 1702. dec. 10.
Ead. ſup. Remiſ. 11. Dec. 1702. dec. 9

O

MOnaſterien. Optionis 14. Iun. 1706. dec. 120.
Ead. ſup. Manut. 14. Iun. 1706. d. 121

Index Deciſionum per Materias.

P

CElſonen. Parochialis 12 Iun. 1702. dec. 3
Legionen. Parochialis ſuper negotio principali 7. Decemb. 1703. dec. 37.
Ead. ſup. Remiſſ. 7. Dec. 1703. dec. 36
Eadem 11. Ianuarij 1706. dec. 101.
Eadem 2. Iulij 1706. dec. 133.
Romana Peçuniaria 27. Iun. 1704. dec. 64
Ead. ſup. Manut. 27 Iun. 1704. dec. 63
Romana Pecuniaria 5. Iun. 1705. dec. 85.
Romana Pecuniaria 22. Mar. 1706. dec. 105
Eadem 28. Martij 1707. dec. 146.
Ead. ſup. Reſer. 1. Feb. 1708. dec. 173
Romana Pecuniaria 2. Iulij 1708. dec 165
Romana Pecuniaria 9. Mar. 1711. dec. 233
Romana Pecuniaria 20. Mar. 1711. dec. 235
Romana Pecuniaria 5. Maij 1711. dec. 241
Romana Pecuniaria 18. Apr. 1704. dec. 51
Romana, ſeù Albanen. Pecuniaria 15. Martij 1. Decembris 1702. dec. 7.
Romana. ſeù Sabinen. Pecuniaria 15. Martij 1709. dec. 176.
Romana. ſeù Terracinen. Pecuniaria 2. Iunij 1706. dec. 115.
Nouarien. Penſionis 5. Dec. 1710. dec. 221.
Eadem ſuper Remiſſoria 5. Decembris 1710. dec. 222.
Valentina Penſion. 23. Apr. 1706. dec. 183
Montis Peluſij Pignoris conuentionalis 4. Iulij 1704. dec. 66.
Romana Plebaniȩ 11. Iunij 1706. dec. 118
Hortana Prȩeminent. 16. Iun. 1704. dec. 60
Firmana Prælat. 13. Iunij 1710. dec. 208.
Carpentoraten. Primogenituræ 27. Ianuarij 1706. dec. 102.
Tolentina Primogen. 16. Iun. 1710. dec. 210
Illerden. Proceſſion. 23. Mar. 1703. dec. 19.
Eadem ſuper Manutentione 21. Martij 1703. dec. 17.
Ead. ſup. Remiſſ. 21. Mar. 1703. dec. 18
Eadem ſuper Declaratoria 21. Aprilis 1704. dec. 52.

R

ILlerden. Receptionis Pacis 23. Martij 1733. dec. 20.
Romana Reddit. ration. 3 Iun. 1707 dec. 150
Romana Reintegrat. 25. Mar. 1703. dec. 22
Eadem 2. Iulij 1703. dec. 33.
Camerinen. Reinueſtimenti 16. Iun. 1710. dec. 209.
Camerinen. Reſtitutionis Dotis 16. Aprilis 1706. deciſ. 197.

S

ROmana Saluiani 28. Iunij 1702. dec. 6.
Eadem 1. Iunij 1703. dec. 27.
Romana Saluiani 14. Mar. 1710. dec. 196.
Romana Saluiani 10. Dec. 1710. dec. 223.
Romana Saluiani 9. Mart. 1711. dec. 232.
Baren. Societatis 4. Maij 1711. dec. 240.
Caſenaten. Spolij 12. Febr. 1703. dec. 14.
Eadem 11. Iunij 1703. dec. 29.
Reatina Spolij 5. Decemb. 1704. dec. 75.
Eadem ſuper Fructibus 3. Iul. 1705 dec. 97.
Senogallien. Spolij 4. Iulij 1704. dec. 69.
Viennen. Prætenſorum Sponſalium 18. Ianuarij 1705. dec. 77.
Bononien. Subhaſtationis 1. Iulij 1707. dec. 160.
Eadem 4. Iunij 1709. dec. 187.
Eadem 21. Iunij 1710. dec. 213.
Auenionen. Succeſſionis 9. Decemb. 1709. deciſ. 194.
Camerinen. Succeſſionis 13. Iunij 1710. dec. 207.

T

SPoletana Teſtamenti 1. Martij 1706. dec. 103.
Palentina Theſaurariæ 4. Iunij 1703. dec. 28.
Romana Tranſactionis, ſeù Pecuniaria 24. Iunij 1704. dec. 62.
Eadem 28. Nouemb. 1704. dec. 72.

V

NVllius, ſeù Clareuallen. Viſitationis 25. Iunij 1706. dec. 123.
Eadem ſuper Attentatis 25. Iunij 1706. dec. 124.
Clareuallen. Viſitationis ſuper manutentione 21. Martij 1707. dec. 143.
Eadem 21. Martij 1707. dec. 144.
Eadem ſuper Manutentione 21. Martij 1707. dec. 145.

IN-

INDEX
ARGVMENTORVM
OMNIVM
DECISIONVM.

Romana Cenſus.
Veneris 9. Iunij 1702.
Argumentum I.

Cenſus impoſitio ab obiectis nullitatibus vindicata.

Romana Fideicommiſſi.
Lunæ 12. Iunij 1702.
Argumentum II.

Immiſſio non debetur Fideicommiſſario ad bona fideicommiſſi per hæredem legitimè alienata pro dotanda deſcendente à Teſtatore, & ab eo propria induſtria poſtea recuperata; maximè ſi ſuper ipſis fuerit ſtipulata tranſactio.

Celſonen. Parochialis.
Lunæ 12. Iunij 1702.
Argumentum III.

Permutatio Beneficij Parochialis non ſubſtinetur, niſi coram proprio Epi*ſcopo præceſſerit* formale examen Presbiteri aſſumentis Parochiam, ſi aliàs non fuerit ad æqualem Parochiam approbatus.

Maceraten. Emphyteuſis.
Lunæ 19. Iunij 1702.
Argumentum IV.

Domino directo exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi Canonem contra defunctum, concedenda eſt manutentio etiam contra ſucceſſorem, Filius hæres Patris comprehenſus in Emphyteuſi pactionata non poteſt ab illa recedere inuito Domino directo. Stipulans pro ſe, & fratre cum promiſſione de rato tenetur ad integrum canonem, ſi frater nolit ratificare.

Aretina Iurium Parochialium.
Lunæ 26. Iunij 1702.
Argumentum V.

Decretum emanatum per modum prouiſionis præſeruat poſſeſſionem antecedentem. Cathedralis habet Iuris aſſiſtentiam ſuper præſtatione Sacramentorum, & Sepulturæ Clericis eidem aggregatis.

Romana Saluiani.
Mer. 28. Iunij 1702.
Argumentum VI.

Expenduntur Saluiani Interdicti requiſita.

Romana, ſeù Albanen.
Pecuniaria.
Ven. 1. Decembris 1702.
Argumentum VII.

Exequutio contra tertium poſſeſſorem, eo non citato non ſuſtinetur, & ad illam validandam non proſunt motiua deducta ex defectu dominij, colluſione, & non probata ſufficienter poſſeſſione, quam in caſu Deciſionis locum non habere firmatur. Immiſſio ſine hypotheca non datur.

Romana Fideicommiſſi.
Lunæ 4. Decembris 1702.
Argumentum VIII.

Immiſſio non debetur Fideicommiſſario ſuper bonis fideicommiſſi alie-

natis cum pacto redimendi pro dotanda deſcendente à fideicommittente, etiamſi hæres grauatus dicta bona recuperauerit, præcipuè quando ſuper ipſis fuerit ſtipulata tranſactio.

Beneuentana Teſtamenti ſuper Remiſſoria.
Luna 11. *Decembris* 1702.
Argumentum IX.
Agitur de materia Remiſſoriæ, quando concedatur etiam poſt dedicita teſtificata, poſt renunciationem emiſſam termino ad reprobandum.

Beneuentana nullitatis Teſtamenti.
Luna 11. *Decembris* 1702.
Argumentum X.
Teſtamentum conditum ad interrogationem alterius quandonam ſit validum. Statutum in forma ſpecifica confirmatum debet attendi, tanquàm ipſius Pontificis ordinatio.

Sauonen. Alimentorum, ſiue Cenſuarum.
Ven: 12. *Ianuarij* 1703.
Argumentum XI.
Sumitur à Summario.

Hildeſimen. Fructuum Canonicalium.
Luna 19. *Ianuarij* 1703.
Argumentum XII.
Pianam Conſtitutionem 64. *tom.* 2. *Bullar. Nou.* innouando ſan.mem.Innoc.XII. *in ſua Conſtitut.* 51., *ſecundum ordinem particularis eiuſdem Bullarioli*, inter cætera abrogauit Statuta, & Conſuetudines, quibus Canonici, ſeù Beneficiati nouiter admiſſi pro primo, ſeù prioribus annis priuantur ſuorum Canonicatuum, ſeù Beneficiorum fructibus Menſæ Capitulari, ſenioribuſque Canonicis, Perſonis Eccleſiaſticis, vel Capituli applicandis, eidem tamen haud aduerſari Hildeſimenſis Eccleſiaſticç Collegiatę Sancti Mauritij Statutum oſtendit præſens deciſio, illud proindè mandans ſeruari.

Sabinen. Bonorum ſuper Articulis.
Luna 29. *Ianuarij* 1703.
Argumentum XIII.
Articuli non ſunt reijciendi dato aliquo fumo materiæ articulatæ.

Ceſenaten. Spolij.
Luna 12. *Februarij* 1703.
Argumentum XIV.
Deliberatio ſequuta ſine interuentu pecuniæ numeratæ, & ſine citatione eſt nulla, & ſpoliatiua, non obſtante priuilegio Manus Regiæ.

Peruſina Donationis.
Luna 12. *Februarij* 1703.
Argumentum XV.
Donatio primo loco facta non reſoluitur per ſecundam, licèt prima ob defectum adimplementi, & ob prohibitam alienationem in forenſes nulla prætendatur.

Bononien. Dotis.
Veneris 16. *Martij* 1703.
Argumentum XVI.
Pro Legato dotis datur actio Legatario etiam procedendi contra bona propria hæredis non reddentis rationem, etiamſi hæres ſit Cauſa pia.

Illerden. Proceſſionum ſuper Manutentione.
Merc. 21. *Martij* 1703.
Argumentum XVII.
Omnes Clerici, præſertim ſeculares, & filij Ciuitatis, in qua degunt, & Beneficia, vel Officia poſſident, accedere tenentur ad ſolemnes Proceſſiones ab Eccleſia fieri ſolitas, & pro Ciuitatis, aut Diœceſis more neceſſarias, quæ ſine magno Populi ſcandalo omitti non poſſent.

Iller-

Digitized by Google

Omnium Deciſionum.

Ilerden. Proceſſionum ſuper Remiſſoria.
Merc. 21. *Martij* 1703.
Argumentum XVIII.

Remiſſoriæ eſt locus in materia prophana, quoties conſtat de releuantia materiæ articulatæ.

Ilerden. Proceſſionum.
Ven. 23. *Martij* 1703.
Argumentum XIX.

Presbiteri, & Clerici tàm Seculares, quàm Regulares etiam exempti accedere tenentur ad Proceſſiones à Rituali Romano indictas, vel à conſuetudine introductas, quæ ſufficit decennalis à geminis actibus deſumpta.

Ilerden. Receptionis Pacis.
Ven. 23. *Martij* 1703.
Argumentum XX.

Beneficiati, tanquàm inferiores Capitulo, & Canonicis, Pacem recipere debent à Canonicis in ſuperiori loco exiſtentibus.

Imolen. Legitimæ, & Trebellianicæ.
Luna 26. *Martij* 1703.
Argumentum XXI.

Donatario competit aſſociatio vigore clauſulæ *Conſtituti* ſuper rebus fideicommiſſi pro detractionibus ſibi donatis ab hærede grauati.

Romana Reintegrationis.
Luna 26. *Martij* 1703.
Argumentum XXII.

Aduersùs deliberationem nullam ex defectu legitimæ Citationis in conceſſione Exequatur, & exceſſiuam in credito danda eſt reintegratio, & deliberatarius tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum à die commiſſi ſpolij; præcipuè quando res fuit ſubhaſtata ipſimet creditori.

Romana Deuolutionis.
Lunæ 23. *Aprilis* 1703.
Argumentum XXIII.

Terminata inueſtitura ob lineam finitam competit Domino directo aſſociatio ad rem emphyteuticam. Expenſæ etiam ingentes factæ ab Emphyteuta in defenſione rei emphyteuticæ non ſunt reficiendæ, ſi adſit eius culpa, ità nec melioramenta quamuis ingentia, ſi adſit pactum, vt ad quamcumque ſummam aſcendant deuoluantur ad Dominum directum.

Beneuentana Manutentionis.
Ven. 4. *Maij* 1703.
Argumentum XXIV.

Manutentio concedi valet etiam non terminato negocio principali, vbi conſtat de poſſeſſione anteriori.

Vrgellen. Canonicatus.
Ven. 4. *Maij* 1703.
Argumentum XXV.

Vnio extinguit titulum Beneficij. Actori incumbit iuſtificare ſuam gratiam, qua deficiente ſufficit reo vincere per non ius actoris.

Callien. Laudemij.
Veneris 11. *Maij* 1703.
Argumentum XXVI.

In coactiua renouatione emphyteuſis ſolutio Laudemij regulari debet iuxta quantitatem ſtatutam in prima conceſſione. Conſuetudo ſoluendi in certa ſumma quomodo probetur, & quando à contraria conſuetudine tollatur.

Romana Saluiani.
Veneris 1. *Iunij* 1703.
Argumentum XXVII.

Receditur à præcedenti Deciſione, quia ſors crediti remanſit extincta per fructus ex re hypotheceæ non obnoxia perceptis. Firmatur, exceptionem rei iudicatæ fauore vnius non ſuffragari alteri nitenti diuerſo iuri,

can.

Digitized by Google

cauſæ, corpori, quantitati, & conditioni Perſonarum.

Palentina Theſaurariæ.
Luna 4.Iunij 1703.
Argumentum XXVIII.

Sub reſeruatione Regulæ 4. hodie 5. Cancellariæ cadunt Beneficia vnicorum Subcollectorum deputatorum cum omnimoda iuriſdictione ad vniuerſa negocia Cameræ.

Cæſenaten. Spolij.
Luna 11. Iunij 1703.
Argumentum XXIX.

Fructus bona fide percepti ex adiudicatione nulla non debent reſtitui à die ſequutæ deliberationis, ſed à die moræ litis.

Engubina Canonicatus ſuper Expenſis.
Luna 18.Iunij 1703.
Argumentum XXX.

Expenſæ factæ poſt renunciationem liti non debent refici à ſuccumbente.

Gerunden. Iuriſdictionis ſuper Exhibitione.
Merc. 23.Iunij 1703.
Argumentum XXXI.

Archidiaconus poteſt compellere Capitulum ſub pęna cenſurarum ad tradendam copiam reſolutionum Capitularium.

Perusina Aſſociationis ſuper Expenſis.
Luna 25. Iunij 1703.
Argumentum XXXII.

Expenſæ viuæ, & iudiciales reficiendæ ſunt vſque ad obulum; Extraiudiciales verò Rota taxare ſolet in ſentis decem pro qualibet Inſtantia.

Romana Reintegrationis.
Luna 2.Iulij 1703.
Argumentum XXXIII.

Aduerſus deliberationem nullam ob defectum legitimæ Citationis, & exceſſiuam in credito contra pupillum indefenſum effectuatam datur reintegratio, vna cum reſtitutione fructuum à die commiſſi ſpolij.

Leodien., ſeu Aquiſgranen. Canonicatus.
Lunæ 2.Iulij 1703.
Argumentum XXXIV.

Per adeptionem poſſeſſionis ſecundi Beneficij incompatibilis vacat primum; Vtriuſque verò vacatio non cenſetur inducta, niſi per amborum pacificam retentionem cum perceptione fructuum vltra duos menſes ad terminos *extrauag. Execrabilis de Præben. in 6.*, locum habentis in omnibus Beneficijs qualitercumque incompatibilibus ſecundum veriorem ſententiam.

Pampilonen. Beneficij.
Luna 3. Decembris. 1703.
Argumentum XXXV.

Beneficij valor per teſtes ad perpetuam examinatos probatur, vbi gratia non innititur principaliter ſuper valore.

Legionen. Parochialis ſuper Remiſſoria.
Veneris 7. Decembris 1703.
Argumentum XXXVI.

Remiſſoria eſt concedenda, conſtito de releuantia materiæ articulatæ, ac de fumo probationis faciendæ.

Eadem ſuper Negocio Principali.
Veneris 7. Decembris 1703.
Argumentum XXXVII.

In Parochialibus de Iurepatronatus Eccleſiaſtico requiritur Concurſus.

Sabinen. Bonorum ſuper Reſtitutione in integrum.
Veneris 11. Ianuarij 1704.
Argumentum XXXVIII.

Eccleſia enormitèr læſa debet in integrum reſtitui; An verò fructus debeantur antè reſtitutionem.

Cæſe-

Caſertan. fructuum Dotis ſuper Reſeruatis.
Lunæ 14. *Ianuarij* 1704.
Argumentum XXXIX.

Mulier non poteſt petere fructus dotis decurſos conſtante matrimonio, etiamſi eius fauore contra Virum adſit præceptum Teſtatoris de ſoluendis dictis fructibus pro rata dotis non exactæ.

Burgen. Beneficij.
Lunæ 21. *Ianuarij* 1704.
Argumentum XL.

Qualitas incolatus, ſeù patrimonialitatis requiſitæ in aſſequutione Beneficij, quando dicatur probata. Extraneus carens requiſitis poterit eligi ad Beneficium, quando de tempore vacationis nullus adeſt ex certo genere Vocatorum capax ad obtinendum Beneficium.

Sanonen. Alimentorum, ſiuè Cenſurarum.
Veneris 25. *Ianuarij* 1704.
Argumentum XLI.

Per ſimplicem renunciationem recurſibus ad Iudices laicos non dicitur quis ſufficientèr mandatis Rotalibus paruiſſe, ſed vlteriùs requiritur, vt omnia in priſtinum reducantur.

Nullius, ſeù Tiraſonen. Decimarum de Tudela.
Lunæ 28. *Ianuarij* 1704.
Argumentum XLII.

De Iure tàm Diuino, quàm Canonico Decima ex omni fructuum genere debetur habenti Ius Parochiale.

Eadem ſuper Remiſſoria.
Lunæ 28. *Ianuarij* 1704.
Argumentum XLIII.

Remiſſoria conceditur ob vnius articuli releuantiam, quamuis dubiam, etiam non dato fumo veritatis, & poſt didicita reſtificata, ceſſante timore ſubornationis, & calumniæ, ſi articuli ſunt magis declaratiui, & agitur de probando contrario; Additur tamèn clauſula: *Sine retardatione &c.* tàm ad ſeruandam æqualitatem, quàm propter boni iuris aſſiſtentiam.

Romana Alimentorum.
Lunæ 11. *Februarij* 1704.
Argumentum XLIV.

Vxori competit ius percipiendi alimenta ex fructibus bonorum fideicommiſſariorum cum prælatione aduersùs creditores Viri debitoris. Idem ius competit filio ad fideicommiſſum vocato, licèt illud ipſimet debitori denegetur, niſi verſemur in debitore habente Feudum cum iuriſdictione.

Vicen. Canonicatus.
Lunæ 11. *Februarij* 1704.
Argumentum XLV.

Nominatio conditionalis an remaneat nulla per purificationem conditionis.

Comen. Cappellaniæ.
Veneris 7. *Martij* 1704.
Argumentum XLVI.

Præſentatio de maſculis agnatis debet præferri pæſentato à fœmina, quando ſumus in Iurepatronatus gentilitio. Deſcendentia à maſculis agnatis quomodò probata remaneat, & an filius naturalis attentis Italiæ moribus poſſit admitti ad præſentandum in Iurepatronatus familiari, & quando.

Mantuana Fideicommiſſi.
Lunæ 10. *Martij* 1704.
Argumentum XLVII.

Hæredi fideicommiſſario probatis extremis concedenda eſt Immiſſio, ſiuè vtile Saluianum interdictum etiam contra tertios poſſeſſores bonorum fideicommiſſariorum, qui illa emerint publico proclamante Tubicina licèt ad formam Statuti poſt factas dictas proclamationes perpetuum ſilentium quibuſcumque intereſſe habentibus imponatur.

Ro-

Digitized by Google

Index Argumentorum.

Romana Cenſus.
Lunæ 16. *Martij* 1704.
Argumentum XLVIII.

Identitas quibus probetur modis; Fideicommiſſarius non obſtante deficientia Inuentarij, nunquàm liberatur ab onere probandi, bona eſſe fideicommiſſaria.

Romana Alimentorum ſuper Reſeruatis.
Veneris 4. *Aprilis* 1704.
Argumentum XLIX.

Vxori in caſu vergentiæ Viri ad inopiam pro ſuis alimentis competit prælatio aduersùs illius creditores etiam pro fructibus Quarti dotalia ſuper bonis fideicommiſſi.

Neritonen. Iuriſpatronatus.
Veneris 11. *Aprilis* 1704.
Argumentum L.

Iuſpatronatus Potentis, ex quibus legitimè probetur ad terminos *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 9. *de Reform.*

Romana Pecuniaria.
Veneris 18. *Aprilis* 1704.
Argumentum LI.

Agitur de probatione crediti ex cauſa patrociniorum in litibus præſtitorum, aduersùs quam aliquæ proponuntur, & diluuntur exceptiones.

Illerden. Proceſſionum ſuper Declaratoria.
Lunæ 21. *Aprilis* 1704.
Argumentum LII.

Fertur declaratoria elapſis quatuor terminis, & non docto de paritione contra Beneficiatos recuſantes interuenire Proceſſionibus, alijſque functionibus Eccleſiaſticis, quamuis mandatum Rotale non fuerit illis collegialitèr præſentatum, quia de eius notitia conſtat.

Vrgellen. Canonicatus.
Lunæ 28. *Aprilis* 1704.
Argumentum LIII.

Beneficia Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici conferri debent per Papam, ſi vacent in menſe reſeruato, Literæ ſunt ſubreptitiæ, ſi non fuit facta expreſſa mentio, collationem liberè ſpectare ad Papam.

Ripana Immiſſionis.
Lunæ 30. *Aprilis* 1704.
Argumentum LIV.

Ad ſuſtinendum Teſtamentum nuncupatiuum nuncupatione implicita conſtare debet, quod Teſtator aut ſchedulam coram Teſtibus exhibuerit, aut deſignauerit locum, in quo ea reperitur; etiamſi agatur de Teſtamento inter liberos, vel ad piam cauſam.

Romana, ſeù Senogallien. Laudemiorum.
Veneris 2. *Maij* 1704.
Argumentum LV.

Enumerantur aliqui caſus, in quibus Laudemia non debentur, de quibus in Summario.

Firmana Immiſſionis.
Lunæ 5. *Maij* 1704.
Argumentum LVI.

Mulier præſumitur dotata ex bonis paternis, ſeù auitis, quando dos non excedit patrimonium Patris, aut Aui.

Giennen. Erectionis
Lunæ 2. *Iunij* 1704.
Argumentum LVIII.

Subreptitia, & obreptitia declaratur Gratia erectionis Cappellaniarum in Collegiatam, quia reticitum fuit Pontifici Teſtatoris præceptum illi non ſupplicandi pro immutatione, ac Patroni iuramentum præſtitum pro dicti præcepti obſeruantia, nec non iuris eligendi Cappellanos pertinentia ad eoſdem Cappellanos inſimùl cum Patrono vnicum obtinente ſuffragium; & falſo expoſitum fuit auctos fuiſſe redditus, Oppidumque eſſe conſpicuum, & populatum.

Ea-

Eadem ſuper Attentatis.
Lunæ 2. *Iunij* 1704.
Argumentum LVIII.

Reſcriptum ſuſpenſiuum Signaturæ Iuſtitiæ retrotrahitur ad diem Sententiæ etiam inappellabilis, & reddit attentata omnia poſt appellationem geſta.

Legionen. Beneficij.
Veneris 13. *Iunij* 1704.
Argumentum LIX.

Ex collatione facta per Datariam Canonicatus vacati per obitum Subcollectoris cum ſubſequuta Prouiſi poſſeſſione reſultat probatio reſeruationis aliorum Beneficiorum eiuſdem Subcollectoris vigore *regulæ S. Cancellariæ*.

Hortana Præeminentiarum.
Lunæ 16. *Iunij* 1704.
Argumentum LX.

Manutentio debetur primæ Dignitati Eccleſiæ Cathedralis in poſſeſſione celebrandi cum aſſiſtentia duorum Canonicorum inſeruientium pro Diacono, & Subdiacono, præcipuè quando eſt legitimo munita titulo.

Colonien. Canonicatus.
Lunæ 23. *Iunij* 1704.
Argumentum LXI.

Impetrans Beneficium à Sede Apoſtolica, ſi non iuſtificet expoſita, gaudere non debet impetratis.

Romana Tranſactionis, ſeù Pecuniaria.
Lunæ 23. *Iunij* 1704.
Argumentum LXII.

Tranſactio bona fide inita, & præcedente conſilio S. Rotæ ad extinguendam litem in ea vertentem afficit nedùm tranſigentes, eorumque hæredes, verùm etiam fideicommiſſarios; & declaratur ab obſeruantia vnius ex tranſigentibus, ac ſucceſſorum.

Firmana Pecuniaria ſuper Manutentione.
Veneris 27. *Iunij* 1704.
Argumentum LXIII.

Mulier validè ſe obligat pro dotatione filiæ, etiamſi eius obligatio excedat integram dotem, quando eſt decrepitæ ætatis; & habet pro medietate releuationem in bonis Viri.

Firmana Pecuniaria.
Veneris 27. *Iunij* 1704.
Argumentum LXIV.

Habetur ex Summario.

Montis Faliſci Legitimæ.
Lunæ 30. *Iunij* 1704.
Argumentum LXV.

Filij præteritio, aut realis, aut perſonalis reddit nullum teſtamentum Patris, ad quod tamèn ſuſtinendum ſufficit, quid minimum iure inſtitutionis fuiſſe relictum filio, cui remanebit actio ad ſupplementum, ſeù conſequutionem portionis ex omnibus corporibus hæreditarijs, in quibus ea non in nominibus debitorum Legitimam recipere tenetur.

Montis Peluſij Pignoris conuentionalis.
Veneris 4. *Iulij* 1704.
Argumentum LXVI.

Pignus conuentionale cum pacto illud quandocumque reluendi præſcribi non poteſt etiam per immemorabilem ad differentiam eius, quod procedit in venditione facta cum pacto redimendi, nec pignoratarius valet excipere de retentione, niſi pro credito vndequaque liquido.

Ferrarien. Fideicommiſſi.
Veneris 4. *Iulij* 1708.
Argumentum LXVII.

Detractiones Legitimæ, & Trebellianicæ, licèt quotitatiuæ, debentur in quantitate, quando bona non patiuntur commodam diuiſionem: bona acquiſita poſt obitum Fideicommittentis, quando cenſeantur acqui-

ſita ad commodum hæredis grauati,

Romana Immiſſionis,
Veneris 4. Iulij 1704.
Argumentum LXVIII.

Ob Legatum factum ab Vxore de bonis dotalibus debetur Legatario immiſſio non obſtante illorum alienatione facta per Virum tanquàm de rebus proprijs, nec exceptione retentionis in cauſam Quarti dotalis, ſi illud requirat altiorem indaginem, vel præſumatur ſatisfactum, vel fuerit compenſatum cum Legato eidem Viro facto ab Vxore.

Senogallien. Spolij,
Ven. 4. Iulij 1704.
Argumentum LXIX.

Canonizato Spolio fructus debentur, & illorum valor, & quantitas ex quibus probetur.

Romana Alimentorum.
Lunæ quarta Auguſti 1704.
Argumentum LXX.

Patet ex Summario.

Gerunden. Eleemoſynæ Panis ſuper Expenſis.
Veneris 21. Nouembris 1704.
Argumentum LXXI.

Litis expenſæ debent refici per ſuccumbentem, nec pro huiuſmodi effectu intrare debet compenſatio ſolutionis factæ in cauſam declarandam ex redditibus rei adminiſtratæ ſpectantibus ad actorem.

Romana Tranſactionis, ſeù Pecuniaria.
Veneris 28. Nouembris 1704.
Argumentum LXXII.

Tranſactio Supremo ſuadente Tribunali inita ab hærede grauato ſuper re fideicommiſſaria obligat ſucceſſores in fideicommiſſo, dummodo ad bona dumtaxat tranſigentium reſtricta non fuerit, vel ſubiecta materia, & negocium geſtum non expoſcat, etiam ſucceſſorum obligationem.

Ferrarien. Fideicommiſſi.
Lunæ 1. Decembris 1704.
Argumentum LXXIII.

Emptum ex pecunia fideicommiſſaria non fit fideicommiſſarium, ſed hæres grauatus efficitur debitor pretij rei proprio nomine emptæ. Emptio ex quibus pecunijs facta cenſeatur, Detractiones præſtandæ ſunt in corporibus hæreditarijs ceſſante timore ſcandali, & præcepto paterno.

Romana, ſeù Ferrarien. Cenſus,
Veneris 5. Decembris 1704.
Argumentum LXXIV.

In ceſſione omnium Iurium veniunt, etiam fructus decurſi ante ceſſionem.

Reatina Spolij,
Veneris 5. Decembris 1704.
Argumentum LXXV.

Agitur de manutentione concedenda ſpoliato vigore deliberationis nullæ, & iniuſtæ.

Romana Locorum Montium,
Lunæ 12. Ianuarij 1705.
Argumentum LXXVI.

Emens Loca Montium tanquàm libera, ſi alicui oneri obnoxia detegantur, actionem habet pro traditione rei liberæ, licèt pro eius ſecuritate adſint fideiuſſores in ſolidum obligati, moleſtiæ nondum fuerint ſequutæ, & in Literis patentibus de dicto onere mentio facta non legatur.

Vienoen. Prætenſorum Sponſalium,
Lunæ 12. Ianuarij 1705.
Argumentum LXXVII.

Io Sponſalibus conditionatis non poteſt alter ex Sponſis cogi ad contrahendum Matrimonium in faciem Eccleſiæ, niſi purificatis conditionibus.

Sa-

Sabinen. Bonorum.
Veneris 16. Ianuarij 1705.
Argumentum LXXVIII.

Reſtitutus in integrum aduerſus incon-ſultò aditam hæreditatem tenetur reſtituere omnes fructus, & propria credita cum illis compenſare, etiamſi bona fide conſumpſerit, & non fuerit doctum de ipſius locupletatione, quæ tamèn ex eadem perceptione præſumitur.

Fauentina Fideicommiſſi.
Veneris 13. Februarij 1705.
Argumentum LXXIX.

Dos poteſt detrahi ex bonis fideicommiſſi, etiamſi exiſtant bona libera, quando ea ſunt modici valoris, nec pro huiuſmodi effectu poteſt opponi Mulieri adminiſtratio bonorum Viri, niſi doceatur, ad eàm perueniſſe tot bona, ex quibus potuerit commodè ſatisfieri.

Fauentina Beneficij.
Veneris 24. Aprilis 1705.
Argumentum LXXX.

Prouiſio facta cum derogatione iurispatronatus in totum propter litem eſt exequenda. An, & quando Beneficium dicatur litigioſum.

Ripana Dotis.
Veneris 29. Aprilis 1705.
Argumentum LXXXI.

Reſtitutio dotis non poteſt impediri exceptione retentionis bonorum Viri, niſi probentur, fuiſſe talis quantitatis, ex quibus potuerit commodè ſatisfieri.

Spoletana Bonorum.
Lunæ 4. Maij 1705.
Argumentum LXXXII.

Creditor habens creditum illiquidum non poteſt impedire ſatisfactionem creditori habenti creditum liquidum.

Cremonen. Beneficij.
Lunæ 11. May 1705.
Argumentum LXXXIII.

Prouiſio facta à Sede Apoſtolica de Beneficio tanquàm libero demandari debet exequutioni non obſtante inſtitutione facta ab Ordinario, ad præſentationem aſſertorum Patronorum eiuſdem Beneficij.

Peruſina manutentionis.
Ven. 3. Iunij 1705.
Argumentum LXXXIV.

Clauſula *Conſtituti* expirat in primo donatario, & an, & quando transferatur in ſubſtitutum.

Romana Pecuniaria.
Ven. 5. Iunij 1705.
Argumentum LXXXV.

Pro credito alimentorum comprobato ex ſolidatione confeſſata in Epiſtola relaxari debet mandatum exequutiuum non obſtante exceptione compenſationis cum credito illiquido. Creditum conditionale conditione non adimpleta peti non poteſt.

Gerunden. Eleemoſynæ Panis ſuper condonatione fructuum.
Lunæ 8. Iunij 1705.
Argumentum LXXXVI.

Fructus conſumpti bona fide ante motam litem à Canonicis Anteceſſoribus non debent à Succeſſoribus reſtitui, probata præcipuè impoſſibilitate ſatisfactionis; Sed data à Pontifice facultate condonandi, poſſunt illi remitti impoſita aliqua ſalutari pœnitentia etiam in pia opera pro Defunctis.

Mediolanen. Beneficij ſuper expenſis.
Lunæ 8. Iunij 1705.
Argumentum LXXXVII.

Agitur de taxatione expenſarum.

Romana Immiſſionis.
Lunæ 8. Iunij 1705.
Argumentum LXXXVIII.

Dos quando dicatur conſiſtere in quanti-

titate, vel in ſpecie ad effectum, vt valida ſit alienatio facta à Viro, cui retentionem tribuere non poteſt creditum Quarti dotalis, quando illius quantitas eſt illiquida, vel illud fuit compenſatum cum legato facto ab Vxore.

Fauentina Beneficij.
Mercurij 10. *Iunij* 1705.
Argumentum LXXXIX.
Pendente lite ſuper pertinentia iurispatronatus inter Patronos Papa ſolet conferre Beneficium.

Tiburtina Caſtrorum ſuper fructibus.
Lunæ 15. *Iunij* 1705.
Argumentum XC.
Fructus bona fide percepti non debentur, niſi à die moræ litis; Ex quibus reſultet bona, vel mala fides.

Ariminen. Donationis.
Veneris 19. *Iunij* 1705.
Argumentum XCI.
Donatio facta occaſione Matrimonij reſoluitur illo diſſoluto ſi facta fuit ob benemerita, & amorem in donatarium.

Sauonen. Alimentorum, ſeù Cenſurarum.
Veneris 19. *Iunij* 1705.
Argumentum XCII.
Mandatis Rotalibus non dicitur qnis ſufficientèr paruiſſe per ſolam renunciationem recurſibus habitis ad Iudices Laicos, niſi vlteriùs omnia in priſtinum reponantur.

Sabinen. Bonorum.
Lunæ 22. *Iunij* 1705.
Argumentum XCIII.
Hæres in integrum reſtitutus aduerſus inconſultò aditam hæreditatem tenetur de eſſentia Iudicij reſtitutorij omnia ad primæuum ſtatum ante aditionem tàm actiuè, quàm paſſiuè reponere, itaùt reſtitutio proſit tàm petenti, quàm aduerſario.

Maceraten. Cappellaniæ.
Ven. 26. *Iunij*.
Argumentum XCIV.
Originariæ Ciuilitatis retentio, ſeù derelictio ex quibus præſumatur, latiſſimè diſcutitur.

Romana, ſeù Sutrina Mobilium.
Ven. 3. *Iulij* 1705.
Argumentum XCV.
Mobilia aſſignata à Viro Vxori in ſatiſfactionem crediti præexiſtentis ex cauſa paraphernî vulgo = *per le ſpille* = ſi fuerint a creditoribus in generali concurſu occupata, ſunt Vxori reſtituenda ceſſante ſupicione colluſionis.

Lancianen. Archipresbyteratus ſuper Attentatis.
Veneris 3. *Iulij* 1705.
Argumentum XCVI.
Nulla eſt Sententia priuationis contrà Archipresbiterum non reſidentem lata ſine perſonali monitione ipſius, cuius permanentiæ locus innoteſcebat, & cui legitima competebat defenſio ob cauſam inimicitiarum capitalium, quæ à reſidentia excuſat, quando Curæ Animarum ſuppleri valet per idoneum Vicarium, itaùt ſi inimicitiæ ſunt veriſimiliter duraturæ, inducendus ſit Parochus ad reſignandum mediante collatione pinguioris, aut ſaltem æquiualentis Beneficij.

Reatina Spolij ſuper fructibus.
Ven 3. *Iulij* 1705.
Argumentum XCVII.
In Spolio attentato, & violento reſtituendi ſunt fructus percepti, & qui percipi potuerunt.

Nullius, ſeù Terræ Pontiani Cenſus.
Mercur. 2. *Decembris* 1705.
Argumentum XCVIII.
Cauthela Angeli non ſuffragatur hæredi, qui Inuentarium non confecir, & de bonis hæreditarijs rationem

non

non reddit;nec eſt allegabilis ad impediendam exequutionem mandati quotiès tituli, & credita, quibus innititur non ſunt vndique certa, & liquida tàm in ſubſtantia, quàm in quant tate;Hęreditatis aditio ex quibus probetur, latè, & magiſtralitèr in hac deciſione examinatur.

Marſicana Immiſſionis.
Luna 7. Decembris 1705.
Argumentum XCIX.

Immiſſio in iudicio rei vindicationis contrà tertium poſſeſſorem non datur, niſi fuerit vniuocè, & concludenter probatum tàm dominium authorum, à quibus actor ipſe deſcendit, quàm propria qualitas hæreditaria.

Romana, ſeù Senogallien. fructuum.
Lunæ 14. Decembris 1705.
Argumentum C.

Retrouenditio eſt veluti noua venditio, & ſi redemptor in caſu recuſationis pretij pecuniam liberè non depoſuerit tenetur ad fructus pecuniæ, & retrouenditor ad fructus, rei quam retrouendere recuſauit.

Legionen. Parochialis.
Luna 11. Ianuarij 1705.
Argumentum XCI.

Conſtitutio Concilij Tridentini *ſeſſ.24. de Reformat. cap. 18.*, ac Bulla S.Pij V.in ordine *la* 33.demandantes ſeruari Concurſum in Parochialibus de iure patronatus Eccleſiaſtico per conſuetudinem immemorabilem eliduntur.

Carpentoraten. Primogeniture.
Luna 27. Ianuarij 1706.
Argumentum CII.

Teſtator dans hæredi facultatem eligendi ſiuè Primogenitum, ſiuè Secundogenitum, ſiuè maſculum, ſiuè fœminam, poteſt hæres, quem maluit eligere, nec tenetur ſequi ordinem à Teſtatore præſcriptum in caſu non factæ nominationis.

Spoletana Teſtamenti.
Luna 1. Martij 1706.
Argumentum CIII.

Exequutor teſtamentarius tenetur reddere rationem de rebus per eum adminiſtratis, & quando teneatur docere de diligentijs quoad fructus inexactos.

Romana Fideicommiſſi.
Mercurij 17. Martij 1706.
Argumentum CIV.

Iuſtum reputatur mandatum relaxatum ad formam peritię à partibus aduersùs eam non reclamantibus implicitè acceptatæ, reiectis exceptionibus nouitèr deductis.

Romana Pecuniaria.
Luna 22. Martij 1706.
Argumentum CV.

Hæres beneficiatus in aditione hæreditatis habens ſcientiam anteriorum creditorum non poteſt per imaginariam ſolutionem ſibi appropriare pecunias repertas in hæreditate debitoris, niſi præuia creditorum citatione.

Aretina Iurium Parochialium.
Ven. 16. Aprilis 1706.
Argumentum CVI.

Capitulares cenſentur eſſe de Parochia Cathedralis, ibique poſſunt Sacramenta percipere.

Camerinen. Reſtitutionis Dotis.
Ven. 16. Aprilis 1706.
Argumentum CVII.

Reſtitutio dotis ſtipulata fauore eius, cui de iure fieri debet, facta creditori putatiuo dicitur colluſiua non obſtante decreto Iudicis, dum non conſtat de bona fide ſoluentis. Fructus debentur à die motæ litis, ac tàm pro ſorte, quam pro fructibus relaxari debet mandatum contra perſonas, & bona propria hæredum de-

debitoris non reddentium rationem.

Nullius, ſeù Terræ Pontiani Cenſus.
Lunæ 19. *Aprilis* 1706.
Argumentum CVIII.

Aditio hæreditatis quomodo, & ex quibus probetur; An in minore inducatur ſine ſolemnitatibus neceſſarijs in contractibus minorum; Et quando nullitèr facta dicatur ratificata poſt expletam minorem ætatem.

Valentina Penſionum.
Ven. 23. *Aprilis* 1706.
Argumentum CIX.

Secunda Commiſſio an ſignari debeat à Sanctiſſimo, quando prima ab eodem fuit ſignata, diſtinguuntur in hac deciſione plures caſus. Compulſoria eſt concedenda, poſita exiſtentia iurium compulſandorum, eorumque releuantia.

Anconitana, ſeù Carpenctoraten. Fideicommiſſi.
Die 30. *Aprilis* 1706.
Argumentum CX.

Exceſſum non eſſe præſumendum.

Foroliuien. prætenſæ Commendæ.
Mercur. 5. *Maij* 1706.
Argumentum CXI.

Bona Status Eccleſiaſtici à Conſtitutionibus Pontificijs prohibentur in forenſes alienari.

Hadrien. Canonicatus.
Vener. 7. *Maij* 1706.
Argumentum CXII.

Literis Apoſtolicis nullitèr impetratis à Reſignatario, debetur Reſignanti reintegratio ad poſſeſſionem Beneficij.

Cremonen. Beneficij.
Vener. 14. *Maij* 1706.
Argumentum CXIII.

Attenta vacatione Beneficij in menſe reſeruato, prouiſio Apoſtolica de eodem tanquam libero meretur exequutionem non obſtante inſtitutione facta ab Ordinario ad præſentationem aſſertorum Patronorum, ſi conſtet de libertate Beneficij ex vltimo ſtatu.

Marſicana Immiſſionis.
Ven. 14. *Maij* 1706.
Argumentum CXIV.

Conceſſio pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum cum clauſula = *ad bibendum* = latiſſimè extenſa importat feudi, aut rei emphyteuticæ alienabilitatem in quoſcumque etiam extraneos, quæ ſublata non cenſetur per clauſulam præſeruatiuam = *Iuribus noſtris ſemper ſaluis* =, ne alias expreſsè conceſſorum detur inſtantanea reuocatio.

Romana, ſeù Terracinen. Pecuniaria.
Mercur. 2. *Iunij* 1706.
Argumentum CXV.

Reſtitutio in integrum denegatur non conſtito de læſione, de qua in caſu deciſionis non apparebat ex prætenſis erroribus, à quibus peritia, ſuper qua fundabatur antecedens res iudicata, optimè vindicatur.

Romana, ſeù Ferrarien. Expenſarum.
Mercur. 2. *Iunij* 1706.
Argumentum CXVI.

Ex praxi Tribunalium Vrbis expenſæ dumtaxat iudiciales quæ viuæ appellantur, victori per ſuccumbentem refunduntur, quamuis ab iſto promiſſa fuerit expenſarum refectio, cum hæc ſemper ad iudiciales reſtringenda veniat, & conuentionis caſum non egrediatur.

Ro-

Omnium Deciſionum.

Romana Emphyteuſis,
Lunæ 7. Iunij 1706.
Argumentum CXVII.

Alienatio facta ab Eccleſia cum reſeruatione beneplaciti Apoſtolici infra certum tempus impetrandi, quando ex tali non adimplemento reſoluatur,

Sagonen. Plebaniæ.
Vener. 11. Iunij 1706.
Argumentum CXVIII.

Beneficia poſſeſſa per Subcollectores vigore *regulæ 5. Cancellariæ* ſunt Pontifici reſeruata, & ex quibus probetur deputatio Subcollectoris.

Romana Cambij.
Vener. 11. Iunij 1706.
Argumentum CXIX.

Obligatio Vxoris ad fauorem Viri pro illo eximendo ab imminenti exequutione mandatorum expeditorum pro pretio panis eſt valida, non obſtantibus nullitatibus deductis ex defectu interuentus proximiorum, cauſæ & releuatoris.

Monaſterien. Optionis.
Lunæ 14. Iunij 1706.
Argumentum CXX.

Per Procuratorem optare volens Canonicus perſonaliter accedere impeditus tenetur ſuper impedimento iuramentum præſtare, exquirente Capitulo, quod, vbi nulla exigendarum probationum forma per Statutum Eccleſiæ præſcripta eſt, pro ſuo iuſto arbitrio iuxtà Iuris communis diſpoſitionem, poteſt ad pleniorem probationem exigere iuramentum, rei circumſtantijs efflagitantibus.

Eadem ſuper Manutentione.
Lunæ 14. Iunij 1706.
Argumentum CXXI.

Reſoluta ob non implementum conditionis anteriori poſſeſſione conditionali, locus aperitur poſteriori, quod anterior efficitur.

Aſculana Donationis.
Ven. 18. Iulij 1706.
Argumentum CXXII.

Donatio facta à muliere cum debitis ſolemnitatibus infringi non poteſt ex defectu interuentus conſanguineorum ſi eorum loco adhibiti fuerunt affines.

Nullius, ſeù Clareuallen. Viſitationis.
Vener. 25. Iunij 1706.
Argumentum CXXIII.

Abbas Commendatarius poteſt viſitare Monachos in ijs, quæ concernunt curam animarum, & Eccleſiam quoad ſeruitium, ſuppellectilia, & ornatum; In concernentibus verò diſciplinam Regularem viſitare non poteſt.

Eadem ſuper Attentatis.
Ven. 25. Iunij 1706.
Argumentum CXXIV.

Suam facultatem, & poſſeſſionem continuans non attentat, & attentata contra clarum bonum ius habentem obiecta negliguntur à Supremis Tribunalibus. Priuilegia exemptiua de famulis, & ſeruientibus mentionem facientia non comprehendunt eos, qui non ſunt Monaſterij ſeruitio addicti, ac intra eiuſdem ſepta ſub Superioris Regularis obedientia more Regularium viuunt.

Nullius, ſeù Clareuallen. Iuriſdictionis ſuper Bono Iure.
Ven. 25. Iunij 1706.
Argumentum CXXV.

Abbatiam Clareuallenſem eſſe Nullius Diœceſis, & habere Territorium ſeparatum, eiuſque Abbatem gaudere Iuriſdictione quaſi Epiſcopali in Clerum, & Populum, ex quibus remaneat comprobatum.

Eadem ſuper manutentione.
Vener. 25. Iunij 1706.
Argumentum CXXVI.

Abbati Commendatario exiſtenti in quaſi

quaſi poſſeſſione exercendi Iuriſdictionem in Monachos, & Monaſterium quoad Diuinum cultum, & iuris viſitandi danda eſt manutentio.

Suſſana Beneficiorum.
Ven. 25. Iunij 1706.
Argumentum CXXVII.

Sumitur à Summario.

Sabinen. Bonorum.
Lunæ 25. Iunij 1706.
Argumentum CXXVIII.

Alienatio rei ſubiectæ Fideicommiſſo facta bona fide an, & quando ſuſtineatur ad terminos *Text. in leg. fin. ff. de legat.2.*, latè explicatur.

Romána Fideicommiſſi.
Lunæ 28. Iunij 1706.
Argumentum CXXIX.

Hæres grauatus, ad effectum Legata repetendi à cohærede, vel ſubſtituto, docere debet de effectiua ſolutione, nec admittitur probatio præſumptiua cum cautione de conſeruando fideicommiſſarium indemnem ab omni futura moleſtia, ſed præferrur eiuſdem fideicommiſſarij obligatio reſtituendi ratam portionem, quandocumque effectiua ſolutio per authentica documenta fuerit iuſtificata, nè aliàs tantum cohæres integro præſcriptionis beneficio gauderet. Præſumptio ſatisfactionis proprij crediti in hærede ſimplici grauato de tota hæreditate rationem non reddente militat ſolum fauore creditorum, legatariorum, & fideicommiſſariorum particularium, ſecùs quoad fideicommiſſarium vniuerſalem.

Ferrarien. Fideicommiſſi ſuper Fructibus.
Veneris 2. Iulij 1706.
Argumentum CXXX.

Fructus debentur à die moræ litis. Fructus Legitimæ debentur quantumvis ad alium effectum fuerit petita in quantitate.

Lancianen. Archipresbyteratus ſuper Declaratoria.
Ven. 2. Iulij 1706.
Argumentum CXXXI.

Ad Declaratoriam proceditur contrà contumacem parere mandatis Rotalibus ſibi intimatis poſt ſeruatos quatuor conſuetos terminos.

Romana Domus ad Curſum.
Ven. 2. Iulij 1706.
Argumentum CXXXII.

Aſſociatio non competit vigore Apocæ, in qua vel non legitur clauſula *Conſtituti*, vel fuit appoſita fauore abſentis, cuius acceptatio poſt mortem conſtituentis non ſuffragatur.

Legionen. Parochialis.
Veneris 2. Iulij 1706.
Argumentum CXXXIII.

Concurſus neceſſarius in Parochialibus Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici vigore Concilij Tridentini *ſeſſ.24. de Reformat. cap. 18.*, ac Bullæ S. Pij V. in ordine *la 33.* tollitur per immemorabilem conſuetudinem.

Giennen. Iuris votandi ſuper Manutentione.
Veneris 2. Iulij 1706.
Argumentum CXXXIV.

Canonicis familiaribus Epiſcopi concedi debet manutentio in quaſi poſſeſſione interueniendi, & votandi in actibus Capitularibus, in quibus agendum eſt de intereſſe Menſæ, Dignitatis, & Iuriſdictionis Epiſcopalis tàm ex Iuris aſſiſtentia, quàm ex immemorabili conſuetudine interueniendi, & votandi.

Giennen. Iuris votandi
Ven. 2. Iulij 1706.
Argumentum CXXXV.

Canonicis, cæteriſque Beneficiatis Eccleſiæ Cathedralis familiaribus, & commenſalibus Epiſcopi tàm de Iure, quàm ex immemorabili conſuetudine competit Ius votandi in omnibus actibus particularibus Capituli,

Digitized by Google

ſi', vbi agitur de intereſſe Menſæ, Dignitatis, & Iuriſdictionis Epiſcopalis, nec poſſunt à Capitulo expelli, niſi agatur de intereſſe priuato ipſius Epiſcopi.

Ilcinen. Beneficij.
Veneris 2. *Iulij* 1706.
Argumentum CXXXVI.

Facultas à Fundatore reſeruata nominandi in vita primum Rectorem, incipere debentem poſt illius obitum ſatisfactionem oneris in fundatione iniuncti, conſumpta non remanet per nominationem jàm in propria eiuſdem Fundatoris perſona expletam, ſed reſpectu Tertij reſtricta cenſeri debet.

Romana Donationis, ſeù Pecuniaria.
Lunæ 13. *Ianuarij* 1707.
Argumentum CXXXVII.

Donatio inter viuos facta à Muliere ſene Viro in compenſationem ætatis etiam ſine ſolemnitatibus ſuſtinetur, & licèt matrimonium fuerit ſtatìm diſſolutum ob prædeceſſum Viri donatarij, adhùc actio ad bona donata tranſmittitur in hæredes.

Leodien. Beneficij.
Lunæ 14. *Ianuarij* 1707.
Argumentum CXXXVIII.

Præſentatus à medietate Patronorum præferri debet, ſi obtinuit literas gratificationis, & eſt Sacerdos, ac de ſanguine Fundatorum.

Auximana Dotis.
Veneris 14. *Ianuarij* 1707.
Argumentum CXXXIX.

Vidua pro ſuæ dotis reſtitutione non habet Ius moleſtandi Tertios poſſeſſores bonorum Viri, ſi ſit illis poſterior. Anterioritas quando amittatur per conſenſum præſtitum alienationi rei hypothecatæ, & quando, & à quibus valeat allegari exceptio, ſalua medietate dotis.

Balneoregien. Beneficij.
Veneris 21. *Ianuarij* 1707.
Argumentum CXL.

Familię appellatione venire tàm Agnatos, quàm Cognatos, præcipuè in materia indifferenti, licèt fœminæ admittantur defunctis maſculis.

Bononien. Fideicommiſſi.
Veneris 28. *Ianuarij* 1707.
Argumentum CXLI.

Vbi fœminę excluſio concepta non fuit independenter à vocatione maſculorum, & per modum regulæ, deficiente linea maſculina fœminę agnatæ admittuntur per poſterius detractiones, ex quibus bonis detrahantur, & quando præſumantur conſumptæ.

Bononien. Fideicommiſſi de Roſſenis.
Veneris 28. *Ianuarij* 1707.
Argumentum CXLII.

Conſtito de Fideicommiſſo anteriori datur reſtitutio in integrum aduerſùs rem judicatam fundatam in fideicommiſſo poſteriori.

Nullius, ſeù Clareuallen. Viſitationis.
Lunæ 21. *Martij* 1707.
Argumentum CXLIII.

Abbas Commendatarius habens Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem cum Territorio ſeparato poteſt, vt alter quilibet Ordinarius, viſitare Monaſterium, & Eccleſiam in his, quæ ad Curam Animarum pertinent, & illam ſuppellectilem, quæ pro recta adminiſtratione Sacramentorum tàm intrà Eccleſiam, quàm extrà ſunt neceſſaria, necnon Monachos in his pariter, quæ dictam Curam reſpiciunt ad formam *Concil. Trident. ſeſs.* 24. *de Reformat. cap.* 8.

Clareuallen. Viſitationis ſuper Manutentione.
Lunæ 21. *Martij* 1707.
Argumentum CXLIV.

Habetur ex breui Summario.

Index Argumentorum

Nullius, ſeù Clateuallen. Viſitationis ſuper Manutentione.
Lunæ 21. *Martij* 1767.
Argumentum C X L V.
Abbati Claceuallenſi non competit manutentio viſitandi, niſi ea, quæ concernunt Curam Animarum, non autem quoad viſitationem Eccleſię circà illius ſeruitium, ac omnia ſuppellectilia non dependentia à dicta Cura Animarum.

Romana Pecuniaria.
Lunæ 28. *Martij* 1730.
Argumentum C X L V I.
Agitur de Concurſu Creditorum, & illorum graduatione ſuper conſignatione pecuniarum communis Debitoris. Salarium à Familiaribus Cardinalium prætenſum quomodò probetur, quam potioritatem habeat, & à quo tempore peti poſſit cum priuilegio prælationis.

Hadrien. Canonicatus.
Lunæ 4. *Aprilis* 1707.
Argumentum C X L V I I.
Beneficiarus intrà annum obligatus ad ſuſcipiendum Ordinem Sacrum, ſi poſt annum per aliquot dies illum non ſuſcipiat ob non completa interſtitia, non debet Beneficio priuari.

Melenitana Iuriſpatronatus.
Veneris 13. *Maij* 1707.
Argumentum C X L V I I I.
Iuſpatronatus reſeruatum pro maſculo ex maſculis fœminas non admittit. Donatio, quamuis jurata, Iuriſpatronatus aſſumit robur, & validitatem ab aſſenſu Ordinarij, itaùt eumdem expoſt impetrare non ſuffragetur Donatoris hæredi contrà voluntatem ipſius Donatoris, qui de Iurepatronatus in Teſtamento deindè diſpoſuit diuerſimodè à donatione.

Romana Donationis, ſeù Pecuniaria.
Veneris 13. *Maij* 1707.
Argumentum C X L I X.
Donatio inter vinos facta à ſene Muliere Viro in compenſationem ætatis etiam ſine ſolemnitatibus ſuſtinetur, & licèt matrimonium fuerit ſtatim diſſolutum ob prædeceſſum Viri Donatarij, adhùc actio ad bona donata tranſmittitur ad hæredes. Læſio Mulieris donantis vltrà medietatem dotis ab ipſa Muliere non deducta, nec ab eius hęredibus valet allegari.

Romana Redditionis Rationis.
Veneris 3. *Iunij* 1707.
Argumentum C L.
Adminiſtrator tenetur rationem reddere ſolummodò de exactis, nec obligatur, niſi copulatiuè oſtendatur, nomina fuiſſe exigibilia, & culpa, aut dolo Adminiſtratoris minùs idonea eſſe cepiſſe. Negligentia quatenùs attendatur, & ex quibus excuſetur.

Neritonen. Cenſus.
Veneris 3. *Iunij* 1707.
Argumentum C L I.
Hæreditatis aditio probatur ex decreto præambulo ſuper ea obtento, ex omnium bonorum hæreditariorum poſſeſſione, ac aliquorum alienatione facta titulo hæreditario, & ex ſolutione debitorum hæreditariorum.

Aſculana Cenſus.
Lunæ 6. *Iunij* 1707.
Argumentum CLII.
Dos, licèt ex capitulis matrimonialibus fuerit æſtimata, poteſt de conſenſu Mulieris in Inſtrumento dotali conſtitui in fundis.

Foroliulen. Commendæ.
6. *Iunij* 1707.
Argumentum C L I I I.
Beneplacitum Apoſtolicum juxtà Conſtitutiones Pontificum debet obtineri in ſcriptis, nec lapſu temporis præſu-

Digitized by Google

aſſumitur, ſi ante illud completum ſuperuenerint nouæ Conſtitutiones idem demandantes.

Piſauren. Molendinorum ſuper bono Iure.
Ven. 17. *Iunij* 1707.
Argumentum CLIV.
Flumen, quod deducitur à flumine publico per opus manufactum dicitur priuatum, & Ripæ, omneſque Arbores in illo exiſtentes ſpectant ad eum, cuius ſumptibus dictum opus conſtructum eſt, non autem ad poſſeſſores finitimorum agrorum.

Eadem ſuper Manutentione.
Ven. 17. *Iunij* 1707.
Argumentum CLV.
Manutentio danda eſt poſſeſſori habenti Iuris aſſiſtentiam, non obſtantibus actibus turbatiuis, & clandeſtinis in contrarium.

Sabinen. Bonorum.
Lunæ 20. *Iunij* 1707.
Argumentum CLVI.
Hæres vigore reſtitutionis in integrum aduersùs inconſultò aditam hæreditatem tenetur omnia in priſtinum reponere, etiam quoad fructus perceptos vſque ab initio, & an, & quando ad hæredem donantis, vel donatarium ſpectet extinctio debitorum ſuper rebus donatis.

Leodien. Beneficij.
Lunæ 27. *Iunij* 1707.
Argumentum CLVII.
Gratia *pro Præſentato* dicitur juſtificata, ſi præſentatio facta fuerit ab exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi. In Iurepatronatus quando attendi debeat proximitas grauati, vel grauantis.

Matheranen. Archipresbyteratus.
Lunæ 27. *Iunij* 1707.
Argumentum CLVIII.
Ad Sedem Apoſtolicam pertinet collatio primæ Dignitatis in Collegiata, licèt vacatæ in menſe Ordinarij. Collegialitas autem, & Primatus probantur tam ex canonizatione per deciſionem Rotalem eum ſubſequuta ſententia, quàm ex indicijs, & coniecturis in corpore deciſionis relatis.

Romana Fideicommiſſi de Palmetijs ſuper Fructibus.
Veneris 1. *Iulij* 1707.
Argumentum CLIX.
In ſequelam mandati de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi fructus cenſus datur mandatum de reſtituendo aduerſus poſſeſſorem fundi cenſiti etiam pro fructibus decurſis ante motam litem, non obſtante exceptione retentionis pro credito illiquido.

Bononien. Subhaſtationis.
Veneris 1. *Iulij* 1707.
Argumentum CLX.
Manutentio concedenda eſt Debitori ſuper bonis nullitèr delibeatis ob defectum pecuniæ numeratæ in actu delibeationis.

Ferrarien. Fideicommiſſi ſuper Fructibus.
Veneris 1. *Iulij* 1707.
Argumentum CLXI.
Agitur in hac deciſione de liquidatione, ac reſtitutione fructuum.

Eugubina Hæreditatis.
Ven. 1. *Iulij* 1707.
Argumentum CLXII.
Succeſſio debetur Proximiori, excluſa agnationis, vel cognationis differentia.

Firmana Dotis.
Lunæ 25. *Iulij* 1708.
Argumentum CLXIII.
Pro reſtitutione dotis agi poteſt ad bona fideicommiſſaria, relictis bonis liberis intricatis, & litigioſis, non obſtante prohibitione Fideicommittentis.

Index Argumentorum

Eadem ſuper Alimentis, & ſumptibus litis.
Lunæ 25. *Iunij* 1708.
Argumentum CLXIV.

Acta ſubſidiaria ad alimenta, & ſumptus litis non competit Mulieri alimenta recipienti à Patre, aut Fratribus.

Romana Pecuniaria.
Lunę 2. *Iunij* 1708.
Argumentum CLXV.

Creditori ex cauſa eomarum fictitiarum communi Debitori pręſtitarum non ad ornatum, ſed ad neceſſitatem aſſignatur locus inter Creditores rei veſtiariæ, eademque pręlatio conceditur.

Romana, ſeù Ciuitatis Caſtelli Cenſus.
Veneris 7. *Decembris* 1708.
Argumentum CLXVI.

Vindicatur Inuentarium ab obiectis defectibus reiterationis Citationis Creditorum cum diei, horę, & loci indiuiduatione, deſignationis, qualitatis, & valoris gemmarum, deſcriptionis Authorum tabularum pictarum.

Dertonen. Beneficij S.Catharinæ.
Lunæ 10. *Decembris* 1708.
Argumentum CLXVII.

Poſſeſſio Anteceſſoris in iure præſentandi quoad Iuris effectum non tranſit in Succeſſorem.

Dertonen. Beneficij S.Iacobi.
Lunę 10. *Decembris* 1708.
Argumentum CLXVIII.

Patronus quando eſt vnicus poteſt porrigere preces Ordinario pro ſui iuſtitutione.

Comen. Beneficij.
Veneris 14. *Decembris* 1708.
Argumentum CLXIX.

Prouiſio Beneficij facta à Nuncio Heluetico priuſquàm ſibi conſtiterit, illius fructus non excedere valorem annuum duc. 24. non valet, etiamſi ex poſt talis valor iuſtificetur.

Lucana Fideicommiſſi.
Veneris 14. *Decembris* 1708.
Argumentum CLXX.

Fideicommiſſum cenſeri conſtitutum ex deſiderio, vt bonis fruantur quouſque ex hęredibus eruut deſcendentes, & hęredes per lineam maſculinam, reiectis *Peregrin. de fideicomm. art.* 13. *num.* 70. & 84., *Menoch. conſil.* 274., & *Fuſar: de ſubſtit. quæſt.* 29. *num.* 120.

Sabinen. Bonorum.
Lunæ 17. *Decembris* 1708.
Argumentum CLXXI.

A reſtitutione fructuum excuſat bona fides, ad quam inducendam ſufficit quælibet cauſa etiam minùs iuſta, ac titulus iuris aliòquin erroneus arcens malam fidem. Fructus verè inex cti, & remanentes peuès Debitorem capitalium augent fideicommiſſum.

Reatina Beneficij.
Veneris 11. *Ianuarij* 1709.
Argumentum CLXXII.

Quibus modis iuſtificentur Literæ ſubrogationis gratioſæ.

Romana Pecuniaria ſuper reſeruatis.
Veneris prima Februarij 1709.
Argumentum CLXXIII.

Mandatum relaxari debet fauore Creditorum poſteriorum, quando anterior, aut præſumitur ſatisfactus, aut apparet dubius. Ex quibus creditum præſumatur ſatisfactum.

Romana Donationis.
Veneris 1. *Martij* 1709.
Argumentum CLXXIV.

Donatio facta à Muliere ad fauorem hęredis ab inteſtato eſt valida, ſi debitæ interceſſerunt ſolemnitates, non obſtante, quod poſteà proteſtetur, fuiſſe ſeductam.

Bo-

Digitized by Google

Omnium Deciſionum:

Bononien. Fideicommiſſi de Ghiſlerijs ſuper redditione rationis.
Lunę 4. Martij 1709.
Argumentum CLXXV.
Ratio dicitur ſufficientèr reddita à cohærede, ſi de omnibus ad ſui manus peruentis reddita fuerit.

Romana, ſeù Sabinen. Pecuniaria.
Ven. 15. Martÿ 1709.
Argumentum CLXXVI.
Æquitas *l. Curabit Cod. de act. empt.* militat fauore Delegatarij, eiuſque Ceſſionarij. Si mandatum relaxatum fuit ad formam iurium productorum abſque liquidatione ſummæ, liquidatio fieri valet, ac ſolet poſt condemnationem, licèt ante mandati expeditionem, vel exequutionem. Reſeruatio dominij ratione pretij non ſoluti reſoluitur in ſpecialem hypothecam, non tamen obſtat contractus perfectioni ad omnes alios effectus.

Mantuana Bonorum.
Veneris 12. *Aprilis* 1709.
Argumentum CLXXVII.
Epiſcopus in Eccleſia Mantuana ob lineam finitam Inueſtitorum, non poteſt retinere bona feudalia, ſed tenetur explere renouationem ad fauorem Proximorum vltimi Inueſtiti, etiamſi ſint fœminæ.

Romana Caſalis Teſtæ Leporis ſuper Releuatione.
Lunæ 22. *Aprilis* 1709.
Argumentum CLXXVIII.
Ex quibus venditio facta cenſeatur àd menſuram.

Romana Caſalis Teſtæ Leporis.
Lunæ 22. *Aprilis* 1709.
Argumentum CLXXIX.
Relationi tertij Periti iudicialis omninò ſtandum eſt, præſertim accedentibus circumſtantijs in deciſione relatis. Alueus fluminis, ac via an pertineant ad finitimorum prædiorum Dominos, & quæ requirantur ad conſtitutionem publicitatis viarum, ac fluminum.

Brixien. Beneficij ſuper Attentatis.
Ven. 26. Aprilis 1709.
Argumentum CLXXX.
Exequutio data ab Epiſcopo prouiſioni Apoſtolicæ poſt præſentatam inhibitionem eſt nulla, & attentata.

Bononien. Fideicommiſſi de Vela.
Lunæ 6. Maij 1709.
Argumentum CLXXXI.
Immiſſio denegari non debet hæredi fideicommiſſario, licet ſit hæres alienantis, ſi in alienatione fuit appoſita conditio reſolutiua de obtinenda per Emptorem derogatione fideicommiſſi a Summo Pontifice.

Verulana Immiſſionis.
Veneris 10. *Maij* 1709.
Argumentum CLXXXII.
Mulier tranſiens ad ſecundas nuptias non petito priùs Tutore Pupillo, nec reddita ratione, eo mortuo non amittit hæreditatem, ſi id non egit cum mala fide, ſed ignorantèr.

Romana Immiſſionis.
Lunæ 13. *Maij* 1709.
Argumentum CLXXXIII.
Subſtitutio reciproca linearis probatur ex requiſitis per *Text, in leg. Titia Seio §. Seia libertis ff. de legat.* 2., & his deficientibus ex coniecturis, quarum aliquæ hic examinantur, & admittuntur ad effectum excludendi Actorem à petita immiſſione ad bona eidem relicta ab vno ex hæredibus grauatis.

Eugubina Fideicommiſſi.
Lunæ 3. *Iunij* 1709.
Argumentum CLXXXIV.
Filij in conditione poſiti, quando cenſeantur diſpoſitiuè vocati.

Index Argumentorum

Anconitana, ſeù Recinaten,
Cauthelæ Angeli,
Lunæ 3. Iunij 1709.
Argumentum CLXXXV.

Cauthela Angeli non eſt ſeruanda, niſi conſtet de clara pertinentia, ac legitimo Inuentario bonorum Debitoris, Solus Princeps poteſt concedere reſtitutionem in integrum poſt decurſum quatriennij ad conficiendum Inuentarium, & de requiſitis ad talem reſtitutionem obtinendam.

Mantuana Bonorum.
Lunæ 3. Iunii 1709.
Argumentum CLXXXVI.

Iura in deciſionibus non diſcuſſa partibus reſeruari debent in Sententia.

Bononien. Subhaſtationis.
Veneris 14. Iunij 1709.
Argumentum CLXXXVII.

Manutentio conceditur Debitori paſſo deliberationem ob nullitatem reſultantem ex defectu pecuniæ numeratæ, cuius loco non poteſt ſuccedere accollatio debitorum, niſi interueniat conſenſus creditorum.

Bononien. Immiſſionis.
Ven. 21. Iunij 1709.
Argumentum CLXXXVIII.

Mulieri, cui facta fuit dotis reſtitutio, eueniente euictione non competit contrà bona fideicommiſſaria ſubſidiarium remedium *Auth. res quæ* ſi principalitèr acceſſit in venditione rei liberæ ſibi hypothecatæ.

Mantuana Bonorum
Mercurij 26. Iunij 1706.
Argumentum CLXXXIX.

Renouatio neceſſaria feudi, vel emphyteuſis ad excluſionem extranei per Eccleſiam facienda fœminis in antiqua inueſtitura non comprehenſis reſtringi debet ad maſculos ex eiſdem naſcituros ſub eadem formula in antiqua inueſtitura practicata, & cum repetitione earumdem qualitatum, & pactorum, debetque fieri cuilibet pro ſua parte abſque ſolutione laudemij, & conditionibus oblatis ab extraneo, necnon regulari ad inſtar inteſtatæ ſucceſſionis Statutariæ interpretatiuo voluntatis primorum acquirentium.

Bononien. Fidelcommiſſi de Ghisletijs
ſuper redditione rationis.
Veneris 28. Iunii 1709.
Argumentum CXC.

Conſtare dicitur de ſufficienti redditione rationis etiam contrà Creditores, quando ratio reddita fuit de rebus ad manus hæredis peruentis etiam nulla habita ratione fructuum medio tempore perceptorum, & vſus Mobilium, ſi Creditores de tempore confecti inuentarij detecti non fuerunt.

Salamantina Iuris conferendi
ſuper expenſis.
Veneris 28. Iunij 1709.
Argumentum CXCI.

Agitur de taxatione expenſarum.

Amerina fideicommiſſi.
Lunæ 1. Iulij 1709.
Argumentum CXCII.

Prohibita alienatione extrà maſculos de cognomine, & armis reſultare fideicommiſſum conſeruatorium, non tamen fauore omnium de familia, ſed ſolùm Proximiorum, & demonſtratur, idem etiam ſeruari debere in ſucceſſione iuriſpatronatus.

Montis Caſſinen. Legati.
Lunæ 1. Iulij 1709.
Argumentum CXCIII.

Pecunia non ſufficiens ad opus pium à Teſtatore conſideratum, eroganda eſt in opera approximantia, per quæ æquipollenter impleatur finis, vel effectus à Teſtatore conſideratus.

Auenionen. Succeſſionis.
Lunæ 9. Decembris 1709.
Argumentum CXCIV.

Falſitatem probari ex actibus inueriſimi-

mi-

Digitized by Google

milibus, atque ex vitijs apparentibus ſcripturæ.

Caſertana Beneficij.
Veneris 13. *Decembris* 1709.
Argumentum CXCV.

Literæ Apoſtolicę obtentę cum derogatione medietatis vocum non ſunt exequibiles, vbi non conſtat de quaſi poſſeſſione præſentandi penès Patronos, ſed inſtituendus eſt alter pręſentatus à medietate Patronorum in dicta quaſi poſſeſſione exiſtentium.

Romana Saluiani.
Veneris 14. Maij 1710.
Argumentum CXCVI.

Dos promiſſa in quantitate cum pacto inueſtiendi in aliqua re ſtabili ſtare debente pro fundo dotali, etiamſi à viro fuerit recepta in quantitate, & inueſtita in re ſtabili, reſtitui debet in quantitate.

Romana Fideicommiſſi.
Veneris 14. *Martij* 1710.
Argumentum CXCVII.

Hæres debitum à ſuo Authore approbatum, & in iudicio canonizatum, impugnare non poteſt. Dotis ſolutio ex quibus præſumatur, aut reſpectiuè excludatur.

Romana Cenſus.
Luna 17. *Martij* 1710.
Argumentum CXCVIII.

Cauſæ expoſitæ obligationis Mulieris veræ præſumuntur ex decreto Iudicis, ex Proximiorum iuramento ſuper expoſitorum veritate, & Mulieris vtilitate, & ſubſequuta contractus ratihabitione, pręſertim ceſſante fraudis ſuſpicione.

Romana, ſeù Ariminen. Fideicommiſſi.
Luna 24. *Martij* 1710.
Argumentum CIC.

Vigore ſubſtitutionis vulgaris anomolæ filius ſubingreditur in locum patris, ſuccedit in fideicommiſſo vnà cum patruo, poteſt cedere fructus fideicommiſſi eius vita durante, & an, & quando huiuſmodi ceſſio ſuſtineatur.

Bononien. Fideicommiſſi de Volta.
Luna 31. *Martij* 1710.
Argumentum CC.

Alienatio rerum fideicommiſſariarum ſub conditione impetrandi Beneplacitum Apoſtolicum, eſt nulla illo non obtento, etiamſi fuerit concepta per viam modi, quando adeſt prohibitio alienandi ſub pœna caducitatis.

Anconitana, ſeù Recinaten. Cautelæ Angeli.
Luna 7. *Aprilis* 1710.
Argumentum CCI.

Cauthela Angeli initi non poteſt creditis turbidis, & illiquidis, nec eſt allegabilis ab habente qualitatem hæreditariam Debitoris.

Pragen. Archidiaconatus.
Luna 5. *Maij* 1710.
Argumentum CCII.

Subreptitium declaratur Indultum retinendi Archidiaconatum, & Decanatum ob non factam expreſſionem qualitatis Reſidentiæ ſtatutariæ Archidiaconatui inhærentis, & geminarum diſtinctarum Cappellaniarum, ſeù Beneficiorum per viam optionis obtentorum.

Pragen. Archidiaconatus ſuper Manutentione.
Luna 5. *Maij* 1710.
Argumentum CCIII.

Manutentio denegatur ei, qui facto proprio deſijt poſſidere, & exhibuit titulum omninò incompetentem.

Romana Iuriſpatronatus.
Luna 12. *Maij* 1710.
Argumentum CCIV.

Iuſpatronatus annexum Caſtro citrà vllam dubitationem venit in venditione

tione Caſtri facta prænio Chirographo Pontificio. Annexio autèm probatur ex fundatione Eccleſiæ Patronatæ iotrà fines Caſtri, longa poſſeſſione, & præſentationibus factis à ſolis Domiois Caſtri, iuriſpatronatus reſeruatione facta in venditione Caſtri, Ordinariorum Sententijs.

Brixinen. Beneficij ſuper Attentatis.
Lunæ 2. Iunij 1710.
Argumentum C C V.
Poſt præſentatam Exequutori inhibitionem Rotalem poſſeſſio Beneficij capta à Prouiſo Apoſtolico eſt attentata, licèt in ſupplicatione facta Pontifici mentio litis fuerit expreſſa, & gratia obtenta à Prouiſo tanquàm Tertio.

Romana Argentorum.
Ven. 6. Iunij 1710.
Argumentum C C V I.
Plurium obligatio emiſſa in eadem ſcriptura, virilem dumtaxàt portionem vnicuique tangentem reſpiciens, importare non valet obligationem ſolidalem, quando materia diuidua eſt, accedente præſertim clauſula vniuſcuiuſque obligationis diſtributiua = *Singula ſingulis congruè referendo* = Reſtituta ex præcepto Teſtatoris hæreditate fideicommiſſario, pro quota portionis reſtitutæ actiones actiuæ, & paſſiuæ vocatum bonis in fideicommiſſarium tranſeunt, & ſicuti hæres, pro qua parte reſtituit, actiuas actiones exercere nequit, ita nec paſſiuas ſubire cogitur. An, & quando habitationis appellatione veniant ſuppellectilia.

Camerinen. Succeſſionis.
Veneris 13. Iunij 1710.
Argumentum C C V I I.
Fœmina excluſa ab hæreditate certarum Perſonarum ſiuè dotauerint, ſiuè non dotauerint, intelligitur ſolùm excluſa ad fauorem illorum, qui ſunt cauſa excluſionis, non verò aliorum.

Firmana Prælationis.
Veneris 13. Iunij 1710.
Argumentum C C V I I I.
Cenſuario competit prælatio in emptione rei cenſuatæ, etiamſi fundus cenſitus ſit venditus ante extinctionem cenſus.

Camerinen. Reinueſtimenti.
Lunæ 16. Iunij 1710.
Argumentum C C I X.
Depoſitarius ſe obligans inueſtire pecunias ſibi depoſitatas ad fauorem Tertij, tenetur ad fructus eiuſdem pecuniæ in caſu non facti inueſtimenti, & ad quam rationem.

Toletana Primogenituræ.
Lunæ 16. Iunij 1710.
Argumentum C C X.
Fideicommiſſario debetur immiſſio ad bona hæreditaria docto de fideicommiſſo, identitate bonorum, ac purificatione ad eius fauorem; Et an filius poſſit detrahere legitimam ſuper bonis fideicommiſſi ob non confectum Inuentarium.

Ariminen., ſeù Anconitana Fideicommiſſi.
Lunæ 18. Iunii 1710.
Argumentum C C X I.
Detractiones non præſumi conſumptas ex aliquibus alienationibus, & omiſſione Inuentarij quando lis eſt inter hæredem grauatum, & Subſtitutum.

Romana Aſſociationis.
Lunæ 25. Iunij 1710.
Argumentum C C X I I.
Accollatio loco pretij facta in emptione, habet vim ſolutionis inter Accollantem, & Accollatatium, quem liberat reſpectu Accollantis, & habentium ab eo cauſam, accollatio quando cenſeatur facta taxariuè.

Bo-

Digitized by Google

Bononien. Subhaſtationis
Veneris 27. *Iunij* 1710.
Argumentum CCXIII.
Data nullitate deliberationis, ex quo pecunia numerata non interuenerit in actu ipſius deliberationis, & ex defectu citationis omnium creditorum, competit debitori paſſo ſubhaſtationem manutentio.

Brixinen. Iuriſdictionis.
Veneris 27. *Iunij* 1710.
Argumentum CCXIV.
Epiſcopo habenti aſſiſtentiam Iuris, & quaſi poſſeſſionem inſtituendi Preſbiteros Seculares, & perpetuos ad Parochias Seculares de iureparronatus Regularium concedenda eſt manutentio, quę etiam concedi debet in quaſi poſſeſſione inuentariandi bona Vicariorum Secularium.

Romana Domus ad Curſum.
Veneris 27. *Iunii* 1710.
Argumentum CCXV.
Immiſſio debetur vigore apocæ retrouenditionis ab Emptore exaratæ coram teſtibus ſub obligatione Camerali, & eum recognitione manus, non obſtante exceptione ſimulationis, de qua plura hinc indè deducuntur.

Romana Domus.
Mercurij 2. *Iulij* 1710.
Argumentum CCXVI.
Terminata emphyteuſi Proprietario debetur manutentio in re emphyteutica.

Romana Locorum Montium.
Mercur. 2. *Iulij* 1710.
Argumentum CCXVII.
Hæredi fideicommiſſario concedenda eſt immiſſio ad Loca Montium ſubrogata vigore Pontificiæ Diſpenſationis in locum tenutæ fideicommiſſariæ ab hærede granato alienatæ, non obſtantibus exceptionibus hic deductis, & præſertim detractionis Legitimæ, & dotis maternæ ob præſumptam illarum conſumptionem.

Romana Aſſociationis.
Vener. 1. *Auguſti* 1710.
Argumentum CCXVIII.
Aſſociatio ad rem venditam cum reſeruatione dominij ad pretium non ſolutum, ſi uti impediri non poteſt ab Emptore, ità nec ab aceollatario, qui contra primum venditorem non valet opponere exceptiones deſumptas ab Inſtrumento accollationis.

Romana Argentorum.
Ven. 2. *Auguſti* 1710.
Argumentum CCXIX.
Exceptio turbida non impedit reſtitutionem Argentorum Primogenialium Primogenito.

Romana Diuiſionis.
Vener. 28. *Nouembris* 1710.
Argumentum CCXX.
Diuiſio, quando non eſt generalis, ſed prouiſionalis, poteſt fieri de nouo, & ſi res non patiantur commodam diuiſionem, non eſt locus diuiſioni.

Nouarien. Penſionis.
Vener. 5. *Decembris* 1710.
Argumentum CCXXI.
Translatio Penſionis non irritatur à conſueta expreſſione, quod penſio remaneat vita naturali durante transferentis, nec à pacto non transferendi penſionem tributiuo dumtaxat actionis ad intereſſe contra transferentem, itàut iſtius Creditoribus contra translatarium nullum ius, nequidem ſuper illius commoditate competat, nec à transferentis confeſſione poſt translationem emiſſa.

Eadem ſuper Remiſſoria.
Veneris 5. *Decembris* 1710.
Argumentum CCXXII.
Poſt publicatū examen, & didicita teſtificata denegatur Remiſſoria ſuper nouo eorumdem teſtium examine, præſer-

ſertim ad firmandum contrarium eius, quod in primo examine medio iuramento depoſuerunt. Item ſi teſtificata iudicialitèr fuerint in pluribus Inſtantiis diſcuſſa, & ſi examen peragendum ſit in partibus, Denegatur pariter Remiſſoria ad probandum inueriſimile, vel per teſtes oppoſitum eius, quod conuincitur ex publicis documentis, aut partium confeſſionibus, vel deficiente fumo, qui in materia obiectiua debet aſcendere ad ſemiplenam probationem, vel ſi probationes faciendæ nullatenùs ſint profuturæ ad cauſæ victoriam, & ad effectum pro quo adducuntur.

Romana Saluiani.
Mercur. 10. *Decembris* 1710.
Argumentum CCXXIII.
Præſumpta ſatisfactio Creditoris deſumpta ex longa acquieſcientia, ſimulque promiſcua rerum ſubminiſtratione, & ab omiſſa crediti deſcriptione in inuentario hereditario Creditoris, ceſſat, vbi iudicialis præceſſit interpellatio, & hæres creditoris de tempore confectionis inuentarij erat minor.

Cracouien. Decimarum.
Vener. 12. *Decembris* 1710.
Argumentum CCXXIV.
Decimæ debentur in ſpecie, ac in quota fructuum.

Romana Legati.
Lunæ 12. *Ianuarij* 1711.
Argumentum CCXXV.
Legatum conditionale purificata conditione debetur.

Sutrina Fideicommiſſi ſuper Manutentione.
Vener. 16. *Ianuarij* 1711.
Argumentum CCXXVI.
Manutentio an debeatur heredi ex poſſeſſione defuncti.

Sutrina Fideicommiſſi.
Veneris 16. *Ianuarij* 1711.
Argumentum CCXXVII.
Fideicommiſſum conditionale purificata conditione euaneſcit; An, & quando diſpoſita in fideicommiſſo particulari reſtringantur ad perſonas vocatas in fideicommiſſo vniuerſali.

Romana Domus.
Vener. 23. *Ianuarij* 1711.
Argumentum CCXXVIII.
Proprietario ob terminatam inueſtituram debetur minutentio probata prius qualitate emphyteutica.

Romana Exhibitionis.
Mercurij 4. *Februarij* 1711.
Argumentum CCXXIX.
Appellatio per vnum interpoſita non ſuffragatur alteri diuerſam habenti defenſionis cauſam.

Vrbeuetana Fideicommiſſorum.
Lunæ 2. *Martij* 1711.
Argumentum CCXXX.
Ægidiana an, & quando locum habeat in Clero; An, & quando hæredi venienti ex fideicommiſſo poſteriori debeatur immiſſio ad bona fideicommiſſaria in excluſionem alterius venientis ex fideicommiſſo antiquiori.

Romana, ſeu Sabinen. Cauthelæ Angeli.
Vener. 6. *Martij* 1711.
Argumentum CCXXXI.
Reſeruatio dominij, & ſpecialis hypothecæ operatur venditoris, eiuſque ceſſionatij prælationem in re vendita contra omnes alios emptoris Creditores etiam anteriores, dotales, & alios priuilegiatos tam pro ſorte, quam pro fructibus recompenſatiuis expreſsè conuentis ſub eadem dominij reſeruatione impeditiua tranſlationis dominij, ac poſſeſſionis in emptorem.

Roma-

Romana Saluiani.
Luna 9. *Martij* 1711.
Argumentum CCXXXII.
Ex Summario deſumitur.

Romana Pecuniaria.
Luna 9. *Martij* 1711.
Argumentum CCXXXIII.
Non præſtatur euictio, niſi effectualiter ſequuta, & intra promiſſam quantitatem. Debitor, ſicuti poteſt in præiudicium ſuorum anteriorum creditorum non acquirere, ita valet in actu acquiſitionis iura fauore poſteriorum reſeruare, hypotheca ſuper pecuniis, aut nominibus Debitorum durat, quamdiù in patrimonio debitoris exiſtunt.

Mediolanen. Ceſſionis.
Veneris 20. *Martij* 1711.
Argumentum CCXXXIV.
Contractus inter viuos initus cenſetur ex reciprocis pactis vltrò citròque obligatoriis, Translatione dominij, & poſſeſſionis, clauſula *Conſtituti*, promiſſione manutenendi, non contrauenendi, pactorum exequutione ſequuta in vita cedentis, pacto reſolutiuo in caſum non implementi.

Romana Pecuniaria.
Vener. 20. *Martij* 1711.
Argumentum CCXXXV.
Error ſemper, & quandocumque opponi valet, ſemperque cenſetur præſeruatus in quibuslibet computationibus, & calculis.

Piſauren. Molendinorum, ſeu Vallatorum ſuper bono Iure.
Luna 23. *Martij* 1711.
Argumentum CCXXXVI.
Dominium Riparum in flumine priuato ſpectat ad Dominum Aquæ, & illum, qui habet onus reparandi, & conſeruandi ripas.

Eadem ſuper Manutentione.
Luna 23. *Martij* 1711.
Argumentum CCXXXVII.
Manutentio debet faciliùs concedi ad fauorem habentis aſſiſtentiam Iuris.

Hildeſimen. Expenſarum.
Vener. 17. *Aprilis* 1711.
Argumentum CCXXXVIII.
Litis expenſæ refici debent in iudicio manutentionis, etiamſi fuerint factæ pro Iuribus reſpicientibus petitorium ad magis colorandum poſſeſſorium.

Romana Diuiſionis Stabilium.
Luna 27. *Aprilis* 1711.
Argumentum CCXXXIX.
Quæ ratio haberi debeat in diuiſione Stabilium Legitimario aſſignandorum, in hac Deciſione diſcutitur.

Baren. Societatis.
Luna 4. *Maij* 1711.
Argumentum CCXL.
Examinantur requiſita Societatis vniuerſalis inter fratres, illaque in caſu excluditur ex pluribus actibus particulari nomine geſtis, quorum occaſione nonnulla ad materiam ſimulationis.

Romana Pecuniaria.
Veneris 5. *Maij* 1711.
Argumentum CCXLI.
Non docto de palpabili errore locus eſſe debet ſolutioni ad formam Inſtrumenti; Error autem ab illegali libro, vel notula deſumi nequit, nec obiici, ſi credita ceſſa fuerunt talia qualia, &, vt vulgò dicitur = *per vn ſacco d'oſſa* = cum declaratione, quod cedens non teneretur de eorum exigibilitate, nec de realitate,

Eugu-

Eugubina Immiſſionis.

Lunæ 11. *Maij* 1711.

Argumentum CCXLII.

Donans, ac etiam renuncians per viam renunciationis realis repellendus eſt ab inteſtata donatarij ſucceſſione.

Romana Legati.

Vener. 15. *Maij* 1711.

Argumentum CCXLIII.

Legatum conditionatum à quo pendeat, deſumitur ex ratione recti ſermonis, ac veriſimili mente Teſtatoris, & circumſtantiis in Deciſione ponderatis.

Romana, ſeu Ariminen. Fideicommiſſi.

Vener. 15. *Maij* 1711.

Argumentum CCXLIV.

Subingreſſio iure vulgaris anomalę Nepotibus competit in locum, & gradum Patris caducatum ad effectum vnà cum Patruis ſuccedendi, quamvis ceſſet repræſentatio, cum qua nil commune habet, ac licèt illi ab inteſtato non ſuccedant vltimo defuncto. Simplex Proximioris vocatio eſt indefinita, æquipollens vniuerſali in vltimis voluntatibus, ſiue in numero ſingulari, ſiue in plurali proferatur, & intelligitur iure ſucceſſionis, non autem ſanguinis, nec impedit, quin vulgaris anomala locum habeat, ſuumque operetur effectum.

Digitized by Google

DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ
CORAM R. P. D.
KAVNITZ.

Romana Cenſus,

Veneris 9. Iunij 1702.

ARGVMENTVM.

Cenſus impoſitio ab obiectis nullitatibus vindicata.

SVMMARIVM.

1 *Iura debent eſſe in Actis producta citata Parte.*
2 *Sufficit eorum indicatio mandante Signatura Iuſtitiæ.*
3 *Præſertim ad ſeruandam æqualitatem.*
4 *Vigore clauſulæ conſtituti competit aſſociatio etiam contra ſingularem Succeſſorem.*
5 *De iure Notarius non tenetur noſcere contrahentes.*
6 *Pauli V. Reformationem ſub* tit. de Notar. §. Notarij non audeant, *ſatis eſt, operari pœnam in Notarium tranſgredientem inflictam.*
7 *Proœmium diſpoſitionis indicat mentem diſponentis.*
8 *Diſpoſitio dictæ Reformationis ceſſat ceſſante fraude, & ſuppoſitione.*
9 *Vbi forma reſpicit certum finem, & effectum, iſte potiùs quàm illa attenditur.*
10 *Ratione diuiduitatis contractus ex nullitate obligationis vnius ex contrahentibus non reſultat nullitas obligationis alterius.*
11 *Ciuilitas contrahitur per ortum, Parentum originem, exercitium Curiæ, plures enunciatiuas, iuncta continua habitatione.*
12 *Perſonarum ſimulatio à iure permittitur.*
13 *Aſſociationem non impedit exceptio retentionis pro melioramentis, deficiente probatione ſtatus antiqui, nec non impenſi, ac meliorati.*
14 *Eaque ſatisfacta cenſentur, vel reddita vndequaque illiquida à perceptione fructuum reſtituendorum.*

DECISIO PRIMA.

IOannes Franciſcus, & Bonauentura fratres de Raſtellis vſque de anno 1643. impoſuerunt ſuper quadam eorum Vinea Cenſum ſcut. 1820. in ſorte ad fauorem Ceciliæ de Franchis, vndè intentato Iudicio, aſſociationis contra

Fratres de Saluatorijs poſſeſſores fundi cenſiti per Sorores de Puteobonellis filias, & hæredes Ceciliæ coram A.C. Petra, relaxauit iſte mandatum de aſſociando pro indiuiſo reſpectu medietatis fructuum debitorum à Ioanne Franciſco, relicta in ſuſpenſo altera tangente Bonauenturam, quem propter minorem ætatem prætendebatur nulliter ſe obligaſſe in dicto contractu, cuius mandati validitatem, & iuſtitiam agnoſcentes hodiè DD. cenſuerunt eſſe exequendum.

Etenim validitas viſa eſt reſultare ex Actorum reuolutione, non obſtante quod plura Inſtrumenta non fuerint producta, ſed ſolummodo indicata, quando neceſſe eſt, nedùm eſſe in actis
1 exhibita, ſed etiam producta, citata parte *Caſtrenſ. in leg. Ait Prætor. §. Si Iudex ff. de re iudic.*, *Ridolphin.in prax. part.* 1. *cap.*2. *num.*118., *Rota dec.*1784. *num.*14. *coram Coccino cum alijs vulgatis*, quia cum ſtante notoria paupertate Sororum de Puteobonellis, de qua *in Romana Alimentorum nona Decembris* 1697., *&* 25. *Februarij* 1698. *coram bon. mem. Vrſino* Signatura Iuſti-
2 tiæ ad parcendum expenſis mandauerit ſtari indicationi, perindè eſt, ac ſi legitimè ſequuta fuerit productio, ſecundum praxim, de qua *Saluſt. Tiber. lib.*2. *cap* 44 *ſub num.*6., *Card. De Luc. de iuriſd. diſc.* 110. *num.* 7., *Rota deciſ.*8. *num.*2. poſt *Mangil. de ſubhaſt.*, *& in Romana Fideicommiſſi de Palmerijs prima Auguſti* 1701. *coram R.P.D. meo Caprara*. Præſertim cum etiam Rei conuenti indicauerint propria Iura,
3 ac proindè ad æqualitatem in Iudicijs ſeruandam idem debuit licuiſſe Actoribus *Cap. In Iudicijs cap. Non debet de regul. iur. in* 6. *leg. Non debet ff. eodem Capic. Latr. deciſ.* 136. *num.* 18., *Adden. ad Pamphil. deciſ.* 331. *num.* 11., *& deciſ.* 895. *num.* 5. *coram Emerix Iun.*

Iuſtitia verò apparuit ex Inſtrumento impoſitionis Cenſus ſuper Vinea controuerſa continente clauſulam con-
4 ſtituti, vigore cuius ſemper conceditur aſſociatio etiam contra ſingularem ſucceſſorem, *Rot. deciſ.* 75. *per tot. coram Arguell.*, *& deciſ.* 386., *&* 387., *vtrobique num.* 1. *part.* 15. *recent.*, *& in Romana Aſſociationis prima Iulij* 1701. *§. Fortius concurrente coram R.P.D. meo Lancetta*.

Non obſtat in Inſtrumento impoſitionis Notarium omiſiſſe clauſulam *mihi cognito* iuxta præſcripta in Reformatione Pauli V. *ſub tit. de Not. §. Notarij non audeant*. Quia quidquid ſit, an mentio cognitionis perſonarum ſit de forma quando principaliter conſtitutio animaduertit in Notarios tranſgredientes, vt contrarium videntur ſentire *Cagnol. in leg. Si libram. num.*64. *ff de regul. iur.*, *Surd. conſ.* 132. *num.* 76. *Cirocc. diſceptat* 53 *num.* 39., *Rot. deciſ.*211. *num.*16. *coram Buratt.*, *& deciſ.*35. *num.*20. poſt *Gil. ad Stat. Peruſiæ*, *& deciſ.* 135. *num.*2. *coram Millino*, ex quo, cum de iure non ſit neceſſe
5 Notarium notos habere contrahentes, *Io: Andr. in addit. ad ſpecul. in rubric. de Inſtrum. edit. col.*7., *Bald. in rubric. C de fid. Inſtr. num.*21., *Hontem. de art. Notariat. lib.* 2. *capit.* 18. *num.* 11., *& ſeq.*, *Franch deciſ.* 362. *num.* 1. *vbi De Luca pariter num.*1., *Rota dec.* 434. *num.* 1. *part.* 1. *diuerſ.*, ſatis ſit, Conſti-
6 tutionem ſolum operari pœnam in Notarium tranſgredientem inflictam, *Spod. conſ.*283. *num.* 2., *& ſeq. tom.*2., *& dicta deciſ.*211. *num.*8. *coram Buratt. & deciſ.*2. *num.*4. *coram Coccin.*, adhuc cum talis ordinatio ex ratione adducta
7 in proœmio non præceſſerit, niſi ad euitandam ſuppoſitionem perſonarum, *Laurent. deciſ. Auen.*64. *num.*3., *Theſaur. quæſt. forenſ.* 78. *num.* 1. *lib.* 1., *Rot. deciſ.*588. *num.* 1., *&* 1305. *num.* 11. *coram Emerix*, cum conſtet, fratres de Raſtellis ſtatim poſt rogatum Inſtrumentum recepiſſe pecuniam cenſualem in Monte Pietatis, ac vlterius laceſſitos ad præſtandum fideiuſſorem non negaſſe interuentum in contractu, ſed paruiſſe mandato ad factum contra eos relaxato, & egiſſe contra coobligatos
8 pro liberatione, & ſubſequentèr etiàm ſoluiſſe fructus Cenſus, ceſſat quælibet fraus, & ſuppoſitio per Conſtitutionem pro-

Digitized by Google

prohibita, *Ciroc. diſcept. 53. num. 30. in fin.*, *Rota deciſ. 558. num. 9. coram Merlino*, *& deciſ. 333. num. 1. coram Peutinger.*

Quod procedit non ſine euidenti ratione, dùm quando aliquid conſtitu-
9 tum eſt ad certum finem, & effectum non implicat etiamſi ſit de forma, vt illo aſſequuto cenſeatur adimpletum menti Legiſlatoris etiam per æquipollens, *Card. De Luc. de credit. diſc. 84. num. 5.*, *Mareſcot. var. reſol. lib. 1. capit. 68. num. 1.*, *Rot. dicta deciſ. 558. num. 14.*, *& ſeqq. coram Merlino*, *& in Leodien. Canonicatus 25. Iunij 1700. §. Quod eo magis coram bon. mem. Iacometto.*

Eiuſdem irreleuantiæ compertum fuit alterum obiectum fundatum ſuper nullitate obligationis ratione minoris ætatis contrahentium, quià cum Ioannes Franciſcus excederet vigeſimum annum vigore Statuti Vrbis *lib. 1. capit. 47.*, potuit validè ſe obligare, & iuſtè relaxari mandatum pro eius portione ratione diuiduitatis contractus,
10 ſecundùm quam ex nullitate obligationis vnius non reſultat nullitas alterius, *Petr. Gregor. ſintagm. Iur. cap. 4. num. 7. lib. 24.*, *Onded. conſ. 18. num. 69. tom. 1.*, *Gabr. conſ. 36. num. 45. lib. 1.*, *Manſ. conſult. 194. num. 18.*, *Thomat. dec. 68. num. 51.*, *Rot. coram Gregor. deciſ. 157. num. 16.*

Nec diſpoſitio Statuti potuit euadi, ex quo in Inſtrumento fratres de Raſtellis aſſerantur Peruſini, ad quos obligandos ſine ſolemnitatibus etiam in Vrbe opus ſit ætate 25. annorum à Iure communi requiſita, *Rota deciſ. 200.*, *& 229. coram Bieb.*, etenim dicta aſſertiua ex pluribus recognita fuit erronea, & irrepſiſſe ex confuſione cum Contuccis fideiuſſoribus, qui erant Peruſini; Et primò ex ortu Ioannis
11 Franciſci ſequuto in Vrbe, quem ad dictum effectum acquirendi Ciuilitatem, ponderant *Caſtrenſ. in leg. Huiuſmodi §. Legatum ff. de legat. 1.*, *Carleual. de iudicijs lib. 1. tit. 1. quæſt. 2. nu. 1.*, *Maner. de numerat. perſonar. per ſoros tit. 10. §. 2. num. 26.*, *Ciarlin. controuerſ. 149. num. 9.*, *& ſequentibus*, *Altograd. conſil. 28. num. 25.*, *& ſequentibus lib. 2.*, *& in Meleuitana habitus 6. Iunij 1695. §. Parum obſtare coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

Secundò ex origine parentum, quàm etiàm pro patria filiorum, expendunt *Antonell. de loc. legal. lib. 1. capit. 6. num. 37.*, *Antunez de donation. Regijs lib. 2. cap. 15. num 13.*, *Marant. part. 4. reſponſ. 4. num. 2.*, *Rot. deciſ. 154. num. 9. poſt Merlin. de legitim.*, *& deciſ. 327. num. 3. part. 1. diuerſ.* ex longa habitatione in Vrbe *iuxtà Text. in l. 2. Cod. de Incol. lib. 10.*, *Cuiac. in leg. Omnes populi in fine ff. de Iuſt.*, *& Iur.*, *Rot. deciſ. 535. nu. 5. part. 13. rec.*, & vltra munus Curialis per longum tempus ibidem exercitum ex pluribus replicatis actibus, & Inſtrumentis, in quibus dictus Ioannes Franciſcus ſe enunciauit Romanum, ex his enim iuncta continua habitatione negari non poteſt, quin remaneat probata Ciuilitas, *Adden. ad Vot. 2. num. 30. poſt Rembold. Rub. in adnotat. ad Statut. Vrb. adnotat. 178. nu. 23.*, *Modern. ad idem Statut. tom. 2. annot. 55. num. 56.*, *Giurb. obſeruat. 76. num. 7. & 8.*

Simulatio verò impoſitionis ex eo deducta, quod pecunia cenſualis ſupponatur perueniſſe ad Contuccios fideiuſſores, nec minus obſtare DD. cenſuerunt, cum etiam hoc admiſſo non reſul-
12 tet niſi ſimulatio de vna perſona ad alteram à Iure permiſſa, itaùt vnus habeat nudum nomen, & ſubſtantia negotij ad alterum pertineat, *l. 1.*, *& toto tit. Cod. ſi quis alteri, vel ſibi.* *Gratian. diſcept. 950. nu. 46.*, *Bonden. collect. 38. num. 152. tom. 2.*, *Rot. deciſ. 54. num. 17. part. 17.*, *& deciſ. 354. num. 4. part. 18. recent.*

Vindicata ex his tàm obligatione Ioannis Franciſci, quàm Inſtrumento Impoſitionis ab oppoſitis nullitatibus,
13 nec tandem releuare potuit ad impediendam aſſociationem retentio pro aſſertis melioramentis, quæ prætenduntur facta per fratres de Saluatorijs, dùm vltrà deficientiam demonſtratio-

nis ſtatus antiqui, non fuit concludentèr probatum, quid impenſum, & melioratum, vt quod minus eſt reficiatur. *Card. De Luc. de feud. diſc.27. num. 2., Rot. deciſ. 846. num. 41. coram Dunoz. Iun., & deciſ. 416. num. 15., & 441. num.4. & 5. coram Priolo*, & vlteriùs cum ſint reſtituendi fructus vſque ab anno 1680. motæ litis, dictum credi-
14 tum, vel fuit ſatisfactum cum ijſdem, vel redditum fuit vndequàque illiquidum, & non admittendum in præſenti Iudicio, in quo omnes turbidæ exceptiones veniunt reijciendæ, *Rot. deciſ.387. num.13. part.15. recent.*, *& in Vrbinaten.Saluiani 28.Iunij 1680.§. Aut verò, & 17. Martij 1684. coram Card. Mattheio*.

Et ita vnica &c.

Romana Fideicommiſſi.

Lunæ 12. Iunij 1702.

ARGVMENTVM.

Immiſſio non debetur Fideicommiſſario ad bona Fideicommiſſi per hæredem legitimè alienata pro dotanda Deſcendente à Teſtatore, & ab eo propria induſtria poſteà recuperata, maximè ſi ſuper ipſis fuerit ſtipulata Tranſactio.

SVMMARIVM.

1 *Ægidianæ non eſt locus conſtito de iniuſtitia Sententiarum.*

2 *Bona ſubiecta Fideicommiſſo poſſunt alienari pro Dote conſtituenda vigore* Authen. Res quæ.

3 *Bona Fideicommiſſi alienata cum pacto redimendi pro conſtitutione Dotis, non redeunt ad Fideicommiſſum ſequuta redemptione.*

4 *Bona acquiſita pro ſe, & ſuis cum rebus Fideicommiſſi fiunt propria ipſius acquirentis.*

5 *Bona acquiſita cum pecunijs Fideicommiſſi cenſentur ſubrogata loco pecuniarum ad fauorem Fideicommiſſi.*

6 *Bona acquiſita pro hæredibus, & ſucceſſoribus cum rebus Fideicommiſſi remanent penès grauatum, nec ſuper illis competit actio Fideicommiſſariis niſi ad pretium.*

7 *Fallit quando adeſt præceptum Teſtatoris, vel Superioris inueſtiendi.*

8 *Proœmium declarat diſpoſitionem.*

9 *Qui ſentit incommodum, debet ſentire commodum.*

10 *Bona Fideicommiſſi legitimè alienata, ſi hæres recuperat propria induſtria, & diligentia ad ipſum ſpectant.*

11 *Fideicommiſſarius in caſu alicuius damni ex cauſa alienationis, poteſt petere relevationem contra hæredes illius, qui alienauit bona Fideicommiſſi.*

12 *Dictio* etiam *explicat caſum magìs dubium, & implicitum antecedentis.*

13 *Fideicommiſſario competit actio contra bona hæredis grauati ob omiſſum multiplicum ordinatum à Teſtatore.*

14 *Hæres non poteſt impugnare factum ſui Authoris.*

15 *Pretium alienationis factæ ab Hærede grauato de rebus Fideicommiſſi cum Beneplacito Apoſtolico cenſetur liberum hæredis grauati.*

16 *Obſeruantia debet eſſe certa, non æquiuoca.*

17 *Actus voluntarius non poteſt præiudicare Succeſſoribus non habentibus cauſam ab agente.*

18 *Tranſactio facta iuſta cauſa, & bona fide præiudicat omnibus vocatis ad Fideicommiſſum etiam ex propria perſona.*

19 *Iuſta cauſa tranſigendi reſultat ex pendentia litis.*

20 *Immò ex probabili timore litis.*

21 *Tranſactio præſumitur inita bona fide ex præcedenti tractatu alicuius Viri nobilis.*

22 *Poſt rem iudicatam nondùm exequutam poteſt fieri tranſactio.*

23 *Vnius Doctoris opinio dat iuſtam cauſam tranſigendi.*

24 *Dubietas dicitur attenta in tranſactione, ſi lis antea fuerat intentata.*

25 *In tranſactione non requiritur ſpecialis expreſſio litis, ſed ſufficit generalis, quæ dicitur habere implicitam relationem ad acta.*

26 *De natura tranſactionis eſt, vt aliquid ex vnaquaque parte remittatur.*

Du-

27 *Dubietas de tempore tranſactionis attenditur.*

28 *Argenta, & Mobilia antiquis temporibus adfuiſſe non præſumuntur in magna copia in Familijs etiam illuſtribus.*

29 *Onus probandi conſumptiones detractionum incumbit Fideicommiſſario.*

30 *Articuli dubietas attenditur in tranſactione.*

31 *Bulla Baronum operatur ſuum effectum à die promulgationis.*

32 *Bulla Baronum non operatur materialem ſeparationem bonorum, niſi in die exequutionis.*

33 *Tranſactio non valet irritari ex alienationibus eidem poſterioribus.*

34 *Tranſactio non poteſt impugnari cum ſuppoſita, quod fuerit erronea, niſi docto de errore cum dolo, & falſa cauſa.*

35 *Timor litis etiamſi proueniat ex prætenſione non iuridica præbet iuſtam cauſam tranſigendi.*

36 *Quidquid aſſignatur in tranſactionibus, aſſignatur in vim mutuæ compenſationis.*

37 *Acquieſcentia primi hæredis non poteſt præiudicare Vocatis ad Fideicommiſſum ex propria perſona.*

38 *Exceptio detractionum allegari non poteſt ab eo, qui habet cauſam à granato, qui alienauit bona Fideicommiſſi.*

DECISIO II.

IOannes Corradus Vrſinus in Teſtamento condito vſquè de anno 1526., inſtitutis hæredibus Hieronymo, & Vicino filijs, eorumque deſcendentibus maſculis, ac illis deficientibus ſubſtituto Maerbale altero filio, illuſque deſcendentibus, prohibuit tàm Inſtitutis, quàm Subſtitutis alienationem in perpetuum, nedum bonorum ſtabilium, quæ tùnc poſſidebantur à Teſtatore, verùm etiàm omnium bonorum, quæ acquiri potuiſſent ex hæreditate alterius Vicini, ſuper qua lis erat tempore conditi Teſtamenti cum eodem Ioanne Corrado; cum autèm Vicinus, & Maerbales vigore tranſactionis initæ cum Henrico, & Franciſco Poſſeſſoribus hæreditatis Vicini intèr cætera bona acquiſiuerint Caſtrum Montis Nigri modò poſſeſſum à Domino Duce Ioſepho Mattheio Vrſino, contrahunc DD. Dominicus Maria, & Ioannes Corradus de Vrſinis ſoli ſuperſtites, & vocati ad fideicommiſſum Ioannis Corradi intentarunt Iudicium Immiſſionis coràm A.C. vigore *l. fin. Cod. de edict. Diu. Adr. tollen.*, obtentaque ſententia fauorabili commiſſa mihi cauſa in gradu appellationis cum clauſula: *Conſito quod ſit locus Egidianæ*: diſputato hodiè dubio Commiſſioni conformi negatiua prodijt reſolutio, quia quando ſententia eſt iniuſta, con-

1 currente etiam validitate; non intrat Ægidiana, *Rot. deciſ. 19. nu. 5. cor. Merlin.*, *& dec. 37. num. 17. part. 18. rec.*

Iniuſtitia deprænhenditur, ex quo licèt Caſtrum conſiderari potuerit intèr bona Ioannis Corradi, cum tamen fuerit legitimè alienatum à Maerbale Iuniore, & Horatio pro dote Iuliæ Proneptis, & deſcendentis Teſtatoris nupræ cum Duce Lotario de Comitibus euaſit liberum ab omni vinculo fidei-

2 commiſſi vigore notiſſimæ *authen. res quæ Cod. commun. de legat.*, & firmant *Peregrin. de fideicomm. art. 42. num. 26. Molin. de Primog. Hiſpan. lib. 4. capit. 6. num. 7.*, *Rot. deciſ. 33. num. 5.*, *& ſeq. part. 10. recent.*, *& in Romana Cenſuum ſuper Reſeruatis ſeptima Decembris 1699. §. Nàm quamuis coram Reuerendiſs. Domino meo Decano.*

Abſquè eo quod obſtare poſſit, dictam alienationem tanquàm factam cum pacto redimendi ſecuta redemptione, rediſſe ad ſuam primæuam

3 cauſam, itaùt denuò ſpectet ad fideicommiſſum *l. Voluntate ff. quibus mod. pign.*, *vel hipoth.* ſoluatur *Peregr. de fideicomm. art. 10. num. 2.*, *Fuſar. de ſubſtit. quaſt. 629. num. 1.*, *Franch. de ciſ. 39. num. 1.*, *Giurb. deciſ. 24. nu. 10.*, *Noguerol. allegat. 19. num. 29.*, *Rot. deciſ. 58. num. 1.*, *& ſeq. coràm Caual.*, *& deciſ. 210. num. 18.*, *& ſequ. coràm Duran.*, *& deciſ. 200. num. 14.*, *& ſeqq. part. 5. recent.*, quia obiectum procede,

deret ſi ſimpliciter fuiſſet facta acquiſitio, ſecùs verò, vt in præſenti, in quo redemptio fuit facta à Maerbale Ionio. re ſtipulante pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque in perpetuum, cum tùnc res recuperata fiat
4 acquirentis, nèc reincidat in fideicommiſſum, *Rot. deciſ.46. num.13. part.11. recent.*, *& in Romana Fideicommiſſi Proſperi Sen. de Caffarellis*, poſt *Vrceol. de tranſact. deciſ.72. num.* 20., *& dec.* 74. *num.*15., *& 30.Aprilis* 1688. §.*Non obſtat*, *& §.Sed ceſſat difficultas cum ſeq. coram bon. mem. Rondinino*, *& prima Iulij* 1699. §. *Conſtito ex prædictis*, *& §. Siquidèm coràm R. P. D. meo Lancetta*.

Nèc magis vrget argumentum ex replicatione, quod Caſtrum fuerit redemptum cum pecunia fideicommiſſi, ac proindè cenſeri debet ſubrogatum
5 in locum ipſarum pecuniarum pro eiuſdem reintegratione, *Giouagn. conſ.* 23. *num.*12. *lib.*2., *Card. De Luc. de dot. diſcurſ.*145. *num.*112., *Rot. in Romana, ſeù Neapolitana Pecuniaria* 11. *Decembris* 1690. §.*Ex actibus il primo coràm bo. me. Vrſino*: Quoniàm cum acquiſitio fuerit facta pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, competir ſo-
6 lùm fideicommiſſarijs actio ad pretium, remanente tamèn re acquiſita penès grauatum, eiuſque hæredes, *Magon. deciſ. Flor.*16. *num.* 39., *Poſth. deciſ. Bonon.* 50. *num.*58., *& ſeq.*, *Rot. coram Buratt. deciſ.*650. *num.*6., *& coram Bitb. deciſ.*514. *num.*14., *& dec.*46. *num.*13. *part.*11. *recent.*, *& in Romana Fideicommiſſi Proſperi Sen. de Caffarellis* 1. *Iulij* 1699. §.*Abſque eo quod coram R. P. D. meo Lancetta*, *& in Romana Manutentionis Domus* 6. *Iunij* 1701. §.*Prædictaque coràm R. P. D. meo de la Tremoille*: Contrarium procedente quando adeſt antecedens præceptum Teſtatoris, vel Superioris inueſtiendi,
7 cum tùnc res empta aſſumat naturam pretij deſtinati inueſtimento iuxtà firmata *in Romana*, *ſeù Neapolitana Pecuniaria* 11. *Decembris* 1690. *cor. bo. me. Vrſino in contrarium allegat.*, & declarant *Andreol. controu.* 125. *num.*11., *Giurb. deciſ.*111. *num.*23., *Rot. dicta deciſ.*46. *nu.*16., *&* 17. *part.*11. *recent.*, *& in Hortana Syluarum ſupèr Reſeruatis* 15. *Maij* 1699. §.*Etenim cor. R. P. D. meo Muto*.

Quorum tamen neutrum concurrit in caſu noſtro, cum quoad illud Teſtatoris non dubitetur, nèc minùs adeſt Pontificium; etſi enim Gregorius XV. pro redemptione dicti Caſtri, ac etiàm pro extinctione debitorum eiuſdem Maerbalis dederit illi facultatem erigendi Montem ſcut.35. mil., quod ab ipſo Caſtro redimendo nuncupari debebat *Monte Nero*, cum tamen fuerit impartitus dictam facultatem ad commodum eiuſdem Maerbalis, vt patet ex proœmio Chirographi, quod totam
8 diſpoſitionem informat *Capyc. Latr. conſult.*96. *num.*15., *& ſeq. tom.* 1., *Rot. deciſ.*334. *num.*7. *part.*14. *recent.*, *& in Bononien. Vſusfructus*, *ſeù Renunciationis* 3. *Decembris* 1685. §. *Quoniam coràm Reuerendiſſimo Turonen.*, redemptio non poteſt cenſeri demandata ad commodum fideicommiſſi, ſed eiuſdem Maerbalis, nàm aliàs beneficium retorqueretur in eius incommodum, dùm iuxtà præſcriptum Chirographi ex fructibus multiplicandis, qui ad ipſum ſpectabant, fuiſſet obligatus dimittere Montiſtas, & vlteriùs etiam ſoluere fructus interim decurrendos, ac proindè, ne onus, & incommodum ipſi impoſitum cedat in aliorum beneficium, cenſeri debet feudum fuiſſe redemptum cum pecunia eiuſdem Maerbalis, & ad eius commodum ordinatam acquiſitionem
9 iuxtà regulam *Text. in l. Secundum naturam ff. de regul. Iur.*, *Gratian. diſceptat.*374. *num.*71., *Rot. coràm Emerix deciſ.*1153. *num.*14., cum hæres non teneatur rem fideicommiſſariam legitimè alienatam cum proprijs fructibus, & pecunia recuperare, ſed ſi illam acquirat cum propria induſtria, negociatio-
10 ne, & diligentia ad ipſum ſpectet *l. Si hæres*, & ibidem *Caſtren. num.*2. *verſic. Quando etiamſi ex bonis ff. ad leg. Falcid.* *Poſth. deciſ. Bononien.* 50. *num.* 60., *& ſeq.*, *Rot. deciſ.* 34. *num.* 8. *part.* 7. *recent.*

Ta.

Talis verò ſubrogatio nec minùs arguitur ex ſubiugatione etiam Montis Nigri pro fructibus locorum Montium cum derogatione fideicommiſſi, donèc quouſquè extingueretur dictus Mons, ac obligatione vocatorum de adimplendis omnibus in Breue contentis cum hypotheca quoque bonorum ipſiuſmet fideicommiſſi, quia poſito ex antedictis, quod Mons erectus fuerit in gratiam Maerbalis, quòd principalis obligatio illum extinguendi impoſita erat fructibus, qui dicebantur propria ſubſtantia ipſius Maerbalis, quodque demùm tàm fideicommiſſi indemnitati, quàm Montiſtarum ſatisfactioni cautum fuerat per ordinatum quot annis Inueſtimentum fructuum ceſſurum Statutis temporibus in Montis extinctionem, aſſequimur exinde, obligationem vlteriorum vocatorum, hypothecam bonorum fideicommiſſi, & ſpecialem ſubrogationem fructuum, Caſtri recuperandi volitas fuiſſe à Papa tanquàm per ſpeciem vlterioris Fideiuſſionis ad commodum Montiſtarum, quæ in nihilo præiudicat naturæ principalis obligationis Maerbali incidentis, iuxtà cuius proprietatem, cum fideicommiſſum tali pacto in ſubſidium obligatum gerere diceretur negocium alterius, nempè Maerbalis, ab illo, ſeù eius hæreditate ſuam releuationem in caſu alicuius damni conſequi omni iu-
11 re poterat, vt generalitèr firmat *Card. De Luc. de fideicomm. diſc.* 82. *num.* 12., *& diſc.* 173. *nu.* 2., *& ſeq.*, *Rot. coràm Celſ. deciſ.* 141. *num.* 4. *& 5.*

Minùs ſtringit, quod idem Gregorius XV. ſubiugando Monti fructus Caſtri, de illo diſpoſuerit tanquàm de fideicommiſſario: Hoc enim non regit in facto, quia littera Breuis Apoſtolici in hac parte nihil aliud importat, quàm hypotecam dd. fructuum vnà cum alijs Bonis Iuriſdictionalibus etiam fideicommiſſo ſubiectis, cuius dictionis quid-
12 ditas eſt explicare caſum magìs dubium, & implicatiuum antecedentis, *Bald. conſ.* 209. *num.* 18. *&* 19. *lib.* 3., *Rot. deciſ.* 530. *nu.* 6. *cor. Seraph.*, *& deciſ.* 305. *num.* 7. *part.* 17. *rec.*

Non obſtat, demandatum multiplicum pro extinctione Montis fuiſſe à Maerbale neglectum, & poſteà ad dictum effectum obtinuiſſe aliam gratiam ab Vrbano VIII. pro venditione Caſtri Colliſparui, & Caſtri veteris fideicommiſſariorum pretio ſcut. 43. mil. cum altera obligatione multiplici pro reintegratione fideicommiſſi, quod paritèr non fuit adimpletum, quia vltrà quod ad ſummum poſſet prætendi actio con-
13 tra bona Maerbalis ob omiſſum multiplicum, *Peregr. de fideicomm. artic.* 14. *num.* 14., *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 518., *Rot. coram Buratt. deciſ.* 401. *num.* 6., *& in recent. deciſ.* 38. *num.* 6. *part.* 9., *& in Romana Cenſus* 10. *Decembris* 1699. *§. Quandoquidèm coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, quæ nequè poteſt competere, ex quo multiplicum iàm fuit completum vſque ad ſummam ſcutorum 16. mil., & intermiſſum cum conſenſu Vliſſis Epiſcopi R. pani, cuius Actores ſunt hæredes, nèc poſſunt im-
14 pugnare eius factum vulgat. *leg. Cum à Matre C. de rei vindicat.*, ex eo potiùs reſultat libera acquiſitio Caſtri pro Maerbale, cum aliòquin fideicommiſſum iàm reintegratum ex multiplico conſequeretur etiàm liberam acquiſitionem Caſtri: Quinimmò cum alienatio fuerit facta cum dicto Beneplacito derogatorio fideicommiſſi, ac cum ſupradicto onere multiplici, pretium cenſetur liberum hæredis grauati, ac
15 onus Fideicommiſſi tranſfuſum in ipſum multiplicum ad beneficium vocatorum, *Molin. de Primog. Hiſpan. lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 9., *& ſeq.*, *Card. De Luc. de feud. diſc.* 80. *num.* 19., *Rot. deciſ.* 676. *propè finem coràm Emerix*, *& in Romana Saluiani* 15. *Iunij* 1693., *& 7. Iunij* 1694. *impreſſ.* poſt *Albic. de inconſtant. in Iudic. deciſ.* 31. *num.* 6., *& ſeq.*, *& deciſ.* 42. *num* 1. *&* 2.

Minuſquè contrarium poteſt deſumi à ſubſecuta obſeruantia, quod Maerbales diuiſerit feudum tanquàm fideicommiſſarium cum Horatio fratre, & quod, cum obueniſſet in portionem eidem Maerbali, poſt eius obitum poſſeſſionem apprehenderit Martius Iunior ipſius

ipſius filius cum litterali expreſſione,
quod erat fideicommiſſarium Ioannis
Corradi, & tanquam tale etiam fuerit
agnitum in præſtatione Iuramenti fide-
litatis à Subditis habito, cum diuiſio
intèr Maerbalem, & Horatium fratrem
fuerit facta antè redemptionem Caſtri,
& ſic inepta eſt inducere interpretatio-
nem ſecutæ redemptionis, cum illa non
innoteſceret, & obſeruantia debeat eſſe
16 certa, ac ſubſecuta, non verò æquiuo-
ca Larrea deciſ. Granaten. 45. num. 24.,
& deciſ. 53. num. 22., Rot. deciſ. 221.
num. 11. part. 17. recent.; Sicuti nec
valet allegari poſſeſſio capta à Martio
Iun. cum illi valdè intereſſet, quod Ca-
ſtrum eſſet fideicommiſſarium, & ſic
17 tanquàm actus voluntarius non poteſt
præiudicare Succeſſoribus ab eo cau-
ſam non habentibus, Burſatt. conſ. 360.
nu. 82. lib. 4., Cyriac. controu. 460. nu. 28.
Rot. coràm Cerr. deciſ. 336. num. 10.,
& deciſ. 308. num. 11. part. 17. rec.

Verùm ex alio etiam fundamento
viſa eſt DD. ceſſare omnis difficultas
pro deneganda petita immiſſione, cum
etiam admiſſo citrà veri preiudicium,
quod Caſtrum, ſecuta redemptione, aſ-
ſumpſiſſet denuò vinculum fideicom-
miſſi, cum tamen ad extinguendam li-
tem cum Barone Ioſepho Mattheio hæ-
rede Corradini, tùnc vigentem coram
A.C., quam etiam Martius colligigans
petierat reaſſumi in Rota, vſquè de an-
no 1644. fuerit deuentum ad tranſa-
ctionem, in qua Martius conceſſit Ba-
roni Ioſepho Caſtrum Montis Nigri
pro omni, & toto eo, quod d. Baroni
Ioſepho ſuiſque Deſcendentibus com-
petere poterat, tàm vigore Teſtamenti
Corradini, quàm etiam ex quocumque
alio capite legitimæ, & dotium, & alia-
rum portionum competentium Corra-
dino, tàm vigore hæreditatis Vicini
Patris, quàm Ioannis Corradi Aui, ac
aliorum fideicommiſſorum aſcendenta-
lium, talis tranſactio, tanquàm facta
iuſta cauſa, & bona fide præiudicat om-
nibus ſucceſſiuè vocatis ad fideicom-
18 miſſum, etiam ex propria perſona
leg. Præſes Cod. de tranſact. l. Cum hære-
ditas ff. ad Trebell., Bonden. colluct. le-
gal. 1. num. 83. to. 1., Actolin. reſol. 105.
num. 2., Altograd. Iun. controu. 5. nu. 40.,
Vrceol. de tranſact. quaſt. 50. num. 1.,
& poſt eundem Rot. deciſ. 42. num. 5.,
& coram Celſ. deciſ. 101. num. 3., & de-
ciſ. 34. num. 16. part. 17. recent., & de-
ciſ. 116. num. 2. & 12. part. 18., & in
Romana, ſeù Taurinen. Fideicommiſſi 2.
Iunij 1692. §. Ea enim coram Reueren-
diſſimo Turonen., ac in Aſculana Fidei-
commiſſi 2. Maij 1695. §. 1. coram R.P.D.
meo Muto.

Bona autèm fides, & cauſa reſultans
ex lite tùnc vigente ſupèr duratione
fideicommiſſi Ioannis Corradi, ſuper
qua licèt emanaſſet Deciſio coram Piro-
uano la 320. part. 1. recent., attamen
negari non poteſt, quin adhùc præexi-
ſteret, & de facto Martius petijt eius
reaſſumptionem ab A.C. ad Rotam,
vndè ſtante timore receſſus à dicta de-
ciſione, ac quod fideicommiſſum con-
ſtitutum potiùs per vulgarem, quàm
19 fideicommiſſariam expiraſſet, vt ad-
uertit Vrceol. conſult. 56. num. 10., quo
caſu ad Baronem Ioſephum ſpectaſſet
medietas Bonorum ex perſona Corra-
dini, ac ſtante etiam, quod lis iuridicè
moueri potuiſſet ſuper detractionibus
quotitatiuis, & quantitatiuis eidem
competen., tranſactio dicitur facta bo-
na fide, & cum fideicommiſſi vtilitate
cum ſola conceſſione Montis Nigri,
cum ad dictum effectum ſufficiat ſolum
probabilis timor litis, abſque illius
20 præexiſtentia effectiua, Vrceol. de tran-
ſact. quaſt. 50. num. 12. & 13., Cardin.
De Luc. de dot. diſc. 145. num. 77. in
fin.; Rocc. diſput. Iur. cap. 111. num. 57.,
Rot. coram Carill. dec. 132. num. 5. & 6.,
& in Romana Prælatura de Vecchiarel-
lis 10. Maij 1699. §. Non attenta coram
R.P.D. meo Anſaldo, & in Bononien. Fi-
deicommiſſi de Boue 30. Ianuarij curren-
tis anni §. Præmiſſa enim coram R.P.D.
meo Caprara.

Præſertim quia tranſactio fuit ſtipu-
lata, & concluſa mediante interpoſi-
tione, & tractatu R.P.D. Androſillæ
viri ſpectatæ virtutis, & probitatis,
21 quod bonam fidem magis oſtendit,
Redenaſc. conſ. 48. num. 54., Menoch. de
præ-

præſumpt.59. num.1. & 2. lib.6., *Card.
De Luc. de vſur. diſc.35. num.16.*, *& de
donat. diſc.2. num.11. & 35.*, *& in di-
cta Bonon. Fideicommiſſi de Boue 30. Ia-
nuarij currentis anni §.Videbatur coram
R.P.D. meo Caprara.*

Perperàm verò inficiatur dubietas
fideicommiſſi, ac quod de illo non fue-
rit habita ratio in tranſactione, ſicuti
etiam competentia detractionum ex
earum conſumptione per plurimas an-
tecedentes impoſitiones cenſuum, cum
ad eliciendam dubietatem fideicom-
miſſi, ſatis ſit, non fuiſſe executam rem
22 iudicatam, & deciſionem emanatam
pro eius duratione expreſsè reprobari
à Redenaſc. conſ.10. num.9., *Mart. de
ſucceſſ. legal. part.4. quæſt.24. art.2. ſub
num.16. & 18.*, quos ſequitur *Vrceol.
conſult.56. nu.10. & 26.*, quia ad eun-
dem effectum ſufficit opinio vnius Do-
23 ctoris contrarium ſentientis, *Surd. de-
ciſ.58. num. 8.*, *Rot. deciſ. 56. num. 3.*,
& deciſ.62. pariter num.3. poſt *Vrceol.
de tranſact.*, *& deciſ.390. num. 14. co-
ram Bieb.*, *& deciſ.25. num.13. & ſeq.
coram ſan. mem. Alexand. VIII.*; Et
quod attenta fuerit etiam dicta dubie-
tas in tranſactione, ſatis eſt, litem iàm
24 fuiſſe intentatam, de qua etiam teſta-
tur *Cardin. De Luc. diſc. 88. de ſeruit.
num.1. §.Facto caſu*, cum ſemper cen-
ſeatur inita ſuper eo, quod eſt in lite,
abſque illius ſpeciali expreſſione ſuf-
ficienti, implicita, & relatiua ad acta,
quæ oritur ex generalibus verbis ap-
poſitis in tranſactione, nempè ſuper
25 iuribus qualibet via, & quomodolibet
competen. *l.1. ff. de tranſact. l.2. C. eod.
tit. Eugen. conſ.13. num.31. lib.1.*, *Fon-
tanell. deciſ.380. num.6.*, *Rot. coram
Emerix deciſ.1213. num.9.*; Eademque
dubietas fideicommiſſi eſt talis effica-
ciæ, vt etiamſi non fuerit expreſſa in
tranſactione, cum tamèn ea non obſtan-
te fuerit amicabilitèr obtenta reſtitu-
tio, ſeù retentio bonorum tamquàm
fideicommiſſariorum, potuerit Mar-
tius tranſigens mitiùs agere in admit-
tendis detractionibus, non curata ſubti-
li earum diſcuſſione, dùm ſi non ratio-
ne detractionum, ſaltèm ratione capi-
tationis fideicommiſſi poterat eſſe de-
bita Baroni Ioſepho medietas Bono-
rum, cum in tranſactionibus tempere-
tur rigor Iuſtitiæ, & prætentionum, &
26 fiat ex vnaquaque parte remiſſio *leg.
tranſact. Cod. de Tranſact.*, & in puncto
*Rot. in Bononien. Fideicommiſſi de Boue
10. Iunij 1697. §.Hinc ceſſant cor. R. P.
D. meo Caprara.*

Multòque magìs, quia non docetur,
de tempore initæ tranſactionis inno-
tuiſſe dictam conſumptionem detra-
ctionum, quæ neque adeſt, cum etiam
nunc non fuerint allatæ niſi quædam
impoſitiones Cenſuum non in magna
ſumma, & ad ſuſtinendam tranſactio-
nem attendatur ſolùm dubietas de
tempore initi contractus, & quod non
conſtiterit de alienationibus, quibus
detractiones remanerent conſumptæ,
27 etiamſi ex poſt fuerint adinuentæ,
Honded. conſ.34. num. 56. lib. 2., *Rot.
deciſ. 170. num. 1*, *& 492. num. 15.
coram Peutinger.*, *& dec.1434. num.18.
coram Coccin.*, *& dec. 174. num.12. poſt
Torr. de pact. futur. ſucceſſ.*, *& de-
ciſ.496. num.6. part.13. rec.*

Defectus autèm Inuentarij, ac præ-
ſumptio exiſtentiæ mobilium, ac ar-
gentorum minùs potuit impedire com-
petentiam detractionum, quarum re-
ſpectu etiàm vtilis fuerit fideicommiſſo
tranſactio, cum argenta, & mobilia in
tanta copia, & qualitate antiquis tem-
poribus, etiam in illuſtribus familijs
28 non præſumantur adfuiſſe, & illa po-
tuerunt conſumi in perſoluendis debi-
tis, & legatis, & clarum eſt, quod ſo-
la præſumptio eorum exiſtentiæ, ſicu-
ti etiam defectus Inuentarij, non arcet
legitimarium, & hæredem grauatum,
cui competunt detractiones, quamuis
concurrant aliquæ alienationes, quæ
habito reſpectu ad quantitatem Patri-
monij dici poſſint modicæ, cum eo ca-
ſu onus conſumptionis detractionum
incumbat fideicommiſſario, iuxtà di-
29 ſtinctionem relatam *in deciſ.125. à nu-
mer.15. ad 19. part.16. recent.*, & ma-
giſtralitèr expenſam *in Bonon. Fideicom-
miſſi de Burzanis 16. Ianu. 1697. §.Quo-
niam cor. Rmo D. meo Decano.*

Nèc ad dictum calculum ponendæ
ſunt aliæ impoſitiones factæ ab Hora-
tio primo hærede grauato Corradini,
quia ad eius fauorem competebat etiam
ea portio legitimæ ſibi iure proprio ob-
tingens ex perſona Vicini Patris, præ-
terquamquod eum tùnc valdè du-
bium eſſet, an per dd. impoſitiones cen-
ſerentur conſumptæ detractiones, & de
factò noſtrum Tribùnal amplexum fue-
rat negatiuam ſententiam *in deciſ. 60.
num. 13. & 14. poſt Merlin. de pignor.*,
licèt poſteà veriùs contrarium ſenſerit
*in deciſ. 330. num. 9. coram Roxas, &
in Romana Saluiani 23. Martij 1696.
§. Animaduertendum coram R. P. D. meo
Pio*, & alibi ſæpiſſimè, ſemper tamen
reſultat cauſa admittendi detractiones
ſtante dubietate articuli vigente de
tempore tranſactionis, quod in hac ma-
30 teria vnicè attendi debet, *Rot. in ſu-
pratitat. Bononien. Fideicommiſſi de Bo-
ue 30. Ianuarij currentis anni §. Trebel-
lianica autèm coram R. P. D. meo Capra-
ra*. Non reſiſtente, quod pro dictis im-
poſitionibus Cenſuum ex poſt diſtracta
fuerint bona fideicommiſſi ex remedio
Bullæ Baronum, quæ operatur effe-
31 ctum ſuum à die promulgationis, iux-
tà *deciſ. per Rot. coram Emerix dec. 824.
& 964. per tot.*; Siquidèm vltrà quod
ſemper vrgebat dubietas ſuper quanti-
tate detractionum, & an alienationes
illas abſorberent, Bulla tribuit hypo-
thecam fauore Creditorum à die pro-
mulgationis, ſed materialem bonorum
ſeparationem non operatur, niſi in die
exequutionis, vt appoſitè diſtinguit *Ro-
32 ta in laudata deciſ. 964. num. 12. verſic.
Quoniam*, qua materiali ſeparatione
aduenta, cum etiam longè priùs ante-
ceſſerit noſtra tranſactio prælectiua
Caſtri Montis Nigri in cauſam detra-
ctionum, illa ex poſterioribus alienatio-
33 nibus irritari non valuit ad *vulgat.
Text. in leg. Marcell. §. Res quæ ff. ad Tre-
bell.*; Et per conſequens ſtantibus tot
argumentis, ex quibus detractiones
non fuerant conſumptæ, vel aderat ma-
xima dubietas de tempore tranſactio-
nis, iuncta altera ſuper fideicommiſſi
duratione, ac concurrente longæua ob-
ſeruantia pluſquàm 60. annorum, non
poteſt ampliùs impugnari tranſactio,
etiam eum ſuppoſito, quod fuerit er-
ronea, niſi concludentèr doceatur de
34 errore cum dolo, & falſa cauſa, *Vrceol.
deciſ. Florent. 7. num. 6., Rota dec. 131.
num. 6. coram Celſ. deciſ. 97. num. 31. co-
ram Cerr.*, cum quandocumque abeſt
dolus, dicatur facta ex iuſta cauſa pro-
ueniente ex timore futuræ litis fundatæ
35 etiam in prætentione non iuridica, *Ro-
dulphin. allegat. 115. num. 15., Rota
coram Merlin. deciſ. 163. num. 7., & de-
ciſ. 81. num. 8. cor. Emerix Sen.*

Non refragante in diuiſione peracta
inter Corradinum, & Martium Senio-
rem eius fratrem Caſtrum Montis Ni-
gri obtigiſſe Martio, qui fuit teſtatus
ad formam fideicommiſſi Ioannis Cor-
radi, ac proptereà non potuiſſe deſer-
uire pro ſatisfactione detractionum
Corradini, quia cum Baro Ioſeph Mat-
theius prætenderet, totam portionem
obuentam Corradino fuiſſe liberam ab
onere fideicommiſſi Ioannis Corradi,
& etiam obnoxiam plurimis detractio-
nibus, potuit Martius Iunior aſſignare
dictum Caſtrum, vt lucraretur ratio-
36 ne mutuæ cuiuſcumque compenſa-
tionis pro dicto fideicommiſſo totam
medietatem Corradini *l. 1. ff. de Tran-
ſact. leg. nullo dat. Cod. eod., Rot. de-
ciſ. 271. num. 21. part. 6., & deciſ. 260.
num. 5. part. 19. recent.*

Haud tandèm prodeſſe potuit obſer-
uantia negatiua, quod detractiones
non fuerint adductæ ab Horatio primo
hærede Corradini in diuiſione peracta
cum Macthale fratre, quæ impinguaſ-
ſent eius portionem, ſicuti etiam quod
earum competentia non fuerit allegata
à defuncto Principe Vrſino hærede
Martij Iunioris in lite, in qua ſuccu-
buit cum Vrſinis actoribus vigore fidei-
commiſſi Ioannis Corradi, cum Hora-
tius, qui prætendebat totam portio-
nem liberam ex capite expirationis
fideicommiſſi, ſtatim acquieuerit deci-
ſioni emanatæ coram Pirouano, nec
verbum fecerit de detractionibus, quod
non potuit præiudicare Baroni Ioſepho
37 Mattheio vocato ex propria perſona

ad

Digitized by Google

ad fideicommiſſum Corradini: Princeps verò Vrſinus, & Domina Principiſſa eius Vxor iuſtè omiſerunt dictam exceptionem, cum haberent cauſam immediatam à Martio Iun.ore, & mediatam à Maerbale, pro quorum debi-
38 tis per effectiuas alienationes cum fuiſſet penè diſſipatum totum fideicommiſſum, dicta exceptio erat inallegabilis, *Rot. deciſ.570. num. 8. part. 18. recent. to.4.*

Et ita vtraque parte aeritèr informante &c.

Celſonen. Parochialis.

Lunæ 12. Iunij 1702.

ARGVMENTVM.

Permutatio Beneficij Parochialis non ſuſtinetur, niſi coram proprio Epiſcopo præceſſerit formale examen Presbyteri aſſumentis Parochiam, ſi aliàs non fuerit ad æqualem Parochiam approbatus.

SVMMARIVM.

1 *Situatio Eccleſiæ intra fines Diœceſis probat illam eſſe de d. Diœceſi.*
2 *Locus præſumitur de Diœceſi viciniori, alio Epiſcopo non comparente.*
3 *Permutatio Beneficij fieri debet vel coram Papa, vel cor. Epiſcopo Diœceſis, intrà cuius fines ſitum eſt Beneficium.*
4 *Permutatio Beneficiorum fieri debet præcedente examine coram Examinatoribus Synodalibus.*
5 *Limita in permutatione duarum Eccleſiarum Parochialium poſita æqualitate numeri Parochianorum.*
6 *In permutatione Beneficiorum vltra auctoritatem Ordinarij interuenire debet conſenſus Abbatis habentis Iuſpatronatus, & conferendi.*
7 *Permutationes admittere, & peragere examen non licet non habente Territorium ſeparatum, & Ius congregandi Synodum.*
8 *Sumptum deſumpto ex priuato Archiuio Abbatis non probat.*
9 *Iuriſdictio Epiſcopi ſublata non cenſetur, niſi fuerit à Papa facta ſeparatio bonorum ab illius Territorio, etiam ſi dicta bona recepta fuiſſent ſub protectione D. Petri.*
10 *Iura extracta ex priuato Archiuio Abbatis non probant.*
11 *Actus iuriſdictionales geſti ſine ſcientia, & patientia Epiſcopi nullum illius iuriſdictioni inferunt præiudicium.*

DECISIO III.

Sequuta permutatione ſimplicis Beneficij cum Parochiali S. Suſannæ de Rainer inter Petrum Ioannem Cantò titularem primi, & Ioſephum Liord Rectorem dictæ Parochialis, eaque admiſſa per Abbatem S. Benedicti de Bages, cum ad prouocationem Epiſcopi Celſonen. de mandato DD. propoſuerim Dubium: *An dicta permutatio ſubſtineatur*, pro eius nullitate reſpondendum cenſuerunt.

Fundamentum reſolutionis potiſſimè deſumptum fuit ab omiſſione examinis Petri Ioannis coram ipſo Epiſcopo ante aſſequutionẽ Parochialis, Cum enim pro-
1 batum fuerit eandem eſſe in Diœceſi Celſonen. tàm ex ſituatione intrà eius limites *Canon. Monaſteria 17. quæſt. 7. Antonell. de loco legali lib.1.cap.2.n.243. Fagnan. in cap.cum olim 42.de præſcript. Rot. deciſ.448. num. 1., & 2. coram Coccino, & deciſ. 477. num. 1. coram Rembold.*, quàm etiam ex Iuris præſumptione, quod non comparente alio Epiſco-
2 po, locus præſumitur de Diœceſi vicinioris *Card. de Luc. de Iuriſdict. diſc. 1. num. 14. & 15. & diſc. 11. num.4. Rot. deciſ. 483. num. 4., & ſeqq. part. 14., & deciſ. 340. num. 3. part. 15. recent.*
3 permutatio alitèr fieri non poterat, quàm coram Papa, vel Ordinario *cap.quæſitum de rerum permut. Kochier. de permut. cap. 2. num.1. Barboſ. de Iur. Eccleſ. lib.3. cap.15. num.174., & ſeqq.* & pluribus adductis *R. P. D. Seuerolus penes Palm. Nepot. alleg. 300. num. 6., & ſeqq. tom. 3.*. Et quidem præcedente etiam examine coram Examinatori-
4 bus Synodalibus ſuper idoneitate, & capacitate eiuſdem Petri Ioannis, cum ageretur de aſſequutione Parochialis loco ſimplicis Beneficij, quidquid eſſet, ſi verſaremur in permutatione duarum Pa-

Parochialium, quo caſu cum vterque ex permutantibus fuiſſet iam exami-
5 natus in aſſequutione Parochialium, poſita æqualitate numeri Parochianorum non fuiſſet neceſſarium nouum examen *Garz. de Beneſic. par. 9. cap. 2. §. 1. n. 165. Zacch. de repub. Eccleſiaſt. cap. 18. n. 6. Vgolin. de offic., & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 60. nu. 23. & de offic. Parochi cap. 1. num. 23. Tondut. quæſt. Beneſic. part. 2. cap. 4. §. 10. num. 9. Pariſ. de reſignat. lib. 8. cap. 9. num. 95. Pax. Iordan. var. lucubr. tom. 2. lib. 10. tit. 8. de Collation. Parochial. num. 74., & in dicta allegat. R. P. D. Seueroli.*

Nec profuit reſponſio, examen interueniſſe coram Abbate, ex quo admiſerit permutationem cum omnibus ſolemnitatibus, quæ de iure requiruntur quia vltrà quod id non poteſt importare niſi conſenſum pro intereſſe Abbatis ratione Iuriſpatronatus, & con-
6 ferendi, qui debet interuenire in permutatione vltrà auctoritatem Ordinarij *gloſſ. in cap. vnic. verb. Collationem de permut. in 6. Rebuff. de permut. nu. 21. Garz. de Beneſ. part. 11. cap. 4. num. 72. Barboſ. de Iur. Eccleſ. lib. 3. cap. 15. nu. 182. de Luc. ad Gratian. diſcept. 835. num. 4. Tondut. quæſt. Beneſic. part. 2. cap. 4. §. 8. num. 18. Card. de Luc. de Beneſic. diſc. 66. num. 8. & ſeq. Zipeus reſponſ. Canon. lib. 3. tit. de permut. num. 2. Rot. deciſ. 152. num. 5. part. 5. recentior.* præſertim cum referatur ad actum de futuro, vt poſſit nempe permutare Rectoriam cum omnibus circumſtantijs, & ſolemnitatibus, quæ de iure requiruntur, adhùc admiſſo ſupradicto examine non releuaret, cum etiamſi quis habeat poteſtatem conferendi, non poſſit admittere permutationes, & peragere examen, niſi habeat territorium ſeparatum, & iuriſdictionem quaſi Epi-
7 ſcopalem, ac ius congregandi Synodum, ac quod illa congregata Examinatores elegerint, nam aliàs ſemper ſpectat ad Ordinarium in cuius Diœceſi eſt ſitum Beneficium *Rebuff. lib. 3. de Beneſ. tit. de permut. num. 20. Paſtor. de Beneſ. lib. 3. tit. 11. num. 1. Capre var. concluſ. tit. de permut. Beneſ. nu. 70. Garz. de Beneſic. part. 9. cap. 2. §. 1. num. 121., & ſeqq. Maſſobr. in prax. haben. concurſ. requiſit. 1. dub. 14. nu. 18. Tamburin. de Iur. Abbat. tom. 3. diſp. 9. quæſt. 20. per tot. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcopi part. 1. cap. 2. num. 37. & ſeqq. & in Collectan. ad Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 18. num. 45., & ſeqq. Pign.ttll. conſult. 8. num. 17. tom. 7. Rot. deciſ. 228. num. 5. cor. Mantic.*

Ad effectum verò oſtendendi talem iuriſdictionem haud releuare viſum fuit Priuilegium *Cæleſtin. III.* cum alijs actibus iuriſdictionalibus, & viſitationibus expletis per Abbatem in controuerſam Eccleſiam, & Parochum, quia dictum Priuilegium eſt ſumptum de
8 ſumpto ex priuato Archiuio Abbatis, quod nihil probat *Rot. deciſ. 1167. n. 11. & deciſ. 1279. num. 4. & 5. coram Emerix, & deciſ. 144. num. 9. part. 5. recentior.*

Et vlteriùs ſolummodò confirmet poſſeſſionem Eccleſiarum, & bonorum, quæ retinebat Monaſterium S. Benedicti de Bages, vel in futurum conceſſione Pontificum, vel largitione Regum adipiſci potuiſſet, non facta vlla ſeparatione à Territorio, in quo ſita ſunt, non cenſetur ſublata iuriſdictio Epiſcopalis etiam ſi nedùm Monaſterium, ſed
9 etiam dicta bona fuiſſent recepta ſub protectione Diui Petri ad *Text. in cap. recepimus 8. in fine, & cap. ex part. 18. de Priuileg. Lotter. de Beneſ. lib. 1 quæſt. 24. num. 91. & 94. Rot. deciſ. 396. num. 12. & 478. num. 3., & ſeq. coram Emerix, & in Gerunden. Iuriſdictionis ſuper bono iure 13. Iunij 1692. §. Minùs refragante coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Actus verò prætenſæ Iuriſdictionis præterquamquod patiuntur eundem defectum legitimæ probationis, ex quo
10 fuerunt extracti ex priuato Archiuio Abbatis *Cardinal. de Luc. de iuriſdict. diſc. 12. num. 3. Rot. deciſ. 431. num. 19. coram Bich., & in Lcodien. iuriſdictionis §. Ad occurrendum coram R. P. D. meo Priolo*, nec minùs debuiſſent attendi, cum non probentur geſti
11 cum ſcientia, & patientia Epiſcopi ſine

qua

qua non valuerunt inferre præiudicium eius iuriſdictioni *Abb. in cap. cum olim 3. num. 8. & 12. de reſtitut. ſpoliator. Felin. in cap. de quarta ſub num. 41. de præſcript. Rot. deciſ. 181. num. 30. & 31. part. 12. & deciſ. 70. num. 75. par. 13. recentior.*, *& in Leodien. Iuriſdictionis 11. Aprilis 1698. §. Proùt etiam*, *& §. Secundò quia coram Rmo D. meo Decano*.

Et ità Epiſcopo tantùm Informante in hac ſecunda propoſitione, Abbate verò ſolùm dilationem efflagitante &c.

Maceraten. Emphyteuſis.

Lunæ 19. Iunij 1702.

ARGVMENTVM.

Domino directo exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi Canonem contra defunctum concedenda eſt manutentio etiam contra Succeſſorem. Filius hæres Patris comprehenſus in Emphyteuſi pactionata non poteſt ab illa recedere inuito Domino directo. Sripulans pro ſe, & fratre cum promiſſione de rato tenetur ad integrum Canonem ſi frater nolit ratificare.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur contra Succeſſorem exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi contra defunctum.*

2 *Poſſeſſio exigendi acquiſita occaſione aliquorum bonorum ceſſat facta illorum dimiſſione.*

3 *Manutentio non impeditur per exceptionem requirentem altiorem indaginem.*

4 *Filius hæres Patris non poteſt recedere à contractu nominato Emphyteuſis inuito Domino directo.*

5 *Amplia etiamſi Emphyteuſis ſit pactionata.*

6 *Contractus claudicare non debet.*

7 *Obligatio primi acquirentis de obſeruando contractum tranſit in eius hæredes.*

8 *Reijciuntur Doctores tenentes opinionem contrariam concluſioni poſitæ nu. 4., & 5.*

9 *Concluſio appoſita ab Extenſore Deciſionis citra neceſſitatem, & congruentiam non venit attendenda.*

10 *Filius hæres Patris tenetur ſeruare illius obligationem, ſiue reſpiciat factum proprium, ſiue alienum.*

11 *In Emphyteuſi conceſſa duobus ſine clauſula Solidali, ob deficientiam lineæ vnius eius portio reuertitur ad Dominum.*

12 *In Emphyteuſi ex cauſa oneroſa ad fauorem Stipulantis datur ius accreſcendi quoad portionem abſentis, qui non ratificauit.*

13. *Præcipuè ſtante promiſſione non ſoluendi integrum Canonem, donec durauerit locatio.*

DECISIO IV.

FRanciſcus Frontonus Pœnitentiarius Cathedralis Maceraten. vſque de anno 1652. conceſſit in emphyteuſim ad tertiam generationem maſculinam quædam bona ad ſuam præbendam ſpectantia Io: Quarantotto ſtipulanti pro ſe, & Antonio fratre, pro quo de rato &c. ſolutiſque Canonibus per Ioannem quouſque vixit, renuente Xauerio filio vlteriorem ſolutionem, ac continuationem in emphyteuſi, interpellauit iudicialitèr Ioſepho Conſaluo moderno Pœnitentiario dimiſſionem bonorum, ea tamèn non acceptata, fuit inſtauratum Iudicium coram A.C., qui conceſſit mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi Canones contra bona Ioannis, & inſimùl per Sententiam declarauit, emphyteuſim adhùc durare, vndè commiſſa mihi appellatione à Signatura Iuſtitiæ cum clauſula facultatiua manutenendi quem de iure, propoſui dubium, *An ſit danda manutentio, vel potiùs ſit locus dimiſſioni*, & DD. *affirmatiuè quoad primam partem, negatiuè verò quoad ſecundam* reſponderunt.

Quia quod reſpicit manutentionem; cum modernus Pœnitentiarius ſit in
1 poſſeſſione exigendi contra Io: defunctum, manutentio eſt etiam debita contra eius hæredes, & ſucceſſores *Poſth. de manut. obſeruat. 56. n. 2. Seſſe deciſ. Aragon. 191. num. 30. Rot. in Vicen. Penſionis 7. Maij 1700. confirmat. 15. Aprilis ſequentis anni §. Conſtat enim coram R.P.D. meo Caprara.*

Pa-

Digitized by Google

Parùm refragante, dictam poſſeſſio-
nem tanquam occaſionalem reſpectu
bonorum in emphyteuſim retentorum
2 ceſſare, facta per hæredes dimiſſione
eorundem *Poſth. de manut. obſeru.* 56.
*n.*30. *Rot. poſt eundem deciſ.*455. *n.*2. *&*
*poſt Cenc. de Cenſ. deciſ.*391. *num.*14.

Etenim præterquamquod dicta di-
miſſio, tamquam requirens altiorem in-
daginem, & petitorium, non eſt apta
3 impedire effectum manutentionis ad fa-
uorem indubitati poſſeſſoris *Rot. in Ro-
mana Communantiarum*, *&* *Fontanilis*
20. *Ianuarij* 1702. §. *Hæc igitur*, *&*
§. *finali coram R.P.D. meo Anſaldo*, obie-
ctum viſum fuit vndequàque ruere in
ſuis principijs, ex quo ſecundùm magis
communem opinionem à noſtro Tribu-
nali receptam, non licuit Xauerio, qui
acceptauit paternam hæreditatem, re-
futare emphyteuſim, etiamſi ſit pa-
ctionata, ſtante natura contractus no-
minati, quæ etiam adſcribitur emphy-
teuſi, à quo non licet recedere inuito
Domino directo, vt generaliter ex
4 *Text. in leg.*2. *Cod. de iur. emphyteutic.*
firmant *Pinell. in l.* 2. *par.*1. *cap.* 4. *de
reſcind. vendit. Imol. in cap. ad audien-
tiam de reb. Eccleſ. non alienan. Schrader.
in* §. *Adeò inſtit. de locat. Valaſcb. de em-
phyteuſ. quæſt.* 38. *n.* 24. *Abbas conſ.*94.
*num.*4. *lib.* 2. *Cancer. var. reſol. lib.* 3.
*cap.*1. *num.*184. *Antonell. de tempor. le-
gal. lib.*3. *cap* 7. *num.* 89. *Cappell. Tbolo-
ſan. deciſ.*415. *Rot. in Neapolitana Em-
phyteuſis* 16. *Maij* 1687. §. *Domini cum*
5 *ſeqq. coram Reuerendiſs. Turonen.*, & in
præciſis terminis emphyteuſis pactio-
natæ *Fulgin. de emphyteuſ. tit. de Inue-
ſtitur. quæſt.*5. *num.*3. *Caldas de nominat.
emphyteuſis quæſt.* 7. *num.*26. *Card. de
Luc. de emphyteuſ. diſc.* 38. *num.*3., *&
in ſupplemen. diſc.*69. *num.*5. *Rot. Lucenſ.
penes Manz. conſult.* 280. *à num.*190.
ad 197., & latè diſcuſſo articulo *in Ro-
mana emphyteuſis* 10. *Iunij* 1687. §. *Quæ
quidem coram Reuerendiſs. Turonen.*

Et quidem duplici euidenti ratione,
primò quia admiſſa tali facultate repu-
diandi in hærede, contractus in ſe clau-
6 dicaret, dum Eccleſia poſſet cogi ad
illius obſeruantiam, & eſſet inſimùl po-
ſitum in arbitrio hæredis ab eodem re-
cedere, quod non eſt admittendum
Card. de Luc. dicto diſc. 38. *de emphyteuſi
num.*4., *&* *in dicta Romana Emphyteu-
ſis* §. *fin. coram Reuerendiſs. Turonen.*,
ſecundò quia, cum Io: primus acqui-
rens ſe obligauerit, iam ad ſolutionem
Canonum, durante emphyteuſi, quàm
etiam ad obſeruantiam contractus, ſi-
cuti ipſe poſſet ad illam cogi, eadem
obligatio cenſetur transfuſa in eius hæ-
7 redes, in quos tranſierunt omnia iura
actiua, & paſſiua iuxtà vulgat. *Text.
in leg. cum à matre Cod. de rei vindicat.
Arias de Meſſa var. reſolut. lib.* 2. *cap.* 27.
num. 8. *Rouit. deciſ.* 26. *num.* 7., & in
puncto *Criuell. deciſ. Dolan.*99. *num.*22.
& *ſeqq. Rot. in Illerden. hæreditatis de
Gomar.* 3. *Aprilis* 1702. §. *Hac autem
coram R. P. D. meo de la Tremoille.*

Hinc paruifacienda eſt authoritas
Andreol. controuerſ. 379. *Rot. Senen.*
8 *apud Palm. Nepot. deciſ.* 243. *num.*3., *&
aliorum allegatorum*, ſicuti nec venit at-
tendenda deciſio *in Aſculana Emphy-
teuſis* 30. *Maij* 1668. §. *final. coram
bon. mem. Beuilaqua*; quippè opinio *Ro-
tæ* non resèdit principaliter in dicta
concluſione, ſed ſolùm, quod quis po-
teſt renunciare hæreditatem, retenta
emphyteuſi ex pacto, & prouidentia,
ex quo non arguitur, vt idem procedere
poſſit renunciando Emphyteuſim, re-
tenta hæreditate, ac proindè dicta con-
cluſio tanquam appoſita ab Extenſore
9 citrà neceſſitatem, & congruentiam,
non venit attendenda *Rot. deciſ.* 480.
*n.*31. *cor. Bich.*, *&* *dec.*564. *n.*16. *par.*18.
& *deciſ.*218. *n.*25. *&* 27. *par.*19. *recent.*

Nec minùs ſubſiſtunt fundamenta per
contrarios Doctores adducta, quod tot
cenſeantur conceſſiones, quot ſunt per-
ſonæ comprehenſæ in inueſtitura, at-
que ideò filius, non obſtante quod ſit
hæres Patris poſſit reſilire à dicto nouo
contractu, præſertim cum ille geſtus
fuerit non nomine proprio, ſed alieno,
& ſub implicita conditione, quatenùs
ſequatur ratificatio; Quoniam ceſſat
vtrumque obiectum, ex quo cum
Teſtator obligationem exarauerit pro
tribus generationibus, hæres tene-
tur

Digitized by Google

tur ad præſtationem talis facti, & ad
10 eiuſdem obſeruantiam abſque vllo
diſcrimine, an fuerit proprium, vel
alienum reſpectu promittentis *Gomez
var. reſolut. lib.2. cap.10. num.23. verſ.
quod verùm. Gail.practicat. obſeru. lib.2.
cap.2. n.2. Rot. deciſ.216.n.1. cor.Emer.*

Demùm minùs obſtare potuit, quod ſaltèm reſpectu medietatis ſpectantis Antonio, qui non ratificauit, & deceſſit ſine filijs, admitti debeat dimiſſio, dum ceſſante clauſula ſolidali emphyteuſis conceſſa duobus ob deficientiam lineæ vnius, eius portio ad Dominum reuertitur *Rot.deciſ.222. num.17.par.8., & deciſ.57. num10. & ſeqq. par.9. rec.*

Quia cum verſemur in Emphyteuſi
ex cauſa onèroſa, ſtante Canone æquan-
te fructus, in ea datur ius accreſcendi
ad fauorem præſentis, & ſtipulantis cum
11 omnibus qualitatibus, quæ cohærebant
alteri fratri abſenti, qui non ratificauit,
& ad cuius fauorem non valuit conceſ-
ſio *Corbul. de Emphyteuſ. tit. de cauſ.
priuat. ob lin. finit. num.103. Gomez var.
reſol. tit. de iur. accreſ. cap.10. num.5.,
Gionagnon. conſil.35. num.2. lib.2. Pani-
mol. deciſ.4. adnot.3. num.19. & 20. Rot.
deciſ.522. num.3. & ſeqq. coram Pam-
phil.*, præcipuè ſtante promiſſione ſol-
12 uendi integrum Canonem, donèc du-
rauerit locatio, quo caſu indubitantèr
eſt locus iuri accreſcendi *Fulgin. de Em-
phyteuſ. tit. de contractibus emphyteu-
ticis quæſt.34. num.28. verſ. quod ſi Em-
phyteuſim, Bellon. de iur. accreſc. cap.6.
quæſt.38. num.146.*

Et ità vtraque &c.

Aretina Iurium Parochialium.

Lunæ 26. Iunij 1702.

ARGVMENTVM.

Decretum emanatum per modum prouiſionis prȩſeruat poſſeſſionem antecedentem. Cathedralis habet Iuris aſſiſtentiam ſuper præſtatione Sacramentorum, & Sepulturæ Clericis eidem aggregatis.

SVMMARIVM.

1 *Antecedens poſſeſſio cenſetur præſeruata ex decreto prouiſionali.*

2 *Religioſus non eſt teſtis integer in reſpicientibus intereſſe proprij Monaſterij.*

3 *Teſti referenti factum proprium, & adminiculato magis eſt deferendum, quàm alijs.*

4 *Obſeruantia non cenſetur probata, niſi adducatur in caſu indiuiduo.*

5 *Eccleſia vnita fruitur omnibus priuilegijs alterius.*

6 *Eccleſia Cathedralis habet Iuris aſſiſtentiam in præſtatione Sacramentorum, & Sepulturæ Clerici illi aggregati.*

7 *Teſtibus habentibus Iuris aſſiſtentiam magis eſt deferendum quàm illis, quibus Ius reſiſtit.*

8 *Manutentio concedenda eſt donèc diſceptetur comprehenſio contrariæ Conſtitutionis in petitorio.*

9 *Conſtitutiones Synodales non cenſentur comprehendere Cathedralem habentem iuris aſſiſtentiam in aliquo actu.*

DECISIO V.

DAndam eſſe manutentionem Capitulo, & Canonicis S. Mariæ Plebis Aretij in quaſi poſſeſſione miniſtrandi Sacramenta Presbyteris, & Clericis aggregatis eorum Eccleſiæ, ac illos ducendi, & ſepelliendi in eadem, quamuìs degant in aliena Parochia, contra Monaſterium, & Parochum S. Mariæ in gradibus eiuſdem Ciuitatis reſponſum fuit coram R.P.D. dell'Olmo prima Iulij anni præteriti, vndè reuocatis ad examen coram me ſuffecto in eius locum fundamentis præteritæ deciſionis, ex ijſdem viſum fuit DD. perſiſtendum eſſe in deciſis.

Quibus non cenſuerunt obſtare repetitum obiectum pro parte Monaſterij, quod, cum defuncto anno *1669.* Antonio de Zazzeris Presbytero aggregato Capitulum inſtetiſſet, vt inhiberetur Parocho, ne accederet ad tumulandum, Vicarius decreuerit, quod Curatus S. Iuſtini, qui Sacramenta miniſtrauerat, debuiſſet etiam aſſociare Cadauer ad tumulandum, ex quo cum remaneat probata poſſeſſio miniſtrandi Sacramenta, ac inſimùl aſſociandi Cadauer ad eius limites, ſit etiam illi concedenda manutentio, præcipuè cum clauſula appo-
ſita

Digitized by Google

ſita in decreto *Sine præiudicio iurium*
Eccleſiæ S. Mariæ Plebis, ſuper qua
vim faciebat Capitulum, non poſſit re-
ferri ad præcedentem ſubminiſtratio-
nem Sacramentorum, ſed benè quidem
ad Ius tumulaodi in petitorio, quia ite-
rum fuit reſponſum, quod eum decre-
tum emanauerit per modum prouiſio-
nis, ac ne interim Cadauer inſepultum
maneret, ex illo non potuit quæri vllum
jus Monaſterio, ſed poſſeſſio Capituli
1 antecedentèr quæſita remanſit in omni-
bus præſeruara, vt vltra adductos in
præterita *deciſ.* §. *Nec dictam* firmat *Rot.*
deciſ.566. num.24. coram Cerr., & de-
ciſ.776. num.20. par.18., & deciſ. 171.
num.8. part.19. recent., & in Olomucen.
Iuriſdictionis 19. Ianuarij 1695. §. Ter-
tio addebatur coram R. P D. meo Muto.
Nec contrarium ſuadere potuerunt
fides antecedentium Parochorum San-
ctæ Mariæ in gradibus de nouo addu-
ctæ ſuper miniſtratione Sacramento-
rum Andreæ Lucarino, & Canonico
Bartholomæo Lippio, qui deceſſerunt
in propria Parochia, cum vltra defe-
2 ctum, quem patiuntur ratione intereſſe
eorum Monaſterij *Rodriquez quæſt. Re-*
gular.tom.2. quæſt 10. art.1. num.1. Ma-
ſtrill. deciſ. 255. num. 6. Fontanell. de-
ciſ.338.num.6. & ſeq., non docetur, Lu-
carinum fuiſſe aggregatum præſenti Ca-
pitulo, & quoad Canonicum Lippium,
cum fuerit probatum per atteſtationem
Bonini tunc Parochi S. Mariæ Plebis
propter imminens periculum morris
eumdem ſumpſiſſe Sanctiſſimum Sacra-
mentum Euchariſtiæ ab Eccleſia S. Ma-
riæ in Gradibus, eique miniſtraſſe, ac
inſuper aſſociaſſe eius Cadauer ad de-
ſtinatam Sepulturam, dictæ atteſtationi
tanquam præſeferenti factum proprium,
& adminiculatæ etiam ex partita libri
3 mortuorum Confraternitatis S. Mariæ
de Murellis, in qua enarratur factum
ſubſequutum magis venit deferendum
quàm alteri Monachorum *Caſtr. in leg.*
quicunque in fin. Cod. de ſer. fug. Ant.
Fab. in ſuo Cod. lib.4. tit. 15. definit. 35.
Sperell. deciſ. 174. num. 33. tom. 2. Rot.
deciſ.604. num.11. coram Merlin., & de-
ciſ.269. num.1., & 2. par.16. recent.

Aliæ verò atteſtationes, præterquam-
quod non valent referri ad controuer-
ſiam cum Parocho S. Mariæ in Gradi-
bus, vtpotè loquentes de alijs Eccleſijs,
non percutiunt Sacerdotes aggregatos
eidem Eccleſiæ S. Mariæ Plebis, vt in
4 Indiuiduo opus eſſet ad probandam di-
ctam obſeruantiam *Rot. deciſ.89. num.3.*
coram Cerr., & vlteriùs cum illa fruetur
omnibus priuilegijs Cathedralis ratio-
5 ne vnionis cum altera D. Petri ex fir-
matis per *Rotam deciſ. 37., & 361. per*
tot. par. 10. recent., dicitur habere Iuris
aſſiſtentiam ſuper præſtatione Sacra-
6 mentorum, & Sepulturæ omnibus Sa-
cerdotibus, & Clericis eidem aggrega-
tis *Innocent. in cap. 1. verſic. & Clerici*
de Sepultur. Archidiacon. in cap. cum quis
eod. tit. in 6. Bellett. diſquiſit. Cleric.
par. 1. tit. de Cleric. debit. §. 3. num. 20.
Ventrigl. in prax. Eccleſiaſtic. adnot. 31.
num.24., ita vt potiùs veniat deferen-
dum Teſtibus ad eius fauorem depo-
nentibus, quam alijs adductis pro parte
Parochialis, cui quoad Clericos aggre-
7 gatos Ius reſiſtit *Rot. deciſ.382. num. 12.*
par.16. recent., & in Romana Gabellæ
10. Februarij 1702. §. final. cor. R.P.D.
meo della Tremoille.

Multòque minùs potuerunt retrahere
DD. à capta reſolutione Conſtitutiones
Synodales, quibus cauetur Parochia-
nos debere percipere Sacramenta in
Parochia vbi inhabitant, excluſa etiam
Cathedrali; quia quidquid ſit, an dictæ
Conſtitutiones, tanquam reſpicientes
petitorium, allegari poſſint in præſenti
Iudicio manutentionis, in quo conſtat
de Indubitata poſſeſſione ad fauorem
Capituli, donèc tamen cognoſcatur, an
per eaſdem fuerit reuocatum priuile-
gium competens omnibus Sacerdoti-
bus, & Clericis aggregatis, concedenda
8 eſt manutentio Eccleſiæ poſſidenti *Ga-*
leott. controuerſ. Iuris lib. 1. cap. 51. n. 54.
& ſeqq. Balduc. ad conſil. 56., Remon.
num.38. Rot. deciſ. 210. num. 25. coram
Bichio: eòque magis, cum dicti Presby-
teri non cenſeantur comprehenſi in di-
ctis Conſtitutionibus, dum habent in ea-
dem Eccleſia particulare Sepulchrum,
in quo fuerunt ſemper tumulati, ac
etiam

etiam fruantur priuilegijs Cathedralis,
9 quæ habet pro ſe ad dictum effectum Iuris aſſiſtentiam, contra quam dd. Conſtitutiones non cenſentur quidquam diſponere *Alexand. conſ.28. num.3. lib.4. Spada conſ.92. num.5. tom.3. Rot. coram Duran. deciſ.79. num.3., & coram Bichio deciſ.647. pariter num.3.*

Et ità vtràque &c.

Romana Saluiani.

Mercurij 28. Iunij 1702.

ARGVMENTVM.

Expenduntur Saluiani Interdicti requiſita.

SVMMARIVM.

1 *Creditori debetur immiſſio ex remedio Saluiani Interdicti, quotiès conſtat de credito cum hypotheca, poſſeſſione antiqua Debitoris, ac moderna rei conuenti.*

2 *Fructus non dicuntur, niſi deductis expenſis.*

3 *Quod quis in parte vſus fuit, non valet in reliquis impugnare.*

4 *Actus ſemel approbatus nequit in poſterum, nec in toto, nec in parte reprobari.*

5 *Anteriori Creditori non retardatur immiſſio à poſteriore.*

6 *Sententia antiqua probat etiam abſque actis.*

7 *Et tamquam lata cum legitimo Contradictore afficit etiam alios ex eodem iure venientes.*

8 *Poſſeſſio per Teſtes probatur.*

DECISIO VI.

CEnſum ſcutorum 400. in ſorte impoſitum vſquè de anno 1611. ab Alexandro Priore ad fauorem Bernardini Baſſi ceſſerunt eius hæredes ad fauorem Antonij Moriei, qui de anno 1649. obtinuit Sententiam fauorabilem in Saluiano pro eius fructibus ad Vineam poſitam in Territorio Cryptæ Ferratæ in vocabulo *la Pretioſa* ſpectantem ad Alexandrum Cenſus Impoſitorem, ac poſſeſſam ab Alexandro, & alijs de Schanardis, ac ſubſequuta poſſeſſione declarauit commodum, & incommodum dictæ ceſſionis Cenſus ſpectare ad Marchionem Vincentium de Nobilibus, vnde eius vigòre tàm Idem Vincentius, quàm D. Marchio Robertus filius, & hæres permanſerunt in poſſeſſione vſque ad annum 1666. quo Hieronymus de Schanardis præuia traditione Notulæ iuratæ ab eodem D. Marchione iudicialitèr expetitæ obtinuit reintegrati ad eandem Vineam, quamobrem cum pro fructibus poſteà decurſis obtenta fuerit ab R.P D. Thomaro, tùnc A.C. Locumtenente Sententia Immiſſionis in Saluiano, commiſſa mihi appellatione, propoſui dubium *an ſit danda Immiſſio*, & af-
1 firmatiuum obtinui reſponſum, quoniam cum conſtet de credito cum hypotheca ex Inſtrumento impoſitionis, ac ceſſione facta à Creditoribus ad fauorem Morici, qui recognouit bonam fidem ad fauorem Marchionis Vincentij, cuius Marchio Robertus eſt hæres, quam etiam de poſſeſſione debitoris de tempore impoſitionis Cenſus, & moderna penes Reos conuentos, creditori eſt debita Immiſſio, vt valeat de ſuo Credito ſatisfieri ad *Text. in leg. prima ff de Saluian. interdict. Rot. deciſ.124. num. 2. par.18. recent., & in Romana Saluiani 17. Februarij currentis anni §. 1. coram Reuerendiſs. meo Decano.*

Non obſtat, ab anno 1649. obtentæ Immiſſionis vſquè ad annum 1666. fuiſſe perceptos fructus in ſcut. 1857. ex quibus fuerint ſatisfacti nedùm fructus Cenſus, ſed etiam ipſamet ſors Principalis, cum illi vſquè ad annum 1666. non aſcenderint niſi ad ſcut. 840. Quia à dictis fructibus detrahenda eſt ſolutio Canonis, nèc non expenſæ pro cultura, & penſione Tinelli in eadem notula iudiciali exhibita, cum fructus non dican-
2 tur niſi deductis expenſis *L. fructus cum concord. ff. ſolut. matrim. Merlin. de pignor. lib. 5. quæſt. 45. num. 27. Caſtald. conſult.276. num.1. & 2. & 8. Rot. deciſ.279. num.12. & 13. cor. Priolo.*

Quin valeat dubitari de præexiſtentia dictarum expenſarum, quia fuerunt regiſtratæ in notulis iuratis productis vſque de anno 1666., quarum vigòre à

Schanardis fuit obtenta reintegratio,
3 cum ſi ijſdem in parte vſi ſunt non poſ-
ſint in reliquis impugnare *Spada con-
ſil.22* . *num.14. tom.2. Rot. poſt Zacb.
de obligat. Camer. deciſ.75. num.11., &
deciſ.620. num.12. par.18. recent.*, præ-
ſertim quia non fuit obtenta reintegra-
tio niſi ob ſatisfactionem fructuum non
4 verò ſortis, adeout nequeat dictus actus
ſemèl approbatus, in poſterum, neque
in totum, neque in parte reprobari, *Go-
zadin. conſ. primo num.15. Hodiern. con-
trouerſ.forenſ.lib.1. cap.15. num.59. &
ſeqq*-*Paitell.in adnot.ad expidit. Ciuil.19.
num.14. Scip Teodot. allegat. 20. n.34.
Salgad. Laberynt. Credit. par. 2. cap. 6.
num.15., & ſeqq. & par.3. cap.2. n.73.,
& 84.*

Nec difficultatem ingeſſit, Vineam
eſſe comprehenſam in Emptione facta
ab illis de Schanardis de anno 1617.
pretio ſcutorum 2. mil., quæ ſoluerunt
Clatici Auctrici Domini Marchionis
cum obligatione de reſtituendo ante-
rioribus, & potioribus Creditoribus,
cum, vt fuit animaduerſum in facto,
Emptores adhùc remanſerint debitores
in ſcutis 750., Societates verò Officio-
rum in ſcut.550.excomputatæ cum pre-
tio bonorum aptæ non ſunt impedire
5 petitam Immiſſionem tamquam poſte-
riores credito Cenſus ad *Text.in cap.qui
prior. de regul.Iur. in 6. l. qui prior ff.qui
potior. in pignor. hab.*

Non releuante pariter, quod Em-
ptores, non fuerint conſequuti integra
bona vendita, nec perceperint fructus
primi anni, quià quoad fructus impe-
dimenta prouenerunt ex culpa Empto-
rum, qui non ſoluerunt Canones, &
quoad Bona, cum non obſtante quod
etiam coram A.C.Melchiorio fuerit ad-
ducta vtraque exceptio, emanauerit
Sententia cum ſubſequuta poſſeſſione
abſquè vlla reclamatione Reorum con-
uentorum, qui ſolùm poſteà petierunt
reintegrationem ex capite ſatisfactionis,
præſumendum eſt pro inſubſiſtentia ex-
6 ceptionum, cum talis Sententia vtpotè
antiqua probet etiam ſinè actis *Antonell.
de tempor. legal. lib.2. cap.112. num.12.
Vrceol. deciſ.54. num.5. Rot. coram Ni-
not. deciſ. prima num.6., & coràm Bich.*
7 *deciſ. 312. num.12.*, & tanquam lata
contra legitimum Contradictorem, iu-
uet etiam contra alios ex eodem Iure
venientes *Peregrin. de fideicomm.art.53.
num.43. & 44. Rot. deciſ.80. num.7. co-
ram Celſo, & deciſ.217. num.32. coram
Arguel., & d. deciſ.312. num 13. coram
Bich., & deciſ.15. num.20. poſt modern.
ad Statut. Vrb.*

Eòque magìs cum etiam ex teſtibus
remanſerit probata poſſeſſio bonorum
8 controuerſorum penes Emptores *Poſtb.
de manut. obſeru.26. num.8.*

Et ità vnica &c.

Romana, ſeù Albanen.
Pecuniaria.

Ven. 1. Decembris 1702.

ARGVMENTVM.

Executio contrà Tertium poſſeſſorem, eo non citato non ſubſtinetur, & ad illam validandam non proſunt motiua deducta ex defectu dominij, colluſione, & non probata ſufficientèr poſſeſſione, quem in caſu deciſionis locum non habere firmatur. Immiſſio ſine hypotheca non datur.

SVMMARIVM.

1 *Executio fieri non poteſt contra poſſeſſorem non citatum.*
2 *Inſtrumenta locationum non probant dominium, neque poſſeſſionem niſi fuerint facta à legitimo Procuratore, vel niſi probentur effectuata.*
3 *Res aliena locari, & vendi poteſt.*
4 *Locationes plurimæ, & ſucceſſiuæ probant poſſeſſionem.*
5 *Amplia ſi concurrat fructuum perceptio.*
6 *Per appoſitionem Cuſtodis in re locata ob non ſolutam penſionem cenſetur acquiſita poſſeſſio.*
7 *Effectuatio locationis reſultat ex Confeſſione creditoris.*
8 *Receptæ penes Tertium exiſtentes, minimèque recognitę non probant ſolutionem penſionum.*
9 *Limita vbi plura concurrunt adminicula.*
10 *Executio facta non poteſt à Tertio poſ-
ſeſ-*

Digitized by Google

ſeſſore reuocari, ſi non conſtet de eius dominio.

11 *Intellige ſi poſſeſſor fuit in iudicio citatus.*

12 *Hæreditas alteri reſtituenda grauari non poteſt.*

13 *Declaratio à Sac. Rota emanata in cauſa Status ſuffragatur contra omnes.*

14 *Cohæres non poteſt obligare portionem alteri Cohæredi in diuiſione obuenturam.*

15 *Nec bona, quæ Iudex potuit alicui ex diuidentibus integra aſſignare.*

16 *Sententia, cuius effectus fuit ſuſpenſus ante factam executionem non attenditur.*

17 *Simulatio ſemper excluditur quando actus verè, & realitèr fieri potuit.*

18 *Simulatio non arguitur ex ſola Coniunctione Sanguinis.*

19 *Sententia lata aduerſus principalitèr intereſſatum, donèc reuocata non fuerit afficit etiam habentes intereſſe ſecundarium licèt non citatos.*

20 *Compoſſeſſor non tenetur capere nouam poſſeſſionem portionis eius Conſocij defuncti.*

21 *Sententia aſſignationis factæ à Iudice per verba de præſenti dicitur actus perfectus ſine vlteriori executione.*

22 *Hypotheca contracta ab hærede grauato ſuper bonis fideicommiſſarijs ceſſat poſt illius obitum.*

23 *Immiſſio non datur ſine hypotheca.*

DECISIO VII.

PRO credito Cambij ſcutorum 700., eiuſque fructibus vſq; de anno 1684. DD. Alphonſus, & fratres de Cauallerinis obtinuerant mandatum executiuum contra bona hæreditaria Abbatis Ioannis Philippi Herreræ Debitoris, quod cum exequi feciſſent ſuper domibus, & Vinea exiſtentibus in Ciuitate, & Territorio Albani, poſſeſſis à D. Paulo Puteobonello, R. P. D. Caprara tunc A. C. Locumtenens reuocauit dictam executionem, reſeruando tamen Actoribus ius agendi in iudicio immiſſionis: Vndè denoluta cauſa ad Rotam propoſui Dubium, *An ſubſiſtineatur executio*, vel potiùs *an ſit danda immiſſio*, & negatiuè in omnibus reſponſum fuit.

Quià quod reſpicit primam partem Dubij, cum Paulus retineat d. bona, tanquam hæres fideicommiſſarius Iu-
1 liæ Puteobonellæ, non poterat ſuper ijs fieri executio, non citato Poſſeſſore iuxtà vulgat. prax. *gloſſ. in leg. à Diuo Pio §. Si ſuper rebus ff. de re iudicat. Cortiada deciſ. 275. num. 69. Rota deciſ. 908. num. 5. coram Buratto, & deciſ. 128. num. 7. coram Celſ.*

De eius verò poſſeſſione clarè apparuit ex plurimis Inſtrumentis locationum, quę licèt ex ſe non probent domi-
2 nium, ac poſſeſſionem, niſi fuerint factæ à legitimo Procuratore, *Pacion. de locat. cap 7. num. 32., & ſeq. Rota deciſ. 842. num. 5. coram Dunozett. Iun.*, ac etiam niſi oſtendantur effectuatæ, ex quo
3 etiam res aliena vendi, & locari poteſt *leg. rem alienam 28. ff. de contrahen. empt. Anton. Faber in ſuo Codice lib. 4. tit. 42. definit. 31. Ruin. conſ. 50. num. 1. & ſeq. lib. 1. Rota coram Emerix Iunior. deciſ. 115. num. 3., & in Romana Communantiarum, & Fontanilis 20. Ianuarij proximè præteriti §. Diximus coram R. P. D. meo Anſaldo.* Cum tamen ſint plurimæ, & vna ex ijs fuerit facta de anno 1680. ab Abbate Sirio habente legitimum mandatum Procuræ, & altera ab eodem Paulo, in qua Saltrinus Conductor fatetur ſe Debitorem reſidualis ſummæ pro antecedenti locatione, iunctis etiam antecedentibus exactionibus reſultantibus, ex receptis retentis per Conductores ex eiſdem cenſetur ſuperlariuè probata poſſeſſio,
4 vt de ſolis multiplicibus, & ſucceſſiuis locationibus firmant *Madernus. Lucenſis conſult. 168. num. 26. Rota in Sabinen. inundationis ſuper manutentione 27. Ianuarij 1698. §. Poſſeſſio enim. verſic. maximè coram R. P. D. meo de la Tremoille*,
5 & de locationibus cum ſucceſſiua fructuum perceptione eſt *Text. in leg. quamuis §. 1. ff. de acquir. poſſeſſ. Poſth. de manutent. obſeruat. 24. num. 17. Rot. deciſ. 73. num. 5. poſt obſeruat; Mel. & deciſ. 500. num. 2. coram Gregor., & de-*

& deciſ. 5. *&* 44. *vtrobique num.* 1. *coram Caualer.*, *&* 278. *num.* 8. *part.* 19. *recentior.*

Præſertim cum concurrat appoſitio Cuſtodis à Paulo obtenta contrà Affictuarium Vineæ executatę ob non ſolu-
6 tionem penſionis, per quam etiam cenſetur acquiſita poſſeſſio *Poſth. de manutent. obſeruat.* 24. *num.* 26., *& ſeq. Gratian. diſcept.* 939. *num.* 11. *&* 22. *ibique Carolus Antonius de Luca ſub num.* 5. *Milaneuſ. deciſ.* 3. *num.* 227., *& ſeq.*, quinimò cum ijdem Creditores in executione faſſi fuerint vineam repetiri locatam Iſidoro Saltrino, ex dicta con-
7 feſſione nedum reſultat probatio contra Confitentem, ſed etiam locationis effectuatio *Rota coram Vbaldo dec.* 325. *num.* 2., *& deciſ* 804. *num.* 3. *&* 690. *num.* 2. *cor. Emer. Iun.*

Haud refragante, ſolutiones penſionum non cenſeri probatas ex receputis
8 extractis ex priuatis ſcripturis exiſtentibus penes tertios, minimeque recognitis *leg. publica ff. de poſ. Bonden. collect. legal.* 19. *num.* 76. *vol.* 2. *Rota deciſ.* 85. *num.* 11., *& ſeq. penes Zaceb. de obligat. Camerali*, quià cum concurrant plura,
9 adminicula, & ſignantèr Inſtrumentum, in quo Conductor ſe conſtituit Debitorem reſidui plenè probant *leg. Inſtrumenta Cod. de probat. Rota deciſ.* 245. *num* 3. *coram Gregor.*, *& deciſ.* 164. *num.* 3. *part.* 8. *&* 317. *ſub nu.* 18. *par.* 18. *recentior.*

Nec minùs ad ſubſtinendam executionem opponi potuit defectus probationis dominij penes Paulum Poſſeſſo-
10 rem, vt prætendebatur opus eſſe poſt factam executionem, vt notat *Cardinalis de Luca de Iudicijs diſc.* 40. *num.* 19. *§. Regula itaque, Rota coram Cerro deciſ.* 234. *num.* 23., *& ſequen.*, *& deciſ.* 182. *num.* 1. *part.* 10. *recentior.* quoniam vltrà quod id procedit quando in
11 iudicio fuit citatus, ſeù nominatus Poſſeſſor, cum aliòquin contra eumdem inauditum inſtitui non poſſit executio *Bruneman. in leg. rei* 4. *ff. de except. rei iudicat. Gail. practicar. obſeruat. lib.* 1. *obſeruat.* 118. *num.* 1. *Rota deciſ.* 67. *ſub num.* 13. *part.* 19. *recent.*, cum tamen Puteobonellus ſit hæres fideicommiſſarius Iuliæ Amitæ, ad quam dicta bona peruenerant in vim Sententię immiſſionis obtentæ ab A.C. Bulgarino ad medietatem hæreditatis Pauli Herreræ filij prædefuncti contrà Ioannem Philippum alterum filium, cenſentur libera eiuſdem, cum non po-
12 tuerit Ioannes Philippus hæreditatem alteri reſtituendam grauare iuxtà *Text. in leg. vnum ex familia §. Si de falcidia ff. de legat.* 2. *Rot. deciſ* 105. *num.* 5., *& ſeq.*, *& deciſ.* 141. *eodem num.* 5. *coram Cerro*, *& deciſ.* 1323 *num.* 2. *coram Emerix Iun.*, eòque magìs cum talia etiam agnita fuerint ab hoc Sacro Tribunali in diuiſione emanata inter fratres de Puteobonellis, in qua dicta bona fuerunt aſſignata Paulo tanquam hęredi fideicommiſſario Iuliæ, vt videre eſt *in Romana Concordiæ* 15. *Iunij* 1696. *§. Denique coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, quæ declaratio tamquam ema-
13 nata in cauſa ſtatus, & cum legitimo Contradictore plurimum eſt attendenda, cum contra omnes ſuffragetur, ad vulgar. *Text. in leg. ingenuum ff. de ſtat. homin. Rota coram Emerix Iun. dec.* 120. *num.* 3., *& in Romana Emphyteuſis* 24. *Ianuar.* 1702. *§. Denique coram R. P. D. meo Caprara.*

Non obſtat, quod cum dicta bona proueniant ex hæreditate R. P. D. Nicolai Herreræ, cuius pro mediatate fuit hæres etiam Ioannes Philippus, non potuerit ſpectare ad Iuliam niſi quarta pars, pro qua ſolùm poſſit irritari executio, quia cum Iulia fideicommittens poſſideret pro indiuiſo cum filio eadem bona, vt patet ex eius Teſtamento condito Albani in domo controuerſa, quæ aſſeritur ipſius Teſtatricis, ac ſubſequenter etiam fuerit ab eius Executoribus Teſtamentarijs obtenta Sententia ab R. P. D. Corſino, in qua pro portione Iuliæ aſſignantur dicta bona Albani, ſimulque conceditur eorum retentio, non potuit Philippus ſuper ijs contrahere vllam hypotecam, cum cohæres
14 poſſit ſolum obligare bona ſibi in diuiſione obuentura, ſecùs verò alia, quæ ad alterum cohæredem peruenerunt

leg.

*leg. vnic. ibique Zoeſ. Cod. ſi communis
res pignor. data ſit. Anton. Faber. in ſuo
Codice lib. 8. tit. 11. definit. 1. Torr. de
pact. futur. ſucceſſ. lib. 2. cap. 11. num. 36.
Rota deciſ. 320. num. 19., & ſequen.
part. 16., & deciſ. 58. num. 25. par. 17.
recent.*, & quæ potuit Iudex ex bono,
15 & æquo alicui ex diuidentibus integra
adiudicare, vt in puncto ex *Text. in
leg. ad Officium Cod. commun. diuidundo*,
*ratiocinatur Anna Robert. rerum iudi-
catarum lib. 3. cap. 19. verſ.* Iudici autem
permittitur *Berlich. deciſ. 300. num. 1.
tom. 2. Magon. deciſ. Florent. 46. num. 2.
Rota deciſ. 350. num. 2., & 4. coram
Buratt.*

Quin releuet aduersùs dictam Sen-
tentiam exceptio colluſionis inter Ioan-
nem Philippum, & Executores Teſta-
mentarios, ratione coniunctionis ſan-
guinis, & plurium debitorum vſque
tunc ab eodem contractorum, vel nul-
lam haberi poſſe rationem de dicta Sen-
16 tentia, ex quo fuerit ab eadem appel-
latum à die habitæ notitiæ, & ſuſpen-
ſus eius effectus antè factam executio-
nem *Rota deciſ. 275. num. 16. par. 9. re-
cent.*, & alibi ſæpiſſimè; Etenim cum
clarè conſtaret de credito hæreditatis
Iuliæ, cenſetur excluſa omnis fraus,
cum fuerit potiùs prudens conſilium
inſtare pro eius conſecutione, ne bona
à Creditoribus Ioannis Philippi occu-
parentur cum maxima iactura hæredi-
tatis, dum ſemper ſimulatio excludi-
17 tur, quando actus verè, & realitee
fieri potuit *Aldouin. conſil. 69. num. 18.
Rota deciſ. 157. num. 20. coram Gregor.*,
*& in Peruſina Pecuniaria 12. Iunij 1702.
§. Et quod ritè coram R. P. D. meo de la
Tremoille*; Nec ſit alicuius momenti
18 ſola coniunctio ſanguinis ad redden-
dum actum ſimulatum *Altogr. conſil. 90.
num. 83., & ſeq. tom. 2. Rota in Romana
Saluiani 7. Martij 1701. §. Placuit co-
ram R. P. D. meo Anſaldo*. Et hæc pro-
cedunt etiamſi in dicta Sententia non
fuerint auditi Creditores Ioannis Phi-
lippi, cum enim illi non haberent in-
tereſſe, niſi ſecundarium, & conſequu-
tiuum, ſicuti non erant citandi, ità ſen-
tentia lata aduersùs principalitèr in-
19 tereſſatum, & Debitorem afficit etiam
eoſdem Creditores, donec non fuerit
obtenta reuocatio *Gloſſ. in leg. vnoquo-
que. verſic. quos cauſa ff. de re iudicata
Capic. Latr. deciſ. 137. num. 46. lib. 2.
Rota in Romana Pecuniaria 11. Ianua-
rij 1700. §. Quoniam coram Reuerendiſ-
ſimo Domino meo Molines Decano, & in
Rauennaten. Pecuniaria 2. Iulij præte-
riti §. Viſus eſt coram R. P. D. meo Ca-
prara*.

Minuſque euaditur effectus dictę ſen-
tentiæ per appellationem interpoſitam
antè executionem, cum opus non ha-
buerint Executores Teſtamentarij ap-
præhendere poſſeſſionem bonorum aſſi-
gnatorum, ſed ſatis fuerit præcedens
poſſeſſio pro indiuiſo à Iulia adepta, ex
quo compoſſidens in qualibet gleba ha-
bet ſuam portionem, nec obſtringatur
20 capere nouam poſſeſſionem etiam ſe-
quuto obitu conſocij *Pariſ. conſil. 42.
num 31. lib. 1. Rota deciſ. 97. per tot. poſt
obſeruat. mel.*, *& coram Pamphil. de-
ciſ. 656. ibique adden. num. 13., & in
Beneuentana manutentionis 4. Iulij 1696.
§. Et fuit reſponſum coram R. P. D. meo
de la Tremoille*. Præcipuè cum Iudex
non proceſſerit ad aſſignationem per
verba de futuro, ſed de præſenti etiam
aſſignauerit controuerſa bona pro cre-
21 dito, & portione Iuliæ, ac proindè
non erat neceſſaria alia executio, cum
actus eſſet omninò perfectus, *Rota in
Cornetana iuris offerendi 12. Mar-
tij 1697. §. Verò attenta coram R. P. D.
meo Lancetta, & in eius confirmatoria
9. Decembris eiuſdem anni §. Poſito ex his
coram eodem*.

His præſuppoſitis, quoad primam
partem concernentem inualiditatem
executionis, facili negocio aſſequimur
iuſtitiam negatiuæ reſolutionis etiam
alterius partis dubij; Cum ſi Ioannes
Philippus fuit hæres grauatus reſtitue-
22 re, per eius mortem remanſit extincta
omnis hypotheca per ipſum contracta
*leg. fin. §. Sin autem Cod. commun. dele-
gat. Rota deciſ. 514. num. 12. coram
Cerr., & in Romana fideicommiſſi de Pal-
merijs 29. Ianuarij 1700. §. Principal.
coram R. P. D. meo Caprara, & in Ro-
ma-*

Digitized by Google

mana Primogenituræ de Alberieis 3. *Iulij* 1702. §. *Nullumque coram R.P.D.* 23 *meo Anſaldo*, ſine qua incompetens redditur immiſſio expetita *Rota deeiſ.* 26. *num.*2., & *deeiſ.*1164. *num.*5. *eor. Emerix Iun.*, & *deeiſ.* 26. *num.* 4. *part.* 19. *reeent.*, & *in Fauentina Saluiant* 1. *Martij* 1700. § *Non enim eoram R. P. D. meo Anſaldo*.

Et ità vtràque &c.

Romana Fideicommiſſi.

Luna 4. Deeembris 1702.

A R G V M E N T V M.

Immiſſio non debetur Fideicommiſſario ſuper bonis Fideicommiſſi alienatis cum pacto redimendi pro dotanda deſcendente a Fideicommittente, etiamſi hæres grauatus dicta bona recuperauerit, præcipuè quando ſuper ipſis fuerit ſtipulata tranſactio.

S V M M A R I V M.

1 *Immiſſio non debetur Fideicommiſſario ſuper bonis Fideicommiſſi alienatis pro dotanda Deſcendente à Fideicommittente.*

2 *Quando dos eſt bona fide detracta à Fideicommiſſo non poteſt ampliùs opponi, ipſam non deberi niſi in defectum bonorum liberorum.*

3 *Exiſtentia bonorum liberorum debet probari de tempore præciſo dotationis.*

4 *Dos approbata in Tribunali Rotæ non poteſt diei exceſſiua.*

5 *Conſtitutio Sixtina emanata ſuper exceſſiua taxatione Dotium præſumitur derogata ex lapſu longi temporis.*

6 *In Dote conſtituenda non attenditur præceptum Teſtatoris.*

7 *Nec debet inſpici ſolitum familiæ, ſed quantitas bonorum.*

8 *Bona Fideicommiſſi alienata cum pacto redimendi pro conſtitutione Dotis non redeunt ad Fideicommiſſum poſt ſequutam redemptionem.*

9 *Res ſubiecta Fideicommiſſo ſemel liberè alienata, ad illud ampliùs redire non valet.*

10 *Pactum redimendi ad hoc, vt cenſeatur appoſitum fauore Fideicommiſſi, neceſſe eſt, vt exprimatur.*

11 *Vel vt res ex pacto redimendi inito cum Hærede grauato ſimpliciter debeat peruenire ad Hæredem Fideicommiſſarium.*

12 *Pactum redimendi minuit valorem rei in tertio parte.*

13 *Fideicommiſſarius tenetur rem fideicommiſſi recuperatam in priſtinam cauſam conſeruare.*

14 *Pretium rei augetur, ſi res venditur vti libera.*

15 *Venditor ratione affectionis poteſt vendere rem iuſto pretio cum pacto redimendi.*

16 *Super bonis acquiſitis ab Hærede cum rebus fideicommiſſi nulla alia actio competit Fideicommiſſario niſi ad pretium.*

17 *Pontifex pro extinguendo debito particulari Hæredis grauati ſolet quandòque derogare fideicommiſſo.*

18 *Proœmium demonſtrat intentionem concedentis.*

19 *Hæres grauatus tenetur reintegrare fideicommiſſum pro alienationibus factis in extinctionem propriorum debitorum, ſecùs verò æris alieni eiuſdem fideicommiſſi.*

20 *Nulla melior interpretatio dari poteſt, quam illa deſumpta ex cæteris partibus actus interpretandi.*

21 *Recuperari etiam dicitur id, quod ab alijs debetur, licèt antea non fuerit habitum.*

22 *Primario obligatio ineſt ei, cuius eſt primarium intereſſe.*

23 *Hæres grauatus non tenetur lucrari pro Fideicommiſſarijs.*

24 *Princeps poteſt derogare præcepto Teſtatoris.*

25 *Vtilis rei vindicatio competit hæredibus vocatis in ſubſidium per decoctionem Hæredis grauati ob omiſſum multiplicum ordinatum à Teſtatore.*

26 *Debet tamen decoctio probari per formalem diſcuſſionem bonorum præuia Sententia Iudicis, vel ceſſione bonorum.*

27 *Hæres non poteſt impugnare factum ſui Authoris.*

28 *Multiplico ſubrogato in locum bonorum fidei-*

fideicommiſſi alienatorum cum Beneplacito Apoſtolico nulla alia actio poteſt competere Fideicommiſſario, quàm in multiplicum.

29 *Tranſactio facta bona fide præiudicat omnibus vocatis etiam venientibus ex propria Perſona.*

30 *Ex clauſulis generalibus in tranſactione appoſitis cenſentur expreſſa omnia iura licet non expreſſa.*

31 *Procurator non poteſt præiudicare Principali abſque ſpeciali mandato.*

32 *Ad tranſactionem ſubſtinendam ſufficit dubietas.*

DECISIO VIII.

IMmiſſionem petitam per DD. Dominicum Mariam, & Ioannem Corradum fratres de Vrſinis ad Caſtrum Montis Nigri tanquam ſubiectum fideicommiſſo Ioannis Corradi ſenioris de Vrſinis eorum Aſcendentis, & modò poſſeſſum à D. Duce Ioſepho Matthæio Vrſino, denegandam eſſe Domini cenſuerunt;ſub die 12. Iunij proximè præteriti præuia reſolutione: *non eſſe locum Ægidianæ* aduersùs fauorabilem Sententiam, quàm Actores reportauerant ab A. C. tam ex quo Caſtrum fuerat iàm alienatum à Maherbale Iuniore, & Horatio fratribus pro dote Iuliæ eorum ſororis nuptæ Duci Lothario de Comitibus, & ſic legitimè auulſum à fideicommiſſo vigore notiſſimæ *Auth. res quæ Cod. com. de legat.*, quàm etiam ex capite legitimæ tranſactionis initæ inter Baronem Ioſephum Matthæium, & Martium Iuniorem de Vrſinis, in qua pro omnibus Iuribus competentibus eidem Baroni ex perſona Corradini etiam ſuper hæreditate Ioannis Corradi fideicommittentis aſſignatum fuit ſupranominatum Caſtrum; Vndè agnoſcentes Domini etiam hodiè prædicta fundamenta ſatis ſolida ex iiſdem in decîſis perſiſtere non dubitarunt.

Etenim cum negari non poſſit, quin Caſtrum ſpecificè fuerit alienatum pro ſolutione dotis vnius ex deſcendentibus à Teſtatore, incompetens redditur immiſſio ex iure fideicommiſſi ab

1 eodem conſtituti; Et quidem etiamsi non conſtet de deficientia bonorum liberorum illius, quem affi iebat prima cauſa, ſeu obligatio dotandi, quia cum verſemur in Dote iam bona fide perſoluta cum ſubſequuta poſſeſſione viri, ceſſat omnis quæſtio deficientiæ

2 bonorum liberorum, & ſubſidij *Rot. deciſ. 190. num. 3. coram Priolo, & in Bononien. Fideicommiſſi 15. Aprilis 1701. coram R. P. D. meo de la Tremoille.* Et hoc etiam admiſſum fuit non obſtantibus pluribus documentis adductis ad probandam exiſtentiam bonorum liberorum Martij Patris, & Maherbalis dotantis, quià cum illa non pertinerent præciſum tempus dotationis non valuerunt euertere dotem iam perſolutam ex bonis fideicommiſſi; cum ad dictum effectum non ſufficiat, quod adfuerint bona libera antè, vel poſt, ſed requiruntur in determinato tempore dota-

3 tionis *Card. de Luca de dote diſc. 41. num. 4. Raudenſ. deciſ. Piſan. 29. nu. 177. Adden. ad Pamphil. deciſ. 399. num. 13. & 14., & deciſ. 310. num. 23. coram Bichio.*

Nec meruit vllam animaduerſionem exceptio incongruitatis dictæ dotis, ex quo Teſtator mandauerit illam non potuiſſe excedere ſummam ſcutor. 2. mil. & quod fuerit ſolitum in familia conſtituendi longè minores dotes fœminis etiam nuptis cum præclariſſimis familijs, præſertim cooperante Conſtitutione Sixtina ſuper exceſſiua taxatione dotium emanata de tempore proximo dotationi, quia cum prædicta dos fuerit approbata à noſtro Auditorio ſub die 2. Aprilis 1596. coram Orano, vt enunciatur in Inſtrumento dationis in

4 ſolutum, incongrua, & inſubſiſtens apparet quæcumque exceptio exceſſiuitatis tàm habito reſpectu ad prædictam Conſtitutionem, quæ per lapſum tem-

5 poris præſumitur derogata, vt in ſpecie aduertit *Card. de Luc. de dote diſcurſ. 143. num. 14. Rota coram Roxas deciſ. 117. num. 25., & in recent. deciſ. 172. num. 18. part. 8., & 175. nu. 39. part. 9.*, quàm etiam ad præceptum Teſtatoris, quod in hac materia non attenditur, cum ex circumſtantijs tem-

po-

porum qualitatis perſonarum, & alijs
6 nobis ignotis dos potuerit eſſe congrua
in dicta ſumma Card. de Luca de dote
diſcurſ.145.num.18.Caſtald.conſult.162.
num.3. Modern. Lucenſis conſultat.133.
num. 13. Rota coram Roxas deciſ. 117.
num. 11., & coram Merlin. deciſ. 657.
num.2. in recens. deciſ.312.num.5.par.6.
& deciſ.48. num. 5. part. 12. etiam non
obſtante ſolito familiæ, cum potiùs ve-
niat inſpicienda quantitas bonorum,
quàm aliorum ſolitum, in quibus diuer-
7 ſæ rationes, & circumſtantiæ poterant
concurrere Menoch. conſ. 16. num. 9.,
& ſub num. 14. Rot. deciſ. 260. num. 8.
coram Priolo.

Poſita autem legitima alienatione
feudi multò minùs poteſt prætendi
eius reuerſio ad fideicommiſſum poſt
ſequutam eius redemptionem vigore
pacti redimendi, vt vltra recenſitos
8 in præcedenti deciſione firmant Grat.
conſil. 160. num. 51., & ſeq. Decian.
conſil.18. num.17. in fine. Rocc.diſputat.
iur.ſelect. cap. 12. num. 36. & 37. Rota
coram Emerix Iun. deciſ.49. ſub nom.8.,
quià cum illud liberè quoad vinculum
9 fideicommiſſi fuerit extractum, non
potuit ampliùs in illud reincidere Fon-
tanell. de pact. nuptial.clauſul.5. gloſs.1.
part. 2. num.49., & ſeqq. Boſſ. de dote
cap.15. num.150., & pluribus adductis
Rota in dicta Bononien. fideicommiſſi 15.
Aprilis 1701. §. Potiſſimùm coràm R. P.
D. meo de la Tremoille contrarijs pro-
cedentibus, quando pactum redimen-
di fuit appoſitum ad fauorem eiuſdem
fideicommiſſi, ſecùs verò hæredis gra-
uati, eiuſque hæredum, cum neceſſaria
ſit illius expreſſio, & declaratio, vt vo-
10 catis huiuſmodi pactum afferre poſſit
vtilitatem Rot. deciſ. 14. num. 24.,
& deciſ. 332. num. 18. part. 18. recent.
vel vt res ſimpliciter perueniat ad hæ-
redem ex pacto redimendi inito cum
defuncto, cum tunc redeat ad ſuam
primæuam cauſam, & perindè ſit, ac ſi
11 nunquam ab eodem receſſit Hartman.
Piſtor. quæſt. Iur. lib. 3. quæſt. 24.
num.25., & ſeq. Rot. deciſ. 130. num.1.
part. 1. recent.

Hinc non obſtat, quod cum dictum
12 pactum redimendi minuat valorem rei
in tertia parte Soccin.iun. conſ.15.nu.56.
lib. 1. Gratian. diſceptat. forenſ. cap.60.
num. 7., & cum alijs congeſtis in de-
ciſ.196. num. 5. coram Dunoz. iunior.,
& deciſ. 139. num. 10. part. 16. recent.
debeat ſpectare ad ipſum fideicommiſ-
ſum, cum aliòquin daretur occaſio de-
bentibus reſtituere colludendi cum
Creditoribus patiendo viliori pretio
rem diſtrahi, vt poſteà eodem pretio
recuperata ſibi, & non hæreditati ac-
quireretur, cum tamèn rem recupera-
tam teneantur in priſtinam cauſam
13 conſeruare ad Text. in leg. Paulus 60.
ff. de fideiuſſor. leg. 1. de dol. mal. Rocca
diſput. iur. ſelectar. cap. 10. num. 36.,
& 37. Rota coram Duran. deciſ. 210.
num. 18., & ſeqq., & in recent. de-
ciſ. 180. ſub num. 1. part. 1., & in Ro-
mana Cenſus 18. Martij 1697. §. Ponde-
rata coram bon. mem. Vrſino.

Etenim concluſio in ſe aliòquin ve-
ra ad fauorem Emptoris ad effectum
coadiuuandi ad abſtergendam prauita-
tem vſurariam à contractu coniuncto
cum pacto redimendi, ex quo maxi-
mum incommodum eſt tamdiù in ſuſ-
penſo manere, quo ſecluſo fortaſſis
emptor fuiſſet pretium aucturus, vt in-
14 quit Anton. Faber. de error. pragmatic.
decad. 10. error. 10. num. 4. quidquid
ſit, an procedat, quoad alios effectus læ-
ſionis, & ſimilium, in quibus res æſti-
mari debet, proùt eſt in ſe, cum etiam
ex parte Venditoris potuerit pactum
15 adijci ratione particularis affectionis,
& vendi res iuſto pretio, vt firmant
Cyriac. controuerſ.261. num.55., & 56.
R. P. D. meus Anſald. de commerc.,
& mercatur. diſcurſ. 57. num. 7. Rot. de-
ciſ. 455. ſub num. 21., & 22. coram
Priolo, & deciſ. 343. num. 13., & 14.
part. 17. recent. cum tamen acquiſitio
fuerit facta à Malierbale pro ſe hæredi-
bus, & ſucceſſoribus quibuſcumque,
ad ſummum poſſet remanere hæredi
16 fideicommiſſario actio ad pretium pacti
redimendi, ſecùs verò ad effectum agen-
di in iudicio immiſſionis ad rem recu-
peratam, quæ vigore ſtipulationis ſu-
pradictæ non cenſetur eſſe in bonis Te-
ſta-

ſtatotis, vt probant Auctoritates relatæ in præterita mea deciſione §. *Nec magis vrget*, quibus addo *Rot. in Bononien. fideicommiſſi Bauceſij* 10. *Iunij* 1701. §. *Omiſimus*, *& ſeqq. coram R. P. D. meo Anſaldo*.

Eòque libentiùs procedere debet aſſumptum, ex quo redemptio nec ſequuta fuit cum pecunijs fideicommiſſarijs, quia licèt Gregorius XV. pro facienda dicta redemptione, ac extinguendis particularibus debitis Maherbalis, illi fuerit elargitus facultatem erigendi Montem, qui ab ipſo Caſtro recuperando nuncupari debebat *Monte Nero*, attamen cum nullam iunxerit obligationem faciendi redemptionem pro fideicommiſſo, ſed potiùs mandauerit ex fructibus ſpectantibus ad Maherbalem fieri multiplicum, cenſendum eſt, acquiſitionem fuiſſe factam cum eius libera pecunia, & ſolummodò per ſpeciem cuiuſdam fideiuſſionis pro ſecuritate Montiſtarum obligatum nedum feudum recuperandum, ſed etiam alia bona fideicommiſſi, cum nouum non ſit, Pontifices etiam pro debitis particularibus hęredis quandóque obligare bona fideicommiſſi, ac alias etiam illi derogare ad effectum eadem ven-

17 dendi pro eorumdem extinctione, vt videre eſt *in deciſ.* 131. *num.* 5., *&* 261. *num.* 7. *par.* 7. *recent.*, *& deciſ.* 75. *nu.* 2. *part.* 9., & alibi ſæpiſſimè.

Quod comprobatur ex littera eiuſdem Breuis, cuius procemium, quod

18 gratiam informat, & præſefert intentionem concedentis ad *Theorie*. *Bartol. in leg. final. num.* 3. *ff. de hæred. inſtituen. Rot. coram Bichio deciſ.* 241. *num.* 19., *& coram Emerix Iun. deciſ.* 588. *num.* 1. cum totum verſetur in proſequendo gratijs, & beneficijs eumdem Maherbalem, iudicari debet fuiſſe illi permiſſam liberam acquiſitionem feudi, nè alioquin gratia retorqueatur in eius odium, dum per demandatum multiplicum fuiſſet priuatus fructibus fideicommiſſi, ac etiam re recuperanda, quando certum eſt hæredem grauatum

19 teneri ſolùm illud reintegrare pro alienationibus ſequutis in extinctionem propriorum debitorum, ſecùs verò æris alieni eiuſdem fideicommiſſi *l. mulier. §. Cum proponeretur ff. ad Trebellian. Monet. de commut. vltimar. voluntat. cap.* 9. *num.* 130. *Molin. de Primogenit. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 1. *Rot. coram Priol. deciſ.* 190. *num.* 10., *& deciſ.* 351. *num.* 7. *&* 8. *part.* 13. *recent.*, & multò magis, quià apparet erectionem Montis pro maiori parte fuiſſe concessam pro extinguendis particularibus debitis Maherbalis, ergo ſupponendum eſt, in totum Pontificem voluiſſe proſpicere eius commoditati, cum nulla melior detur interpretatio, quàm

20 illa deſumpta ex reliquis præcipuis partibus actus interpretandi *leg. Imperator* 77. *ff. de legat.* 1. *Peregrin. de fideicom. art.* 11. *num* 5., *& ſeq. Rot. deciſ.* 233. *num.* 2., *& deciſ.* 827. *nu.* 10. *coram Dunoz. Iun.*, & hoc procedit etiamſi Pontifex in narratiua exemplificauerit gratiam ad effectum recuperandi feudum, cum recuperari etiam

21 dicatur id, quod nobis eſt debitum, licèt antea habitum non fuerit *leg. cum poſſeſſor. in princip. ff. de Cenſibus. Rebuff. in leg.* 94. *verb. recuperari ff. de verbor. ſignificat.*

Minùſque poteſt deſumi mens Pontificis gerendi negocium pro fideicommiſſo, ex quo tàm pro ſolutione fructuum Locorum Montium, quàm eorum extinctione obligauerit etiam ſucceſſores in fideicommiſſo, quià hoc demandatum fuit pro faciliori executione gratiæ, ex quo difficiliùs fuiſſet inuenire pecuniam cum ſola obligatione Maherbalis, verùm cum ipſum, eiuſque bona obligauerit principalitèr ad confectionem multiplici pro extinctione Montis, ac integra ſolutione fructuum, & ad ſupplendum de proprio cum alijs eius redditibus, & pecunijs in caſu deficientiæ fructuum fideicommiſſi, aliàs ad omnia damna, fateri oportet erectionem fuiſſe permiſſam in eius particulare intereſſe, & commodum, cum alioquin parùm æqua fuiſſet eius obligatio pro extinctione totius debiti, & ſubſidiaria, ſeù ſuccedanea vocatorum ad fideicommiſſum, ſi re-

euperatio debuiſſet cedere in huius
commodum, quando pro extinctione
Montis mediante multiplico non erat
paſſurum vllam iacturam in proprijs
bonis, ac proindè, nè principalis obli-
22 gatio inſit illi, cuius non eſt prima-
rium intereſſe, & commodum contra
regul. *Text. in leg. ſecundum naturam
ff. de regul. Iuris*, res recuperata debet
ſpectare ad Maherbalem, qui non ſo-
lùm cum bonis liberis, ſed ne quidem
23 cum fructibus fideicommiſſi tenebatur
aliquid lucrari in gratiam fideicom-
miſſariorum *DD. in leg. deducta §. an-
tedicta, vbi Alex. num. 2. ff. ad Trebell.
Rot. deciſ. 409. num. 3., & ſeqq. coram
Coccin.*

Nec dicatur, quod feudum debeat
reincidiſſe in fideicommiſſum ſtante
duplici præcepto inueſtiendi, Principis
ſcilicèt, qui demandauerat recupera-
tionem ex pretio Locorum Montium,
& implicito Teſtatoris, qui etiam bona
recuperanda ex hæreditate alterius Vi-
cini de Vrſinis, intèr quæ fuit Caſtrum
Montis Nigri, ſubègit eius fideicomiſſo
cum arcta prohibitione alienationis;
Etenim preceptum Pontificium iam de-
ficit, vt dictum eſt, cum recuperatio non
fuerit volita, niſi ad commodum Ma-
herbalis, conſultò fideicommiſſo per
ordinationem multiplici, nec minùs
releuaret implicitum Teſtatoris, quate-
nùs adeſſet, cum per derogationem ob-
tentam à Principe ceſſet omnis ordina-
24 tio Teſtatoris, & bona perindè haben-
da ſint, ac ſi eſſent libera *Rot. deciſ. 34.
num. 51. coram Cerro, & deciſ. 325. n. 7.
coram Dunoz. Iun.*

Tandèm parùm obſtare potuit, quod
cum propter omiſſum multiplicum in
extinctionem Montis vigore Chirogra-
phi Vrbani VIII. fuerint vendita Feuda,
Caſtri Veteris, & Collis Parui fidei-
commiſſaria, debeat ſaltèm competere
in ſubſidium hæredibus vocatis pro eo-
rum pretio vtilis rei vindicatio Caſtri
recuperati propièr decoctionem Ma-
herbalis non valentis ampliùs reinte-
grare fideicommiſſum de pretio Caſtro-
25 rum venditorum *Caſtrenſ. in leg. & ſi
leges §. 1. num. 5. ff. de petend. hæred.
Rot. coram Buratt. deciſ. 784. num. 10.,
& coram Duran. deciſ. 63. num. 3. & 4.
& deciſ. 212. num. 1., & coram Celſ. de-
ciſ. 340. num. 10., & coram Ninot. de-
ciſ. 32. n. 16.*, quoniàm vltrà quod non
eſt probata eius decoctio per forma-
26 lem diſcuſſionem bonorum prævia ſen-
tentia Iudicis, vel ceſſione bonorum,
ſinè quibus nunquam præſumitur iuxtà
*Text. in §. Soluitur verſic. item ſi quis ex
Socijs inſtitut. de Soc. Freundeberg. de
reſcriptis moratorijs concluſ. 22. num. 35.
G bb. conſult. 34. num. 1., & ſeqq. Rot.
deciſ. 229. num. 8. part. 18 recentior.*,
cum tamen etiam in venditione horum
Caſtrorum pro reintegratione fidei-
commiſſi fuerit demandatum multipli-
cum, quod fuit completum vſque ad
ſummam ſcutorum 16. mil., & inter-
miſſum cum conſenſu Vliſſis Epiſcopi
Ripani, cuius Actores ſunt hæredes, nec
27 valent impugnare eius factum vulgat.
leg. cum à matre Cod. de rei vindicat. non
poteſt intentari actio ſuper re recupe-
rata, ſed illa dirigi debet in multipli-
cum ſubrogatum in locum bonorum
venditorum cum beneplacito Pontifi-
28 cis, vt vltrà allegatos in præterita de-
ciſione § *Non obſtat* firmat *Rota dec. 430.
num. 2. cor. Caualer.*

Non minoris itidèm firmitatis appa-
ruit alterum motiuum tranſactionis de-
nuò amplexum in præſenti propoſitio-
ne, quia cum ad extinguendam litem
vigentem coram A. C. vſque de an-
no 1644. intèr Baronem Ioſephum
Mattheium hæredem Corradini, ac
Martium Iuniorem, qui dictam litem
petierat reaſſumi in Rota, vbi diſcepta-
tus fuerat articulus durationis fidei-
commiſſi Ioannis Corradi coram Piro-
uano cum fauorabili deciſione, quæ eſt
la 320. part. 1. recent. deuentum fuerit
ad tranſactionem, in qua pro omni,
& toto eo, quod Baroni Ioſepho pote-
rat competere, tàm vigore Teſtamenti
Corradini, quàm quocumque alio ca-
pite legitimæ, dotium, & aliarum por-
tionum competentium Corradino, tàm
vigore hæreditate Vicini Patris, quàm
Ioannis Corradini Aui, ac aliorum
fideicommiſſorum aſcendentalium aſſi-
gna-

Digitized by Google

gnatum fuit Caſtrum Montis Nigri, ea-
dem tranſactio tanquam facta bona fide
29 debet præiudicare omnibus vocatis
venientibus etiam ex propria perſona,
vt in prętèrita deciſione§.*Verum ex alio
fundamento*.

Non obſtat, tandem tranſactionem
tanquam deſtitutam bona fide, & mi-
nùs vtilem non potuiſſe afficere voca-
tos, & hoc deprehendi, ex quo in ea-
dem non fuerit habita vlla ratio dura-
tionis fideicommiſſi Ioannis Corradi,
quam faſſus fuerat Procurator Baronis
Matthæi in Signatura Iuſtitiæ, vbi im-
pugnauit ſolam remiſſionem Cauſæ ad
Rotam, eo quia lis vigens coram Piro-
uano erat ſuper fideicommiſſo Ioannis
Corradi, quod non impugnabatur;
Actio verò intentata coram A.C. ad in-
ſtantiam Baronis Matthæi vigore fidei-
commiſſi Corradini, & vlterius, quod
bona fides, & vtilitas nec minùs poſ-
ſint reſultare ex competentia detra-
ctionum, cum iam eſſent conſumptę de
tempore tranſactionis; Quoniam quoad
dubietatem fideicommiſſi apparet etiã
de ea fuiſſe cogitatum nedùm in tran-
ſactione ibi = *ò altre porzioni prouenien-
ti al detto Corradino dall' Eredità di Vi-
cino ſuo Padre, e Gio: Corrado ſuo Auo*;
ſed etiam implicitè vigore prægnan-
tium, & generalium clauſularum; cum
enim in folio exarato pro Congrega-
tione habenda coram R. P. D. Andro-
ſilla amicabili Compoſitore fuiſſet
etiam propoſita terminatio fideicom-
miſſi Ioannis Corradi debet cenſeri
30 comprehenſum etiam dictum ius tan-
quam deductum, licèt ſpecificè non no-
minatum *Salicet. in leg. ſi de certa nu. 2.
Cod. de tranſact. Honded. conſil. 49.
num. 31., & ſeqq. lib. 1. Valenzuel. con-
ſil. 175. num. 51. tom. 1. Bonden. collu-
ctat. legal. 2. num. 92. tom. 2. Palma Ne-
pos alleg. 13. num. 26. Adden. ad Gregor.
deciſ. 158. num. 7. Rot. deciſ. 516. nu. 12.
& 13. cor. Bichio*.

Non releuante, ad effectum exclu-
dendi terminationem fideicommiſſi
prætenſam à Barone Matthæio, obiecta
confeſſione eius Procuratoris, cum illa
ſit valdè æquiuoca, dùm admittit ſo-
lùm exiſtentiam fideicommiſſi, non ve-
rò excludit eius terminationem, tùm
etiam quià non eſt apta præiudicare
31 Principali abſque ſpeciali mandato
*Soccin. Sen. conſ. 3. num. 6. lib. 2. Dec.
conſil. 146. num. 11. Rot. in Romana ma-
nutentionis Domus 6. Iunij 1701. §. Ità
etiam coràm R. P. D. meo de la Tre-
moille*.

Quod verò reſpicit conſumptionem
detractionum cenſuerunt paritèr non
releuare, cum ſatis fuerit, rem quo-
quomodo fuiſſe dubiam, & quod de
tempore tranſactionis non appareret.
32 quomodò certitudinalitèr ſe haberet
*Rot. deciſ. 1187. num. 10. coram Emerix
Iun., & in Bononien. fideicommiſſi de Cæ-
ſaris coram Bourlemont impreſſ. poſt con-
ſult. Manſ. 342. ſub num. 42. & 43.*

Et ità habendo ſe in reliquis remiſſi-
uè ad reſponſiones datas in præterita
deciſione reſponſum fuit vtraque &c.

Beneuentana Teſtamenti ſuper
Remiſſoria.

Lunæ 11. Decembris 1702.

ARGVMENTVM

Agitur materia Remiſſoriæ, quando con-
cedatur etiam poſt didicita teſtificata
poſt renunciationem emiſſam termino
ad reprobandum.

SVMMARIVM

1 *In materia profana conſtito de releuan-
tia Remiſſoria denegari non ſolet.*

2 *Præſertim ſi detur fumus ab examine te-
ſtium.*

3 *Teſtibus examinatis ante peractum exa-
men alterius Partis multum eſt defe-
rendum.*

4 *Conſtare dicitur de releuantia ſi proba-
tio facienda quoquomodo conducat ad
Cauſæ victoriam.*

5 *Pro admiſſione articulorum ſatis eſt,
quod vnus tantùm ſit releuans.*

6 *Præordinatio, & actus ſubſequentes
multum operantur ad ſubſtinendum te-
ſtamentum.*

7 *Remiſſoria in Curia conceditur etiam
poſt didicita teſtificata.*

8 *Maximè ſi dicta teſtium non fuerunt diſcuſſa.*

9 *Ceſſante calumnia Remiſſoria conceditur etiam poſt renunciationem termini ad reprobandum.*

10 *Et etiam poſt elapſum terminum ad reprobandum.*

11 *Releuantia non eſt rigoroſè diſcutienda ante propoſitionem negocij; & ſufficit articulos conferre ad Cauſam.*

12 *Subornatio teſtium præſumi debet ſi cum alijs teſtibus tentata fuit.*

13 *Quando timor eſt ſubornationis ex actibus antecedentibus Remiſſoria non conceditur niſi ſine retardatione.*

DECISIO IX.

AD roborandum nouis probationibus Teſtamentum conditum à Ioanna, & enerrendum illas peractas a fratribus de Ferragnolis contra dictum Teſtamentum petijt Cariſſimus vir, & hæres dictæ Ioannæ remiſſoriam, quam DD. cenſuerunt eſſe concedendam abſque retardatione.

Ratio reſolutionis primæ partis deſumpta fuit ex eo, quod verſamur in materia profana, quo caſu conſtito de releuantia materiæ articulatę nunquam
1 denegari ſolet remiſſoria, *Rot. dec. 376. num. 1. par. 19. rec.*, *& in Romana Fabrica ſuper articulis 13. Ianuarij anni præteriti coram R. P. D. meo Anſaldo*,
2 præſertim quando datur etiam fumus deductus ab examine duorum Teſtium, quorum vnus eſt teſtamentarius, & fuit pręſens tàm confectioni Teſtamenti, & ſigno Crucis, quo ſe ſubſcripſit Teſtatrix, quàm etiam conſignationi factæ Notario, alter vero fuit præſens omnibus ſupradictis, & ſe ſubſcripſit in Teſtamento, licet non fuerit vnus ex Teſtibus rogatis in conſignatione, quo caſu facilius inclinari ſolet pro eius conceſſione, *Rota in Conſtantien. Præpoſituræ 9. Iunij 1702. §. Quod vero coram R. P. D. meo Priolo*, eoque magis, cum primus ſit Sacerdos, & ambo fecerint atteſtationem antequam Pars
3 contraria perageret ſuum examen, vnde multum eſt illis deferendum *Menoch. conſ. 92. num. 89.*, *Capyc. Latr. deciſ. 12. num. 14.*, *Rot. deciſ. 384. n. 4. coram Priol.*

Releuantia reſultat ex quo intenditur probari, quod Teſtatrix poſtquam condiderat Teſtamentum, in quo inſtituerat hæredem eius Virum, in actu conſignationis interrogata, an illud eſſet eius Teſtamentum, licèt prima vice negatiuè reſponderit, ex quo non bene intellexerat interrogationem, vel æquiuocauerat, attamen iterùm interrogata reſponſum dederit affirmatiuum abſque vlla additione = *così ha voluto iſſo* = hoc eſt eius Vir, & per conſequens cum ex hoc reſultaret probatio valdè conferens ad victoriam Cauſæ non poteſt du-
4 bitari de eius releuantia, cum ad dictum effectum ſufficiat, quod quoquomodo conducere poſſit ad victoriam, *Rot. deciſ. 684. num. 2.*, *& deciſ. 999. eodem num. 2. coram Emerix Iun.*, *& dec. 178. n. 6. par. 6. rec.*

Similitèr non poteſt dubitari de releuantia aliorum articulorum, licet prò eorum admiſſione ſufficeret, quod vnus tantùm eſſet releuans, *Rot. deciſ. 2. num. 12. & deciſ. 136. num. 5. coram Ottobono*, *& deciſ. 135. num. 16. coram Cerr.*, cum concernant tam actus antecedentes amoris erga Virum cum declaratione inſtituendi illum hæredem, & ſic præordinatam voluntatem, quàm etiam ſubſequentes poſt conditum Teſtamentum in ordine ad perſeuerantiam in eodem propoſitò circa inſtitutionem viri in eius hæredem, vndè illorum releuantia non eſt inficianda, præſertim in Teſtamento condito ad interrogationem alterius, in quo præordinatio, & actus ſubſequentes indicantes volunta-
6 tem conformem Teſtamento plurimum operantur, *Soccin. Iun. conſ. 32. n. 12. & 13. lib. 4.* *Surd. conſ. 414. num. 65. & 66.* *Altograd. conſ. 50. num. 154. lib. 1.* *Cyriac. controu. 407. num. 340.*, *Intrigliol. dec. Sicil. 34. num. 5.*

Non obſtat, quod remiſſoria petatur poſt didicita teſtificata, & poſtquam Cariſſimus renunciauit termino ad reprobandum, quia in Curia propter pro-
7 bitatem Curialium paſſim remiſſoria conceditur etiam poſt didicita teſtificata,

Digitized by Google

cata, *Rot decis.* 351. *num.* 6. *cor. Cerr.*, *& decis.* 573. *num.* 7. *&* 8. *coram Emerix Iun.*, *& decis.* 51. *num.* 25. *&* 26. *par.* 10. *rec.*, quod multòmagis procedere debet in caſu noſtro, in quo dicta teſtium non fuerunt diſcuſſa in propoſitione habita ſub die 3. Iulij præterit,
9 in qua Cariſſimus ſolummodo informauit ſuper manutentione, quod maximè eſſe attendendum firmat *Rot. dec.* 497. *num.* 5. *in fine coram Gregor.*, *& dec.* 688. *num.* 2. *coram Seraphin.*, *& decis.* 382. *num.* 4. *par.* 12. *rec.* Nec minus repugnat renunciatio termini ad reprobandum, cum illa non ſit abſoluta, ſed potius ad tempus cum clauſula=*pro nunc*, & hoc potuit euenire, ex quo tunc iudicium agitabatur ſuper mero poſſeſſorio, in quo Cariſſimus non indigebat examine Teſtium, quod non operatur, vt cum pertractatur petitorium, non poſſit aſſumere in futurum nouam probationem, quæ ceſſante calumnia, &
10 ita ſuadentibus facti circumſtantijs concedi etiam ſolet poſt terminum conceſſum ad reprobandum, *Card. de Luca de iudic. diſc.* 31. *n.* 37.

Nec minùs potuit releuare, quod probatio facienda per quatuor Teſtes parùm ſit profutura, vel quatenùs contraria ſex Teſtibus teſtamentarijs, vel Statuto Beneuentano mandanti, inſtitutionem hæredis non poſſe fieri ad interrogationem alterius, quia quidquid ſit, an poſita ſubſiſtentia nouarum probationum verſaremur in eius caſu, viſum fuit, non per hoc eſſe denegandam remiſſoriam, ſicuti etiàm propter præponderantiam Teſtium teſtamentariorum, cum tales exceptiones magis rigorosè librari debeant in propoſitione Cauſæ poſt paratum examen, non verò antea cum præpoſteratione ordinis iu-
11 dicialis, ſufficiente ſolum pro nunc articulos facere ad Cauſam, *Rot. coram Octobono decis.* 83. *num.* 12. *& dec.* 119. *num.* 10., *& decis.* 123. *num.* 7. *par.* 19. *recen.*

Verùm cum iàm ex ſex Teſtibus formitèr examinatis, qui fuerunt rogati in conſignatione Teſtamenti, appareat de contraria voluntate teſtandi ad fauorem Cariſſimi, ac etiam de ſuggeſtione, ac adeſſe aliquem timorem ſubornationis, dum aliqui teſtes examinati de-
12 ponunt, Cariſſimum cum eiſdem hoc pertentaſſe iuxtà animaduerſa per *Rot. decis.* 89. *num.* 7. *coram Priol.*, & dictum fuit *in Bononien. Montis Butrij* 5. *Decembris* 1701. §. *Eoque coram R. P. D. meo Anſald.* placuit quidem indulgere conceſſioni remiſſoriæ, ſed abſque retardatione iuxtà conſuetam praxim noſtri Tribunalis illam concedendi cum dicta clauſula, quando oppoſitum eſt magis concludentèr probatum, ne per
13 dubiam, & futuram probationem retardetur reſolutio ad fauorem illius Partis, cui clarum ius aſſiſtit, vt in *decis.* 12. *per tot. par.* 19. *rec.*, *& in dicta Romana Fabricæ* 13. *Ianuarij anni præteriti* §. *Circa vero coram R. P. D. meo Anſald in ſupracitata Conſtantien. Præpoſituræ* 9. *Iunij eiuſdem anni* §. *fin. coram R. P. D. meo Priol.*

Et ità vtraque &c.

Beneuentana nullitatis
Teſtamenti.

Lunæ 11. *Decembris* 1702.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum conditum ad interrogationem alterius quandò nam ſit validum. Statutum in forma ſpecifica confirmatum debet attendì tamquam ipſius Pontificis ordinatio.

SVMMARIVM.

1 *In teſtamento nuncupatiuo conſtare debet de nominatione hæredis.*

2 *Teſtamentum ſine voluntate teſtantis ſuſtineri non poteſt.*

3 *Teſtamentum conditum ad interrogationem alterius, ſi Teſtator ſit ſanæ mentis, & articulatè loquatur, eſt validum.*

4 *Limita ſi conſtet, Notarium non fuiſſe à Teſtatore vocatum, & reſponſionem emanaſſe ad importunas interrogationes.*

5 *Coniectura inualiditatis teſtamenti reſultat, ſi Notarius non fuerit accerſitus de voluntate Teſtatoris.*

6 *In-*

6 *Intentio Teſtatoris deſumenda eſt ex antecedentibus, & concomitantibus actum teſtandi.*

7 *Teſtator negans diſponere ad fauorem alicuius in actu inter viuos, præſumitur id nolle etiam in vltima voluntate.*

8 *Contradictio antecedens arguit, ſubſecutam diſpoſitionem fuiſſe malis actibus extortam.*

9 *Signa contradictionis per nutus negatiuos expreſſa excludunt voluntatem præordinatam teſtandi.*

10 *Verbum = Nò = negatiuam reſponſionem ſignificat.*

11 *A legato non valet inferri ad hæredis inſtitutionem.*

12 *Reſponſio per verbum: ſic: non extenditur vltra comprehenſa in interrogatione.*

13 *Reſponſio extorta ad ſe liberandum à vexationibus nihil operatur.*

14 *In Ægroto, qui ſit parum ſanę mentis, de facili arguitur ſuggeſtio.*

15 *Libera Teſtatoris voluntas excluditur ſi diſponat ſecundum alterius voluntatem.*

16 *Teſtamentum ad alterius interrogationem, etiam citrà omnem ſubornationem confectum, adhuc dicitur nullum, Statuto id prohibente.*

17 *Statutum in forma ſpecifica à Papa confirmatum tranſit in legem Papalem.*

18 *Nefas eſt de Papa legibus dubitare.*

19 *Teſtis prima depoſitio eſt præferenda.*

20 *Teſtes teſtamentarij maiores numero, & qualitate, licèt contrà teſtamentum deponant, præferuntur.*

21 *Iudicis arbitrio relinquitur, quæ coniecturæ ſufficiant ad excludendum animum Teſtatoris.*

22 *Iudex ſtante inueriſimilitudine, & alijs coniecturis debet inclinare pro nullitate teſtamenti.*

DECISIO X.

Cenſuerunt DD. conſtare de nullitate Teſtamenti conditi à Ioanna de Terragnolis ad fauorem Ferdinandi Cariſſimi eius viri; Cùm enim verſemur in Teſtamento nuncupatiuo, in quo non conſtat de nominatione hæredis indiſpenſabilitèr requiſita, per *Text. in leg. Hæredes palàm ff. de Teſtam.*, niſi im-
1 plicitè per relationem ad ſchedulam, quæ à Teſtatrice Notario conſignata non fuit, ſed illi tantùm exhibita ab eodem Notario interrogante, an ità diſponeret, proùt in ipſa ſchedula continebatur, & ad huiuſmodi interrogationem Teſtatrix apertiſſimè reſponderit negatiuè per verbum: *Nò*, ſtatim corruere detegitur prætenſum Teſtamen-
2 tum, quod ſinè voluntate Teſtatoris ſuſtineri nullo modo poteſt, ad *Text. in leg. 1. ff. de Teſtam.*, *leg. Illa inſtitutio ff. de hæred. inſtit.*, *leg. Sancimus C. eodem*, *Auth. de Teſtam. in explicatione*, *leg. Si quis Teſtamentum 25. num. 2.*, *Hodiern. controu. forenſ. 56. num. 99.* *Cirocb. diſcept. 25. num. 5.*, *Ludouic. Bellur conſ. 53. n. 81. & ſeqq.*

Eòque magis, quia verſamur in Teſtamento condito à Muliere oppreſſa à morbo, quæ deceſſit in ſequenti die, quo caſu conſtito de ſana mente, &
3 quod Teſtatrix articulatè loqui potuerit, licèt ſit validum, quamuis conditum ad interrogationem alterius, iuxtà opinionem *Gloſſæ in leg. Iubemus 29.*, *§. Oportet.*, *verb. quemadmodum C. de Teſtament.*, *Pinbcr. de Teſtam. diſput. 3. ſect. 3. num. 36.*, *Rota deciſ. 458. n. 3. & ſeqq. coram Bich.*, *& deciſ. 353. n. 34. & ſeqq. par. 13. recent.* Ad dictum tamèn effectum requiritur, quod Notarius fuerit vocatus à Teſtatore, vel de eius mandato, & quod ad interrogationem promptè, & liberè reſponderit per verbum affirmatiuum, abſque eo quod adſit vlla ſuſpicio, quæ mouere
4 poſſit animum Iudicis ad credendum, talem reſponſionem emanaſſe ad importunas interrogationes, cum in caſu contrario ſemper requiratur præordinatio, ne de voluntate dubitari poſſit *Caſtrenſ. in leg. Hæc conſultiſſima 8. §. At cùm humana fragilitas, C. qui Teſtament. facere poſſ.*, *Couaruu. in cap. Non tibi n. 4. de Teſtam.*, *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 2. tit. 6. num. 10.*, *Pinber. tract. ſupracitat. diſput. 1. ſect. 1. §. 2. num. 19.*, *& ſeqq.*, *Menoch. conſil. 45. num. 35.*, *Siluan. conſil. 54. num. 10. in fine*, *Surd. conſ. 414. num. 53.* *Rodulphin.*

phin. allegat. 156. *num.* 2., *Mart. Medic. deciſ.* 18. *num.* 7., *Belmont. dec.* 85. *num.* 15., *Rota deciſ.* 418. *num.* 2., & *deciſ.* 603. *num.* 1. *par.* 18., & *dec.* 95. *per tot. par.* 19. *rec.*

Quę omnia tantùm abeſt, quod concurrant in caſu præſenti, vt potiùs conſtet de oppoſito: Etenim Notarius fuit acceſitus a viro, cui erat admo-
5 dum familiaris, abſque ſcientia vxoris, quod pro maxima coniectura inualiditatis Teſtamenti conditi ad fauorem viri exemplificant *Rodulphin. alleg.* 156. *num.* 5., *Spada conſil.* 92. *num.* 13. *lib.* 1., *Belmont. deciſ.* 85. *num.* 18., *Salernitan. allegat. diuerſor.* 29. *per tot.*

Nec deſunt vrgentiſſimæ, & ſuperlatiuæ coniecturæ contrariæ voluntatis, orientes ex antecedentibus, & concomitantibus actum teſtandi, ex qui-
6 bus intentionem Teſtatoris eſſe deſumendam, tradunt in propoſito *Manſ. conſult.* 41. & *conſult.* 42. *per tot.*, *Balducc. ad Ravion. in obſeruat. ad conſ.* 44. *num.* 8., *Rota deciſ.* 719. *par.* 18., & *deciſ.* 95. *par.* 19. *per tot.* Occurrit enim primò ante Teſtamentum, quod Ioanna dum corpore, & ſenſibus benè valebat, conſtantiſſimè ſemper donationem inter viuos eidem viro facere recuſauit, quamuis ad id acritèr compelleretur, *Summ. fratrum de Terragnolis num.* 2. Quo fit, vt admodum ſit inue-
7 riſimile, quod fauore ipſius viri paulò ante obitum diſponere voluerit, cum voluntas ex improuiſo mutata non cenſeatur ad *Text. in leg. Cùm tacitum ff. de probat.*, *Dec. in leg Pacta nouiſſima num.* 9. & 10. *C. de pact. Spino de Teſtam. gloſſ.* 31. *num.* 3., *Gratian. diſcept.* 201. *num.* 21., *Bonden. collectat. legal.* 50. *num.* 30. *vol.* 2., *Actolin. reſolut.* 98. *num.* 6., *Rot. coram Coccino deciſ.* 223. *num.* 19. & *ſeqq.*, & *coram Merlino deciſ.* 164. *num.* 23., & *coram Durano deciſ.* 74. *num.* 47., & *in rec. deciſ.* 280. *num.* 29. *par.* 9. *recent.* Aut ſaltèm huiuſmodi præcedens contradictio, & repugnantia ad diſponendum in beneficium viri plurimùm conferre ad ar-
8 guendam vltimam diſpoſitionem eſſe ſuppoſitam, & malis artibus extortam, *Mart. Medic. deciſ.* 95. *ſub num.* 29. §. *Quartò*, *Rota deciſ.* 19. *num.* 3. *cor. Zarat.*, & *deciſ.* 124. *num.* 4. *par.* 15., & *deciſ.* 95. *num.* 1. *par.* 19., & *in Romana Teſtamenti* 3. *Decembris* 1691. § *Ad quem effectum coram R. P. D. meo Caprara.*

Secundò in ipſo actu teſtandi concurrunt ſuſpiria, & ſigna contradictionis per nutus negatiuos manibus expreſſa ab infirma, dùm Notarius ſchedulam aſſerti teſtamenti illi tradere co-
9 nabatur *Summ. dd. fratrum de Terragnolis n.* 2. 3. & 4 Ex quibus profectò voluntas directè contraria ad præordinationem Teſtamenti deſumitur ad tradita per *Ludouic. Bell. conſ.* 53. *ſub num.* 5. *Hodiern. dicta contr.* 36. *n.* 50. *Rota in dicta Romana Legati* 6. *Iunij* 1695. §. *Octauo confirmata* 13. *Ianuarij* 1696. *coram R. P. D. meo Caprara*, omnemque dirimit præordinatę voluntatis quæſtionem negatiua reſponſio
10 Ioannæ intrepidè reddita ad primam Notarij interrogationem per verbum *Nò*, prout omnes Teſtes teſtamentarij deponunt.

Non obſtat, ad iteratam Interrogationem Notarij Teſtatricem affirmatiuè reſpondiſſe, quia hoc reſpicit tantum Legata Pia, & Sepulturam ele-
11 ctam in Eccleſia Ieſus cum declaratione *zeosi ha voluto iſſo*=hoc eſt idem vir, ex quibus non valet inferri conſenſus ad hæredis inſtitutionem *leg. Papinian. ff. de minor. Spada conſ.* 92. *num.* 24. *lib.* 2. *Belmont. deciſ.* 85. *num.* 31. & *ſeqq. Rota in Romana Legati* 13. *Ianuarij* 1696. §. *Quarto cor. R P. D. meo Caprara*, ne alias plus ſit in reſponſione ſe referente per verbum *ſic* ad inter-
12 rogationem, quàm in ipſa interrogatione relata *leg. Aſſe tot. ff. de hæred. inſtit Dec. conſ.* 63. *num.* 6. *ſeſſ. dec. Aragon.* 125. *num.* 41. *Cenſal. dec.* 18. *n.* 25. *Rot. cor. Dunozz. Iun. dec.* 868. *num.* 8., & *deciſ.* 289. *num.* 8. *par.* 10. & *dec.* 191. *n.* 10. *par.* 19.

Quinimò dato etiam, quod dicta reſponſio affirmatiua trahi poſſet ad Inſtitutionem hæredis, cum tamèn noua interrogatio fuerit facta à Notario ad

ſug-

13 ſuggeſtionem viri, ſubſequuta reſpon-
ſio dicitur exorta ad ſe liberandum
à vexationibus, quæ nihil operatur *Ho-
diern.contr.36.n.47., Cyriac.contr.549.
num.86., Seſſe deciſ. Aragon. 50. n. 30.
Spad. conſil 92. num. 21. lib. 1. Alto-
grad. conſil.50. ſub num.105. lib. 1. Ro-
ta deciſ.135. num.9. & 10., & dec.160.
num.14.& 15. coram Cerro, & dec 418.
ex num. 1., & deciſ. 603. partièr n. 1.
par. 18. recen.* Præcipuè cum Teſtatrix
eſſet parùm ſanæ mentis etiam iuxtà
dictum Notarij relatum à primo Teſte :
Queſta ſtà fuori di ſe, quo caſu eò ma-
gis arguitur ſuggeſtio proptèr facilita-
14 tem ità ægrotantium reſpondendi per
verbum: *Sì, Menoch. conſ.45. num. 23.
Cephal. conſ. 546. num.42. Paitell. expe-
dit Ciuil. adnot. 14. num. 10., Hodiern.
contr. 36. ſub num. 46., Rota cor. Cer-
ro deciſ. 153. num. 12., & ſub num. 6.,
& coràm Peutinger. deciſ. 363. n. 9.*

Verùm, quod tollit omnem difficul-
tatem eſt, ex eadem reſponſione oriri,
rem non proceſſiſſe iuxtà placitum Te-
ſtatricis, ſed quià ità voluerat vir, ac
15 proindè ſemper excluditur libera vo-
luntas in vltimis præſertim diſpoſitio-
nibus requiſita, *Butr. in leg fin. n. 14.
ff ſi quis, aliqque teſtari prohib. Spin. de
Teſtam. Gloſſ. rubr. par.2. num. 5. & 9.,
Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 7. num. 5.
Mart. de ſucceſſ. legal. par. 4. quæſt. 2.
art. 5. num. 32. Surd. conſ. 373. num 4.
Rot. dicta deciſ. 69. num. 8. coram
Duran.*

Hæc autem certiora redduntur ex
quo ſumus in Teſtamento facto ad ſim-
plicem interrogationem alterius, in
quo etiamſi nulla probaretur ſuborna-
tio, ſeù ſuggeſtio, & Teſtatrix abſque
vlla hęſitatione affirmatiuè reſpondiſ-
ſet, adhùc eſſet ineuitabilitèr nullum
16 ſtante Statuto Beneuentano diſponen-
te, Teſtatricem inſtituere debere hære-
dem ore proprio, non nutu, neque ad in-
terrogationem alterius, ad euitandas
fraudes, quæ vt plurimùm in ſimilibus
Teſtamentis committuntur; Cumque
huiuſmodi Statutum litteralitèr infrin-
gens Teſtamentum, de quo agitur, fue-
rit à pluribus Summis Pontificibus, &
ſignantèr à ſan. mem. Sixto V. præuia
illius conſideratione, & reuiſione ab
Hominibus ad hunc effectum deputatis
facta, ex certa ſcientia, in forma ſpe-
cifica confirmatum, per talem confir-
mationem tranſiuit in legem Papalem,
17 perindè ac ſi ab ipſiſmet Pontificibus
confirmantibus fuiſſet ordinatum, vt in
ſimili Statuto Vrbis *Modernus Aſcula-
nus ad Stat.Vrb. tom. 1. in prælud.n.56.
& ſeqq.*, & in alio Statuto Aſculano
ſpecificè paritèr confirmato poſt *An-
gel. de Peruſio conſil. 88. Cardinalis de
Luca de Teſtam. diſcurſ. 30. num. 11.
verſic. Et quamuis*, & generalitèr de
alijs ſimilibus Statutis *Barbat.conſil.60.
num. 14. & ſeqq. lib. 3. Rota in recent.
deciſ. 298. num. 18. par. 10., & in Fer-
rarien. Decimarum ſuper Iure Vniuerſali
decimandi 8. Iunij 1696. §. Et adauge-
tur coràm bonæ memoriæ Vrſino.* Ac pro-
18 pterea debet inuiolabilitèr obſeruari,
cùm nefas ſit de poteſtate Pontificis il-
liuſque legibus dubitare, *Salicet. in
leg. Teſtamentum num. 1. ad med. Cod.
quemadmodum Teſtam aperiantur, Vaſ-
quez de ſucceſſ. lib. 1. §. 1. num. 18., &
lib.2. §.17. requiſit.27. num.87., Dauth.
de Teſtam. tit. qui Teſtam. facere poſſ.
num. 239. limit. 4. Pariſius conſ. 12.
num.46., & ſeqq. lib.3. Vermigliol.con-
ſil. crimin. 401. per tot., Thomat. deciſ.
March. 247. num. 25. Rota deciſ. 126.
n.17. par.6.*

Nec attendi merentur atteſtationes
duarum Mulierum aſſerentium, Ioan-
nam coram Notario, & Teſtibus liberè
dixiſſe, ſe hæredem inſtituere Cariſſi-
mum; quià vltrà quod ad reijciendum
earum dictum ſatis eſſet, quod in pri-
mo examine pro informatione Curiæ
19 Archiepiſcopalis contrarium depoſue-
rint, cum ſemper in concurſu veniat at-
tendendum primum dictum, iuxtà
*Text. in cap.Tua de Teſt., Rota dec.458.
num.18. coràm Bich., & deciſ. 86. n.26.
par. 12. recentior.* Cum tamèn ſit illis
contraria depoſitio Teſtium teſtamen-
tariorum maiorum numero, & qualita-
20 te, horum dictum in concurſu eſt præ-
ferendum, licèt contra teſtamentum de-
ponentium, *Mart.de Succeſſ.legal.par.4.
qu.2.*

queſt. 5. *art.* 1. *num.* 16. *& ſeqq. Mart. Medic. deciſ. Senen* 96. *num.* 23. *& ſeqq. Rota in Romana, ſeù Ianuen. Teſtamenti* 3. *Aprilis* 1683. §. *Hinc nullius poſt med. cor. Card. Mattheio.*

Accedente præſertim, quod verſamur in caſu, quo contrà omnem veriſimilitudinem fuit hęres inſtitutus Vir incapax ſuccedendi, & inuiſus Vxori, & prætcriti fratres ſucceſſuri ab inteſtato, & prædilecti à Sorore. Vndè iu-
2 1 dicantium ſapientia, quorum arbitrio relinquitur, quæ coniecturæ ſufficientes ſint ad excludendum animum Teſtatoris, *Corn. conſ.* 73. *num.* 7. *lib.* 1. *Menoch. de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 8. *num.* 37. inclinare debet in deferendo dd. Teſtibus deponentibus, Teſtatricem
2 2 non habuiſſe conſilium, & voluntatem diſponendi, & declarare ex defectu voluntatis huiuſmodi diſpoſitionem corruere, *Mart. de ſucceſſ. legal. par.* 3. *queſt.* 12. *art.* 1. *num.* 8. *Caren. reſol.* 3. *num.* 17. *Hodiern. dicta contr.* 30. *n.* 61. *Ludouic. Bell. conſ.* 53. *num.* 5. §. *Quibus concurrentibus Raudenſ. dec. Piſan.* 45. *num.* 21. *Belmont. dicta deciſ.* 85. *n.* 19. *Rota in dicta Romana Legati* 6. *Iunij* 1695. §. *Ex inueriſimilitudine coràm R.P.D. Caprara.*

Et ità informantibus tantùm Terragnolis, Cariſſimo verò dilationem petente &c.

Sauonen. Alimentorum, ſiue Cenſurarum.

Ven. 12. *Ianuarij* 1703.

ARGVMENTVM

Sumitur à Summario.

SVMMARIVM

1 *Mandatis Rotalibus non dicitur ſufficientèr paritum per renunciationem recurſibus ad Iudices Laicos, ſed vlterius requiritur, vt omnia in priſtinum reducantur.*

2 *Neque ad hoc ſufficit ſola patientia, & verbalis renunciatio, ſed requiritur vera, & totalis paritio omnibus ijs, quæ veniunt in conſequentiam.*

3 *Et debent reponi in priſtinum etiam omnia geſta per tertium intuitu illius, contrà quem fuit relaxata declaratoria.*

4 *Recurſus ad Iudices Laicos, omniaque illorum vigore geſta etiam quoad litis conſortes purgari debent ad inſtar attentatorum.*

DECISIO XI.

Relicta per Alexandrum Seuizzanum hæreditate Confratribus Oratorij B. Virginis Annuntiatæ Finarij cum onere erogandi ſeptem ex octo partibus eius redditnum in pauperes Finarienſes de ſua agnatione, & parentela, obtinuit Carolus Cæſar Merellius tamquàm Cognatus proximior admitti ad præſtationem alimentorum priùs per duas ſententias de partibus, & vltimò per aliam Rotalem prolatam à bo. me. Vrſino, præuijs duabus deciſionibus emanatis ſub die 5. Decembris 1685., & altera 19. Nouembris 1694. citatis etiam Canonico Dominico Maria Sardo, & Maria Magdalena Seuizzana ſorore, quæ nomine filiarum prætendebat excludere Merellium à conſequutione dictorum alimentorum. Vndè eodem defuncto, & relicto hærede Petro Antonio Sambaldo, proſequendo iſto Auctoris inſtantiam pro ſumma ducat. 1148., & expenſis, pro quibus mandatum obtinuerat Merellius ſequeſtrare fecit vigore Exequutorialium Rotalium fructus ſpectantes ad hæreditatem Alexandri Teſtatoris exiſtentes in Banco S. Ambroſij Mediolani. Ad impediendam verò vlteriorem exactionem, recurſum habuerunt Confratres vnà cum Canonico Dominico Maria, & Magdalena ſupradictis ad Iudices Laicos, à quibus nedùm obtinuerunt renouationem ſequeſtrorum, ſed vlterius fuerunt exactę pecuniæ, qua de re ſeruatis conſuetis terminis fuit coram eodem bo. mem. Vrſino relaxata contrà omnes Declaratoria incurſus Cenſurarum. Cùm autem prætenderetur, quod ob renunciationem dictis recurſibus factam per dictos Sardum, & Seuizzanum fuiſſet ſufficientèr paritum Iudicato Rotali tamquam ſubrogatus

in locum defuncti Auditoris dubitaui: *An conſtet de ſufficienti paritione*, de qua viſum fuit *Non conſtare*.

Nàm cum poſt factam exequutionem Mandatorum Rotalium fuerit habitus recurſus ad Iudices Laicos, à quibus nedùm obtenta fuit reuocatio ſequeſtrorum, ſed etiàm exactæ pecuniæ depoſitatæ, non poteſt cenſeri ſufficientèr paritum per meram, & verbalem renunciationem dictis recurſibus, ſed opus eſt reportatione pecuniarum, & reintegratione ſequeſtrorum, cum reduci debeant omnia in priſtinum, ne
1 ſaltèm aliquod ius, ſeù commodum ex dictis recurſibus acquiratur *Pignatell. conſult. 3. num. 4. tom. 9. Adden. ad Buratt. deciſ. 17. num. 48., & deciſ. 58. num. 3. & ſeqq. coram Dunoz. Iun.*

Et concluſio procedit etiam quoad pecunias, licèt fuerint exactæ à Confraternitate; Cùm enim in Declaratoria Rotali vnitèm cum eadem fuerint condemnati ad ſolutionem etiam Dominicus Maria, & Magdalena, & ſic ad factum poſitiuum non ſufficit ſola patientia, & verbalis renunciatio, ſed re-
2 quiritur vera, & totalis paritio, præuia reportatione pecuniarum *Rota deciſ. 1113. num. 2. coram Seraph., & deciſ. 56. n. 4. coram Celſo, & deciſ. 208. num. 3. par. 15. rec.*

Hinc non aduerſatur, quod cum Magdalena ſe ſolum admiſerit ad cauſam, non tamquam debitrix Merelli, ſed ex quo prætendebat ſibi vti proximiori Teſtatoris deberi fructus hæreditatis, condemnatio ad ſolutionem in Declaratorijs Rotalibus congrua congruis referendo iudicari debeat iniuncta Confratribus Oratorij, contra quos fuerant relaxata mandata ob non patitionem, non verò eidem Magdalenæ, quæ vnà cum Dominico Maria fratre fuit ſolùm excommunicata ob recurſus habitos ad Iudices Laicos; quippè Declaratoria fuit relaxata indiſtinctè contrà omnes, niſi infra terminum 20. dierum paruiſſent cum dicta effectiua ſolutione, & non ſine euidenti ratione, cum Confraternitas non potuiſſet exigere, niſi fuiſſent reuocata ſequeſtra per Iudices Laicos, & propterea cum hoc proceſſerit nedùm ad inſtantiam Confraternitatis, ſed etiàm Canonici Dominici, & Magdalenæ ad quorum omnium inſtantiam vnico contextu fuit etiam factum præceptum Sequeſtratarijs, vt ſoluerent Confraternitati, du-
3 bitari non poteſt omnia geſta fuiſſe eorum intuitu, quod operatur, vt ab iiſdem etiam curari debeat reportatio, *Rota deciſ. 458. num. 4. coram Merlin., & deciſ. 383. num. 7. coram Bichio, & deciſ. 276. num. 5. par. 5. rec.* cum hoc ſpecialitèr cautum ſit in odium recurrentium ad Iudices Laicos, vt ad inſtar attentatorum elaborare debeant omnia
4 reponi in eodem ſtatu, in quo erant ante recurſum etiàm quoad alios litis conſorres, vt in *deciſ. 446. num. 11. coram Buratt., deciſ. 578. num. 4. coram Dunoz. Iun., & deciſ. 773. num. 13. par. 6. rec.*

Et ita vtraque &c.

Hildeſimen. fructuum Canonicalium.

Lunæ 19. Ianuarij 1703.

ARGVMENTVM.

Pianam Conſtitutionem 64. tom. 2. Bull. nou. innouando fa. mem. Innoc. XII. in ſua *Conſtit. 51.* ſecundum ordinem particularis eiuſdem Bullarioli inter cœtera abrogauit Statuta, & Conſuetudines, quibus Canonici, ſeu Beneficiati nonitèr admiſſi pro primo, ſeù prioribus annis priuantur ſuorum Canonicatuum, ſeù Beneficiorum fructibus Menſæ Capitulari, Senioribuſque Canonicis, & perſonis Eccleſiæ, vel Capituli applicandis. Eidem tamen haud aduerſarì Hildeſimenſis Eccleſiæ Collegiatę Sancti Mauritij Statutum, oſtendit pręſens Deciſio, illud, proindè mandans, ſeruari.

SVMMARIVM.

1 *Papa abſolutam habet diſponendi, ac ſtatuendi poteſtatem in materia Beneficiaria.*

2 *Literæ Apoſtolicæ motu proprio emanatę* obſ-

abſque vlteriori indagine ſunt exequenda.

3 *Statimàc fuerunt legitimè publicata, ac innoteſcunt, ligant, atque obligant, quamuis non fuerint ab omnibus recepta.*

4 *Contrarius vſus, tàm præcedens, quàm ſubſequens Conſtitutionem ſubuertit per clauſulam* = Sublata =, *& decretum* = Irritans, *quibus eadem eſt munita.*

5 *Cuilibet Canonico ſui Canonicatus fructus vnà cum diſtributionibus quotidianis debentur poſt eius admiſſionem, ſed ad formam Statuti Capitularis non aduerſantis* Conſtitutioni 51. Innocentij XII., *&* num. 7. & 8.

6 *Canonicis vetita eſt retentio fructuum Canonicatuum recentèr prouiſorum.*

9 *Laudabilia ſunt Statuta, & Conſuetudines fructibus priuantes Canonicos non reſidentes.*

10 *Statuta priuare poſſunt Præbenda Canonicum non reſidentem.*

11 *Fructuſque in laudabiles vſus Animę Defuncti, Fabricæ Eccleſiæ, Canonicorum reſideatium applicare, ac* n. 12. 13. & 14.

15 *Statutum Eccleſiæ diſponens, medietatem fructuum Canonicatus per duos annos applicari Fabricæ Eccleſiæ conſonat Sanctioni Iuris communis in* Extrauag. Suſcepti de elect., & S. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 14. de Reform.

16 *De conformibus S. Congregationis Concilij declarationibus.*

17 *Ex* Conſtitutione Piana 64. *videtur ſolùm prohibita integra fructuum vltrà ſemeſtre applicatio Fabricæ, aut Sacriſtiæ, ne quidem Canonico relicta congrua ex eius ſuſtentatione, quæ eſt vnicus finis prohibendo integræ applicationis vltra ſemeſtre.*

18 *Epiſcoporum eſt pro piarum diſpoſitionum exequutione inuigilare.*

19 *Parum damnabilis eſt Conſuetudo, ſeù Statutum Canonicos iuniores tempore carentiæ arcens ab actibus capitularibus, tamquam ordinatum ad hoc vt interim iuniores magis inſtruantur in rebus Eccleſiæ.*

20 *Commodum Capituli vnicè per Sacros Canones, Concilium Tridentinum, & Apoſtolicas Conſtitutiones eſt prohibitum.*

DECISIO XII.

AD tollendos abuſus, qui fortaſſe occurrere poterant in electionibus ad Epiſcopales Dignitates, ac etiam in admiſſione Canonicorum in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſijs ſa. mem. Innocentius XII., inhærendo veſtigijs B. Pij V. Prædeceſſoris, ſeù veriùs innouando eius *Conſtitutionem*, quę eſt 64. inter eius impreſſas *Bullar. nou. tom.* 2. inter cętera abrogauit Statuta, & Conſuetudines, quibus Canonici nouiter admiſſi priuantur pro primo anno, ſeu longiori tempore fructibus ſuorum Canonicatuum, vel Beneficiorum, illique applicantur Menſæ Capitulari, vel inter ipſos Canonicos ſeniores, & perſonas Eccleſiæ, vel Capituli diuiduntur, vt latiùs apparet ex dicta *Conſtitutione* impreſſa in eius particulari Bullario in ordine *la* 51. Talis autem Conſtitutio publicata in inferioribus partibus Germaniæ per Rmum Nuncium Colonien. fuit ab omnibus ferè Eccleſijs eiuſdem Prouinciæ recepta, verùm renuente adhùc Capitulo Collegiatæ Eccleſiæ S. Mauritij extra Ciuitatem Hildeſimen. præſtare omnes fructus Canonicatuum Ioanni Henrico Grothen, ac alijs Canonicis iunioribus, delata Cauſa ad Rotam propoſui Dubium = *An Literæ Apoſtolicæ ſint exequendæ, itaùt Canonici iuniores ſint admittendi ad participationem fructuum, de quibus agitur* = & eſſe exequendas, & Canonicos eſſe admittendos iuxtà modum inferiùs exprimendum reſolutum fuit.

Moti ſunt Domini in ordine ad id, quod reſpicit exequutionem Literarum Apoſtolicarum ab abſoluta, & incontrouertibili poteſtate Pontificia diſponendi, ac etiam ſtatuendi, præſertìm
1 circa materiam Beneficialem, in qua totum operatur voluntas Papæ, vt in *Can. Cuncta per Mundum* 9. *qu.* 3., *& in cap. Propoſuit de conceſſ. Præbend. cap.* 2. *de Præb. in* 6. *Clem.* 1. *vt lite pendente, Abb. in d. cap. Propoſuit n.* 2., & ibidem *Henrich. Borich. num.* 4., *Gonzal. num.* 3.,

Altaſena verſ. Solus Summus Pontifex de
conceſſ. Præbend., Caſſabut. in prax. Iur.
Canon. lib. 2. cap. 2. num. 1., Duaren. de
Sacr. Eccleſ. Miniſtr. lib. 6. cap. 4. verſ. Sed
voluntas, Thomaſſ. in veter. & nou. Eccl.
diſciplin. par. 2. lib. 1. cap. 49. num. 6.,
De Selua de Beneſ. par. 3. quæſt. vlt. n. 3.,
Murg. eod. tract. qu. 3. num. 175. & 258.,
De Mean. ad Ius Leodien. par. 3. diſp. 77.
num. 20., Fraſſ. de Reg. Patron. Indiar.
cap. 33. n. 27. & 29., Io Baptiſta Fragoſ.
de poteſt. Roman. Pontiſ. diſp. 9. num. 58.
& ſeq., Kockier ad regul. Cancell. reg. 16.
n. 19. in princip., Vvames conſil. Can. 343.
num. 4., Rota deciſ. 814. n. 4. cor. Merlin.
Qua præſuppoſita non eſt dubitandum,
2 quin dictæ Literæ motu proprio emanatæ,
ac pro vniuerſis Eccleſijs vniuerſalitèr,
& vbique abſque vlteriori indagine
veniant exequendæ, cap. de motu
proprio, vbi Gloſſ., & Scribentes de Præben.
in 6., Clementin. Si Romanus, vbi
Vitalin. num. 44. eod. tit., Tondut. quæſt.
Beneſ par. 2. cap. 4. § 1. num. 8., Lotter.
de re Beneſic. lib. 1. quæſt. 37. num. 38.,
& qu. 40. num. 348., Roſa dec. 385. n. 2.
par. 19. recent., quamuis non probarentur
ab omnibus receptæ, quia cum verſemur
in poteſtate tributa Pontificibus,
non ab hominibus, ſed immediatè
à Deo, nihil operatur Subditorum ac-
3 ceptatio quoad obligationem eorumdem
Leges, & Conſtitutiones ſeruandi,
ſed ſtatim ac fuerunt legitimè publicatæ,
ac innoteſcunt, ligant, atque obligant,
cap. Nulli, & cap. Ideò 25. qu. 1.,
S. Bernard. lib. de precept. & diſpenſat.
cap. 12., Fermoſin. in cap. Eccleſ. S. Mariæ
num. 19. & ſeq. de Conſtit. Thomas Vualdenſis
tom. 3. de Sacram. tit. de Hor. Can.
cap. 10., Molin. de iuſt. & iur. tract. 2.
diſput. 395. col. 2. Card. de Luc. de Beneſ.
diſc. 13. num. 12., & diſc. 76. n. 7. & 8.,
Rota dicta deciſ. 814. num. 4. & 5. coram
Merlin., & deciſ. 160. n. 15. par. 17. rec.
etiam non obſtante contrario vſu tàm
antè, quàm poſt publicationem Conſti-
4 tutionis, cum eius vires infringantur,
atque eneruentur per clauſulam ſublata,
& decretum irritans, quibus eadem
eſt munita, Felin. in cap. Cum acceſſiſſent
col. 17. in princip verſ. quarto limita de
Conſtitut., Bald. in l. Si mibi & Titio 12.
§. In Legatis ad fin. verſ. E contra ff. de
Legat. 1., Fermoſin. in d. cap. Eccl. S. Mar.
num. 25. de Conſtit., Gratian. diſcept. 559.
num. 35., Card. de Luca in annotat. ad
Concil. Trident. diſc. 33. num. 9., & de
Regular. diſc. 3. num. 8., Rota deciſ. 201.
num. 6. coram Celſ., & in Illerden. diſtributionum
8. Maij 1702. §. Nulla ſiquidem
coram R. P. D. meo Priolo.
Ex quibus euidentèr exoritur, Canonicos
iuniores admittendos eſſe ad participationem
omnium fructuum, quamuis
Pontifex non ſtatuat, illis eſſe per-
5 ſoluendos, cum facta prohibitione Capitulo
eoſdem ſibi appropriandi, debeantur
cuilibet Canonico poſt eius
admiſſionem vna cum diſtributionibus
quotidianis, Abb. in cap. Dilectus 1. n. 7.
de Præben., & in cap. Cum M. Ferrarienſis
num. 30., vbi Felin. num. 23., & Dec.
num. 129. de Conſtit., Lotter. de re Beneſ.
lib. 3. diſput. 20 num. 120., Rota dec. 109.
num. 4. coram Caualer., & dec. 818. n. 1.
cor. Dunoz. Iun., & 374. n. 14. par. 19.
recent.
Verùm cum prædicta Conſtitutio
emanauerit ſolum ad impediendas illas
præſtationes, quæ fieri ſolebant in admiſſione,
ac retentione fructuum tendentium
in particularem vtilitatem
6 aliorum Canonicorum, quæ omnia
etiam iuxtà antiquorum Canonum ordinationes
tanquam redolentia labem
ſimoniæ ſunt vetitæ, vt in cap. Cum in
Eccleſia, cap. In tantum, cap. Iacobus de
ſimon., & deteſtatur Imperator in Auth.
de Sanctiſs. Epiſcopis § Sed neque col. 10.
Gonzal. in d. cap. Cum in Eccleſia num. 3.
& 6. in fin., Paſſerin. de elect. cap. 7.
num. 224., Cenedin. Decretal. collect. 16.
num. 2. Viſum quidem fuit Canonicos
eſſe admittendos ad participationem
fructuum, ſed ſolum ad formam Statu-
7 ti, quod cum in nulla ſui parte appareat
aduerſari prædictæ Conſtitutioni,
ſiuè ſumatur tanquam inhærens ſanctioni
Tridentini ſeſſ. 24. cap. 14. de reform.,
quàm etiam alteri Beati Pij V., quam
innouauit, vtpotè conditum vſque de
anno 1437., atque obſeruatum vſque
8 in præſens eſt religiosè cuſtodiendum,
In-

Innoc. in cap. Dilectus 1. *n.* 3. *de Praben., Gonzal. ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 9 §. 1. *num.* 18., *Rota cor. Zarat. dec.* 74. *n.* 20., *& deciſ.* 115. *num.* 6. *&* 17. *par.* 19. *rec., & in Derthuſen Iuriſdictionis* 6. *Februarij* 1696. §. *Diſpoſitio coram R. P. D. meo Pio.*

Ad quod aſſequendum conſiderarunt, Statutum tres habere partes; Prima eſt, quando Canonicus non reſidet, & tunc debet carere fructibus trium annorum, quorum primus applicatur Defuncto, ſecundus Fabricæ Eccleſiæ, & tertius Canonicis reſidentibus; Secunda pars loquitur, quando Canonici iuniores reſident, & eo caſu exceptis diſtributionibus quotidianis priuantur medietate fructuum per quatuor annos, quorum duo applicantur Defuncto, & alij duo Fabricæ Eccleſiæ; Tertia pars inhabilitat Canonicos iuniores tempore carentiæ ad obedientias ad eligen., ac alia Iura Canonicalia; De prima autem non eſt quæſtio, cum omnes Canonici iuniores reſideant, & tamen nec illa videtur aduerſari Bullę Pianæ, quia iſta ſupponit Canonicum nouitèr admiſſum adimpleuiſſe Statuta, & Conſuetudines
9 laudabiles, quales ſunt ordinantes reſidentiam, & priuantes non reſidentes fructibus, vt ſunt *Textus* aperti *in cap. Relatum, cap. Inter quatuor, cap. fin. de Cleric. non reſiden., & Conc. Trid. ſeſſ.* 24. *cap.* 14. *de reform.*, itaùt ſicuti valuiſſent
10 etiam priuare Canonicum non reſidentem Præbenda, *cap Conquærente*, & ibidem *Innoc. & Abbat. num.* 1. *de Cleric. non reſiden., & cap Inter quatuor eodem tit., Leon. in Theſaur. for. Eccleſ. par.* 3. *cap.* 33. *num.* 1. Ità potuerunt applicare
11 fructus in vſus laudabiles, quales ſunt pro Defuncto, & Fabrica Eccleſiæ, quàm etiam pro tertio anno Canonicis reſidentibus, *Marant. tom.* 3. *ſuar. controuerſ. reſponſ.* 24. *n.* 13. *&* 14. *Ventrigl. in prax. rer. notab. annot.* 6. §. 2. *num.* 21, *verſ. Pro antiquiſſima.*

Deſcendendo autem ad ſecundam partem, de qua principalitèr contigit diſputari, nequàquam videtur eidem obſtare nec diſpoſitio Conciliaris, nec Conſtitutio Piana, quia ſi inſpiciamus retentionem medietatis fructuum pro
12 primis duobus annis ad fauorem Defuncti, illa eſt licita, dum emanauit ſpecificè ad formam *Extrauag. Suſcepti de elect.*, & tradit ibidem *Barboſ. n.* 20. *Antonin. var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 1. *num.* 3. *verſ.* 3. *Ricc. in prax. par.* 1. *reſolut.* 499. *num.* 3. Nec quidquam fuit in contrarium innouatum à Concilio Tridentino,
13 & prædicta Bulla, vt reſoluit Sac. Congregatio Concilij apud *Garz. de Benef. par.* 11. *cap.* 5. *num.* 138. *Leon in Theſaur. for Eccleſ. cap.* 32. *num.* 6. *Gauant. in Manual. verb. Canonicatuum poſſeſſio in Addit. num.* 2. *Rodriguez in Summ. quæſt. Regular. tom.* 1. *cap.* 33. *num.* 1. *Suarez de Relig. tom.* 2. *tract.* 4. *lib* 4. *cap.* 2. *n.* 9. *Barboſ. ad Concil. ſeſſ.* 24. *cap.* 14. *n.* 34., *& de Canon. cap.* 15. *num.* 31. *Panimoll. deciſ.* 31. *annot.* 1. *num.* 17. *&* 18. Concurrente validiſſima ratione, quod ſeruitium gratuitum nouitèr Recepti, & carentia fructuum, quam patitur pro primis annis, compenſatur cum totidem fructibus, qui dantur illi poſt obitum, itaùt id videatur potiùs differri, quàm auferri, & ordinatio ſit licita, & ſum-
14 moperè laudabilis, videlicèt, vt honorificentiùs præſtari poſſit ſepultura Canonico defuncto, ac etiam perſolui eius æs alienum, quæ plerumque propter eius inopiam negligebantur, *Guttier. lib.* 1. *Canon. quæſt. d. cap.* 29. *ex num.* 26. *Fermoſin. tract. crimin. in cap. Iacobus* 44. *quæſt* 1. *num.* 23. *& ſeqq. de ſimon.*, & recedendo ab antiqua opinione firmauit *Rota dec.* 1053. *per tot. cor. Seraph.*

Similitèr non poteſt conſiderari repugnantia in ordine ad carentiam pro medietate fructuum aliorum duorum
15 annorum, qui dantur pro Fabrica, ex quo non ſolum eſt conformis diſpoſitioni Iuris communis *in dicta Extrau. Suſcepti de elect.*, ſed imò approbata per Sac. Concilium *d. ſeſſ.* 24. *cap.* 14. *de reform.*, in quo ſpecificè præſeruantur deductiones ex fructibus, quæ in vſus pios conuertuntur, & tradunt *Bonaccin. de ſimon. diſput.* 1. *quæſt.* 7. §. 3. *num.* 5. *Cened. in Decretal. collect.* 16. *num.* 2. *Barboſ. ad Concil. d. ſeſſ.* 24. *cap.* 14. *n.* 6. *Pariſ. de conſid. qu.* 38. *n.* 28. *Panimoll.* de-

deciſ. 31. annot. 1. num. 25. Marc. Anton.
reſolut. 1. n. 4. verſ. Demumque, Nauar.
in Summ. Bullar. par. 1. comment. 117.
n. 5. Guttier. Canon. quæſt. lib. 1. par. 29.
num. 26. Card. de Luca de Legat. diſc. 19.
num. 4., & ità etiam pluriès fuiſſe de-
16 claratum à S. Congregatione Concilij
teſtantur *Gallimart. ad Concil. d. cap. 14.*
verſ. Admiſſione ad poſſeſſionem, Barboſ.
ibid. num. 11., & de Canon. cap. 11. n. 30.
Garz. de Benefic. par. 3. cap. 2. num. 198.
Ganauc. in Manual. verb. Canonicatuum
poſſeſſio in Addit. num. 1. Pignatell. con-
ſultat. 158. num. 12. tom. 1. Pax Iordan.
tom. 1. lucubr. lib. 10. tit. 11. n. 80. & 86.

Non obſtat per Conſtitutionem Pia-
nam permitti ſolam applicationem pro
Fabrica, vel Sacriſtia pro ſex menſibus
ſolummodò, non verò pro integro an-
no, qualis eſt præſens, habita relatione
ad medietatem duorum annorum, quo-
niam ſi rectè attendatur contextus Bul-
læ, ex ea videtur ſolum prohibita inte-
gra applicatio fructuum vltra ſemeſtre,
non verò medietas relicta alteri Bene-
17 ficiato ibi = *Statuimus, vt quicumque*
huiuſmodi fructus, & diſtributiones Fa-
bricæ, vel Sacriſtiæ, aut alterius Pij Loci
vſibus vltrà ſemeſtre tempus reperiuntur
conceſſi, horum tantummodò media pars
Sacriſtiæ, vel Fabricæ, aut pio Loco de-
inceps ſoluatur, alteram verò Beneficiati
prædicti integrè percipiant = proindèque
euaneſcit omnis repugnantia, dùm in
quolibet anno relinquitur Canonico
medietas fructuum vltrà diſtributiones,
& habet ex ijſdem congruam ſuſtenta-
tionem, quæ eſt vnicus finis in prohi-
benda integra applicatione vltra ſeme-
ſtre, vt firmant *Fermoſin. in tract. crim.*
in d. cap. Iacobus 44. qu. 1. n. 14. de ſimon.
Paſqualig. quæſt. moral. Iuridic. 139. n. 4.,
& in durioribus terminis *Fagnan. in cap.*
Expoſuiſti num. 86. de Præbon.

Quæ verò obijciebantur circa præ-
tenſum abuſum prædictorum fructuum,
qui à Capitulo non impenduntur in
vſus deſtinatos, ſed potiùs in propriam
vtilitatem, apparuerunt inallegabilia ad
effectum impediendi emanatam reſolu-
tionem vrgente in contrario validiſſimo
argumento, quod cum prima Inſtitutio
ſit in ſe licita, nec aduerſatiua Conſti-
tutionibus Apoſtolicis (vt dictum eſt)
ſatis eſt reſpondere, quod poſſint ap-
18 plicari ad formam Statuti, cum in re-
liquis ſint partes Epiſcoporum inuigi-
lare, vt quæ in pios vſus deſtinata ſunt,
in eoſdem conuertantur, *Salod. de Viſit.*
c. 16. Piaſech. eod. tract. tit. de viſit. Benef.
par. 2. cap. 3. num. 3. Zerol. in prax. Epiſc.
verb. Viſitatio verſ. Ad quartum.

Nec magnam difficultatem paſſa fuiſ-
ſet vltima pars, quatenùs contigiſſet
etiam de eadem diſceptari, in qua Iu-
niores tempore carentiæ arceantur ab
actibus Capitularibus ad eligendum,
ac obedientias recipiendas, cum parùm
19 damnabilis videatur talis Conſuetudo,
ſeù Statutum tamquàm ordinatum ad
hoc, vt interim Iuniores magìs inſtruan-
tur in rebus Eccleſiæ, *Innoc. in cap. Di-*
lectus 1. num. 2. verſ. benè licet de Præb.
Butr. in cap. Cum M. Ferrarienſis num. 65.
verſ. Niſi aliud de Conſtit. Antonin. dicta
reſol. 1 num. 3. lib. 1. Roto deciſ. 20. n. 7.,
& dec. 28. num. 2. par. 5. recent., nec id
apparet tendere in auaritiam, ſeù com-
modum Capituli, quod vnicè per Sa-
cros Canones, Concilium Tridentinum,
20 & Conſtitutiones Apoſtolicas eſt pro-
hibitum, *Barboſ. de Canon. cap. 15. n. 14.*
Piaſech. in prax. Epiſcop. tit. de viſit. Ca-
thedral. par. 2. cap. 3. n. 3. Card. de Luca
de Canon. diſc. 8. num. 5.

An verò applicatio pro medietate
fructuum duorum primorum annorum
pro Defuncto locum etiam habeat ad
fauorem Reſignantis, mandarunt vt par-
ticulariter videatur.

Et ità in hunc modum concluſum fuit
vtraque.

Sabinen. Bonorum ſuper
Articulis.

Lunæ 29. Ianuarij 1703.

ARGVMENTVM.

Articuli non ſunt reijciendi dato aliquo
fumo materiæ articulatæ.

SVMMARIVM.

1 *Articulorum admiſſio ad probandam*
quantitatem bonorum hæreditariorum
non

Digitized by Google

non denegatur heredi, qui adiuit hereditatem bona fide.

2 *Locus pius heres institutus non præsumitur occultaſſe bona hereditaria.*

3 *Locus pius debet ſeruari immunis à damno.*

4 *Articuli debent admitti dato ſumo materia articulata.*

5 *Reſtitutio in integrum aduerſus inconſultò aditam hereditatem non debetur, quando adeſt impedimentum redeundi ad priſtinum ſtatum.*

6 *Eccleſia debet in integrum reſtitui aduerſus omiſſam probationem, ne culpa Miniſtrorum remaneat læſa.*

7 *Tempus quadriennij incipit à die ſcientiæ enormiſſimę læſionis.*

8 *Conſtito de læſione enormiſſima, Suprema Tribunalia non ſolent curare de lapſu quadriennij.*

9 *Heres reſtituitur in integrum aduerſus non redditam rationem de rebus hereditarijs alienatis, dummodò ſit promptus rationem reddere.*

10 *Probationes faciendæ ſi non ſunt profuturæ, non ſunt admittendę.*

11 *Limita quando probationes aliquo modo poſſunt conferre ad cauſam.*

12 *Quod non comprehenditur in donatione ſpectante ad heredes Donantis.*

13 *Debitum ſuper rebus donatis impoſitum ante donationem ſpectat ad Donatarios, non ad heredes Donantis.*

14 *Creditum poſterius deſinit anterioritatem à die primi per ſubingreſſum in eius locum.*

15 *Nemo præſumitur velle iactare ſuum.*

16 *Litis expenſæ reficiendæ ſunt cum prælatione aduerſus quoſcumque Creditores.*

17 *Articulorum admiſſio dato ſumo materia articulata etiam in Iudicijs ſummarijs, & executiuis non denegatur.*

DECISIO XIII.

CArolus Martinianus, & Laura Neapoliona Coniuges, impoſito priùs de anno 1655. Cenſu ſcut. 60. ſuper quibuſdam eorum bonis, ac illo vendito pretio ſcut. 1000. ad fauorem Cęciliæ Beger, eadem die poſt ſtipulatum Inſtrumentum impoſitionis propter plurima beneficia recepta, donarunt tàm eidem Cęciliæ, quàm Vincentio Crucio eius filio omnia bona mobilia, quæ reperta fuiſſent tempore eorum obitus, ac etiam omnia bona ſtabilia pręſentia, exceptis fundis ſupranominati Cenſus, cum pacto tamen, vt in caſu retrouenditionis cenſerentur etiam ijdem comprehenſi in donatione, cum reſeruatione ſc. 250. pro quolibet ex Donantibus, ad effectum teſtandi, ac etiam cum ſubſtitutione in caſum deficientiæ Cęciliæ, ac Vincentij, huiuſque legitimorum deſcendentium ad fauorem Placidi Petri Iacobi pro vna medietate, & pro altera Dominici Poggi, ac eorum paritèr deſcendentium.

Extinxerunt de anno 1664. dd. Coniuges medietatem Cenſus cum pretio vnius ex fundis cenſitis venditi in vocabulo Sancti Nicolai, ex poſt deceſſit Carolus, relicta hærede Laura Vxore, quæ adiuit hæreditatem cum beneficio legis, & Inuentarij, eademque paritèr defuncta, inſtitutis hæredibus Monialibus S. Claræ Arcis Antiquæ, acceperunt iſtæ poſſeſſionem tàm bonorum ſtabilium conſiſtentium in ijſdem fundis hęreditarijs Caroli Martiniani cum declaratione gaudendi beneficio legis, & Inuentarij, quàm etiam mobilium ſingillatim eorum Teſtibus deſcriptorum; Verùm venditis ſupradictis bonis præuio Beneplacito Apoſtolico, ac præcognito per Cęciliam Beger Donatariam, quod prædicta hæreditas erat potiùs damnoſa, ſatiùs duxit, ſe abſtinere à capienda poſſeſſione bonorum donatorum, & ſolùm agere pro fructibus reſidualis ratę Cenſus, ac ſtantibus pluribus oppoſitionibus adductis per Moniales, cum ijſdem tranſigere, cedendo etiam omnes fructus decurſos cum ſola receptione ſc. 500. reſidualis ſortis, cuius exemplum ſequutum etiam fuit Monaſterium cum PP. Sancti Franciſci Tarani, qui ſimilitèr pro alio cenſu ſc. 50. in ſorte ceſſerunt omnia Iura ſua recepto ſolummodo Capitali.

Defuncto autem priùs Vincentio Donatario ſine filijs, ac ſubindè ſupradicta Cecilia purificata conditione do-

nationi adiecta ad fauorem Franciſci, & aliorum de Petri Iacobis,egerunt iſti coram A. C. Petra, pro immiſſione ad medietatem bonorum donatorum obtentaque Sententia fauorabili, ad illius exequutionem impediend.agnoſcentes Moniales, quod ob defectum legitimi Inuentarij, valdè dubitabilis reddebatur retentio ab ipſis adducta, tàm pro dd. Cenſibus, quàm etiam pro alijs Iuribus, petierunt admiſſionem articulorum ad effectum probandi quantitatem bonorum hæreditariorum,& conficiendi legitimum Inuentarium, quorum Inſtantiæ DD. annuerunt cum præfixione termini duorum menſium.

Innixa fuit reſolutio in eo, quod Moniales adierunt hæreditatem omni bona fide, ac tempore, quo nullam habebant notitiam controuerſæ donationis, ac cum declaratione fruendi beneficio legis, & Inuentarij, ideòque non debet illis denegari huiuſmodi probatio: cùm aliàs remanerent enormiſſimè
1 lęſæ, nec poſſent obtinere retentionem pro eorum creditis, *Card. de Luc. de hęred.diſc.12.n.14.& 15., & diſc.18. num.7. Rot. deciſ.82. n.5.& ſeq. par.9., & dec.266. n.4. par.19. rec.*

Præſertim quia agitur cum Loco Pio, contra quem non militat præſum-
2 ptio occultationis, iuxta doctrinam *Bartol.in l.1. num 46. C. de Sacroſ Eccl. Olea de ceſſ.Iur tit.6. quaſt. 3. num. 10. & 11. Capyc.Latr.dec.15.n 25. Vincent. de Franc. dec.536. num.3.*, & qui debet
3 ſeruari immunis à damno, nec poteſt de proprio teneri, *Card.de Luc.de hęred. diſc.22.n.12. Rot.deciſ.184. n.19.& 20. par.9. recen.*, & vlteriùs datur magnus fumus materię articulatæ reſultans iàm ex Inuentario bonorum hæreditariorum Caroli, quàm etiam ex accurata illorum deſcriptione in poſſeſſione capta à Monaſterio vna cum examine ad perpetuàm duorum Teſtium coarctantium negatiuam exiſtentiæ aliorum bonorum; Vnde eò magis eſt locus prædictæ admiſſioni, vt in *Beneuentana Teſtamenti ſuper remiſſoria* 12. *Decembris anni præteriti* §. *Ratio reſolutionis coram Me*.

Non obſtat, quod cum reſtitutio in integrum aduerſus inconſultò aditam hęreditatem fuerit obtenta à tunc A.C. Thomato à quindecim annis, nec ex poſt confectum legitimum Inuentarium, quinimò diſtracta bona hæreditaria, non poſſit eſſe locus eius confectioni, dum vltrà lapſum temporis, concurrit etiam impedimentum rede-
5 undi ad priſtinum ſtatum, per *Text. in leg. Quod ſi minor* §.*Scæuola ff.de minor., Cyriac. contr. 240 num. 24., Altograd. conſ.85. num. 45. lib.1., Rot. deciſ. 620. n.27. cor.Bich.*

Quoniam vltrà quod Eccleſiæ adhùc competeret reſtitutio in integrum aduersùs omiſſam probationem, nè culpa
6 Defenſorum, & Miniſtrorum remaneat læſa, *Abb.in cap.Fraternitatis num. 46. de Teſtib., Caputaquen. deciſ.50.num.2. par.3., Rot.deciſ.346. num.1. cor.Bich.; & dec.715. num.2 in fin. par.3. recent.*, cùm tamen illa fuerit obtenta aduersùs PP. S. Franciſci Tarani agentes pro fructibus Cenſus ſcut.50., cum quibus fuit tranſactum, vt dictum eſt, ſicuti non improbabilitèr potuerunt credere Moniales,non adfuiſſe alia debita ſuper bonis, nec aliquod fideicommiſſum purificabile, ità citrà vllum dolum valuerunt ſe abſtinere à proſequutione Iudicij iàm incepti,nunc autem deiecta donatione poſſunt illud inſtaurare, firmando ſtatum hæreditarium, cùm id non dicatur noua reſtitutio, ſed proſequutio,& ſequela iam conceſſæ,& tem-
7 pus quadriennij incipiat à die ſcientiæ enormiſſimæ læſionis, *Alexan. conſ.89. num.10. lib.2. Menoch.conſ.100. n.308. in fin., Rot. deciſ.452. num.2. cor.Manzaned., & dec.381. num.4. por.15. rec.*, de qua quando verè conſtat, Suprema
2 Tribunalia nec ſolent curare de eius lapſu, *Manſ. conſult.168. n.85., Giurb. dec.106.num.12, Rot. dec.19. num.12. coram Vbald.*, etiam non obſtante, quod fuerint diſtracta bona hæreditaria,quia cum illa fuerint vendita omni bona fide, præcedente licentia Sac.Congregationis, ac augmento vnius ex corporibus ſcut. 100. vltra æſtimationem reinueſtito pretio in tot locis Montium,

tium, ſuper quibus facilis erit ſatisfa-
ctio Donatariorum, quatenùs Monaſte-
rium rationem non reddat, ſatis eſt pro
9 nunc illud eſſe promptum de omnibus
alienatis rationem reddere, vt conſe-
qui poſſit petitam reſtitutionem, *Gra-
tian. diſcept.468. n.47. & ſeq.*, *Menoch.
d.conſ.100. n.295. in fin.*, *Rot. dec. 92.
n.1. par. 4. rec. tom. 2.*

Atque ex his remanet ſublatum ob-
iectum, quod probationes faciendæ
10 tamquam non profuturæ nullo modo
ſint admittendæ, *Rot. deciſ. 95. n. 3.
cor. Merlin.*, *& in Bononien. Fedij ſu-
per remiſſoria 2. Decembris 1695. § Vni-
ca, & §. fin. coram R.P.D. meo Anſaldo*;
Etenim iam apparet ex ſupradictis de
earum releuantia, & tamen certum eſt,
talem exceptionem eſſe in præſenti in-
deducibilem, ex quo illa non eſt nunc
rigorosè iuſtificanda, ſufficiente ſolum,
11 quod probationes quoquo modo con-
ferri poſſint ad cauſam, reſeruata accu-
ratiori diſcuſſione in propoſitione ne-
gotij principalis, *Rot. dec. 282. num. 4.,
& 664. num. 9. coram Emer. Iun.*, *& in
Romana Pecuniaria ſuper articulis 22.
Aprilis 1695. §. Apparuit coram R.P.D.
meo Priolo*: Magìſque cum illa non de-
ficiat etiam percurrendo Iura Monia-
lium, pro quibus illis competeret re-
tentio reddita ratione bonorum hære-
ditariorum.

Et quidem ſuſtineri videtur primum
creditum ſc. 500., quæ Donatores ſibi
reſeruauerant ad effectum teſtandi, cum
12 enim dicta partita non ſit comprehenſa
in donatione ſpectat ad hæredes Do-
nantium, *Paitell. expedit. ciuil. 46. n. 5.
& ſeq.*, *Mart. Medic. deciſ. Sen. exam. 21.
ſub n. 43.*, *Rot. deciſ. 162. num. 21. coram
Cerro*.

Ità paritèr iudicandum eſt de ſorti-
bus ſupranominatorum Cenſuum ceſ-
ſorum (relicto pro nunc in ſuſpenſo
articulo quoad eorum fructus, in quo
DD. non fuerunt concordes, an ſatis-
fieri debuerint ex fructibus hæredita-
rijs, vel potiùs illos Monaſterium tam-
quam bona fide perceptos ſuos fecerit)
quippè iſtorum debitum, tamquam an-
teriùs donatione ſpectat ad Donata-
rios, non autem ad hæredes ſummæ re-
ſeruatæ, quam Donatarij voluerunt re-
ſeruare eorum liberæ diſpoſitioni, cum
alias inutilis remaneret facultas teſtan-
13 di, ſi totum incommodum æris alieni
anterioris eſſet penes hęredem Donan-
tis *Ruin. conſ. 121. num. 2.*, *Cancer. var.
reſolut. par. 1. cap. 8. num. 68.*, *Card.
de Luc. de donat. diſc. 45. num. 9. §. Quo-
uerò*, *Rot. deciſ. 72. num. 6. & ſequen.
par. 14. rec.*

Non releuante, quod Cenſus ceſſus
à PP. S. Franciſci fuerit impoſitus poſt
donationem, dùm pecunia cenſualis
fuit depoſitata cum lege extinguendi
duos alios cenſus creatos antè dona-
tionem, & ſic anterioritas ab ijſdem eſt
14 deſumenda *l. 1. Cod. de his, qui in po-
tior. creditor. loc. ſucced. Rocc. diſput. Iur.
ſelect. cap. 137. num. 2., ac 20. tom. 2.
Rot. dec. 609. num. 3., & deciſ. 1002.
per tot. coram Emerix. Iun.*, & hoc pro-
cedit, quamuis dicatur, non fuiſſe ex-
hibita Inſtrumenta cenſuum anterio-
rum, quià cum enuncietur dies, & an-
nus, & Notarius rogatus, deberent Do-
natarij contrarium prætendentes pro-
bare eorum inſubſiſtentiam, vel ſaltem
dare aliquem fumum, cum interim non
ſit præſumendum, quod Donantes vo-
luerint ſoluere creditum, quod non ex-
15 tabat, & iactare ſuum contrà regulam
*Text. in cap. Quia veriſimile de pręſumpt.
& leg. Cum indebito ff. de probat.*, *Rota
in Romana Communantiarum, & Fonta-
nilis 20. Ianuarij 1702. §. Et quidem co-
ram R.P.D. meo Anſaldo*.

Minùſque dubitabile redditur alte-
rum creditum in ſc. 237. pro expenſis
factis in cauſa Rotali coram R. P. D.
meo Muto, pro defenſione hæreditatis
contrà Plautillam Tomaſſonam, cum
demptis paucis factis coram A.C., quæ
tamquam in modica ſumma poterant
fieri ex fructibus hæreditarijs, reliquæ
omnes ſint factæ pro obtinenda Senten-
tia Rotali reuocatoria alterius A.C., &
ita non poſſunt dici modicæ inſpecto
aſſe hæreditario, ſubindèque ſunt re-
ficiendę cum pręlatione aduerſus quoſ-
16 cumque alios creditores, *Bartol. in leg.
Interdum num. 4. ff qui pot. in pignor. hab.*

Salgad. in labyrint. credit. par. 1. cap. 13. num. 41. & ſeqq., Rot. deciſ. 13. n. 9., & per tot. poſt Rodriguez de concurſ. credit.

Quod verò ſimus in Iudicio immiſſionis flagitante celerem expeditionem, nec admittente exceptiones requirentes altiorem indaginem, & intrinſecas à Teſtamento, nec pariter potuit obſtare; nam quando datur fumus ſufficiens materiæ articulatæ, etiam in Iudicio Immiſſionis, & alijs quibuſcumque Summarijs, & exequutiuis Iudicijs

17 articulorum admiſſio denegari non ſolet, vt pluribus adductis firmatum fuit in *Camerinen. fideicommiſſi ſuper Remiſſoria 28. Februarij 1701. §. Non obſtante cor. R. P. D. meo Muto.*

Et ita vtraque &c.

Cæſenaten. Spolij.

Lunæ 12. Februarij 1703.

ARGVMENTVM.

Deliberatio ſequuta ſine interuentu pecuniæ numeratæ, & ſine citatione eſt nulla, & ſpoliatina, non obſtante priuilegio manus regiæ.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non conceditur ſtante validitate, & iuſtitia Sententiarum.*

2 *Defectus citationis tàm in relaxatione mandati, quàm in actu deliberationis cauſat nullitatem.*

3 *Vigore manus regiæ poteſt liquidari creditum abſque Citatione, & nullo Iuris ordine ſeruato.*

4 *Et ità deueniri etiam ad mandati relaxationem.*

5 *Facultas manus regiæ regulari debet à liquidatione crediti auditis illis, quorum intereſt.*

6 *Vigore manus regiæ deueniri poteſt ad aſſecurationem crediti, nullo Iuris ordine ſeruato.*

7 *Subhaſtatio Bonorum vigore manus regiæ non poteſt effectuari ſine noua liquidatione crediti citata parte, & ſeruatis ſolemnitatibus à Iure, vel Statuto præſcriptis.*

8 *Affertur ratio dictæ concluſionis.*

9 *Expunctio partitarum præcedere debet ſubhaſtationem citato Fideiuſſore, vbi agitur de credito ſuaptè natura liquidando.*

10 *Vel ſaltèm illi notificari, vt eligere poſſit, vel ſoluere, vel pati ſubhaſtationem.*

11 *Partitarum expunctio facta poſt ſubhaſtationem non eſt apta illam conualidare.*

12 *Stylo circà modum ſubhaſtationis deferendum eſt.*

13 *Stylus, qui eſt contra Ius, non attenditur, niſi probetur per Teſtes formitèr examinatos.*

14 *Et fuerit canonizatus in contradictorio Iudicio.*

15 *Citatio ad dandum meliorem Oblatorem &c. poteſt deſeruire pro termino ad reluendum.*

16 *Deliberatio ſequuta ſine interuentu pecuniæ numeratæ eſt nulla.*

17 *Amplia licèt poſteà interuenerit in actu confectionis Inſtrumenti, cum actus per deliberationem foret conſummatus.*

DECISIO XIV.

Sequuta deliberatione plurium Bonorum tàm ſtabilium, quàm ſemouentium ſpectantium Cynthiæ Tibertæ de Gattis pro debito exactionum, ſeù Depoſitariæ in ſumma ſcut. 8000., quam in ſe aſſumpſerat Comes Carolus de Tibertis à Communitate Cæſenæ ſub fideiuſſione eiuſdem Cynthiæ emanarunt tria Iudicata; primum coram tunc A.C. Origo, qui conceſſit reintegrationem ad fauorem Annæ Mariæ filiæ, & hæredis ſupradictæ Cynthiæ, ac inſimùl condemnauit Communitatem ad reſtitutionem fructuum à die ſequutæ deliberationis, alios verò poſſeſſores, ſeù Deliberatarios à die motæ litis, ſequentia verò prodierunt in noſtro Auditorio; Primum coram R. P. D. meo Muto; Secundum verò coram R. P. D. meo Pio, difformia ſolummodò ab altero in ordine ad reſtitutionem fructuum, quorum indiſtinctè ſequuta fuit condemnatio à die commiſſi Spolij; Vndè cùm hodiè dubita-

bitauetim = *An conſtet de re iudicata, ſiuè potiùs de cauſis reſtitutionis in integrum*, & reſpectiuè *An Sententiæ Rotales ſint confirmandæ, vel infirmandæ* =; DD. *Conſtare de re iudicata* reſponderunt, & quoad Sententias = *Iterùm proponatur*.

Res namque Iudicata reſultare viſa eſt à tribus Sententijs conformibus, quoad reintegrationem, quorum validitate, & iuſtitia ſuppoſita, ſicuti reſultat res iudicata, ità etiam non poteſt eſſe locus reſtitutioni in integrum, quæ nunquàm conceditur abſque læ-
1 ſione, cuius fundamentum eſt nullitas, vel iniuſtitia Sententiarum *Rot. in Auximana Immiſſionis* 14. *Martij* 1702. §. *primo coram R. P. D. meo Caprara*.

Validitas non fuit controuerſa, Iuſtitia autèm eſt patens, quia cum deliberatio, de qua agitur, laboret defectu citationis, tàm in relaxatione Mandati, & liquidatione crediti, quàm etiam in actu deliberationis, iuſtè fuit concesſa reintegratio, cùm eius defectus cauſet inſanabilem nullitatem, & reddat
2 ſubhaſtationem ipſo iure nullam *leg. Creditor*. 41. *de diſtract. pignor.*, & firmatur *in Voto* 88. *num.* 1. *poſt Modern. ad Statut. Vrb.*, *Rot. deciſ.* 11. *num.* 4., & *deciſ.* 252. *num.* 9. *coram Emerix Iunior.*

Nec ſuffragatur ad dictum effectum priuilegium manus regiæ, qua ſupponebatur procedi potuiſſe contra Tibertum, & Cynthiam debitores, nullo iuris ordine ſeruato, & abſque citatione,
3 nedùm ad debiti liquidationem abſente Debitore per Rationales à Publico deputatos *Gloſſ. in leg.* 2. §. *Quod frumentaria verbo inanis ff. de adminiſtrat. rer. ad Ciuitatem pertinentium*, *Laſſ. de Iur. Vniuerſit. part.* 3. *cap. vlt. num.* 21., *Cohell. ad Bull. Bon. Regim. cap.* 23. *num.* 18., *Peregrin. de Iur. Fiſci lib.* 6. *tit.* 7. *de dubitat. Fiſcal. nu.* 21.,
4 ſed etiam ad Mandati relaxationem *Bald. conſ.* 238. *per tot. lib.* 1., & *conſil.* 434. *vol.* 3., *A' Pont. de poteſt. Proreg. tit.* 4. *de Regal. impoſit.* §. 3. *ſub num.* 11., *Aſin. in prax. part.* 7. *cap.* 5. *limitat.* 33., *Oſaſch. deciſ.* 86. *ſub num.* 4.

Hæc namque facultas, eſto quod competeret etiam contra Cynthiam in ſolidum obligatam, & cum expreſſa ſubiectione oneri manus regiæ, illa tamèn vel regulari debet à liquidatio-
5 ne quantitatis crediti audito Debitore, & alijs, quorum intereſt, vt in puncto vltrà relatos firmant *Bruneman. in leg. Non vtique ſub num.* 7. *ff. de adminiſtr. rer. ad Ciuit. pertinent.*, *Caler. conſ.* 42. *num.* 48., & *ſeq.*, *Kloch. de Contribut. cap.* 19. *num.* 633., vel intelligitur vſque ad aſſecutationem crediti per pignorum captionem, vel perſonæ *leg. Si quis fundum, & ibidem Cuiac. Cod. ſi propt. public. penſitat.*, *Boer. de collect. cap.* 13. *num.* 5., *Knipſchild. de iur.*, & *priuileg. Ciuitat. Imperial. cap.* 4. *num.* 95. *lib.* 2., *Andr. Knichen. Encyclop. cap.* 10. *num.* 220., *Gail. practic. obſeru. lib.* 2. *obſeru.* 52. *num.* 2., & *ſeqq.*, ſecùs verò ad effectum procedendi ad ſubhaſtationem Bonorum, cùm tunc opus ſit tàm noua liquida-
7 tione crediti citata Parte, vt dictum eſt, quàm etiam forma, & ſolemnitate à Iure, vel Statuto requiſita, quibus deficientibus ſemper intelligitur interueniſſe mala fides inficiens ſubhaſtationem *leg.* 1., & *ibidem Bartol. num.* 8., & *leg.* 2. *Cod. de fide*, & *iur. haſt. fiſcal.*, *Coller. de proceſſ. exequut. part.* 3. *cap.* 9. *num.* 78., *Kloch. de Contrib. dicto cap.* 19. *num.* 621., & *ſequen.*, *Surd. conſ.* 168. *num.* 56., quorum omnium euidens eſt ratio, quia cùm in liquidatione poſſit emergere error, & ſubhaſtationes quandoque fiant minori pretio, quam res valeat, *Poſth. deciſ. Bo-*
8 *non.* 21. *num.* 24., æquitas non patitur, vt omiſſis ijs, quæ reſpiciunt naturalem defenſionem, ac ſubſtantialia Iudicij procedi poſſit ad priuandum Debitorem propria ſubſtantia ex abrupto, ipſoque indefenſo, ac inaudito, *Bald. in leg.* 1. *ſub num.* 16., & *ibidem Bruneman. verſ. colligit. Cod. de fide*, & *iur. haſt. fiſcal.*, *Crauett. conſil.* 111. *numer.* 19. *verſic. ſecunda reſpondeo*, *Gratian. deciſ. March.* 68. *numer.* 16., & *ibi-*

& ibidem Anton. de Luca numer.4.

Pro inducenda autèm legitima liquidatione inepta iterùm iudicata fuit relatio Peritorum ſuper expunctione omnium partitarum referentium debitum Tiberti in ſcut.10514., vel altera reuiſio obtenta ad inſtantiam eiuſdem Tiberti, in qua compertum fuit eius debitum in ſcut.4320., ex quo medio tempore inter vnam, & alteram fecit plurimas ſolutiones, etſi
9 enim illa ſufficiens fuerit pro capienda Tenuta Bonorum, attamèn antè ſubhaſtationem debebat legitimè procedere, citata eadem Cynthia, quæ fideiuſſerat, cùm eadem ſe obligaſſet pro omni, & toto eo, quod occaſione Depoſitariæ Comes Carolus remanſiſ-
10 ſet debitor, & ſic pro ſumma incerta, quæ debebat etiam illi notificari, vt ſaltèm eligere potuiſſet, vel ſoluere, vel pati ſubhaſtationem *Rouit. deciſ.5. num.6.*, *Rot. deciſ.423. num.21. coram Bich.*, illa verò poſt ſubhaſtationem, nempè de anno 1669. laborat eodem defectu citationis Cynthiæ, & vlteriùs
11 cùm ſequuta fuerit expoſt, non eſt apta illam conualidare *Rot. deciſ.16. nu.12.*, *& deciſ.14. num.8.*, *& deciſ.122. nu.4. poſt Poſth. de ſubhaſt.*

Similitèr nec ſufficiens apparuit loco citationis ad videndum ſubhaſtari, citatio ad dandum meliorem Oblatorem, & plùs offerentem Bonis exequutatis, & illa deliberanda infrà terminum trium dierum, vt prætendebatur conſuetum eſſe in Ciuitate Cæſenæ, in qua poſt factas proclamationes per tres dies, ac receptas oblationes non exigitur contra Debitorem, niſi citatio ad præſtandum meliorem Oblatorem, vt deponunt Cauſidici, & Notarij dictæ Ciuitatis, & dantur plures ſubha-
12 ſtationes ità celebratæ, cui ſtylo in hac re eſſe deferendum firmauit *Rot. in Spoletana Bonorum 29. Ianuarij 1683. §. Hinc viſa eſt coram Card. Matthæio*; Quoniàm vltrà quod atteſtationes adductæ non percutiunt caſum Fideiuſſoris, ac pro debito contracto indefinitè, & ſuaptè natura liquidando, cùm tamèn prædictus ſtylus ſit contra ius,
13 non debet attendi, niſi fuerit probatus per Teſtes formitèr examinatos *Rot. deciſ.348. num.4. part.1. Recent.*, *Rota Lucen. penès Palm. tom. 3. deciſ.225. num.11.*, ac etiam canoniza-
14 tus in contradictorio Iudicio, vt prætèr auctoritates adductas in Deciſione R. P. D. mei Pij §. *Proùt obſtare*, firmat *Reuerendiſſ. Zaul. ad Statut. Fauent.*
15 *lib. 4. rubr. 2. num.18.*, vel ad ſummum talis citatio deſeruire poſſit pro termino ad reluendum.

Prætereà concurrit etiam altera
16 nullitas oriens ex defectu pecuniæ in actu deliberationis, iuxtà *Text. in leg. A Diuo Pio §. Si Emptor ff. de re iudicata*, *Rot. deciſ.115. numer.5.*, *& 12. poſt Poſth. de ſubhaſt.*, non obſtante, quod illa interuenerit in actu expoſitionis Inſtrumenti, cùm deliberatio iàm antecedentèr fuiſſet perfecta vſque ſub die 5. Iulij, vt denotant verba Inſtrumenti = *Quali Beni, come ſopra, venduti al publico incanto &c.* =, ac
17 proindè præciſa legitima conſuetudine in contrarium, perindè eſt, ac ſi non interueniſſet pecunia, cùm deliberatio perficiatur eo ipſo, quod poſt licitationem res adſcribitur maiori Oblatori, non autèm quando conficitur Inſtrumentum, quod non tendit, niſi ad probandum actum iàm perfectum *Rot. in Romana Caſalium 4. Februarij 1684. §. Non releuante coram Cardin. Matthæio.*

Et ità vtraque &c.

Peruſina Donationis.

Lunæ 12. Februarij 1703.

ARGVMENTVM.

Donatio primo loco facta non reſoluitur per ſecundam, licèt prima ob defectum adimplementi, & ob prohibitam alienationem in Forenſes nulla prætendatur.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratori irreuocabilitèr conſtituto danda eſt manutentio etiam contra ipſum Conſtituentem.*

2 Et

2 *Et Donatario vigore clauſulæ* Conſtituti.

3 *Manutentio tribui non poteſt vigore clauſulæ* Conſtituti *pendente controuerſia ſuper nullitate contractus.*

4 *Intellige, ſi nullitas ſit clara, ſecus ſi altioris indaginis.*

5 *Conſtitutiones Apoſtolicæ prohibentes alienationes in Forenſes ſub pœna applicationis Bonorum ad fauorem Fiſci non ſunt allegabiles niſi à Fiſco.*

6 *Vbi nullitas donationis eſt à Conſtitutione inducta ipſo Iure, etiam tertius poteſt opponere de tali nullitate.*

7 *Limita, vbi donatio fuiſſet reuocata ex capite inadimplementi, & tertius illam deduceret in figura Actoris.*

8 *Dictæ Conſtitutiones non habent locum in caſu teſtatæ, vel inteſtatæ ſucceſſionis dummodò poſt declarationem de ſe conferendo hæres effectiuè infrà annum ad habitandum ſe conferat.*

9 *Eadem diſpoſitio militat in Donatario vniuerſali, qui habetur loco hæredis.*

10 *Conſtitutio Innocentij X. deſupèr emanata nihil innouat circà id, quod reſpicit teſtatas, vel inteſtatas ſucceſſiones, & tota verſatur in obdurandis fraudibus, quibus eludebantur antecedentes Conſtitutiones.*

11 *Declaratio ab hærede facienda de ſe conferendo ad habitandum infrà annum, intelligi debet à die adeptæ pacificæ poſſeſſionis.*

12 *Mora in adimplendo non incurritur niſi fuerit canonizatum, & liquidatum quantùm quis ſoluere teneatur.*

13 *Reſpondetur Deciſioni in Romana Donationis 3. Martij 1673. coram Vicecomite.*

14 *Nè mora contrahatur, idem eſt, an ſit incerta quantitas, vel ſubſtantia debiti.*

15 *Verbum* = ſoluere = *rigoroſè importat pecuniam.*

16 *Credulitas, qua putat quis ſe non teneri, excuſat à caducitate.*

17 *Vbi promiſſio ſoluendi eſt adiecta certæ ſpeciei, ipſa ſpecies, non pecunia eſt in obligatione.*

18 *Generalia reſtrictionem recipiunt ab antecedentibus, & ſubſequentibus.*

19 *Declarat concluſionem poſitam* nu. 17., *vt procedat, vel quando ex conuentione colligitur, quod idem Promiſſor teneatur ad emendum.*

20 *Vel per actum facultatiuum ſoluere debentis, vbi per ſpeciem, aut pecuniam poteſt conſequi liberationem.*

21 *Terminus aſſignatus ad implendum obligationem non currit, niſi obligatione liquidata.*

22 *Dictio* come ſopra *omnes qualitates, & modum ſuprà expreſſum repetit.*

23 *Liquidatio ſtante diſcrepantia inter Peritos opus habet declaratione Iudicis.*

DECISIO XV.

OBtinuit Abbas Carolus de Gratianis ad fauorem Guidonis nepotis donationem omnium Bonorum à Ioanne Maria Coſcio, quam donaus ſub prætextu non adimplementi conditionis inſtruendi fundos donatos ſufficienti numero Animalium, ad quæ coemenda ſe obligauerat Carolus, reuocauit, exarando alteram ad fauorem Ioannis Baptiſtæ Vermiglioli, pro cuius validitate pronunciauit Vicarius Peruſinus, concedendo etiam manutentionem ſecundo Donatario. Deuoluta autèm Cauſa ad Rotam, emanauit duplex Iudicatum, primum nempè coram R. P. D. meo Muto, & alterum coram R.P.D. meo Pio contrarium illi de Partibus; Vndè ad prouocationem Vermiglioli commiſſa mihi à Signatura Iuſtitiæ appellatione, dubitaui ad tenorem Commiſſionis, an *eſſet procedendum ad legitimam executionem Mandati de manutenendo, & an Sententiæ Rotales eſſent confirmandæ, vel infirmandæ*, & in omnibus emanauit reſolutio fauorabilis Carolo, & Guidoni.

Conſtat ſiquidèm Carolum fuiſſe conſtitutum generalem Adminiſtratorem, nedùm durante minoritate Guidonis, ſed etiam ad vitam Donantis, & inſimul fuiſſe tranſlatum dominium omnium Bonorum in Donatarium cum clauſula *Conſtituti*, vndè iuſtiſſimè no-

mi-

mine, de quo in actis adminiſtratorio
ſcilicèt Carolo, & alteri proprio fuit
conceſſa manutentio etiam contra ip-
1 ſum Dominum, & conſtituentem, vt
de Adminiſtratore irreuocabilitèr con-
ſtituto firmant *Ioſeph Roſa conſult. 38.
num. 51., Rota deciſ. 171. in fine coram
Caualer., & deciſ. 269. num. 5. coram
Dunoz. Iun., & deciſ. 101. numer. 2.,*
2 *& 3. part. 19. Recent.*, & de Donata-
rio cum clauſula *Conſtituti Caſtald.
conſ. 176. num. 10., Rota deciſ. 437. nu-
mer. 1. coram Gregor., & deciſ. 568.
num. 34. coram Merlin., & deciſ. 121.
num. 1. coram Otthob., & deciſ. 436.
num. 1. part. 13. Recent., & in Romana
Primogenituræ de Cæſarinis 17. Iu-
nij 1688. ſub §. Primogenituræ coram
Paulutio*, quo præſuppoſito proceden-
dum eſt ad legitimam exequutionem
mandati de manutenendo, & inſimùl
confirmandæ veniunt Sententiæ ſuper
validitate donationis, quarum iuſti-
tiam oſtendunt Deciſiones, quæ præ-
ceſſerunt.

Neque ad effugiendum effectum
clauſulæ *Conſtituti* opponi potuit,
quod coram Ordinario Peruſino dedu-
cta fuerit reſolutio donationis, ac ſub-
ſequentèr emanauerit Sententia cano-
nizans eius nullitatem, ac reſolutio-
nem cum caſſatione Inſtrumenti dona-
tionis, prædicta clauſula vires ſuas
amiſerit, nec poſſet pendente tali con-
3 trouerſia ſuper validitate contractus
eius vigore tribui manutentio *Rota de-
ciſ. 868. num. 4. part. 4. diuerſ., & de-
ciſ. 176. num. 19. coram Otthobon., &
deciſ. 14. num. 7. part. 19. Recent., &
in Firmana Commendæ §. Poſſeſſio verò
coram R.P.D. meo Priolo*. Quandoqui-
dèm militat concluſio, quando nulli-
4 tas eſt clara, ſecùs verò ſi altioris inda-
ginis *Gabr. conſ. 51. numer. 15., & 23.
lib. 1., Poſth. de manutent. obſeruat. 20.
num. 45., Rota poſt eumdem deciſ. 85.
num. 8., & deciſ. 379. num. 8. coram
Vbaldo*.

Talis autèm non eſt illa deſumpta
ab incapacitate Guidonis tamquàm fo-
renſis, in quem prætendebatur prohi-
bita alienatio Bonorum vigore plu-
rium Conſtitutionum Pontificiarum,
& ſignantèr Pauli V. inter eius im-
preſſas in ordine *la* 10., Vrbani VIII.
la 65., Innocentij X. *la* 41., ac Ale-
xandri VII. *la* 110., inter quas illa
Innocentij irritat quaſcumque aliena-
tiones non præcedente licentia Roma-
ni Pontificis in ipſo Inſtrumento inſe-
renda, vel niſi forenſis antecedentèr
ad contractum tranſtulerit in Statum
Eccleſiaſticum larem, & fortunas ſuas
cum animo, & intentione non rece-
dendi, quia cùm prædictæ Conſtitutio-
nes in caſu contrauentionis applicent
5 Bona alienata ad fauorem Fiſci, non
ſunt niſi ab eodem allegabiles *Soccin.
Iun. conſ. 130. numer. 10. lib. 3., Surd.
conſ. 93. num. 15., Peregrin. conſ. 72.
num. 8., & ſequen. lib. 5., Bardellon.
conſ. 144. numer. 22., & 25., Bonden.
collect. 31. num. 3., & 4. tom. 2., Pi-
gant. ad Statut. Ferrar. lib. 2. rubr. 98.
num. 34., Cenſal. deciſ. Lucen. 85. nu-
mer. 49., Leoncill. deciſ. Ferrar. 136.
num. 7., Rota deciſ. 670. num. 22. co-
ram Bich., & in Nullius, ſeù Senogal-
lien. Bonorum 13. Maij 1697. §. 37. co-
ram R.P.D. meo Muto*.

Non obſtat, quod cùm irritent, &
annullent ipſo iure contractum, vt in-
ter cœteras ſtatuit illa Pauli V. §. *6.*
ibi = *Quod ſi quis ad aliquam aliena-
tionem deuenerit contra formam præ-
ſentis Conſtitutionis, alienatio, ſeù con-
tractus ſint ipſo Iure nulli* =, quilibet
6 tertius habens intereſſe poſſit vti ea-
rum beneficio, non ad effectum pœnæ
appoſitæ ad fauorem Fiſci, ſed ſaltèm
ad effectum nullitatis contractus *Man-
dell. conſ. 218. num. 22., & ſeq., Ruin.
conſ. 139. num. 23. lib. 5., Plot. conſ. 19.
num. 29., Menoch. conſ. 1089. num. 17.,
Burſatt. conſ. 37. num. 17. lib. 1., Car-
pan. ad Stat. crim. Mediol in cap. Colle-
gijs num. 19., Rota deciſ. 687. num. 22.,
& ſeq. coram Merlin., & deciſ. 187.
num. 14., & ſeq. part. 7., & deciſ. 4.
num. 13., & ſeq. part. 16. recent., &
in dicta Firmana Commendæ 26. Ia-
nuarij 1697. coram R.P.D. meo Priolo*.
Obiectum etenim forsàn procederet,
quando ab ipſo Donante, vel ab eius

Suc-

Digitized by Google

Succeſſore excipiendo promoueretur, & in hoc ſenſu intelligendæ ſunt doctrinæ in contrarium allegatæ, ſecùs
7 verò eſt, quando donatio fuit ſolùm reuocata ex capite inadimplementi, & Vermigliolus in origine eſt actor, dùm curauit ad ſui fauorem ſecundam donationem ſub motiuo reſolutionis, cùm tunc indubitantèr inuari non poſſit beneficio ſupranominatarum Conſtitutionum, etiamſi ipſo iure inducant nullitatem contractus *Manſ. conſ.24. à num.15. vſque ad finem*, *Bonden. collect. legal.49. num.82. vol.2.*, *Rota deciſ.154. num.15., & tribus ſeqq. poſt Modern. ad Statut. Vrb.*

Præter quam quod cùm dictarum Conſtitutionum diſpoſitio tunc ſolummodò ſibi locum vindicet, quando per viam particularis contractus fuit facta alienatio in Forenſem, non verò, quan-
8 do bona deueniunt in eumdem per viam teſtatæ, vel inteſtatæ ſucceſſionis, dummodò emittat declarationem ſe conferendi ad habitandum, & effectiuè re pacificè effecta infrà annum ſe conferat *Card. de Luc. de ſtatut. ſucceſſ. §.20. num.25.*, *Riminald.Iun. conſ.15. num.59., & ſeqq.*, *Honded. conſ.13. num.11., & ſequentib. lib.2.*, *Caball. conſ.16. num.19. lib.2.*, *Cyriac. controu.204. numer.102.*, *Rota in dict. Nullius, ſeù Senegallien. Bonorum 13. Maij 1697. §. Aduertebant coram R.P.D. meo Muto*, idem procedere debet in Donatario vniuerſali, qui per viam ſucceſſionis fuit vocatus etiam cum onere aſſumendi cognomen, & familiam Donatoris, & iàm emiſit declarationem habitandi, & de facto ſe contulit ad Ciuitatem Peruſiæ, cùm habe-
9 ri debeat loco hæredis, & tamquàm talis reputetur *Conciol. allegat.40. numer.33.*, *Rota coram Peutinger. deciſ.211. num.5.*, *poſt Torr. de pact. futur. ſucceſſ. deciſ.151. num.16.*, *& in Auximana Fideicommiſſi, ſeù Pecuniaria 9. Iunij 1702. §. Neque Sfortia cor. R.P.D. meo Anſaldo*.

Nec replicari valet prædicta habere ſolum locum inſpecta diſpoſitione Bullæ Vrbani VIII., non autèm Innocentij X., qui tradidit certam formam ſeruandam in ſimilibus contractibus, quæ tamquàm poſterior magis attendi debeat, quàm altera prior, vel aſſumptum ceſſare, ex quo Guido non ſe declarauerit velle transferre domicilium in Statum Eccleſiaſticum, niſi poſt ſex annos à die emanatæ donationis, quoniàm Conſtitutio Innocentiana intelligi debet aliquid innouaſſe quoad particulares contractus, non verò in ordine ad id, quod reſpicit teſtatas, vel inteſtatas ſucceſſiones, cùm non ſit, niſi
10 declaratiua illius Vrbani, & tota verſetur in obuiandis circumuentionibus nouitèr excogitatis in fraudem præcedentium Conſtitutionum *Capon. controuerſ.3. num.34.*, & fuit firmatum in ſæpiùs citata *Nullius, ſeù Senogallien. Bonorum 13. Maij 1697. §. In nihilo obſtante coram R. P. D. meo Muto*. Tranſlatio verò dominij, & declaratio habitandi in Ciuitate Peruſiæ, licèt fuerit facta poſt ſex annos à die expletæ donationis, attamèn viuente Donante erat poi ùs inutilis, cùm ſibi reſeruaſſet vſumfructum Bonorum donatorum, poſt reuocationem verò donationis, & obitum Donantis, nec minùs fieri potuit, cùm Guido non haberet pacificam poſſeſſionem Bonorum, ſed illa occupabantur, & adhùc retinentur à Vermigliolo, quæ tamèn ſecundùm
11 mentem prædictæ Conſtitutionis videtur requiri, & quidem pacifica, ad hoc, vt Forenſis intrà annum à die initi contractus poſſit transferre domicilium in Statum Eccleſiaſticum, vel transferre Bona in eiuſdem Status Perſonas, cùm alioquin impracticabilis, & ardua redderetur venditio eorum, quorum quis habet controuerſum dominium, nec adhùc nanciſci potuit pacificam poſſeſſionem, quæ cauſa plurimùm attendi debet ad effectum effugiendi pœnas in prædictis Conſtitutionibus inflictas *Gloſſ. in cap.1. verbo reuertatur ibique Bald. numer.6. de prohibit. alienat. feudor.*, *Crauet. conſ.873. num.14.*, *Ruin. conſ.160. in fine lib.4*, *Menoch. dicto conſ.1089. num.10., & 20.*, *Ioſeph Ludouic. deciſ. Peruſin.85. num.7.*

Oſten-

Oſtenſa irrelenantia prætenſæ inca-
pacitatis Donatarij, nec minùs inſub-
ſtens apparuit altera exceptio reſolu-
tionis donationis, licèt enim Carolus
aſſumpſerit in ſe, nedùm onus redi-
mendi Prædium *del Farneto* cum refe-
ctione melioramentorum, ſed inſimùl
comparandi Animalia neceſſaria pro
fertiliori cultura dicti Prædij, ac alio-
rum quinque Prædiorum ad Donan-
tem ſpectantium eum conditione, vt in
caſu inadimplementi præmiſſorum, In-
ſtrumentum cum omnibus in eo con-
tentis irritum haberetur, cùm tamèn
redemptionem Prædij, vnà cum ſolu-
tione melioramentorum intrà tempus
præfixum ſex menſium adimpleuerit,
& emptio Animalium eſſet omninò va-
ga, & incerta tàm ratione temporis,
quàm quantitatis, dùm Periti fuerunt
diſcordes in declarando, quæ forent
neceſſaria, eorum omiſſa emptio non
poteſt cauſare reſolutionem contra-
ctus, cùm non poſſit conſiderari mora
12 in adimplendo quouſque non fuerit ca-
nonizatum, & liquidatum, quantùm
quis ſoluere teneatur *l. Non poteſt* 100.
ff. de regul. iur., & prætèr adductos in
præteritis Deciſionibus firmat *Scain.
deciſ. Bononien.* 126. *num.* 3.

Hinc non applicatur *Rota in Alba-
nen. Donationis* 3. *Martij* 1673. *co-*
13 *ram Cardinali Vicecomite*, cùm loqua-
tur de oneribus certis, & inuariabili-
bus ſummis per Donatarius promiſſis,
vndè rectè firmatur, quod ſtante pacto
reſolutiuo ſuper omnibus adiecto ſit
locus reſolutioni ob non ſequutum ad-
implementum, idem autèm iudicari
non debet, quando tàm ratione tem-
poris, quàm quantitatis incertum eſt,
quantum debeatur, cùm tunc non con-
14 trahatur mora, vt dictum eſt, ex quo
incertæ quantitatis ſolutio fieri non
poteſt magis, quàm eius rei, quæ an
debeatur, incertum eſt, inquit *Anton.
Faber. in ſuo Cod. lib.* 4. *tit.* 24. *defi-
nit.* 10. *num.* 1. *in addit. Vrceol. de
tranſact. quæſt.* 88. *num.* 14., *& ſeqq.*.
Eòque magis, quia vltrà incertitudi-
nem quantitatis, potiùs credere potuit
Carolus, emptionem fieri debuiſſe per
Donantem, & per eumdem præſtari
ſolùm debuiſſe pretium, vt videntur
præſeferre verba donationis, = *e ciò ſe-
guito* =, hoc eſt poſt redemptionem
Prædij, = *promette pagare al detto Si-
gnor Capitano Gio: Maria Conſci quella
quantità di Beſtiami &c.* =, cùm ver-
15 bum ſoluere rigoroſè pecuniam im-
portet *Maur. de ſolut. cap.* 1. 2., *&* 3.,
Manſ. conſult. 531. *num.* 10., *Galeot.
reſponſ. Fiſcal.* 17. *num.* 30., quæ cre-
dulitas, vt donans deberet priùs noti-
ficare emptionem, & Carolus poſteà
ſoluere pretium, valida eſt ad excu-
ſandum à prætenſa caducitate, pro qua
16 excludenda capi debet omnis inter-
pretatio *Palm. allegat.* 240. *num.* 48.,
Fontanell. deciſ. 464. *num.* 17.

Nec releuat, quod cùm ille fuiſſet
conſtitutus Adminiſtrator omnium Bo-
norum, teneretur ſe informare à Peri-
tis, ſeù Colonis de quantitate neceſſa-
ria, & illam emere, cùm haberet pote-
ſtatem gerendi omnia, quæ poterat Io-
annes Maria, præſertim cùm obligatio
per eumdem aſſumpta ſoluendi Anima-
17 lia, tamquàm ad certam ſpeciem adie-
cta importet potiùs, vt ipſa res, quàm
pecunia ſit in obligatione *leg. Solutio-
nis ff. de ſolut.*, *Soccin. Sen. conſ.* 247.
num. 9., *Gratian. diſcept.* 579. *num.* 5.,
quia cùm non obſtante dicta generali
adminiſtratione, & mandato, fuerit
conuentum ſolui Donatori quantita-
tem Beſtiaminum, quorum fuiſſent ca-
pacia Prædia, ex dicto onere ſolutio-
nis non valet inferri etiam onus em-
ptionis, quod non reperitur impoſitum
Adminiſtratori, ſed potiùs Donanti,
18 cùm generalia ſemper reſtrictionem
patiantur ab antecedentibus, & ſubſe-
quentibus *leg. Sed etſi adijciatur ff. pro
Socio*, *leg. His verbis* 100. *ff. de legat.* 3.,
Rota deciſ. 2313. *num.* 1. *coram Cocci-
no*, *& deciſ.* 564. *numer.* 25. *part.* 19.
tom. 2., onus verò ſolutionis coniun-
ctum certæ ſpeciei, licèt operetur, vt
ipſa res potiùs, quàm pecunia ſit in
obligatione, attamèn, vel id procedit,
19 quando ex conuentione colligitur,
quod idem Promiſſor teneatur ad
emendum *Bart. in leg. prima ff. de act.*

em-

empt., *Socein. Sen. dicto conſ.* 247. *in fine lib.* 2., *De Luca ad Gratian. dicta diſcept.* 579. *num.* 4., vel intelligitur per actum facultatiuum ſoluere debentis, quod quocumque modo poſſit conſequi liberationem, itaùt ſicuti ſi verbum *ſoluere* eſſet iniunctum verbo *pecuniam*, ſtrictè acciperetur, & deberet interuenire pecunia, ità deficiente di-
20 cto verbo, poſſit interuenire alius actus liberationis, vel ſolutionis, præſtando videlicèt, vel pecuniam, vel ſpeciem, vt in puncto firmat *Alexand. conſ.* 95. *num.* 8. *lib.* 3., *Grat. diſceptat. forenſ.* 14. *num.* 18., *& ſeqq.*, *Tranchedin. reſolut.* 31. *num.* 43., *Giurb. obſeruat.* 82. *num.* 4., vndè poſito, quod eſſet in libertate Caroli vnum, vel aliud præſtare, negari non poteſt, vt ſi eligens potiùs ſoluere pecuniam, ſeù eredens illam debuiſſe præſtare in caſu dictæ emptionis Animalium, cui non erat adiecta, nec vlla præfixio temporis, nec certa quantitas, excuſabilis non fuerit, ſi anteà non adimpleuit, præcipuè ad effectum effugiendi pœnam caducitatis.

Prætenſionem autèm, quod etiam emptio Animalium debuiſſet intrà terminum ſex menſium ex verbis Inſtrumenti: *Che ſe il detto Signor Abbate Carlo mancaſſe dentro il termine ſopra eſpreſſo di recuparare detto Podere, ò pagare dette bonificazioni, e meglioramenti, & altro come ſopra, a'quali peſi ſi è come ſopra obligato*, nec minùs validam DD. agnouerunt; vltrà quod enim adhùc terminus non potuiſſet currere,
21 niſi facta liquidatione, vt probant auctoritates relatæ in prima Deciſione §. *Secundò quia*, adhùc cùm defectus recuperationis intrà terminum ſex menſium litteralitèr referatur ad redemptionem Prædij, & ſolutionem melioramentorum, non poteſt extendi ad alia, cum ſemper dictione deſupèr habita fuerit ad illa relatio *a'quali come ſopra ſi è obligato*, vndè cùm deſupèr ſe obligaſſet abſque vlla præfinitione temporis, idem etiam intelligendum eſt in parte poſteriori, ne in totum alteretur, ſeù potiùs induceatur noua diſpoſitio deſtructiua antecedentis, contra naturam dictæ dictionis,
22 quæ omnes qualitates, & modum ſuprà expreſſum repetit *leg. Item quæritur* §. *Item Iulianus ff. locat.*, *Barboſ. tract. var. dict.* 451. *num.* 1., *Card. de Luca de fideicom. diſcurſ.* 32. *num.* 9., *Rota deciſ.* 691. *numer.* 8. *part.* 18. *recentior.*

Faciliùs tamèn abierunt in dictam ſententiam, quia concurrunt argumenta excluſiua cuiuslibet culpnſæ negligentiæ, dùm Carolus præſtitit plurimas res pro vrgentijs Ioannis Mariæ, ac etiam pretium aliquorum Animalium, & licèt fuerit requiſitus extraiudicialitèr pro emptione aliorum, & exageraverit immenſitatē expenſarum, omnes Teſtes tamèn dicunt, illum fuiſſe promptum, & emptorum totum id, quod erat neceſſarium, vt de facto poſt interpellationem reſolutionis donationis denuò proteſtatus fuit, deponendo ad dictum effectum ſc. 150., quorum depoſitum pro ſolutione, & implemento habendum eſt, ne ius liquidum, & certum exoriens ex donatione in principalioribus ſui partibus adimpleta retardetur exceptione ſolutionis, ſeù
23 emptionis illiquidæ quantitatis Animalium, quæ ob diſcrepantiam etiam Peritorum in determinanda eorum quantitate, opus habebat declaratione Iudicis *leg. Satisfactio ff. de ſolut.*, *Fachin. controu. iur. lib.* 7. *cap.* 92. *verſic. hoc igitur*.

Et ità vtraque &c.

Bononien. Dotis.

Veneris 16. *Martij* 1703.

A R G V M E N T V M.

Pro legato Dotis datur actio Legatario etiam procedendi contra Bona propria hæredis non reddentis rationem, etiamſi hæres ſit cauſa pia.

S V M M A R I V M.

1 *Non eſt locus reſtitutioni in integrum niſi conſtet de nullitate, vel iniuſtitia Sententiarum.*

2 *Eccleſia hæres inſtituta non tenetur de proprio Creditoribus hæreditarijs.*

3 *Limita, ſi non reddat legitimam rationem, & appareat apud eamdem plures redditus hæreditarios remanere.*

4 *Eccleſia, quæ eſt cultrix iuſtitiæ, non debet locupletari cum aliena iactura.*

5 *Notula extraiudicialis cum ideali æſtimatione bonorum non ſupplet vices Inuentarij.*

6 *Amplia ſi careat pluribus rebus ad vſum hominum neceſſarijs.*

7 *Peritia in pluribus ſui partibus erronea non probat ſtatum hæreditarium.*

8 *Fœmina iàm dotata, licèt excluſa reperiatur à Statuto, ſi tamèn dos ſuccedat loco Legitimæ, facit numerum, & partem ad fauorem Maſculorum.*

9 *Confeſſio Religioſi emiſſa in Inſtrumento non docto de ſuſpicione fraudis probat, ſiuè adſit interuentus Superioris, ſiuè non.*

10 *Error in facto corrigitur per rem iudicatam poſteriorem, quæ facit rem notoriam, & euidentem.*

11 *Error Peritiæ in Iure conſiſtens corrigi debet per Iudicem, non per alium Peritum.*

12 *Legatum dotis requirit celerem ſatisfactionem.*

DECISIO XVI.

Reliquit Innocentius Razzalius libras 4500. Annæ Mariæ Razzaliæ, quotiès carnalitèr, vel ſpiritualitèr nuberet. Egit Legataria vna cum Viro contra Patres Miniſtrantes Infirmis Bononiæ hæredes Innocentij, ac obtinuit mandatum à Vicario Capitulari Ciuitatis Bononiæ, ſubſequentèr confirmatum per A. C., ac Rotam coràm RR. PP. DD. meis Muto, & Pio, infimùl eum exequatur contra bona propria ob non redditam rationem bonorum hæreditariorum, quibus Iudicatis adhùc non acquieſcentes ſupradicti hæredes, iterùm in gradu reſtitutionis in integrum coram Me pertentarunt reuocationem, ſed fruſtrà, dum prodijt reſolutio: *Non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum.*

Præmiſſa etenim regula, quod nunquam eſt locus prædictæ reſtitutioni, niſi conſtet de nullitate, & iniuſtitia
1 Sententiarum, euidentèr apparet ſubſiſtentia reſolutionis, dùm validitas mandatorum eſt incontrouertibilis, & iuſtitia effulget à clara diſpoſitione Innocentij in relinquendo Annæ Mariæ ſupradictum legatum, pro quo ſicuti iuſtè à primo Iudice fuit relaxatum mandatum, ita etiam ſubſequentèr demandata fuit eius exequutio etiam contra bona propria hæredum, ob non legitimam redditionem rationis bono-
2 rum hæreditariorum, ex quo licèt Eccleſia teneri non poſſit de proprio, vt firmat *Card. de Luc. de hæred. diſc. 22. num. 12., Rot. deciſ. 184. num. 19. & 20. par. 9. recen. & in Sabinen. Bonorum ſuper articulis 29. Ianuarii currentis anni §. Præſertim coram Me*, attamèn regula fallit, quotiès non reddit legitimam
3 rationem, & apparet remanere apud eamdem plures redditus hæreditaris, cum tunc indubitatè teneatur etiam in bonis proprijs, dùm æquum non eſt, vt
4 illa, quæ eſt cultrix iuſtitiæ locupletetur cum aliena iactura *cap. quibuſdam 4. de fideiuſſor. cap. 1. de depoſit. cap. 1. de ſolut., Facchin. controuerſ. 20. lib. 6. Rota deciſ. 599. num. 4. coram Bichio, & in Romana Cenſus 28. Ianuarii 1692. §. Etenim cor. clar. mem. Card. Cauallerino.*

Et quod res ita ſit, apertè deprehenditur non ſolum ex quo non docetur de legitimo Inuentario, dùm tantùm fuit exhibita extraiudicialis notula cum ideali æſtimatione bonorum,
5 quæ pro Inuentario non eſt reputanda, iuxtà *Text. in §. Si verò abſunt, Auth. de hæred. & falcid Gratian. diſcept. 767. num. 5. Rota coràm Pamphil. deciſ. 399. num. 7., & coram Celſo deciſ. 325. num. 7.*, ac in ea deficiunt plures res ad vſum humanum neceſſariæ, quibus regulari-
6 tèr nemo carere ſolet, vt linteamina pro proprio indumento, & ſimilia *leg. ſi quis intra Cod. de bon. proſcript., Grat. conſil. 35. num. 6. lib. 1., Honded. conſ. 38. num. 19.*

*num.*19. *lib.*1., *Rota deciſ.*658. *num.*4. *par.*19. *recen. tom.*2., ſed etiam quia Peritia ad dictum effectum exarata ap-
7 paret in pluribus ſui partibus erronea, ac inſubſiſtens, quippe aſſumitur deſcriptio duplicis ſtatus, hæreditatis nempè Iacobi, & Innocentij filij, qui reliquit præſens legatum, inter bona tamèn Innocentij non adſcribitur, niſi tertia pars Cenſus Ciuennini, & tamèn in triplici Iudicato ab iiſdem Patribus acceptato firmatum fuerat, prædictum pro medietate ſpectare ad hæreditatem Innocentij, ac ita etiam expreſſum fuerat in acceptatione Sententiarum, ſimiliſque error irrepſit quoad fructus, dùm calculauit ad creditum Innocentij ratam correſpondentem tertiæ parti ſortis, quam illi adſcripſerat, quandò debebatur ſimilitèr eorum medietas, irà paritèr errarit in reponendis in hæreditatem Iacobi tornaturis 37. Prædij Razzalij, ac in ſubijciendo oneri emphyteutico proprio marte portionem Innocentij, quando identidem in iiſdem Iudicatis, etiam cum expreſſa relatione ad præſentem controuerſiam acceptatis firmatum fuerat, quartam partem ſpectare ad Innocentium.

His accedit alter error non minor prioribus, dùm calculauit legitimam debitam in bonis Iacobi in ſolo triente, hoc eſt in libris 5448., quæ tamèn habito reſpectu ad ſemiſſe, ex quo Teſtator reliquerat quinque filios, & Antonius Maria renunciauerat ſuam portionem Innocentio, aſcendit ad libras 8172. [illegible] cùm dubitari non poſſit, quod licèt intèr filios adfuerit vna fœmina iam dotata adhùc faceret numerum, & partem ad fauorem maſculorum, etiamſi adſit Statutum excluſiuum fœminarum, quod cum incipiat à do-
8 tatione, non autèm ab excluſione, & ſic dos ſuccedat loco legitimæ, ſicuti ſi ad eamdem fœmina eſſet admittenda, faceret partem, ita etiam debet illam facere admiſſa ad dotem, quæ loco legitimæ ſucceſſit, vt pluribus relatis probat R.P.D.Seuerolus *reſp.9.n.9.penès Albit.de inconſt.in iudic.*

Vndè cum omnes dictæ partitæ vna cum fructibus decurſis vſque ad annum 1701.emanatæ Peritiæ conſtituunt ſtatum hæreditarium Innocentij in libris 41526., & debita vna cum legatis non excedant lib.15055.45.manifeſtum eſt, remanere apud hæredes ſummam excedentem pro ſatisfactione dotis.

Neque ad debitum prædictæ hæreditatis ponendum eſt pretium domus in Parochia Sancti Sebaſtiani pro libris 1500.cambium librarum 400.creatum ad fauorem Antonij Riccij, necnon aliud cambium lib.350. ad fauorem eorundem PP. Miniſtrantium Infirmis; Quia omnia dicta debita ſpectant communitèr etiam ad Monaſterium ex perſonis fratrum de Razzalijs profeſſorum in eadem Religione Miniſtrantium Infirmis, cum pecuniæ fuerint erogatæ in extinguendis debitis communibus, vt probat Inſtrumentum publicum confeſſionis eorundem PP. de Razzalijs, in quo etiam illis fuerant promiſſæ libræ 150. annuæ, cum confeſſio emanata in dicto Inſtrumento etiam cum interuentu Superioris plenè pro-
9 bet non docto de ſuſpicione fraudis, vt in durioribus terminis Monialis confitentis abſque interuentu Superioris dixit *Rota in Romana Pecuniaria* 16. *Ianuarii anni præteriti* §. *Haud releuante coram Reuerendiſſimo D.meo Decano.*

Minùsque opus fuit deuenire ad electionem tertij Periti, cum prædicti errores, vel conſiſtunt in facto, & ſunt
10 iàm correcti per rem Iudicatam facientem rem notoriam, & euidentem *Rota deciſ.*145. *num.*18. *par.*17. *& deciſ.*530. *num.*8. *par.*19. *recen. tom.*2., aut conſiſtunt in iure, vt eſt computatio legitimæ de ſemiſſe ad trientem, &
11 & illi corrigi debent per Iudicem, non autèm per nouam electionem Periti, ne alioquin detur Proceſſus in infinitum *Rota deciſ.*522. *num.*1. *par.* 18. *recen.* in lite præſertim agitata per 30. annos pro conſequutione pij Legati dotis re-
12 quirentis celerem ſatisfactionem *leg.*1. *ff.ſoluto matrimonio, Rota dec.*184. *n.*4. *par.*18. *recen.*

Et ità informationibus tantùm Annæ Maria, & viro reſolutum fuit &c.

Illerden. Proceſſionum ſuper Manutentione.

Mercurij 21. Martij 1703.

ARGVMENTVM.

Omnes Clerici, præſertim Sæculares, & filii Ciuitatis, in qua degunt, & Beneficia, vel Officia poſſident, accedere tenentur ad ſolemnes Proceſſiones ab Eccleſia fieri ſolitas, & pro Ciuitatis, aut Diœceſis more neceſſarias, quæ ſine magno Populi ſcandalo omitti non poſſent.

SVMMARIVM.

1 *In Iudicio manutentionis poſſeſſio probatur per teſtes, licèt examinatos ad perpetuam.*

2 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione Partis in iudicio.*

3 *Omnes Clerici Ciuitatis, præſertim Sæculares Beneficia, vel Officia poſſidentes accedere tenentur ad ſolemnes Proceſſiones per Eccleſiam fieri ſolitas.*

4 *Sola iuris aſſiſtentia ſufficit ad obtinendam manutentionem.*

5 *Concluſio firmata* nu. 3. *procedit ſignanter reſpectu Proceſſionum, quæ pro Ciuitatis, aut Diœceſis more neceſſariæ dicuntur, adeoùt ſine magno Populi ſcandalo omitti non poſſent.*

6 *Manutentio datur ad Statum.*

7 *Limita ſi agatur de re diuinum cultum reſpiciente, quo caſu ſola ſeruitiorum præſtatio ſpectatur.*

DECISIO XVII.

DIxerunt DD, dandam eſſe manutentionem Capitulo, & Canonicis Cathedralis Illerdæ in poſſeſſione, ſeù quaſi celebrandi ſolemnes Proceſſiones cum interuentu Beneficiatorum, Cappellanorum, & Portionariorum, quia docuit de eius poſſeſſione per plures Teſtes, qui licèt examinati ad perpetuam, attamèn in Iudicio manutentio-
1 nis, in quo ſufficiunt leuiores probationes, admittuntur, *Rota dec.644. nu.1. coram Emerix, & in Romana ſeù Nullius ſuper manutentione 3. Aprilis anni præteriti §. Neque obſtare potuit cor. R.P.D. meo Scotto*: Eòque magis, quia eadem poſſeſſio non impugnatur à Beneficiatis, qui tantùm prætendunt ipſis deberi pro Proceſſionibus certas diſtributiones, vt patet ex articulis ſuper altero dubio
2 ſuper Remiſſoria, quæ poſſeſſio in Iudicio admiſſa ſuperlatiuè probat ad obtinendam manutentionem *leg. Non ideò Cod. de liber. cauſ. Rot. dec. 690. num.2. coram Emerix Iun., & dec.648. nu.2., & ſeq. coram Bich., & in Reatina fideicommiſſi 15. Aprilis 1701. §. Siquidem in fin. coram R.P.D. meo Pio.*

Faciliùs attenta etiàm diſpoſitione tàm Ritualis Romani ſub titulo de Proceſſionibus, quàm Sac. Concilij Tridentini *cap.13. ſeſs.25. de Regul.* ſecundum quam omnes Clerici præſertim ſæculares, & filij Ciuitatis, in qua degunt, & poſſident Beneficia, vel Officia, tenentur accedere ad ſolemnes Proceſ-
3 ſiones per Eccleſiam fieri ſolitas, & firmant *Barboſ. ad Concil. d. cap.13. nu.23. Franceſ. de Eccleſ. Cathedr. cap.25. n.343. Card. de Luc. de iuriſd. diſc.100. nu.30. Pignatell. conſult canon. 30. nu. 1., & ſeq. tom.4., Nicol. lucubr. canon. lib. 1. tit.31. num.22.*, ac iunctis particularibus Conſtitutionibus Eccleſiæ, quas ordinationes Chori appellant pro validis, & in viridi obſeruantia canonizatis etiam in Rota ad inſtantiam Beneficiatorum contra Capitulum *in Illerden. Iuris mulctandi ſuper declaratione pœnarum 26. Iunij anni præteriti §. Reſpectu verò coram R. P. D. meo Muto*, quibus ſtatuitur, vt omnes Reſidentes teneantur accedere ad Proceſſiones, quæ fiunt extra Eccleſiam, niſi fuerint legitima cauſa impediti, *Summ. Capituli num.4.*,
4 cùm ex dicta Iuris aſſiſtentia reſpiciente etiam ſeruitium, & decorem Eccleſiæ, quamuis deficeret actualis poſſeſſio, competeret manutentio, *Rot. deciſ.524. num. 24. part. 19. rec. tom. 2., & in Nullius, ſeù Vrgellen. Primitiarum 23. Iunij anni præteriti, coram R. P. D. meo Muto, & in Firmana Iuriſdictionis 15. Aprilis 1701. §. Quæ quidem Iuris aſſiſtentia coram R̃mo D. meo Decano.*

Nec dubitari poteſt, quin prædicta procedant etiam reſpectu Proceſſionis

in

in honorem S. Anaſtaſij Patroni Ciuitatis Illerdæ, quæ dedit cauſam præſenti diſputationi, quia cum illa ſecundum morem Ciuitatis ſit vna ex ſolemnioribus, & publicis fieri conſuetis, ità ùt ſine magno ſcandalo Populi omitti non poſ-
5 ſit, neceſſaria dicitur ſaltèm ex conſuetudine Diœceſis, quę ad dictum effectum eſt attendenda, vt de Proceſſione Sancti Ianuarij Patroni Ciuitatis Neapolis probat *Card. de Luc. de iuriſd. d. diſc.* 100. *ſub num.* 9., *Pignatel. citat. conſult.* 30. *num.* 4., *Rot. deciſ.* 740. *num.* 1. *coram Emerix Iun.*

Haud refragante, quod Capitulo non
6 poſſit ſaltèm concedi manutentio, niſi ad ſtatum cum ſuis circumſtantijs, hoc eſt, ſolutis diſtributionibus, *Poſth. de manut. obſer.* 73. *nu.* 11., *& in Ciuitatis Caſtellana manutentionis* 3. *Iulij* 1690. §. *Cum enim coram bo: me: Vrſino*, *penès Albic. de inconſt. in iudic. dec.* 17. *nu.* 2., quia cum iam fuerit probata poſſeſſio Beneficiatorum interueniendi in dictis Proceſſionibus, non eſt interim retardanda Capitulo manutentio, cum Beneficiatis remaneat facultas in ſuo iudicio cogendi Capitulum ad diſtributiones, ſi ius, vel conſuetudo aſſiſtat ad illas præſtandas, interim verò non eſt illi retardanda manutentio in receptione dictorum ſeruitiorum, cùm agatur
7 de re reſpiciente cultum diuinum, *Rota in Vrgellen. Seruitutum* 15. *Maij* 1695 §. *Et diſtinguendo in fin.*, *&* §. *Et hoc coram bo: me: Vrſino*, *&* 22. *Maij* 1699. §. *Præſuppoſito cor. R. P. D. meo Lancetta*.

Et ità informante tantùm Capitulo, reſolutum fuit &c.

Illerden. Proceſſionum ſuper Remiſſoria.

Mercurij 21. *Martij* 1703.

ARGVMENTVM.

Remiſſoriæ eſt locus in materia profana, quoties conſtat de releuantia materiæ articulatæ.

SVMMARIVM.

1 *In materia profana, concedenda eſt Remiſſoria, etiàm nō dato fumo veritatis.*
2 *Etiamſi vnus tantùm articulus faceret ad cauſam.*
3 *Clerus conſtituens corpus diuerſum à Capitulo, debet ſeparatim inuitari ad Proceſſiones.*
4 *Capitulum non poteſt cogere Beneficiatos ad intereſſendum Proceſſionibus, niſi ſoluta mercede, & diſtributione.*
5 *Conſuetudo in materia Ceremoniarum tamquam lex eſt obſeruanda.*
6 *In Choro non licet tempore diuinorum officiorum tranſire de vno loco ad alium, minuſque occupare ſedes vacuas dignitatum.*
7 *Per teſtes corroborantur ſcripturæ, & è conuerſò.*

DECISIO XVIII.

Contemporaneè ad aliud dubium ſuper manutentione reſolutum ad fauorem Capituli Cathedralis Illerden. dubitaui etiam ad inſtantiam Beneficiatorum, Portionariorum, & Cappellanorum eiuſdem Eccleſiæ; *An illis eſſet concedenda remiſſoria*, quàm eſſe dandam reſponſum fuit cum retardatione, vel ſine.

Motiuum ità reſoluendi præbuit ipſamet materia articulata, quæ vtpote profana, & releuans, viam ſemper
1 aperit conceſſioni articulorum, ſeù remiſſorię etiàm non dato fumo veritatis, cum probationes non ſint coanguſtiandæ *cap. Quoniam*, *vt lite conteſt. leg. Ad probationem C. de probat.*, *Rot. dec.* 323. *num.* 2. *part.* 19. *recent.*, *& in Foroſempronien. Bonorum ſuper articulis* 1. *Iulij* 1693. §. 1. *cor. R.mo Manuel.*, etiam ſi vnus tantùm articulus faceret ad
2 cauſam, cum hoc non obſtante omnes ſint admittendi, *Ridolphin. in prax parte* 1. *nu.* 84., *Rota in Fulginaten. Teſtamenti* 3. *Decembris* 1691. §. *Nec obſtat coram R.mo Taronen.*

Releuantia autem eſt patens, quia à primo articulo vſque ad ſeptimum probare intenditur, quod Beneficiati vna cum Portionarijs, Cappellanis, & alijs conſtituant vnum corpus omninò diſtinctum, & ſeparatum à Capitulo,
3 & habeant ſua Capita, & quod Epiſcopus quando capit poſſeſſionem, exhibeat

beat ſuas Bullas non ſolum Capitulo, ſed etiàm Clero, & quod duo, vel vnus Sindicus interueniant pro dicto Clero in Sinodis, & quod in Proceſſionibus, quæ fiunt à Ciuitate, d. Clerus inuitetur ſeparatim à Capitulo; Vnde non poteſt dubitari omnia prædicta facere ad cauſam pro decernendo modo, quo Corpus debet inuitari, & accedere ad Proceſſiones, *Rota deciſ. 229. nu. 3., & 1197. nu. 8. coram Emerix, & Vercellen. reintegrationis ſuper Remiſſoria 22. Iun. 1701 §. His itaque coram R. P. D. meo de la Tremoille.*

A ſeptimo verò vſque ad decimum ſextum articulum probandum aſſumitur, quod Beneficiati ſolent ab antiquo tempore percipere certas diſtributiones pro interuentu in Proceſſionibus, & in illis, quæ fuerunt demandatæ à pijs fundatoribus, participant etiam certam, & diſtinctam diſtributionem pro Anniuerſario, quod celebratur antequam progrediatur Proceſſio, quodque Capitulum paucis ab hinc annis renuat illas ſoluere, propter quod Beneficiati noluerint interuenire, ex quibus probatis debita eſt Beneficiatis manutentio in poſſeſſione exigendi, & Capitulum non
4 poterit cogere Beneficiatos ad intereſſendum niſi ſoluta mercede, ſeù diſtributione, & quidem etiam duplici, quando functio eſt duplex, *Gatl. obſeruat. 44. nu. 8. lib. 1., Gratian. diſcept. 692. n. 10. Card. de Luca de Iuriſdict. diſc. 85. in fin. Rota in rec. dec. 150. num. 3. part. 5., & dec. 10. nu. 13. part. 16.*

Eadem releuantia reſultat à 15. ad vltimum, dum reſpiciunt modum recipiendi oſculum pacis, prętendunt enim Beneficiati, quod ex antiqua conſuetudine, quando ex aliqua parte Chori non aſſiſtat vllus Canonicus, vel Dignitas, tunc Beneficiatus immediatè ſequens accipiat pacem à Presbytero pluuiali induto, nec liceat cuiquam Canonico ſedenti ab altera parte Chori diſcedere, vt pacem recipiat immediatè à Sacerdote induto pluuiali, illamque tradat Beneficiatis, quæ conſuetudo eſt plurimum attendenda, nedum quia
5 in materia Ceremoniarum tamquam lex eſt ſeruanda, *Card. de Luc. de Canon. diſc. 3. num 4., Rota deciſ. 102. num. 17. part. 10., & in Hiſpalen. Proceſſionis ſuper primo, & 2. dubio 28. Ianij 1700. per tot. coram R. P. D. meo Anſaldo*; Sed etiàm quia tàm ab ordinationibus Chori, quàm etiam diſpoſitione Iuris ſtatuitur, vt non liceat cuiquam tempore Diuinorum officiorum tranſire de vno loco ad alium, minùſque occupare va-
6 cuas ſedes Dignitatum, & Digniorum, *Gauant. in manuali Epiſcopor. verbo Canonicorum munera in addit. num. 3., Pignatell. conſult. Canonic. 83. num. 5., & conſult. 264. num. 6. tom. 4., Barboſ. de Canonic., & Dignitat. cap. 18. num. 41., Panimoll. dec. 2. adnot. 8. nu 36.*

Nec releuat, quod dicti articuli veniant reijciendi, ex quo probatio fieri poſſit per ſcripturas, cum etiamſi aliqua probatio ex eiſdem reſultare poſſit, nihilominus non cenſeatur interdicta facultas illam faciendi per teſtes, cum hi ſcripturas corroborent, & è conuerſo ſcripturæ teſtes, *Rot. deciſ. 463. num. 2. part. 1. diuerſ., & dec. 254. num. 6., & cor. Priol., & in Gerunden. Capituli 21. Ianuarij 1701. §. finali coram R. P. D. meo de la Tremoille.*

Et ita vtraque &c.

Illerden. Proceſſionum.

Veneris 23. Martij 1703.

ARGVMENTVM.

Presbyteri & Clerici, tàm Sęculares, quàm Regulares, etiam exempti accedere tenentur ad Proceſſiones à Rituali Romano indictas, vèl à Conſuetudine introductas, quæ ſufficit decennalis à geminis actibus deſumpta.

SVMMARIVM.

1 *Ex diſpoſitione S. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regul. cap. 13. Presbyteri, & Clerici, tàm Sæculares, quàm Regulares, etiàm exempti tenentur accedere ad Proceſſiones à Rituali Romano indictas, vel à conſuetudine introductas.*

2 *Conſtitutionibus particularibus Eccleſiæ ſe ſubijciunt Beneficiati, aliique omnes Presbyteri intereſſentes earum lectioni quo-*

quolibet anno in Capitulo; preſertim ſi iiſdem vſi fuerint contra Capitulum.

3 *Beneficiati, cæterique Presbyteri conſtituunt vnum corpus cum Capitulo quoad actus chorales, & alios Diuina concernentes officia.*

4 *Quando Capitulares accedunt ad Proceſſiones conſuetas, inferiores non poſſunt ab illis, niſi cum maxima ſciſſura, & ſcandalo abſtinere.*

5 *Presbyteri omnes obtinentes ab Eccleſia redditus, & Beneficia, vti eius particularia membra, in vnum conuenire debent coniunctis votis, & pietatis officiis.*

6 *Solo decennalis Conſuetudo à duobus actibus deſumpta ſufficit ad hoc, vt Proceſſio dicatur conſueta.*

7 *Proceſſio in honorem Protectoris Ciuitatis à Conſtitutionibus Eccleſiæ ordinata dicitur publica.*

8 *In inſtitutione Proceſſionum interueniſſe præſumitur Epiſcopi mandatum.*

9 *De iure Beneficiati, & Portionarij ad conſuetas Eccleſiæ Proceſſiones accedere tenentur ratione ſolius Beneficij, & ſeruitij, quod eidem præſtatur.*

DECISIO XIX.

POſt reſolutionem alterius Dubij ſuper manutentione aſſumpta in petitorio diſputatione; *An Beneficiati, Cappellani, & Portionarij teneantur accedere cum Capitulo ad omnes Proceſſiones ab Eccleſia fieri ſolas*, emanauit pariter reſolutio ad fauorem Capituli informantis.

Quoniam illud habet intentionem fundatam tàm ſuper diſpoſitione Concilij Tridentini *ſeſſ. 25. de Regular. capit. 13.*, quàm etiam in Conſtitutionibus particularibus Eccleſiæ: Et quidem in diſpoſitione Tridentini, cum ab eo-
1 dem obligentur accedere ad Proceſſiones à Rituali Romano indictas, vel Conſuetudine introductas Presbyteri, & Clerici tàm Sæculares, quàm Regulares, etiam exempti, & firmant *Perez de Lara de Cappellanijs lib. 1. cap 24. nu. 29. Campanil. in diuerſ. Iur. Canon. rubric. 12. cap. 12. nu. 12., & ſeqq., Leon. in theſaur. for. Eccleſ. par. 1. cap. 8. nu. 18., Ventrigl. in praxi rer. notab. annot. 12. §. vnico nu. 5., Rodriq. quæſt. regul. tom. 3. q. 36. art. 1., Tamburin. de Iur. Abbat. tom. 3. diſput. 5. quæſt. 12. nu. 55., & num. 81., Rota dec. 740. num. 1. cor. Emerix Iun.*

Similiſque obligatio iniungitur ab Ordinationibus Chori eiuſdem Eccleſiæ, quia ibi præcipitur, quod omnes Reſidentes, niſi fuerint legitimè impediti, teneantur accedere ad Proceſſiones, cum dictæ Conſtitutiones ſiue proceſſerint à Capitulo, ſiue ab Epiſcopo, obligent etiam Beneficiatos, ac alios Presbyteros Eccleſiæ, dum leguntur
2 quolibet anno in Capitulo, præſentibus etiam Beneficiatis, Cappellanis, & Portionarijs, ob quam interceſſentiam ſe illis ſubijciunt, itaùt non valeant ampliùs illas impugnare, præſertim cum ijſdem vſi fuerint contra Capitulum *in Illerden. Iuris mulctandi ſuper negocio principali 26. Iunij 1702. coram R. P. D. meo Muto*, & in terminis reſpondit *Rota in Colonien. Præcedentiæ ſuper bono iure 4. Iunij 1696. §. Plures cor. eodem.*

Nec cauſæ ita ſtatuendi deeſt euidentiſſima ratio, quia cum Beneficiati, cæterique Presbyteri, quomodocumque ſumantur, & etiamſi prætendant habere certas prærogatiuas, & eſſe membra diſtincta, coaleſcant, & conſtituant
3 vnum Corpus cum Capitulo quoad actus chorales, & alios concernentes Diuina officia *Card. de Luca de Paroch. diſc. 28. nu. 13., Rota deciſ. 685. num. 9., & 39. coram Merlin., & deciſ. 72. nu. 2. coram Arguell.*; Incongruum eſt, vt quando Capitulares accedunt ad Proceſſiones laudabili conſuetudine intro-
4 ductas, inferiores cum maxima ſciſſura, & ſcandalo abſtineant *Felin in cap. Paſtoralis ſub nu. 10. de offic. Legat. Grattan. diſcept. 111. num 3., Lantuſc. in Theatr. Regular. verb. Præcedentia nu. 11., & 19. in fin., Nouar. in Summa Bullar. comment. 96. nu. 11., Bordon. oper. moral. in Theatr. Præced. num. 478, Pignatel. conſult. canon. tom. 4. cap. 90. ſub num. 6., Rota in Romana Præcedentiæ apud Panimoll. deciſ. 1. annot. 17. ſub nu. 1., & 2., & coram Emerix deciſ. 692. ſub num. 9., & 10., & deciſ. 1014. ſub num. 12.*, & fuit dictum *in Hiſpalen. Proceſſionis ſuper ſecundo dubio 28. Iunij 1700. coram*

R.P.D.

Digitized by Google

R.P.D. meo Anſaldo, *& in Colonien. Præcedentia ſuper bono iure* 4. *Iunij* 1696. §. *finali coram R.P.D. meo Muto*.

Vltrà autem obligationem euitandi ſcandalum, & ſciſſuram eum proprio corpore, concurrit etiam altera particularis ratio Diuini ſeruitij, quoniàm cum illi obtineant ab Eccleſia redditus,
5 & Beneficia, & ſic ſint eius particularia memba, ratio poſtulat, vt omnes in vnum conueniant coniunctis votis, & pietatis officijs pro communi bono ab Eccleſia expetito, quod Diuina Clementia miraculosè poſt ſimiles Proceſſiones, ſeù Litanias quandoque etiam incontinenti indulſit, vt ex *Tertulliano in Apologetica cap*. 39. firmat *Eucillon. de Proceſs. cap*. 2., *Raimaud. mor. oper. tom*. 15. *punct*. 8. *tit. Proceſſionis ſanctitas nu*. 4., *& ſeq*.

Inter Proceſſiones autem conſuetas, & ſolemnes abſque vlla difficultate adſcribi debet illa S. Athanaſij PatroniCiuitatis, vt fuit dictum in altero dubio ſuper manutentione, non ſolùm quia illa a multo tempore peragitur, quando ad
6 dictum effectum ſufficeret ſola decennalis, cum duobus actibus, *Antonin. var. reſol. lib*. 1. *reſol*. 103. *ſub nu*. 2., *Rota coram Emerix deciſ*. 40. *nu*. 4., ſed etiam quia tanquam ordinata in honorem Protectoris Ciuitatis, & comprehenſa in ordinationibus Eccleſiæ non poteſt dici priuata, ſed publica, vt vltrà allegatos *in præterita deciſione ſuper manutentione* §. *Fatiliùs*, firmat *Barboſ. in Summa Apoſt. deciſ. verb. Proceſſio n*. 23., *Ventrigl. in prax. rer. notab. annot*. 12. §. *vnico num*. 3. *in fin*., *& in Colonien. Præcedentia ſuper bono Iure* 4. *Iun*. 1696. §. *Plures coram R.P.D. meo Muto*.

Hinc pater reſponſio ad id, quod obijciebatur, quod conceſſa Remiſſoria ad effectum probandi, quod Beneficiati, & Portionarij conſtituant Clerum ſecundarium, & Corpus omninò ſeparatum à Capitulo, & quod debeant priùs inuitari ad eius Proceſſiones priuatas, & ſi velint interuenire, debeant illis perſolui omnes diſtributiones præſtari ſolitæ, non poſſit interim definiri, eoſdem obligatos eſſe ad interueniendum in prædictis Proceſſionibus; Vltra quod enim præſens diſputatio verſatur circa obligationem interueniendi in Proceſſionibus fieri ſolitis ab Eccleſia, quæ non poſſunt dici proceſſiſſe à ſolo arbitrio Capituli, dum præſumitur in ip-
8 ſa inſtitutione interueniſſe mandatum Epiſcopi, vt reſoluit Sacra Congregatio Rituum *in vna Hiſpalen*. 22. *Ian*. 1695. ad primum, proponente Eminentiſſimo Cardinali de Abdua, *Franceſ. reſol*. 37. *nu*. 18., *Rota cor. Buratt. dec*. 43. *nu*. 8.; Cùm tamen dicta exceptio reſpiciat potiùs modum, vel circa diſtributiones ſoluendas, vel circa neceſſitatem illos inuitandi, de quibus agi poterit completis probationibus, non poteſt interim tollere obligationem, quam de iure
9 habent Beneficiati, & Portionarij accedendi ad conſuetas Proceſſiones Eccleſiæ, quæ oritur ratione ſolius Beneficij, & ſeruitij, quod eidem præſtatur, *Pax Iordan. var. lucubr. lib*. 11. *tit*. 2. *nu*. 41., *Carol. Anton. de Luc. ad deciſ*., *Gratian. deciſ*. 232. *num*. 4. §. *An Sacerdotes*.

Et ità informante tantùm Capitulo &c.

Illerden. Receptionis Pacis.

Veneris 23. *Martij* 1703.

ARGVMENTVM.

Beneficiati, tamquam inferiores Capitulo, & Canonicis, Pacem recipere debent à Canonicis in ſuperiori loco exiſtentibus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiati ſunt inferiores Capitulo, & Canonicis*.
2 *Pax recipi debet à priore, & digniore cuiuſcumque ordinis, qui poſtea illam tradat inferioribus*.
3 *De iure non licet vacuam Sedem, vel Scallum Digniorum occupare, præſertim tempore celebrationis Diuinorum officiorum*.
4 *Vnitas in Choro requiritur*.
5 *Capitulum habet facultatem ſtatuendi circa ſtatum Chori*.

6 *Per-*

6 *Peruerſio ordinis ab Eccleſia ſtabiliti haud eſt admittenda.*

7 *Deciſio rei claræ Diuinum cultum reſpicientis non retardatur ex motiuo conceſſæ Remiſſoriæ.*

DECISIO XX.

INtèr multiplices controuerſias exortas intèr Capitulum, & Beneficiatos, Cappellanos, & Portionarios Cathedralis Illerdæ, vna etiam fuit circà modum recipiendi in Choro oſculum Pacis. Prætendebant enim in certis caſibus illud recipere immediatè à Diacono, vel Subdiacono celebrante, non autem à Canonicis, vndè propoſito per me dubio: *An tenerentur illud recipere à Canonicis*, ab ijſdem eſſe recipiendum concluſum fuit.

Quia cum Beneficiati ſint inferiores
1 Capitulo, & Canonicis, vt firmat *Gloſs. in cap. penult. verb. Aſſiſioſ. de Cleric. non reſiden.* ibique *Abb. num.* 8., *Butr. num.* 9., *Rota deciſ.* 237. *num.* 1. *coram Celſ.*, & *in Seguntina Præeminentiarum ſuper prælatione Altaris* 17. *Mar.* 1681. §. *Supponebantur coram bo:me: Rondinino*, conſequens eſt, vt Pacem recipere debeant non à Subdiacono celebrante, ſed à Canonicis exiſtentibus in ſuperiori loco, ſecundum claram diſpoſitionem Rubricæ Miſſalis, qua ſtatuitur, vt
2 Pax recipi debeat à priore, & digniore cuiuſcumque Ordinis, qui poſteà illam tradat inferioribus, vt explicant *Gauant. in rubrica eiuſdem Miſſalis part.* 2. *tit.* 10. *num.* 3., *Corſett. in Cæremonial. tract.* 1. *cap.* 12. *num.* 2., *Barboſ. de Canonic. cap.* 34. *num.* 31. *in fin.*, *Caſtald. in prax. Cæremoniar. lib.* 2. *ſect.* 2. *cap.* 3. *nu.* 1., *Biſſo in ſua liturgia tom.* 2. *litt. S. verb. Subdiaconus* §. 20., & 21., *Rota deciſ.* 865., & 866. *part.* 4. *diuerſ.*

Non obſtat, prædictam diſpoſitionem tunc ſolùm eſſe admittendam, quandò Canonici fixè, & immutabilitèr permanent in principio cuiuſcumque Ordinis, ſecùs verò quandò ſedent ab altera parte Chori, & tranſeunt ſolùm ad aliam ad effectum occupandi primum locum, & recipiendi Pacem, quam ob non exiſtentiam maioris in ordine reciperent Beneficiati immediatè à Subdiacono celebrante, cum per talem tranſitum tempore, quo celebrantur Diuina officia, inducatur maxima deformitas, & contraueniatur Ordinationibus Chori §. 12. quibus imponitur, vt nullus, dum Diuina officia peraguntur, ab vno Choro ad alium commeare attentet, niſi cauſa cantandi Antiphonas, cui etiam famulatur Iuris diſpoſitio, ſecundum quam non licet ſedem va-
3 cuam, vel ſtallum Digniorum occupare præſertim tempore celebrationis Diuinorum officiorum, vt prætèr auctoritates allatas *in deciſ. ſuper Remiſſoria* §. *Eadem releuantia in fin.* probat *Nauarr. de orat.*, & *Hor. Canonic. cap.* 10. *num.* 34.

Quippè cùm iam ad effugiendam quamcumque controuerſiam Capitulum determinauerit, vt impoſterum vnus ex Canonicis ex parte Præcentoris habeat Sedem fixam ex parte Decani ex eo, quia ſemper Canonicus Lectoralis, Pœnitentiarius, Inquiſitor, & Syndicus, qui ſedent à dicta parte, abſunt, & ſic frequentiùs adeſt Sedes vacua Canonicorum, prout DD. ſenſerunt impoſterùm, Canonicum debere ibidem ſedere ſed fixa, & immutabili, non autem illam occupare tempore celebrationis Diuinorum officiorum, diſcendendo ab altera parte Chori, & cauſare diſperſio-
4 nem loco vnitatis in dicto loco requiſitæ, ad animaduerſa per *Rotam coram Coccin. deciſ.* 198. *num.* 4., non poteſt prætendi vllus abuſus, & fraus iuribus Beneficiatorum, non ſolùm quia Capitulum habet facultatem ſtatuendi in
5 his, quæ concernunt ſtatum Chori. *Lotter. de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 14. *num* 88. *in fin. Pignatell. conſult. Canon.* 49. *num.* 21. *tom.* 6. *Rota deciſ.* 606. *ſub nu.* 1. *part.* 4. *rec.*; Verùm etiam quia aliàs tolleretur ordo hierarchicus, & poſſet dari caſus, quod non exiſtente ex parte Beneficiatorum vllo Canonico, ipſi reciperent pacem ante Canonicos, & Inferiores procederent Superioribus, nec gradatim reuerentia exhiberetur, con-
6 tra ordinem ab Eccleſia ſtabilitum, quod non eſt admittendum, *Card. de*

Luca de Praemin. diſc.24. ſub nu. 1., & de Regul. diſc.70. nu.5., Rota deciſ.310. nu.5. coram Gregor., & dec.342. nu.8., & ſeq. part.4. rec. tom.3.

Nec ſimiliter obſtuit dilatio expedita ſub motiuo conceſſionis Remiſſoriæ, quia ad dictum effectum fuit conceſſa cum retardatione, vel ſine arbitrio Rotæ. quarè cum ſimus in materia reſpi-
7 ciente Cultum Diuinum, & ſatis clara, non cenſetur interdicta facultas procedendi ad vlteriora in eius deciſione, *Rota deciſ. 1080. num. 3. coram Emerix Iun., & dec.155. nu.2. part.18. rec.*

Et ità informante tantùm Capitulo.

Imolen. Legitimæ, & Trebellianicæ.

Lunæ 26. Martij 1703.

ARGVMENTVM.

Donatario competit aſſociatio vigore clauſulæ *Conſtituti* ſuper rebus Fideicommiſſi pro detractionibus ſibi donatis ab hærede grauato.

SVMMARIVM.

1 *Donatio detractionum Legitimæ, & Trebellianicæ cenſetur facta commenſuratiuè ad omnia bona hæreditaria.*

2 *Præcipuè ex proteſtatione Donantis emiſſa in Donatione, quod ſibi detractiones competunt ſuper toto aſſe hæreditario.*

3 *In parte ſubſequenti non debet præſumi mutatio partis ſubſtantialis præcedentis diſpoſitionis.*

4 *Pater poteſt prohibere Filio detractionem Trebellianicæ.*

5 *Diſponens cenſetur velle ſe conformare cum alia diſpoſitione, ad quam ſe retulit.*

6 *In diſpoſitionibus ad piam cauſam omnis lata interpretatio ſumenda eſt.*

7 *Stipulatio pro ſe, & ſuis importat acquiſitionem proprio, & particulari nomine hæredis.*

8 *Prima alienatio facta ab hærede grauato debet imputari in eius detractiones.*

9 *Donans integras detractiones, ſi quid anteà alienauit, tenetur ſupplere de proprio.*

10 *Et debet retractare id, quod geſſit in diminutionem Iuris Donatarij.*

11 *Præcipuè quando donatio continet obligationem propriorum bonorum pro eius obſeruantia, & effectuatione.*

12 *Dictio* In *importat intrinſicitatem.*

13 *Verba cenſentur ſtare potiùs demonſtratiuè, quàm taxatiuè.*

14 *Donatis detractionibus, quæ de Iure competunt, veniunt detractiones Iuris, non Facti.*

15 *Dictio* Quam, & Quas *omnes importat totalitatem, ac integritatem.*

16 *Bona acquiſita à Viro in ſolidum cum Vxore cum rebus fideicommiſſarijs in cauſam eius detractionum debent adſcribi inter bona eiuſdem Viri.*

17 *Donatarius poteſt exequi mandatum de aſſociando vigore clauſulæ* Conſtituti *ſuper rebus fideicommiſſi pro detractionibus ſibi donatis ab hærede grauato.*

18 *Sententia continens reſeruationem Iurium, ſupponit ſubiectum reſeruabile Iurium.*

DECISIO XXI.

IOannes Baptiſta Ferrerius inſtituit hæredem Cæſarem filium cum vinculo fideicommiſſi, ac etiam mandauit, vt eidem eſſet ſolùm licitum diſponere de detractionibus Legitimæ, & Trebellianicæ in cauſas pias. Alienauit Cæſar plures res ad hæreditatem Paternam ſpectantes, & inter cætera acquiſiuit titulo permutationis cum aliquibus fundis hæreditarijs Prædium nuncupatum *di Santa Criſtina*, ac expoſt donauit Antonio Cerrono detractionem prædictæ Legitimæ, & Trebellianicæ, quam habebat, & de Iure illi competebat in bonis eius Patris, reſeruato ſibi vſufructu, ac Annæ Mariæ Vxori iniuncto onere celebrationis vnius Miſſæ quotidianæ pro Anima eiuſdem Cæſaris, relicto tamen ad fauorem Donatarij Iure nominandi Rectorem ad prædictum Beneficium, ſeù Cappellaniam. Vndè defuncto Donante, inſtetit Antonius pro mandato de aſſociando ad prędictum Prædium Sanctæ Chriſtinæ contrà Annam Mariam Vi-

Viduam relictam Cæſaris,ac illud obti-
nuit ab A.C. Aldrouando, quod hodiè
DD. ex pluribus ſenſerunt eſſe exe-
quendum.
Primò quia cùm Cæſar donauerit Le-
gitimæ,& Trebellianicæ detractionem,
quod eſt nomen Iuris ſe referens ad
omnia bona relicta à Teſtatore de tem-
pore obitus, cenſetur donaſſe ad nor-
mam Iuris commenſuratiuè ad omnia
bona per Teſtatorem relicta,& ſic etiam
Prædium, de quo agitur, quod eſt pars
1 prædictæ Legitimæ, & Trebellianicæ
juxtà *Text. in leg. Cùm quæritur C. de
inoff. Teſtam. Pariſ. conſil. 45. num.35.
vol.2. Borell. conſil.49. num.27.,& ſeq.
Menoch. conſil.1149. num.2.,& 34. Ro-
ta deciſ.128. num.2. part.14. recent.*
Secundò vrget, quod in prooemio
donationis Cæſar proteſtatus fuit ſibi
competere dictam detractionem ſuper
toto Aſſe hæreditario, de qua intelle-
xit diſponere, & ſic argui debet de to-
2 to habuiſſe rationem, cùm habito reſ-
pectu ad alienationes jàm factas illi
non competeret ampliùs ſaltèm detra-
ctio Trebellianicæ, quæ per prædictas
alienationes remanſerat conſumpta,
nec de dictis detractionibus ſuper tota
hæreditate diſpoſuiſſet, & ſic ad effu-
giendam euerſionem partis ſubſtantia-
lis antecedentis diſpoſitionis cenſeri
debet totum fuiſſe comprehenſum, nec
3 quidquam immutatum, juxtà *Text. in
leg.3. ff. de probat. Rota deciſ.513. n.5.
par.19. rec. tom.2., & in Romana, ſeù
Balneoregien. Fideicommiſſi 8. Martij
1700. §. Non obſtante,& 20. Iunij eiuſ-
dem anni §. Cum itaque coram R. P. D.
meo Muto.*
Tertiò accedit Teſtatorem voluiſ-
ſe, de integra detractione hæredem
potuiſſe diſponere ad fauorem cauſæ
piæ, & Cæſarem in exequutionem pa-
ternæ diſpoſitionis Antonio donaſſe
cum onere Miſſarum, itaùt ſicuti Pa-
ter ſaltèm quoad Trebellianicam pote-
4 rat illam filio prohibere *Rot. deciſ.687.
num.5., & deciſ.1012. num.2. coram
Emerix, & deciſ.585. num.11. par.19.
recent., & in Bononien. Fideicommiſſi
de Boue 10. Iunij 1697. §. Quò verò co-
ram R. P. D. meo Caprara*, ità creden-
dum eſt eumdem in omnibus ſe confor-
5 maſſe cum diſpoſitione Patris, ad quam
ſe retulit *Manz. conſult.99. n.6. Gam-
ma deciſ. Luſitan. 222. num.8.*
Quartò facit ad intentum, quod ſu-
mus in diſpoſitione ad piam cauſam
etiam cum onere Miſſarum, ex quo ſu-
mi debet omnis lata interpretatio, vt
pinguiùs cauſæ piæ conſulatur, & Ani-
mæ ipſius Donantis, cùm ſimilium do-
nationum optima menſura ſit immenſi-
6 tas, vt inquit *Imperator in §. Sin minùs
igitur Auth. de non alien. Tiraquell. de
Priuileg. cauſ. piæ priuileg.62. per tot.
Cirocc. diſcept. 6. num. 33. Spada con-
ſil.5. num.10., & ſeq. tom.1. Rot. de-
ciſ.680. num.10. coram Cerro.*
Non obſtat, remedium aſſociationis
non competere ſuper controuerſo Præ-
dio, quod non poteſt cenſeri hæredi-
tarium Ioannis Baptiſtæ, dùm licèt
acquiſitum cum re fideicommiſſaria,
attamen ſtipulatio fuit concepta pro ſe,
& hæredibus ſuis importans acquiſitio-
7 nem proprio, & particulari nomine
hæredis grauati *Gloſ. in leg. Imperator
27. §. final. ibique Bartol. ſub §. primo
ff. de legat. 2. Rot. deciſ.227. num.23.
par.15. rec., & in Romana Fideicom-
miſſi Proſperi Sen. de Caffarellis prima
Iunij 1699. §. Siquidèm coram R. P. D.
meo Lancetta.* Quia vltrà quod dictum
Prædium adhùc comprehenditur inter
detractiones, in quam cauſam cedunt
primæ alienationes factæ per hæredem
8 grauatum *ex vulgat. Text. in leg. Mar-
cellus §. Res quæ ff. ad Trebell. Rot. de-
ciſ.331. num.8. coram Priol., & de-
ciſ.134. num.1. coram Emerix Iun., &
deciſ.503. num. 11. par. 19. rec. tom.2.*
attamen vis non ſtat in ſubrogatione,
ſed in animo donandi, cùm quotiès Cæ-
ſar intellexit integras detractiones do-
nare, ſubintrat neceſſariò expoſt ſub-
rogatio, & obligatio ſupplendi de pro-
prio, quod fuit alienatum, cùm ſemper
ad arguendum quid fuerit comprehen-
ſum in donatione ſpectanda ſit mens
9 Donantis *leg. final. ibique Bald. C. quę
res pignor. obligar. poſſ. Crauett. con-
ſil.561. num.1. 6., & 7. Theſaur. de-
ciſ.99.*

ciſ.99. num.12. Rot. deciſ.349. num.4. coram Celſ qua patefacta, quod geſſit in diminutionem Iuris Donatarij retra-
10 ctari debet, vt firmat *Card. de Luc. de Donat. diſc.46. num.4.* præcipuè atten-
ta obligatione propriorum bonorum pro omnium obſeruantia, quæ comprehendit omnia eius bona pro dona-
11 tionis effectuatione *Rot. deciſ.5. n.10. poſt Zacch. de obligat. Camer., & deciſ.188. num.26. coram Peutinger., & deciſ.408. num.29. par.16. recent.*

Nec pro comprehenſionis excluſione ſufficiens fuit donatas fuiſſe detractiones, quæ competebant in bonis Patris, adeoùt excludantur jàm peractæ, ex quo dictio *in* importet locum,& intrin-
12 ſicitatem in ipſa re, non autem extrinſeca *Gratian. conſil.52. num.29. lib.2. Vulpell. de Præpoſit.,& Aduert. diction. in ſub princip. fol.44. Rota deciſ.911. num.13. coram Coccin., & deciſ.42. num.4. coram Cerr.* cùm dicta verba cenſeantur ſtare demonſtratiuè, vt ſcire videlicèt potuiſſet, à qua hæreditate profluerent, non autem taxariuè excludendo portionem habitam ad computum dictarum detractionum, quæ in
13 antecedenti vniuerſalitate verborum comprehenditur *Menoch. conſil. 103. num.103.,& ſeq. Rota deciſ.438. n.11. par.6. rec.,& deciſ.28. num.26. par.8., & in Romana, ſeù Leodien. Fideicommiſſi de Archis* 24. *Martij anni præteriti §. Cæterùm dato in fin. cor. R. P. D. meo Muto.* Quod comprobatur duplici circumſtantia, vna nempè quia donauit detractiones, quæ de Iure competunt, & ſic non intellexit de detractio-
14 ne facti, ſed Iuris, & de integra *Mangil. de Imput. in proœm. num. 9. Rot. deciſ.127. num.3. par.19. rec.* altera videlicèt, ex quo ſub donatione cadere voluit omnes, & quaſcumque detractiones = ibi = *quam, & quas omnes*, = quare dijudicari debet comprehenſum etiam Prædium controuerſum, quo ſecluſo Donatarius non conſequeretur, niſi dimidiatam detractionem, vt ſuprà oſtenſum eſt, non autem omnes contrà
15 naturam dictæ dictionis importantis omnimodam totalitatem, ac integritatem, de qua *Baſchman de clauſul. cap.7. à num.16. ad fin. Cyriac. controuerſ.11. num.29. Rota deciſ.40. num.6. coram Bichio.*

Proùt non afficit, Prædium fuiſſe acquiſitum inſolidum cum Anna Maria, cùm hoc non obſtante adſcribendum ſit inter bona Viri, cùm Mulier non præſumatur habere niſi dotem, & Prædium de facto appareat acquiſitum cum rebus fideicommiſſarijs 10 cauſam detractionum eidem competentium,quod operatur, vt totum viro cenſeatur
16 acquiſitum, juxtà notum *Text. in leg. Quintus Mutius ff.de Donat. inter Vir., & Vxor. Rot. deciſ.396. num.6. par.19. rec. tom.2.*

Ex quibus cum euidentèr promanet, Prædium eſſe comprehenſum in donatione optimè reſultat juſtitia mandati de aſſociando innixa clauſulæ *Conſtitutæ*, à quo cum abſit etiam omnis nullitas ſubſtantialis, venit omninò exequendum *Rota deciſ.1131. num.1. coram Emerix, & deciſ.659. eodem num.1. par.19. rec. tom.2.* potiſſimè cum non agatur de præiudicando fideicommiſſo cum duplicata detractione, ſed contrà hæredem debentem reſtituere detractionem prædictam adhùc in hæreditate exiſtentem, nec à Donante conſumptam, & quæ in eadem donatione conſtituta eſt vſufructuaria
17 earumdem detractionum, quas modò difficiliùs valet impugnare *Card. de Luc. de Legitima diſcurſ.31. num.11., & 12. Bonden. collect. legal.11. n.251. vol.2. Rot. deciſ.158. num.26., & ſeqq. coram Bichio.*

Deniùm nec prædictæ detractioni reſiſtit Sententia Epiſcopi Imolen. quæ taxauit reſiduum Legitimæ in ſc. 2770. 76. cum fuerit contrà Tertios, & ad indicandum quantum ſupererat detrahendum ex fideicommiſſo, quinimò cùm ad computum ſummæ habitæ dinumerauerit alienationes, ex quibus in origine fuit acquiſitum Prædium controuerſum, potiùs confirmat prætenſionem Cerroni ad effectum aſſequendi petitam aſſociationem pro conſequutione totius quantitatis donatæ, potiſſi-

mè

mè cum contineat etiam reſeruationem Iurium, contrà quos de Iure, quæ ſupponit ſubiectum præſeruabile, & Iura 18 ab alijs conſequenda *Rota in Romana Retractus, ſeù Pecuniaria 18. Aprilis 1701. §. Et qua profectò coram R. P. D. meo de la Tremoille*.

Et ità vtraque &c.

Romana Reintegrationis.

Lunæ 26. Martij 1703.

ARGVMENTVM.

Aduersùs deliberationem nullam ex defectu legitimæ citationis in conceſſione exequatur, & exceſſiuam in credito danda eſt reintegratio, & Deliberatarius tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum à die commiſſi ſpolij, præcipuè quando res fuit ſubhaſtata ipſimet Creditori.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata oritur ex omiſſione appellationis intrà decendium.*

2 *Reſtitutio non datur aduersùs ſententiam validam, & iuſtam.*

3 *Sententia concepta ad fauorem hæreditatis dicitur conformis citationibus exequutis ad inſtantiam hæredis Beneficiati.*

4 *Hæreditas adita cum beneficio Legis, & Inuentarij habetur pro iacente.*

5 *Nullitas reiecta à Signatura Iuſtitiæ non attenditur in Sacra Rota.*

6 *Aduersùs deliberationem nullam, & exceſſiuam competit reintegratio.*

7 *Exequatur conceſſum non citato legitimo Defenſore Pupilli eſt nullum.*

8 *Curator renuncians muneri priùs acceptato, citari non debet, niſi cogatur ad illud retinendum, vel alius Curator deputetur.*

9 *Iudicium proſequutum contrà Pupillum citato Curatore, qui renunciauit, eſt nullum, etiamsì eius renunciatio non fuerit legitima, & illius officium perduraret.*

10 *Præcipuè ſi Pupillo legitima defenſio competebat.*

11 *Nemo poteſt ex contractu pro eius parte non adimpleto commodum reportare.*

12 *Ob conditionem conceptam per verba impersonalia reſpicientia vtrumque contrahentem, defectus ex parte vnius non poteſt cauſare reſolutionem contractus.*

13 *Conditio poteſt adimpleri per æquipollens.*

14 *Clauſula* = perche cosi &c. = *importat conditionem reſolutiuam adimentem conſenſum ab actu.*

15 *Conditionis adimplementum admitti non poteſt per æquipollens, quando pinguiùs non prouidetur.*

16 *Carceratus non poteſt pro debito Alimentorum retineri, poſtquàm Superioris mandato fuit relaxatus.*

17 *Omiſſio adimplementi, quod non erat profuturum, opponi non poteſt.*

18 *Deliberatio exceſſiua etiam in obulo eſt nulla.*

19 *Fructuum reſtitutio in ſpolio iudiciali proueniente ab omiſſa citatione poſſeſſoris fieri debet à die commiſſi ſpolij.*

20 *Idem procedit, vbi Pupillus non fuit defenſus.*

21 *Amplia ſi res non fuit ſubhaſtata tertio Licitatori ſed ipſimet Creditori agenti pro credito inſubſiſtenti, vel exceſſiuo.*

DECISIO XXII.

Marcus Antonius Ventura, & Carolus de Blancarijs ſublocarunt affictum Carcerum Nouorum Ioanni Aloyſio Bidò, & Stephano Deſonti, & inter cætera conuenerunt, quod pro exigendis creditis à Carceratis, quæ vſque ad diem incipiendi ſubaffictus ſpectare debebant ad Sublocatores; Ioannes Aloyſius, & Stephanus exercerent omnem diligentiam, ac pro habenda notitia quantitatis dictorum Creditorum deberet confici Inuentarium, cuius exemplar ab vtraque parte ſubſcriptum vnuſquiſque ex contrahentibus retineret. Modus autem faciendi diligentias pro dicta exactione ità expreſſus fuit = *Quanto all'eſattione de' ſudetti crediti, detti Sig. Gio. Luigi, e Stefano non ſiano tenuti ad altro, che a far le ſolite diligenze, per giuſtificar le quali ſolo baſti la fede di due* Te-

Teſtimonij, che deponghino con giuramento l'hauer fatte iſtanze a' Debitori per la conſecutione di detti crediti, precedente però l'interpellatione, ò notificatione giuditiale da farſi a detti Signori Ventura, e Biancari dimiſſa copia in caſa. Del reſto non potendoſi quelli eſigere, e venendo ordine de' Superiori di far rilaſciare i Carcerati ſenza ritenerli per detti crediti, detti Sig. Gio. Luigi, e Stefano non ſiano tenuti a coſa alcuna, purche di detti ordini ne faccino l'intimatione giuditiale a detti Sig. Ventura, e Biancari = Vlteriùs conuentum fuit, quod ſummæ, quæ exigerentur à Carceratis, qui remanſiſſent debitores eorumdem Venturæ, & Blancarij, deberent recipi ad computum crediti Renunciantium, ſeù Sublocatorum, non verò nouorum Affictuariorum.

Cùm autèm prætenderetur, quod Aloyſius, & Stephanus remanſiſſent debitores in ſumma ſcutorum 1500., & vltrà pro ſummis, vel exactis, vel quarum exactio fuerat negligentèr omiſſa abſque ſaltèm ſpeciali interpellatione ipſis Creditoribus, juxtà ſupradictam conuentionem, actum fuit coram A.C. obtentoque duplici mandato, vno in ſcutis 214., & altero in ſcutis 1366. fuit commiſſa cauſa ad inſtantiam Io. Aloyſij Reuerendiſſimo Thomato, eodemque appellante interìm defuncto, inſtituto herede Ioſepho Antonin Maſino Nepore tunc Infante, fuit proſequutum Iudicium contrà eumdem, citato Ioanne Baptiſta Ferro eius Curatore ad lites, ac bonificatis pluribus ſummis, idem Iudex mandauit exequi, & quatenùs opus ſit, nouum relaxauit mandatum pro ſumma ſcutorum 1268. cuius etiam vigore fuit facta exequutio ſuper quadam Domo hæreditaria ad Montem aureum, illaque deliberata pro ſcutis 900. ad fauorem eiuſdem Venturæ vnius ex Creditoribus, vndè commiſſa Cauſa in gradu reſtitutionis in integrum R. P. D. Organo, iſte reuocauit prędictum mandatum pro ſumma ſcutorum 849., ac inſimùl declarauit, prædictam deliberationem Domus fuiſſe nullam, & exceſſiuam, concedendo ſuper eadem manutentionem, & quatenùs opus ſit, reintegrationem tàm ad fauorem Maſini, quàm hæreditatis Ioannis Aloyſij, à qua ſententia tranſacta in judicatum, licèt mihi fuerit delegata à Signatura Iuſtitiæ appellatio in gradu pariter reſtitutionis in integrum, eadem tamen conſequuta fuit etiam DD. confirmationem in hodierna propoſitione, mediante reſponſo = *Conſtare de re iudicata, non verò de cauſis reſtitutionis in integrum*.

Sicuti enim parùm elaboratum fuit
in eruenda re judicata oriente ab omiſ-
1 ſione appellationis intrà decendium,
juxtà notos *Text. in cap. quoad conſul-
tationem de ſentent., & re judicat. cap.
vt debitus de appellat. cap. Romana
§. Si verò eodem tit. in 6.* ità pari faci-
litate viſum fuit, ceſſare remedium re-
ſtitutionis in integrum, quod ijs ſolùm
impartitur, qui ex ſententia nulla, vel
2 iniuſta læſionem paſſi ſunt, non verò
quando vtroque defectu caret ſenten-
tia emanata *cap. 1., ibique Abb. num. 2.
de reſtitution. in integrum leg. Verum
§. Sciendum ff. de minor. Rot. in Eu-
gubina Iuris paſcendi 10. Iunij 1695.
§. Cum enim coram R. P. D. meo Ca-
prara.*

Validitas, quæ reſultat ex reuolu-
tione actorum, nequaquàm infringitur,
ex quo citationes ad ſententiam fue-
rint conceptæ ad inſtantiam Curatoris
deputati hæreditati jacenti Io. Aloyſij,
& Ioſephi Antonij Maſini, tamquàm
principalis, quando iſte eſt hæres be-
neficiatus, itaùt non reddita adhùc ra-
tione bonorum hæreditariorum, hære-
ditas nec ſit jacens, nec ipſe Creditor,
quia præterquamquòd ſententia eſt
concepta ad fauorem hæreditatis Ioan-
nis Aloyſij, & Ioſephi Antonij vtì hæ-
3 redis cum beneficio legis, & inuenta-
rij, adhùc validè potuerunt concipi ci-
tationes, etiam ad inſtantiam ipſius hę-
reditatis, cùm hæres ſuffultus benefi-
cio legis, & inuentarij non ſit verus
hæres, ſed Adminiſtrator hæreditatis,
4 quæ tali caſu habetur pro jacente, &
ac ſi non fuiſſet adita, vt notat *Bald.
in l. vltim. §. In computatione poſt prin-
cip.*

cip. num.3., *& Iaſ. num. 4. C. de jure
deliber. Card. de Luc. de credit. diſc.37.
num.3. Rota coram Mantica deciſ.326.
eodem num.* 3. addito præcipuè, quod
prædicta nullitas fuit etiam allegata in
Signatura Iuſtitiæ, ac petita ex eius
5 capite circumſcriptio ſententiæ, & ea
non obſtante reiecta, vndè eò minùs
videtur ampliùs in noſtro Tribunali at-
tendenda *Rota in Aſculana Beneficio-
rum 26. Nouembris* 1699. *§. Omnem-
que prorsùs coram R. P. D. meo Muto,
& in Toletana Decimarum de Capilla
quoad Parochos 3. Iulij anni præteriti
§. Quo enim coram R. P. D. meo Scotto.*
Subſiſtens pariter præcognita fuit ju-
ſtitia, ſiuè inſpiciatur motiuum nulli-
tatis deliberationis ex defectu legiti-
mæ citationis Maſini in conceſſione
Exequatur, quàm exceſſus in credito,
ex quibus annullata fuit deliberatio,
& conceſſa manutentio, vel reintegra-
tio, cùm ſemper quando eadem labo-
6 rat manifeſta nullitate, & exceſſu, ſuc-
currendum ſit ſpoliato ope reintegra-
tionis *Poſth. de ſubhaſtat. inſpection.58.
num.1., & ſeqq., & num.17. Rota apud
eumdem deciſ.265. num.14., & in Bo-
nonien. Concurſus 16. Iunij 1690. §. Quin
de nullitate coram Reuerendiſs. Turo-
nen., & in Cæſenaten. Spolij 25. Iu-
nij 1700. §. Reſpectu etiam cor. R.P.D.
meo Muto.*
Quod verò deficiat legitima citatio
in relaxatione Exequatur, eſt euidens,
cum non fuerit citatus legitimus De-
fenſor Pupilli, proindèque omnia con-
7 trà eum geſta vti nulla, & irrita retra-
ctanda ſunt *leg. Contrà Pupillum ff. de
re judicat. leg. Cum & minores C. ſi ad-
uerſùs rem judicatam, Iouius de ſole-
mnit. in contract. minor. gloſs.16. §.9.
num.61., & ſeqq. Caſtald. conſult.258.
num.1. Poſth. de ſubhaſt. inſpection.23.
num.58., & ſeqq. Rota poſt Mangil. eo-
dem tract. deciſ.35. num. 5., & coram
Pamphil. deciſ.562. num.3.*
Nec talis defectus poteſt ſuppleri ci-
tationibus exequutis contrà Ferrum
Curatorem deputatum, ſeù Actorem ad
lites ipſi Pupillo; Quoniàm cum ille
renunciaſſet ſuæ deputationi non pote-
rat procedi ad vlteriora, & condemna-
ri Pupillus citato eodem Curatore,
etiamsi acceptaſſet antecedentèr tale
8 munus, ſed vel debebat cogi ad illud
retinendum, & admoneri ad defenden-
dum Pupillum, iuxtà clarum *Text. in
leg. final. in princip. ibique Bruneman.
§.2. Cod. de adminiſtrat. Tutor. Oino-
tom. lib.1. inſtit. tit. de Curator. in
princip. ſub num.4.* vel dari debebat al-
ter Curator, aliàs Iudicium ità proſe-
quutum contrà eumdem Curatorem
non defendentem Pupillum eſt nul-
lum, etiamsì eius renunciatio non fue-
9 rit legitima, & munus Curatoris adhùc
perdurauerit, vt præter auctoritates
ſupraadductas firmant *Surd. deciſ.108.
n.16. Rota coram Buratto dec.625. n.7.,
& deciſ.95. num.6. coram Otthobon.*
Præſertìm quando conſtat Pupillo
competijſſe legitimam defenſionem, &
creditum, pro quo fuit conceſſum Exe-
10 quatur, fuiſſe exceſſiuum in notabili
ſumma. Et ſanè exceſſus eſt patens,
quia fuit poſita ad debitum Aloyſij
ſumma ſcutorum 205. circitèr, quam
exegit à Carceratis, cum ſuppoſito,
quod juxtà pactum adiectum in Inſtru-
mento Affictus fuiſſet promiſſum, ſo-
lutionem priùs recipere in cauſam de-
biti contracti de tempore affictus Ven-
turæ; Et tamen non probatur, quod
ijdem Carcerati, à quibus exegit no-
uum debitum, forent ex antiquo eiuſ-
dem debitores, cum non fuerit tradi-
tum Inuentarium nominum Debito-
rum, iuxtà pactum appoſitum in Inſtru-
mento ſubaffictus ibi = *conuengono, che
debba farſene Inuentario* = adeoùt ſem-
per obſtaret exceptio non adimple-
menti conditionis ex parte Venturæ,
ſub qua ſuſceptum fuerat mandatum,
quod impedit, ne vllum lucrum, ſeù
11 commodum reportare valeat ex dicto
contractu non adimpleto, *ad Text. in
leg. Iulianus §. Offerre ff. de act. empt.
Abb. in cap. venit il 2. verſic. ſed tu dic.
de iureiuran. Cyriac. controu.546. n.39.
Conciol. alleg.59. num.29., & ſeq. Rota
coram Pamphil. deciſ.542. num.2., &
coram Otthobon. deciſ. 131. num. 3.,
& ſeq.*

Non

Non obſtat, quod conditio conficiendi Innentarium tamquàm concepta per verba imperſonalia reſpicientia vtrumque contrahentem, non poſſit potiùs referri ad vnum, quàm ad alte-
12 rum, nec defectus ex parte vnius cauſare reſolutionem contractus *Gratian. diſcept.675. num.19. Mantic. de tacit. lib.14. tit.19. num.49. Rota in Romana Pecuniaria 12. Ianuarij 1703. §. Quia vltrà, coram R. P. D. meo Caſſarello*; Fortiùs attento, quod nomina Debitorum deſcribenda in Inuentario deſumi debebant ex libris, qui cùm fuerint traditi Subaffictuarijs, & ab ipſis reten-
13 ti, cenſeatur per æquipollens adimpletam fuiſſe dictam conditionem. *Gob. conſult.89. num.16., & 18. Conciol. ad Statut. Eugubin. in prælud. num.102. Rota coram Merlino deciſ.558. num.14. & 15., & coram Bich. deciſ.156. n.29., & deciſ.458. num.23., & 24., & deciſ.126. num.34. par.14. rec.* Etenim vltrà quod ſi Inuentarium fuiſſet traditum, Ioannes Aloyſius valuiſſet adhibere ſolertiorem diligentiam pro facienda formali intimatione; Cùm aliàs fuerit valdè difficile ex confuſis, & innumeris libris Carcerum præcisè in tàm numeroſa Carceratorum caterua cognoſcere quiſnam foret debitor Venturæ, cum tamen Ioannes Aloyſius ſuſtineret vices Exactoris, & non obſtante traditione librorum fuerit conuenta confectio Inuentarij, etiam ſub condi-
14 tione reſolutiua *perche coſì* conſenſum adimente ab actu, *vt in Romana Exequutionis Apocæ penès Albit. de inconſtant. in Iudic. dec.61. num.14., & ſeqq. & in Romana, ſeù Reatina Fideicommiſſi 14. Maij 1698. §. Hæc autem omnia, coram R. P. D. meo de la Tremoille*, nemo non videt, quod notitia debitorum pro faciliori exactione, & inſtructione danda erat à delegante, ſiuè committente exactionem per traditionem Inuentarij, cum per ſolam traditionem librorum non conſequatur facilior, & expeditior effectus exactionis à partibus volitus, ac proindè non
15 poteſt admitti implementum per æquipollens, quando Patti pinguiùs non prouidetur, *Rocc. diſputat. Iur. 194. num. 148. tom. 2. Rota coram Millin. deciſ.321. num.16., & coram Merlin. deciſ.306. num.5.*

Eademque exceptio influit etiam in iniuſtitiam aliarum duarum partitarum, vnius nempè ſcutorum 166. quæ non fuerat exacta ab illis, qui in viſitatione fuerunt dimiſſi, vel propter paupertatem, vel in exilium, & alterius ſcutorum 694. quæ non fuit exacta ab illis, qui fuerunt condemnati ad triremes. vel aſſociati ad exilium, cùm enim Ioannes Aloyſius non haberet certam notitiam dd. Creditorum per viam Inuentarij, de cuius defectu etiam citatus. fuit proteſtatus, quomodò poterat explere debitas diligentias, & vlteriùs cum non potuerit dictas ſummas exigere præuia detentione Carceratorum non fuit illi imputandum, ſi non exegit, dùm illi reſiſtebat Reformatio Pauli V. qua præcipitur non poſſe retineri Carceratos nec pro debito alimentorum, poſtquàm mandato Superioris
16 fuerint relaxati, vel ad triremes, vel in exilium, vt refert *Scannarol. de Viſit. Carcer. lib.2. cap.17. num.25.*

Minùs aduerſatur, quod debeatur dicta ſumma ob omiſſam requiſitionem ipſis Debitoribus de illa ſoluenda, de qua fidem facere debebant duo Teſtes, præcedente iudiciali interpellatione Venturæ, & Blancarij, quo verò ad Carceratos, qui vigore ordinum Superiorum non potuerunt retineri pro dictis creditis, deficiat pariter interpellatio dictorum ordinum ſecundùm conuentionem Inſtrumenti ſubaffictus. Nàm cum non fuerit probata ſcientia dictorum ordinum, qui, vt plurimùm inopinatè eueniunt, & abſque ſcientia Cuſtodum Carcerum, non poteſt adſcribi eorumdem culpæ omiſſa interpellatio, quæ etiamsi ſequuta fuiſſet, nihil erat profutura tàm propter inopiam Debitorum, qui retineri non poſſunt pro dictis debitis, quàm vigore legis Principis, quæ non patitur, vt ſimiles condemnati retineantur pro priuato credito Cuſtodum, & per conſequens omiſſio prædictæ interpellatio-

nis

nis non poteſt cauſare controuerſum
debitum, cum fruſtrà opponatur omiſ-
17 ſio adimplementi, quod etiamsì fuiſſet
ſequutum, nihil erat profuturum *leg.
final. §. Si ea conditio ff. ad leg. Rhod.
Thabor. axiom. Iur. lib. 22. cap. 9. axiom.
15., Rota deciſ. 162. num. 16. coram
Priolo, & deciſ. 1284. num. 9. coram
Emerix*.

Patefacto ex his etiam exceſſu in
conceſſione exequatur, marte ſuo ruit
deliberatio, quæ inficitur propter ex-
ceſſum, nedùm in maiori ſumma, vt in
18 præſenti, ſed etiam in obulo, iuxtà
vulgatas regulas, de quibus *Poſth. de
ſubhaſt. inſpect. 50. per tot. Mangil. eo-
dem tract. quæſt. 180. num. 5. Rota in
Meleuitana Domus 11. Martij 1701.
§. Quæ nullitas*, *coram* R. P. D. *meo
Scotto*. Illamque conſequitur reſtitutio
fructuum à die commiſſi ſpolij, cùm ta-
lis condemnatio procedat etiam in ſpo-
19 lio iudiciali, quando illa prouenit ab
omiſſa citatione Poſſeſſoris, *Rot. de-
ciſ. 372. num. 4., & ſeq. coram Cerro,
& in Cæſenaten. Spolij 25. Iunij 1700.
§. Hæc quoad prædictam, & 4. Mar-
tij 1702. §. Et demùm coram R. P. D.
20 meo Muto*, vel quando Pupillus non
fuit defenſus. *Ab Eccleſ. obſeru. 164.
num. 7. Cacheran. deciſ. 160. Rota de-
ciſ. 552. num. 1. part. 1. diuerſor., &
in Hortana Caſalis 1. Iulij 1693. co-
ram R. P. D. meo Pio*. Fortiùs cum
res non fuit ſubhaſtata tertio Lici-
tatori, ſed adiudicata ipſimet Credi-
21 tori agenti pro creditis, vel in parte
inſubſiſtentibus, vel exceſſiuis, qui
multò minùs iuuari poteſt fide haſtæ
publicæ, *Cardin. de Luc. de iudic. di-
ſcurſ. 40. num. 7. verſic. benè viſum, Ro-
ta coram Roxas deciſ. 284. num. 14.,
& 15.*

Et ità vtraque &c.

Romana Deuolutionis.

Lunæ 23. Aprilis 1703.

ARGVMENTVM.

Terminata inueſtitura ob lineam finitam competit Dño directo aſſociatio ad rem Emphyteuticam. Expenſæ etiam ingentes factæ ab Emphyteuta in defenſione rei emphyteuticæ non ſunt reficiendæ ſi adſit eius culpa, ità nec melioramenta quamuis ingentia, ſi adſit pactum, vt ad quamcumque ſummam aſcendant deuoluantur ad Dominum directum.

SVMMARIVM.

1 *Terminata Emphyteuſi competit Domino directo aſſociatio ad rem Emphyteuticam.*
2 *Emphyteutæ ſunt reficiendæ expenſæ, quibus fuit conſeruatum Ius Domini directi, & num. 4.*
3 *Melioramenta ſi ſunt ingentia non deuoluuntur ad Dominum directum.*
5 *Limita ſi fuerint factæ culpa Emphyteutæ ſiuè in faciendo, ſiuè in omittendo.*
6 *Expenſæ iudiciales præſumuntur refectæ à Collitigante qui ſuccubuit.*
7 *Extraiudiciales præſtari debent ex fructibus rei emphyteuticæ.*
8 *Melioramenta vt probari poſſint conſtare debet de ſtatu antiquo.*
9 *Valor rei non poteſt deſumi ex Inſtrumento Locationis ad vitam.*
10 *Præſertim ſi ſit antiquum.*
11 *Melioramenta etiam magna ſpectant ad Dominum directum ſi adſit pactum, vt ad quamcumque ſummam aſcendant ad illum deuoluantur.*
12 *Subrogatus retinet omnia iura rei ſubrogatæ.*
13 *Dominus directus non poteſt prætendere id, quod Emphyteuta acquiſiuit per tranſactionem, ſed ſolum valorem rei emphyteuticæ.*
14 *Limita ſi res acquiſita fuit ſubrogata loco rei emphyteuticæ.*
15 *Declara limitationem non procedere ſi res fuit acquiſita ab Emphyteuta propria induſtria, ac remiſſione propriorum iurium.*

16 *Damnum quod prouenit ex natura rei non eſt præſtandum per Emphyteutam.*

DECISIO XXIII.

COnceſſa vſquè de Anno 1553. per
Monachos S. Mariæ Farfen. in Emphytheuſim domo ſita in Vrbe Pompeio de Maximis ad tertiam generationem, fuit vi Retractus coactiui per Marcum Antonium filium de Anno 1608. vendita PP. S. Andreæ de Valle pretio ſcutorum 5. mil., cum lege depoſiti pecuniarum, ſubrogari in omnibus, & per omnia loco domus emphyteuticæ; Succeſſit in eadem Pompeius de Blanchis, deſcendens à Lucretia filia primi Acquirentis, vt enarratur in *deciſ. 31. coràm Priolo*, eoque defuncto, ſucceſſit Ioſeph filius; Cum autem per huius obitum conſtituti in vltima generatione, deuoluta fuerit emphyteuſis ad Monaſterium, egit iſtud coràm A.C. Aldrouando prò mandato de aſſociando ad Cenſum emptum, & reſpectiuè venditum cum prædicta pecunia ab Aloyſio Cameræ Apoſtolicæ Clerico, & Ferdinando de Oricellarijs; Cum autèm prò rata dicti Cenſus Blanchi auocauerint à Creditoribus poſterioribus illorum de Oricellarijs viginti Loca Montium in computum ſortis, & aliæ ratæ Cenſus ſint debitæ per eoſdem fratres de Blanchis, Archiconfraternitatem Sancti Ioannis Decollati, ac D. Miniatum Riccium, relaxauit prædictus Iudex mandatum de aſſociando ad eaſdem ratas Cenſus, quò verò ad prædicta viginti loca Montium, quæ Blanchi declararunt retinere loco ſortis, decreuit paritèr aſſociationem, niſi infrà tres menſes ſoluerint Monaſterio ſcuta ſexaginta pro quolibet loco; Quarè commiſſa mihi Cauſa à Signatura Iuſtitiæ, & prætendente Monaſterio, quod etiam ad loca Montium debuiſſet ſimplicitèr concedi aſſociatio, dubitaui, *An mandatum A. C. ſit exequendum, & nouum relaxandum*, & dictum fuit, illud eſſe exequendum, non verò nouum relaxandum,

Primæ partis ſubſiſtentiam oſtendit Iuſtitia, ac validitas mandati non controuerſa; Cum enim per obitum Ioſephi terminauerit Inneſtitura, & dubitari non poſſit de ſubrogatione Cenſus loco domus emphyteuticæ, vi pacti adiecti in Inſtrumento Iueſtituræ capiendi poſſeſſionem propria auctoritate in caſum deuolutionis, & lineæ finitæ, prò conſolidatione vtilis dominij
1 cum directo competit aſſociatio, cum poſſeſſio ciuilis trahat ad ſe naturalem ad fauorem Domini directi, *Rota deciſione 57. num. 1. cor. Vbago, & in Romana Teſtamenti 14. Martij 1698. §. Siquidem, coràm R. P. D. meo Anſaldo, & in Peruſina Affictus 22. Iunij 1701. §. De præexiſtentia, coràm eodem.*

Et de facto agnoſcentes in hoc Defenſores Blanchi iuſtitiam mandati, opponebant ſolùm, quod cum Ioſeph tàm prò ſuſtinenda validitate Cenſus contrà Oricellarios prætendentes, fuiſſe nullitèr impoſitum ſuper bonis fideicommiſſarijs, quàm etiam pro illo recuperando ab alijs Crediroribus, coactus fuerit ſuſtinere litem per 40., & vltrà annos, vt oſtendunt tot Deciſiones, ac Iudicata emanata in noſtro Tribunali, non potuerit decerni aſſociatio, niſi refectis expenſis, quibus fuit conſeruatum Ius Domini directi,
2 vt videntur firmare *Caldas de Iur. emphyt. lib. 2. quæſt. 18. num. 50., Valaſc. eod. tract. quæſt. 25. num. 8., Fulgin. tit. de melior at., & expenſ. quæſt. 2. num. 7., & Modern. de expenſ., & meliorat. artic. 4. num. 9., Card. de Luc. de emphyt. diſc. 12. num. 14., Giurb. deciſ. 108. num. 10., De Pont. deciſ. 4., Rota deciſ. 53. num. 6., & ſeq. cor. Duran. & deciſ. 390. num. 4. coràm Peutinger.*: Subdebant vlteriùs, competiſſe ſaltèm Poſſeſſoribus retentionem pro melioramentis, quæ cum ſint ingentia, vtpotè quæ auxerunt valorem domus ad ſcuta 5. mil., quandò anteceden tèr non valebat niſi ſcuta 600., vtpotè locata prò ſolis ſcut. 30., habito reſpectu ad taxam legalem ſcutorum quinque pro centenario; vel ad ſummam valor aſcendebat ad ſcut. 850., com-

pre-

prehenſis ſcut.250., ſolutis pro obti-
nenda prorogatione locationis ad ter-
tiam generationem, prædicta quanti-
tas veniat omninò reficienda, vt diſtin-
3 guendo inter magna, ac moderata me-
lioramenta, quod hæc ſolummodò de-
uoluantur ad Dominum directum vnà
cum re emphyteutica, non verò ingen-
tia, & extraordinaria, firmant *Bald.*
conſ.352. num.1. lib.3., Crauett. conſ.3.
num.19., Fragoſ. de regim. Reipub.
lib.6. diſput. 10. §.4. num.6., Rota de-
ciſ.305. num.5., & ſeq. part.16. rec.,
& deciſ.251. num.10., & 12. verſ. Tùm
etiam par.17. rec.

Verùm his non obſtantibus, viſa ſunt
præualere fundamenta Monaſterij ad
ſuſtinendam actionem intentatam; Quo-
niam licèt DD. admiſerint concluſio-
nem in genere, quod quando expenſę
factæ pro defendenda proprietate, ſeù
pro perpetua conſeruatione rei emphy-
teoticæ, non ſunt modicæ, ſed magnę
quantitatis, ſint reficiendæ Emphyteu-
4 tæ, iuxtà opinionem *Bart. in leg. Co-*
tem §. Qui maximos num.13. ff. de Pu-
blic., Manſ. conſult.380. num. 160.,
Moleſ. deciſ.5. tit. de Iur. deuolut. §.23.
num.5. cum alijs deductis *in deciſ.210.*
num.11. coràm Buratto; Attamèn ex
pluribus apparuit inapplicabilis in ca-
ſu præſenti; Primò, quia cum Blan-
chus iuxtà conuentionem Inſtrumenti
impoſitionis non curaſſet, præſtari Ce-
dulam bancariam de triennio in trien-
nium, nec dari fideiuſſores in eodem
Inſtrumento promiſſos, quamuis vi-
diſſet Debitores labi facultatibus pro-
pter obitum Aloyſij, cum amiſſione
Officij vacabilis Clericatus Cameræ, &
notabiles alienationes factas tàm à Fer-
dinando altero impoſitore Cenſus,
eiuſque hæredibus, quàm ab Horatio
altero debitore; & vlterius cum oc-
caſione venditionis Tenutæ Teſtæ Le-
poris inſteterit apud Horatium vendi-
torem, vt illum deleret à liſta Credi-
torum, vt deponunt Teſtes formitèr
examinati, *Summario Monaſterij n.18.*,
& admittitur à Deciſionibus emanatis
coràm bo: mem: Vrſino, & R. P. D.
meo Caprara, reportatis ſuper auo-

cation e locorum Montium, & eorum
valutatione, planum eſt, prædictas
expenſas non eſſe reficiendas, cum fue-
rint factæ culpa Blanchi, tàm in omit-
tenda prædicta requiſitione Cedulæ
bancariæ, & fideiuſſoris, quàm in
committendo, dùm ſi etiam recepiſſet
ſortem Cenſus in venditione Tenutæ,
non fuiſſet coactus ſuſtinere tot lites
cum Creditoribus poſterioribus, &
quod peius eſt, recipere pecunias vin-
culatas, quas ab initio liberas recepiſ-
ſet, & abſquè lite, ſiuè inſpiciendo
tempus antecedens ad venditionem
Tenutę compellendo Debitores ad prę-
ſtationem fideiuſſorum, ſiuè poſteriùs,
recipiendo pecunias cum ſolo vinculo
de mandato in Chirographo Papæ ſu-
per dicta venditione. In his enim ter-
minis idem Emphyteuta tenetur ſubire
onus expenſarum, & damnorum in
quacumque quantitate paſſorum, ſiuè
proceſſerint in faciendo, ſiuè omitten-
5 do, *Roſental. de feud. cap.10. concluſ.43.*
num.75. in fin. verſ. declaro, *Palm. nep.*
allegat.218. num.8., Fulgin. de Iur.
Emphyt. tit. de var. caduc. quæſt.2.
num.23., & 24., & num.76., Pacion.
de locat. cap.29. num.9., & ſeqq., Cy-
riac. controu.431. num.8., Manſ. con-
ſult.74. num.13. tom.10., Mart. Medic.
deciſ.46. à num.6. ad 9., & deciſ.47.
num.12., Magon. deciſ. Florentin.145.
num.2. & 5., Rota deciſ.481. num.18.
par.19. rec. tom.2.

Secundò oſtenditur obiecti inappli-
cabilitas, conſiderando, prædictas ex-
penſas in tribus ſolummodò propoſi-
tionibus Rotalibus, coram bon: mem:
Vrſino, & R.P.D. meo Caprara, fuiſſe
factas pro ſuſtinenda validitate Cen-
ſus, cęteras verò pro auocandis pecu-
nijs à Creditoribus poſterioribus, cum
autem iſtæ fuerint factæ culpa Blanci
in reſpuenda conſignatione pretij Te-
6 nutæ venditæ, non ſunt reficiendæ,
vt firmatum eſt, cęteræ verò, vel ſunt
Iudiciales, & præſumuntur refectæ à
Collitigantibus, qui ſuccubuerunt,
vt reſolutum fuit contrà eumdem Io-
ſephum *in deciſ.1359. num.4., & 1300.*
num.5. coram Emerix Iunior., vel ex-

7 traiudiclales, & cum non ſint magnæ,
habito reſpectu ad annuum fructum
ſcut.300. Cenſus emphyteutiei, præ-
ſtari debent ab Emphyteuta, *Cardin.
de Luc. de Emphyt. diſcurſ. 12. num. 14.,
Caren. reſol. 167. num. 19., Salgad. la-
byrint. Credit. par. 3. cap 9. num. 9.,
Amat. reſol. 3. num. 11. & 12., Garz.
de expenſ. cap. 16. num. 36., Giurb. de-
ciſ. 108. num. 24.*

Nec magis attendenda viſa fuit ex-
ceptio retentionis pro aſſertis melio-
ramentis; Quandoquidèm ad dictum
effectum clarè apparerè debet de ante-
riori ſtatu domus, ac liquidò reſul-
8 tare, quænàm melioramenta fuerint
facta ab Emphytheuta, ad dignoſcen-
dum, an ſint magna, vel minima, vt
aduertunt *Fulgin. de Emphyteut. tit.
de melioramen. quæſt. 2. num. 10., &
ſeq., Caldas de Iur. Emphyteut. tit. de
extinct. Emphyteut. cap. 10. num. 49.,
Cirocc. diſceptat. 57. num. 33., Rota
deciſ. 1290. num. 1. coràm Emerix Iun.*;
Nullum autem argumentum deſumi
poteſt ex annua ſolutione ſcut. 30., ad
firmandum ſtatum antiquum, ex quo
contractus locationis erat ad vitam
Ioann. Baptiſtæ de Maximis, ſuorum
filiorum, ac Lauræ vxoris, quo caſu
penſio non ſolet correſpondere fructi-
bus, quià compenſatur cum periculo
caſuum fortuitorum, oneris nempè
9 reſarcimentorum, & alijs expenſis,
quibus ſubijcitur Conductor abſquè
ſpe remiſſionis mercedis, vel refectio-
nis à Domino, cum dicantur pars mer-
cedis, *Pacion. de Locat. cap. 14. §. 10.
num. 22., & ſeqq., Cardin. de Luc. de
Credit. diſcurſ. 134. num. 11., & ſeq.,
Rota deciſ. 669. num. 6. par. 19. recent.
tom. 2.* faciliùs animaduertendo, di-
ctum Inſtrumentum locationis eſſe
10 valdè antiquum, quo caſu eò minùs
aptum eſt ad oſtendendum valorem,
cum ille potuerit excreſcere beneficio
temporis, *Fulgin. de Iur. Emphyteut.
tit. de meliorat. quæſt. 6. num. 5., Rota
coràm Coccin. deciſ. 940. num. 3., &
coràm Vbago deciſ. 66. num. 24., & in
recent. deciſ. 362. num. 15. part. 17.
recent.*

Ex verbis tamèn Inueſtituræ ceſſat
omnis difficultas, quia in eadem con-
uentum fuit, vt in caſu deuolutionis
omnia melioramenta, ad quamcum-
quæ ſummam aſcendentia, deuolui de-
beant abſque vlla ſpe illa detrahendi,
ac proindè ſecluſa omni diſtinctione,
11 an ſint modica, vel magna, debent
ſpectare ad Monaſterium, *Cirocc. di-
ſceptat. 57. num. 13., & 21., Rocc. di-
ſputat. Iur. cap. 65. num. 33., & ſeq.,
Gamm. deciſ. Luſitan. 41. num. 6., & 7.
Rota deciſ. 57. num. 12. ad fin., coràm
Vbago*, quam veritatem videtur agno-
uiſſe Marcus Antonius de Maximis
(cuius ſunt mediati hæredes Rei con-
uenti) cum vendiderit Domum cum
conſenſu Monaſterij domini directi
pretio ſcut. 5. mil., & tàm in venditio-
ne, quàm in ſucceſſiuis Inſtrumentis
Cenſuum cum pretio domus venditæ,
declarauit, totum Inueſtimentum fuiſſe
obnoxium proprietati, & directo do-
minio Monaſterij, abſquè vlla exce-
ptuatione melioramentorum, ex quo
præſumitur, vel non adfuiſſe vlla me-
lioramenta deducibilia, vel ex vi pa-
cti Inueſtituræ agnita fuiſſe ſpectare ad
Dominum in caſu deuolutionis vi to-
talis ſubrogationis, retinentis in omni-
12 bus, & per omnia, Iura, quæ inerant
rei, cui fuit facta ſubrogatio, *Surd.
conſil. 424. num. 26., Bonden. colluct. 18.
num. 5., & 6. vol. 2., Gob. conſult. 11.
num. 20., Rota deciſ. 33. num. 12. co-
ràm Cerro*.

Expedita prima parte, non minùs
clara detegitur Iuſtitia alterius; Licèt
enim Blanchus auocauerit Loca Mon-
tium à Creditoribus poſterioribus, ea-
que receperit in ſolutum ad compu-
tum ſortis Cenſus emphytheutici ad
rationem ſcut. 60. pro quolibet Loco,
attamèn cum illa habuerit cum onere
retroceſſionis pro eodem pretio Archi-
confraternitati Sancti Ioannis Decol-
lati, ac ex poſt fuerit condemnatus
ad retroceſſionem *in deciſ. 1259., &
1300. coràm Emerix*, & ſubſequentèr
deuenerit ad tranſactionem cum ea-
dem Archiconfraternitate, in qua in-
tuitu expenſarum, & aliarum præten-
ſio-

Digitized by Google

ſionum Blanchi, ex 30. Locis Montium fuerint illi relicta 20., exindè conſequitur, Monaſterium non poſſe præ-
13 tendere niſi pretium ad rationem ſcut.60. pro quolibet Loco, non autem ipſa Loca, quæ Blanchus proptia induſtria, & vigore tranſactionis acquiſiuit, etiam cum remiſſione propriorum Iurium, *Manent. conſ.* 81. *num.*13., & 14. *lib.* 1., *Velaſquez conſil.*135. *num.*104. *lib.*2., *Cancer. variar. reſolut. part.*1. *cap.*23. *num.*35., & 36., *Vrceol. de tranſact. quæſt.*82. *num.*3., & *ſeq.*, *Rota deciſ.*147. *n.*20. *part.*14. *rec.*

Non obſtat, eadem Loca Montium, tanquàm ſubrogata loco rei emphy-
14 theuticæ, cenſeri recepta ad commodum Emphyteuſis, & venire in eius reſtitutione, *Andreol. controuerſ.*160. *num.*1., *Fuſar. de ſubſtitut. quæſt.*627. *num.*21., & *ſeq.*, *Roſ. conſultat.*32. *num.*1. *ad* 12., & *conſultat.*33. *n.*19., *Rota coràm Emerix dec.*1323. *num.*9., & *deciſ.*651. *num.*5. *part.*19. *recent. tom.*2.; Quoniam cum idem Monaſterium non potuiſſet prætendere à Confraternitate niſi ſcut.60. pro quolibet Loco, nec impedire retroceſſionem, nec plus poteſt prætendere à Blanchis, cum poſt tranſactionem non intelligantur amplius ſors Cenſus, ſed tanquàm res acquiſita propria induſtria, ac cum
15 condonatione expenſarum, ac aliarum prætenſionum, videtur aſſumpſiſſe naturam particularis Patrimonij eiuſdem Blanchi tranſigentis, vt latè firmatum fuit *in Romana Fideicommiſſi* 12. *Iunij Anni præteriti* §. *Quorum tamèn*, *in fine*, *coràm Me*.

Nec magis ſolida viſa fuit replicatio, quòd Monaſterium non conſequeretur integram ſummam Cenſus, ſed eſſet in iactura ſcut.400.; Cum hoc proueniat ex natura rei, & non ex facto Blanchi, qui non poterat denegare reſtitutionem Locorum Montium ad rationem ſcut.60. pro quolibet, rema-
16 nente actione Monaſterio agendi contrà quos de Iure pro integra conſequutione pretij Capitalis, cum hoc caſu non exoriatur vlla actio pro præſtatione euictionis, *Bart. in leg. Qui Romæ* §. *Duo Fratres num.*10. *ff. de verb. obligat.*, *Peregrin. de Fideicommiſſ. artic.*52. *num.*69., *Rota deciſ.*413. *n.*14. *coràm Cerro*, & *deciſ.*601. *num.*28. *part.*14. *recent. tom.*2.; Inſubſiſtens enim detecta fuit ponderatio, Blanchum recepiſſe remanentia ſcut.600., quæ ſunt reſiduum pretij Locorum Montium retroceſſorum in tranſactione, cum dicta ſumma ſit pretium Locorum decem retentorum per Archiconfraternitatem, quæ idem Blanchus recepit ad cenſum cum conſenſu Monaſterij, quod conſequutum fuit aſſociationem etiam ad dictam ratam Cenſus in præſenti Iudicio.

Et ità vtraque &c.

Beneuentana Manutentionis.

Ven. 4. *Maij* 1703.

ARGVMENTVM.

Manutentio concedi valet etiam non terminato negocio principali, vbi conſtet de poſſeſſione anteriori.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor anterior eſt manutenendus.*
2 *Vbi cauſa teſtati reducitur ad cauſam inteſtati ſucceſſio aperitur ad fauorem proximioris.*
3 *Poſſeſſio fulcita bono Iure venit præferenda.*
4 *Si ad effectum manutentionis aſſumpta fuit cognitio boni Iuris ſatis eſt, quod de illo aliqualitèr conſtet, vt valeat concedi manutentio.*

DECISIO XXIV.

Defuncta ſine filijs Ioanna de Terragnolis 18. Auguſti 1700., eàdem die Bartholomæus, & Melchior eius fratres, & hæredes ab inteſtato, ad quorum etiam fauorem in caſu diſſolutionis matrimonij in capitulis matrimonialibus Cariſſimus ſecundus vir promiſerat reſtitutionem bonorum dotalium etiam cum clauſula *Conſtituti*, ceperunt poſſeſſionem bonorum hæreditariorum, reportata etiam à Colo-

nis

Digitized by Google

nis recognitione in Dominum. Cùm autem idem Cariſſimus exhibito Teſtamento Ioannæ, in quo eundem inſtituerat hæredem, poſt ſeptem dies adeptus etiam fuerit poſſeſſionem bonorum hæreditariorum, delata Cauſa ad A. C. Aldrouandum, conceſſit iſte manutentionem ad fauorem fratrum de Tarragnolis ſuper medietate dotis aſſignatæ Ioannæ in primis nuptijs; In reliquis verò bonis Cariſſimo. Quamobrèm delegata Mihi Cauſa à Signatura Iuſtitiæ cum clauſula facultatiua manutenendi quem de iure, & diſputato in eius ſequelam dubio ſub die 13. Iulij præteriti; *An, & cui eſſet danda manutentio, à quo tempore, & in qua rata bonorum*, & inſimùl altero = *An conſtaret de nullitate Teſtamenti*, dilata fuit reſolutio, mandando, *vt videretur de bono iure, etiam ad effectum manutentionis*, quarè eum ſtantibus probarionibus completis per fratres de Terragnolis in propoſitione habita ſub die 11. Decembris præteriti reſponſum habuerim = *Conſtare de nullitate Teſtamenti*, ità hæſitatum non fuit hodierna die etiam inclinare ad fauorem eorumdem fratrum, reſoluendo = *Conſtare de eorum bono iure, etiam ad effectum manutentionis*.

Apparuit namque de eorum poſſeſ-
1 ſione anteriori, cuius vigore ſemper concedi debet manutentio, cùm poſterior præſumatur iniuſta, clandeſtina, & turbatiua *cap. licet cauſam de probat.*, *Poſth. de manutent. obſeru.* 71. *num.*2., *Rot.deciſ.*240. *num.*8. *par.*19. *recent.*, *& in Veliterna Manutentionis* 10. *Decembris* 1691. §. *Fundamentum*, *&* 18. *Aprilis ſequentis anni* §. *primo coràm Reuerendiſſimo D. meo Decano*. Præſertim ſtante etiam bono iure luculentèr oſtenſo in mea deciſione ſuper nullitate Teſtamenti conditi per Ioannam, qua poſita, cùm cauſa teſtati reducatur ad cauſam inteſtati, & aperiatur via ſucceſſioni ad fauorem fratrum, qui in præſenti ſunt proxi-
2 miores per *Text. in l.* 1., *&* 2. *ff. quorum bonorum*, *Auth. ceſſante C. de legit. hæred.*, *Rot. deciſ.*17. *num.*1. *part.*19. *rec.* Ità dubitari nequit, quin eorum poſſeſſio faciliùs veniat præferenda, tanquàm ſuffulta bono iure iàm in Iu-
3 dicio canonizato *Rot.deciſ.*274. *num.*1. *part.*16. *recen.*, *& in Valentina Iuris viſitandi* 25. *Iunij* 1700. §.1. *coràm R. P. D meo Lancetta*.

Nec obſtat obiectio, quod bonum ius adhuc non reſultet niſi per vnicam deciſionem, & quod ſententia ſuper eadem proferenda ſit appellabilis, ità ut non potuerit concedi manutentio, niſi terminato negotio principali; Quia cùm modò incidentèr cognoſcatur de bono iure, & ad colorandum poſſeſſo-
4 rium, ſatis eſt, quod quoquomodò conſtet de dicto bono iure, ad effectum vt retardari non poſſit manutentio, cùm per dictum Reſcriptum non fuerit immutata natura Iudicij poſſeſſorij ſeù manutentionis, quæ concedi poteſt in qualibet parte Iudicij, ſed ſolummodò, vt conſtito aliqualitèr de bono iure potiori ratione indulgeri poſſit manutentio *Rot. deciſ.*38. *num.*17. *part.*9., *& deciſ.*524. *num.*24. *& ſeq. part.*19. *rec.to.*2., *& in Lauretana Penſionis* 13. *Iunij* 1692. §. *Neque ex eo cor. Benincaſa*.

His autem poſitis ſuperfluum viſum fuit examinare conſuetudines Capuani, & Nidi, & Statutum Beneuentanum, ex quibus prætendebatur in antecedenti propoſitione, mulierem non potuiſſe teſtari ad fauorem viri, quia dùm teſtamentum eſt nullum, extranea eſt quæſtio ſuper facultate teſtandi de omnibus bonis, vel illorum parte tantùm.

Et ità informantibus tantùm fratribus de Terragnolis.

Vrgellen. Canonicatus.

Veneris 4. *Maij* 1703.

A R G V M E N T V M.

Vnio extinguit titulum Beneficij. Actori incumbit iuſtificare ſuam gratiam, quæ deficiente ſufficit reo vincere per non ius actoris.

S V M M A R I V M.

1 *Litteræ Apoſtolicæ, quæ non fuerunt iuſtificatæ non ſunt exequendæ.*

2 *Vnio*

2 *Vnio extinguit titulum Beneficij, quod ampliùs non poteſt conferri.*

3 *Vnio ad fauorem Capituli reſultat, ſi electus petere non debet confirmationem.*

4 *Litteræ ſunt ſubreptitiæ, ſi in illis non fuit facta expreſsè mentio qualitatis electiuæ Beneficij.*

5 *Gratia corruit non iuſtificato valore in ea expreſſo.*

6 *Valor non cenſetur probatus ex diſtributionibus etiam prouenientibus à Legatis, & alijs pijs diſpoſitionibus, ſed regulari debet à fructibus certis.*

7 *Gratia eſt nulla non facta expreſſione antecedentis prouiſionis ex eodem capite vocationis factæ.*

8 *Papa cenſetur conferre tanquàm de prima dignitate vigore reg.4. Cancellariæ, quando præmittit verba:* Dudum ſiquidem omnes Dignitates in Collegiatis Eccleſijs principales &c.

9 *Gratia principali corruente corruit etiam prouiſio Beneficij, quod fuit conſideratum tamquam acceſſorium.*

10 *Gratia non corruit, ſi non ſubſiſtat aliqua expreſſio facta potiùs cauſa demonſtrationis, quam taxationis.*

11 *Argumentum de maiori ad minus valet etiam in materia Beneficiali.*

12 *Argumentum de maiori ad minus non procedit in Beneficialibus, vbi vertitur in tertij præiudicium.*

13 *Subreptio oritur, ſi non ſubſiſtente falſa expreſſione Pontifex nullò modo, vel difficiliùs gratiam conceſſiſſet.*

14 *Impetratio facta* certo modo *eſt odibilis, & in ea rigorosè proceditur.*

15 *Alternatiua non comprehendit niſi Beneficia liberæ Collationis Epiſcopi, non verò ſubiecta nominationi Capituli.*

16 *In litteris non eſt facienda mentio gratiæ nullæ.*

17 *Beneficia etiam ſubiecta optioni, ſiuè Iuripatronatus Eccleſiaſtico cadunt ſub reſeruationibus menſium vigore reg.8. hodiè 9. Cancellariæ.*

18 *Reo, & Poſſeſſori ſatis eſt oſtendere erroneitatem gratiæ, & vincere per non ius actoris.*

DECISIO XXV.

PEr obitum Thomæ Llinas ſequutum in menſe Februarij anni 1700. Sedi Apoſtolicæ reſeruato vacauit in Eccleſia Collegiata Oppidi Organiani Vrgellen. Diœceſis Canonicatus Subdiaconilis, quem Epiſcopus vigore alternatiuæ, qua gaudet, contulit ſub die 10. Martij eiuſdem anni Ioanni Vila y Torres, cum ſubſequuta poſſeſſione; ad magis tamen roborandam prouiſionem Ordinarij idem Ioannes illum etiam impetrauit à Sede Apoſtolica cum expreſſione, quod vacaſſet in menſe reſeruato gaudente etiam Epiſcopo alternatiua, ac iuſtificatis omnibus neceſſarijs coram Exequutore iterùm immiſſus fuit in poſſeſſionem. Cum autem Ioannes Vbach ſub expreſſione; quod vacaret per obitum dicti Thomę Prioratus, Dignitas forsàn principalis in Collegiata Organiani exceden. annuum redditum 10. florenorum auri, ac etiam proptèr obitum ſequutum in menſe Februarij Prioratum vnà cum Canonicatu, & Præbenda illi annexis ab eadem Sede Apoſtolica obtinuerit, ac ab Exequutore, non citato Ioanne, poſſeſſionem nullitèr fuerit conſequutus, fuit illa circumſcripta à Signatura Iuſtitiæ, quæ inſimùl Mihi commiſit earumdem litterarum exequutionem, ad cuius reſcripti normam conſultis DD., *An intraret arbitrium, ſeù potiùs Litteræ Apoſtolicæ ſint exequendæ*, pro arbitrij interpoſitione reſponderunt.

Quoniam cum Vbach non iuſtificauerit expreſſionem factam Pontifici, quod per obitum Thomæ Llinas vacauerit Prioratus prima Dignitas, vt poſſet intrare reſeruatio vigore regulæ
1 quartæ Cancellariæ, omni iure denegari debet exequutio dictarum Litterarum *cap. ad aures in fin. cap. ad audientiam l. 2. ibique Abb. num.5., Felin. num.22 de reſcript., Garz. de Benefic. part.6. cap.2. num.163., Rota dec.148. num.12. part.19. recent., & in Reatina Archipresbyteratus 13. Ianuar. 1698. §.1. in fin. coràm R.P.D. meo Muto.*

Iniuſtificabilitas eſt patens, cum non

fo-

ſolùm defecerit in dicta probatione,
ſed etiam quia fuit probatum oppoſi-
tum, ex quo Prioratus vſque de anno
1593. fuit vnitus auctoritate Pontifi-
cia Menſæ Capitulari, vndè cum ſtan-
2 te dicta vnione titulus Beneficij re-
manſerit extinctus, non erat quid poſ-
ſet conferri, & conſequentèr gratia
tamquam non iuſtificata remanet ipſo
iure nulla *Rota deciſ.910. num.12. co-
ràm Coccin., & deciſ.224. num.7. co-
ràm Buratt., & deciſ.778. num.4.
part.3. recent., & in Amerina vnionis
20. Nouembris 1693. §. Conſtito coràm
Rmo Manuel*,

Nec pro ſubſiſtentia Prioratus diffi-
cultatem faceſſit, quod in ipſa Bulla
vnionis fuerit reſeruata facultas Capi-
tulo eligendi vnum ex Canonicis in
Priorem cum iure percipiendi dupli-
cem portionem ex Diſtributionibus, ac
cum conditione, vt electus ſit Prior in
dicta Eccleſia etiam abſque confirma-
3 tione electionis, quoniam ex his magis
oſtenditur inexiſtentia Prioratus reſer-
uabilis inſita vnioni factæ Capitulo,
Rot. deciſ.452. num.5. part.18. recent.,
ac euidentiùs reſultat ſubreptio Litte-
rarum etiam habito reſpectu ad Prio-
ratum honorarium præſeruatum poſt
vnionem, cum non fuerit facta expreſ-
4 ſio eius qualitatis electiuæ explendæ
per Capitulares Collegiatæ Eccleſiæ,
proùt erat neceſſarium ad validitatem
collationis *Felin. in cap. in noſtr. corol-
lar.31. de reſcript., Gonzal. ad regul.8.
Cancellar. gloſ.19. num.12. & 15. Rot.
deciſ.278. num.7. coràm Caualer.*

Neque in hoc ſiſtit vis fauorabilis
argumenti deſumpti ex dicta Bulla
vnionis, quandoquidèm cum iuxtà ex-
preſſionem factam in litteris Vbach, ac
ordinationem ſtabilitam in regula 4.
5 Cancellariæ, Prioratus debeat excede-
re annuum redditum decem floreno-
rum auri, ſuper quo nullum adductum
fuit documentum omninò neceſſarium
pro iuſtificando dicto valore ad ſubſti-
nendam narratiuam litterarum, ſine
qua corruit ipſa gratia *Mandoſ. ſuper
eadem regul. quæſt.6. in princip., Roſ.
de execut. litterar. Apoſtol. part.1. cap.7.
num.172., Lotter. de re benefic. lib.3.
quæſt.20. num.5., Rot. deciſ.14. num.9.
coràm Otthobon., & in Ferrarien. Cap-
pellæ 20. Iunij 1692. §. Narratis coràm
Benincaſa*, ac ex dicta Bulla vnionis,
reſultat, quod redditus Prioratus ele-
ctiui conſiſtant in ſolis Diſtributioni-
bus, vndequaque deficit probatio va-
loris, qui ad dictum effectum regulari
debet à fructibus certis, non verò ab
6 emolumentis prouenientibus à legatis,
alijſque pijs diſpoſitionibus, ſeù quo-
tidianis Diſtributionibus non conſti-
tuentibus fructus certos Præbendæ
*Card. de Luc. de Benefic. diſc.190. n.14.
& diſc.107. num.4., & de iurepatronat.
diſc.69. num.8., Rot. dec.40. num.7.
coràm Pamphil.*

Corruente in hac parte gratia, inſub-
ſiſtens apparuit prætenſio, quod ſal-
tem ſubſtineri debeat quoad Canoni-
catum, qui verè vacauit per obitum
Llinas in menſe Sedi Apoſtolicæ re-
ſeruato. Quoniam vltra quod litteræ
adhuc eſſent ſubreptitiæ ob non fa-
7 ctam expreſſionem antecedentis proui-
ſionis Apoſtolicæ habitæ à Ioanne ex
dicto capite vacationis in menſe reſer-
uato iuxtà theoricam *Io: Andr. in cap.2.
num.2. de fil. Presbyt. in 6.* cum infini-
tis adductis *in deciſ.115. num.3. coràm
Otthobon.*, cum tamen Papa principa-
litèr, & in diſpoſitiua contulerit Prio-
ratum tamquam primam dignitatem,
vt oſtendunt verba: *Dudùm ſiquidem
omnes Dignitates in Collegiatis Eccle-
ſijs principales &c.*, quæ denotant Pa-
pam prouidiſſe de reſeruato tamquam
de Dignitate principali in Collegiata
vigore regulæ 4. Cancellariæ, & ex-
plicat ad propoſitum *Amayden. de Sty-
lo Datar. cap.29. quæſt.32. num.76.
Roſ. de exequut. Litter. cap.5. num.7.,
Rot. in Celſonen. Præpoſituræ 14. Iu-
nij 1694. §. Nec dubitari coràm Reue-
rendiſs. D. meo Decano*. Manifeſtè aſſe-
quimur, quod corruente dicta gratia
principali corruat etiam prouiſio Ca-
9 nonicatus, qui non fuit conſideratus,
niſi tamquam annexus, & acceſſorius
Prioratui *Roſ. de execut. Litter. Apoſt.
cap 5. num.33. in fin., & in addit. ad*

cap.7.

cap.7. num.166. in fin.de Luc.de benef.
diſc.50. num.14., *Rota coram Put. de-*
ciſ.390.lib.1., *& coràm Priol. dec.154.*
num.8., *& deciſ.195. num.27. par.17.*
recent.

Non obſtat, quod cnm narrata con-
ueniant etiam Canonieatui, & gratia
ſit ampla ſuſtineatur non obſtante er-
10 ronea aliqua denominatione adiecta
potiùs cauſa demonſtrationis, quàm
taxationis *Lotter. de re benef. lib.3.*
quæſt.4. num.3., *Rot. deciſ.244. n.40.*,
& 41. coràm Priolo, ducto præcipuè
argumento de maiori ad minùs, quod
videlicèt ſi conceſſit Prioratum vnà
cum Canonicatu ita credendum ſit fa-
11 ciliùs hunc ſolùm conceſſiſſe *Felin. in*
cap. ſuper litteris num.8. de reſcript.,
Rot. coràm Seraphin. deciſ.1163. n.3.,
& coràm Buratt. dec.613. n.2.

Quia cum agatur de præiudicio ter-
tij non debet admitti, vt ſubſtineri de-
beat prouiſio Canonieatus, qui non
fuit expreſſus, niſi tamquam acceſſo-
rius, & annexus Prioratui corruente
huius collatione quem Papa eredidit,
& voluit principalitèr peragere, cum
in Beneficialibus non procedat argu-
mentum de maiori ad minus, vbi ver-
12 titur in tertij præiudicium iuxtà cla-
rum *Text. in cap. Cùm de non Sacerdo-*
tali, & ibidem *Paſſerin. num.2. de præ-*
bend. in 6., *Staphil. de Litter. Gratiæ*
tit. de Gratijs expectatiuis §. Quarta
num.4., *Rot. deciſ.51. num.9. coràm*
Peutinger. Nam aliàs hoc admiſſo in-
troduceretur intolerabilis abuſus, eum
poſſet quis petere à Papa Canonica-
tum cum Beneficio ſimplici annexo, &
ſi non vacaret Canonicatus, adhuc ob-
tinere Beneficium ſimplex, & ſub tali
inuolucro, & falſa narratiua principa-
lis vacationis conſequi proprio dolo
13 gratiam, quam ſepoſita tali doloſa ex-
preſſione, vel nullo modo, vel diffici-
liùs Pontifex conceſſiſſet, quod non eſt
admittendum *cap. Super litteris verſ.*
Nos igitur de reſcript., *Lotter. de rebe-*
nefic. lib.3. quæſt.8. num.67., *Rot. co-*
ràm Dunozett. iun. deciſ.971. num.12.,
& coram Priolo deciſ.34. num.42., *&*
deciſ.154. num.8. præcipuè in odium
impetrantis certo modo ſub expreſſio-
ne nullitatis collationis Epiſcopi, cu-
14 ius gratia eum præſeferat quamdam
ſpeciem odibilitatis, in ea rigoroſè eſt
procedendum *Hoſtienſ. in cap. Cum in*
multis ſub num.4. verſ. prouidit de Re-
ſcript. in 6., *Card. de Luc. de benefic.*
diſc.134. num.2., *Rot. coràm Roxas de-*
ciſ.269. num.4., *& deciſ.24. num.2.*,
poſt Antonell de Iurib. Clericor.

His præmiſſis ſuperfluum viſum fuit
examinare nullitatem oppoſitam pro-
uiſioni Ioannis, habito reſpectu ad col-
lationem obtentam ab Ordinario cum
præſuppoſito, quod cum in Capitulo
Organiani detur optio Canonicatuum,
& electio ad vltimum vacantem ſequu-
15 ta optione cum ſola confirmatione Epi-
ſcopi, & menſis Febrnarij per alterna-
tiuam, non fuerit effectus niſi Ordina-
rij, non poſſit comprehendere Canoni-
catum, qui non eſt liberæ collationis
Epiſcopi, ſed ad nominationem Capi-
tuli *Card. de Luc. de benef. diſc.93. n.4.*,
Rot. coràm Priol. deciſ.264. num.4., *&*
in Vrgellen. Canonicatus, *& Sacriſtiæ*
10. Ianuarij anni præteriti §. Quoniam
coràm R. P. D. meo Caprara, & quod
eadem nullitas procedere etiam debeat
quoad prouiſionem Papæ, qui contu-
lit cum præſuppoſito alternatiuæ com-
petentis Epiſcopo, & accedente eius
conſenſu, nihilque ponendo de pro-
prio, ſed ſolummodò confirmando ele-
16 ctionem factam in perſonam eiuſdem
Ioannis, itaùt nec opus fuerit mentio-
nem facere de tali gratia tamquam
nulla *gloſ. in cap. Ex tenore in verb. ne-*
gocio, vbi Decius num.5. de reſcript., *&*
in cap. Suggeſtum in verb. poſteriùs de
Iurepatr., *Rot. deciſ.150. num.6. co-*
ràm Gregor. Nam quidquid ſit, an pro-
uiſio Papæ ſit mera confirmatio, vel
potiùs integra collatio ratione reſer-
uationis menſium, vt videntur præſe-
ferre verba *Auctoritate noſtra confe-*
ras, qua poſita dubitari non poſſet de
valida collatione Canonicatus, tam-
quam vacati in menſe reſeruato vigore
regulæ 8. hodiè 9., ſiuè ſit ſubiectus
17 optioni, ſiuè Iuripatronatus Eccleſia-
ſtico ratione perſonarum præſentare

debentium, quales ſunt Canonici, vt de optione firmat *Rota deciſ. 599. in fin.*, *& 616. num. 2. coràm Dunozett. Iun.*, *& deciſ. 729. num. 5. 12.*, *& 13. coràm Cerr.*, *& in dicta Vrgellen. Canonicatus*, *& Sacriſtiæ 20. Ianuarij 1702. coràm R. P. D. meo Caprara*, *& de Benefic. Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici Cardin. de Luc. de Iurepatronat. diſc. 7. num. 7.*, *Gonzal. de regul. 8. Cancellar. gloſſ. 18. num. 6.*, *Rot. deciſ. 444. n. 19. part. 5. recent.*, *& in Gerunden. Beneficij 12. Iunij anni præteriti §. Quibus poſitis coràm Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, cùm tamen in præſenti agatur de executione litterarum Vbach, ſatis eſt Ioanni oſtendere earum erro-
18 neitatem, & non eſſe iuſtificatas, & vincere per non ius Actoris *Cardin. de Luca de benefic. diſc. 3. num. 6.*, *Rota penès Garz. de Benefic. part. 5. cap. 3. num. 425.*, *& deciſ. 809. num. 3. coràm Cerro*, *& deciſ. 231. num. 1.*, *& 2. part. 15. recent.*

Et ità vtraque &c.

Callien. Laudemij.

Vener. 11. Maij 1703.

ARGVMENTVM.

In coactiua renouatione Emphyteuſis ſolutio Laudemij regulari debet iuxta quantitatem ſtatutam in prima conceſſione. Conſuetudo ſoluendi in certa ſumma quomodo probetur, & quandò à contraria conſuetudine tollatur.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo ſoluendi in certa ſumma per annos centum, & vltra attendi debet.*
2 *Siue ab initio fundata fuerit in legali diſpoſitione ſoluendi ad rationem duorum pro centenario.*
3 *Siue in particulari conuentione, aut conſuetudine.*
4 *Renouatio eſt continuatio præcedentis conceſſionis, & identificè eadem cum prima.*
5 *Laudemium ſolui debet habito reſpectu ad ſummam perſolutam de tempore originariæ conceſſionis.*
6 *In reuocationibus ad fauorem proximiorum nullum ſolui debet Laudemium.*
7 *Contraria opinio eſt verior.*
8 *Prima procedit in Eccleſia, quæ tenetur renouare, etiamſi velit pro ſe retinere, niſi adſit conſuetudo renouandi ſoluto Laudemio.*
9 *Conſtitutio mandans fieri renouationes ſoluto Laudemio intelligitur poſita conſuetudine illud exigendi.*
10 *Pontificiæ Conſtitutiones recipiunt paſſiuam interpretationem à Iure communi.*
11 *Conſtitutio fauorabilis latam recipit interpretationem.*
12 *Laudemium ſolui debet inſpecto valore bonorum de præſenti, præcipuè cum noua inueſtitura fit ad fauorem perſonarum non comprehenſarum in præcedenti.*
13 *Intellige, quando Eccleſia poterat pro ſe retinere, ſecus vbi renouatio fit vigore Bullæ illam ad fauorem proximiorum demandantis.*
14 *Conceſſiones, quę dederunt cauſam liti, & fuerunt inde ſublatæ per ſententiam, non ſunt attendendæ.*
15 *Intratura ſoluitur ſolummodo pro noua inueſtitura facta extraneo, interueniente ſpeciali conuentione.*
16 *Summa præſtari ſolita pro Laudemio ad illud referri debet, non verò ad Canonem, pro quo diuerſa præſtatio conuenta fuit.*
17 *Conſuetudo exigendi Laudemia ad rationem ſeptem pro centenario debet eſſe immemorabilis, reſultans ex vniuocis, & concludentibus probationibus.*
18 *Conſuetudo ſpecialis inducta cenſetur ex certa ſolutione ſpatio centum, & vltrà annorum approbata.*
19 *Et iſta præfertur generali.*

DECISIO XXVI.

PRoptèr deceſſum ſine filijs Philomenæ de Martinozijs, quæ erat inueſtita de Caſtris Rocchę Leonellæ, & Montis Geini Emphyteuticis Capituli Cathedralis Callien. orta controuerſia ſuper prælatione in noua conceſſione In-

Inueſtituræ intèr Petrum Horatium
Lutium, & Comites de Brancaleoni-
bus, Sacra Congregatio Concilij,præ-
uio Voto Rotali, quod præceſſerant
binæ Deciſiones; Prima videlicèt ſub
die 21. Ianuarij, altera verò 27. Iu-
nij 1701. coram Reuerendiſſimo Dño
meo Decano decreuit, illam compete-
re prædicto Lutio, quare inſtito per
hunc coram A.C. Aldrouando pro re-
nouatione, ſeù Inueſtitura, ac præten-
dente Capitulo Laudemium in quanti-
tate ſcutorum 400., cum placuerit prę-
dicto Iudici condemnare Capitulum
ad inueſtiendum eum ſola ſolutione
ducatorum 50. ad formam Inueſtituræ
conceſſæ d. Philomenæ de anno 1649.,
dubitaui ad prouocationem Capituli,
*An, & in qua ſumma debeatur Laude-
mium*, & viſum fuit, *Deberi in prædi-
cta ſumma ducatorum* 50.

Quia cum verſemur in bonis ſitis in
Statu Vrbini, in quo ſecundùm notiſſi-
mamConſtitutionemVrbaniVIII.de re-
nouando, relatam per *Paitell. expedit.
cauſ. ciuil. poſt deciſ.* 7. Solutio Laude-
mij fieri debet, vel ſecundùm Iuris di-
ſpoſitionem, vel conſuetudinem, aut
Partium conuentionem, dubitari non
poteſt, quin Laudemium debeatur in
dicta ſumma ducat. 50., cum eadem
fuerit ſoluta tàm in renouatione facta
vſque de anno 1530. ad fauorem Octa-
uiani de Brancaleonibus, quàm in vlti-
ma anni 1649. ad fauorem Philomenæ;
Tales enim actus obſeruati ſpatio 100.,
& vltra annorum conſtituunt ſolitum,
ſeù conſuetudinem ſoluendi in dicta
1 ſumma, quæ vnicè debet attendi, ſiuè
ab initio fundata fuerit in diſpoſitione
Iuris præſcribentisLaudemiorum ſolu-
tionem ad rationem duorum pro cen-
2 tenario, iuxta *Text. in l. final.* iuncta
*gloſ. in verb. æſtimationis Cod. de Iur.
Emphyteutico*, ſiuè in particulari con-
3 uentione, aut conſuetudine, *Ioſeph. de
Laudem. principali quæſt. 1. à num. 51.
ad 62., Burg. eod. tract par. 1. inſpect. 6.
num. 4. & ſeq., Niger. paritèr de Lau-
dem. tom. 1. quæſt. 3. num. 39., Borell.
Summ. dec. tit. 33. de Laudem. n. 20., De
Marin. allegat. 126. num. 12., Rot. de-
ciſ. 1239. num. 30. coram Emerix*: Idque
tranſit in euidentiam, conſiderando
etiam eſſentiam ipſius renouationis,
4 quæ cum non ſit, niſi quædam proroga-
tio, ſeù continuatio præcedentis con-
ceſſionis, atque identicè eadem cum
prima, vt firmant *Caldas de renouat.
Emphyt. quæſt. 3. per tot., Fulgin. de
Emphyt. tit. de renouat. quæſt. 1. n. 72.,
& ſeq., Card. de Luc. de Emphyt. diſc. 3.
num. 16., Rot. deciſ. 183. num. 12. coram
Otthobon., & deciſ. 176. n. 34., & ſeqq.
par. 5., & deciſ. 143. num. 10., & ſeqq.
par. 10, & 154. num. 2. par. 15. Recent.*
5 Laudemium ſolui debet, habito reſpe-
ctu ad ſummam perſolutam de tempo-
re originariæ conceſſionis, *Paris de Pu-
teo de Reintegrat. feudor. cap. 126. n. 3.
fol. 139., Caldas de Renouat. quæſt. 5.
num. 4., & ſeq., Cirocc. diſcept. 62. n. 52.,
& 53, Rot. deciſ. 90. num. 13. verſ. ad
tertiam poſt Salgad. Labyr. Creditorum*:
Taliſque opinio ità firma in iure iudi-
cabatur, vt aliqui etiàm voluerint pro
6 renouationibus ad fauorem filiorum,
& proximiorum, ex quo non ſit noua
Conceſſio, ſed antiquæ continuatio;
nullum eſſe Laudemium, vt firmant
*Gratian. diſcept. 377. num. 6., Anto-
nell. de tempor. legal. lib. 3. cap. 7. n. 83.,
Cancer. var. reſol. lib. 1. cap. 11. num. 72.*,
& licèt contraria opinio ſit verior, vt
7 pluribus adductis expenditur *in dec. 81.
num. 4. coram Vbago* Attamen in caſu,
quo Eccleſia teneatur ad renouatio-
nem, etiamſi velit pro ſe retinere, niſi
adſit conſuetudo renouandi, ſoluto
Laudemio, nullum dubium eſt, quia
Sententia denegans eius ſolutionem
8 veniat admittenda, *Burg. de Laudem.
par. 2. inſpect. 46. num. 1., & ſeq., Ful-
gin. de Emphyt. tit. de Laudem. quæſt. 15.
num. 1., & ſeq., Rocc. diſput. Iur. ſe-
lect. cap. 63. num. 64. in fin. tom. 1.,
Panimoll. deciſ. 4. adnot. 2. num. 32.*

Et quamuis Vrbanus VIII. in pręcitata
Conſtitutione demandauerit, ſolui Lau-
demium in renouationibus: attamen
cenſetur hoc ſtatuiſſe ad formam, qua
de iure debetur in renouationibus, hoc
9 eſt, vt illud exigatur, poſita conſue-
tudine particulari illud exigendi: Se-

cùs verò illa ſecluſa, cum prędictę Con-
ſtitutiones ſemper recipiant paſſiuam
10 interpretationem à iure communi,
l. ſciendum, ff. qui ſatis dar. cogant., *Rot.
deciſ. 475 num. 4. par. 1. diuerſ.*, *& de-
ciſ. 241. num. 5. coram Vbaldo*; Hæc au-
autèm intelligentia faciliùs capienda
venit, cum præcitata Bulla emanauerit
fauore Ciuium Status Vrbioi, perpe-
tuando eorom iotuitu quodammodò
11 renouationes, & per conſequens reci-
pere debet latam interpretationem, vt
de ſimili Bulla Bonifaciana dictum fuit
in *Imolen.*, *ſeù Ferrarien Bonorum 2.
Decembris 1699. §. Ea præſertim coram
R̄m̄o D. meo Decano*.

Nec argumentum deſumptum à quan-
titate ſoluta in pręcitatis duabus reno-
uationibus eneruatur à contraria con-
ſuetudine introducta in intermedijs
conceſſionibus factis Martinozijs; In
quarum prima ſoluta fuerunt pro Lau-
demio ſc. 200., in altera verò ſc. 400.,
concurrente etiàm conſideratione,
quod eum valor bonorum potuerit ex-
creſcere, Laudemium ſolutum fuerit
ſecundum præſentem valorem, quem
eſſe attendendum, præcipuè ad fauo-
rem perſonarum non comprehenſarum
12 in præcedenti Inueſtitura, defendunt
*Fulgin. de Emphyt. tit. de Laudem. q. 1.
num. 7.*, *Burg. de Laudem. par. 2. in-
ſpect. 6. num. 3.*, *Albert. Brun. in tract.
de augum. concluſ. 14. num. 12.*, *Celſ.
Vgo Conſt. 57. num. 2.*, *Riminald. iun. con-
ſil. 1. num. 68.*, *& ſeq.*, *Viu. dec. 496. ſub
num. 7.* Quia vltraquod hæ eædem fue-
runt nouæ conceſſiones ad fauorem
Extraneorum, & de tempore, quo ad-
hùc non emanata Bulla Vrbani ſupèr
coactiua renouatione, Eccleſia poterat
pro ſe retinere, quo caſu ſemper plus
ſoluitur, quàm in renouationibus in
13 in vim dictæ Bullæ facientis ad fauo-
rem Proximiorum, in quibus attendi-
tur valor primæ conceſſionis, *Menoch.
conſil. 409. num. 83.*, *Rota dec. 232. n. 9.
coram Celſo*, *& citata deciſ. 183. n. 11.
coram Otthobon.* Nihilominùs cum ſi-
mus in renouatione, in qua debet ſolui
eadem ſumma ſoluta in originaria
conceſſione, vt oſtenſum eſt, ac aduer-
sùs conceſſiones factas Martinozijs
Philomena obtinuerit renouationem,
& prælationem à Cardinali Camerario
de Voto noſtri Auditorij, præuijs dua-
bus Deciſionibus in ordine *la 46.*, *&
143. par. 10. Recent.* nulla vis fieri de-
bet in dictis Conceſſionibus, quæ de-
14 derunt cauſam liti, & poſtea fuerunt
ſublatæ per dictam Sententiam Came-
rarij, *Rot. deciſ. 741. num. 4.*, *& 843.
num. 8. coram Emerix iun.*, *& dec. 186.
& 380. vtrobique num. 19. par. 11.*,
& 520. num. 14. tom. 2. rec.

Haud ſubſiſtente, vltimam ſolutio-
nem factam a Philomena non fuiſſe pro
Laudemio, dum non importat eius ti-
tulum, vel ex quo Capitulum iam illud
receperat à Martinozijs in ſumma du-
cator. 400., atque ideò non poſſe con-
ſtituere fundamentum pro prætenſa
conſuetudine illud ſoluendi in quan-
titâte ducator. 50. Quoniàm quidquid
ſit, an declarata nulla emphyteuſi, Ca-
pitulum teneatur reſtituere prædictum
Laudemium, de quo agendum erat in-
tèr Capitulum, & Martinozios, cum
tamen ſolutio per eoſdem facta non
eſſet adducibilis per Philomenam, &
illa facta ab eadem referibilis non ſit
ad intraturam, quæ ſolummodò ſolui-
15 tur pro noua Inueſtitura facta Extra-
neo, & quidem interueniente ſpeciali
conuentione, *Fulgin. de Emphyt. in
prælud. quæſt. 16. num. 2.*, *& tit. de
Laudem. quæſt. 1. ſub num. 10.*, non au-
tem pro renouatione, in qua etiam ſe-
paratim conuentus fuit canon in vno
Ariete caſtrato pro quolibet anno, vt
ſeruatum fuerat in præcedentibus In-
16 ueſtituris, ſumma ducat. 50. referri non
debet, niſi ad Laudemium ſolitum prę-
ſtari pro renouatione, *Burg de Lau-
dem. par. 3. quæſt. 70. num. 22.*, *Cyriac.
controu. 79. num. 12.*, *Gabriel. conſil. 78.
num. 7. tom. 2.*

Demùm non officit aſſ. Conſuetudo
vigens in Ciuitate, & Diœceſi Callien.
exigendi Laudemia ad rationem ſcu-
torum ſeptem pro centenario, cum prę-
dicta conſuetudo, vel non ſit probata
cum ſuis requiſitis, cum non fuerint ad-
ducta niſi parua Inſtrumenta, & fides
ex-

extraiudiciales,nec probatus valor bonorum de eo tempore, cum potuerit fieri ſimilis ſolutio, ex quo eadem peracta fuerat in antecedentibus conceſſionibus,quando ad dictum effectum
17 conſuetudo debet eſſe immemorabilis reſultans ex vniuocis, & concludentibus probationibus, *Bruneman. in l. vltima circa fin. Cod. de Iur. Emphyt.*, *de Pont. quæſt. Laudem. adnot. 4. num. 4.*, *Burg. de Laudem. par. 1. inſpect 6. n. 9.*, *Rota deciſ. 232. num. 4. coram Celſo*: vel etiam ea admiſſa, non releuaret: Cum enim in præſenti Inueſtitura fuerit facta ſolutio ad rationem ducat. 50. per
18 binas vices, & per tempus 100., & vltrà annorum, & ſit introducta Conſuetudo ſpecialis, vt vltrà allegatos, firmant *Sola ad conſuetud. Sabaud. tit. de Iure Emphyt. gloſſ. 2. §. In caſibus n. 5.*, *de Pont. quæſt. Laudem. 47. per tot.* Illa
19 potiùs attendi debet, quàm altera generalis, *Schrader de feud. par. 10 ſect. 20. num. 176.*, *Berlich. deciſ. 171. num. 8.*, & *ſeq. par. 2.*, *Rota d. dec. 234. n. 4.*, & *ſeq. coram Celſo*.

Et ita vtraque &c.

Romana Saluiani.

Veneris 1. Iunij 1703.

ARGVMENTVM.

Receditur à præcedenti Deciſione, quia ſors crediti remanſit extincta per fructus ex re hypothecæ non obnoxia perceptos. Firmatur, exceptionem rei iudicatæ fauore vnius non ſuffragari alteri nitenti diuerſo iuri, cauſæ, corpori, quantitati, & conditioni Perſonarum.

SVMMARIVM.

1 *Creditorum maior pars præiudicat minori licèt anteriori, ceſſante fraude, & machinatione.*

2 *Pro Canonibus, & Laudemio competit potioritas.*

3 *Creditorum maior pars minori licèt anteriori præiudicat quoad dilationes Debitori concedendas, aut remiſſionem partis debiti.*

4 *Secus ad effectum aſſequendi ſatisfactionem, ab ea arcendo anteriores.*

5 *Conſenſus præſtitus ex vno titulo, vel iure non præiudicat quoad ius competens ex alio titulo ſuperuento.*

6 *Aduerſus rem iudicatam non auditur, niſi priùs obtenta reſtitutione in integrum.*

7 *Fructus percepti præſumuntur à Locatore.*

8 *Poſteriori Creditori debetur immiſſio ex remedio Saluiani Interdicti pro rata Creditori poſteriori per Poſſeſſorem ſoluta.*

9 *Fructus percepti ex re hypothecæ non obnoxia extenuant Capitale crediti, & num. 10.*

11 *Ad euitandum inanem circuitum denegatur immiſſio ei, contra quem actio retorqueri poſſet, & n. 14., & 15.*

12 *Infans, & ignarus aſſentire non cenſetur.*

13 *Exceptio rei iudicatæ fauore vnius non ſuffragatur alteri nitenti diuerſi iuri, cauſæ, corpori, quantitati, & Perſonarum conditioni.*

DECISIO XXVII.

Ad Vineam *detta la Prezioſa* pro fructibus Cenſus ſcut. 400. in ſorte impoſit. ab Alexandro Priore vſque de anno 1611. ad fauorem Bernardini Baſſi poſteà ceſſi Antonio Moricio, qui itidem illum tranſtulit in Marchionem Vincentium de Nobilibus, dandam eſſe immiſſionem ad fauorem D. Marchionis Roberti filij deciſum fuit ſub die 28. Iunij anni præteriti coram me; Verum conceſſa Scanardo poſſeſſori noua Audientia in propoſitione habita ſub die 11. Decembris præteriti ob factum non parum inuolutum, nulla fuit capta reſolutio, ac in altera propoſitione 11. Maij anni currentis demandatum, vt viderer Quintus, & Sextus, quibus hodie adſcitis in contrariam Sententiam præteritæ reſolutioni proceſſum fuit reſcribendo, *recedendum eſſe à deciſis*.

Et quamuis ad obtinendum receſſum plura cumulauerint Defenſores Scanardi, & ſignanter, quod cum de menſe Septembris anni 1617. Rocchus de Prio-

Prioribus filins Alexandri vendidiſſet
Vineam, de qua agitur, cum Sterpato,
& Arundineto ſitis in Territorio Gry-
ptæ Ferratæ vnàcum Do no, & Tinel-
lo in Terra Mareni Hieronymo Sca-
nardo, & Horatio Benetto pretio ſcu-
tor. 2000. bonifican., ad computum ad
fauorem Emptorum duas Societates
officij conſtituentes ſummam ſc. 550.,
quæ licet poſteriores cenſu, de quo
agitur, haberi debuiſſent pro anteriori-
bus, ex quo creditores Rocchi, & Ale-
xandri conuenerint agere pro exequu-
tione Inſtrumenti venditionis, & ſic
potuiſſent tamquam conſtituentes ma-
iorem partem præiudicare Bonetto au-
ctori Moricij, licet anteriori in appro-
1 batione dicti Contractus, quando præ-
cipuè nulla concurrit fraus, ac machi-
natio, *Gratian. diſcept. 222. n. 2., Roch.
reſp. 11. n. 7., & 9. lib. 2., R. P. D. meus
Anſaldus de Commerc., & Mercat. di-
ſc. 11. per totum, Modern. ad Stat. Vrbis
tom. 2. adnot. 50. art. 1. num. 113., Rota
in Romana Pecuniaria 18. Iunij* 1700.
coram R. P. D. meo Caprara, itaut docto
de ſolutione reliqui pretij, hoc eſt ſcu-
tor. 250. pro canonibus, & Laudemio,
2 quæ ſunt potiora *Bartol. in l. licet Cod.
qui potiores in pign. hab., Rota dec. 2. n. 5.
& deciſ. 84. num. 32. coram Cerro*, alio-
rum ſcut. 1133. obul. 90. Clarici matri
Marchionis Roberti, cuius ipſe eſt hæ-
res cum obligatione illa teſtituendi an-
terioribus, & potioribus, nihil vltrà
remaneat exſoluendum; Attamen aſ-
ſumptum viſum fuit parum fundatum
in radice, non ſolum ex quo in appro-
batione Inſtrumenti venditionis non
fuit citatus Baſſus creditor anterior,
3 verùm etiam quia maior pars Credito-
rum poteſt ſolummodò præiudicare
minori, licet anteriori quoad dilatio-
nes concedendas Debitori, aut remiſ-
ſionem partis debiti *l. Iuriſgentium
§. Manillus verſ. hodiè ff. de pact., Morla
in Empor. Iur. par. 1. tit. 8. quæſt. 1. n. 10.,
Boher. deciſ. Belgic. lib. 1. diſtinct. 10.
num. 11., & ſeqq., Vargas deciſ. 27. n. 10.
& ſeqq.*, ſecus verò eſt ad effectum, vt
4 Creditor anterior, qui omnibus alijs
poſthabitis conſequeretur ſatisfactio-
nem remaneat excluſus facto aliorum
Creditorum, cum tùnc nullum valeat
illi inferri præiudicium ab alijs quam-
uis conſtituant maiorem numerum, *l. ſi
præcedente §. vltim. ff. mandat., Rendi-
na recept. Sententiar. tit. 25. num. 13.,
R. P. D. meus Anſaldus de Commerc., &
Mercat. dicto diſc. 11. num. 11., & 12.
Palma Nep. deciſ. Lucen. 51. num. 9., &*
5 *ſeq.* proindèque cum Marchio Rober-
tus repręſentet hodiè diuerſam perſo-
nam ab illa Claricis matris, & agat pro
alio cenſu acquiſito poſt approbatio-
nem contractus venditionis, non im-
peditur conſequi eius ſatisfactionem,
non obſtante qualitate hæreditaria *Pa-
cific. de Saluian. inſpect. 5. cap. 1. n. 74.,
& ſeqq., Card. de Luca de dote diſc. 87.
num. 10., Palma Nep. deciſ. Lucen. 54.
num. 46., Rota coram Caualer. dec. 367.
num. 1., & 2., & deciſ. 94. num. 6. coram
Vbago, & deciſ. 828. num. 6., & dec. 858.
num. 3., & deciſ. 920. num. 5. cor. Eme-
rix Iun., & in recent. dec. 254. num. 16.
par. 16., & dec. 84. num. 29., & dec. 331.
num. 10. par. 18.*

Similiter nec tutè inniti potuerunt in
altera exceptione, quod cum de tempo-
re venditionis vinea retineretur à Pir-
ro Nuto, contra quem de menſe Mar-
tij 1617. obtinuit immiſſionem ad me-
dietatem vineæ Fuluius Pulcius pro
ſocietate officij debita ab Alexandro
priore emptore, fuerint bonificandi ad
computum pretij fructus d. anni 1617.
non percepti, qui in Inſtrumento con-
ſenſus reportati à Domino directo va-
lutati fuerunt in ſc. 300.; Quia præter
quamquod rata fructuum non percepto
rum poteſt dici bonificata, dum in iu-
dicio intentato per Claricem coram
R. P. D. Baranzono pro fructibus com-
penſatiuis, obtentum fuit mandatum
pro ſcutis 368. 74., quod non fuit exe-
quutum, niſi pro ſc. 300., cum ob gran-
dinem dicto anno ſuperuentam credi
non poſſit, fructus exceſſiſſe dicta ſcu-
ta 68. 74. attamèn cum non obſtante
dicta exceptione non perceptionis fru-
ctuum R. P. D. Baranzonus relaxauerit
mandata pro fructibus compenſati-
uis poſteà exequuta, Scanardus non
po-

poteſt audiri in dicta exceptione, niſi
6 priùs obtenta reſtitutione in integrum
aduerſus dictam rem iudicatam, quæ
habet pro ſe præſumptionem, empto-
res percepiſſe fructus dicti anni, *Be-
niell conſ.30. num.41., Palm. Nep. de-
ciſ.282. num.5., & 6., Rota deciſ. 180.
n.8.coram Emerix Iun., & dec.18.n.16.
poſt Hodiern.ad Stat.Vrb., & deciſ.345.
n.4., & 5.par.19.rec. tom.2.*, præcipuè
cum de menſe Martij anni 1618. Sca-
nardus affictauerit vineam cum ſolo
conſenſu Pulcij pro ſuo iure, & inte-
reſſe, ex quo ſemper augetur præſum-
7 ptio eius antecedentis poſſeſſionis, ac
perceptionis fructuum, *vt in Romana,
ſeù Albanen. Pecuniaria prima Decem-
bris anni præteriti §. De eius verò in fi-
ne coram Me.*

Vnica ergò decidendi ratio ſtetit in
ſolutione capitalis dictarum Societa-
tum Officij, quam Defenſores Scanardi
iuſtificarunt ſequutam in manibus Mar-
chionis occaſione alterius immiſſionis
ad vineam conceſſæ pro hoc eodem
credito anno 1649.; Non enim contro-
uertebatur ex parte Marchionis, quod
pretium bonorum venditorum vſque
ad ratam ſcutorum 1400. fuiſſet ſolu-
tum partim Clarici, cuius Marchio eſt
hæres, partim verò Creditoribus ante-
rioribus, & priuilegiatis, quodque
propterea eidem Marchioni compete-
ret immiſſio pro ſola rata ſcutor. 550.
correſpondente Societatibus Officij ex-
computatis in Inſtrumento venditionis,
8 & poſterioribus eius cenſu, ac pro alijs
ſcur. 50., quæ forſan ſoluenda ſupe-
rerant pro complemento integri pretij
*Thomat. deciſ.74. num.13., & ſeq., &
deciſ.109. num.10., Rota dec.510.n.10.,
& deciſ.520. num.4. part. 18. recent.*:
Quare cum non obſtante hoc limitato
iure, poſſederit pro fructibus huiuſmet
cenſus integram vineam per annos 18.
vigore Sententiæ immiſſiuæ anni 1649.
9 conſequens eſt, vt fructus, quos duran-
te immiſſione percepit ex rata, quæ
hypothecæ non erat obnoxia, ceſſerunt
in extinctionem capitalis dictarum
Societatum, *Arias de Meſa var. reſol.
lib.1. cap.36. num. 7. in fine, Surd. de-
ciſ.45. num.8., Rota deciſ.334. num.10.
par.19. recent.*; Cumque ijdem fructus
pro rata exceſſus attingant valorem
præfati capitalis excomputati, & re-
ſpectiuè non ſoluti, *Summario Scanar-
di dato 11. Maij num. 15.*, nihil vltrà
ſupereſt in bonis venditis, quod perſe-
ſequi poſſit hypotheca cenſualis.

Non obſtat, immiſſionem obtentam
dicto anno 1649. fuiſſe ad effectum con-
ſequendi ſatisfactionem fructuum cen-
ſus, non vero capitalis Societatum
Officij; & quod licet adfuerit exceſſus,
attamen Creditor fuerit conſequutus
vlteriorem ſatisfactionem, ac poſſeſſor
citiùs rehabuerit vineam, quam adhuc
Marchio quo ad ratam ſcutorum 550.
retineret pro conſequendis dictis inte-
gris fructibus: Quoniam prædicta pro-
cederent quo ad Moricium, qui obti-
nuit immiſſionem, & penès quem non
aderat vlla portio pretij, non verò quo
ad Marchionem ceſſionarium hæredem
Matris, quæ receperat ad computum
pretij ſcutorum 1133., & non poterat
retinere vineam, niſi pro rata Societa-
tum Officij; contra eumdem enim ſtan-
10 te dicta exceſſiua immiſſione, ac rece-
ptione fructuum qui non poterant ca-
dere ſub hypotheca, ipſo iure indu-
cta fuit ſatisfactio capitalis Societa-
tum Officij, nec valet ampliùs mole-
ſtare Scanardum, cum poſſet retorque-
11 re actionem contra eumdem, tamquam
hæredem Matris, quæ habuit dicta
ſcuta 1133. cum obligatione illa reſti-
tuendi Creditoribus anterioribus, &
potioribus, vt ſtantibus moleſtijs ſu-
peruentis pro dicto cenſu anteriori, ſi-
bi reſtitueret ratam pretij habiti, ad
quem circuitum euitandum, debet præ-
cludi via actioni intentatæ *l. Stichum
§. penultimo ff. de ſolut. l. Si Pupillus 46.
ff. de adminiſtrat., & pericul. Tutor.,
Gratian. diſcept. 701. num. 7., Olea
de Ceſſione Iurium tit.5. quæſt. 2. n.25.,
& ſeqq., Rota deciſ.463. num. 1., coram
Priolo, & deciſ. 510. num. 8. part. 18.
recent.*

Minuſque repugnat, prædictam Sen-
tentiam tranſiuiſſe in rem iudicatam,
ac per citationem ad tradendam notu-
lam

Digitized by Google

lam iuratam factam de anno 1669. per Scanardos, ac obtentam reintegrationem ex cap. ſatisfactionis fructuum, non poſſe hodiè prætendi ſolutionem integri pretij, cum enim Scanardi de tempore petitionis notulæ iu-
12 ratæ eſſent conſtituti in infantili ætate, & ignari ſuorum Iurium, non potuit per talem citationem induci approbatio, & illis irrogari vllum præiudicium *l.Nec ignorans Cod.de donat., Rota in Hortana Syluarum 10. Martij 1698. §.Minùs,& 15.Maij 1699.§ Nec Communitas coram R.P.D.meo Muto.*

Res verò iudicata cum emanauerit fauore Morieij, contra quem non militabat idem Ius ſatisfactionis maioris partis pretij, & exceſſus, quod militat contra Marchionem, non obeſt, cum
13 ad dictum effectum requiratur, quod idem corpus ſit, ac quantitas, idemque ius, & cauſa petendi, ac eadem conditio perſonarum, *leg.Cum quæritur, & duabus ſeqq. ff. de re iudic., Rota deciſ.1182. num.1., & deciſ.1125.num.1. coram Emerix, & deciſ. 622. eod. nu.1. par. 19.rec.*

Addebat etiam vnus ex Dominis aliud motiuum, quod cum Marchio retineat in Terra Mareni Tinellum comprehenſum in venditione facta ad fauorem Scanardi ſibi adiudicatum pro fru-
14 ctibus cenſus impoſiti ad fauorem Matris, ſi Scanardus pateretur iterum moleſtias pro cenſu Moricij anteriori, poſſet illas retorquere ſuper dicto Tinello, ad quem circuitum euitandum debet denegari petita Immiſſio, vt vltra auctoritates ſupra adductas firmant *Rota deciſ. 67. num. 8. coram Gregor., & deciſ.317. n.3.par.8.Rec.*

Nec releuat, quod modo agatur pro rata pretij Societatum Officij non ſoluti; cum Marchio tamquam repræſentans perſonam Matris, quæ præſtitit conſenſum Inſtrumento venditionis, non poſſit impugnare excomputationem pretij pro rata Societatum Officij, & ſic ſemper verum eſt, quod ſi tamquam repræſentans perſonam Morieij obtineret immiſſionem, competeret Scanardo immiſſio pro releuatione ad
15 Tinellum retentum pro fructibus cenſus poſterioris decurſis poſt venditionem, quod in Iudicijs eſt omninò vitandum, *Merlin.de pignor. lib.4. qu.69. num.11., Rota in Romana Saluiani 27. Martij 1686 §. Iniuſtitia autem in fine, & §.ſeq.coram Rondinino.*

Et ita vtraque &c.

Palentina Theſaurariæ.

Lunæ 4. Iunij 1703.

ARGVMEMTVM.

Sub reſeruatione Regulæ 4.hodie 5. Cancellariæ eadunt Beneficia vnicorum Subcollectorum deputatorum cum omnimoda iuriſdictione ad vniuerſa negocia Cameræ.

SVMMARIVM.

1 *Literæ Apoſtolicæ non iuſtificatæ non ſunt exequendæ.*
2 *Negligentia Officialis in omittenda regiſtratione literarum patentium nequit alteri præiudicare.*
3 *Subcollectoris deputatio probatur literis patentibus.*
4 *Ad effectum reſeruationis Beneficij Subcollectoris Apoſtolici requiritur, quod vnicus fuerit Subcollector cum generali facultate ad vniuerſa negocia Cameræ.*
5 *In Hiſpanijs non adſunt Spolia, niſi Epiſcoporum.*
6 *Deputati ad certum Spolium, eò peracto corruit qualitas Subcollectoris.*
7 *Subcollectoratus vniformiter expediuntur cum traditione omnimodæ iuriſdictionis.*

DECISIO XXVIII.

VAcauit de menſe Octobris anni 1699. per obitum Petri de Naxera, & Salazar Præbenda *Theſauraria* nuncupata in Eccleſia Cathedrali Palentina, quam Ordinarius gaudens alternatiua contulit Ferdinando Ramiro cum ſubſequuta poſſeſſione. Verùm Ioſeph Diaz de Miranda, ſub expreſſione, quod dictus Naxera fuiſſet vnicus Subcollector in Diœceſi, & Ciuitate Palentina, atque inde Beneficia per eumdem tunc ob-

Digitized by Google

obtenta vigore Regulæ 4. hodiè 5. Cancellariæ fuiſſent Sanctæ Sedi reſeruata, prædictam Præbendam ab eadem impetrauit, directa mihi Litterarum exequutione, ad quam priuſquam deuenirem, conſului de more DD., quibus placuit *prædictas Litteras non eſſe exequendas*.

Agnouerunt quippè deficere Iuſtificationem principalis narratiuæ, quod Petrus de Naxera fuerit vnicus Subcollector in Ciuitate, & Diœceſi, qua
1 deficiente nunquàm Litteræ veniunt exequendæ *cap.2.de reſcript.*, *Rot. deciſ.467. num.5. par. 19. recent. tom. 2.* Etenim poſito etiam, quod Litteræ patentes eius deputationis factæ per clar. mem. Cardinalem Millinum, dùm munere Nuntij Apoſtolici in Hiſpanijs laudabilitèr fungeretur, probent, etiamſi non habeant Datam diei, ex quo vis non ſtat in tempore, nec fuerint regi-
2 ſtratæ, dum negligentia Officialis in omittenda prædicta adnotatione in libris Nunciaturæ non poſſit alteri præiudicare *Rot. deciſ.202. num. 4. par.18. recent.*, præcipuè cum ſufficiat, quali-
3 tatem Subcollectoris reſultare ex Litteris patentibus *Rot.deciſ.876.num.5.coram Dunoz.Iun.*, & *deciſ.1020. num.6. coram Emerix*, & *deciſ. 262. num.6. par. 18. recent.* Attamen cum non fuerit probatum, Naxeram fuiſſe vnicum
4 Subcollectorem, & cum facultate generali ad vniuerſitatem fructuum, & redditum ſpectantium ad Cameram, ſed ſolummodò ad certum Spolium Epiſcopi Molini tunc defuncti, eius Beneficia non poſſunt cenſeri reſeruata vigore dictæ *Regulæ 5.* requirentis generalem facultatem ad vniuerſa negotia Cameræ, vt de requiſito vnici Subcollectoris in Ciuitate, ſeù Diœceſi *Barboſ. de Epiſc. par.3 alleg.57.n.119. Rot.deciſ.109. num. 1., & 3., & 1132. num.9. coram Coccin.*, & *dec.5. num.4. coram Dunoz.Iun.*, & *deciſ.355. num.1. coram Emerix*, & de generali facultate ad vniuerſa negotia Cameræ *Garz. de Benef. par.5. cap.5. §.9. nu.375., Card. de Luc. de Benef.diſc.8. num.6., Gonzal. ad Regul.8.gloſ.51.num.73., Rot.dec.46. num.11.*, & *deciſ.48. ſub num.3*, & *deciſ.50. num.11. poſt Nouar. in Summa Bullar.*, & *deciſ 336. ſub num.3. coram Rembold.*, & *deciſ.2020. num. 2. coram Emerix*.

Non obſtat, quod cum in Hiſpanijs
5 non adſint Spolia, niſi Epiſcoporum, vt firmat *Gonzal.ad Reg.8.Cancell.gloſ.51. num.72.*, & *77.*, *Rot.deciſ.153. num.5. par.10. recent.* eo ipſo, quod Naxera fuit deputatus ad Spolium Epiſcopi, cenſeatur etiam fuiſſe generalem Subcollectorem, quia vltrà quod in dicta Ciuitate, & Diœceſi Camera poteſt habere alios redditus, & ſignantèr quatenùs, vt ſupponitur, adſit compoſitio cum Clero pro Spolijs, de quo non leuem fumum perhibent aliæ deputationes Subcollectorum magis generales *Summario Ferdinandi num. 7.* hoc tamen ad ſummum poſſet ingerere aliquam difficultatem, vt Nazera in illo actu, ſeù ſpolio fuiſſet vnicus Subcollector, non tamen præſefert generalem facultatem ad omnia negocia Cameræ, cum fuerit ſolùm ad certum Spolium Epiſcopi defuncti, quo peracto ſicuti
6 expirabat facultas, ita etiam corruit qualitas Subcollectoris, vt videmus in Delegato ad certam cauſam, qui non dicitur fungi munere Iudicis Ordinatij, ex quo terminata cauſa expirat eius iuriſdictio, ad differentiam Ordinarij, qui licet habeat certas cauſas, definita vna non deſinit eſſe Iudex in alijs occurrentibus eiuſdem ſpeciei *cap. in litteris, cap. Venerabili, cap. Significantibus de offic. Iudic. delegat.*, *Rot. deciſ.132. num.2. cor. Merlin.*

Idque remanet comprobatum etiam ab obſeruantia, cum fuerint datæ binæ aliæ deputationes pro dicta Ciuitate Palentina cum facultate generali pro omnibus caſibus, & totiès quotiès vacatio contingeret, ex quo magìs euincitur, conſuetum fuiſſe concedi generalem iuriſdictionem in deputatione Subcollectoris, qua opus eſt ad conſtituendam eius eſſentiam ad effectum reſeruationis, vt ex dicta particulari deputatione cum facultate limitata receſſum fuiſſe à conſuetis deputatio-

nibus, quæ vniformitèr expediuntur
7 cum traditione omnimodæ iuriſdictionis *Rot.dec.*1020. *n.*8.*cor.Emerix.*
Et ita vtraque &c.

Cęſenaten. Spolii.

Lunæ 11. *Iunij* 1703.

A R G V M E N T V M.

Fructus bona fide percepti ex adiudicatione nulla non debent reſtitui à die ſequutæ deliberationis, ſed à die motæ litis.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus in Spolio non violento reſtitui non debent à Deliberatario niſi à die motæ litis.*

2 *Limita ſi probetur mala fides, quia tunc debentur vſque ab initio.*

3 *Conſiliarii Communitatis præſumuntur conſcii de rebus geſtis per Communitatem.*

4 *Scientia in Conſiliariis Communitatis non arguitur ex actibus fieri ſolitis per Miniſtros Communitatis.*

5 *Iactare ſuum nemo præſumitur.*

6 *Fructus debent reſtitui ab initio ſequutæ deliberationis, quando deliberatio eſt nulla.*

7 *Nisi ſi ex ea reſultet aliquis titulus, quamuis coloratus.*

8 *Pro fructuum acquiſitione ſufficit poſſeſſio ſine mala fide.*

9 *Mala fides non inducitur ex appellatione extraiudiciali non intimata.*

10 *Deliberatio ſequuta abſque citatione partis æquiparatur Spolio violento, & tenetur quilibet Poſſeſſor ad reſtitutionem omnium fructuum perceptorum vſque ab initio.*

11 *Deliberatarius ex lapſu triginta annorum habet titulum ſufficientem pro acquiſitione fructuum.*

12 *Bona fides probatur ex credulitate erronea, & iniuſta.*

13 *Mala fides excluditur ex conceſſione noui termini ad reluendum.*

D E C I S I O XXIX.

Conceſſa per tres conformes reintegratione ad fauorem Cynthiæ Tibertæ de Gattis, & Annæ Mariæ eiùs hæredis ad bona deliberata pro debito exactionum Caroli de Tibertis, quod contraxerat cum Communitate Cęſenæ, & ad cuius fauorem fideiuſſerat Cynthia, ac inſimul per vltimas duas Rotales condemnatis Deliberatarijs ad reſtitutionem fructuum à die ſequutæ deliberationis, Rota ſub die 12. Februarij præteriti coram me reſoluit *conſtare de Re iudicata*, & quoad confirmationem ſententiarum Rotalium ob diſcrepantiam ſuffragiorum nulla fuit capta reſolutio, quamobrem ſubiecta iterum nouo examini earumdem inſtantia, concluſum fuit, *ſententias eſſe confirmandas iuxta modum*, hoc eſt *fructus eſſe reſtituendos à die ſolùm motæ litis.*

Siquidem conſideratum fuit, litem eſſe contra Deliberatarios, qui habent pro ſe titulum iudicialis, ac ſolemnis deliberationis, nec verſati in ſpolio attentato, ac violento, & per conſequens
1 fructus non veniunt reſtituendi niſi à die motæ litis *Poſth. de ſubbaſt. inſpect.*55. *num.*101. *& ſequen.*, *Gratian. diſcept.*206. *num.*14., *Theſaur. dec.*29. *num.*7. *& ſequen.*, *Rota coràm Buratt. deciſ.*184. *num.*6. *& ſequen. & dec.*227. *num.*5. *& coram Merlin. deciſ.*687. *n.*4. *&* 6., *& in Hortana Caſalis ſuper Fructibus* 30. *Aprilis* 1694. §. *Verum vbi, &* 3. *Aprilis* 1699. §. *Minuſque obſtare coram R. P. D. meo Pio, & in Spoletana Bonorum* 11. *Maii* 1696. §. *Finali coram R. P. D. meo Caprara.*

Nec viſum fuit applicari potuiſſe li-
2 mitationem fundatam in mala fide, qua ſupponebatur vſque ab initio infectos fuiſſe Deliberatarios tamquam pollentes qualitate Conſiliariorum Communitatis, contrà quam eum parum hæſitaſſent DD. pro condemnatione ad reſtitutionem fructum à die commiſſi ſpolij, idem indicandum veniat contra
3 Deliberatarios cum præſumantur conſcij, tam de illiquiditate crediti, quam etiam de inordinato Iudicio deliberationis proſequuto per Communitatem, vt in ſimili firmat *Poſth. de ſubbaſt. inſpect.*55. *num.*114. *& ſeqq.*, *Rota decis.*117. *num.*2. *par.*4. *tom.*2. *& dec.*3. *ſub*

ſub num.14. par.7. recen. quoniam eum
4 prædicti actus ſoleant expleri per alios
Miniſtros inferiores, non debet ex nul-
litatibus per eos commiſſis argui ſcien-
5 tia in Conſiliarijs, cum aliàs non præſu-
matur, quod voluiſſent offerre, & ia-
ctare ſuum, contra reg. *Text. in leg. cum de indebito in princip. ff. de probat. Menoch. præſumpt.33. num.5. lib.2., Aſtolin. reſolut.32. num.71., & reſolut.47. n.68., Berlich. deciſ.214. num.4. par.2.*

Parùm refragante, quod declarata
6 nulla deliberatione per rem iudica-
tam, & ſic redacto titulo ad non titu-
lum fructus ſint reſtituendi vſque ab
initio *Rot. coram Arguel. deciſ. 113. num 16. & ſequen. & coram Cerro deciſ.483. num.3.* præcipuè cum Cynthia
ſtatim appellauerit coram honeſtis Vi-
ris à ſententia Gubernatoris Ceſenæ,
ac à ſequuta deliberatione, cum appel-
latio, ex quo litem continuat, operatur,
vt ſpoliatus ſuam detentationem non
habuerit pro derelicta; Quandoqui-
dem cum non verſemur in caſu, quo
Ius reſiſtit acquiſitioni, & in contra-
ctu prohibito, ſed in deliberatione pu-
blicè, & palàm geſta, præcedente etiam
7 decreto R. P. D. Inghirami Guberna-
toris, ſicuti ex ea reſultat titulus ſal-
tèm coloratus, ac Iuſtitia poſſeſſionis
per *Text. in leg. iuſtè poſſedit. ff. de acquiren. poſſeſs., Cret. conſil.16. num.3. lib.1., Menoch. conſ.1173. num.3., Rot. deciſ.2243. ſub num.1. & 2. coram Coccin.* ita etiam præſefert licitam acquiſi-
8 tionem fructuum, pro qua ſufficit poſ-
ſeſſio ſine mala fide *leg. bona fidei 48. de acquiren. rerum dominio leg. ſi quis ſcit. 25. ff. de vſuris, Theſaur. deciſ.29. n.7. Rot. poſt Cenc. de Cenſ. deciſ.206. num.5. & 6., & in recen. deciſ.3. num.4. par.7. & 588. num.9. par.19.* Et hoc admitti
debet non obſtante dicta appellatione
9 extraiudiciali, quia cùm non fuerit in-
timata, non poteſt operari prætenſam
malam fidem niſi à die certæ ſcientiæ
Scacc. de appellat. quæſt.6. num.33. Card. de Luca de iudic. diſcurſ.37. ſub num.10. Rot. in Romana Fideicommiſſi de Auila 13. Februarii 1696. §. Siquidem cor. R. P. D. meo Pio.

Et quamuis ad aſtruendam dictam
malam fidem oppoſita fuerit etiam de-
ficientia pecuniæ numeratæ in actu de-
liberationis, quæ præcisè afficit ipſum
Deliberatarium, ac inſimul defectus
citationis, qui inficit eamdem delibe-
rationem, ac præſefert ſpolium vio-
lentum, quod ſequitur quemcumque
10 poſſeſſorem, cum obligatione reſti-
tuendi fructus vſque ab initio, vt pro-
bant authoritates cumulatæ in *deciſ.* emanatis *coram R. P. D. meo Muto*, &
ſignantèr in prima 25. *Maij* 1700. §. *Hac quo ad prædicta*, & in altera 4. *Martii* 1701. §. *Et demum.* Attamen cum Cyn-
thia, quæ ſupponitur paſſa fuiſſe ſpo-
lium, allegare non poſſet totalem defe-
ctum citationis, ex quo citata fuit cum
præfixione termini ad reluendum, ac
vlteriùs acquieuerit per triginta annos,
11 negari non poteſt, quin ſaltèm Deli-
beratarij habuerint talem qualem ti-
tulum ſufficientem pro acquiſitione
fructuum *Bald. in leg. Celſus §. Expedita in fine verſic. Item ſecundum ff. de vſucap. Rot. deciſ.687. num.14. coram Merlin., & deciſ.685. num.2. & 892. nu.9. coram Emerix Iun.* attento præſertim
ſtylo loci, ſecundum quem fuit peracta
deliberatio, qui licèt minùs legitimè
probatus aptus non fuerit ad eandem
ſuſtinendam, attamen ingerere potuit
bonam fidem productiuam legitimæ
12 acquiſitionis fructuum, cum ad dictum
effectum ſatis ſit credulitas etiam mi-
nùs iuſta, & erronea *Rota in Peruſina Reintegrationis* 14. *Martij* 1698. §. *Et ſanè*, & 27. *Iunii eiuſdem anni* §. *Non obſtat coram R. P. D. meo Caprara*, & *in Romana Vineæ* 30. *Martij* 1696. §. *Firmata cor. R. P. D. meo Pio.*

Quod tamen coegit Dominos abire
libentiùs in d. Sententiam, eſt oblatio
facta per Deliberatarios, qui auditis
conqueſtionibus Cynthiæ, nedum ſe
13 obtulerunt paratos reſtituere illi bona
refuſo pretio exburſato, ſed etiam con-
ceſſerunt terminum ſex menſium ad il-
lud ſibi reſtituendum, vel ad dandum
meliorem Oblatorem, eorum præterito
Summario num.7. ex quo nulla valet il-
lis imputari culpa, aut mala fides *Rot.*
deciſ.

deciſ. 162. num. 3. coram Millin., & *deciſ. 249. num. 6. penès Poſth. de ſubbaſtat.*

Et ità vtraque &c.

Eugubina Canonicatus
ſuper Expenſis.

Luna 18. Iunij 1703.

ARGVMENTVM.

Expenſæ factæ poſt renunciationem liti non debent refici à Succumbente.

SVMMARIVM.

1 *Poſt renunciationem liti non poteſt Victor prætendere expenſas poſt illam factas.*

2 *Præſertim quando renunciatio eſt ſimplex, & continet obligationem reficiendi expenſas cum depoſito vnius Iulij pro illiquidis.*

3 *Poſſeſſio poſt ſequutam renunciationem capi poteſt, vel cum mandato primi Iudicis, aut vigore renunciationis.*

4 *Veniens ad cauſam tanquam nouus litigator non cenſetur feciſſe omnia acta ſua.*

5 *Expenſæ, quando duo ſunt Litigatores, qui ſuccumbunt non debent refici niſi pro virili.*

6 *Sportulæ, quando Canonicatus non excedit annuam ſummam ducatorum centum, debentur ſolummodò in ſcutis decem auri.*

DECISIO XXX.

AD Canonicatum vacantem in Cathedrali Eugubina per obitum Cæſaris Pamphilij, Capitulum, cui ex Indulto Leonis X. competit ius eligendi, ſciſſum fuit in duas æquales partes, quarum vna elegit Guidum Vbaldum Armannum, altera verò Philippum Sforzulinum, ac intentata validitate electionis, ac prælectione coram Epiſcopo, reportauit fauorabilem Sententiam Armannus, citato etiàm Capitulo, quod prouocauit ad A.C., ac prætendens, ius eligendi non fuiſſe conſumptum, obtinuit ab eodem per modum prouiſionis facultatem deueniendi ad nouam electionem, in qua electus fuit Bonauentura Antonuccius.

Ab his grauaminibus appellauit Armannus ad noſtrum Auditorium coram R. P. D. meo Lancetta, coram quo etiam vocauit Antonuccium, ac in diſputatione habita ſub die 4. Maij 1699. prodijt reſolutio, *Canonicatum eſſe adiudicandum Armanno*, cum ſubſequuta Sententia ad formam deciſionis; Antè tamèn eius prolationem Capitulum liti renunciauit, quam ſolummodò fuit proſequutus Antonuccius, obtinendo Commiſſionem directam R. P. D. meo Pio, coram quo cum deciſum fuiſſet, Sententiam Rotalem eſſe confirmandam, idem ſequendo exemplum Capituli, liti pariter renunciauit cum obligatione reficiendi omnes expenſas vſque tunc factas; Verùm cum his non obſtantibus deuenerit Armannus ad expeditionem Sententiæ, etiàm cum ſolutione Sportularum ſcut. vigintiquinque auri, ac taxationem expenſarum vſque tunc factarum in ſumma ſcut. 162. appellauit Antonuccius ab exceſſiua taxatione, de qua conſulti hodiè dd. cenſuerunt conſtare iuxtà modum.

Et primò exceſſus eſt patens conſiderando taxationem expenſarum factarum poſt diem 15. Februarij 1702., quo fuit renunciatum liti, cum enim per dictam renunciationem impoſitus fuiſſet finis omni controuerſiæ, remanebat ſolumodò obligatio reficiendi expenſas anteà factas, non autem onerari poterat ſuccumbens nouis, & vo-
1 luntarijs expenſis factis poſt renunciationem, vt præcisè diſponitur in Conſtitutione ſan. mem. Innocentij XII. in eius particulari *Bullario la 34. num. 43.*, & firmat *Rota deciſ. 293. num. 9. coram Emerix*, & *deciſ. 466. num. 58. part. 19. recen. tom. 2.* præcipuè cum etiam ad formam dictæ Conſtitutionis renunciatio fuerit ſimplex, & pura, ac contineret obligationem reficiendi omnes
2 expenſas etiam cum depoſito vnius Iulij quoad illiquidas, ac proindè ſemper deficit ius nouas ſponte factas repetendi *Rot. deciſ. 54. num. 11. coram*

Cer-

Cerro, & in Alexanen. Manutentionis 15. Ianuarij anni currentis §. Animaduerterunt coram R. P. D. meo Caffarello.

Nec ſatisfecit reſponſio, quod expeditio Cauſæ coram R. P. D. meo Pio fuerit ſaltèm neceſſaria ad effectum cum mandato Rotali apprehendendi poſſeſſionem Canonicatus. Etenim licet expenſæ pro mandato veniant reficiendæ pro virili, cum tamèn illud potuiſſet expediri coram R. P. D. meo
3 Lancetta, vel capi poſſeſſio vigore renunciationis, euidentèr reſultat expenſas factas pro expeditione Cauſæ, non fuiſſe neceſſarias, ac reficiendas *Rot. in Colonien. Paſtoratus 2. Iulii 1700. §. Minùſque cor. R. P. D. meo Scotto.*

Similitèr reſultat exceſſus quoad expenſas factas in partibus, ac etiam in Curia, antequam Antonuccius fuiſſet electus, quia eum tunc eſſet in cauſa tantùm Capitulum, ab eodem ſolummodò veniunt reficiendæ, ſtante præſertim, quod Bonauentura non ſe admiſit ad Cauſam, ſed tanquam nouus
4 collitigans fuit ſimplicitèr citatus, & per conſequens non poteſt cenſeri feciſſe omnia acta ſua *Rot. deciſ. 483. num. 4. coram Rembold., & deciſ. 670. num. 29. par. 19. recen.*

Nec deficit exceſſus etiam quoad illas factas coram R. P. D. meo Lancetta, dùm erat in cauſa Antonuccius, quia cum eſſent duo collitigantes, ta-
5 xatio non poterat fieri, niſi pro virili vſque quo renunciauit Capitulum, vt in *deciſ. 348. num. 9. coram Cerro, & in Aſculana Beneficii, ſeù Abbatiæ 3. Iulii 1702. §. Exceſſus coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Vltima tandèm partita conſiſtit in ſolutione Propinæ ſcut. 25. auri, quæ licèt integralitèr refici debeat ab Antonuccio, habito reſpectu ad illam perſolutam coram R. P. D. meo Lancetta, ex quo ſolus litem continuauit, attamèn cenſuerunt conſtare de exceſſu in ducatis 15. dictamque ſummam eſſe reſtituendam pro vnaquaque dictarum Propinarum; Quoniam cum fructus Canonicatus non excedant ſummam centum ducatorum annuorum, facta computatione integri decennij, vt probat atteſtatio Miniſtri Capituli, ac etiam vniformis expreſſio valoris in Dataria vna cum incertis in ducat. 40. vt fuit etiam obſeruatum in controuer-
6 ſo Canonicatu, Sportulæ non erant ſoluendæ, niſi in ducatis decem, ita diſponente reformatione Pauli V. relata per *Ridolph. in praxi titulo de Auditorio Rotæ ſub num. 26.*, ac etiam altera Innocentij XII. ſupra recenſita *num. 4.*

Et etiam in hunc modum concluſum fuit vtraque &c.

Gerunden. Iuriſdictionis ſuper Exhibitione.

Mercurij 23. Iunij 1703.

ARGVMENTVM.

Archidiaconus poteſt compellere Capitulum ſub pænis Cenſurarum ad tradendam copiam Reſolutionum Capitularium.

SVMMARIVM.

1 *Gerens vices Iudicis, & Partis non poteſt procedere in Cauſa, ſed debet audiri Superior.*

2 *Limita in cauſis concernentibus Eccleſiam, ac Dignitatem Epiſcopalem, quia in illis ſolus Epiſcopus eſt Iudex competens.*

3 *Archidiaconus ſuccedit in locum Epiſcopi.*

4 *Archidiaconus poteſt compellere Capitulum ad ſibi tradendam copiam Reſolutionum Capitularium.*

5 *Cenſuræ veniunt in ſequelam Iuriſdictionis.*

6 *Archidiaconus ſuccedens in locum Epiſcopi poteſt ſtatuere, & inuigilare circa ſeruitium propriæ Eccleſiæ.*

7 *Archidiaconus non eſt Iudex competens in rebus reſpicientibus proprium intereſſe, ſed debet adiri Superior.*

8 *Cenſuræ quamuìs ſuſpenſæ per appellationem, poſſunt tamen ab Archidiacono comminari ad tuendam propriam Iuriſdictionem.*

9 *Duplex mulcta pro eodem delicto ferri non debet.*

10 Sen-

10 *Sententia non poteſt impugnari niſi circa id, à quo fuit appellatum.*

11 *Solet quandoque plus timeri pœna temporalis, quàm ſpiritualis.*

12 *Cenſuræ licet ſuſpenſæ per appellationem, conſtito tamèn de eius iniuſtitia, dicuntur incurſæ vſque ab initio.*

DECISIO XXXI.

CVm per Sententiam R. P. D. mei Prioli, quam præceſſerunt binæ deciſiones, vna videlicet ſuper exhibitione Reſolutionum Capitularium, altera verò ſuper iure priuandi, fuerit definitum, Archidiacono Maiori Eccleſię Cathedralis Gerundæ, quem de Rogationibus appellant tempore Sedis vacantis, Capitulum, nec non illius Secretarium teneri, & obligatos eſſe tradere, & conſignare copiam authenticam omnium, & quarumcumque Reſolutionum, & actuum Capitularium ad ſimplicem, & nudam requiſitionem ipſiuſmet Archidiaconi maioris, ſeu ad illius mandatum, & iuſſionem etiam ſine expenſis, exceptis neceſſarijs ad formam deciſionis, nec non licitum fuiſſe eidem Archidiacono in caſu recuſationis, illos, ſeù quemlibet eorum compellere ſub pœnis excommunicationis ad illarum extraditionem, ac pœnas fulminatas per Archidiaconum contrà Hieronymum Guitart Canonicum, & Secretarium Capituli eſſe validas, & legitimas; Capitulum agnoſcens iuſtitiam Sententiæ non ampliùs impugnabat Iuriſdictionem Archidiaconi in genere, & obligationem illi tradendi exemplar Reſolutionum Capitularium, in hoc enim liti renunciauit, ſed ſolum prætendebat non eſſe adſtrictum ad talem traditionem, quando reſolutiones Capitulares concernunt intereſſe Archidiaconi, ſubiungendo, vlteriùs debuiſſe etiam infirmari Sententiam in ea parte, in qua dictum fuit ſuſtineri pœnas contrà Secretarium inflictas, ex quo ſignantèr ex capite proprij intereſſe caruerit Iuriſdictione in cogendo Secretarium ad talem traditionē, quibus tamèn non obſtantibus pro confirmatione Sententiæ Rotalis in hodierna propoſitione DD. reſponderunt.

Quia omiſſa inſpectione eius validitatis, ac iuſtitiæ, quæ non impugnabantur, ac reaſſumpta diſputatione ſolùm ad id, quod reſpicit traditionem Reſolutionum concernentium etiam intereſſe Archidiaconi, licet admiſerint DD. concluſionem, in qua inſiſtebant Defenſores Capituli, quod quando quis geri vices Iudicis, atque partis non poſſit procedere in cauſa, & præcipuè
1 per Cenſuras, ſed adiri debeat Superior, vel Metropolitanus iuxtà *Text in cap. Statuimus ſecundo quæſt. 3. cap. Nullius primo quæſt. 4. leg. vnic. Cod. ne quis in ſua Cauſa, Fagnan. in cap. nos 9. n. 8. & 15. de elect., Marant. in prax. Iudic. par. 6. art. 2., Spad. conſil. 197. num. 5. lib 2., Rot. deciſ. 639. num. 15. part. 18. recen., & in Burgen. Panis 28. Iunii 1697., & 10. Martij 1698.* vtrobique *§. final. coram R. P. D. meo Pio*, quod etiam videtur eſſe determinatum in concordia inita de anno 1665. inter Epiſcopum, & Capitulum; Attamèn ſicuti prædicta non procedunt in cauſis concernentibus Eccleſiam, Iuriſdictionem, ac Dignitatem Epiſcopalem,
2 in quibus Epiſcopus eſt Iudex competens, *Bald. in leg. 1.* ibique etiam *Bruneman. Cod. ne quis in ſua Cauſa, Sperel. deciſ. 93. per tot., Rota coram Coccin. deciſ. 70. num. 1. & 2., & deciſ. 36. num. 15. par. 10. recent.* Ita denegari non debet, vt competenti Epiſcopo, ſiue Archidia-
3 cono, qui in eius locum ſuccedit, *Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæſt. 28. n. 119. Gemintan. conſil. 28., Rot. coram Coccin. deciſ. 346. num. 1. & ſequentibus, & in Leodien. Iuriſdictionis 28. Iunij 1702. §. Nihilominùs coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, Iuriſdictione cogendi Capitulum ad ſibi tradendum authenticam copiam Reſolutionum Capitularium, vt ex Decretis Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regula-
4 rium, ac alijs auctoritatibus probat deciſio *R. P. D. mei Prioli ſuper exhibitione Reſolutionum §. Fundamentum* in caſu renitentiæ poſſit compellere Capitulum remedio Cenſurarum, quæ ve-

niunt

5 niunt in ſequelam Iuriſdictionis, *Rota deciſ.1011. num.3. coràm Emerix*, cum in hoc non cenſeatur procedere in ſua cauſa, ſed tueri propriam Iuriſdictionem, & Iura Eccleſiæ, vt inſpicere poſſit, an tales Reſolutiones ſint eidem Eccleſiæ præiudiciales, nec ne, cum ſibi ſolum, qui ſuccedit loco Epiſcopi ſpecialitèr competat ſtatuere, ac inuigilare circa vniuerſalem directionem, &
6 ſeruitium propriæ Eccleſiæ, *Nauarr. conſil.20. num.9. lib.1. de conſuetud. Rot. deciſ.1233. num.1. coràm Pœnia, & deciſ.12. num.16. & ſequen. coràm Celſo*, Contrarijs procedentibus, quando poſt habitas Reſolutiones Capitulares, illas, quæ ſunt contrà ſe, vellet infringere, vel abrogare, cum tunc non cenſeatur Iudex competens, ſed tamquam
7 in re reſpiciente eius particulare intereſſe adiri debeat Metropolitanus, vel alius Superior, *Cardin. de Luc. de Iuriſdict. diſc.47. num.6., Sperell. dec.93. num.15. & ſeq. Rot. deciſ.196. num.15. coràm Priolo*.

Hinc ceſſat grauamen, quod prætendebatur illatum in vltima parte Sententiæ declarando validas Cenſuras comminatas contrà Secretarium, cum enim hoc ſequutum fuiſſet propter renitentiam in tradenda copia Reſolutionum cenſetur, Archidiaconum proceſſiſſe ſolum ad tuendam propriam Iuriſdictionem non obſtante quod Cenſuræ
8 fuiſſent ſuſpenſæ per appellationem per *Text. in cap. præterea 40. de appellat.* qua pendente cum fuerit extraditum exemplar actorum modò veniat reſponden. Secretarium nunquam fuiſſe incurſum, præcipuè cum præceptum contineret etiam pœnam pecuniariam 25. librarum locis pijs applican., & ſic duplicem mulctam pro eodem delicto,
9 quod eſſe omninò vitandum firmatum fuit *in Barchinonen. Iuriſdictionis, ſeù pœnæ 5. Iulij 1694. §. Denique, & ſeq. coram bon. mem. Vrſino confirmata 13. Iulij 1695. coràm R. P. D. meo Muto, & in Illerden. Iuris mulctandi ſuper attentatis 27. Ianuarii anni præteriti §. Eòque fortiùs coràm Eodem*.

Etenim præterquamquod ſuperuacaneum redditur diſputare ſuper validitate dictarum Cenſurarum, ex quo adhùc non fuit publicata declaratoria, ruit obiectum duplici animaduerſione. Primo quia cum Secretarius non ſit in cauſa, & non fuerit appellatum à Sententia R. P. D. mei Prioli, niſi circa id quod reſpicit traditionem Reſolutionum emanatarum contrà Archidiaconum, non poteſt in reliquis impugnari, cum cenſeatur deuolutum ſolum id, à
10 quo fuit appellatum, *leg. etiamſi 30. §. Et cauſa, ff. de minori, Rota dec.603. num.7. par.19. recent.* Secundò tollitur omnis difficultas, ex quo licitum eſt ad magis coercendos Inobedientes, qui quandoque plus terrentur pœna temporali, exigere etiam pœnas pecuniarias pro abſolutione ad effectum il-
11 las locis pijs applicandi, *Card. de Luc. in adnot. ad Concil. Trident. diſcurſ.43. num.19.* quo poſito venit in conſequentiam, vt licet effectus Sententiæ comminatoriæ Archidiaconi fuerit ſuſpenſus per appellationem conſtito tamèn de huius iniuſtitia, licèr interim fuerit præſtita obedientia, Cenſuræ dicantur
12 incurſæ vſque ab initio, *Abb. in cap. cum in Eccleſiar.3. num.11. verſic. vult ergo Gloſs. de offic. Iudic. Ord. Felin. in cap. final. num.43. verſic. illa autem de reſcript., Pignatell. conſult.166. num.14. circa finem tom.9.*

Et ità vtraque &c.

Peruſina Aſſociationis ſuper Expenſis.

Lunæ 25. Iunii 1703.

ARGVMENTVM.

Expenſæ viuæ, & iudiciales reficiendæ ſunt vſque ad obulum; extraiudiciales verò Rota taxare ſolet in ſcutis decem pro quolibet Inſtantia.

SVMMARIVM.

1 *Exceſſus non præſumitur, niſi probetur.*

2 *Expenſæ Commiſſionum, Citationum, Sportularum, ac Regeſtri Notarij tamquam viuæ, & iudiciales, reficiendæ ſunt vſque ad obulam.*

3 *Expenſa Procuratoris, & Aduocati taxari*

xari ſolent à Rota in ſcut. 10. pro qualibet Inſtantia.

4 *Ille ſolus, qui litem continuauit, omnes expenſas reficere tenetur.*

DECISIO XXXII.

Conceſſa per tres conformes aſſociatione ad tertiam partem Tenutæ S. Feliciani in Territorio Peruſino ad fauorem Com. Io: Baptiſtæ de Plancianis, & eius Matris contrà Abbatem Nicolaum de Ciccis, fuerunt taxatæ expenſæ in vim rei iudicatæ in ſc. 229. vndè interpoſita ab eodem appellatione, contingit hodiè coram me diſputari, *an conſtaret de exceſſu*, & prodijt reſolutio ad fauorem Planciani informantis pro excluſione exceſſus.

Vltrà enim præſumptionem, quæ aſſiſtebat actori, quod, facta taxatione,
1 præſumptio ſtet pro non exceſſu, itaùt,
qui illum prætendit, teneatur eum concludentèr probare, vt firmat *Rot. deciſ. 265. num. 1. coràm Celſ., & dec. 189. nu. 1. coràm Cerr., & deciſ. vltima eodem num. 1. coràm Priol.*; Viſum etiam fuit conſtare de oppoſito, cum omnes dd. expenſæ conſiſtant in Commiſſionibus, Citationibus, Sportulis, ac Regeſtro
2 Notarij, quæ refici debent vſque ad
obulum, cùm dicantur viuæ, & iudiciales *leg. Properandum §. Sin autèm Cod. de Iudic., Rot. in Romana Vineæ ſuper Expenſis 29. Ianuorii currentis anni §. Et ratio coram R. P. D. meo Scotto*; Cæteræ verò conſiſtunt in honorarijs Procuratoris, & Aduocati, & non ex-
3 cedunt ſcut. 10. pro qualibet inſtantia,
iuxta inconcuſſam praxim noſtri Tribunalis, de qua apud *Dunozett. Iun. deciſ. 948. num. 6., & in Romana Immiſſionis ſuper Expenſis 5. Decembris 1701. §. Quantitas cor. R. P. D. meo Pio.*

Nec poteſt reſultare prætenſus exceſſus, ex quo cum fuerint tres fratres litigantes, condemnatio in ordine ad Nicolaum non potuerit fieri, niſi pro tertia parte, quia prima taxatio coràm R. P. D. meo Anſaldo fuit ita regulata, cæteræ verò factæ in alijs inſtantijs
4 omnes reſtitui debent ab eodem Nico-
lao, cùm ille ſolus litem continuauerit, *Rot. in Albanen. Bonorum 5. Martij 1687. §. Verum coram Benincaſa, & in Alerien. Parochialis ſuper Expenſis 24. Aprilis 1693. §. Non obſtat coràm R. P. D. meo Caprara.*

Et ità vnica &c.

Romana Reintegrationis.

Lunæ 2. Iulij 1703.

ARGVMENTVM.

Aduersùs deliberationem nullam ob defectum legitimæ citationis, & exceſſiuam in credito contra Pupillum indefenſum effectuatam datur reintegratio vnacum reſtitutione fructuum à die commiſſi Spolij.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium proſequutum contra Pupillum indefenſum citato Curatore, qui curæ renunciauerat, eſt nullum.*

2 *Nullitas profluens ab omiſſa defenſione Pupilli locum habet etiàm ſi collitigans ignoraſſet renunciationem curæ factam à Curatore.*

3 *Nullitas reiecta per Signaturam ab alijs Tribunalibus non attenditur.*

4 *Sententia lata ad fauorem hæreditatis dicitur conformis citationibus exequutis ad inſtantiam hæredis beneficiati.*

5 *Hæreditas habetur pro iacente quando fuit adita cum beneficio legis, & Inuentarij.*

6 *Deficiens ex parte ſua ex contractu non adimpleto commodum reportare non valet.*

7 *Adimplementum fieri debet in forma ſpecifica, quando vltra effectum fuit conſideratus etiam modus adimplementi.*

8 *Negligentia ceſſat vbi ignorantia præſumitur.*

9 *Carceratus ad Triremes condemnatus non poteſt retineri pro debito alimentorum.*

10 *Aduersùs deliberationem exceſſiuam etiàm in minimo competit reintegratio.*

11 *Pacta ſunt ſeruanda.*

12 *Omiſſio eius, quod non eſt profuturum, non obeſt.*

23 Fru-

23 *Fructuum reſtitutio fieri debet à die commiſſi Spolij, quando Pupillus, qui Spolium paſſus eſt non fuit legitimè citatus, vel remanſit indefenſus.*

DECISIO XXXIII.

PLacuerunt DD. fundamenta Deciſionis editæ coràm me ſub die 26. Martij præteriti, in qua dictum fuit tàm ex motiuo omiſſæ defenſionis Ioſephi Antonij Maſini Infantis de tempore ſecutæ deliberationis domus ad eumdem ſpectantis, tamquàm hæredem beneficiatum Ioannis Aloyſij, quàm etiàm ex capite exceſſiuitatis crediti competijſſe eidem reintegrationem conceſſam per R. P. D. Organum ad prædictam domum, ſententiamque in iudicatum tranſactam non meruiſſe infringi beneficio reſtitutionis in integrum petitæ per Quarantam nomine Creditorum Venturæ deliberatarij.

Indefenſio enim negari non potuit, cum Ferras Curator Maſini, antequàm expeditum fuiſſet mandatum coràm Reuerendiſſimo Thomato, ac ſequuta deliberatio, renunciaſſet ſuæ deputationi, vndè Iudicium ſic proſequutum contrà Pupillum indefenſum, ac ca-
1 rentem Curatore eſt ipſo Iure nullum *Sanfelic. deciſ.*274. *num.* *.lib.*2., *Fontanell. deciſ.*440. *num.*14., & hoc non obſtante, quod ex poſt ſupponatur eumdem Ferrum obtinuiſſe ſuperſeſſoriam prò adeunda Signatura, quoniam cùm omiſerit diſputationem cauſæ in dicto Tribunali, magis euincitur nullam feciſſe diligentiam prò defenſione Pupilli, quæ tamèn competebat ſaltèm ex capite exceſſiuitatis crediti.

Nec dicatur, renunciationem Ferri fuiſſe emiſſam in actis abſquè ſpeciali interpellatione, proindèque excuſatos fuiſſe Venturam, & Blancarium Socium, ſi fuerunt proſequuti Iudicium eodem citato, quià vltrà quod etiàm in Cauſis Commiſſarijs antè expeditionem acta perquiruntur, vis principalis argumenti conſiſtit in omiſſa defenſione
2 Pupilli, ratione cuius omnia acta contrà eumdem geſta ſunt indiſpenſabilitèr nulla, vt vltrà ſuperiùs allegatos, & in præterita mea *deciſ.§. Quod verò firmat Rot. deciſ.*109. *num.*28. *par.*17. *rec.*

Nullitatem autèm repetitam aduerſus ſententiam R. P. D. Organi tamquàm difformem citationibus, quæ fuerunt conceptæ ad inſtantiam Maſini, tamquàm creditoris hæreditatis iacentis Aloyſij, quando idem non reddita adhùc ratione non poterat dici, nequè debitor, neque creditor, prætereundum omni facilitate iterùm cenſuerunt, tùm ex quo illa fuit reiecta per Signaturam Iuſtitiæ, tùm etiàm quià Commiſſio erat ad inſtantiam Maſini hęredis beneficiati Ioannis Aloyſij, quarè ſententia ità concepta dicitur
4 conformis Commiſſioni, nèc diſcordans à citationibus etiàm ſi iſtæ fuerint ad inſtantiam hæreditatis iacentis, & Maſini creditoris, cùm quando hæres eſt ſuffultus beneficio Inuentarij hære-
5 ditas perindè habeatur, ac ſi eſſet iacens *Monticul. de Inuent. Sect.*9. *num.*1. *fol.*61. *& num.*170. *fol.*101., *Altograd. conſ.*85. *num.*34. *lib.*1.

Æqualem ſortem experta fuit oppugnatio ſecundæ nullitatis prouenientis ex capite exceſſus, ad quem arcendum licèt annuentibus DD. fuerit facta extractio partitarum è libris Confraternitatis S. Hieronymi. Attamèn illæ nihil profuerunt ad intentum, nàm quamuis apparuerit Carceratos, à quibus fuit extracta partita ſcut. 205. fuiſſe ex antiquo debitores eiuſdem ſummæ Venturæ, & Blancarij, attamèn cùm non fuiſſet traditum Ioanni Aloyſio Inuentarium debitorum, non tenebatur dictam ſummam in creditum Venturæ recipere, ſed poterat illam retinere in ſatisfactionem eius particularis crediti, ex quo non arctabatur ſcrutari, an Debitores ſui forent etiàm debitores Venturæ ad hoc, vt iuxtà pactum, priùs in illam cauſam, quam in ſuam teneretur exactum recipere, cùm interim ſibi imputare debuerit Ventura ſi defi-
6 ciens in adimplemento Inuentarij nullum commodum percipere valuit ex contractu non adimpleto *Rot. dec.*1213. *num.*16. *coràm Emerix Iun.*

Perperam autèm, ac contrà natu-

ram ſubiectæ materiæ prætendebatur onus conficiendi Inuentarium fuiſſe penès Ioannem Aloyſium, ex quo illud fundari debebat in partitis librorum, qui fuerunt eidem conſignati, præcipuè cum ex facto ſubſequuto præcognitum fuerit, illud non fuiſſe neceſſarium, dùm Bidò iàm exegit, quàmplures ſummas ad commodum locatorum, itàùt obſtet exceptio, quod ſicuti habuit notitiam dictorum Creditorum, ità etiam habuerit aliorum, quoniàm cum Ioannes Aloyſius non gereret vices, niſi Exactoris, planum eſt, onus conficiendi Inuentarium, quod deſeruire debebat pro principaliori documento exactionis, ſpectaſſe ad locatores, & committentes exactionem, & eius omiſſionem excuſaſſe Conductorem ab vlteriori diligentia in perquiſitione aliorum Creditorum, etiam ſi dictus effectus aſſequi potuerit ex dictis libris, quià cum non obſtante eorum conſignatione, vt ſciri potuiſſet quantitas Creditorum fuerit conuenta confectio Inuentarij, & ſic ne dùm conſideratus effectus adimplementi, ſed etiàm modus adimplendi per modum diſtinctum, ac diuerſum a perquiſitione librorum conſignatorum, prædicta
7 conditio adimpleri debuit in forma ſpecifica, non autèm per æquipollens *Rocc. diſputat. Iur. cap. 149. num. 143., Rot. deciſ. 745. num. 12. coràm Emerix.*

Minus obſtare potuit atteſtatio Cancellarij Carcerum aſſerentis, quolibet anno renouari librum, vbi etiàm adnotantur partitæ antiquorum Carceratorum, quià quidquid ſit de ſubſiſtentia talis depoſitionis, quæ eſt mendicata lite pendente, & abſquè Partis citatione, ſempèr recurrit reſponſio, quod Ioannes Aloyſius abſquè Inuentario non poterat ſcrutari antiqua debita cuiuslibet abſquè maxima difficultate, & temporis conſumptione, nec ad id tenebatur, cum proptèr dictam Cauſam fuerit conuenta traditio Inuentarij, ex cuius omiſſione, ſicuti
8 præſupponitur ignorantia Creditorum, ità ceſſat quælibet negligentia in facienda prætenſa exactione *Cyriac. controuerſ. 459. num. 24., Poſtb reſolut. 139. num. 17., Arias de Meſa var. reſolut. lib. 1. cap. 8. num. 2., Rot. deciſ. 621. num. 3. par. 1. rec.*

Verùm non ità rigoroſè viſum fuit immorandum in euertendis ſuprà excitatis obiectis contrà enunciatam partitam, cùm etiàm illa admiſſa ad creditum Venturæ, adhuc indiſpenſabilitèr corruat deliberatio, ex quo prædictæ non applicantur partitæ ſcut. 694. illorum, qui fuerunt condemnati ad Triremes, & qui non valuerunt retineri
9 pro dicto debito repugnante tàm Inſtrumento Affictus, quàm *Reformatione Pauli V. relat. per Scannarol. de Viſit. Carcerat. lib. 2. cap. 17. num. 25.*, proindèque ſicuti, etiamsi Ioannes Aloyſius coactus fuiſſet perquirere libros, non valuiſſet exigere dictam ſummam, ità illa computata ad creditum Venturæ, ſempèr deliberatio remanet exceſſiua, & ſuccurrendum eſt ſpoliato ope
10 reintegrationis, quamuis exceſſus conſiſtat in minimo *Rot. in Meleuitana Domus 11. Martij 1701. §. Quæ nullitas coràm R. P. D. meo Scotto.* Non attenta replicatione, quod cum contrahentibus innoteſceret qualitas Debitorum, quod detineri non poterant pro credito alimentorum, & hoc non obſtante conuenerint, quod fieri debuiſſent diligentiæ, illæque denunciari
11 Venturæ, & Blancario; prædicta pacta ſint omninò ſeruanda ad *Text. in l. 1. §. Si conueniat ff. depoſiti*, cum alijs *in deciſ. 299. num. 1. in fin. par. 4., & deciſ. 58. num. 18. par. 6. recent.*, cum enìm, ſi adhùc ſequuta fuiſſet notificatio, Ventura non potuiſſet detinere dictos Carceratos, & nihil ab iiſdem exigere ob eorum inopiam, omiſſa notificatio non obeſt, quæ, & ſi ſequuta
12 fuiſſet, nihil erat profutura, vt prætèt authoritates adductas in præterita deciſione §. *Minùs aduerſatur probat. Thomat. deciſ. 185. num. 41.*

Corruente deliberatione venit etiàm in conſequentiam reſtitutio fructuum à die commiſſi Spolij ob omiſſam defenſionem Pupilli, etiamsi Spolium ſequutum fuerit cum decreto Iudicis,

non

non autèm cum vi expulſiua, cùm Iudex cenſeatur procedere tamquàm
13 priuatus, quando Poſſeſſor, qui ſpolium paſſus eſt, non fuit legitimè citatus, vel Pupillus indefenſus, vt in citata *Meleuitana Domus* §. *Ea verò coràm R. P. D. meo Scotto*.

Et ità vtraquè &c.

Leodien., ſeù Aquiſgranen.
Canonicatus.

Luna 2. Iulij 1703.

ARGVMENTVM.

Per adeptionem poſſeſſionis ſecundi Beneficij incompatibilis vacat primum: Vtriuſque verò vacatio non cenſetur inducta, niſi per amborum pacificam retentionem cum perceptione fructuum vltrà duos menſes ad terminos *Extrauag. Execrabilis de Præbend.* locum habentis in omnibus Beneficijs qualitèrcumque incompatibilibus ſecundum veriorem Sententiam.

SVMMARIVM.

1 *Idoneitas, & Clericatus Prouiſi probantur ex literis expeditis in forma gratioſa.*

3 *Cuiuslibet Canonicatus Germaniæ valor exprimi non ſolet maioris quantitatis 24. ducatorum.*

3 *Per adeptionem poſſeſſionis ſecundi Beneficij incompatibilis vacat primum.*

4 *Literæ Apoſtolicæ iuſtificatę debent exequutioni demandari.*

5 *Literæ Apoſtolicæ anteriores de Iure proferuntur.*

6 *Ad inducendam vacationem primi Beneficij per retentionem vtriuſque requiritur, quod Prouiſus vltrà duos menſes, vtrumque Beneficium pacificè retinuerit.*

7 *Non impeditus capere poſſeſſionem Beneficij habetur pro poſſeſſore.*

8 *Declara procedere in negligente capere poſſeſſionem ſecundi, ne ſequatur vacatio primi iàm poſſeſſi; Secùs ſi Prouiſus de ſecundo incompatibili non cæpit poſſeſſionem primi, quamuis potuiſſes.*

9 *Satis eſt, iuſtificari qualitatem in parte diſpoſitiua narratam, ex qua gratia ſubſtinetur.*

10 *Papa præſumitur habere omnia Iura in ſcrinio pectoris.*

11 *Extrauag. Execrabilis de Præb. non comprehendit Canonicatus.*

12 *Ex veriori Sententia locum habet in omnibus Beneficijs qualitercumque incompatibilibus.*

13 *Expreſſa Papæ vacatione ob incompatibilitatem, & retentione, iſta ſaltem verificanda eſt de facto ad ſuſtinendam Gratiam, ne aliàs proprius dolus impetranti opituletur.*

14 *Beneficia vacantia ratione illicitæ detentionis plurium incompatibilium Dataria conferre ſolet primò venientibus.*

15 *Petentibus verò Beneficia liberæ Collationis Apoſtolicæ reſpondere ſolet* = Concurrat cum alijs =

16 *Expreſſio doloſè facta vitiat Gratiam.*

17 *Clauſula* = vocato &c. = *Denotat, Gratiam fuiſſe conceſſam* certo modo, *& ne inaudito Poſſeſſore, is vtroque Beneficio priuatus remaneat.*

18 *Generales clauſulæ* = Siuè vt præfertur, ſiuè alio quouis modo vacet, ac etiamsi Canonicatus, & Præbenda diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialitèr reſeruati exiſtant = *non tollunt neceſſitatem ſpecialitèr exprimendi reſeruationem ratione vacationis in menſe Apoſtolico ad validitatem Gratiæ.*

19 *Idque præcipuè procedit in Gratia piſcatoria.*

20 *De Gratia nulla non eſt facienda mentio ad effectum validitatis alterius ſubſequentèr obtentæ.*

DECISIO XXXIV.

VAcauit de menſe Auguſti 1692. per obitum Leonardi Nutten Canonicatus Inſignis Collegiatæ S. Adalberti Aquiſgrani, quem iure deuoluto de menſe Februarij 1699. Sedes Apoſtolica contulit Ioanni Kreins, qui etiam ab Exequutore de partibus obtinuit prædictarum Literarum exequutionem; Verùm nulla ſubſequuta poſſeſſione, fuit prouiſus ad nominationem Patronorum de alio Canonicatu in Eccleſia

Beatæ Mariæ Virginis Iuliacen., cuius
de menſe Iulij anni 1700. cæpit poſſeſ-
ſionem.

Primus igitùr Canonicatus tanquam
incompatibilis cum ſecundo diuerſimo-
dè fuit obtentus à Sede Apoſtolica;
Wilhelmus enim Zanders illum impe-
trauit ſub expreſſione, quod Ioannes
Kreins Canonicatum, & Præbendam
Collegiatæ Eccleſiæ Oppidi Iuliacen.
cum dicto Canonicatu, & Præbenda
incompatibilibus nulla ſibi ſuffragante
diſpenſatione Apoſtolica, non tamen
ab anno detinebat indebitè occupa-
tos, & ob incompatibilitatem huiuſmo-
di vacarent.

In contrarium Quirinus Kreins, licet
ex poſt dictum primum Canonicatum,
& Præbendam ob pacificam aſſequu-
tionem ſecundi in menſe Iulij Sedi
Apoſtolicæ reſeruato, iuxtà concorda-
ta Germaniæ ab eadem Sede obtinuit,
quarè delata Cauſa ad Rotam ſub die
26. Iunij anni præteriti dubitatum fuit,
An, & qua literæ forent exequendæ;
Cum autèm ob Votorum ſciſſuram
nulla fuerit capta reſolutio; Reuocatis
iterùm ad trutinam Iuribus vtriuſque
Litigantis in hodierna propoſitione
pro exequutione Literarum Quirini re-
ſponſum fuit.

Quia eius Literę apparuerunt in om-
nibus iuſtificatæ, ſcilicèt idoneitas, &
Clericatus ex expeditione Literarum
1 in forma gratioſa, cum præſumatur, de
omnibus doctum fuiſſe antè expeditio-
nem, *Rota deciſ. 1176. num. 1. & 2. co-
ràm Emerix Iun., & in Aprutina Paro-
chialis 26. Iunij anni præteriti §. Arbi-
trium coram R. P. D. meo Priolo, & in
Placentina Beneficij 20. Aprilis curren-
tis anni §. Earum autem coràm R. P. D.
meo Caffarello*. Valor autèm per non
exceſſum in 24. ducatis de Camera ex
conſuetudine Germaniæ non expri-
2 mendi maiorem quantitatem in proui-
ſione cuiuslibet Canonicatus *Rota de-
ciſ. 400. num. 12. & 13. coram Cerro*;
Vacatio demùm per aſſequutionem al-
terius incompatibilis de menſe Iulij
Sedi Apoſtolicæ reſeruato, patet ex
publico Inſtrumento collationis, &
ſubſequutæ poſſeſſionis *Summ. num. 2.*
3 Cum ſtatim ac adepta eſt poſſeſſio ſe-
cundi Beneficij incompatibilis vacet
primum, vt firmat *Lotter. de re Benefic.
lib. 3. quæſt. 23. num. 40., Rota deciſ. 241.
num. 1., & ſeqq. par. 12. recent., & in
Mediolanen. Canonicatus 22. Aprilis,
& 4. Iulij 1701. coràm Reuerendiſſimo
D. meo Decano*, quibus concurrentibus,
4 denegari non debet exequutiò prædi-
ctarum literarum *Cap. ſi Capitulo, ibique
Gloſs. verb. exequatur de conceſſ. Præ-
bend. in 6.*

Non ità tamèn ſupradicta verificari
potuerunt de literis Wilhelmi, etsì
5 enim ſint anteriores, quæ de Iure eſſent
præferendæ vulgat *Cap. eum cui de Præ-
bend. in 6.*; attamèn cum ſint fundatæ
in retentione, ſeù occupatione vtriuſ-
que Canonicatus, & Ioannes nunquam
adeptus fuerit poſſeſſionem primi; nul-
6 lo modo cenſeri poteſt ex iſto capite
inducta vacatio, cum diſpoſitio *Extra-
uag. Execrabilis de Præbend.* requi-
rat, quod Prouiſus vltrà duos men-
ſes vtrumque Beneficium retinuerit,
*Garz. de Benefic. lib. 7. quæſt. 23. num. 34.
40. & 43., Card. de Luca de Benefic.
diſc. 59. num. 2., Rota coràm Buratt.
deciſ. 175. num. 5., & ſeqq., & deciſ. 248.
num. 2., & in Mediolanen. Canonicatus
22. Aprilis 1701 §. Aut igitur coràm
Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in
Cracouien Canonicatus 13. Iunij eiuſdem
anni §. At quando coràm R. P. D. meo
Anſaldo*.

Nec releuat, quod cum Ioannes ob-
tinuerit mandatum de immittendo ad
primum Canonicatum, nullumque ha-
7 buerit impedimentum, quo minus ca-
pere potuerit poſſeſſionem, haberi de-
buerit pro Poſſeſſore *Card. de Luca de
Benefic. diſc. 56. num. 8., Rota coràm Bu-
ratt. deciſ. 233. num. 5., & deciſ. 60.
num. 21. par. 19. recent.*, quià vltrà
quod probandum eſſet per Ioannem
ſtetiſſe, quominùs ceperit poſſeſſio-
nem; obiectum procederet, quatenùs
obtentum fuiſſet mandatum de immit-
8 tendo ad ſecundum Canonicatum, &
nulla capta poſſeſſio, ne vacaret primus,
cum tùnc in illius odium, & ad cui-

iau-

Digitized by Google

tandas fraudes haberi debeat pro poſſeſſore, ſecùs verò eſt, quando Prouiſus de ſecundo incompatibili nullam cepit poſſeſſionem primi, quamuis potuiſſet, quià tùnc nulla fraus conſiderari poteſt, cum primus ſtatim vacauerit ob aſſequutionem ſecundi, & vtriuſque vacatio, ſeù priuatio non cenſetur inducta niſi per amborum retentionem *Fagnan. in Cap. ſuper inordinata num.9. de Præbend.*, *Capra concluſ.90. num.22.*

Minuſque iuuari potuit Wilhelmus ex ſubſequuta expreſſione facta in eius literis ibi = *Et ob huiuſmodi incompatibilitatèm vacauerint, & vacent ad præſens*, ac alijs clauſulis *ſiuè præmiſſo, ſiuè per liberam Ioannis dimiſſionem ſpontè factam, aut alterius aſſequutionem*, itaùt omiſſa iuſtificatione expreſ-
9 ſionis retentionis, ac occupationis
vtriuſque Canonicatus, ſatis ſit iuſtificari ſolam qualitatem incompatibilitatis in parte diſpoſitiua narratam *Roſ. de Exequut. Liter. Apoſtolic. cap.5. num.65.*, *Rota deciſ.1432. num.9. coràm Seraphin.*, *& in Vrgellen. Canonicatus, & Sacriſtiæ 23. Iunij 1702. §. finali coram R. P. D. meo Caprara*; præſertim cum Papa, qui præſumitur ha-
10 bere omnia Iura repoſita in ſcrinio pectoris, non potuerit conferre primum Canonicatum tanquam vacatum ob retentionem cum ſecundo vigore *Extrauag. Execrabilis de Præbend.*; quæ non habet locum, niſi in Beneficijs
11 Curatis, aut Dignitatibus, Perſonatibus, vel Officijs, non verò comprehendit Canonicatus, *Corrad. in prax. Benefic. lib.3 cap.7. num.36. §.Cum autem*, *Rota coràm Baratto deciſ. 242. num.1*

Quià vltrà quod ſecundum veriorem Sententiam hodiè per retentionem ſecundi incompatibilis cum primo, vacat vtrumque etiàm vigore dictæ
12 Conſtitutionis *Execrabilis*, quæ habet locum in omnibus Beneficijs qualitercumque incompatibilibus *Gulielm. de Laudun. in dict. Extrauag. Execrabilis num.9.*, *Fagnan. in Cap. referente num.8. in fine de Præbend.*, *Zabarell. conſil.3. num.3., & ſeqq.*, *Criuell. deciſ. Dolan.89. num.15.* Cum tamèn expreſſa fuerit Papæ vacatio ob incompatibilitatem, & retentionem, illa ſal-
13 tèm verificari debuit de facto ad ſuſtinendam gratiam, nè aliàs proprius dolus impetranti opituletur iuxtà *Textum in Cap. ſuper Literis de Reſcript.*, *Lotter. de re Benef. lib.3. quæſt.8. num.67. & 68.*, *Roſ. de Exequut. Liter. Apoſtolic. cap.5. num.33., & cap.7. num.87., & in addit. ad cap.7. num.158.*, *Rota coràm Dunozett. Iun. deciſ.971. num 12., & coràm Priol. deciſ.34. num.42., & deciſ.154. num.8.*

Idque ſuadet euidentiſſima ratio, quià in tantum Papa contulit Canonicatum Wilhelmo, in quantum iſte reticita vacatione ratione menſium, &
14 ob aſſequutionem incompatibilis, crimen impegit Ioanni illicitæ vſurpationis, ſeù detentionis vtriuſque; quo caſu cum Dataria ſoleat Beneficia conferre primo venientibus, non mirùm, ſi ſic prouiſus opus habet iuſtificare narratiuam gratiæ etiàm de facto, ſecùs verò eſt, ſi fuiſſet expreſſum Canonicatum liberè, & abſquè difficultate ad Papam ſpectare; Cum enim hoc
15 caſu ſoleat reſcribere; *concurrat cum alijs*, vt conferri poſſit Beneficium magis idoneo, & ſibi benè merenti, ſatìs
16 eſt reſeruationem expreſſam ſaltèm de Iure verificari *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 44. à num. 2. ad 6., & num.13., & ſeqq.*, *Rota coràm Puteo deciſ.267. in fine lib.3., & coràm Carill. deciſ.250. num.8., & ſeqq., & deciſ.575. in fin. par.3. diuerſor., & deciſ.379. num.2. in fine, & num.6. par.3. recent.* Quod comprobatur ex clauſula *Vocato dicto Ioanne*, appoſita in dictis Literis,
17 ex qua reſultat gratiam fuiſſe ſimpliciter certò modo, & nè inaudito Poſſeſſore idem remaneret priuatus vtroque Beneficio, vt firmat *Barboſ de clauſulis clauſ.185. num.11., & ſeqq.*, *Lotter. de re Benefic. lib.2. quæſt.44. num.6., & ſeqq.*, *Addit. ad Gregor. deciſ.305. poſt princip.*

Hinc ceſſit argumentum deſumptum ab alijs clauſulis, *ſiuè vt præfertur*,

ſiuè

18 *ſiuè alio quouis modo vacet, ac etiamsì Canonicatus, & Præbenda diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialitèr reſeruati exiſtant*, cum enim aſſequutio ſecundi Canonicatus fuerit facta de menſe Iulij perpetuò reſeruati Sedi Apoſtolicæ vigore Concordatorum Germaniæ; Clauſulæ prædictæ eò minùs valent ſuffragari Wilhelmo, cum dicta reſeruatio debeat ſpecialitèr exprimi ſub pæna nullitatis *Gonzal. ſuper regul.*8. *Cancellar.*, *Gloſs.*32. *num.*9., *Roſa de Exequut. Liter. Apoſtolic. cap.*5. *num.*25 2; *Rota deciſ.*154. *num.*9., *& ſeqq. coràm Priolo, deciſ.*556. *num.*4. *coràm Cocein.*, præcipuè in gratia piſeatoria, in qua
19 proptèr materiæ odibilitatem Papa procedere ſolet maiori cum circumſcriptione, nè aliàs aperiatur via expiſcantibus Beneficia ſub clypeo generalium clauſularum Beneficia aſſequendi, quæ facta vera expreſſione, vel difficiliùs, vel nullo modo obtinuiſſent *Burſat. conſil.*352. *num.*24. *tom.*4., *Garz. de Benefic. par.*6. *cap.*2. *num.*199., *Rota deciſ.*150. *num.*5. *coràm Gregor.*, *& coràm Bich. deciſ.*302. *num.*7., *& deciſ.*410. *num.*16.

Data autèm nullitate dictæ primæ gratiæ, nec minùs retardari potuit exequutio Literarum Quirini ſub motiuo omiſſæ expreſſionis eiuſdem, cum de
20 gratia nulla non ſit facienda mentio ad effectum validitatis alterius ſubſequentèr obtentæ *Fagnan. in cap. illa num.*5. *ne Sede Vacante*, *Rota deciſ.*69. *per tot. de Reſcript. in antiq.*, *& deciſ.*150. *num.*6. *coràm Gregor.*

Et ità vtraquè &c.

Pampilonen. Beneficij.

Luna 3. *Decembris* 1703.

ARGVMENTVM.

Beneficij valor per Teſtes ad perpetuàm examinatos probatur, vbi Gratia non innititur principalitèr ſuper valore.

SVMMARIVM.

1 *Literæ Apoſtolicæ iuſtificatæ celeritèr exequendæ ſunt.*
2 *Clericatus probatio facta præſumitur antè expeditionem Literarum, quæ ſunt in forma gratioſa.*
3 *Vacatio per obitum probatur ex confeſſione Collitigantis.*
4 *Valor Beneficij probatur per Teſtes ad perpetuàm examinatos, dùm Gratia non innititur principalitèr ſuper valore.*
5 *Nuncius Hiſpaniarum nullitèr confert Beneficia excedentia ducatos* 24.

DECISIO XXXV.

Beneficium ſitum in Parochiali Loci de Caparoſſo vacatum de menſe Octobris anni 1701. per obitum Ioſephi Zapata obtinuit à Sede Apoſtolica Martinus Paſqualis de Luchin, quod cum etiàm impetraſſet Carolus de Arizabal, & Antyllonon à Reuerendiſſimo Nuncio Hiſpaniarum, & ſub præſuppoſito, quod annuus fructus non excederet 24. ducatos de Camera, fuit idem prouocatus à Martino ad noſtrum Auditorium, quod hodie ſenſit, *Literas Apoſtolicas ab eodem impetratas eſſe exequendas.*

Sunt enim in omnibus iuſtificatæ,
1 atquè ideò celeritèr exequendæ *Cap. Si quando de Reſcriptis Cap. Si Capitulo, ibique Gloſs. verb. exequatur de Conceſs. Preben. in* 6., eum de Clericatu præ-
2 ſumatur doctum fuiſſe antè expeditionem, ex quo Literæ ſunt in forma gratioſa, vt dictum fuit *in Carthaginen. Beneficij* 10. *Februarij* 1702. §. *De Proniſi coràm Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Leodien., ſeù Aquiſgrauen. Canonicatus* 2. *Iulij currentis anni* §. *Quid eius coràm Me.*

Vacatio verò de menſe Octobris Sedi Apoſtolicæ reſeruato probata remanſit, tàm ex quatuor Teſtibus datis *Summ. num.*3., quàm etiàm ex confeſſione eiuſdem Caroli Collitigantis, qui à Nuncio idem Beneficium ſub ipſius expreſſione vacationis obtinuit, *Rota deciſ.*180. *num.*3. *par.*18. *recent.*, *& in Cracouien. Parochialis* 28. *Iunij* 1702. §. *In propoſito coràm R. P. D. meo Muto.*

Similitèr valor narratus in ducat. 30. vna

vna cum incertis apparuit ex depoſitio-
4 nibus quatuor Teſtium, qui licèt ad perpetuàm examinati, probant, cum in præſenti gratia non innititur principalitèr ſuper valore, & per conſequens ſufficiunt tales quales probationes, *Rota deciſ. 457. num. 3. part. 18. recent., & in Legionen. Parochialis 3. Iulij 1702. §. Non obſtat coràm R. P. D. meo Pio.*

Nec releuat prouiſio Nuncij per
5 Carolum exorta, cum non fuerit probatum, fuiſſe ſeruatam formam eius facultatum, & ſignanièr quod Beneficium vnàcum incertis non excederet annuos ducat. 24., computatis etiàm incertis, quinimò conſtat de oppoſito, vt dictum eſt, quo ſtante talis prouiſio eſt nulla *Garz. de Benefic. par. 5. cap. 3. num. 118., Rota in Burgen. Beneficij 6. Martij 1702. coràm R. P. D. meo Muto, & in Pampilonen. Beneficij 11. Iunij proximè præteriti §. Primo, & ſeq. coràm eodem, & in Legionen. Beneficij 11. Maij, & 2. Iulij paritèr præteriti coràm R. P. D. meo Scotto.*

Et ità per contradictas.

Legionen. Parochialis
ſuper Remiſſoria.

Veneris 7. Decembris 1703.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria eſt concedenda, conſtito de releuantia materiæ articulatæ, ac de fumo probationis faciendæ.

SVMMARIVM.

1 *Releuantia Articulorum, & fumus probationis facienda, ſufficiunt pro concedenda Remiſſoria, etiàm in Beneficialibus.*

2 *Conſuetudo immemorabilis conferendi Eccleſiam Parochialem ſinè concurſu reſultat ex Collitigantibus effectum ſortitis ſinè concurſu.*

3 *Itèm ex depoſitione Notariorum.*

4 *Ac ex Teſtibus de immemorabili deponentibus.*

5 *Etiamſi poſſit haberi probatio per Inſtrumenta, non debet negari probatio per Teſtes, quando vna probatio aliam coadiuuat.*

6 *Ad excludendam immemorabilem, ſufficit ſimplex rumor, ac vnicus actus in contrarium.*

7 *Limita, quandò Actus ſunt diuerſæ ſpeciei, & Perſonæ.*

8 *In Beneficialibus Remiſſoria conceditur in ſecunda, ac tertia Inſtantia.*

9 *Remiſſoria ad effectum retardandi exequutionem Literarum Apoſtolicarum, non conceditur, niſi præſtito conſenſu appoſitioni ſequeſtri, & de ſtando vnicæ.*

10 *Remiſſoria, ne Cauſa in longum protrahatur ſolet à Rota concedi cum clauſula,* Retardata, vel ſinè.

DECISIO XXXVI.

Præuidens Matthias Garzias de Torres, quod forsàn per informes probationes, ac Teſtes ad perpetuàm examinatos ponere non poterat in tuto victoriam Cauſæ, ad faciliùs eamdem conſequendam, petijt ſibi elargiri Remiſſoriam, & ſubdelegationem Iudicis in partibus, eam tamèn obtinere non valuit, niſi cum retardatione, vel ſinè.

Quoniàm quod attinet ad earumdem conceſſionem, parùm difficultatis adfuit, cum conſtiterit, tàm de releuantia materiæ articulatæ, quàm etiàm
1 de fumo probationis faciendæ, quibus poſitis plana eſt conceſſio Remiſſoriæ, ac etiàm ſubdelegatio Iudicis in partibus ad effectum legitimè extraheodi, ac perquirendi neceſſaria documenta etiàm in materia Beneficiali, *Rota deciſ. 52. num. 1., & ſeqq. coram Vbago, & deciſ. 1075. num. 1. cor. Emerix Iun., & deciſ. 217. num. 5. par. 18. recent.*

Releuantia autèm, & fumus probationis explendæ reſultarunt, tam
2 ex effectiuis collationibus controuerſæ Parochialis de Tarauilla, & Soto plenarium effectum ſortitis, etiàm poſt Concilium cum ſola nominatione Archidiaconi de Zea, ac examine, & approbatione Ordinarij abſque concurſu, quàm etiàm ex depoſitione Nota-
3 riorum Curiæ Legionen., aſſerentium, in tota Diœceſi vigere conſuetudinem non ſeruandi Concurſum in Parochiali-
bus

bus de Iurepatronatus Eccleſiaſtico, & tandèm ex depoſitione duorum Te-
4 ſtium hodiè exhibita, aſſerentium cum requiſitis famigeratę *Gloſs. in cap. 1. verb. memor. de præſcript. in 6.*, controuerſam Parochiam ſempèr, & ab immemorabili tempore, quandò vacauit in menſibus Archidiaconi, collatam fuiſſe ad eius præſentationem, nullo habito Concurſu; quibus poſitis negari non poteſt, quin abundè conſtet de fumo immemorabilis, proptèr quam ſeruandus non ſit prætenſus Concurſus, etiamsi conſtiterit de eius initio poſt Concilium, vt proſequitur citata *deciſ. 52. num. 1., & ſeq. coràm Vbago, & deciſ. 831. num. 7. coràm Buratt., & deciſ. 56. num. 18., & ſequentibus part. 7. recent.*

Non obſtat, denegandam eſſe Remiſſoriam, ex quo negatiua Concurſus probari poſſit per Inſtrumenta collationum, & ſic admitti non debeat probatio per Teſtes; Nàm vltrà quod ad dictum effectum petita etiam fuit ſubdelegatio Iudicis in partibus ad effectum perquirendi Archiuia, vt inſimul afferri poſſit Inſtrumenta collationum, cum tamèn illa potuerint deperdi, non debet interim præcludi via
5 probationi per Teſtes, præcipuè cum vna probatio poſſit alteram coadiuuare, *Rot. deciſ. 112. num. 11., & deciſ. 254. num. 7. coràm Priolo, & in Ilerden. Proceſſionum 22. Martij anni currentis §. finali coràm Me.*

Itidem nec aduerſatur, quod vltima prouiſio fuerit facta præuio Concurſu, proptèr quod excluſa remaneat immemorabilis, ad quam arcendam ſufficit
6 ſimplex rumor, ac vnicus actus in contrarium, *Rota in Hiſpalen. Iuris præſidendi in Choro, & Capitulo ſuper Remiſſoria 2. Iulij 1700. §. Etenim coràm R. P. D. dell'Olmo*; Quoniàm cum vacatio antè hanc vltimam contigerit in menſe Ordinarij, vtiquè ſubſequens prouiſio etiàm cum concurſu facta non excludit immemorabilem, eumdem non ſeruandi in præſentationibus faciendis per Archidiaconos, cum actus
7 diuerſæ ſpeciei, & Perſonæ non excludant conſuetudinem contrariam in actibus diuerſis, & diſparatis *Gamma deciſ. 333. ſub num. 9., Thomat. deciſ. 240. num. 7., Afflict. deciſ. 388. num. 7.*

Verùm cum ſimus in materia Beneficiali, in qua licèt aliquandò concedi
8 ſoleat Remiſſoria, etiamsi verſemur in ſecunda, ac tertia inſtantia, *vt in deciſ. 163. num. 1. & 2. coràm Ludouiſ., & deciſ. 824. num. 8. coràm Buratt., & deciſ. 45. num. 4. par. 5., & deciſ. 10. num. 1. par. 17. recent.*, cum tamèn ſi Matthias illas petijſſet in prima, non potuiſſet eamdem obtinere, niſi præ-
9 ſtito conſenſu appoſitioni ſequeſtri, ac facta obligatione de ſtando vnicæ, vt firmat *Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 12. num 96., Rota deciſ. 339. num. 2., & deciſ. 419. num. 8. coràm Peutinger., & deciſ. 175. num. 2. coràm Emerix*, placuit DD. illi non annuere, niſi cum clauſula *retardata, vel ſinè arbitrio Rotæ*, tàm nè Matthias ſit melioris conditionis in ſecunda inſtantia, quàm in prima, dummodò non poſſet vlteriùs cauſam proſequi vigore obligationis, quam debuiſſet emittere, ſi illam obtinuiſſet in prima, in qua ſuccubuit, quàm etiàm ex quo, cum agatur de impedienda executione Literarum Apoſtolicarum, poſtquàm Prouiſus Apoſtolicus iuſtificauit ſuam Gratiam, æquum non eſt, vt cauſa in longum
10 protrahatur plùsquam recto Iudicantium arbitrio viſum fuerit, *vt in deciſ. 284. num. 18. coràm Priolo, & deciſ. 10. in fine par. 17. recent.*

Et ità vtraquè &c.

Legionen. Parochialis ſuper Negotio principali.

Veneris 7. Decembris 1703.

ARGVMENTVM.

In Parochialibus de Iurepatronatus Eccleſiaſtico requiritur Concurſus.

SVMMARIVM.

1 *Concurſus eſt neceſſarius in Parochialibus, etiam Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici.*

Pro-

2 *Proviſio alitèr facta eſt nulla, & ſpectat ad Sedem Apoſtolicam.*

3 *Collationes abſque Concurſu facta antè Concilium non inducunt conſuetudinem contrà decretum derogatorium cuiuſcumque contrariæ Conſuetudinis.*

4 *Aduersùs Decreta Concilij, non ſufficit præſumptio continuationis.*

5 *Atteſtationes Notariorum ſe referentium ad acta, & Sententias emanatas, ſine illis non probant.*

6 *Teſtes examinati ad perpetuàm, & deponentes de actibus recentibus, non probant immemorabilem.*

7 *Nec poſſunt coniungi ad effectum conſtituendi plenam probationem in præiudicium Litterarum Apoſtolicarum.*

DECISIO XXXVII.

Litterarum Apoſtolicarum exequutionem ſemèl à Noſtro Tribunali conceſſam coram R. P. D. meo Pio, atquè iterùm eidem à Signatura Iuſtitiæ remiſſam, meruit denuò conſequi coram me Iacobus Fernandez mediante Dominorum placito, demandantium *procedendum eſſe ad legitimam exequutionem.*

Earum ſiquidèm inſtificatio, quę ſecū præſefert omninò celeriorē exequutionem exoriri viſa eſt ab omiſſione Con-
1 curſus omninò requiſiti in Parochialibus, quamuis exiſtant de Iurepatronatus Eccleſiaſtico iuxtà diſpoſitionem *Concilij Triden. ſeſſ. 24 cap. 18. de reform., ac Bull. 3. Pij V. inter eius impreſſas in or-*
2 *dine la 33.*, quo fit, vt prouiſio aliter facta, fuerit nulla, eiuſquè collatio ad Sedem Apoſtolicam ſpectauerit *Barboſ. ad Concil. d. ſeſſ. 24. cap. 18. num. 157., Cardin. De Luca de Benefic. diſcurſ. 25. num. 6., & de Iurepatronat. diſc. 6. num. 14., Rot. deciſ. 198. num. 6. coram Merlino.*

Nec obſtat prætenſa conſuetudo immemorabilis conferendi Parochias Dięceſis Legionen. Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, & ſignantèr illam Taranillæ, & Soto, de qua agitur, abſque Concurſu, eum abſque vlla aſſumptione diſputationis in Iure, talis immemorabilis laborat legitima probatione, ex quo ſi inſpicere velimus collationes factas an-
3 tè Concilium, hæ non ſuffragantur aduerſus Decretum derogatorium cuiuſcumque contrariæ conſuetudinis *Faguan. in Cap. cum olim num. 37. de Maiorat., & obed. Card. de Luca de Benef. diſc. 96. num. 9.*, ſi verò poſteriores, & hæ cùm ſint ſolummodò duæ, quarum vltima emanauit de anno 1599. poſtquàm per ſpatium centum, & vltra annorum nulla alia affertur, nec minus proſunt ad intentum, quià aduersùs
4 Decreta Sacri Concilij non ſufficit præſumptio continuationis, ſed requiritur probatio concludens, & certa *Card. de Luc. ad Concil. diſc. 1. num. 16. Rot. deciſ. 1228. in fine, & 1278. num. 17. coram Emerix.*

Minuſq; opitulari potuit conſuetudo vniuerſalis totius Diœceſis non ſeruandi concurſum in Parochialibus de Iurepatronatus Eccleſiaſtico, cum eadem non poſſit cenſeri probata per atteſtationem Notariorum ſe referentium ad
5 acta, & Sententias emanatas, ſine quibus non probant *Giurb. dec. 76. num. 16. Rot. deciſ. 227. num. 3. coram Dunoz. Iun.*, & vlterius cum ſint examinati ad perpetuàm, & deponant de actibus re-
6 centibus, non poſſunt probare immemorabilem *Rot. deciſ. 124. num. 12. coram Roxas, & deciſ. 284. num. 8. par. 14. recen.*

Nec maiorem vim illis adijciunt alij Teſtes ad perpetuàm examinati; Cùm enim in ſuo genere non conſtituant, niſi imperfectam probationem, coniungi non poſſunt ad effectum conſtituendi
7 concludentem, & plenam probationem in pręiudicium exequutionis Litterarum Apoſtolicarum *Monac. deciſ. Bonon. 7. num. 34., Rot. dec. 430. num. 13. par. 18. recen.*

Et ità vtraque &c.

Sabinen. Bonorum ſuper reſtitutione in integrum.

Veneris 11. *Ianuarij* 1704.

ARGVMENTVM.

Eccleſia enormiter læſa debet in integrum reſtitui, An verò fructus debeantur ante reſtitutionem.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia hæres inſtituta an Inuentarium conficere teneatur.*
2 *Eccleſia, quando eſt læſa, eſt ſubueniendo ope reſtitutionis in integrum.*
3 *Omiſſo Inuentario, bona hæredis confunduntur cum bonis Teſtatoris.*
4 *Ex indicatione Inſtrumenti facta in Vrbe contra Procuratorem, non deſumitur ſcientia Principalis exiſtentis in partibus, niſi præſumpta.*
5 *Scientia præſumpta non ſufficit ad priuandum aliquem beneficio reſtitutionis in integrum.*
6 *Eccleſia ſi ſit enormiter læſa, etiam poſt lapſum quatriennij reſtituitur.*
7 *Inuentarium probat negatiuam exiſtentiæ aliorum bonorum non deſcriptorum.*
8 *Mulier non præſumitur habere alia bona præter dotem, & illa ei relicta à viro.*
9 *Deſcriptio facta ab hærede tempore non ſuſpecto iunctis adminiculis probat.*
10 *Et eſt ſufficiens ad elidendam præſumptionem ſubtractionis.*
11 *Teſtis famulus iunctis adminiculis probat.*
12 *Teſtis in gradu remoto non repellitur à teſtificando.*
13 *Teſtis dictum non vitiatur per exceptionem reſpicientem ſubſtantiam negocij.*
14 *Hæres non debet in integrum reſtitui, niſi prius reintegret de omnibus hæreditatem.*
15 *Fructus an debeantur, antequam hæres reſtituatur in integrum.*
16 *Reſtitutio in integrum ſemel conceſſa, iterum elargiri non debet.*

DECISIO XXXVIII.

MOnaſterium Sanctæ Claræ Arcis Antiquæ cum ad præſeruanda propria bona à Creditoribus Lauræ Neapolionæ, à qua fuerat inſtitutum hæres, & non confecerat legitimum Inuentarium tempore à Iure ſtabilito, quam etiam ad effectum retinendi eadem Bona pro ſuis prætenſis creditis, obtinuiſſet coram Me admiſſionem articulorum ſub die 29. Ianuarij anni præteriti, vt probare poſſet quantitatem mobilium, ac ſtabilium relictorum, tàm à Carolo Martiniano, qui reliquerat hæredem ſupradictam Lauram vxorem, quàm etiam ab eadem Laura, vt patet ex Deciſione deſuper extenſa, completo examine trium Teſtium proſequuta hodiè fuit inſtantia pro obtinenda reſtitutione in integrum, ad effectum conficiendi legitimum Inuentarium, quam etiam felicitèr obtinuit.

Quamuis enim valdè acris ſit controuerſia inter Doctores, an Eccleſia teneatur conficere Inuentarium, quo omiſſo teneatur de proprio, alijs affirmatiuam ſententiam tuentibus, alijs
1 verò negatiuam, vt videre eſt apud *Capyc. Latr. deciſ.* 15. *num.* 8. *& ſeqq. lib.* 1. licèt affirmatiua ſit magis communitèr recepta, iuxtà reſoluta in *Bononien. Dotis* 16. *Martii anni præteriti coram Me*, omnes tamen conueniunt, quod quotieſcumque ex aditione Eccleſia remanet læſa, illi ſuccurrendum eſt ope reſtitutionis in Integrum, vt diſtinguen-
2 do firmant *Phænnuc. de Inuentar. par.* 2. *ſub num.* 2. *Capyc. d. deciſ.* 15. *num.* 11. *& ſeqq. ibique Adden. Gizzarel. num.* 3. *Panimoll. dec.* 135. *num.* 26. *& ſeqq.*

Pro applicatione autem Theſis ad Hypotheſim parum fuit hæſitandum, cùm læſio ſe ſe vltrò obtulerit, ex quo non confecto Inuentario Monaſterium amitteret ſc. 500, quę Laura donans ſibi reſeruauerat, ad effectum teſtandi, ac etiam alia ſcut. 500. ſoluta Cæciliæ Beger pro extinctione cenſus, & ſc. 50. ſoluta PP. S. Franciſci pro extinctione cenſus ſimilis ſummæ, ac inſimùl alia credita deducta à Defenſoribus Monaſterij

ſterij receſſita in mea Deciſione ſuper articulis; Deficiente namque Inuentario ob confuſionem actionum omnia eredita remanerent commixta, nec poſſet pro illis obtineri retentio bono-
3 tum hæreditariorum, *Rota deciſ. 730. num. 9. coram Bichio, & deciſ. 485. nu. 8. coram Cerro*.

Non attento obiecto aliàs adducto in Deciſione ſuper articulis, quod reſtitutio in integrum petatur poſt quatriennium, & quod illud, etiam ſi deſumi debeat à die ſcientiæ læſionis, adhuc elapſum fuerit, dum vſque de anno 1670. repetitum fuit coram A. C. contra Moniales Inſtrumentum donationis, in quo ſunt vocati illi de Petri-Iacobis: quandoquidem vltrà quod ex dicta indicatione facta in Vrbe contra Procuratorem non poſſet deſumi ſcientia Monialium exiſtentium in par-
4 tibus, niſi præſumpta, & coniecturalis, omninò inſufficiens ad illas priuandas beneficio reſtitutionis in integrum,
5 aliàs iiſdem de Iure competente, *Rota deciſ. 156. num. 14. & 15. coram Otthobon., Adden. ad dec. 542. num. 9. par. 4. rec., & in Neapolitana, ſeù Tricarien. Iuris redimendi 18. Maij anni præteriti §. Nec ſcientia coram R. P. D. meo Lancetta*, adhuc tamen data enormi læ-
6 ſione, Eccleſia eſſet reſtituenda, non obſtante dicto lapſu quatriennij, *Cancer. var. reſol. par. 2. cap. 1. num. 240. & ſeqq. Gobb. conſult. 5. num. 62.*

Nec minùs ad obtinendam petitam reſtitutionem defuit probatio ſtatus hæreditarij, cum ad eumdem concludendum concurrat Inuentarium bonorum Viri confectum ab eadem Laura auctrice Monialium, quod probat negati-
7 uam exiſtentiæ aliorum Bonorum, *Spada conſ. 4. num. 103. tom. 1. Rota dec. 243. num. 3. coram Celſ., & deciſ. 174. num. 1. par. 17. recen.* etiam reſpectu eiuſdem mulieris, quæ non præſumitur habere
8 alia bona, præter illa relicta à Viro, & dotem, *Rot. deciſ. 37. num. 7. coram Emerix*, præcipuè concurrente etiam diligenti deſcriptione facta à Monialibus tempore non ſuſpecto, omninò conformi dicto antiquo Inuentario, quæ

9 cum ſit etiam adminiculata ab examine trium Teſtium, excludentium eum negatiua coarctata exiſtentiam aliorum bonorum in loco anguſto, vbi facilè vniuſcuiuſque facultates alijs innoteſcunt, probat, & ſufficiens reputa-
10 tur ad elidendam ſubtractionis præſumptionem, *Rota deciſ. 595. num. 6. par. 19. rec.*

Fidei autem dictorum Teſtium non detrahunt quædam exceptiones contra eoſdem adductæ, & ſiguanter, quod primus ſit Pactor, & ſalariarus Monaſterij; Alter verò ſit coniunctus Rodulphis, qui emerunt à Monialibus certum corpus bonorum hæreditariorum, & quod tertius dicat inſeruiſſe in arte agraria Carolo, & Lauræ, quando facta computatione dignoſcitur de tempore eorum obitus non fuiſſe, niſi ætatis quinque annorum; quia quod attinet ad primum, cum deponat de facto proprio, vtpotè qui de anno 1669. fuit deputatus Procurator ad capiendam poſſeſſionem bonorum Lauræ, vigore mandati de immittendo relaxati ab Epiſcopo Sabinæ, & eius depoſitio coadiuuetur ab alijs duobus Teſtibus, & Inuentario legali confecto à Laura; licèt qualitas famulatus aliquid detrahat de
11 fide Teſtis, cum ſit alioquin perſona honeſta, & tot adminiculis fulcita, probat *Surd. conſ. 28. num. 43. Rota dec. 20. num. 43. coram Bich. & dec. 136. nu. 16. par. 19. rec.*

Secundus verò, licèt dixerit ſe coniunctum eum illis de Rodulphis, attamen cum ſit in gradu valdè remoto,
12 ibi: *Per via di Donna alla lontana*, non repellitur à teſtificando, cum poſſit eſſe conſanguinitas vltrà quartum gradum, *Farinacc. de Teſtib. quæſt. 54. num. 49. & 50. Rota deciſ. 253. num. 8. coram Emerix iun.*

Defectus tandèm oppoſitus contrà vltimum, nec minùs debuit attendi tùm quia eius dictum eſt adminiculatum, tùm etiam quia cum d. exceptio
13 non concernat ſubſtantialia negocij, ſed circumſtantias extraneas relatas in Interrogatorijs, non vitiat Dictum Teſtis, *Rota deciſ. 715. num. 9. coram Cerro*,

ro, & deciſ.264. num.11. coram Emerix & dec.425. num.10. par.19. rec.

Altera animaduerſio, quod bona fuerint vendita, & Monaſterium perceperit fructus per longum tempus, &
14 ſic non poſſit obtinere reſtitutionem in Integrum, niſi reintegret priùs de omnibus hæreditatem, iuxtà *Textum in l. ait Prætor*, §. *Final. ff. de Minor. l.1. C. de reputation. quæ fiunt in Iudic. reſtitut. in integr.*, *Calà de reſtitut. deneg. qu.1, & quæſt.35. per tot.*, *Ciroc. diſcept.61. num.79 & ſeqq.*, *Rota in Rauennaten. Euictionis 23. Iunij 1695. §. Et hoc, coram R.P.D. meo Priolo*, Nec pariter potuit obſtare, quoniam quoad ſtabilia iam probatum fuit, illa fuiſſe vendita cum licentia Sacræ Congregationis, & cum augmento pretij, illo ſucceſſiuè inueſtito in Locis Montium, quæ extant; In ordine autem ad fructus, cum DD. in propoſitione cauſæ ſuper remiſſoria non fuerint concordes, an illos Monaſterium, tamquam bona fide perceptos, ſuos fecerit, nec ne, vel fuerit obligatum illos imputare in fructus cenſuum acquiſitorum, non eſt interim præcludenda via reſtitutioni in integrum, cum non ſit de forma, vt fru-
15 ctus anteà debeant reſtitui, ſed ſatis ſit de illis haberi rationem in redditione rationis, præuia electione Periti, cum id potiùs veniat in exequutionem ſententiæ reſtitutionis in integrum, vt firmat *Anton. Faber. in d. l. ait Prætor, §. final. verſ. Reſtitutus, ff. de minor. Gratian. diſcept.720. num.17. Rota deciſ.92. in fin. par.4. rec. tom.2.*

Vltima tandem replicatio, quod reſtitutio in integrum, tamquam ſemel
16 conceſſa coram Reuerendiſſimo Thomato, ac ſubſequentèr non proſequuta, non debeat iterum elargiri, ad *Text. in l. fin. C. ſi ſæpiùs reſtitutio in integrum poſtuletur*, ſatis ſublata fuit in ſæpiùs enunciata mea Deciſione ſuper articulis §. *Quoniam vlterà*, vbi quod ea obtenta fuit contra PP. Sancti Franciſci, quibus ſatisfactis, cum potuerit credere Monaſterium, non adfuiſſe alios Creditores, iuſtè potuit ſuſpicari ſe debuiſſe abſtinere à Iudicij terminatione; Nunc autem illi notificata donatione poteſt d. iudicium denuò inſtaurare, ſeù verius iam inceptum proſequi.

Et ità vtraque &c.

Cæſenaten. fructuum dotis ſuper Reſeruatis,

Lunæ 14. Ianuarij 1704.

ARGVMENTVM.

Mulier non poteſt petere fructus dotis decurſos conſtante matrimonio, etiamſi eius fauore contra Virum adſit præceptum Teſtatoris de ſoluendis dd. fructibus pro rata dotis non exactæ.

SVMMARIVM.

1 *Vxor non poteſt petere alios fructus, quam decurſos matrimonio diſſoluto.*
2 *Vir poteſt ad ſui libitum diſponere de fructibus dotis decurſis conſtante matrimonio.*
3 *Pro fructibus dotis poteſt relaxari mandatum contra debitorem debitoris.*
4 *Pœna iniuncta à Teſtatore non incurritur non probata ſcientia præcepti.*
5 *Vir non poteſt grauari pacto, quod Mulier lucretur fructus dotis decurſos conſtante matrimonio.*
6 *Vir poteſt remittere fructus dotis conſtante Matrimonio decurſos.*
7 *Matrimonia ſine dote contrahi non eſt vetitum.*
8 *Pactum vt fructus dotis pertineant ad vxorem valere poteſt, ſicut alia pacta circa reuerſionem in præiudicium viri paciſcentis.*
9 *Fructus augmenti dotis debentur ad fauorem Viri ſecluſa conuentione in contrarium.*
10 *Augmentum dotis ſortitur illius naturam, & eſt idem cum aucto.*

DECISIO XXXIX.

NOn æqualem ſortem experta fuit Anna Maria Martinella pro fructibus reſidui dotis ſc.500, decurſis, conſtante matrimonio, ac prò alijs poſt illud diſſolutum; Cum enim pro his obtinuiſſet relaxari mandatum ad ſui fauorem ſub die 15. Iunij anni præteriti ad

ta-

rationem ſc.4. pro centenario, reſeruatis particulari examini illis decurſis,
conſtante matrimonio, vt patet ex deciſione ſub dicta die coram Me emanata: Inſtaurata hodiè diſputatione quoad
reſeruata, viſum fuerit DD. *mandatum non eſſe relaxandum*.

Diuerſa namquè militat ratio inter
vtroſque, quia cum illi decurſi conſtante Matrimonio, ſpectent ad Virum
ſuſtinentem eius onera, ſiquæ competeret actio, illa promouenda eſſet ab
hæredibus Viri, non autem ab Anna
1 Maria; ad quam ſolemmodò pertinent illi decurſi matrimonio diſſoluto
iuxtà clar. *Text. in l. Dotis fructus in princip. ff. de Iur. dot. l. pro oneribus Cod. eodem, Surd. de Aliment. tit. 1. quæſt. 49. in fine, Amat. Panorm. reſolut. 83. nu. 1. & ſeqq. Rota deciſ. 124. num. 2. coram Mantic., & coram Duran. deciſ. 176. num. 7. & deciſ. 391. num. 2. coram Dunozet. Iun. & deciſ. 113. num. 2. & deciſ. 495. num. 1. par. 9., & deciſ. 416. n. 6. par. 19. rec.*, dictumque ius, ac
dominium radicatum in Bonis Viri
operatur, vt ipſe poſſit de illis ad libi-
2 tum diſponere, ac etiam facere ſuam
conditionem deteriorem, licèt hoc non
poſſit fieri ab Vxore, *Gall. de fructib. diſputat. 20. artic. 2. num. 3., Loguez. eod. tract. parte prima cap. 31. §. 5. num. 13., & ſeq., Amat. d. reſolut. 83. num. 2. & 3.*

Nec prædicti fructus peti poſſunt ab
Anna Maria vigore diſpoſitionis Patris,
qua iniungitur, vt ſi filiabus promitteretur minor ſumma ſc. 4000. pro quantitate deficiente ſoluendi eſſent fructus
à Viro ad rationem ſc. 7. pro centenario, itaut cum ſc. 500. de quorum fructibus nunc agitur, ſint ex ſumma deficiente, pro illis ſoluendi ſint fructus ad
fauorem Vxoris etiam ab hæredibus
Patris, ex quo ſi Galeſſus Vir debuiſſet ſoluere hos fructus, de illis eius hæredes deberent reintegrari à promiſſo-
3 re, contrà quem, tamquàm contrà debitorem debitoris, poſſet relaxari mandatum, *l. Si pignori ff. famil. herciſc., Card. de Luca de dot. diſc. 85. num. 5., & de credit. diſc. 40. num. 2., Rota deciſ. 30. num. 10. & dec. 52. num. 3. poſt Merlin. de pignor. & deciſ. 4. num. 13. part 9. recen.*

Quià prætèrquam quod, ſeruatis
ſeruandis, condemnandi priùs fuiſſent
hæredes Viri, oſtendendo etiam, eumdem habuiſſe ſcientiam dicti præcepti
4 paterni, ſinè qua non poſſet prætendi
incurſus in pœnam iniunctam, *Rot. deciſ. 235. num. 9. part. 15. recentior.*; ad
ſummum enunciata diſpoſitio Patris
poſſet intelligi in caſu diſſolutionis matrimonij, vel diuortij, vt eo caſu Vir
teneretur ad fructus pro integra quantitate relicta: Secùs verò conſtante matrimonio; Cùm enim tunc debeat ſuſtinere eius onera, alendo Vxorem, &
filios, non potuit etiam grauari ad ſo-
5 lutionem dictorum fructuum, quoad vt
lucretur Mulier, non valet adijci vllum
pactum contrarium *l. Si conuenerit ff. de pactis dotal., Gall. de fructib. diſp. 70. art. 2. num. 1., Card. de Luca de dot. diſc. 160. num. 21. & ſeqq.*, ex quo promanat, vt ſi qui prætendi potuiſſent à
6 Viro, valuerint remitti, conſtante Matrimonio in ſumma excedente, recipiendo de communi conſenſu minorem
dotem, *Rot. deciſ. 171. num. 1. coram Emerix*.

Non obſtat, vt ſicuti non eſt veti-
7 tum, vt matrimonium contrahatur ſinè dote, *Card. de Luc. de dot. diſc. 150. num. 34., Rota dec. 117. num. 1. par. 18. rec.*, ità debeat valere pactum, ſiuè
conditio, vt huiuſmodi augmenti fructus pertineant ad filiam, ſeù Vxorem,
8 ſicuti valent alia pacta circà reuerſionem dotis in præiudicium Viri paciſcentis, *l. 1. §. Illud C. de rei Vxor. act. Mantic. de tacit. lib. 12. tit. 32. num. 1., & ſeqq., Rota deciſ. 1269. num. 2. coram Emerix*; Etenim quidquid ſit, quando
adeſt mutua conuentio partium, certè
ea ſecluſa, etiam augumentum dotis
ſubiectum eſt oneribus matrimonij, ac
9 ex illo debentur fructus ad fauorem Viri, *Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gloſ. 2. par. 5. num. 54., Rota deciſ. 160. num. 20. part. 19. recentior.*, cum in om-
10 nibus ſortiatur naturam dotis, & ſit
idem cum aucto, *de Luca de dot. diſc. 165. num. 4.*

num.4. Rota dec.18. num.1., & dec.582. num.3. par.19. rec.
Et ità vtraque &c,

Burgen. Beneficij.

Lunæ 21. Ianuarij 1704.

ARGVMENTVM.

Qualitas Incolatus, ſeù Patrimonialitatis requiſitæ in aſſequtione Beneficij quando dicatur probata. Extraneus carens requiſitis poterit eligi ad Beneficium, quando de tempore vacationis nullus adeſt ex certo genere vocatorum capax ad obtinendum Beneficium.

SVMMARIVM.

1 *In Concurſu ad Beneficium prælatio debetur ſtante maiori ætate, Sacerdotio, & alijs qualitatibus.*

2 *Ex habitatione occaſionali non cenſetur acquiſitum domicilium, niſi probetur animus perpetuò ibi permanendi.*

3 *Incolatus occaſionalis, & accidentalis eſt excluſiuus acquiſitionis domicilij.*

4 *Animus acquirendi domicilium, ex quibus excludatur*, & num.5., & 6.

7 *Admiſſio ad publica Conſilia, ſuſtentatio onerum perſonalium, & electio in Rectorem Confraternitatis probant incolatum.*

8 *Beneficium adiudicari debet habenti qualitates à Conſtitutionibus requiſitas.*

9 *Teſtibus deponentibus ſuper incolatu magis defertur, quam alijs illum negantibus.*

10 *Natiuitate acquiritur originaria, & immutabilis ciuilitas.*

11 *Domicilium duplex quis habere poteſt.*

12 *Confeſſio emiſſa in teſtamento probat eiuſdem teſtantis vicinitatem.*

13 *Diuerſitas, & promiſcuus vſus Cognominum non excludit identitatem Perſonæ.*

14 *Pro ſententia Ordinarij, vti informati de ſtatu rerum, & Beneficij eſt præſumendum.*

15 *Extraneus eligi debet, licet careat requiſitis, quando nullus adeſt ex vocatis, qui ſit capax.*

16 *Ordinatus pendente lite dicitur capax, ſi non fuerit requiſitus Ordo de tempore oppoſitionis.*

17 *Qualitas haberi debet pro acquiſita debito tempore in odium impedientis illius aſſequutionem.*

18 *Prorogatio operatur, vt laicus poſſit opponere, ſed non tollit facultatem conferendi Beneficium, quod diù manere non debet ſine Rectore.*

19 *Tempus præciſum prouiſionis attendi debet ad dignoſcendum, an quis legitimè fuerit poſthabendus.*

20 *Rota gerit vices Ordinariorum conferendo, ac inſtituendo.*

21 *Intellige quando procedit in prima Inſtantia, vel quando Collatio, ſeù prima ſententia apparent nulla, & iniuſta, ſecus quando ſententia apparet iuſta.*

DECISIO XL.

Beneficium, ſeù portionem in Eccleſia Parochiali de Gredilla, tàm vigore Conſtitutionum Synodalium, quàm antiquæ conſuetudinis, debitum Patrimonialibus eiuſdem loci in concurſu coram Ordinario, obtinuit Angelus in excluſionem Franciſci, cuius tamen ſententia fuit reuocata in contumaciam coram R. P. D. meo Muto, in quem ſenſum etiam proceſſum fuit in deciſione emanata coram R. P. D. meo Pio, cui cauſa fuerat commiſſa in vlteriori inſtantia; Verùm ſuffecto in eius locum R. P. D. meo Priolo, recognitis fundamentis deciſionum, quæ præceſſerant, minùs ſubſiſtentibus, reuocata fuit ſententia Rotalis, quod etiam hodiè DD. ſenſerunt mediante confirmatione alterius ſententiæ ab eodem R.P.D. meo Priolo prolatæ.

Maior namque difficultas reducebatur ad Incolatum, ſeù ad Patrimonialitatem [cum de cætero non dubitaretur, quin ſtante maiori ætate, Sacerdo-
1 tio, ac alijs qualitatibus non debuiſſet præferri Angelus, iuxtà cumulata *in deciſ. 394. num. 2., & ſeqq. coram Peutinger.*) quam his verbis præſcribunt Conſtitutiones Synodales = [*qui probauerit ſe, aut eius Patrem, aut Matrem, auum*

Auum, ſiuè Auiam reſpectiuè gauiſos fuiſſe vicinitate talis loci; ſeù Parochiæ per decem annos continuos, ſiuè commorantes, uti vicinos in dicto loco, defunctos fuiſſe ſepultos in eadem Parochia, licèt annos prædictos non compleuerint) : Dicebat enim Franciſcus, quod cum Ioannes Auus Angeli verè, ac propriè fuerit Incola de Sedano, ac ſe ſolùm tranſtulerit ad locum de Gredilla occaſione, qua ibi obtinebat Parochiam eius filius, non poſſit cenſeri acquiſitum domicilium, niſi etiam fuerit probatus
2 animus perpetuò ibidem permanendi *Gratian. diſcept. 599. num. 6. Actolin. reſol. 8. num. 20., Andreol. contr. 239. num. 39., & 42. Rot. deciſ. 88. num. 3. par. 3. recen.*, cum talis Incolatus fuerit merè occaſionalis, & accidentalis
3 excluſiuus acquiſitionis domicilij, *Lancellott. Gall. conſ. 3. num. 1., & ſeq. Burſatt. conſ. 225. num. 41., Valaſc. conſult. 175 num. 15. Gratian. diſcep. 181. num. 4. Caſtill. deciſ. 96. num. 12. Rota deciſ. 473. num. 8. par. 3., & dec. 364. num. 3. par. 5. rec.*

Et ad magis comprobandum aſſumptum, ſubdebat, Collitigantem, nedùm deficere in prædicta ſalutari probatione, ſed potiùs conſtare de oppoſito, ex quo Ioannes retinuit non ſolùm domum apertam in loco de Sedano, ſed etiam ibidem continuauit acquirere bona, ac cum nupſit proprius filius ſtatim eumdem remiſit Sedanum ad ibi-
4 dem habitandum cum coniuge, ex quibus remanet excluſus quicumque animus acquirendi nouum domicilium in loco de Gredilla *Ruin. conſ. 59. num. 7. Menoch. conſ. 329. num. 36. Manſ. conſult. 60. ſub num. 27. Rot. Ianuen.* inter recollect. per *Modern. Balduc. ſub tit. de dot. dec. 38. num. 70. Rot. dec. 145. n. 32. cor. Ottbobon.*

Factis adnectebat etiam explicitam declarationem animi, quia cum leuauit à Sacro Fonte Puerum in loco de Gredilla, memoriam adnotatam in libris Eccleſię per Parochum ſolum ibi: *fuerant Patrini Ioannes Rodriguez Villalobos naturalis loci de Sedano, & reſidens in prædicto loco de Gredilla* : proprio caractere ſubſcripſit, ex quo videtur falſum fuiſſe, ſe adhuc retinuiſſe ori-
5 ginarium domicilium, ſimplicemque, ac nudam habitationem habuiſſe Gredillæ *Soccin. ſen. conſ. 142. nu. 11. lib. 1. Rot. Lucen.* inter recollect. per *Palm nep. deciſ. 121. num. 13., Rot. deciſ. 4. ſub nu. 13., & deciſ. 422. ſub nu. 13. par. 13. recent.*

Hæc autem omnia libentiùs admittenda eſſe prætendebat, conſiderando etiam actus negatiuos, qui poſitiuos comitabantur, dùm ſupradictus Ioannes nunquam fuit admiſſus, neque ad publicos honores, ferendo etiam ſuffragium in rebus ad Vniuerſitatem pertinentibus, nec ſuſtinuit onera iniuncta omnibus Patrimonialibus, & ſignantèr
6 excolendi Granciam del *Rioſecco* ad Communitatem ſpectantem, quod ad finem, de quo agitur expendunt *Coring. de Imper. Germanic. fol. 3. per tot. Gaill. practic. obſeru. lib. 2. cap. 36. num. 8. A' Ponte conſ. 167. num. 4.*

His nihilominùs non obſtantibus præualuit Angelus, quia ex Teſtibus ab eodem adductis apparet, eius Auum ex loco de Sedano tranſtuliſſe Gredillam totam eius familiam cum mobilibus, & Armentis, ibique fuiſſe admiſſum tamquam Ciuem ad publica Conſilia, ſubſtinuiſſe onera perſonalia, ac etiam
7 participaſſe de publicis emolumentis inter Ciues diſtribui ſolitis, ac inſimùl fuiſſe electum Rectorem Confraternitatis, ex quibus exiſtimari probatam vicinitatem, ſeù Incolatum, vltra relatos firmat *Peregrin. conſ. 126. num. 10. lib. 5.*, & probat præterita deciſio R. P. D. mei Prioli §. *Hæc autem*; vidè poſita dicta qualitate Beneficium adiu-
8 dicari debuit Angelo, qui pollet qualitatibus à Conſtitutionibus requiſitis *Rot. dec. 636. num. 1. par. 19. rec.*

Nec eorum dicta ſubuertuntur à contrarijs Teſtibus, quia vltrà quod etiam hi fatentur, Ioannem interueniſſe in Conſilijs, licèt addant tanquàm inuitatum ad morem gerendum filio, non verò de neceſſitate, quod ex alijs adminiculis non eſt præſumendum, adhuc tamen potiùs deferendum eſſet illis adduc-

duɛtis pro Incolatu ; & Patrimoniali-
9 tate , tamquam deponentibus ſuper af-
firmatiua , quam alijs negantibus *Rot.*
deciſ. 363. num. 3. coram Emerix Iun.
cum alijs vulgat. præcipuè cum habea-
mus vlteriùs,Ioannem ortum fuiſſe in
10 eodem loco Gredillæ, vt ex fide Ba-
ptiſmatis, in quo cenſetur etiam acqui-
ſita originaria, & immurabilis Ciuili-
tas *leg. aſſumptio in principio ff. ad muni-*
cip. Menoch. conſ. 1060. num. 73. Rot.
deciſ. 264. num. 2. coram Celſ. , licèt po-
ſteà vxorem duxerit Sedanum ibiq; fi-
11 lios procreauerit, cum non repugnet ali-
quem habère duplicem Ciuilitatem ,
Manſ. conſult. 236. nu. 12., & 13. Lau-
rent. deciſ. Auenion. 140. num. 4. idque
euidentiùs oſtenditur ex Teſtamento
per eum condito , in quo non ſolùm
elegit ſepulchrum in ſæpiùs enunciato
loco Gredillæ , ſed etiam ſe enunciauit
vna cum vxore vicinū de prædicto loco,
ex qua confeſſione, & enunciatiua reſul-
12 tat ſuperlatiua probatio vicinitatis *l. ge-*
neralitèr C. de nonnumer. pecun. Rot. de-
ciſ. 316. num. 3. coram Dunoz. iun. , *&*
deciſ. 153. num. 12. coram Celſ. , *& in*
Romana Cenſus 9. Iunij 1702. §. Nec di-
ſpoſitio, & ſeq. coram Me .

Non obſtat , ſupradictam fidem Ba-
ptiſmatis loqui de altero Ioanne filio
Andreæ Rodriquez della Chieſa , non
autem Rodriquez Villalobos , quia ex
Teſtibus probatum fuit denominatio-
nem *della Chieſa* adiectam fuiſſe An-
dreæ, ex quo ibidem Inhabitabat ad di-
ſtinctionem aliarum familiarum de Ro-
driquez exiſtentium in dicto loco , &
alterum cognomen de Villalobos aſſum-
pſiſſe Ioannem, poſtquam Petrus filius
illud antiquæ familiæ adiunxerat more
Hiſpanico adijciendo proprio cognomi-
ni etiam illud Matris, vel Aſcendentium
ex latere materno , & de facto antece-
dentèr in pluribus cenſibus acquiſitis
Sedani ſe denominabat ſimplicitèr *Ro-*
driquez abſque addito Villalobos *Sum-*
mario Franciſci additionali num. 6. ex
hoc autèm non ſequitur , vt cenſeatur
excluſa identitas perſonæ , præcipuè
13 concurrentibus tot alijs adminiculis ,
etiamſi probatus fuiſſet promiſcuus
vſus dd. cognominum *Rot. dec. 212. n. 13.*
par. 19. rec.

Nec turbat altera fides Baptiſmatis
allata per Defenſores Franciſci , in qua
ſuſcipiendo Ioannes Villalobos Puerum
è Sacro Fonte aſſeritur *naturalis Seda-*
ni , quia eadem loquitur de Ioanne Ro-
driquez Villalobos , qui erat filius Ant
hodierni Collitigantis , quod apparet
tàm ex quo deſcribitur ſub qualitate
Studentis , quàm etiam ex Teſtamento
Ioannis Senioris , qui inter proprios li-
beros inſtituit etiam hæredem Ioannem
filium , & reſultat ex partita obitus di-
cti Ioannis Senioris , in qua paritèr in-
ter eius filios adſcribitur Ioannes.

Prædicta autem videntur recipere
maiorem comprobationem à ſententia
Ordinarij , qui Angelum canonizauit
verum Patrimonialem ad effectum con-
ſequendi controuerſum Beneficium ,
cum idem, tanquàm præſens in loco ,
14 præſumatur benè inſtructus , & infor-
matus controuerſæ qualitatis , & pro
eius iudicio ſemper veniat præſumen-
dum , *Rot. dec. 458. num. 6., & dec. 467.*
num. 9. coram Cerr., & dec. 175. num. 14.
coram Priolo .

Et quatenus etiam hæc omnia cor-
ruerent, viſum fuit etiam ſubſiſtere alte-
rum non minus ſolidum motiuum, quod
cum de tempore concurſus Franciſcus
non eſſet adhuc inſignitus vllo Ordine
Beneficium potuit conferri alteri con-
currenti, licèt careret requiſitis à Con-
ſtitutionibus , cum quando non adeſt
vllus ex certo genere perſonarum , cui
eſt debitum Beneficium , qui ſit capax,
15 poſſit tunc præteriri , & extraneus eli-
gi *Garz. de Benef. par. 7. cap. 10. nu. 16.*
Murg. eademmet quæſt. 3. num. 853.
Tondut. quæſt. Benef. par. 3. cap. 196.
num. 23.

Neque obſiſtit reſponſio, vigore Con-
ſtitutionum Synodalium non requiri
Ordinem , ſiuè primam Tonſuram de
tempore oppoſitionis , ſed ſi petat con-
currens prorogari terminum ad ſe or-
dinandum vſque ad prouiſionem, de-
beat Epiſcopus hoc concedere, ex quo
ſequi debeat , quod cum durante lite
Franciſcus fuerit ordinatus per appel-

la-

lationem à prima ſententia prouiſio debeat integrè, & denuò concedi ratio-
16 ne eius qualitatis reducendi caſum ad eum præciſè ſtatum, in quo erat ante litem, & ſententiam *Iaſ. in l. ità damnum num. 6. Cod. de procur. Marant. de Ordin. Iudic. par. 4. diſtinct. 6. num. 16. Manſ. conſult. 40. num. 6. Gratian. diſcept. 39. num. 45. Rot. deciſ. 393. n. 13. par. 17., & dec. 284. n. 5. par. 19. recen.* præſertim cum petita fuerit, & obtenta prorogatio ad ſe ordinandum, ac impedita aſſequutio malis artibus Angeli,
17 in cuius odium prędicta qualitas haberi debeat pro acquiſita debito tempore *l. iure Ciuili 24. ff. de condit., & demonſtrat., Altograd. conſ. 63. num. 24. lib. 1. Rota deciſ. 677. num. 11. parte prima diuerſ., & in Cremonen. hæreditatis 15. Iunij 1681. §. Non obſtat, & 25. Martij 1684. §. Defectus coram Benincaſa.*

Etenim cum protogatio termini operetur ſolùm, vt laicus poſſit opponere, non verò tollat facultatem conferendi Beneficium, ne contra diſpoſitio-
18 nem Sacrorum Canonum Beneficia diù maneant ſine Rectore, *vt in cap. 2. de conceſſ. Præben.* ſibi imputet Franciſcus ſi de tempore prouiſionis ſequutæ etiam poſt plures menſes ab oppoſitione, & vacatione non fuerat adhuc ordinatus, nec ſub prætextu appellationis poteſt prætendere, omnia reponi in ſtatu antecedenti, cum partes Iudicantium ſint ſolummodò inquirere, an prouiſio rectè fuerit facta nec ne, & debeat attendi
19 præciſum tempus prouiſionis ad dignoſcendum, an iure ob defectum Ordinis Franciſcus fuerit Angelo poſthabendus, *Ludouic. Bell. conſil. 201. num. 3., Rot. deciſ. 344. nu. 7. cor. Peutinger.*

Aſſequutio autem ordinis non poteſt ſuſpicari impedita ab Angelo, cum Teſtes ad hoc probandum adducti, nullam reddant cauſam ſcientiæ, & vlteriùs non percutiant tempus ante prouiſionem Beneficij, ſed tempus iam latæ ſententiæ, nè, vt ipſi aiunt aſſequuto ordine ſententia iàm prolata reuocaretur in Curia, quod tamen eſt manife-

ſtus error, ex quo licèt Rota gerat vices Ordinariorum conferendo, ac inſti-
20 tuendo vigore *Clem. Auditor de Reſcript.* & habetur *in dec. 611. num. 1. coram Pamphil., & deciſ. 246. num. 6. coram Ottbobon.*, & alibi ſæpiſſimè, attamen res intelligitur in ſuis terminis, vel quandò procedit in prima inſtantia, vel quandò collatio, ſiuè prima ſententia apparent nullæ, & iniuſtæ, ſecùs verò quando iudicari debet ex iiſdem actis, & ſententia apparet iuſta, cum tunc
21 non ſit opus alia adiudicatione, ſed ſimplici confirmatione, *Rota dec. 399. num. 14. cor. Biebio, & dec. 120. num. 9., & ſeq. coram Zarat.*

Et ità vtraque &c.

Sauonen. Alimentorum, ſiue Cenſurarum.

Veneris 25. Ianuarij 1704.

ARGVMENTVM.

Per ſimplicem renunciationem recurſibus ad Iudices laicos non dicitur quis ſufficienter mandatis Rotalibus paruiſſe, ſed vlterius requiritur, vt omnia in priſtinum reducantur.

SVMMARIVM.

1 *Recurſus ad Iudices Laicos præſumitur habitus à Perſonis intereſſe habentibus.*

2 *Mandatis Rotalibus non dicitur quis ſufficienter paruiſſe ex ſola renunciatione recurſibus ad Iudices laicos, ſed vlteriùs requiritur, vt omnia reponantur in priſtinum.*

3 *Sequeſtrum ex quibus factum, & exequutum præſumatur.*

4 *Sequeſtrum iuſtificatur atteſtatione Curſoris.*

5 *Fallit ex pluribus præſumptionibus eidem aduerſantibus.*

6 *Recurſus ad Iudices laicos ad effectum amiſſionis iuris debet concludenter probari, ſecus verò ad effectum denegandi audientiam, quia tunc ſufficit præſumptiua probatio.*

7 *In purgatione attentatorum omnia in priſtinum ſunt reponenda, etiam quoad litis conſortes.*

O DE.

DECISIO XLI.

MAria Magdalena Seuizana, ac Dominicus Maria Sardus, cum ob recurſus habitos ad Iudices laicos ad effectum obtinendi reuocationem ſequeſtrorum factorum vigore Executorialium Rotalium fuiſſent declarati incurſi in Cenſuras, ac non obſtantibus renunciationibus ijſdem factis, paſſi fuiſſent coram Me ſub die 12. Ianuarij anni præteriti contrariam reſolutionem ſuper non ſufficienti paritione, quam prętendebant ob dictas renunciationes, iterarunt hodiè inſtantiam ſuper præterita petitione, quæ etiam fuit reiecta, perſiſtendo in deciſis.

Non enim profuit principale fundamentum, quod ſuper eorum inſtantia reuocationi ſequeſtrorum Iudex nullum interpoſuerit decretum, quinimò mandauerit, firma remanere ſequeſtra: quo præſuppoſito, ſi poſteà per Confratres Oratorij Beatæ Mariæ Virginis Finarij, cuius redditus fuerant ſequeſtrati, fuit obtenta reuocatio, de hoc nihil habeant agere Dominicus Maria, ac Magdalena, ſed quoad illos ſatis ſit iterata renunciatio prædictis recurſibus, nec ſit neceſſaria reintegratio ſequeſtrorum, & reportatio pecuniarum; Quia iterùm fuit reſponſum, quod cum prima inſtantia pro reuocatione ſequeſtri, tanquam aduerſantis ſententiæ Gubernatoris Mediolani eiſdem fauorabili fuerit facta ab eodem Dominico, & Magdalena, & actualis reuocatio ſequuta fuerit ad formam eiuſdem Sententiæ, & decreti, in cuius exequutionem etiam exegerunt fructus exiſtentes in Banco Sancti Ambroſij Mediolani, finalis reuocatio, & recurſus pro eadem obti-
1 nenda cenſetur principalitèr habitus à Perſonis, quæ primò illum habuerant, & penès quas inerat tam conſiderabile intereſſe, vt exindècommodum reportarent, licèt non ſemper cõparuerint, vt firmat *Rota deciſ.* 255. *num.* 1. *& ſeqq. coram Millino*, *& deciſ.* 49. *num.* 1. *coram Celſ. & deciſ.* 103. *num.* 12. *par.* 11. *recen. & deciſ.* 247. *num.* 7. *par.* 15., *& in Tiburtina donationis ſuper attentatis prima Iulij* 1701. *§. Neque eſt nouum coram R.P.D. meo Anſaldo*; Ideoque non conſtat, Magdalenam, & Dominicum ſufficientèr paruiſſe mandatis Rotalibus ex ſola iterata renunciatione recurſibus habitis ad Iudices laicos, niſi vlteriùs reintegretur ſequeſtrum, & reponen-
2 tur pecuniæ exactæ, vt obedientia reſtituat, quod inobedientia ſuſtulerat, *Rot. deciſ.* 139. *la* 2. *per tot. coram Peutinger.*

Non obſtat, ſuper redditibus operis pij relicti à Canonico Alexandro Maria Seuizano in Banco Mediolani non fuiſſe factum vllum ſequeſtrum, ſed illud antecedentèr appoſitum vigore ſententiarum de partibus fuiſſe reuocatum cum Decreto Signaturæ, quo demandatum fuerat, vt pecuniæ conſignarentur Deputatis Confraternitatis, cum obligatione de ſoluendo in caſum ſuccumbentiæ quidquid fuiſſet iudicatum à Sacra Rota, & per conſequens cum non fuerit probatum, ſequeſtra vigore mandati Rotalis fuiſſe iterata ſuper redditibus dicti Banci, ſed ſolùm ſuper alijs Confraternitatis, ex quibus Dominicus Maria, & Magdalena nihil exegerunt, non poſſint adſtringi ad dictam reintegrationem, dum redditus operis pijs Seuizani exegerunt ſolùm poſt reuocationem ſequeſtrorum factam à Signatura poſt obitum Merellij pro rata ſpectante ad filios Magdalenæ tamquam pauperes de parentela Teſtatoris.

Quia præterquamquod in omnibus eſt locus reintegrationi, ſi reuocatio ſequeſtrorum ſuper bonis Confraternitatis in loco Finarij ſequuta fuit intuitu Dominici, & Magdalenæ, vt dictum eſt, adhuc omnis præſumptio ſtat, vt ſequeſtrũ Rotale, etiam fuerit exequutum ſuper dicto Banco, non ſolùm ex mandato de conſignando directo eius Deputatis *Summ. reſponſionis Petri Antonij num.* 1., ſed etiam ex inſtantia facta à Magdalena, quæ cantat pro reuocatione ſequeſtri Rotalis generalitèr = *E ſopra i beni, e redditi delli ſudetti Canonici Seuizani* = ſi enim prædicti redditus non erant ſequeſtrati, & eorum præ-

tcu-

tentio non reſpiciebat, niſi arrendamenti Mediolani aſſignata pro opere pio, ad quid inſtare pro reuocatione? Ex quibus ponitur in aperto tàm præcedens ſequeſtrum generalitèr exequutū etiam ſuper bonis Mediolani, quàm exactio poſt illud reuocatum vigore decreti Iudicis laici, ad quem habitus
3 fuit recurſus, cum ad dictum effectum ſufficiat leuis probatio deſumpta etiam à præſumptione principalis intereſſe, ac contrario animo non parendi ex recurſibus habitis *Rot. dec.* 407. *num.* 11. *par.* 4. *rec. tom.* 2. *& deciſ.* 2266. *num.* 3. *& ſequenti coram Coccino, & dec.* 383. *nu.* 17. *coram Bich.*

Nec difficultatem euaſit reſponſio, quod dictum ſequeſtrum poſſet iuſtifi-
4 cari atteſtatione Curſoris, & quod improbabile ſit illud fuiſſe reuocatum vigore decreti Iudicis Finarij, ex quo Bancum Sancti Ambroſij Mediolani habet ſuos Iudices; Quoniam talis præſumptio cedere debet alteri robuſtiori elicitæ tàm ex confeſſione Dominici,
5 & Magdalenæ, qui faſſi fuerunt vigore mandati expediti ſuper bonis, & redditibus eorundem fuiſſe facta ſequeſtra ſuper redditibus Confraternitatis, itaùt ſi eadem non compræhendiſſent dictos redditus, non habuiſſent tales recurſus, quam etiam ex probatione principalis intereſſe, quod in eiſdem reſidebat, cum nunc non agatur de amiſſione Iuris, quod illis competit ſuper dicta hęreditate propter dictos recurſus, quo caſu ſolummodò requiritur plena, & concludens probatio; Sed eſt deneganda Audientia, niſi præmiſſa totali paritione mandatis Rotalibus cum reintegratione omnium in priſtinum, cum tunc ſufficiat probatio præſumptiua,
6 geſta in contrarium proceſſiſſe ab habentibus principale intereſſe *Rot. deciſ.* 96. *num.* 1. *coram Ludouiſ.*, *& deciſ.* 2322. *num.* 7. *coram Coccino*, *& deciſ.* 94. *num.* 6. *& ſeqq cor. Arguell.*

Et in omnem caſum ſatis eſt, Magdalenam, & Dominicum feciſſe reuocare ſequeſtra ſuper bonis Finarij, ſubrogata in locum antiqui ſequeſtri, quod erat in præfato Banco, vt exindè commodum reportauerint, propter quod debent eadem ſequeſtra reintegrari,
7 mediante depoſito pecuniarum etiam à Miniſtris Confraternitatis exactarum, proùt in attentatis, purgando recurſus etiam quoad alios litis conſortes, *vt in dec.* 580. *num.* 4. *coram Dunozett. iunior. in præterita allegat.*

Et ità vtraque &c.

Nullius, ſeù Tiraſonen. Decimarum de Tudela.

Luna 28. *Ianuarii* 1704.

ARGVMENTVM.

De Iure tàm Diuino, quàm Canonico decima ex omni fructuum genere debetur habenti ius parochiale.

SVMMARIVM.

1 *De Iure tam diuino, quàm canonico debetur Decima ex omni fructuum genere.*
2 *Concordia tractum ſucceſſiuum reſpiciens ex mutatione ſtatus ad iniquitatem redacta reſcindi debet, & ad æqualitatem reduci.*
3 *Tranſactioni contrauenientes ſpatio* 30. *& vltra annorum ei renunciaſſe cenſentur, itaùt amplius ea vti nequeant.*
4 *Multorum trigenaria contrauentio tranſactioni, præſumptionem infert læſionis etiam quoad alios.*
5 *Decima etiam ex noualibus debetur habenti ius vniuerſale Decimarum in toto Territorio.*

DECISIO XLII.

Sententiam Rotalem R. P. D. mei Prioli, in qua fuit declaratum, Incolas Ciuitatis de Tudela teneri ad ſolutionem integræ Decimę oliuarum, & aliorum fructuum arborum oſſis, & ſeminis introductarum in Terris decimatorijs poſt concordiam anni 1561. tanquam, & validam, & iuſtam, dixerunt Domini eſſe confirmandam.

Validitas non fuit in controuerſia, Iuſtitia autem euidentèr oſtendebatur à clara diſpoſitione Iuris, tam diuini quàm canonici, ratione cuius Epiſcopo, & Capitulo, habentibus Ius parochia-

chiale, eſt debita Decima ex omni ge-
nere fructuum, vt *in cap. Decimæ 16. q. 1. cap. non eſt, & cap. Nuncios de Decim. Henric. Boich in rubric. de Decim. n. 3. Nauar. de quinto Præcept. Eccleſ. cap. 21. n. 28. & ſeqq. Leon. in theſaur. for. Eccl. par. 2. cap. 27. n. 16. Ventrigl. in prax. rer. notab. par. 2. annot. 27. §. 1. n. 1. & ſeqq. Panimoll. dec. 33. adnot. 1. n. 27.*

Nec aduerſatur enunciata tranſactio, in qua ſtabilitum fuit, vt pro quolibet pede oliuarũ quatuor cophinorum ſoluerentur tres libræ olei, quæ deſeruire etiam deberent loco Decimarum ex alijs fructibus, & arboribus plantatis, & plantandis exceptis auellanis, ſicomoris, & cardonibus, de quibus integra Decima ſolui debebat: Quandoquidem cum ex Teſtibus formitèr examinatis probatum remanſerit à 60. annis ad mercimonium exercendum in Terris decimatorijs, & ipſarum corpore introductam fuiſſe magnam quantitatem arborum oſſis, & ſeminis, immò in terminis de Moſquera, & Translapuente prædia antea ſatiua, & vineata redacta fuiſſe ad pomaria vulgò *Agueras* dictis arboribus repleta, & occupantia 776. robos Terræ, vt deponunt Agrimenſores, quando de tempore tranſactionis dictæ arbores aderant ſolummodò in extremitatibus Prædiorum ad vſum familiæ, ſicuti etiam Oleta à 40. annis ità exercerunt in eiſdem ter[illegible]is ſa[illegible]s, vel vineatis, vt occupent [illegible]. Terræ, de qua non ſoluitur [illegible]egra Decima, præiudicium oriens Eccleſię ex dicta tranſactione eſt maximum, propter quod non debet
2 obſeruari, cum quando concordia, reſpiciens tractum ſucceſſiuum, ex mutatione ſtatus reducitur ad iniquitatem & notabilem læſionem, debeat reſcindi, & reduci ad æqualitatem iuxta litteralem *Text. in cap. Suggeſtum de Decim. ibiq; Innoc. in fin. Gonzalez n. 4. Larrea allegat. Fiſcal. par. 1. alleg. 32. n. 14. & ſeqq. Rot. dec. 663. n. 11. & ſeqq. par. 18. rec.*

Creſcitque argumentum, animaduertendo, multos Particulares, agnita hac veritate, vſque de annis 1652., & 1653. ſe obligaſsę ad ſolutionem Decimæ ex fructibus etiam aliarum arborum, ac in ea continuaſſe per ſpatium 30., & vltrà annorum, ex quo reſultat, vt non ſolum ipſi cenſeantur renunciaſſe
3 dictæ tranſactioni, itaùt non poſſint amplius ad eam redire, *Vrceol. de Tranſact. quæſt. 60. ſub numero 61. Cyriac. contr. 283. num. 47. Fontanell. deciſ. 130. nu. 16. Rot. dec. 562. num. 18. part. 19.*
4 *rec.*, ſed etiam orta fuerit maxima præſumptio læſionis etiam quoad alios, *Rota dec. 755. num. 14. cor. Coccin., & deciſ. 72. num. 6. cor. Bich., & dec. 1277. num 2. cor. Emerix iun.*

Proùt non releuat, quod licèt Decima fuerit diminuta per introductionem nouarum arborum, fuerit tamen aucta in vino, ex quo plures montes, qui antea erant inculti, fuerunt redacti ad
5 culturam, quia cum Capitulum habeat ius vniuerſale Decimarum in toto Territorio eſt illi debita Decima etiam ex noualibus, nec poteſt damnum illi reſultans in arboribus per alteram compenſari, cũ vtraque ſit illi debita iuxtà *Tex. in cap. tua 15. cap. cum contingat 29. ibique Altaſerra in fin. de Decim. Lap. alleg. 62. num. 3. Cortiada dec. 191. nu. 14. Rota. dec. 504. num. 5. part. 19. rec.*

Et ità informante tantum Epiſcopo, & Capitulo, Ciuitate verò dilationem petente.

Nullius, ſeu Tiraſonen. decimarum de Tudela ſuper remiſſoria.

Lunæ 28. *Ianuarij* 1704.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria conceditur ob vnius articuli releuantiam, quamuis dubiam, etiam non dato fumo veritatis, & poſt didicita teſtificata, ceſſante timore ſubornationis, & calumniæ, ſi articuli ſunt magis declaratiui, & agitur de probando contrario; Additur tamen clauſula: *Sine retardatione &c.* = tàm ad ſeruandam æqualitatem, quàm propter boni Iuris aſſiſtentiam.

SVMMARIVM.

1 *Materia non tangens titulum Beneficii dicitur profana, etiamſi Decimas concernat.*

In

2 *In materia profana conceditur Remiſſoria ex releuantia vnius articuli, etiam non dato fumo veritatis.*

3 *Releuantia non adeò rigoroſè venit examinanda in conceſſione Remiſſoriæ.*

4 *Inſigne requiritur detrimentum ad reddendam læſiuam concordiam.*

5 *Ad effectum concedendi Remiſſoriam ſatis eſt releuantia etiam dubia.*

6 *Remiſſoria conceditur etiam poſt didicita teſtificata, ſi abeſt timor ſubornationis, & calumniæ, cum probatio probationem non excludat.*

7 *Et ſi articuli ſunt magis declaratiui.*

8 *Et agitur de probando contrario.*

9 *Partes non debent ad imparia iudicari.*

10 *Remiſſoria conceditur cum clauſula =* Sine retardatione = *Fauore illius partis, cui clarum ius aſſiſtit.*

11 *Præcipuè in cauſa Decimarum.*

DECISIO XLIII.

1 AD excludendam læſionem, quæ ſupponebatur exorta Epiſcopo, & Capitulo in Decimis poſt tranſactionem initam de anno 1561., petiit Communitas Tudelæ remiſſoriam, & compulſoriam, quas ſolùm obtinuit *ſine retardatione.*

Motiuum Principale conceſſionis fuit, quòd verſamur in materia, quæ cum
1 non tangat titulum Beneficij, dicitur profana, etiamſi concernat Decimas *Rota poſt Pacific. de Salu. interdict. deciſ.84. num.1., & dec.32. num.3. coram Celſ., & dec.247. num.1. coram Priolo, & dec.183. num.1. part.4. recentior., & in Cracouien. Decimarum 6. Aprilis 1699. §. Verſamur coram R. P. D. dell'*
2 *Olmo*, quo fit, vt data releuantia, articuli veniant admittendi, etiamſi non datus fuerit fumus veritatis, *Rota coram Merlin. deciſ.455. num.1., & coram Emerix deciſ.1197. num.2., & 1317. per tot., & deciſ.378. num.3. part.19. rec.*

Releuantia autem (licèt nunc non adeò rigoroſè veniat examinanda, reſeruata accuratiori diſcuſſione ad tempus
3 factarum probationum, *Rot. cor. Priol. dec.254. num.6., & in Giennen. iuris votandi ſuper compulſoria 27. Martij 1703. §. Releuantia cor. R. P. D. meo Scotto*] ſatis ſuperque apparuit, ex quo in primo, & ſecundo articulo probandum aſſumitur, quod Territoria Moſqueræ, & Trans la Puente conſiſtant in robadis 11662., quodque terrenum ab arboribus occupatum non excedit robadas 113. remanente reſiduo in ſtatu ſatiuo, & decimabili, quo poſito videretur excluſa læſio, cum robadæ 113. ſint minima pars reſpectu robadarum 11162. inſufficiens ad reddendam læſiuam concordiam, ad quem
4 effectum requiritur inſigne detrimentum Decimarum *cap.2. §. Vbi autem de Decimis in 6. Guttierez Canonic. quæſt. lib.2. cap.21. num.135., Card. de Luc. de Decimis diſc.3. num.10., & ſub num.14. Rota dec.175. num.6. cor. Cerro, & dec.53. num.16. part.19. rec.*

Cęteri verò articuli tendunt ap probandum, quod poſt concordiam in aliis Terrenis nempè Pradellæ, & Valperturæ, quæ antè erant inculta, fuerunt plantata vineta, ex quibus Capitulum Decimas percipit, talitèr vt eædem in vniuerſum fuerint potiùs notabilitèr auctæ, quam diminutæ, ac proindè eorundem paritèr releuantia eſt innegabilis, cum, præſuppoſita veritate articulorum, poſſet corruere fundamentum ſententiæ Rotalis conſiſtens in eo, quod ex prędicta plantatione arborum, concordia redacta fuerit ad iniquitatem, & Capitulum fuerit enormitèr læſum, cum tamen ad
5 effectum conceſſionis Remiſſoriæ, ſatis ſit releuantia etiam dubia *Rot. dec.139. num.6., & dec.219. num.4., & dec.497. num.1. cor. Emerix Iunior., & 136. num.4. part.18. rec.*

Nec releuat, remiſſoriam eſſe de directo contrariam probationibus factis per Capitulum, primò, quia, cum non adſit timor ſubornationis, nec calumniæ, & probatio probationem non
6 excludat, Remiſſoria concedi debet etiam poſt didicita teſtificata *Rot. deciſ.74. n.10. cor. Priol., & dec.24. nu.9. part.17. recentior., & in Sabinen. Teſtamenti 16. Ianuarij currentis anni cor. R. P. D. meo Scotto.*

Præ-

Præcipuè cum intentio Communitatis non ſit probare, quod terrena in quibus extant arbores, non aſcendant ad robadas 776., vt extraiudicialitèr depoſuerunt Periti agrimenſores, ſed quod Territorium occupatum ab arboribus non excedit robadas 113., ac proindè articuli non videntur contrarij, ſed potiùs magis declaratiui, atque ideò indiſcriminatim admittendi,
7 *Veſtr. in prax. lib 6. cap. vltimo num.3. Rota coram Celſ. dec.262. num.11., & ſeqq., & cor. Cerr. dec.135. num.16., & coram Emerix iun. deciſ.1113. nu.2., & 1517. in fine, & deciſ.636. num.6. part.18. recen.*, & eò fortiùs, quia Teſtes formitèr examinati non depoſuerunt de prædicta quantitate, ſed ſolùm ingenere de quantitate arborum plantarum, idque tantum retulerunt Agrimenſores extraiudicialitèr electi, & per conſequens abſonum non debet videri Epiſcopo, & Capitulo, ſi Ciuitas ad-
8 mittatur ad probandum contrarium per Teſtes formitèr examinandos, vt in fortioribus terminis firmat *Rota dec.224. num 7. coram Pampbil.*

Ad magis tamen eruendam veritatem, licèt etiam viſum fuerit concedere compulſoriam cum facultate Iudici ſubdelegando extrahendi ex libro omnes partitas continentes Decimas perſolutas, vt dignoſci poſſit, quod in totum non adſit læſio, non alitèr tamen placuit vtrique inſtantiæ annuere quam cum clauſula, *fine retardatione*: Tùm ex quo ita ab initio fuit conceſſa in prima inſtantia Epiſcopo, & Capitulo coram R. P. D. meo Caprara,
9 proptèr, quod non debent ad imparia iudicari, *Rota dec.308. num.6. coram Priolo, & dec.505. num.16. coram Peutinger., & dec.194. nu.6. part.16. rec.* tùm quia iam ſumus in probatis ex parte Epiſcopi, & Capituli; vndè Remiſſoria non debet ſimplicitèr concedi,
10 nè per futuram probationem retardetur expeditio ad fauorem illius partis, cui clarum ius aſſiſtit, vt dictum fuit *in Beneuentana Teſtamenti ſuper remiſſoria 11. Decembris 1702. §. finali cor.*
11 *Me*, potiſſimè in adeò priuilegiata cauſa Decimarum *cap. tua nobis in fine de decimis, Rot. dec.14. n.2. cor. Pampbil.* Et ità vtraque &c.

Romana Alimentorum.

Lunæ 11. Februarii 1704.

ARGVMENTVM.

Vxori competit ius percipiendi alimenta ex fructibus bonorũ fideicommiſſariorum cum prælatione aduerſus creditores Viti debitoris. Idem ius competit filio ad fideicommiſſum vocato, licèt illud ipſimet debitori denegetur, niſi verſemur in debitore habente feudum cum Iuriſdictione.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata oritur ob non commiſſam cauſam in primo anno, nec proſequutam intra biennium.*
2 *Ceſſante læſione ceſſat fundamentum reſtitutionis in integrum.*
3 *Quantitas fructuum taxata ad rationem ſcutorum quatuor pro centenario non poteſt dici exceſſiua.*
4 *Ob vergentiam viri ad inopiam ſit locus aſſecurationi dotis.*
5 *Et conſequentèr facultati percipiendi fructus bonorum ad effectum alimentorum.*
6 *Vxor prò annuo aſſignamento promiſſo* per le ſpille *præferri debet omnibus creditoribus ſuper bonis fideicommiſſi.*
7 *Deſumpta anterioritate à die conditi fideicommiſſi.*
8 *Credito contracto ante dotis promiſſionem vxor præferri non poteſt.*
9 *Intellige ſuper bonis debitoris, non verò ſuper fructibus fideicommiſſi.*
10 *Anterioritas, quæ competit pro dote, competit etiam prò parapherno in Vrbe conſueto.*
11 *Creditum dotis anterioris præfertur doti poſteriori etiam vigore Auth.* Res quę.
12 *Creditor anterior pendente concurſu non valet impedire, quin ex fructibus bonorum alimenta Vxori ſubminiſtrentur.*
13 *Filio hæredis grauati vocato ad fideicommiſſum debita ſunt alimenta ex bonis fideicommiſſarijs.*

Etiam

14 *Etiam in excluſionem Creditorum concurrentium ſuper vſuſructu durante vita hæredis grauati debitoris.*

15 *Limita in bonis fideicommiſſi tranſuerſalis.*

16 *Creditores non tenentur alere communem Debitorem in forma Cameræ obligatum extra carceres, & num. 20.*

17 *Declaratur diſpoſitio Text.* in leg. fin. §. Nam ſi tales C. de ordinib. cognit.

18 *Actio alimentorum competit cuilibet prætendenti aliquam rem, ſi cum inopia concurrat præſumptio boni iuris.*

19 *Lite mota ſuper cauſa ſtatus, Dominus tenetur alere ſeruum.*

21 *Creditor tenetur alere Debitorem nobilem ex conſuetudine aliquarum Regionum.*

22 *Debitor habens feudum cum iuriſdictione habet ius petendi alimenta aduerſus ſuos creditores.*

DECISIO XLIV.

VRgentibus Creditoribus D. Marchionis Marcelli Muti coram A.C. tunc Thomato, deputato priùs per eumdem Æconomo bonis Debitoris, eidem aſſignauit annua ſc. 200., Dominæ autem Marchioniſſæ Alexandræ Mellinæ eius vxori annua ſc. 400. pro fructibus dotis ſcut. 10000., ſc. 100. pro parapherno, ſeù vt vulgò dicitur *per le ſpille*, promiſſa in capitulis matrimonialibus, alia verò ſcuta centum pro fructibus quarti dotalis, D. autem Io: Baptiſtæ filio, tamquam vocato ad fideicommiſſum Io: Baptiſtæ ſenioris annua ſcuta trecentum; Prouocantibus autem Creditoribus à dicta ſententia, Signatura Iuſtitiæ, excepta ſumma aſſignata debitori, ac fructibus quarti dotalis, in reliquis appellationem non admiſit, niſi in deuolutiuo. Verùm non proſequuta in tempore appellatione, contigit hodiè diſputari, *an conſtaret de re iudicata, ſeù potiùs de cauſis reſtitutionis in integrum*, & emanauit reſolutio: *conſtare de cauſis iuxtà modum.*

Præſuppoſita namque re iudicata, ob
2 non commiſſam cauſam in primo anno, nec proſequutam intra biennium
cap. cum ſit Romana de appell. Rot. deciſ. 393. n. 1. par. 19. rec., & in Romana Fideicommiſſi 25. Iunij 1694. §. Et ratione coram Reuerendiſs. D. Molines Decano, abſoluta reſtitutio in integrum non potuit elargiri, cum vndequàque non valuerit redargui antecedens iudi-
2 catum iniuſtitiæ, vel nullitatis, ſine quibus ceſſat læſio, fundamentum reſtitutionis *Rot. dec. 740. n. 1. par. 18., & dec. 491. n. 2. par. 19. rec., & in Romana Succeſſionis, & legitima ſuper bono iure 13. Februarij 1696. §. Etenim coram R. P. D. meo Scotto.*

Inchoando etenim à fructibus aſſignatis Marchioniſſæ Alexandræ, eorum quantitas quoad ſcuta quatuor centum
3 pro fructibus correſpondentibus doti ſc. 10000. ad rationem ſcutorum quatuor pro centenario, non poteſt cenſeri, nec exceſſiua, cum famuletur Reformationi ſa. me. Innocentij XI., de qua *Modern. ad Stat. Vrb. annot. 34. n. 3*, nec iniuſta, cum ob vergentiam viri ad
4 inopiam factus fuerit locus aſſecurationi dotis iuxtà *Text. in l. ſi conſtante 25. ff. ſolut. matrim. l. vbi adhuc 29., & l. in rebu. 30. §. Volumus, Cod. de iur. dot. Coſt. de remed. ſubſidiar. remed. 1. n. 2. Paitel. exped. ciuil. annot. 4. n. 3. Caren. reſol. 20. n. 1. & ſeqq. Rot. dec. 148. n. 1. coram Emerix iun. & dec. 45. n. 35. par. 10. rec.*, & pro eius effectu facul-
5 tati percipiendi fructus bonorum ad effectum alimentorum *Merlin. de pign. lib. 3. q. 73. n. 9. Mandel. conſ. 80. ſub n. 30. Conciol. alleg. 77. n. 11., & 13. Poſth. deciſ. Bonon. 54 n. 1. & 28. Rot. dec. 3. n. 10. coram Buratt. & deciſ. 709. n. 1. & 2. coram Dunoz. iun.*

Quæ concluſio æquè militare debet quoad ſc. 100. promiſſa *per le ſpille*, cum id non cenſeatur factum in fraudem Creditorum, dùm ſimiles ſtipulationes paſſim fiunt in Vrbe inter Nobiles, & cum ſumma non ſit exceſſiua, habito reſpectu ad qualitatem nobiliſ-
6 ſimæ fœminæ frui debet iiſdem priuilegijs dotis, adeoùt quibuſcunque alijs creditoribus præferatur ſuper bonis fideicommiſſi *Card. de Luca de dot. diſcurſ. 145. n. 36. Corol. Anton. de Luca ad Franch.*

Franch dec.613.n.7.in fin.Rot.dec.1350.
coram Emerix iun. deſumpta anterio-
7 ritate à die conditi fideicommiſſi per
aſcendentes Fuſar. de ſubſtit. qu.611.
n.7. & ſeqq. Rota dec.693.n.2. & 4. co-
ram Seraphin. & dec.44. n.13. & ſeq. co-
ram Vbago & dec.1097.n.5 coram Eme-
rix iun.

Haud ſubſiſtente, quod de tempore
8 promiſſionis iam fuiſſent contracta plu-
ra debita, itaùt in eorum concurſu
Marchioniſſa veniat reijcienda Rota
dec. 137. n 3. & ſeq. par. 12. recen., &
in Romana Pecuniaria 4. Iulij 1681. co-
ram Paulutio, & 6. Martij 1702.
§ Quandoquidem cor. R. P. D. meo Prio-
lo, quoniam hoc procederet, ſi age-
retur ſuper bonis eiuſdem Marchionis;
9 Secùs verò ſuper fructibus fideicom-
miſſi, cum enim ſuper eodem mulieri
competat anterioritas pro eius dote à
die ordinati fideicommiſſi, eadem
10 etiam debet ſpectare pro parapherno,
quod eſt de appendicijs dotis, ac in Vr-
be conſuetum, & factum propter neceſ-
ſitatem ad effectũ alleuiandi virũ à quo-
tidianis expenſis, quæ illi incumberent,
nec habito reſpectu ad qualitatem per-
ſonarum eſt exceſſiuum, Rota dec.567.
n.4. & ſeqq. par. 19. rec.

Benè tamen verum eſt, quod eadem
reſolutio non potuit capi quoad fru-
ctus lucri, in quo acritèr pugnantibus
inter ſe opinionibus Doctorum, con-
cedentibus aliquibus prælationem Cre-
ditoribus, alijs verò vxori, cuius fa-
uore etiam ſenſit Rota deciſ. 665. n.15.
coram Card. Cerro., ideo vt capi poſſit
ſolidior reſolutio, dilata fuit quoad ar-
ticulum diſcuſſio ad aliam propoſitio-
nem cum facultate reuidendi prædictam
deciſionem Card. Cerri.

Nec obſtat, quod Marchioniſſæ Ale-
xandræ præferri debent PP. S. Mariæ
in Porticu, & Victoria Ciucci, qui tra-
diderunt pecunias pro reſtitutione do-
tis, & quarti dotalis Catherinæ Soderi-
11 næ vxoris Ioannis Baptiſtæ ſenioris
ſtante anterioritate dictæ dotis, quæ
operatur prælationem in concurſu al-
terius dotis poſterioris; etiam vigore
Auth. Res quę l. aſſiduis C. qui potior. in
pignor. hab. Card. de Luc. de dot. diſc.166.
n. 29. Caſtill. controu. 66. n. 31. lib. 8.,
Rota dec. 79. n. 5. coram Vbald. par. 3.,
quia ipſi, ſicuti cæteri creditores, qua-
tenùs ſint anteriores poterunt vti iure
ſuo priùs experiendo eorum graduatio-
nem cum alijs creditoribus coram Pe-
12 rito à Me denuò eligendo, & poſtea
coram Iudice obtinendo mandata, il-
la exequi ſuper ijſdem bonis: Intereà
verò non poſſunt impedire, quin ex
fructibus eorundem bonorum alimen-
ta Marchioniſſæ Alexandræ ſubmini-
ſtrentur.

Eadem autem prælatio viſa fuit
competere contra creditores Patris
Io: Baptiſtæ filio vocato ad fideicom-
13 miſſum Io: Baptiſtæ ſenioris pro eius
alimentis in ſumma ſc. 300. annuorum
cum de eius vocatione non dubitetur,
& quantitas ſit valdè congrua reſpectu
iuuenis Nobilis Familiæ adulti, & nu-
bilis, cum patrimonio reddente annua
ſcuta ex bonis fideicommiſſarijs Surd.
de alim. tit. 1. q. 8. n. 4. Card. de Luc.
de fideic. diſc.190. n.6. Rot. dec.52.n.1.
& 4. poſt Torr. de pact. futur. ſucceſſ., &
quidem in excluſionem creditorum
14 hæredis grauati poſſidentis bona, &
concurrentium ſuper vſufructu pro eius
vita, Peregr. de fideicom. art.42.n.86.,
& ſeq. Staiban. reſol. 151. n. 20. lib. 2.
Rot. dec. 233. n. 5. & ſeqq. coram Priolo,
& dec. 265. n. 13. par. 12. rec., & dec.
1131. n.5. cor. Emerix iunior. & in Roma-
na Alimentorum 1. Iunij 1701. cor. R. P.
D. meo Anſaldo, & in Romana Pecunia-
ria 17. Maij 1694. §. Placuit cor. Re-
uerendiſſimo D. meo Decano.

A' quantitate tamen bonorum, ex
quibus conſequi debent prædictæ an-
nualitates, cenſuerunt demenda eſſe
bona Sutrij, quæ cum proueniant à fi-
15 deicommiſſo tranſuerſali Eugenij Al-
toiti, tàm eius legatarij, quàm
creditores debent præferri in exclu-
ſionem creditorum hæredis grauati l.
aſſiduis 12. §. Data autem C. qui potior
in pign. hab. Gabr. conſ.93. n.13. lib.1.,
Rota dec.433. n.3. par.4. diuerſ. Adden.
ad Pamphil. dec.399. nu.18., & dec.406.
nu.15. cor. Cerro.

Ità

Ità pariter ſentiunt demenda eſſe ſcut.200. aſſignata Marcello pro eius
16 alimentis, cum creditores non poſſent cogi alere communem debitorem, præcipuè obligatum in forma Cameræ extra carceres *Gloſ. in l. ſi pendia in fin. Cod. de exequut. rei iudic. Surd. de alim. tit. 1. quæſt.71. nu.3. Card. de Luca de fideicom. diſc.170. nu.14. Meuius diſcuſſ. leuamin. cap.1. num.93. Rot. deciſ.48. nu 9. par.2. diuerſ., & deciſ.79. num.5. cor. Manzaned.*

Nec aduerſatur *Textus in leg. fin. §. Nàm ſi tales Cod. de Ordin. cognit. Capon. contr.10. num.5., & 6., Salgad. Labyr. cred: part.1. cap.24. num.32., & ſeqq.*; Nam diſpoſitio d. textus procedit in caſu omninò diuerſo, nem-
17 pè in ſeruo, cui vocato è poſſeſſione libertatis in ſeruitutem, fuerunt de facto à Domino res direptæ, quo circa ſtatuitur, vt licèt priuilegium liberalis cauſæ faciat ceſſare actionem bonorum raptorum, ſi ſeruus ſatiſdare non poſſit ſuper ſecuritate dictarum rerum, debeant quidem ſequeſtrari, ſed tamen ex ijſdem debeant præſtari alimenta ſeruo, & ſumptus litis, donec eodem libero declarato omnia reſtituantur, vt notant ibidem *Cuiac. Perez, & Mornac. omnes circa finem*, & ſic cauſa productiua alimentorum non eſt ius debitoris in creditores, ſed ex quo dùm de facto à poſſeſſione diripiuntur bona, ſi alia non habeat, debent illi ſubminiſtrari alimenta, & ſumptus litis, ne fame pereat, cum ex poſſeſſione pro eo militet præſumptio boni iuris productiua actionis alimentorum,
18 quæ in caſu inopiæ reſidet etiam in quolibet prætendente aliquam rem, ſi habeat præſumptionem boni iuris, *Aretin. in cap. ſi qui Teſtium num.14. de Teſtib. Bruneman. in C. lib.7. tit.9. verſic. aut in poſſeſſione libertatis eſt, Alciat. de præſumpt. reſ.3. præſumpt.9. n.5. Menoch. eod. tract. lib.2. præſumpt.67. n.41. Altograd. conſ.95. num.52. tom.1.*

Præterea in Domino euocante ſeruum è poſſeſſione libertatis in ſeruitutem, vel eodem prætendente è ſeruitute ſe reducere in libertatem, vltrà obligationem, quæ oritur, vt ali debeat ex bonis ſeruo direptis, ac ſe-
19 queſtratis, mota lite ſoper cauſa ſtatus, reuiuiſcit illa obligatio alendi, quæ reſidet in Domino erga ſeruum, ſicuti dicitur de Prælato litigante cum ſubdito, marito cum vxore, filio cum Patre, qui ex eo quia etiam ſecluſa lite eos alere tenentur, ſi habeant boni iuris præſumptionem, etiam ea pendente debent hoc peragere, vt notat *gloſ. in d. leg. final. verb. litis ſumptus, & Mornac. ibid. circa fin. Cod. de Ordin. cognit. Rebuff. de conſtit. Regn. Franc. tit. de ſent. prouiſional. gloſ.2. n.2. & 35. Andreol. controu.267. num.11. Afflict. dec.10. num.2.*

Quæ tamen omnia ceſſant in Creditoribus ergà Debitorem, cum omnis
20 præſumptio boni iuris reſideat in Creditoribus abſque vlla obligatione illum alendi extrà carceres, vt vltra allegatos firmat *Fagnan. in cap. Odoardus num.14. de ſolut.* contrarijs proceden-
21 tibus, vel ex ſpeciali conſuetudine Regionum, in quibus terminis loquuntur *Capon. & Salgad.* in locis allegatis, vel in debitore, qui non polleſ ſo-
22 la qualitate Nobilitatis, ſed etiam habet feudum cum iuriſdictione *Scanarol. de viſitat. carcerat. lib.3. §.10. cap.4. num.3. Card. de Luc. de fideic. d. diſc.170. ſub num.14., & diſc.118. num 10. de Credit., & de feud. diſc.74. ſub num.10. Rodriguez de concurſ. creditor. part.1. art.6 num.152.*

Et ità in huoc modum reſponſum fuit vtraque &c.

Vicen. Canonicatus.

Lunæ 11. Februarii 1704.

ARGVMENTVM.

Nominatio conditionalis an remaneat nulla per purificationem conditionis.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non debetur, vbi non adeſt læſio.*
2 *Nominato à Canonico exiſtente in turno ſtante turnaria diſpoſitione vigente in aliqua Eccleſia debetur inſtitutio.*

3 *Nominatio ad Canonicatum ſi eſt conce-*
pta ſub conditione quarcous gratia
Coadiutoriæ noo fuerit ſignata ante
obitum Canonici, *ſi gratia Coadiuto-*
ria fuerit ſignata, nominatio eſt
nulla.

4 *Turnus ſuper effectuatione nominationis*
ex quibus præſumatur conſumptus.

5 *Coadiutor repræſentat in omnibus Coa-*
diutum.

6 *Obſeruantia declarat Statutum.*

DECISIO XLV.

NOn conſtare de cauſis reſtitutionis
in integrum DD. reſponderunt
quia Ioannes Baptiſta Barnils habet ad
ſui fauorem tres ſententias conformes,
de quarum validitate, & iuſtitia non
poteſt dubitari, quo præſuppoſito pla-
na emergit negatiua reſolutio cum cer-
tum ſit, vtraque deficiente non adeſſe
1 læſionem, ſine qua non poteſt eſſe locus
reſtitutioni in integrum iuxta *Text. in*
Clement., vt calumnijs de Sentent., &
re Iudic. Abb. in cap. 1. num. 2. de reſtit.
in integrum cum alijs relatis *in Gerun-*
den. Prioratus 20. Iunii 1701. in prin-
cipio coram Rmo D. meo Decano.

Validitas reſultabat ex vulgatis requi-
ſitis de quibus in *dec. 260. Verall. part. 2.*
Iuſtitia verò non minùs clarè apparuit,
ex eo quod Ioannes Baptiſta fuit nomi-
natus à Canonico Oliuer in antecedenti
turno exiſtente, ac proinde ſtante
2 turnaria diſpoſitione vigente in eadem
Eccleſia dicta nominatio debet ad effe-
ctum perduci *Clem. plures de Iurepatr.*
Viuian. eodem tractat. part. 1. lib. 4.
cap. 1. num. 69., & ſeqq., & cap. 8. n. 20.

Nec releuat antecedens nominatio
facta per Canonicum Oliuer, quia cum
illa eſſet qualificata, & conditionalis,
quatenùs nempè gratia Coadiutoriæ
fauore Duran non fuiſſet ſignata ante
obitum Canonici Vilomara, vel Litteræ
Apoſtolicæ aliquod vitium paterentur,
dum gratia Coadiutoriæ habuit ſuum
effectum mediante tam recognitione
Deputatorum Capituli, qui eam vali-
dam deprehenderunt, quàm etiam ſen-
3 tẽtia Exequutoris dicta nominatio tam-
quàm nulla, & non effectuata per puri-
ficationem conditionum, ſub qua fuerat
concepta non potuit conſumere tur-
num antecedentem, ſed eidem Turna-
rio remanet illæſum Ius nominandi pro
futura vacatione *cap. non præſtat de re-*
gul. iur. in 6. Franciſc. Marc. dec. 1065.
ſub num. 12. Rota dec. 179. lib. 3. coram
Puteo.

Faciliùs cum in præſenti caſu liti iam
introductę, & appellationi interpoſitę à
ſententia Exequutoris fuerit renuncia-
tum. Vnde non poteſt cenſeri, vt pen-
dente lite ſuper effectuatione nomina-
4 tionis turnus non fuerit conſumptus,
ſed d. appellationis proſequutio tam-
quam iniuſta, & prò tali recognita
etiam à Deputatis Capituli, mediante
antecedente approbatione Coadiuto-
rię cum ſubſequuta poſſeſſione tradita
per Capitulum, potuit valide præter-
mitti, vt probat *Deciſio R. P. D. mei*
Scotti §. Quod autem, ac altera *R. P. D.*
mei Prioli §. Nec ineffectuatio, & ſeqq.

Parum refragante, quod Oliuer de
tempore vacationis non reſideret, quo-
niam ſi rectè attendentur verba Statuti,
in eo concurrebant omnes qualitates,
cum is haberet domicilium in Ciuitate,
& recepiſſet anno antecedenti veſtia-
rium, & licet eſſet abſens, cum tamen
eſſet Decanus, & emeritus, & vlteriùs
haberet Coadiutorem, iſto pręſente
5 cenſebatur reſidere, cum in omnibus ab
eodem repręſentetur, remanente in
Coadiuto obligatione reſidendi *Fa-*
gnan. in cap. nulla num 59. de conceſſ.
Præben. Ventrigl. in prax. rer. notab.
part. 2. annot. 13. num. 5. Rota dec. 667.
num. 13. part. 19. rec., quod clarius re-
manet declaratum ab obſeruantia Ec-
cleſiæ, conuocandi in caſu cuiuſcum-
que vacationis etiam Canonicos ab-
ſentes, & aliquando conferendi ad il-
lorum nominationem, ex qua obſeruan-
6 tia rectè remanet declarata littera Sta-
tuti non comprehendendi Canonicos iu-
bilatos licet abſentes, vt aduertit *Deci-*
ſio R. P. D. mei Prioli §. final.

Et ità informante tantùm Ioanne
Baptiſta, Franciſco autem pluries mo-
nito, ac expectato informare detre-
ctante.

Co-

Digitized by Google

Comen. Cappellaniæ.

Veneris 7. *Martij* 1704.

ARGVMENTVM.

Præſentatus à Maſculis agnatis debet præferri Præſentato à fœmina, quando ſumus in Iurepatronatus gentilitio. deſcendentia à Maſculis agnatis quomodo probata remaneat, & an filius naturalis attentis Italiæ moribus poſſit admitti ad præſentandum in Iurepatronatus familiari, & quando.

SVMMARIVM.

1 *In Iurepatronatus gentilitio fœminæ cenſentur excluſæ per exiſtentiam maſculorum.*

2 *Enunciatiuæ emiſſæ in ſententijs Ordinariorum probant qualitatem Iurispatronatus.*

3 *Præſentationes factæ à Patre inſimul cum filijs, probant Iuſpatronatus eſſe familiare.*

4 *Idem probat præſentatio facta ab vnica fœmina de agnatione ad excluſionem filiorum alterius fœminæ defunctæ.*

5 *Præſentatio facta à Patre inſimul cum filijs non ſufficit ad arguendam qualitatem gentilitij.*

6 *Præſertim vbi per alium actum conſtat, Patrem fuiſſe declaratum vnicum patronum tempore, quo habebat filios.*

7 *Declara non procedere, ſi non probetur in Patre animus priuandi filios non interuenientes, quodque ipſi hoc ſciuerint.*

8 *Actus factus, Compatronis non vocatis, ipſis non præiudicat.*

9 *Poſita ſubſtantia patronatus, qualitas familiaris leuioribus probationibus iuſtificatur.*

10 *Fides Baptiſmi probat ætatem, non autem filiationem.*

11 *Ortus ex Concubina, ad probandam filiationem ex parte Patris, probare debet Matrem fuiſſe à Patre retentam ſub arcto ſchemate concubinatus.*

12 *Impotentia generandi conſideratur in agente annum ferè ſeptuageſimum.*

13 *Teſtes examinati ſuper filiatione, actus admiſſionis ad præſtandum tamquàm filij, & ſententia Ordinarij ſuper inſtitutione præſentati probant filiationem.*

14 *Concubina iuſtam Vxorem imitatur, & ab illa ſolo delicto ſeparatur.*

15 *Ætas annorum 64. iuncta certa qualitate concubinatus non repugnat generationi filij.*

16 *Succumbens oneribus alicuius familiæ præſumitur eſſe de illa familia.*

17 *Nomen familiæ eſt merè ciuile, & agnationem ſignificat.*

18 *Nec poteſt comprehendere filios naturales.*

19 *Naturales non habent nobilitatem Familiæ, ſed potiùs illam deturpant.*

20 *Nomen Familiæ explicare poteſt quaſcumque perſonas Teſtatori ſubiectas, & etiam Cognatos.*

21 *Et poteſt inflecti etiam ad naturales, quando teſtator de illis intelligere potuit etiam ex concomitantibus.*

22 *Teſtator præſumitur intellexiſſe de naturalibus, quando iuxtà Patriæ conſuetudinem illi dicuntur de domo, & familia Patris.*

23 *Naturales ex moribus Italiæ reputantur, de agnatione, & familia.*

24 *Oppidum Mindriſij, licèt ſubiectum dominio Eluetico, tamen conſideratur, vt pars integralis Italiæ.*

25 *Verbum* familiæ *habitum pro merè ciuili non poteſt reprobari, & trahi ad ſenſum naturalem.*

26 *Actor fundans intentionem ſuam in verbis merè ciuilibus, debet oſtendere actum fundationis cum omnibus ſuis qualitatibus, & circumſtantijs.*

27 *Et poſſeſſori ſatis eſt excipere, quod Teſtator attento more Regionis verbis ſuis potuerit etiam naturales comprehendere.*

28 *Conſtitutio prohibens naturales admitti ad honores, & munera intelligenda eſt in concurſu cum legitimis.*

29 *Conſtitutio generaliter loquens trahi non debet ad caſus præteritos.*

30 *Deciſiones Rotales ſine ſententijs tam-*

*quam actus extraiudiciales non poſ-
ſunt firmare ſtatum alteri contra-
rium.*

DECISIO XLVI.

VAliditas, & iuſtitia Sententiæ Ro-
talis emanatæ ad fauorem Caroli
Antonij ſuper inſtitutione ad Cappel-
laniam, de qua agitur, in excluſionem
Alexandri Viſetti, traxerunt DD. in
eius confirmationem in hodierna di-
ſputatione ab eodem Viſetto proſe-
quuta; Prima namque emerſit ex reuo-
lutione actorum, altera autem ex præ-
ſentatione facta ad fauorem Caroli An-
tonij à maſculis domus de Buxia, quo
fit, vt cum verſemur in Iurepatronatus
gentilitio, ipſe fuerit omninò præfe-
rendus in excluſionem alterius Præ-
1 ſentati à fœminis, quæ per exiſtentiam
maſculorum cenſentur à dicto iure ex-
cluſæ, *Rota deciſ. 106. num. 6. coram
Celſ., & deciſ. 630. num. 1. part. 19.
recen.*

Aſſumpti ſubſiſtentiam oſtenderunt
iterùm binæ enunciatiuæ emiſſæ in
ſententijs Ordinariorum emanatis de
annis 1552. & 1589., in quibus con-
tradicente Promotore Fiſcali, aſſeri-
tur, Iuſpatronatus eſſe Laicorum de
familia de Buxionibus, quæ, concur-
rente etiam præſentatione facta de an-
no 1440. à Parentibus inſimul cum
filijs, euidenter demunſtrant, Iuſpa-
tronatus eſſe familiare, & gentilitium,
2 vt de ſimilibus enunciatiuis emiſſis in
ſententia Ordinarij firmauit *Rota de-
ciſ. 192. num. 7. par. 19. recen., & in
Fauentina Beneficij 11. Decembris 1702.
coram R. P. D. meo Caprara, & in eius
confirmatoria 2. Iulij anni præteriti
§. In qua ſententia coram R. P. D. meo
Caffarello*, & de præſentationibus à
3 filijs inſimul cum Parentibus, vltra
allegatos *in deciſione R. P. D. mei de la
Tremoille §. Exordiendo, Rota deciſ. 46.
num 15. coram Priolo, & deciſ. 34. n. 27.
coram Emerix iunior.*

Pro horum autem comprobatione
accedit, quod in vacatione ſequuta de
anno 1622. præſentauit Catherina
vnica fœmina de agnatione, & non
præſentarunt filij Aureliæ, & Lucretiæ
ſororum eiuſdem Catherinæ prædefun-
ctarum, tamquam de extranea familia;
4 ſignum euidens, eamdem præſentaſſe,
tamquam de agnatione, ex qua cenſe-
tur eſſe donec viuit, *Card. de Luc. de
Teſtam. diſc. 25. num. 11., & de ſucceſſ.
diſc. 40. n. 12., & de Iurepatr. diſc. 23.
num. 13., Giouagnon. conſ. 13. num. 38.
lib. 2., Rot. deciſ. 349. num. 30. par. 6.,
& deciſ. 133. num. 5., & ſeqq. part. 9.
recent.*

Non obſtat, præſentationem factam
à filijs inſimul cum Parentibus eſſe
vnicam, inſufficientem ad reddendum
5 Iuſpatronatus gentilitium, ex quo
præſentare potuerint, tamquam hære-
des aliorum, *Rota deciſ. 798. num. 20.
coram Merlin.*, idque clarè apparere
ex ſententia emanata de anno 1611.,
in qua Valerius de Buxionibus fuit
6 declaratus vnicus Patronus dicti Be-
neficij, licèt tunc filios haberet, qui
tamen iuxtà ſuperiùs firmatam ſenten-
tiam debuiſſent etiam admitti, & no-
minari in Iurepatronatus gentilitio;
Quoniam, vltra quod per dictum actum
non cenſetur excluſum ius, & poſſeſſio
filiorum non comparentium, niſi fue-
7 rit probatus animus priuandi non
interuenientes, quodque ipſi hoc ſci-
uerint, *Calderin. conſ. 15. de Iurepatr.,
Rota deciſ. 46. num. 24. & ſeq. coram
Priol., & deciſ. 26. num. 20. coram
Otthobon.*, cum potuerint non curare
ad præſentationem deuenire, & ſibi
8 per quoſcumque actus contrarios ipſis
non vocatis emanatos nullum irrogare
præiudicium *Spad. conſ. 12. num. 22.
tom. 2.* prædicta mererentur aliquam
reflexionem, ſi decidendi ratio in de-
claranda qualitate gentilitia ſiſteret in
dicta ſola enunciatiua: Secus verò
concurrentibus tot alijs demonſtratio-
nibus erutis etiam à ſententijs Ordina-
riorum, cum poſita ſubſtantia patro-
9 natus, quam quilibet ex litigantibus
promouit, qualitas gentilitia, ac fa-
miliaris exoriantur etiam à leuioribus
probationibus, *Rota deciſ. 630. num. 6.
par. 19. rec.*

Præ-

Præſuppoſito Iurepatronatus genti-
litio, adhùc prætendebant Defenſores
Alexandri, argumentum laborare in
ſubiecto applicabili ex duplici funda-
mento. Primò, quia dicebant, non
conſtare, illos, qui præſentarunt Ca-
rolum Antonium eſſe de familia de
Buxia, quia, licèt deſcendant à Carolo
prætenſo filio naturali Valerij, qui fuit
declaratus vnitus Patronus, attamen
deficere probationem filiationis præ-
dicti Caroli, dùm fides Baptiſmatis,
in qua enunciatur filius Valerij, fuit
modò correcta, & antecedentèr non
præſeferebat, niſi Parochum baptizaſſe
filium Barbaræ de Liua concubinæ Va-
lerij Buxia, cui fuerat impoſitum no-
men Valerij, ſubdendo, quod prædi-
cta fides etiam admiſſa eius legitima
10 correctione, probare quidem poſſit
ætatem, non autem filiationem, *Card.
de Luc. de Iudic. diſc. 30. num. 8.*, *Rota
deciſ. 134. num. 6. part. 16. recent.* præ-
cipuè cum natus fuerit ſolum deſcri-
ptus tamquam fillus Liuæ concubinæ
Valerij, & ſic opus eſſet, vt ab eodem
intelligeretur progenitus, etiam pro-
11 bare, eamdem fuiſſe retentam ſub
arcto ſchemate concubinatus, itaut
nulli alteri pateret acceſſus, *Rota de-
ciſ. 334. num. 1. & 2. coram Celſ.*, *&
ciſ. 347. num. 7. & 8. part. 12. recen.*,
& deciſ. 465. num. 24. & ſeqq. par. 19.,
*& in Romana filiationis 21. Ianuarij
currentis anni coram R. P. D. meo
Priolo.*

Prædictumque argumentum cona-
bantur corroborare, nedùm ex defi-
cientia tractatus in filium Caroli, &
fratrum, dùm non fuerunt illis relicta
alimenta à patre, ſed etiam ex impro-
12 babilitate, & penè impotentia in Va-
lerio eumdem generandi de tempore,
quo agebat annum ſeptuageſimum, vt
loquendo de minori etiam tempore
firmat *Text. in l. Paterfamilias §. vltim.
ff. de adopt. Menoch. de arbitr. caſ. 89.
num. 58.*, *Maſcard. de probat. concl. 288.
num. 43. & 45. Rota deciſ. 263. num. 2.
par. 12. recen.*

Verùm obiectum funditùs corruere
viſum fuit ex Teſtibus examinatis vſq;
de anno 1645., quo ſequuta fuit ante-
cedens vacatio, ex quibus probatum
fuit, Carolum fuiſſe filium Valerij, &
de facto eius filij fuerunt admiſſi ad
præſentandum in vacatione ſequuta
in ſupradicto anno, cum ſubſequuta fa-
13 uorabili ſententia ſuper inſtitutione
coram Ordinario ad fauorem eorum
Præſentati, quo fit, vt conſtet euiden-
tèr, prædictum Carolum fuiſſe filium
Valerij, ac per errorem fuiſſe illi ad-
notatum nomen Valerij Patris, *Rota
deciſ. 251. num. 9. coram Bichio*, *& de-
ciſ. 158. num. 1. coram Pamphil.*, *& de-
ciſ. 645. num. 2. coram Emerix*, *& de-
ciſ. 73. ſub num. 7.*, *& deciſ. 689. num. 6.
par. 19. recent.* Cum pro filiatione, niſi
aliquid deducatur in contrarium, plu-
rimùm conferat qualitas Concubinæ
Valerij, quæ adſcribitur *Liuæ*, ex quo,
ad differentiam Meretricis, iuſtam
Vxorem imitatur, quæ ſe non proſter-
14 nit alteri, ac à legitima Coniuge de-
licto ſolo ſeparatur, *Cuiac. in leg. 144.
circa med. verſ. Concubina*, *ac ibidem
etiam Rebuff. §. 1. verſ. Concubina ff.
de verb. ſignif.* Nec ſubſiſtit, Valerium
de tempore conceptionis egiſſe annum
ſeptuageſimum, cum computando tem-
pus legitimum, quo potuit contrahere
matrimonium, non haberet niſi an-
15 nos 64., quæ ætas, probata qualitate
certa concubinatus non repugnat,
quin filius ab habente talem ætatem
cenſeatur ſuſceptus; *Narbon. de ætate
annor. ſexageſim. quint. par. 4. num. 12.
Card. de Luc. de feud. diſc. 1. in adnot.
n. 2. Zacch. quæſt. Medic. legal. lib. 10.
conſ. 74. num. 2. tom. 2. Rota deciſ. 21.
num. 26. par. 5. recent.*

Idque magis patefit, reflectendo,
eoſdem deſcendentes Caroli, ac alio-
rum filiorum naturalium Valerij fuiſſe
aliàs admiſſos ad præſentandum ad
aliam Parochialem S. Siſinij de Iure-
patronatus familiæ de Buxionibus, &
Turrianæ cum ſubſequuto effectu eorũ
præſentationis, ac etiam concurrunt
16 ad ſuſtentationem talis Parochi, qui
Sacramenta miniſtrat eiſdem familijs,
ex quibus clarè euincitur fuiſſe reco-
gnitos pro deſcendentibus à filijs Va-

Digitized by Google

lerij, *Rot. deciſ.633. num.9. coram Bich.*, & *deciſ.410. num.18. coram Cerro*.

Ex his tamen adhùc admiſſis deſumebant ijdem Defenſores Alexandri ſecundum argumentum pro excludenda comprehenſione illorum de Buxia; Subdebant enim, quod ſi Iuſpatronatus eſt reſeruatum ad fauorem familiæ,
17 eum dictum nomen ſit merè ciuile, & agnationem ſignificans, vt firmat *Bartol. in leg. fin. num.1. ff. de verb. ſignif. Anton. Faber in l. fideiuſſor §. Quod ſi Prætor in princ. ff. qui ſatiſd. cogant. Peregrin. de fideic. artic.22. num.26. Gratian. diſcept. 218. num.15.*, *Rota deciſ.25. num.6. par.2. recent.*, & *co-*
18 *ram Roxas deciſ.254. num.8.*, non poteſt comprehendere naturales *Garz. de Benef. par.7. cap.15. num.40. Lotter. de re Benef. lib.2. quæſt.11. num.14. Gonzal. ad regul.8. Cancell. gloſs. 5. num.121.*, *Viuian. de Iurepatr. lib.4. cap.2. num.65.*, *Pax Iordan. var. lucubrat. lib.10. tit.26. num.39. Ciarlin. controu.132. num.26. & ſeqq.* Fortiùs cum fuerit etiam nominata Nobilitas Familiæ, ibi = *de Familia nunc q. Nobilis Paſij de Buxionibus* = quo caſu eo
19 magis cenſeotur excluſi naturales, qui non habent nobilitatem, ſed domum potiùs inficiunt, ac deturpant *leg. humilem C. de inceſt. nupt. Alex. in leg. ex facto §. Si quis rogatus ff. ad Trebell. Gratian. diſcept.218. num.32.*, *Decian. conſ.281. num.10.*, *Rot. deciſ.126. n.7. par.1. recen.*

Patuit tamen reſponſio ex deficientia Inſtrumenti fundationis, in quo cum inſpici non poſſit, an Teſtator ita loquutus fuerit per verba merè ciuilia, vel potiùs per talia, quæ etiam verba naturæ præſeferrent, ac verbum *Familia* tales etiam habeat ſignificationes,
20 vt quaslibet etiam perſonas fundatori ſubiectas explicare poſſit, quinimmò etiam cognatos, *Rebuff. in l. familiæ appellatione 196. §. Verùm ff. de verbor. ſignific.*, *Cuiac. in l. pronunciatio ff. eodem*, inflecti etiam poteſt ad naturales, quando Teſtator loqnutus eſt per verba ſignificantia naturalitèr
21 etiam ex concomitantibus, ex quibus naturalis ſenſus deprehendatur, *Bartol. in dicta leg. pronunciatio ſub num.2. ff. de verb. ſignific.*, *Alex. in leg. ex facto §. Si quis rogatus num.53. ff. ad S. C. Trebell.*, *Pax Iordan. var. lucubrat. lib.10. tit.27. num.39.*, *Lotter. de re Benef. lib.2. quæſt.11. num.142. in fin.* Prout præſumendum eſt fuiſſe loquutum, quando conſtat ex moribus Italiæ
22 illegitimos gaudere nobilitate Parentum, & admitti ad honores, eſſeque de domo, & familia Patris, *Gonzal. ad reg.8. Cancell. gloſs.5. num.123.*, & *ſeq.*, *Caſtill. contr. Iur. lib.5. cap.67. ſub num.31.*, *Cephal. conſ.591. num.13.*, *Cortiad. deciſ.8. num.114.*, *Fontanell. deciſ.292. num.27.*, quodque natura-
23 les ex moribus Italiæ reputentur de agnatione, & familia, *Bart. in leg. fin. num.1. Cod. de verb. ſignif.*, *Mart. de ſucceſs. legal. par.1. quæſt.21. artic.5. num.14.*, & *art.16. num.11. Caluin. de æquitat. lib.3. quæſt.102. num.67.*, *Menoch. conſ.754 num.16.*, & *ſeq.*, *Palm. Nep. alleg.241. num.8.*, & *20.*, & *Rota in Viterbien. fideicommiſſi de Spiritibus poſt eumdem alleg.242. n.3.*

Nec aduerſatur, Oppidum Mendriſij eſſe ſubiectum Dominio Eluetico cum alijs tribus Præfecturis, ideoque debere iudicari ſecundum mores Germanorum; Quia non per hoc excluditur, quin non ſit pars Italiæ, ac in ea conſtitutum, cum etiam alia pars, quam vulgo *Vallem Tellinam* appellant, Rhetis pareat, & tamen certum eſt, omnia dicta loca conſiderari tamquam extra
24 Germaniam, ac partem integrantem Italiæ, cum antea Ducibus Mediolanenſibus parerent, *D. Audiffrett. tom.2. Geograf. tit. de Suietes de Cantons §. Les Balliages*, & *tit. Allietz de Suiſſes §. Les Griſons*, *Hoffman. Lexicon. vniuerſal. litt. M. verb. Mendriſium*.

Minùs repugnat, quod cum tota qualitas Iuriſpatronatus familiaris deſumatur ab obſeruantia, quæ non præſefert, niſi verba Ciuilia familiæ, non poſſit in alia parte reprobari, trahendo
25 dictum verbum ad naturalem etiam ſignificationem *leg. cum quæritur ff. de*

ad-

adminiſtr. Tutor., *Card. de Luc. de deeim.diſc.17.num.6.*, *Vrſell.concl.131. num.36. Palm. Nep. alleg.44. num.56. Manſ. conſult.28. num.4. R. P. D. meus Anſald. de Commerc. diſc.89. num.17.*, quoniam cum illi de Buxia inſpecta vltima vacatione, ſint io poſſeſſione
26 præſentandi, opus eſſet Viſetto, qui in hoc gerit vices actoris, oſtendere actum fundatiouis cum omnibus ſuis qualitatibus, & circumſtantijs, vt digooſci poſſit, an intento proficiant, *Rota in Bononien. Fideicommiſſi de Manzolis 22. Iunij 1699. §. Semper ad omne petius*, *& §. vltim. coram R. P. D. meo Anſaldo*. Cum alioquin ſatis ſit illis excipere, oomen familiæ deberi ſumi ſecundum ſubiectam materiam, & morem regionis, vt videlicèt illud infle-
27 ctendo ex particularibus circumſtantijs, quibus Teſtator loqui potuit, etiam naturales comprehendat *Rota dec.845. num.37. coram Coccino*.

Parùm refragante Conſtitutione particulari nuper edita non admittendi in loco Mandriſij naturales ad ſucceſſiones, ac ad honores, cum quidquid ſit de eius validitate ad ſummum procedere poterit in concurſu cum legitimis, ſecus verò in eorum defectum,
28 cum certum ſit tali caſu admitti ad munera publica, honores, & hæreditates, vt apparoit ex depoſitionibus, de quibus *Summar. Caroli Antonij 18. Aprilis 1701. num.17.* quinimò etiamſi dicta noua Conſtitutio generalitèt lo-
29 queretur, complecti ſolùm poſſet futuros caſus, non autem trahi ad præteritos *l. leges 7. C. de legib. Rota deciſ.408. num.15. par.19. rec.*

Nec poſſeſſio deſumpta ab vltima præſentatione effectum ſortita obumbratur, ex quo interpoſita à ſententia Ordinarij appellatioπe ad noſtrum Tribunal, emanarunt *coram Dunozzetto iun. binæ Deciſiones in ordine la 798-, & 820.*, declarantes Iuſpatronatus hæreditarium, quia cum vigore ſententiæ Ordinarij Turrianus præſentatus à Buxionibus fuerit immiſſus in poſſeſſionem, in qua vſque ad obitum continuauit, ac in Rota nulla emanauerit
30 ſententia, ſed tantùm deciſiones, eædem tamquam actus extraiudiciales non potuerunt firmare ſtatum, & alterum effectuatum interuertere, *Card. de Luc. in relation. Rom. Cur. diſc.32. num.51. Rot. deciſ.1206. num.5. coram Coccino*, *& deciſ.25. num.18. coram Ottbobon.*

Et ità vtraque &c.

Mantuana Fideicommiſſi.

Lunæ 10. Martij 1704.

A R G V M E N T V M.

Hæredi fideicommiſſario probatis extremis, de qoibus hic, coocedenda eſt immiſſio ſiue vtile Saluianum interdictum etiam contra tertios poſſeſſores bonorum fideicommiſſariorum, qoi illa emerint publico proclamaote Tubicina, licèt ad formam Statuti poſt factas dictas proclamationes perpetuum ſilentium quibuſcumque intereſſe habentibus imponatur.

S V M M A R I V M.

1 *Hæredi fideicommiſſario probatis legitimatione perſonæ, purificatione fideicommiſſi, & bonorum identitate danda eſt immiſſio.*
2 *Saluiani vtilis Interdictum competit fideicommiſſario ad effectum vindicandi bona à tertijs poſſeſſoribus.*
3 *Facta nominatione volita à Teſtatore ob deficientiam vniuerſæ lineæ hæredum inſtitutorum dicitur purificatum fideicommiſſum in perſona nominati.*
4 *Nominatus iuxta diſpoſitionem Teſtatoris ab ipſo dicitur electus.*
5 *Deſcendentia probatur ex Arbore genealogica deſumpta ex enunciatiuis Inſtrumentorum.*
6 *Deſcendentia iuſtificatur leuioribus probationibus, quando lis non eſt cum agnato ſe prætendente proximiorem.*
7 *Bona præſumuntur hæreditaria, quæ poſſident hæredes in loco, in quo poſſidebat Teſtator.*
8 *Præcipuè ſi verſemur in re antiqua, nec docetur de intermedijs acquiſitionibus,*

9 *Actus*

Digitized by Google

9 *Actus factus contra formam à Statuto demandatam eſt nullus, & irritus.*

10 *Status validus firmari non poteſt reſpectu non comparentium deficiente illorum citatione.*

11 *Nemo legitur inuitus agere.*

12 *Statutum correctorium Iuris communis nullam patitur extenſionem, neque per æquipollens adimplementum.*

13 *Statutum mandans, facta bonorum proclamatione non contradicentem in poſterum non audiri, non comprehendit fideicommiſſarium ob non purificatam conditionem agere non valentem.*

DECISIO XLVII.

IN vltimo, ſub quo deceſſit Teſtamento condito de anno 1568. Ludouicus Galuagnus, inſtitutis priùs Hæredibus Cæſare, & Carolo filijs, cum reciproca ſubſtitutione in caſu obitus ſine filijs, ambobus ſic quandocumque decedentibus ſubſtituit Franciſcum, Iulium, Ludouicum, & Hippolytum ſuos fratres, & caſu quo omnes vocati deceſſiſſent ſine filijs legitimis, & naturalibus, voluit ſuam hæreditatem, & bona peruenire ad illum de domo, & familia Galuagna, qui verè exteros eiuſdem generis, ſiue armis, ſiue litteris antecelleret, eligendum tamen per alios de domo, & familia de Galuagnis Mantuæ.

Defuncto autem Teſtatore ſine prole, & ſucceſſiuè etiam per obitum Maximiliani, & Io: Baptiſtæ, extincta totaliter eius linea maſculina, Franciſcus Galuagnus vnicus ſuperſtes ex dicta familia elegit, & nominauit Scipionem, qui in concurſu Bernardi pariter eius filij, dignior reputabatur, ex quo laudabiliter litteris operam dabat, ac etiam ſuſceperat lauream Doctoralem in Vniuerſitate Bononien.; Vndè intentato per eumdem Iudicio immiſſionis in Curia Epiſcopali Rhegij, ad Tenutam dictam *la Galuagnina* detentam per D. Com. Sigiſmundum de Caſtrobarco, ac obtenta ſententia fauorabili, deuoluta cauſa in gradu appellationis ad noſtrum Auditorium, dubitaui, *An ſit danda Immiſſio*, & conformis antecedenti Iudicato emanauit reſolutio.

Quia viſa ſunt concurrere omnia extrema in Iure neceſſaria, exiſtentia ſcilicet, & purificatio fideicommiſſi fauore dicti Com. Scipionis, identitas bonorum, & legitimatio perſonæ tàm ex parte nominantis, quàm nominati; 1 quibus poſitis hæredi fideicommiſſario omni iure concedenda venit immiſſio vigore *l. fin. C. de Edict. Diu. Adrian. tollen. Rota deciſ. 26. n. 1. coram Cerro, & deciſ. 162. num. 1. coram Emerix Iun., & in Romana fideicommiſſi de Alborghettis 3. Decembris 1696. §. Etenim coram R. P. D. meo Scotto*, ſiue etiam ex remedio vtilis Saluiani competente fideicommiſſarijs ad effectum 2 vindicandi bona fideicommiſſo obnoxia à tertio poſſeſſore, *Rota in Bononien. fideicommiſſi 30. Iunij 1687. §. Et quidem quod attinet coram Reuerendiſſimo Turonen., & in Aſculana fideicommiſſi 15. Decembris 1691. §. Mortuo coram R. P. D. meo Caprara, & in Bononien. fideicommiſſi de Burzanis 16. Ianuarij 1697. §. Quod enim coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Exiſtentia enim, & purificatio fideicommiſſi ſunt claræ, cum Teſtator poſt extinctam lineam eius filiorum, ac fratrum vocauerit nominandum ab illis de domo, qui cæteros, ſiue armis, ſiue litteris præſtaret, ac proinde eum defecerit vniuerſa deſcendentia tàm filiorum, quàm fratrum, factus fuit locus nominationi, ſeù prælectioni vnius de familia à cæteris Agnatis faciendæ, quæ cum peracta fuerit vſque 3 de anno 1673. à Comite Franciſco ad fauorem Scipionis, dicuntur purificatæ omnes conditiones, extinctionis nempè linearum, & qualificatæ nominationis volitæ à Teſtatore *Rota in Amerina fideicommiſſi 26. Iunij 1697. §. Et porrò confirmat. 10. Ianuarij 1698. §. Nam reſpectu coram R. P. D. meo Muto, & in Ariminen. fideicommiſſi Baudi de Baudis 26. Iunij 1697. §. Litteralia coram Reuerendiſſimo D. meo De-*

Digitized by Google

Decano, itaût ſic nominarus perindè
haberi debear, ac ſi ab eodem Teſta-
4 tore electus,& deſignarus fuiſſer *Cuiac.
in lib.19. quæſt. Papinian. ad l. vnum
ex familia* §. *Si de falcidia ff. de leg.2.
tom.1. oper. poſthum. fol.534. litt. B.
& C. Marcian.conſ.3. ſub n.10. verſ.ſe-
cundò dicunt lib.2. Caſtald. conſult.99.
num.2. Chriſtophor. Paz de Teſtamen.
tract.2. cap.59. n.19. Capyc. Galeott.
controu lib.2. cap.39. num.35. Tondut.
reſol. ciuil. cap.50. num.34. Rodulph.
alleg.142. num.16. Rota dec.337. n.8.
par.16. rec., & in Romana nominatio-
nis 13. Ianuarij 1698* §. *Nam Domini
coram R.P.D. meo dell'Olmo*.

Quod verò, tàm Comes Scipio no-
minatus, quàm Franciſcus nominans
ſint de familia contentiua Teſtatoris
apertè fuit deprehenſum, ex quo, tàm
Teſtator, quàm ſupradicti deſcendunt
per lineam maſculinam à Iacobo Gal-
uagno communi ſtipite, vt apparuit
ex arbore genealogica deſcendendo
de gradu in gradum à ſupradicto Iaco-
bo, vſque ad nomen vltimi grauati
mortui, ac Actoris deſumpta ex pluri-
bus enunciatiuis publicorum Inſtru-
5 mentorum, ex qua deſcriptione digno-
ſci deſcendentiam, ac proximitatem
tradunt *Simon de Pret. de interpret.
vltim. volunt. lib.5. fol.122. num.227.
& 230. Andreol. contr.337. num.20.
Mandell. Alba conſ.83. n.14. Cephal.
conſ.187. num.4. & ſeq. Ruin.conſ.176.
num.26. lib.1. Manſ. conſult.40. n.22.
& ſeqq. Rota coram Bich. deciſ. 18.
num.5. & ſeqq.* præcipuè cum lis non
ſit cum alio agnato, qui proximiorem
ſe prætendat, ſed cum extraneo, pro
quo repellendo non requiritur rigo-
6 roſa probatio de gradu in gradum, ſed
ſufficiunt leuiores, & genericæ pro-
bationes *Rota in Romana fideicommiſſi
de Buratti coram Albergato penès Torr.
de maiorat. Ital. part.3. deciſ.51. n.2.
& coram Emerix iun. deciſ.1097. n.12.
& in Ferrarien. fideicommiſſi 9. Fe-
bruarij 1693.* §. *Præſertim coram Re-
uerendiſſimo D. meo Decano*.

Poſſeſſio autem de tempore mortis
reſpectu Teſtatoris, nec minùs deſi-
derari potuit, cum de ea conſtiterit ex
pluribus documentis datis *Summario
Actorum num.8. & ſeq.* ex quibus ap-
7 paret, Teſtatorem in dicto loco, & Vil-
la plura bona poſſediſſe; Vndè iuncta
ſubſequuta poſſeſſione in eius deſcen-
dentes, & hæredes cenſetur ſuperabun-
danter probata poſſeſſio *Andreol. con-
trou.303. Palma Nep. deciſ. Lucen.25.
num.23. Rota deciſ.353. n.4. part.18.
recen., & in Camerinen. fideicommiſſi
2. Iunij 1687.* §. *Hic probationi coram
Reuerendiſſimo Turonen., & in Romana
fideicommiſſi de Zuccaris 8. Februa-
rij 1700.* §. *Huic probationi cor. R.P.D.
meo Scotto*, cum verſemur in re anti-
qua, & non doceatur de intermedijs
acquiſitionibus factis à filijs Teſtato-
8 ris, cæteriſque hæredibus grauatis,
quo caſu ſemper præſumendum eſt ad
illos ex paterna ſucceſſione deueniſſe
*Andreol. dicta contr.303. num.5. Gobb.
conſult.92. num.9. Rota in Hortana Bo-
norum 27. Iunij 1698.* §. *penult. coram
R.P.D. meo Priolo*.

Non obſtat, quod cum vigore Sta-
tuti vigentis in Ciuitate Mantuæ bona
vendita fuerint publico proclamante
Tubicina ad cridas,& intrà tempus præ-
fixum nullus comparuerit, qui præten-
deret habere intereſſe, & de iuribus
ſuis docuerit, bona irreuocabilitèr de-
uenerint in Auctores Domini Comi-
ris de Caſtrobareo, ac de facto ex poſt
Iudex protulerit ſententiam perpetui
ſilentij, aduersùs quam Comes Scipio
non valet ampliùs audiri, quoniam
cum proclamationes non fuerint factæ
9 in Villa, ſeù loco Rei ſitæ, vt deman-
dat ipſum Statutum, ſeù Conſtitutio
Iudicium pro nullo, & irrito haberi
debet *Rauden. de Analogis cap.32. n.61.
Sola ad Conſtitut. nou. Sabaud. tit. de
for. & ſolemnit. Proceſ. conſtruct. gloſ.1.
num.23. Gobb. conſult.51. num.40. 51.
& 65., & conſult.112. in fin. Riminald.
conſ.479. num.21. Mel. obſeru.56. per
tot. Lancellott. Gall. conſ.99. num.20.*
fortiùs deficiente etiam citatione ad
10 ſententiam per proclama, ſine qua
reſpectu illorum, qui non comparue-
runt non potuit firmari validitas ſtatus

Gobb. dicta conſult.51. n.110. & ſeqq. Mel. dicta obſeru.56. Becc. conſ.12. num.21., & ſeq. Borgnin. dec.13. n.1., & ſeq. Manent. deciſ.19. num.1. Rota deciſ.365. num.1.part.1., & dec.474. num.1. part.2., & deciſ.284. num.58. part.6. rec., & quidem cedente valida ratione, quod cum huiuſmodi Statutum ſit correctorium Iuris communis
21 ſecundum, quod nemo inuitus agere cogitur *toto tit. C. vt nemo inuitus Ripa in l. rem qui nobis ff. de acquir. poſſeſſ. Roland. conſ.72. num.2. lib.3.* debet ſtrictè interpretari, itaùt nullam ex-
22 tentionem pati poſſit, neque per æquipollens adimplementum *Rauden. de Analogis cap.33. num.71. Boſſ. tit. de proclamat.num.4. Carpan.ad Statut. Mediolanen. cap.464. num.4. Roland. conſ. 72. num. 25. lib. 3. Rimin. iun. conſ.564. num.50.*

Subiungebat etiam vnus ex Dominis Statutum non poſſe comprehendere præſentem cauſam, & fideicommiſſum merè conditionale, cum antè electionem Scipioni Actori nullum competijſſet ius, quod valuiſſet deducere de tempore venditionis, & emanatarum proclamationum, & ſic iniquum
13 eſſet, vt deberet priuari bonis ſibi ex nouo iure ànte indeducibili ſuperuenientibus *Raudenſ. tractat. ſupracit. lib.1. cap.32. num.55. & ſeqq. Cyriac. controu.432. num.20.*

Et ità informante tantùm Comite Scipione.

Romana Cenſus.

Lunæ 10. Martij 1704.

ARGVMENTVM.

Identitas quibus modis probetur. Fideicommiſſarius, non obſtante deficientia inuentarij, nunquam liberatur ab onere probandi, bona eſſe fideicommiſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Titulus hæreditarius remanet penès venditorem hæreditatis.*

2 *Sublato de medio hærede grauato, titulus hæreditarius cenſetur transfuſus in ſubſtitutum.*

3 *Res iudicata pro veritate habetur.*

4 *Signatura Iuſtitiæ in iudicijs exequutiuis reſcribere ſolet priùs cum clauſula* = Si quid exequendum = *& poſtea* Alteri qui ad legitimam.

5 *Tranſactione liberatur à nexu fideicommiſſi.*

6 *Inuentarium plenè probat, bona in eo deſcripta pertinere ad hæreditatem, cuius deſcriptionem continet, &* num.15.

7 *Deſcriptio in Inuentario, & diuiſio probant pertinentiam.*

8 *Vt res dicatur fideicommiſſaria, probanda eſt eius poſſeſſio apud Teſtatorem de tempre obitus.*

9 *Demonſtratio omninò certa probat identitatem.*

10 *Identitatis probatio non ſufficit generica, & æquiuoca, ſed requiritur indiuidua.*

11 *Cognominatio, & Inſignia familiæ non probant identitatem, &* num.12.

13 *Deficiente inuentario bona poſſeſſa per fideicommiſſarium præſumuntur fideicommittentis.*

14 *Contraria opinio verior.*

16 *Mulieri pro eius iuribus dotalibus competit retentio bonorum hæreditariorum viri contra poſteriores iſtius Creditores.*

17 *In fideicommiſſo tranſuerſali non habet locum Auth.* res quæ *C. comm. de legat.*

DECISIO XLVIII.

CVm pro fructibus Cenſus ſcut.*565.* in ſorte impoſiti ad fauorem Octauij Cellij à Gaſpare de Scapuccis obtinuiſſent Gelius Parentius, & Ioannes Carolus Benaglia cauſam habentes à prædicto Octauio mandatum exequutiuum ab olim A.C. Origo ad eius exequutionē impediendam allegauit Confraternitas Confalonis vulgatam cauthelam Angeli ſuper Palatio, eiuſque Apothecis in Regione Pontis appellato *de Scapucci* vigore antiqui fideicommiſſi Pauli eiuſdem cognominis; Verùm cum ea non obſtante Rota coram

Reue-

Reuerendiſſimo D. meo Decano fuerit in ſenſu = *Mandatum eſſe exequendum ſuper Bonis in cauthela comprehenſis*, remiſſa iterùm mihi cauſa à Signatura Iuſtitiæ ad prouocationem Confraternitatis, eadem fuit ſententia DD. nouitèr ſuffragantium demandantium = *Procedendum eſſe ad legitimam exequutionem*.

Validum enim recognitum fuit Iudicium directè agitatum contra Confraternitatem tamquam hæredem ſubſtitutam à Magdalena hærede Gaſparis debitoris, non obſtante ceſſione obtenta à Beatrice hærede ſupradictæ Magdalenæ mediante ſolutione ſcut.3100. propter quam prætendebatur, titulum
1 hæreditarium remanſiſſe penès eandem Beatricem, ad *Text. in l. venditor §.2. & §. Apud Iulianum ff. de hæred., & act. vend. l.2. C. eod. tit. Torr. de pact. futur. ſucceſs. lib.1. cap.45. n.3. & ſeq.* quia cum Confraternitas fuiſſet hæres ſubſtituta à Magdalena poſt Beatricem, eiuſque deſcendentes, ſi eadem voluit ſe tollere de medio per receptionem dictæ ſummæ, titulus hæreditarius Mag-
2 dalenæ, & conſequenter etiam Gaſparis cenſetur transfuſus in Confraternitatem, vt fuit firmatum *in alia deciſione pro fructibus ante decurſis edita coram Vrſino 15. Iunij 1685. §. Etenim*, quæ eſt ſupponenda, præcipuè cum exorta fuerit res iudicata poſt dictam
3 reſolutionem Rotalem, quæ pro veritate haberi debet, iuxtà *Text. in l. res iudicata ff. de regul. iur. Palm. Nep. allegat. 281. num.46. Rot. deciſ. 201. num.1. part.18., & deciſ.465. num.5. par.19. rec.*

Cuius ſubſiſtentiam videtur agnouiſſe non ſolùm Confraternitas, quæ coram R.P.D. meo de la Tremoille inſtetit pro electione Peritorum ad effectum reddendi rationem de bonis hæreditarijs prædicti Gaſparis, *Summario Reſponſionis Actorum num. vnico*, ſed etiam Signatura Iuſtitiæ priùs reſcri-
4 bendo cum clauſula = *ſi quid exequendum*, & poſteà = *Alteri qui ad legitimam*, prout practicari ſolet in Iudicijs exequutiuis, *Rota in Romana fideicommiſſi de Maximis 6. Iunij anni præteriti §. Quod etiam coram R.P.D. meo Caffarello*.

Nec minùs nullitas inniti potuit in ſuppoſita inualiditate cenſus tamquam impoſiti ſuper vinea extrà Portam S. Pancratij expreſsè prohibita alienari à Paulo in eius Codicillo, quandoquidem cum Delia, & Marta eius ſorores intentaſſent Iudicium contra Angelum hæredem Pauli pro conſequendis portionibus ſibi ſpectantibus in hæreditate Franciſci communis Parentis, ac etiam obtinuiſſent plures ſententias, ad quarum exequutionem euitandam Angelus per viam concordiæ illis renunciauit vineam pro earum portio-
5 ne, indubium eſt, eandem remanſiſſe liberam à nexu fideicommiſſi Pauli, *Cyriac. contr.283. num.47. Rodulph. alleg.59. num.13. Vrceol. de tranſact. quæſt.87. ſub num.16. Rot. poſt eundem deciſ.67. num.1., & in rec. deciſ.443. num.7. part.14.* præcipuè cum de anno 1633. fuerit deſcripta à Magdalena in inuentario bonorum liberorum Gaſparis debitoris, & ſic non poteſt ampliùs reputari fideicommiſſaria, cum
6 illud plenè probet contra conficientem, & eius hæredes, bona in eo deſcripta eſſe illius, de cuius hæreditate confectum fuit *Rot. deciſ.183. n.2. 9., & deciſ.414. num.1., & deciſ. 896. num.2., & deciſ.1018. num.5. coram Emer. Iun., & deciſ.486. num.9. par.19. recen.*

Non obſtat, quod poſteà eadem Magdalena de anno 1635. obtinuerit à Secundo Collaterali mandatum de immittendo ad poſſeſſionem dictæ Vineæ vigore fideicommiſſi memorati Pauli cum ſubſequuta poſſeſſione; Etenim vltra quod id euenire potuit, vel ex eo quod ipſa ignoraret renunciationem vt ſupra factam fauore præfatarum Deliæ, & Martæ, vel ad tuenda bona Gaſparis ab eius Creditoribus, ſemper tamen videtur præferenda præ-
7 dicta deſcriptio facta in Inuentario Gaſparis, ac etiam diuiſio cum ſororibus Pauli *Rot. deciſ.192. ſub num.1. coram Priolo, & deciſ.36. num.6. coram* Eme-

Emerix ſen., & deciſ.491. num.9. coram Cerro.

Æquè clara viſa fuit Dominis iuſtitia Exequatur conceſſi ſuper dicto Palatio, & Apothecis tanquam hæreditarijs Gaſparis debitoris cenſus, non attenta cauthela Angeli per Archiconfraternitatem allegata vigore prænarrati fideicommiſſi Pauli Scapucci, quippè deficit probatio, quod de tem-
8 pore illius obitus dictum Palatium inter fideicommittentis bona fuerit repertum, prout opus fuiſſet, vt cenſeri poſſet ſubiectum dicto fideicommiſſo *Bartol. in leg. fin. num.20. C. de Edict. Diu. Adr. tollen. Rot. deciſ.93. num.4. coram Cerro, & in Ariminen. fideicommiſſi Bandi de Bandis 27. Ianuar.1702. §. Neque ad comprobandum &c. coram R.P.D. meo Scotto*.

Nec ad dictum effectum ſufficiens viſa fuit prohibitio alienationis ſtatuarum ipſius Teſtatoris, tàm in ipſius habitatione, quàm in Vinea, ac aliarum quarumcunque antiquitatum, vel Sepulchrorum, itaùt cum plures antiquitates marmoreæ opere anaglifico inſculptæ, ac Sepulchrum ad vſum fontis reperiantur in controuerſo Palatio,
9 cenſeatur illud fuiſſe in bonis Teſtatoris *Bart. in l. demonſtratio num.14. in ſeptim. quæſt. ff. de condit. & demonſtr. Rot. deciſ.291. num.3. part.16. recen.*, quia cum domus habitationis Pauli, in qua prædicta adfuiſſe affirmauit, eſſet in Regione Parionis, prout aſſeritur in eius Teſtamento, Palatium verò de quo agitur in Regione Pontis, prædicta coniectura potiùs retorquetur, cum prohibitio alienationis ſtatuarum exiſtentium in Domo habitationis non poſſit referri ad ſtatuas exiſtentes in Palatio, vbi non inhabitabat. Ad effectum enim probandi identitatem non
10 ſufficiunt probationes genericæ, & æquiuocæ, ſed debent eſſe indiuiduæ, quæ alijs conuenire non poſſint *Rot. deciſ.306. num.8. coram Cerro, & dec.84. num.1. & 9. coram Bich., & deciſ.81. num.19. coram Zarat.* Eòque magis cum ſtatuæ deſint in præſenti Palatio, vna excepta, & opus anaglificum eſt modici valoris, ſuper quibus impoſſibile eſt cadere adeò ſpecificam prohibitionem Teſtatoris, & deſiderium conſeruationis in eius familiam.

Minùſque intentum Confraternita-
11 tis concluſit antiqua denominatio Palatij de Scapuccis, ac Inſignia eiuſdem familiæ *Fuſar. de ſubſtit. quæſt 618. num.43. Maſcard. de probat. concl.551. per tot. Rot. coram Buratt. deciſ.132. num.1., & dec.35. num.1. par.9. rec.*, cum prædicta demonſtratio probare quidem poſſit, Palatium olim ſpectaſſe ad dictam familiam, ſed non concludit fuiſſe in bonis Pauli fideicommittentis, idque euincitur ex numeroſitate dictæ familiæ, & ex quo Coſmus pater Angeli hæredis inſtituti non erat frater Pauli, ac proinde non remouetur poſſibilitas, illud proueniſſe ab aſcendentibus ſui Columnelli, quod ſatis eſt, vt Inſignia, & Cognomen, quo illud denominatur, tanquam in alijs verificabi-
12 lia identitatem non conſtituant, *Rota deciſ.264. num.13. coram Emer. Iun., & deciſ.492. num.8. part.19. rec.*, & quidem etiam non obſtante defectu inuentarij, ex quo ſequi prætendebatur
13 in odium non conficientis, bona præſumi debuiſſe fideicommittentis, iuxtà auctoritatem *Fuſar. de ſubſtit. qu.616. num.17. Menoch. conſ.207. num.17.*, cum in iudicando verior ſit contraria opinio, vt nunquam fideicommiſſarius liberetur ab onere probandi, bona fuiſ-
14 ſe in hæreditate defuncti, etiam non obſtante omiſſione inuentarij *Peregrin. de fideicomm. art.35. num.23. Crauett. conſ.320. ſub n.5. Rot. deciſ.251. n.23. coram Priolo*.

Similiter nec releuare potuit obſeruantia, quod Palatium ſemper fuerit agnitum fideicommiſſarium, præcipuè cum Gaſpar volens extinguere æs alienum Franciſci patris obtinuit ab Vrbano VIII. facultatem alienandi partem multiplici ſcut. 10. mil. ſuppoſiti etiam euictioni fauore Principis Burgheſij, ſub conditione, quod non adeſſent bona libera Franciſci, & accedente conſenſu Principis, itaùt cum R.P.D. Caſtracanus Exequutor facul-

tatem

tarem conceſſerit alienandi, & acceſſerit conſenſus prædicti Principis, Palatium reputatum fuerit fideicommiſſarium, quia præterquamquod recurrit argumentum, illud eſſe potuiſſe ſubiectum alteri fideicommiſſo, quàm Pauli,
15 & dum deſcriptum fuit inter bona Gaſparis in eius inuentario, turbida redditur identitas fauore fideicommiſſi, *Rota in Ferrarien., ſeù Anconitana fideicommiſſi 3. Iunij* 1701. *§. In primis, & ſeqq. cor. R.P.D. meo Anſaldo*, cum tamen ex Teſtibus examinatis coram Exequutore ad effectum verificandi deficientiam bonorum dicti Franciſci, conſtet Palatium ad ipſum pertinuiſſe, ſed fuiſſe retentum à Virginia matre Gaſparis pro eius iuribus dotalibus, *Summario Actorum n.4.*, ex eò remanet potiùs verificatum, non fuiſſe fidei-
16 commiſſarium, dum contra creditores poſteriores defuncti viri competebat mulieri retentio, ad *Text. in l.Creditor ff. qui pot. in pign. habean. Rot.deciſ.48. num 6., & dec.272. n.1. par.16. recen., & deciſ.70. n.1. & 2. poſt Modern. ad Stat. Vrb.*, quod obtinere non valuiſſet, ſi Palatium fuiſſet ſubiectum, vt prætenditur, fideicommiſſo tranſuer-
17 ſali Pauli, contra quod non habet locum remedium *vulg. Auth. res quæ, Card de Luc, de fideic. diſc.195. num.4. Rot. deciſ.1145. num.1., & dec.1230. num.1., & deciſ.1291. num.2. coram Emerix Iun.*

Et ità vtraque &c.

Romana Alimentorum ſuper Reſeruatis.

Ven. 4. Aprilis 1704.

A R G V M E N T V M.

Vxori, in caſu vergentiæ viri ad inopiam, pro ſuis alimentis competit prælatio aduersùs illius creditores etiam pro fructibus quarti dotalis ſuper bonis fideicommiſſi.

S V M M A R I V M.

1 *Quartum dotale venit ſub nomine dotis, & pro eo datur aſſecuratio ſicut pro dote pro aſſignandis alimentis vxori.*
2 *Amplia etiàm ſi quartum non debeatur niſi viro prædefuncto.*
3 *Dos, & lucrum pari paſſu ambulant.*
4 *Aſſecuratio conuentionalis reſoluitur in veram reſtitutionem.*
5 *Pro dote competit mulieri prælatio aduersùs creditores viri anteriores.*
6 *Fallit in lucro, & num.7. aſſignatur diſcrimen vnius ab altero.*
8 *Mulieri vigore Auth.* Res quæ *conceditur facultas agendi ſuper bonis fideicommiſſi tam pro dote, quàm pro lucro etiam conuentionali.*
9 *Amplia dictum priuilegium procedere etiàm pro fructibus lucri.*
10 *Creditor ex cauſa dotis anterioris præfertur vxori creditrici poſteriori.*
11 *Quartum dotale debet ſolui ex fructibus extantibus liberis.*
12 *Creditum illiquidum non poteſt retardare ſatisfactionem crediti liquidi.*

DECISIO XLIX.

Domina Marchioniſſa Alexandra Millina, ſicuti Victrix euaſit contra Creditores viri ſub die 11. Februarij præteriti coram Me, tàm pro fructibus dotis, quàm parapherno, obtinendo canonizari rem iudicatam ad ſui fauorem, ſuper præmiſſis ſimilem ſortem experta eſt hodiè quoad fructus quarti dotalis particulari diſcuſſioni reſeruati.

Eadem enim iuſtitia perſpecta fuit concurrere etiam in hac parte, cum ob
1 vergentiam viri ad inopiam fuerit factus locus aſſecurationi nedùm dotis, ſed etiam quarti, vt ex illorum fructibus mulier ſe alere valeat, cùm de iure quartum dotale veniat ſub nomine dotis, & ſit de eius appendicijs, itaùt in quocumque caſu ſit locus reſtitutio-
2 ni, ſeù aſſecurationi dotis, idem quoque dicendum ſit de quarto dotali, ac de dote *Leg. Vbi adhuc 29. Cod. de iur. dot., Fenzon. ad Statut. Vrb. cap.137. num.39., Paitell. expedit. Cauſ. Ciuil. 4. n.17. per tot., Gratian. deciſ. March. 194. per tot., Rot. deciſ.192. num.1., & ſeqq. par.2. recent.*, quod procedit etiamſi

quar-

quartum non debeatur, niſi coniux
ſuperuiuat viro, cùm etiam dos, & eius
fructus peti non poſſint eo viuente, &
tamen certum eſt, illos deberi eodem
vergente ad inopiam, ac proindè etiam
fructus quarti, ſeù donationis proptèr
nuptias in dicto caſu ſunt debiti, cùm
3 dos, & lucrum paribus paſſibus ambu-
lent *Giurb. deciſ. 16. num. 1., Hartman.
Piſtor. quæſt. 14. num. 7. lib. 1., Rota de-
ciſ. 77. verſ. quia reſpondetur poſt Fen-
zon. ad Statut. Vrb., & deciſ. 665. n. 5.
coràm Cerro.*

Quæ clariora redduntur in caſu præ-
ſenti, in quo non innitimur ſoli diſpoſi-
tioni Iuris, ſed etiã habemus expreſſum
pactum initum in Inſtrumento dotali
ſuper aſſecuratione in bonis viri, etiam
conſtante matrimonio, tam pro dote,
4 quàm pro lucro, cùm ea tamquàm aſ-
ſecuratio conuentionalis reſoluatur in
veram reſtitutionem *Rodoer. ad Donat.
Anton. de Marin. quotid. reſol. obſeru. 20.
n. 37. & 38. lib. 1., Capon. contr. for. 67.
num. 9., Rot. deciſ. 328. num. 7. coràm
Peutinger.*

Neque ad declinandam efficaciam
præmiſſorum viſum fuit obſtare, quod
licèt mulieri pro proprijs dotibus com-
5 petat prælatio aduersùs creditores
viri licèt anteriores, iuxtà *Textum in
leg. Aſſiduis 12. C. qui potior. in pignor.
6 hab.*, hoc tamèn non debeat extendi
ad lucrum ſuper fructibus bonorum fi-
deicommiſſi, qui liberè ſpectant ad vi-
rum, ex quo prædictum priuilegium,
quod iniquiſſimum, licèt apertiſſimum
appellat *Anton. Faber. de Error. Prag-
maticor. decad. 1. error. 4. num. 12.* ex-
tendi non debeat ad donationem pro-
ptèr nuptias, ſiuè lucrum, in quo mu-
lier non habet, niſi beneficium tempo-
ris, dùm quando agit de dote, certat
de damno amittendæ rei ſuæ, ideòque
ei ſubueniendum eſt pleniùs: quando
verò de donatione proptèr nuptias,
7 ſiuè de quarto, certat de lucro captan-
do, vt clarè innuitur in eadem *Leg. Aſſi-
duis §. Hæc autèm Cod. qui potior. in pi-
gnor. hab.*, & ibidem notat *Cuiac. circà
finem, Gomez ad ll. Tauri 51. num. 41.,
Merlin. de Pignor. lib. 3. quæſt. 50. n. 10.,
Mierez de Priuil. creditor. lib. 2. tit. 5.
num. 45. & ſeqq., Rodriquez eod. tract.
art. 1. num. 154., Natta conſ. 253. n. 7.,
Capyc. Latr. conſult. 117. num. 57., Card.
de Luca de Donat. diſc. 50. num. 5., &
diſc. 166. n. 91., Spad. conſ. 266. num. 3.
tom. 2., Rot. deciſ. 246. num. 2. part. 2.
recent.*

Quoniam id intelligi debet ſupèr
bonis liberis viri, ſecùs verò quando
agitur ſupèr bonis fideicommiſſi, cùm
enim, excluſis creditoribus, ex ſpe-
ciali priuilegio à die conditi Teſta-
8 menti competat mulieri, vigore notiſ-
ſimæ *Auth. Res quæ* facultas agendi
ſupèr dictis bonis in caſu non exiſten-
tiæ liberorum tam pro dote, quàm pro
lucro, etiam conuentionali, *Bruneman.
in dicta Auth. Res quæ §. 1. Gall. de
fruct. diſp. 22. num. 51., Peregr. deciſ. 96.
ſub num. 5., Rot. deciſ. 83. num. 4. coràm
Otthobon., & deciſ. 932. num. 2. coràm
Cerr.* Eadem facultas debet competere
pro fructibus, cùm aſſecuratio comite-
tur ſempèr reſtitutionem: Vndè ſi in
huius euentum poſſet detrahere fidei-
commiſſi ſubſtantiam in excluſionem
creditorum, qui ſupèr ea nihil habent
agere, debet etiam frui eodem priuile-
9 gio quoad fructus in caſu aſſecuratio-
nis, cùm illi aſſumant naturam ſortis,
& principalis crediti, & diſpoſitum in
vno habeat etiam locum in altero, *Leg.
Lucius ff. qui potior. in pignor. hab., Rocc.
diſput. Iur. 177. num. 71. par. 2., Rot. de-
ciſ. 664. num. 2. par. 19. rec.*

Et quamuis Patres Sanctæ Mariæ in
Porticu, ac Victoria Ciuecì prætende-
rent non eſſe comprehenſos in numero
aliorum creditorum, ex quo dederunt
10 pecunias pro reſtitutione dotis Catha-
rinæ Soderinæ, itaùt vigore ſubingreſ-
ſus in vim ſupracitatæ *Auth. Res quæ*
debeant præferri, cùm dos reſtituta
eſſet anterior, attamèn iterùm fuit re-
ſponſum, quod debent priùs obtinere
graduationem coram Iudice, & poſteà
inſtare pro exequutione, non impedien-
do interim mulieri præſtationem ali-
mentorum, ex quo eorum creditum
non eſt liquidum, dùm incertum eſt,
an fuerit erogatum in ſolutionem do-

tis

tis potiùs, quàm quarti, eiuſque fructuum, qui inſimùl cum quarto ſoluendi erant ex fructibus, exiſtentibus fi-
11 lijs ex dicto matrimonio, ex quo non erat debitum, niſi in vſufructu, *Rot. deciſ.835. num.4., & deciſ.1322. num.4. coràm Emerix iun.*, ac proindè non valent impedire ſatisfactionem crediti vndequaque liquidi, quale eſt illud
12 Marchioniſſæ, iuxtà vulgarem regulam, de qua *in Peruſina Affictus 3. Februarij anni præteriti §. Addebatur coràm R.P.D. meo Anſaldo*.

Et ità vtraque &c.

Neritonen. Iuriſpatronatus.

Ven. 11. Aprilis 1704.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus Potentis, ex quibus legitimè probetur ad terminos *Conc. Trid. ſeſſ.25. cap.9. de Reform.*

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus Potentis deficiente inſtrumento fundationis probatur immemorabili iunctis præſentationibus effectum ſortitis.*

2 *Teſtes examinati ſine interrogatorijs probant, ſi Pars illa dare neglexit.*

3 *Teſtes ſubditi probant quaſi poſſeſſionem præſentandi, præſertìm accedentibus exemptis.*

4 *Enunciatiua valdè antiqua emanata ab Epiſcopo intereſſe habente libertatis Eccleſiæ probat Iuſpatronatus.*

5 *Ad Iuriſpatronatus probationem plurimùm conferunt enunciatiuæ in diuerſis ſcripturis, & temporibus emiſſæ.*

6 *Sumptum de ſumpto nihil probat.*

7 *Qualitas hæreditaria Iuriſpatronatus arguitur ex verbis reſpicientibus hæredes, & ſucceſſores vtilis Domini Feudi, niſi iſte vocatus, & ſucceſſurus ſit in Feudo*, & num.9.

8 *Sumptum de ſumpto, ſi fuit obſeruatum, habet robur publicæ ſcripturæ.*

10 *Papæ enunciatiua circà Iuriſpatronatus pertinentiam emiſſa ad ſupplicationem partis nihil probat.*

11 *Superflua præteriri debent in deciſionibus.*

12 *Immemorabilis Iuriſpatronatus exiſtentia à Teſtibus reſultans, comprobatur ab enunciatiuis Pontificum in Literis Apoſtolicis ſuprà centum annos emiſſis.*

13 *Effectuatio translationis Eccleſiæ ex antiquitate temporis, & præſentationibus ad actum perductis præſumitur.*

14 *Duorum ſæculorum intercurſus impedit arguere à moderno ſtatu ad veterem.*

15 *Poteſt quis etiàm extraneus in vna, eademque Eccleſia ad alium pertinente habere plura Beneficia patronalia.*

16 *Iuſpatronatus, præciſa conſuetudine, inſimul acquiritur conſtruenti, ac dotanti.*

17 *Immemorabilis non tollitur per Prouiſiones Apoſtolicas ineffectuatas.*

18 *Vel ſubſequuta Patroni contradictione cum acquieſcentia Prouiſorum.*

19 *Ordinarius, de cuius præiudicio agitur, protuliſſe non præſumitur ſententiam fauore Patroni libertatis excluſiuam, niſi eius clarum ius deprehendiſſent.*

20 *Iuſpatronatus deſumitur à præſentationibus cum ſubſequutis inſtitutionibus effectum ſortitis per 50. annos.*

21 *Nulla eſt ſententia prolata à Delegato conſtituto vltrà duas dietas extra Diœceſim.*

22 *Non tamèn attenditur locus rei ſitæ, niſi probetur etiàm, in eodem Prouiſum habuiſſe domicilium.*

23 *Affertur exemplum.*

24 *Sententiæ antiquæ probant etiàm ſine actis.*

25 *Præcipuè accedente longæua obſeruantia.*

DECISIO L.

AGnoſcentes DD. validitatem, & iuſtitiam Sententiæ Rotalis, præuijs binis deciſionibus ab R. P. D. meo Priolo prolatæ ad fauorem Baronis Terræ Racalis ſuper pertinentia Iuriſpa-

Digitized by Google

patronatus Ecelcſiæ Parochialis dicti loci ad Poſſeſſores Feudi pro eius confirmatione coram Me reſpondere non dubitarunt.

Quandoquidèm Iuſtitia, quæ ſectabatur admiſſam validitatem, viſa eſt reſultare à probatione immemorabili
1 per duodecim Teſtes examinatos vſque de anno 1619., inter quos adſunt duo Saecrdotes, qui cum vulgaris requiſitis *Gloſ. in cap.* 1. *in verb. memor. de præſcript. in* 6. vnanimitèr deponunt, ſempèr Barones Racalis præſentaſſe Rectores dictæ Parochialis in caſu, quo eueniret eius vacatio, ac proindè iunctis præſentationibus effectum ſortitis per ſpatium 50., & vltrà annorum, dubitari non valet, quin iuxtà ſenſum Concilij Tridentini *ſeſs.* 25. *cap.* 9. *de Reform.*, deficiente etiam Inſtrumento fundationis, cenſeatur conſtare de Iurepatronatus ad fauorem Baronis, licèt potentis, & in quo cadit præſumptio vſurpationis, *Mareſcott. var. Reſol. lib.* 2. *cap.* 52. *n.* 1., *Paris de Confid. quæſt.* 28. *num.* 141., *Lotter. de Re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 23. *num.* 132., *& quæſt.* 38. *n.* 35., *Rocc. diſp. Iur. lib.* 1. *cap.* 59. *ſub n.* 13., *Card. de Luc. de Iurepatr. diſc.* 58. *n.* 1. *& ſeqq.*, *Panimoll. deciſ.* 10. *annot.* 1. *num.* 1. *&* 2., *Rot. deciſ.* 498. *n.* 7. *&* 8. *coràm Cerr.*, *& deciſ.* 367. *n.* 1. *& ſeqq. par.* 10. *Rec.*

Hinc non releuat, quod dicti Teſtes eſſent ſubditi Baronis, ac quod fuerint examinati abſque Interrogatorijs Promotoris Fiſcalis; cùm enim ille fuerit citatus in prædicto Iudicio, nihil eſt imputandum Baroni, nec ex dicto motiuo euerti poteſt examen Teſtium ad eius fauorem examinatorum, cùm negligentia Promotoris in non exhibendis In-
2 terrogatorijs non poſſit detrahere eorum fidei, nec minus, quod non haberi debeant pro legitimè examinatis, *Rot. deciſ.* 317. *num.* 27. *coràm Peutinger.*, qualitas verò ſubiectionis in Baronem, quæ in illis reſidebat plùs non valuit operari, cùm duo eſſent Saecrdotes, & exempti ab eius iuriſdictione, & nullus potuerit meliùs deponere de re familiari, quam ſubditi, quibus magis innoteſcunt vacationes Parochialis, ac præſentationes ſubſequutæ; Vndè ſtante etiam ſupplemento, quod recipiunt ab
3 exemptis, concludunt, & probant *Alex. conſ.* 5. *num.* 7. *lib.* 1., *Rota deciſ.* 621. *num.* 5. *coràm Bichio*, *& deciſ.* 606. *n.* 27. *coràm Merlino.*

Prædicta tamèn magis corroborantur à pluribus actibus infrà recenſendis; Etenìm vſque de anno 1477. Brutius Ptolomeus vtilis Dominus Racalis præſentauit ad Parochiam vacantem cum ſubſequuta inſtitutione, ac expreſſione, quod ad illum pertinebat electio, proùt elegerat Baro anteceſ-
4 ſor: quæ enunciatiua, cùm ſit valdè antiqua, probat exiſtentiam Iuriſpatronatus, cùm emanauerit ab Epiſcopo intereſſe habente ſupèr libertate Parochialis, *Spad. conſ.* 4. *num.* 2., *& conſ.* 28. *num.* 13. *tom.* 2., *Rot. deciſ.* 10. *num.* 2. *coràm Zarat.*, *& deciſ.* 172. *num.* 71. *par.* 17., *& deciſ.* 539. *num.* 12. *par.* 19. *Recen.*

Non abſimiles ſunt plures venditiones Feudi factæ per Barones cum enunciatiuis Iuriſpatronatus, ac etiam facultas obtenta à Clemente VII. transferendi Eccleſiam Parochialem ad
5 alium locum cum ſimili expreſſione Iuriſpatronatus: dicti enim actus, tanquàm in diuerſis ſcripturis, & temporibus emanati, inſimùl conſiderati plurimùm conferunt ad probandam immemorabilem à Teſtibus irrefragabilitèr admiſſam, & prætenſam qualitatem Patronalem, *Aretin. in cap. Cum cauſa num.* 9. *&* 10. *de probat.*, *Rot. deciſ.* 445. *num.* 15. *coràm Cerr.*, *& deciſ.* 509. *n.* 3. *par.* 14. *rec.*, *& deciſ.* 101. *num.* 11. *par.* 15., *& deciſ.* 631. *num.* 22. *par.* 19. *rec.*

Parumque obeſt, quod inſtitutio obtenta ad inſtantiam Brutij Ptolomei
6 ſit ſumptum de ſumpto, quod nihil probat, *Mareſcott. var. reſol. cap.* 81. *num.* 3. *& ſeqq.*, *Gen. de ſcriptur. priuat. lib.* 1. *quæſt.* 16. *num.* 15., *Gratian. diſcept.* 268. *num.* 40., *Rot. deciſ.* 434. *num.* 1. *coràm Gregor. cum alijs vulgatis*, vel quod, cùm copia tranſumpta fuerit de anno 1509. nedùm pro cautela

thela Bindi tùnc vtilis DominiRaealis, ſed etiam eius hæredum, & ſucceſſo-
7 rum ad ſummum reſultare poſſit, Archipresbyteratum fuiſſe hęreditarium Brutij, non autèm Feudo annexum, *Rota deciſ.70.num.60. & ſeqq. par.12. Recent.*, quoniam cùm in præſenti caſu habeamus obſeruantiam præſentationum factarum à Baronibus, dictum
8 ſumptum debet habere robur publicæ ſcripturæ, *Rota deciſ.425. num.11. coràm Priol.,& deciſ.422.num.5.par.17., & deciſ. 433. num. 6. par. 18. recent.* Expreſſio autèm pro cauthela hæredum, & ſucceſſorum Bindi intelligi debet etiam reſpectu Feudi, ad quod erant vocati, & erant ſucceſſuri, dùm non
9 eſt præſumendum, quod cogitauerit, debuiſſe illud ab ijſdem allenari: ſecùs verò quatenùs non ſucceſſiſſent in feudo, cui Iuſpatronatus erat annexum, & ad quod ſucceſſores præſentarunt, *Menoch. conſ.504. num.44.*, *Rota deciſ.647.num.6.coràm Cerro*.

Minuſque vim fecit, quod facultas conceſſa in Breui Clementis VII. transferendi Eccleſiam Parochialem Sancti Georgij ad alteram non habuerit effectum, dùm etiam nùnc illa adeſt annexa Baronali Palatio abſque vlla imagine, & probabilitate Eccleſiæ Parochialis proptèr eius anguſtiam, ideòque dicta enunciatiua nihil probat tan-
10 quàm emiſſa ad ſupplicationem partis, *Panimoll. deciſ.10.annot.2. num.9., Rot. deciſ.198. num.10. par.5. recent., & deciſ.7. num.2., & deciſ.9. n.7. poſt Viuian. de Iurepatr., & deciſ.77. n.9. & ſeqq. par.14. rec.*

Hæc etenìm talis ponderis recognita non fuerunt, vt iuſtè iniurioſo ſilentio prętermiſſa dici potuerint in præteritis deciſionibus ex parte Cleri, cùm potiùs tamquàm ſupernacanea omninò
11 præteriri debuerint, non magìs à Suffragantibus, quàm ab æquè doctò, ac operoſo Collega in extenſione deciſionum, vt ratiocinatur *Card. de Luc. de Iurepatr. diſc.5. num.4., & diſc.46. ſub num.2.,& in Relat.Roman.Cur. diſc.32. num.8., Rot. deciſ.904. num.10. & 11. coràm Emerix iun.*, ſi enìm in omnibus, ſupèr quibus inutilitèr propter exuberantem zelum Poſtulantes immorantur in defenſione Clientum, ſiſtere deberet Iudicantium ingenium, & induſtria, in diſputationes magìs, ac quæſtiones transfunderetur deciſio plùs quàm decet Supremi Tribunalis dignitatem, ac controuerſiarum felicem exitum, quod tam acritèr reprehendit *Anton. Faber. in Epiſtola præliminari ſui Codic. ad Senat. Sabaud.*, & de facto nulla animaduerſione digna videtur dicta reflexio ſupèr inoſtenſa effectuatione Breuis Clementis VII. non ſolùm quia ſupèr dicta enunciatiua radicalitèr non fuit innixa reſolutio, ſed ſolummodò adducta ad magìs comprobandam imme-
12 morabilem, quæ à Teſtibus reſultat, ac ab enunciatiuis Pontificum in Literis Apoſtolicis ſuprà centum annos emiſſis magìs coadiuuatur, & eruitur, *Rot. deciſ.478. num.12. coràm Buratt., & deciſ.430.num.1. coràm Cerr.,& deciſ.148. num.2. coràm Merlin.*, verùm etiam quia citrà opportunitatem tangendo eius intrinſecam ſubſtantiam ex antiquitate temporis, ac præſentatio-
13 nibus ad actum perductis præſumi debet effectuatio, *Rota deciſ.373. num.1. coràm Caualer., & deciſ.330. num.12. par.9. recen. tom.2.*, & hoc procedit, quamuis Eccleſia Sancti Georgij annexa Baronali Palatio habeat repugnantem imaginem Parochialis, cùm vel alia potuerit eſſe Eccleſia Parochialis Sancti Georgij translata ad præſentem, vel potuerit tùnc non adeſſe tanta quantitas Populi, quæ capaciorem Eccleſiam requireret, quod apprimè congruere poteſt, etiamſi nùnc non adſint veſtigia Parochialitatis in exiſtenti Eccleſia Sancti Georgij, cùm poſt tranſlationem potuerint mutati, ac euerti, licèt nùnc id non appareat ex antiquitate temporis, quæ impedit, vt ex præ-
14 ſenti, ac moderno ſtatu argui non poſſit ad veterem, & ex penè duorum ſæculorum curſu intercurſum, iuxtà cumulata *in Romana Communantiarum, & Fontanilis 2.Ianuarij 1702. S.Huius itaque coràm R.P.D.meo Anſaldo.*

Deductaque procedunt, licèt in

moderna Parochiali Barones habeant
etiam aliud Iuſpatronatus in Cappella
Beatæ Mariæ Virginis Aſſumptionis,
cùm id non excludat, quin etiam ſimile
ius habeant quoad Archipresbytera-
tum, iuxtà ſatis notum principium,
15 quod poteſt quis in vna, & eadem Ec-
cleſia habere plura Beneficia Patrona-
lia, ſicutì non repugnat, quod etiam
extraneus poſſit tale ius habere, licèt
Eccleſia ad alium pertineat, qui non
per hoc ſupèr Cappella denuò fabri-
16 cata cenſetur acquirere priuatiuum
Iuſpatronatus, ſed præciſa conſuetu-
dine illud eſt inſimùl conſtruentis, &
dotantis, *Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloſ. 10. num. 8. & ſeqq.*, *Viuian. de Iu-
Iurepatr. lib. 2. cap. 7. num. 49.*, *Spad.
conſ. 121. num. 6. tom. 3.*

Immemorabilis autèm non videtur
17 excludi ex binis Prouiſionibus Apo-
ſtolicis emanatis circà annum 1616.
cùm prima ad fauorem Alamandrini
non habuerit effectum per præſentatio-
nem factam à Barone in perſonam Iu-
ſtiniani Loriæ, altera autèm ad fauo-
rem Pompei de Benedictis fuit repor-
tata de tempore, quo Baro reperieba-
tur Neapoli in carceribus, & introdu-
cto Iudicio ſupèr nullitate gratiæ, pro-
dijt ſententia fauorabilis ad fauorem
Baronis, tàm in poſſeſſorio ab R. P. D.
Campanili deputato ab Ordinario,
quàm etiam in petitorio ab eodem
Epiſcopo; proindèque ex tali contra-
18 dictione cum ſubſequuta acquieſcen-
tia vtriuſque Prouiſi Apoſtolici magis
remanſit confirmatum bonum ius Pa-
troni, iuxtà authoritates deductas in
vltima deciſione ſupèr bono iure §. *Sub-
latis*, fortiùs cùm non præſumatur,
19 quod Ordinarius de cuius præiudicio
agebatur, protulerit ſententiam ad fa-
uorem Baronis in excluſionem liberta-
tis Beneficij, niſi eius clarum ius de-
prehendiſſet, *Gratian. diſceptat. 597.
num. 13.*, *Rota deciſ. 152. num. 17. coràm
Otthobono, & deciſ. 318. num. 10. coràm
Priolo*.

Clarior reſultat probatio præſenta-
tionum effectum ſortitarum per 50. an-
nos, quod eſt ſecundum requiſitum
Conciliare vltrà immemorabilem, cùm
poſt ſententiam emanatam de anno
20 1619. nulla allata fuerit prouiſio tam-
quam de libero, ſed ſempèr fuerint ſe-
quutæ inſtitutiones ad fauorem Baro-
nis, *Panimol. deciſ. 1. annot. 1. num. 2.
Rot. deciſ. 136. num. 2. part. 14. recen-
tiorum*.

Quas non obumbrat reſponſio, quod
dictæ præſentationes non debeant at-
tendi, tamquam promanantes à princi-
pio infecto ſententiarum, quarum pri-
ma fuit nulla, vti prolata à Delegato
21 conſtituto abſque cauſa, & vltrà duas
dietas contra diſpoſitionem *Text. in
cap. Nonnulli de Reſcript.* Secunda verò
Ordinarij, vltrà alias nullitates, quas
patitur, emanauerit de tempore, quo
de Benedictis Prouiſus Apoſtolicus
iam deceſſerat, quoniam inſubſiſtens
videtur exceptio contra primam, cùm
enim potuerit Patria Prouiſi, ſeù prin-
cipalior locus eius habitationis, & do-
micilij non diſtare vltrà duas dietas
à loco vbi commorabantur Iudex De-
legatus, ſeù Commiſſarius, non adeſt
vllum impedimentum, quin cauſa tali
Iudici potuerit committi ab Ordinario
Beneficij non diſſentiente Reo, cùm ad
22 effectum prędicti impedimenti non at-
tendatur locus rei ſitæ, niſi probetur
etiam in eodem Prouiſum habuiſſe ali-
quod domicilium, *Abb. in cap. dile-
ctus il 1. num. 6., & ibidem Felin. n. 10.
verſic.* & fortè idem *Gonzal. Teller. n. 5.
verſic. debet fieri de Reſcript.* fortiùs
cùm non deſijſſet ratio ob notam iuris
prudentiam R. P. D. Campanilis Epi-
ſcopi Laquedonienſis Iudicis Commiſ-
ſarij, & id etiam non careat exemplo,
23 vt videre eſt *in deciſ. 44 num. 5. coràm
Priolo*, vbi de ſimili commiſſione data
Archiepiſcopo Valentino ab Ordina-
rio Segobien. Cęterum ceſſat in to-
tum omnis difficultas, cùm nùnc par-
tes Iudicantium non ſint funditus in-
quirere ſupèr validitate dictarum ſen-
tentiarum, dùm non diſceptatur ſupèr
earumdem exequutione, ſed ſolùmodò
adductæ fuerant loco iurium ad magis
fulciendam immemorabilem à Teſti-
24 bus expreſſam, quo caſu non debet,
ſtante

ſtante antiquitate temporis, ſtrictè immotari ſupèr nullitatibus, cùm tale ſit Beneficium à temporis decurſu reſultans, vt ſententia conſtituat plenam probationem etiam ſine actis, *Rot. deciſ.376. num.6. coràm Buratt., & in Fauentina Beneficij 12. Decembr.1692.*
§.17. His itaque coràm R.P.D. meo Ca-
25 *prara*, præcipuè concurrente tam longæua obſeruantia, *Card. de Luca de Iurepatr.diſc.4.num.5., Rota deciſ.234. num.2. coràm Rembold., & deciſ.836. num.7. & ſeq. coram Cerro.*

Et ità vtraque &c.

Romana Pecuniaria.

Veneris 18. Aprilis 1704.

ARGVMENTVM.

Agitur de probatione crediti ex cauſa patrociniorum in litibus præſtitorum, aduerſus quàm aliquæ proponuntur, & diluuntur exceptiones.

SVMMARIVM.

1 *Computa patrociniorum præſtitorum probant creditum.*
2 *Item confeſſio debitoris.*
3 *Standum eſt originali peritiæ, non copiæ.*
4 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*
5 *Atteſtatio facta à Perito ſuper correctione originalis peritiæ aliunde adminiculata plenè probat.*
6 *Melius eſt incumbere rei, quàm actioni.*
7 *Incumbentia rei non procedit, vbi quis nititur credito illiquido aduerſus creditum liquidum.*
8 *Ob cautionem de reſtituendo, pecunia cenſetur extare in banco, & non ſoluta.*

DECISIO LI.

COnſtare de credito Nicolai Cherubini DD. reſponderunt, quia illud
reſultat, tam ex computis patrocinio-
1 rum ab ipſo præſtitorum in litibus
R.P.D. Franciſci Mariæ Carafæ, quàm
ex ordine ab eodem exarato in ſumma
ſcut. 500. pro tali ſatisfactione, cum
2 nulla maior dari poſſit probatio con-

feſſione eiuſdem debitoris ad *Text. in l. generaliter Cod. de non num. pecun., Rota dec.133. num.11. coram Celſ., & dec.734. num.1. cor. Emerix Iun.*

Neque negocium faceſſit exceptio
adducta à DD. de Mutis, quod ex dicta
partita demenda ſint ſcuta 250., de
qua Nicolaus anteà fuerat ſatisfactus,
de quo dixerunt conſtare ex quadam
copia Peritiæ ijſdem antè communicata,
ex qua videtur apparere, Nicolaum
faſſum fuiſſe dictam ſatisfactionem,
quoniam contrarium reſultat ex
3 originali Peritia, vbi legitur huiuſmodi
partita, tanquam ſoluenda, & non
tanquam ſoluta, idque magis patefit
ex ordine exarato ab eodem R. P. D.
Carafa ſuper integra ſumma ſc. 500.,
eiuſque iurata atteſtatione, quod nullam
præcedenter fecerat ſolutionem
Cherubino pro ſuis laboribus, & patrocinijs
Summario præteritæ propoſitionis
coram R. P. D. meo Priolo 21.
Martij anni præteriti *num. vnico*, vnàcum
acqoieſcentia exequutioni mandati
ſuper fructibus hæreditatis per eumdem
poſſeſſæ; In tali enim non repugnantia,
& declaratione debitoris, de
cuius intereſſe principaliter agitur,
maximum fundamentum eſt facien-
4 dum, cum nemo præſumatur velle iactare
ſuum ad vulgat. *Text. in l. Cum de indebito ff. de probat.*

Nec releuat originale Peritiæ, vbi ponitur d. partita adhùc ſoluenda, eſſe alteratum, cùm inſertione etiam alterius folij loco eius, quod prius fuerat; Nàm vltrà quod ſemper videtur ſtandum confeſſioni R.P.D. Carafæ debitoris, res ponitur in aperto ex iurata atteſtatione bon. mem. Galli viri ſatis notæ integritatis, & Periti aſſerentis, quod antecedenter poſuerat d. partitam ſc.250. pro ſoluta, ita mandante R. P. D. Carafa, ſed poſteà, quia reclamauit Nicolaus, errorem correxerat, ac partitam conceperat ſub expreſſione *da pagarſi*, cumque in actu correctionis R. P. D. Carafa non contradixerit, nec reportauerit quietantiam dictæ ſummæ non adeò exiguæ, & contemnendæ, fides Periti admini-

5 culata ex hac facti circumſtantia debet facere plenam probationem iuxtà authoritates cumulatas in vltima deciſione R.P.D. mei Prioli §. *Verùm quælibet difficultas*.

Faciliuſque admitti debent reſoluta, ex quo DD. de Muiis non ſunt adhùc in probatis pro conſequenda reſtitutione præfatæ ſummæ, & ſiquod intereſſe poſſibile habere poterunt, experiri valebunt iura ſua, etiamsi prætendant,
6 quod meliùs ſit incumbere rei, quàm actioni, nedùm quia id non procedit reſpectu crediti adhùc illiquidi con-
7 tra creditum iam probatum, ac præexiſtens, verùm etiam quia nihil illis deperit, eum per cautionem iniunctam, ac præſtitam à Nicolao de re-
8 ſtituendo, pecunia ſoluta cenſeatur extare in banco, acſi ſoluta non fuiſſet, *Rota dec. ſ. 481. num. 16. part. 19. rec.*, *& in Romana Cambij 30. Aprilis 1700. coram R.P.D. meo Anſaldo*.

Et ità vtraque &c.

Illerden. Proceſſionum ſuper Declaratoria.

Lunæ 21. Aprilis 1704.

ARGVMENTVM.

Fertur declaratoria, elapſis quatuor terminis, & non docto de paritione contra Beneficiatos recuſantes interuenire Proceſſionibus, alijſque Functionibus Eccleſiaſticis, quamuis Mandatum Rotale non fuerit illis collegialiter præſentatum, quia de eius notitia conſtat.

SVMMARIVM.

1 *Declaratoria relaxatur, elapſis quatuor terminis, & non docto de paritione.*

2 *Propter notitiam habitam omnium contentorum in Mandato Rotali ſanatur defectus legitimæ citationis.*

3 *Beneficiati ratione ſolius Beneficij, & ſeruitij, quod eidem præſtatur, interuenire debent Proceſſionibus, alijſque Functionibus Eccleſiaſticis.*

4 *Exceptiones aliàs rejectæ legitimam præbere nequeunt excuſationem à paritione Mandatis Rotalibus.*

5 *Contra proprium commodum deponenti de re ad eius officium pertinente plena fides adhibetur.*

6 *Indulgetur pro præfixione termini ad docendum de legitimo impedimento parendi, vel puram emittendam parendi declarationem.*

DECISIO LII.

DEcreuit Rota, præuijs binis deciſionibus coram Me emanatis vna, videlicèt ſuper manutentione, altera verò in petitorio, mandatum de manutenendo ad fauorem Capituli Cathedralis Illerdæ in poſſeſſione celebrandi Proceſſiones ab Eccleſia fieri ſolitas cùm interuentu Beneficiatorùm, Cappellanorum, & Portionariorum eiuſdem Eccleſiæ: Verùm cum eo non obſtante ſeptem ex ijs in vna Proceſſione, & quatuordecim in altera B. Mariæ Virginis Conceptionis non interuenerint, ideò dubitaui hodiè *an ſint relaxandæ literæ declaratoriæ, & eſſe relaxandas contra non interuenientes iuxtà modum* reſponſum fuit.

Mandatum namque Rotale fuit perſonalitèr præſentatum, ac ſubindè ſer-
1 uati fuerunt quatuor termini ad docendum de paritione, intrà quos cùm non fuerit doctum, Portionarios, ac Beneficiatos, contra quos nunc agitur, interueniſſe in Proceſſionibus, vel quod fuerint detenti legitimo impedimento, propter quod non valuerint interuenire, quinimò potiùs conſtet eodem die interueniſſe in Choro, de plano contra eoſdem tanquam inobedientes in parendo Mandatis Rotalibus eſt locus relaxationi declaratoriæ, *Felin. in cap. Ad probandum num. 6. de ſent., & re iudic.*, *Rot. in Alerien. expenſarum 10. Martij 1698. §. Nàm perſonalis coram R. P. D. meo Caprara, & in Vrgellen. ſeruitutum ſuper declaratoria 12. Ianuarij 1699. §. Relaxationi coram R. P. D. meo Lancetta, & in Giennen. Iuris mulctandi ſuper declaratoria 17. Maij 1700. §. Cùm enim coram eodem.*

Non

Non obſtat, quod Mandatum Ro-
tale non fuerit præſentatum Beneficia-
tis, vti conſtituentibus vnum corpus
ſeparatum, ſed vti ſingulis, ideoque
non fuerint adſtricti accedere, cum con-
ſtituant corpus diſtinctum, & ſepara-
tum à Capitulo, quia vltra quod eorum
Procurator comparuit, oſtendens cum
certis præſeruationibus, eoſdem fuiſſe
promptos parere Mandatis Rotalibus,
2 quod operatur, vt propter notitiam,
quam habuerunt de omnibus contentis
in mandato fuerit ſanatus quilibet de-
fectus legitimæ citationis, & adhùc ſit
locus declaratoriæ, *Rot. deciſ. 287. num. 11., & 15., & deciſ. 642. num. 2. coram Bich., & deciſ. 74. n. 19. part. 12. recen., & in Saonen. aggregationis ſuper declaratoria 6. Iunij* 1703. §. *Denique non obſtat coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, cum tamen vſque
nunc non conſtet de dicta Conſtitutio-
ne corporis ſeparati, ſuper qua ſolùm
fuit obtenta Remiſſoria, non poſſunt in-
3 terim ſub dicto prætextu, ſicuti nec
etiam ſub altero obtinendi certas di-
ſtributiones effugere obligationem,
quam habent interueniendi Proceſſio-
nibus, alijſque Functionibus Eccleſia-
ſticis ad ſtatum, ad quem fuit à Capi-
tulo conceſſa manutentio, reſeruata
ſolùm illis actione iura ſua experiendi
in petitorio, cum totali interim præſta-
tione ſeruitij Diuini, vt fuit probatum
in meis deciſionibus vtrobique §. *finali*,
quibus addo, Rot. deciſ. 134. *num.* 9.,
& 10. *coram Otthobon., & in Aſculana Penſionis ſuper declaratoria* 2. *Iulij*
1703. §. *Non obſtat coram R.P.D. meo Caprara*, non enim permittendum eſt,
vt ſub ijſdem exceptionibus alias re-
iectis poſſit oriri legitima excuſatio
4 non parendi Rotalibus, ſeù verius
Apoſtolicis mandatis, vt dictum fuit
in Giennen. iuris mulctandi ſuper aggrauatoria 17. *Maij* 1700. §. *Abſque eò quod coram R.P.D. meo Anſaldo*.

Nec demùm obeſt, quod contuma-
cia non interueniendi non fuerit pro-
bata, niſi per vnicum Teſtem, vltra
quod enim probanda eſſet obedientia
ex parte Beneficiatorum poſt ſeruatio-
nem quatuor terminorum contra eoſ-
dem habitam, nihilominùs cum dictus
5 Teſtis ſit Beneficiatus, & deponat de
re ad eius officium pertinente eſt illi
præſtanda plena fides, *Rot. deciſ.* 642. *num.* 11. *part.* 19. *rec.*

Verùm DD. procedentes conſueta
clementia cenſuerunt, relaxandam eſſe
quidem declaratoriam contra quatuor-
decim inobedientes, & non interue-
6 nientes, ſed præfixo illis termino, in-
tra quem, vel doceatur de legitimo
impedimento, ob quod non potuerint
interuenire, vel ſaltèm emittant de-
clarationem liberam, & puram, &
abſque vlla conditione parendi man-
dato de manutenendo fauore Capituli
expedito. Et iſte eſt modus reſolutio-
ni adiectus.

Et ità vtraque &c.

Vrgellen. Canonicatus.

Lunæ 28. *Aprilis* 1704.

A R G V M E N T V M.

Beneficia Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici
conferri debent per Papam ſi vacent
in Menſe reſeruato. Literæ ſunt ſub-
reptitiæ, ſi non fuit facta expreſſa
mentio, collationem liberè ſpectare ad
Papam.

S V M M A R I V M.

1 *Deciſio Rotalis eſt ſupponenda.*
2 *Ordinarius non poteſt conferre Beneficia, quæ ex antiqua conſuetudine conferri debent ad præſentationem, ſeu nominationem Capituli.*
3 *Beneficium Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici conferri debet à Sede Apoſtolica, ſi vacatio contingit in Menſe reſeruato.*
4 *Ius nominandi probatur ex depoſitione Teſtium.*
5 *Item ex actibus continuatis.*
6 *Sententia emanata in Curia Epiſcopali canonizat Ius præſentandi.*
7 *Aſſertio Epiſcopi ſuper exiſtentia Iuriſpatronatus plurimum attenditur, cum non ſit præſumendum, voluiſſe ſibi, & ſucceſſoribus præiudicare in collatione Beneficij.*

Li-

8 *Literæ ſunt ſubreptitiæ, ſi non continent expreſſionem litis vertentis ſuper Beneficio, aut poſſeſſionis ab alio retentæ.*

9 *Litis expreſſio debet fieri ſpecialis in literis, nec ſufficit clauſula =* cuius litis ſtatum.

10 *Tempus Datæ potius attendi debet, quàm expeditionis Literarum.*

11 *Gratia retrotrahitur ad diem Datæ, etiamsì ante regiſtrationem poſſit à Datario lacerari.*

12 *Subreptio non adeſt, ſi non fuit expreſſus alter Poſſeſſor Beneficij, vbi Pontifex poteſt cogitare eius exiſtentiam.*

13 *Obtinens Canonicatum annexum Ordini Subdiaconali, ſufficit, quod intra annum ad dictum Ordinem promoueatur.*

14 *Gratia nulla non debet exprimi in ſupplicatione.*

15 *Pontifex non cenſetur conferre Beneficium tamquam de reſeruato, ſed potius concurrere cum Ordinario, quando adijcit =* Authoritate noſtra de conſenſu Epiſcopi conferas.

16 *Papa quando confert tanquam de reſeruato præmittit clauſulam =* Dudum omnia Beneficia &c. *ac etiam* dummodo ad Nos diſpoſitio hac vice pertineat,

17 *Pontifex non ſolet ſe immiſcere in collatione Beneficiorum ſpectante ad Epiſcopum, etiam vigore alternatiuæ.*

18 *Subreptio excluditur, quando Pontifex potuit in genere cogitare ad ſe ſpectare collationem Beneficij.*

19 *Pontifex difficilius ſolet concedere primo venientibus Beneficium ſpectans ad ſui liberam collationem, ſed ſolet reſcribere =* Concurrat cum alijs.

20 *Subreptitiæ ſunt literæ, ſi non fuit expreſſum, Beneficium ſpectare ad liberam collationem Papæ.*

21 *Valor Beneficij probatur etiam ex fide vnius Teſtis ad perpetuam examinati.*

DECISIO LIII.

CAnonicatus vacatus per obitum Thomæ Llinas de menſe Februarij anni 1700. Sedi Apoſtolicæ reſeruato in Eccleſia Collegiata Organiani multiplices ſortitus eſt collationes, ac lites; Primò enim collatus fuit ab Epiſcopo alternatiua gaudente ad fauorem Ioannis Villa, y Torres, qui itidèm illum etiàm obtinuit à Sede Apoſtolica ſub expreſſione, quod vacaſſet in dicto menſe Febroarij, gaudente pariter Epiſcopo alternatiua; Verùm Ioannes Vbach illum impetrauit ab eadem Sede cum ſuppoſito, quod Canonicatus vacatus haberet annexum Prioratum, primam Dignitatem in Collegiata, ac reſeruatum collationi Pontificiæ, ac inter hos duos inſtructa fuit coràm me diſcrepatio, quæ ab initio fælicem exitum habuit ad fauorem Villa, y Torres, mediante fauorabili deciſione, in qua reſolutum fuit *litteras Vbach non eſſe exequendas.*

Tertiò, tandèm eundem obtinuit pariter à Sede Apoſtolica Ioannes Maſſanes ſub expreſſione, quod vacaſſet in menſe Febroarij Sedi Apoſtolicæ reſeruato, ac non valoiſſet conferri ab Epiſcopo, ac ſub triangulari quæſtione vterque litigans fuit laceſſitus ſub congruo dubio = *An litteræ Maſſanes eſſent exequendæ, itaùt eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis*, & licèt nouiſſimus, optatam ſuarum litterarum exequutionem obtinuit in excluſionem vtriuſque Collitigantis.

Parùm enim elaborandum fuit contrà Vbach, cùm ipſe ſiluerit, ac de eius
1 malo iure conſtiterit ex mea deciſione contrà eundem ſupponenda: Quod reſpicit iuſtificationem litterarum Maſſanes, propter quam conſequi meruit exequutionem, illa reſultat ex quo verſamur in Canonicatu, qui ab antiqua conſuetudine non ſpectat ad liberam collationem Ordinarij, ſed idem conferri debet ad nominationem, & præſentationem Capituli eiuſdem Collegiatæ, quod operatur, vt nequeat compræhendi ſub alternatiua, à quà

ex

ex regula 8. hodiè 9. Cancellariæ Beneficia, quæ ſunt ad præſentationem, & nominationem alterius, excipiuntur, *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancellariæ gloſſ.*42. *num.*5., *& gloſſ.* 45. *à n.*1. *Card. de Luc. de Benefic. diſc.*17. *num.*4., *& deciſ.*93. *num.*4., *Rot. coram Buratt. deciſ.*264. *num.*4., *coram Bich. deciſ.*314. *num.*3., *& ſeqq.*, *& deciſ.*31. *num.*7., *& ſeq. part.*17. *rec.*, *& in Barchinonen. Parochialis*, *ſeù Vicariæ Caſtri-Fidelium* 22. *Martij* 1697. §. *Quia ſuffragatur*, coràm *R. P. D. dell'Olmo*, & magis præciſè de Canonicatibus ad electionem, ſeù nominationem Capituli præuia optione, *Rot. coràm Dunozett. Iun. deciſ.*599. *n. final.*, *& coram Cerr. deciſ.*729. *ſub num.*5. 12., *&* 15., *& deciſ.*773. *num.*3. *coràm Manzaned.*, *& in Vrgellen. Canonicatus*, *& Beneficij* 10. *Ianuarij* 1703. §. *Quoniam coràm R. P. D. meo Caprara in præterita allegat.*, ſed eius collatio, quando vacatio contingit in menſe reſeruato, tamquàm Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici ſpectat ad Sedem Apoſtolicam, *cap. cum dilectus in princip. de Iurepatron. Gonzal. ad regul.*8. *Cancellar. gloſſ.*18. *num.*6. *Rot. dec.*307. *num.*6. *coràm Peutinger.*, *& dec.*413. *num.*5. *part.*18. *rec.*

Nullaque occurrere potuit dubitatio, quin Canonicatus non pertineat ad liberam collationem Ordinarij, cùm id reſultet, tàm ex depoſitione plurium Teſtium id concludentium, de quibus *in Summ. præteritæ propoſitionis n.*15., quàm etiàm ex multiplicibus actibus collationum ad præſentationem Capituli effectum ſortitis vſque ab anno 1500., cùm illi, tanquàm longo tempore continuati, probent pertinentiam electionis, & ius Capituli, *Rot. deciſ.*444. *ſub num.*5. *part.*4. *rec. tom.*2., *& deciſ.*244. *ſub num.*3. *part.*16. *rec.*, *& in Bononien. Iuris conferendi* 12. *Iunij* 1699. §. *Hoc enim coràm R. P. D. meo Priolo.*

His accedit tàm ſententia emanata in Curia Epiſcopali de anno 1621. canonizans ius præſentandi fauore Capituli, & annullans collationem factam ab Ordinario, quàm approbatio plurium Epiſcoporum pro tempore, & ſignanter moderni, qui reſpectiuè admiſerunt hoc Iuſpatronatus, cùm non ſit præſumendum, vt voluerint ſibi, & Succeſſoribus præiudicare in libera collatione dd. Beneficiorum, *Rot. deciſ.*94. *num.*6. *part.*1., *& deciſ.*485. *num.*13. *par.*4. *tom.*2., *& deciſ.*572. *num.*18. *par.*19. *rec.*, *& in Comen. Parochialis* 22. *Aprilis* 1697. §. *Atque inſuper coram R. P. D. meo Muto*, *& in Florentina Parochialis* 26. *Februarij anni præteriti* §. *Hic ad cruendam coràm R. P. D. meo Priolo.*

Nec poſſunt dictæ litteræ redargui de ſubreptione, ex quo mentionem non faciant litis vertentis ſuper eodem Canonicatu inter Villam, & Ioannem Vbach, atque deciſionis noſtri Tribunalis fauore Villæ editæ, eiuſdemque poſſeſſionis, cùm ex ijs appareat ius aliquod quæſitum, de quo debebat fieri ſpecifica mentio, non ſufficiente aſſueta, & generali clauſula in litteris appoſita = *cuius litis ſtatum &c. Card. de Luc. de Benef. diſc.*5. *ſub num.*16., *Rot. deciſ.*1403. *ſub num.*3. *coràm Seraphin.*, *& deciſ.*120. *num.*5. *coràm Otthobon.*, *& deciſ.*67. *num.*3. *coram Ninoth.*, *& deciſ.*108. *num.*2., *& ſeq. coràm Dunozett. Iun.* Siquidèm cùm Data Litterarum Maſſanes appareat facta de anno 1700. ſub Pontificatu ſan. mem. Innocentij XII., de quo tempore nulla vigebat lis, d. tempus potius attendi debet, quàm expeditionis Litterarum in forma *Rationi congruit* à nunc ſanctè gubernante Pontifice obtentarum, etiam vigore clauſularum retrotractiuarum, cùm Gratia retrotrahatur ad diem Datæ, à quo ſuam perfectionem recipit, etiamſi antè regiſtrationem poſſet à Datario lacerari, *Roſ. de Exequut. Litter. Apoſtolic. par.*1. *cap.*2. *ſub num* 25., *Rot. deciſ.*688. *num.*2. *coram Merlin.*, *& deciſ.*299. *num.*5., *& ſeq. cor. Cerro*, *& dec.*465. *num.*10. *coram Peuting.*, *& dec.*90. *num.*4. *par.*19. *rec.*

Similitèr nec plùs potuit influere in prætenſam ſubreptionem omiſſio expreſ-

preſſionis poſſeſſionis Villæ, nedùm
quia gratia Maſſanea eſt penè contex-
tualis, cum ſola differentia ſeptem, vel
octo dierum in Data, quo tempore
non poterat exprimere poſſeſſionem
Villæ adhùc non acquiſitam, cùm
tamèn Pontifici fuerit expreſſum, Or-
12 dinarium Canonicatum contuliſſe, &
ſic potuerit cogitare, quod adeſſet
Poſſeſſor, omiſſio expreſſionis dictæ
poſſeſſionis non vitiat gratiam, *Abb. in cap., cum noſtris num. 21. de concesſ. Præbend., Spad. conſ. 37. num. 8. tom. 2., Menoch. de arbitrar. lib. 2. centur. 3. caſ. 201. num. 140., Lotter. de re Beneficiar. lib. 3. quæſt. 81. num. 38., Roſ. de exequut. Litter. Apoſtolic. par. 1. cap. 5. num. 168.*

Minùs obſtare viſa fuit omiſſio ex-
preſſionis, quod Canonicatus haberet
annexum Ordinem Subdiaconalem;
Siquidèm quidquid ſit, an verè Cano-
nicatus ſit Subdiaconalis, ſuper quo
tamèn nulla fuit exhibita iuſtificatio,
placuit nihilominùs reſponſio, quod,
cùm non fuerit probatum Subdiacona-
tum eſſe neceſſarium actu in contro-
uerſo Canonicatu, ſatis eſt, Maſſanes
13 vſque de tempore impetrationis fuiſſe
conſtitutum in ætate legitima ad effe-
ctum ſe promouendi intrà annum ad
d. Ordinem. *Rot. dec. 161. n. 17., & 18. part. 18. Recent.*

Omiſſio verò expreſſionis gratiæ ob-
tentæ per Villam maiorem difficulta-
tem non ingeſſit, cùm de gratia nulla,
14 eiuſque ſequutis effectibus nulla ſit fa-
cienda mentio, iuxtà authoritates ad-
ductas in præterita mea deciſione §. *His præmiſſis*: Patens autèm eſt dicta nul-
litas, cùm Pontifex non prouiderit
dictum Beneficium tamquàm de reſer-
uato, ſed potiùs adhæſit collationi fa-
ctæ per Epiſcopum ibi = *Authoritate noſtrà de conſenſu Epiſcopi conferas* = ex
15 quibus reſultat potiùs voluiſſe cum Or-
dinario concurrere, quàm tamquàm de
reſeruato conferre, *Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. in proœm. §. 4. n. 70., & ſeq., Rot. dec. 1144. num. 2. coram Seraphin., & deciſ. 951. num. 5. coram Cerr.* Idquè
magis oſtenditur, ex quo, quando ſo-
let conferre tanquàm de reſeruato, præ-
mittit clauſulam = *Dudùm omnia Beneficia*, ac etiam *dummodò ad Nos diſpoſitio hac vice pertineat*, ex quarum pro-
indè deficientia cenſendum eſt, non
16 contuliſſe tamquàm de reſeruato, ſed
potiùs, concurrendo cum Ordinario,
ſolùm magis roboraſſe eius collatio-
nem, *Card. de Luc. de Benef. diſc. 23. num. 6., Roſ. de Exequut. Litter. Apoſtolic. part. 1. cap. 6. num. 261., Rot. deciſ. 2129. num. 11. coràm Coccin., & deciſ. 25. n. 19. par. 10. rec.*

Nec repugnat, quod licentì Pontifex
regularitèr ſe immiſcere non ſolet in
prouiſionibus Beneficiorum ad colla-
17 tionem Epiſcopi ſpectantibus, etiam
vigore alternatiuæ, *Card. de Luc. de Benef. diſc. 52. num. 16., Murg. eodem tract. quæſt. 3. num. 186, & ſeqq.*, po-
tuerit ſaltèm in genere cogitare, Bene-
ficium ſpectare ad ſui collationem, &
ſic opus fuiſſe ſua gratia ad ſuſtinen-
dam collationem Epiſcopi, quod ſuf-
18 ficit ad excludendam ſubreptionem,
Ruin. conſ. 68. num. 4., & conſ. 75. n. 16. lib. 3., Gabr. conſ. 23. num. 8., & ſeq. lib. 1., Onded. conſ. 89. num. 77. lib. 1., Rot. deciſ. 598. num. 5. par. 8., & deciſ. 16. num. 9. part. 11., & deciſ. 161. num. 15. par. 18. rec. Quandoquidèm
cùm ſi ſibi ſpecificè innotuiſſet Benefi-
cium eſſe ad propriam collationem re-
ſeruatum, difficiliùs conceſſiſſet, cùm
19 tali caſu non ſoleat primò venientibus
conferre, ſed potiùs reſcribere = *Concurrat cum alijs*, vt poſſit conferre Be-
neficium magis idoneo, & ſibi benème-
renti, ex tali non ſpecifica expreſſione
20 oritur inexcuſabilis ſubreptio, *Garz. de Benefic. par. 11. cap. 1. num. 57., Rot. in Leodien., ſeù Aquiſgranen. Canonicatus 2. Iulij anni præteriti §. Idque ſuadet coram Me.*

Quod tandèm obijcebatur, Maſſa-
nes non probaſſe valorem Beneficio-
rum, quæ expreſſit Pontifici ſe poſſi-
dere, ſublatum fuit per fidem trium
21 teſtium, cùm ad d. effectum ſufficiat
talis qualis probatio deſumpta ex dicto
etiam vnius Teſtis ad perpetuàm exa-
minati, *Rota in Carthaginen. Beneficij*

cij 10. Februarij 1702.§.Quod autem coràm Reuerendiſſimo Domino meo Decano, & in Tarraconen. Beneficij 11. Februarij currentis anni §. Valor circà fin. coràm R.P.D. meo Caprara.
Et ità vtraque &c.

Ripana Immiſsionis.

Lunæ 30. Aprilis 1704.

ARGVMENTVM.

Ad ſuſtinendum Teſtamentum nuncupatiuum nuncupatione implicita conſtare debet,quodTeſtator aut ſchedulam coram Teſtibus exhibuerit, aut deſignauerit locum, in quo ea reperitur; etiamſi agatur de Teſtamento inter liberos, vel ad piam cauſam.

SVMMARIVM.

1 *Fratribus tamquàm proximioribus debetur ex Interdicto* Quorum Bonorum *immiſſio ad bona poſſeſſa per fratrem ab inteſtato prædefunctum.*
2 *Cauſa teſtati ceſſare facit cauſam inteſtati.*
3 *Teſtamentum imperfectum ratione voluntatis neque fauore piæ cauſæ ſuſtinetur.*
4 *Religioſus non reputatur integræ fidei fauore eius Congregationis.*
5 *Teſtamentum ad piam cauſam non exigit Iuris ſolemnitates.*
6 *In Teſtamento inter liberos,vel ad piam cauſam requiritur voluntatis probatio, vel per duos Teſtes,vel per Schedulam ſcriptam, aut ſubſcriptam manu Teſtatoris.*
7 *Teſtis vnicus nullam meretur fidem.*
8 *Ad validitatem Teſtamenti nuncupatiui nuncupatione implicita conſtare debet, quod Teſtator aut relationē habuerit ad Schedulam exiſtentem in aliquo loco, vel apud aliquam perſonam, aut Schedulam coram Teſtibus exhibuerit.*
9 *Teſtatoris voluntas inſtituendi hæredem Congregationem Oratorij non deſumitur ex quo dixerit, ſe accomodaſſe res ſuas tam Spirituales, quàm Temporales.*
10 *Nec ex quo Teſtamentum requiſiuerit ad effectum legendi.*
11 *Atteſtationi magis ſpecificæ Parochi ſtari debet, ab eaque aliorum Teſtium dicta debent interpretationem recipere.*
12 *Præcipuè ſi alij exceptionem patiantur in perſonis.*

DECISIO LIV.

DEceſsit Carolus Franciſchinus, vndè Franciſcus, & alij fratres petierunt à DD. Immiſsionem ad eius Bona hæreditaria, ac obtinuerunt, reſcribendo dubio propoſito *Dandam eſſe Immiſſionem*; quoties etenim non
1 controuertitur proximitas, ac conſtat de identitate Bonorum poſſeſſorum per defunctum,Proximioribus, quales ſunt fratres in caſu præſenti, eſt debita Immiſsio vigore Interdicti quorum Bonorum, *Doctores* in *l. 1. ff.*, *& Cod. quorum Bonorum*, *Rota deciſ.59. num.2. part.19. Rec.*

Nec potuit ceſſare facere inteſtati
2 cauſam Teſtamentum, in quo legitur inſtituta hæres vſufructuaria Thereſia Vxor, proprietarij verò Patres Oratorij iuxta diſpoſita in *l. Quamdiù ff. de Acqu. hæred.*, *Altograd. controu. 17. num. 16.*, *& controu.35. num.1.*, *Rota in Piſauren.Teſtamenti 1. Aprilis 1686. §. Ea quidem cor. bo: me: Vrſino*, *& in Romana Teſtamenti 15.Februarij 1694. §.De validitate coràm R.P.D. meo Muto*, quià cum non fuerit ſcriptum à præfato Carolo aſſ. Teſtatore, ſed à quodam Patre Ioanne Angelo Tognano Presbytero prædicti Oratorij, qui inſimul illud clauſum, & ſigillatum conſignauerit Parocho coràm Teſtibus tamquàm Teſtamentum præfati Caroli, neque conſtat, quod fuerit de eius mandato, & voluntate exaratum à prædicto Tognano, nullo modo poteſt
3 ſubſiſtere, cum deficiat voluntas, & ſcientia Teſtatoris; ſinè quibus corruit Teſtamentum, etiamſi agatur fauore piæ cauſæ, *Arias de Meſ. var. reſol. lib.2. cap.28. num.2. Bonden. collect. legal.32. num.43. vol.2.*, *Rocc. diſput. Iur. cap.35. num.58. part.1.*, *Ludouic. Bell. conſ.53. num.8.*, *& ſeqq.*, *Rot.* dec.

dec.16. num.7. part.13., & deciſ.470. num.3. part.19. rec.

Pro conelndeuti autèm prnbatione
talis commiſsionis viſa non fuit ſuffi-
ciens atteſtatio eiuſdem P. Tognani,
4 non ſolùm quià, cùm fuerit Inſtituta
hæres eius Congregatio, propter ali-
quale intereſſe, ſaltèm remotum, non
reputatur integræ fidei, *Farin. de Te-
ſtib. quæſt. 60. num.536., Add. ad Bu-
ratt. deciſ.314. num.2., & 8., Rot.
in Albanen. Donationis 3. Martij 1673.
§. Minus coràm Vice Comite*, ſed etiam
5 quià licèt fauore piæ cauſæ fuerint re-
miſſæ ſolemnitates Iuris, itaùt ſinè illis
Teſtamentum valeat, *Cephal. conſ.99.
per tot. lib.1., Paſqual. de virib. patr.
poteſt. part.1. cap.8. num.64., Actolin.
reſol.35. num.44., Rot. dec.108. num.2.,
& ſeqq. part.17. rec.*, attamen conſta-
6 re ſemper debet de voluntate, vel per
duos Teſtes, vel per ſchedulam ſcri-
ptam, aut ſubſcriptam manu Teſtato-
ris, tàm ſi dicta diſpoſitio concernat fa-
uorem liberorum, quam piæ cauſæ,
Fagnan. in cap. relatum il primo *n.8., &
ſeqq. de Teſtam., Spin. de Teſtam gloſ.1.
principal. tit. de Commiſ. ad faciend.
Teſtam. num.42., R.P.D. meus Anſald.
in addit. ad deciſ.22. num.21. coràm
eodem*,

Neque maius fomentum præbet
d. atteſtationi Tognani enneatio eiuſ-
dem facta de ordine Teſtatoris ad effe-
ctum conficiendi Teſtamentum, ac
quod poſt illud ab eodem conſcriptum
in præſentia Caroli ſucceſsiuè Parochus
Teſtamentum receperit de manibus
eiuſdem Caroli, quià præterquamquod
de præfata vocatione ad præfatum ef-
fectum non conſtat, niſi ex atteſtatione
7 Medici, qui tanquam vnicus, nullam
fidem meretur *l. Vbi numerus ff. de Te-
ſtib., Rot. deciſ.429. num.3. part.19.
rec.*, nullatenus apparet, quod Paro-
chus receperit Teſtamentum de mani-
bus Caroli, cum excepto Tognano
conſcriptore Teſtamenti, reliqui Te-
ſtes non deponant de huiuſmodi re-
ceptione, ſeù conſignatione facta à
Carolo, ſed benè quidem, quod idem
Tognanus = *gli miſe detta Carta, o Te-
ſtamento trà le dita, & accoſtatoſi il Cu-
rato, lo leuò lui medemo dalle dita di
detto Signor Carlo, e detto Signor Carlo
non parlò, ne diſſe coſa alcuna, ne geſtò,
ne fece neſſun'atto, e detto Teſtamento
lo tenne trà le dita per vn momento* = vt
ex depoſitione ſecundi, & tertij Te-
ſtis iuxtà quinctum Interrogatorium,
8 & per conſequens defecit diſpoſitio
Teſtamentaria, vel per relationem
explicitam ad Schedulam exiſtentem in
aliquo loco, vel penès aliquam Perſo-
nam, vel per conſignationem, ac ap-
probationem eiuſdem Schedulæ factam
ab eodem Teſtatore coràm Teſtibus, vt
loquendo de primo caſu firmat, *Rot.
dec.514. n.2.3., & ſeqq., & dec.1031.
num.3. cor. Emerix. iun.*, ac de ſecundo
*dec.513. num.8. cor. Bich., & dec.816.
num.4. cor. Cerro*.

Conformis itidem voluntas Caroli
nec minus potuit deſumi ex actibus
ſubſequentibus, ex quo dixerit, ſe
9 accomodaſſe res ſuas, tam Spirituales,
quàm temporales, cum id ad ſummum
non concludat, niſi quod condiderat
Teſtamentum, non verò demonſtrat
voluntatem inſtituendi hæredem Con-
gregationem *Soccin. Sen. conſ.92. n.10.
lib.3., Manſ. conſult.227. num.39.* In
quod etiam collimat requiſitio eiuſ-
dem Caroli facta Parocho ad effectum
relegendi Teſtamentum, ac eius recu-
ſatio illi morem gerendi, ex quo erat
clauſum: ſiquidem ex tribus Teſtibus
idem Patochus aſſerit, requiſiuiſſe Teſta-
10 mentum ad effectum legendi, non
autem relegendi, ibi = *Mi diſſe, che
lui riuoleua il Teſtamento, e che l'apriſſi,
perche lo voleua legere* = *Summ. Actor.
n.8. litt.F.* ex quo deſiderio arguitur,
potiùs diſpoſita fuiſſe penitùs ignorato
Carolo, nec ex eius voluntate proceſ-
ſiſſe, cum ſi certus fuiſſet, non optaſ-
ſet vltrà certiorari *ad reg. Text. in cap.
cum qui certus de reg. Iur. in 6. Card.
de Luc. de Feud. diſc.87. num.5.*, di-
11 ctæque atteſtationi tamquam Parochi,
& Sacerdotis, ac magis ſpecificæ, ſta-
ri debet, ab eoque citati Teſtes recipere
debent interpretationem *Bonden. col-
lect.31. n.67. par.2., Rodulph. alleg.106.
num.14.*

Digitized by Google

num.14. ; *Rot. dec.1734. num.16. cor. Coccin., & deciſ.169. num.27. part.18. rec.*, præcipuè ſtante defectu, quem alij duo patiuntur in eorum perſonis proueniente ex conſanguinitate cum Thereſia hærede vſufructuaria, quæ facit, vt illis non ſit plenè credendum, *Rocc. diſp. iur. cap.24. num.21. par.1.*, *Rot. dec.774. num.8. coràm Cerro*.

Et ità vtraque &c.

Romana, ſeù Senogallien.
Laudemiorum.

Ven. 2. Maij 1704.

ARGVMENTVM.

Enumerantur aliqui caſus in quibus Laudemia non debentur, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Laudemium regulariter ſoluendum eſt ab Emptore, non ab Emphiteuta.*
2 *Actio, & paſſio dari non poſſunt in eodem ſubiecto.*
3 *Contractus prorogationis pacti ad redimendum eſt continuatio prioris, præcipuè ſi noua pacta non contineat, & prorogatio fuit obtenta durante primo termino.*
4 *Laudemium ſi non debetur ex primo contractu, nec debitum eſt ex ſecundo.*
5 *Laudemium non debetur ex alienatione facta à Domino directo.*
6 *Neque ex alienatione inter comprehenſos in inueſtitura.*

DECISIO LV.

Tenutam Caſtri Veteris Emphiteuticam Collegij Germanici, vendidit bon.mem. Princeps Maffeus Barberinus eidem Collegio cum pacto redimendi intra 15. annos, quo termino adhuc non expirato, nec ſequuta redemptione, obtenta fuit alia prorogatio ad redimendum, quod ius Princeps modernus ceſſit fauore Eminentiſs. Domini Cardinalis Franciſci, ac bon.me. Principis Thaddei fratrum de Barberinis; Prætendente autem Collegio pro huiuſmodi contractibus Laudemia, propoſui dubium, *an & quæ laudemia debeantur? & nulla deberi* fuit reſolutum.

Non quidem debetur primum ratione venditionis factæ à Principe Maffeio
1 prædicto Collegio, cum enim illud eſſet Dominus directus, ac inſimùl emptor, & Laudemium regularitèr ſoluendum ſit ab Emptore, & non ab Emphiteuta *leg. debet ff. de Ædilit. Ædict. Roman. ſingular. 182. de Pont. quæſt. laudemial.9. num.1. Ventrigl. in prax.rer.notab.parte prima annot.39. num. 32. Menocch. conſ. 444. num. 17. Card. de Luc. de Benefic. diſcurſ. 89. num.10. Spad. conſ.197.num.1.tom.3.*, Collegium deberet ſibi met ipſi ſolue-
2 re, & idem eſſet debitor, & creditor, quod implicat, ne detur actio, & paſſio in eodem ſubiecto, *Amad. de Ponte dicta quæſt. laudemiali 22.num.2. Fulgin. de emphiteuſ. tit. de laudem.qu.24. num.2. Niger quæſt.37. num.14.*

Nèc paritèr debetur ſecundum pro contractu prorogationis pacti ad redimendum imminente expiratione primi
3 termini, quià cum prorogatio non ſit nouus contractus, ſed continuatio prioris, præcipuè quando non continet nouas quantitates, & pacta præſeferentia nouationem veteris contractus, nèc fuit obtenta poſt decurſum primum terminum *Gail. practicar. obſeruation. lib. 1. obſeruat. 91. num. 21. Roſſental. de feud. part. prima cap. 6. concluſ. 57. in addit. Giurb. deciſ.58. num.9. Gamma deciſ. Luſitan. 36. num. 5., & ſeq.* ſicuti laudemium non debetur ex pri-
4 mo, ità paritèr non debet eſſe debitum ex ſecundo *Niger de Laudem.qu.5. articul. 3. n. 12. tom.2. Burgen. eodem tract.parte 2.quæſt.45. n.41., & qu.50. n.9., & ſeqq. Amad. de Pont.quæſt.37. num.24., & ſeqq. Gratian. diſcept.180. n.24., & ſeqq. Marc. dec. Delphin.185. num.3. tom.1.*

Multoq; minùs prætendi poteſt pro retrouenditione facta à Collegio ad fauorem Cardinalis, & bon. me. Princi-
5 pis Thaddei, cùm quando idem D. directus alienat, nullum debeatur Laudemium, *Rot. deciſ.683. num.9. coram Cerro*; Vèl demùm illud prætenditur

pro ceſſione facta à Domino Principe Vrbano ad fauorem fratrum, & cùm illi eſſent comprehenſi in inueſtitura,
6 & ſic non agatur de alienatione in extraneos, nullum præſtari debet Laudemium, *Amad. de Ponte quæſt. Laudem. 12 Burg. parte 2. inſpect. 1. num. 20., & in addit. num. 47. Niger lib. 1. quæſt. 12. artic. 1. num. 1. Caldas de Emphiteuſ. extinct. lib. 4. cap. 16. num. 26., & 41. Card. de Luc. de Emphit. diſcurſ. 49. per tot. Ruin. conſ. 159. num. 8. lib. 1. Bertazzol. conſ. 112. num. 4., & 15. Vermigl. in prax. rer. notab. annotat. 39. §. Primo num. 36. Caſtill. dec. 24. n. 14. Berlinch. deciſ. 19. num. 6. tom. 1.*

Et ità informante tantùm Domino Cardinali &c.

Firmana Immiſſionis.

Lunæ 5. Maij 1704.

ARGVMENTVM.

Mulier præſumitur dotata ex bonis paternis, ſeù auitis, quando dos non excedit Patrimonium Patris, aut Aui.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quando eſt appellabilis non poteſt exequi per ſimplex Decretum, ſed requiritur Sententia confirmatoria antecedentis.*

2 *Commiſſa Cauſa per Signaturam cum clauſula* Conſtito, quod ſit locus Ægidianæ *Iudex excuſatur, ſi proceſſit in Cauſa contra Clericum non allegantem Clericatum.*

3 *Decretum definitiuum dinumeratur inter Sententias, etiam ad effectum conſtituendi rem iudicatam, & tres conformes.*

4 *Attentatorum exceptio non impedit proſequutionem Cauſæ ſuper negocio principali, quando pro illis fuit factum depoſitum certæ ſummæ cum obligatione ſupplendi poſt factam liquidationem.*

5 *Filij tàm primi Matrimonij, quàm ſecundi ſuccedunt Matri Æquis portionibus,*

6 *Renunciatio fundata in falſa cauſa non ſuſtinetur.*

7 *Ex quibus excludatur, dotem non fuiſſe filiæ conſtitutam ex bonis ſpectantibus ad Matrem.*

8 *Vinum in Ciuitate Firmi non excedit Iulios 12. pro qualibet Salma.*

9 *Libri publici Ciuitatis probant valorem, & quantitatem frumenti.*

10 *Non valet illatio à pretio temporis præſentis ad illud temporis præteriti.*

11 *Filiæ non cenſentur dotatæ de proprio, quando dos non excedit Patrimonium Aui.*

12 *Valor in ſumma confeſſata non poteſt impugnari.*

13 *Creditum, & debitum præſumitur in quolibet Negocio in odium recuſantis exhibitionem librorum.*

14 *Probatio ſuper quantitate bonorum de tempore obitus præualere debet alteri reſultanti ex diuiſione longè poſt ſequuta.*

DECISIO LVI.

Deceſſit ab inteſtato Maria Iacoba; Vndè Catharina, Angela, & aliæ Sorores de Palazzinis eius filiæ ex primo Matrimonio prætenderunt conſuccesſionem ſuper eius bonis contra Equitem Laurentium Mattheuccium filium ex ſecundo Matrimonio, ac ab A. C. Petra fauorabilem ſententiam reportarunt ſuper immiſſione pro portionibus vnicuique tangentibus, à qua prouocante Mattheuccio, Signaturæ Iuſtitiæ commiſit Cauſam R. P. D. meo Priolo cum clauſula *conſtito, quod ſit locus Ægidianæ*, qui præuijs binis deciſionibus declarantibus, locum fuiſſe Ægidianæ, per decretum confirmauit antecedens Iudicatum: Verùm eo ſub præſuppoſito, quod in Cauſa adſuiſſent Franciſcus Xauerius Sabbionus, & Horatius Adamus Clerici, tamquàm Patres, & legitimi Adminiſtratores ſuorum filiorum, Signatura exequutionem ſuſpendit, reſcribendo *de Appellatione, circumſcripta poſſeſſione*, quarè dubitaui, *An decretum Rotale eſſet confirmandum, vel infirmandum*, & pro confirmatione habui reſponſum.

Non

Non etenim viſa fuit ſubſiſtere præ-
tenſa nullitas deſumpta ab appellabili-
tate Cauſæ, propter quam prætendeba-
tur non eſſe locum Ægidianæ, nec po-
tuiſſe per ſimplex decretum exequi ſen-
tentiam A.C. Petrę, multòque minùs ex
poſt deueniri ad taxationem expenſa-
rum, ſed opus fuiſſe Sententia confir-
1 matoria antecedentis Iudicati iuxtà
firmata *in dec.* 118. *num.* 4. *coram Prio-
lo*, *& dec.* 681. *num.* 1. *part.* 19. *recen.*,
quia cum Signatura non commiſiſſet
Cauſam ſimpliciter, ſed cum clauſula
conſtito, quod ſit locus Ægidianæ, partes
Rotæ procedendo ad formam Commiſ-
ſionis, erant ſolummodò, deguſtata
validitate, & iuſtitia ſententiæ, decla-
rare eſſe locum Ægidianæ, proceden-
do per ſimplex decretum, & gerendo vi-
ces Exequutoris, cum Clericatus adhuc
non allegatus, & ignotus, licèt non
impediat appellabilitatem Cauſæ, plu-
rimùm tamen excuſet Iudicem ad for-
mam dictæ Conſtitutionis proceden-
2 tem, *Card. de Luc. de Iudic. diſcurſ.* 37.
ſub num. 68. *Rot. dec.* 515. *num.* 5. *cor.
Cerro*, *& dec.* 881. *num.* 2. *cor. Emerix
Iun.*, quod comprobauit, nedùm ſub-
ſequutum reſcriptum Signaturæ, quod
non continet vllam circumſcriptionem,
ſed ſimplicem appellationem, ſed ipſa-
met Sententia Iudicis, ex quo licèt Iu-
dex, quando debet procedere per Sen-
tentiam, vtatur decreto definitiuo, at-
tamen illud haberi debet pro Senten-
tia, cum ab ea ſolo nomine diſcrepet,
& licèt decernat Sententiam exequen-
dam, attamèn virtualitèr, & implici-
tè illam confirmat, quod ſufficit ad
hoc, vt intèr Sententias dinumerari
debeat, etiam ad effectum conſtituen-
3 di rem iudicatam, & tres conformes
Scacc. de Sent., *& re iudic. gloſſ.* 24.
quæſt. 3. *num.* 47., *& ſeqq. Adden. ad
Pamphil. dec.* 4. *num.* 4. *Rot. dec.* 620.
n. 1., *& ſequen. coram Coccin.*, *& dec.* 4.
num. 1. *cor. Cerro*.

Parùmque obeſt, quod adhùc non
fuerit purgatum Spolium per reſtitu-
tionem omnium fructuum facien. ad
fauorem Mattheucci, quia præſcin-
dendo, quod ipſemet Auditor Signa-
turæ hanc prætenſionem ſpolij reiecit
Summar. Reſponſionis Sororum num. 6.)
hoc proceſſit ex eius negligentia, dùm
laceſſitus ad illos liquidandos non cu-
rauit ad liquidationem deuenire, pro-
pter quod cum Sorores de Palazzinis
depoſuerint penès acta ſummam cer-
tam cum obligatione ſupplendi, facta
liquidatione, hoc ſufficit ad hoc, vt
poſſint proſequi Cauſam ſuper negotio
principali, neglecta præcedenti diſpu-
tatione ſuper integra purgatione ſpolij
4 *Card. de Luc. de Iudic. diſc.* 18. *num.* 11.
& ſequen., *Rota dec.* 160. *num.* 9. *coram
Priolo*.

Deueniendo ad Iuſtitiam, illa viſa
fuit omninò aſſiſtere decreto Rotali,
cum certum ſit, ſucceſſionem Matris
5 fuiſſe æqualitèr debitam, tàm filijs
primi, quàm ſecundi Matrimonij iuxtà
Text. in §. *Si quis igitur auth. de hære-
dib. ab inteſt. verſ.* & hoc procedit,
non obſtantibus renunciationibus factis
à filiabus ad fauorem eiuſdem Matris,
cum illę tamquàm fundatæ in falſa cau-
ſa, quod fuiſſent dotatæ de proprio in
ſcut. 300. pro qualibet omninò corrue-
6 re debeant, nec mereantur attendi,
Altograd. conſ. 43. *num.* 52. *tom.* 2. *Surd.
deciſ.* 163. *num.* 12. *Roſ. dec.* 182. *n.* 19.
coram Otthobon.

Et quod res ità ſit, non potuit dubi-
tari, cum omnes dotes datæ filiabus
ad rationem ſcutorum 1500., pro qua-
libet, ac ſcutorum 500. Moniali non
excedant ſcut. 6500., & tamen verum
eſt, Patrimonium auitum exceſſiſſe
ſcut. 9000., vndè eſt euidens, quod
dotatio non fuit facta à Matre de pro-
prio, ſed ſi quos creauit cenſus, & de-
bita pro integra ſolutione, in eius ma-
7 nibus remanſit tantumdem, quinimò
ſumma ſupèr exeedens ad effectum ve-
rificandi, dotationes, nec in minima
parte ſequutas fuiſſe de proprio.

Nèc obſtat, quod ex calculo dato
ad conſtituendum Patrimonium aui-
tum minuenda eſt quantitas frumenti
rubrorum 178. valutat. in ſcut. 534., ac
vini in ſalmis 150. appretiatis in ſcu-
tis 380., dùm non ſolùm excomputari
debet quantitas neceſſaria pro vſu Fa-
mi-

miliæ, ſed etiam deber defalcari pre-
tium vtriuſque, dùm præcipuè vinum
in Ciuitate Firmi regularitèr non exce-
8 dit iulios 12. pro qualibet ſalma, quià
præterquamquod quantitas frumenti
apparet ex aſſignatione facta in libris
publicis Ciuitatis à Franciſco auo
9 paulò antè obitum, qui benè probant
tàm valorem, quàm quantitatem, *Rota
dec. 421. num.6. part.14., & dec. 302.
num.2., & 3. part. 17. recent.*, ac de-
ſcriptio, ſeù aſſertum Inuentarium fa-
ctum extrà tempus legale à Maria Iaco-
ba percutit tunc proximam recolle-
ctionem, quod operatur, vt adhùc
detracta aliqua mediocri quantitate,
pro ſuſtentatione Familiæ remanebat
inſignis quantitas ad augendum Patri-
monium, etiamsi vinum æſtimari de-
beat ad rationem iuliorum 12. pro qua-
libet ſalma, ſuper quo tamèn pro parte
Mattheucci nulla fuit data probatio
pertingens tempus obitus Franciſci Pa-
lazzini, cum pretium tempore præſen-
10 ti ob vberem recollectionem, aùt ex
alia cauſa nihil inferat ad illud iuſti
tunc currentis; Vlteriùs conſiderabant
DD. vim non ſtare in diminutione cal-
culi in ſcut. 100., vel etiam biſcentum,
cum ſufficiat ad effectum, de quo agi-
11 tur, quod Patrimonium aſcenderet ad
ſc. 6500., ne filiæ cenſerentur in vlla
parte dotatæ de proprio.

In ordine autem ad valorem Ferri
habemus Teſtes deponentes in genere,
quod negotium erat pingue, ac nota-
bilis valoris, itaùt ex illo alia Loca
Prouinciæ Marchiæ prouiderentur *Sum-
mar. Sororis num.* 10. *litt. A. B. C.*,
& Mattheuccius non exhibet libros ne-
gocij, quinimò informationibus datis
in præteritis propoſitionibus, ſuppoſi-
tum fuit per Defenſores eiuſdem, quod
12 ex ijſdem libris non poſſet aſcendere
ad ſcut. 1600. *Summar. Replicationis
num. vnico*; Vndè non poteſt impu-
gnari valor ſaltem in dicta ſumma ad
Text. in cap. per tuas de probat., *& leg.
cum ſe C. de tranſact. de Angel. de con-
feſs.lib.3.quæſt.* 20. *num.*8. *Rot.dec.*81.
num.9. part.19. rec.

Debita negocij non poſſunt dinume-
rari ad minuendam capitale; cum ha-
beri etiam debeat ratio de Creditis,
quæ in quolibet negotio præſumuntur
13 adeſſe, præcipuè in odium recuſantis
exhibitionem librorum, *Mel. obſeru.49.
num.24. Rot. deciſ. 591. num.3. coram
Cerro, & dec.533. num. 22. part. 19.
rec., & dec.62. num.8. poſt Conſtantin.
ad Statut. Vrb.*

His nihilominùs prætendebant De-
fenſores Mattheucci addenda eſſe
ſcut. 200. pro funere, ac veſtibus lu-
gubris ſcut. 300. pro dote materna
ſcut. 400. pro acconcio ſcut. 100. pro
legatis, & alia ſcut. 95. debit. Catha-
rinæ; Verùm quidquid ſit de dd. par-
titis, quas Scribentes pro ſororibus
impugnabant, neque hæc viſa fuerunt
DD. releuare, cum computatis omni-
bus partitis ſupra recenſitis vna cum
dotibus, debita non excedunt ſc.7755.
itaùt ſemper verùm ſit, adhùc ſupereſ-
ſe conſiderabilem ſummam ad comple-
mentum ſcut. 9095. relictorum in hæ-
reditate Franciſci, fortiùs cum Maria
Iacoba diù adminiſtrauerit bona, nul-
lo confecto Inuentario, nec reddita
ratione; Vndè ſtari potiùs debet pro-
bationibus adductis pro parte Soro-
rum, & præualere debet præſumptio,
eaſdem dotatas fuiſſe ex bonis pater-
nis, ſeù auitis, quamuis ex diuiſione
14 geſta poſtquam Maria Iacoba admini-
ſtrauerat per tot annos hæreditatem,
appareat vnicuique obtigiſſe ſolummo-
do ſc. 1100. iuxtà firmata *in dec.* 1254.
num. 4. *coram Emerix Iun.*, & alibi
paſſim.

Et ità vtraque &c.

Giennen. Erectionis
Collegiatæ.

Lunæ 2. Iunij 1704.

ARGVMENTVM.

Subreptitia, & obreptitia declaratur Gra-
tia erectionis Cappellaniarum in Col-
legiatam, quià reticitum fuit Pontifi-
ci Teſtatoris præceptum illi non ſup-
plicandi pro immutatione, ac Patroni
Iuramentum præſtitum pro dicti præ-
cepti

cepti obſeruantia, necnon Iuris eligendi Cappellanos pertinentia ad eoſdem Cappellanos infimùl cum Patrono vnicum obtinente ſuffragium; Et falsò expoſitum fuit, auctos fuiſſe redditus, Oppidumque eſſe conſpicuum, & populatum.

SVMMARIVM.

1 *Gratia derogatoria eſt ſubreptitia, ſi reticitum fuit præceptum Teſtatoris non obtinendi derogationem.*

2 *Itèm ſi omiſſa fuit explicita narratio præſtiti iuramenti de non impetrando Gratiam.*

3 *Itèm ſi obtenta fuit ſuppreſſio Cappellaniarum, reticita Iuris eligendi Cappellanos pertinentia ad eoſdem Cappellanos.*

4 *In Gratia Tertio præiudiciali narratiua debet eſſe talis, vt ab expreſſis perneceſſe inferatur ad non expreſſa.*

5 *Quando mutatio fit in melius, Teſtatoris voluntas potiùs aſſiſtere, quam reſiſtere præſumitur.*

6 *Difficiliùs Pontifices inducuntur ad concedendas Gratias contra Teſtatoris voluntatem expreſſè repugnantem.*

7 *Diſcretiua diſpoſitio in vno caſu facta denotat contrariam diſponentis voluntatem in reliquis, de quibus non fuit diſpoſitum.*

8 *Obreptitia eſt Gratia erectionis Eccleſiæ in Collegiatam, ſi fuit expoſitum, auctos fuiſſe redditus, qui decreuerunt.*

9 *Item ſi expoſitum fuit, Oppidum non continens vltra 380. habitatores, & ſubiectum Iuriſdictioni Caſtri eſſe conſpicuum, & refertum Populi quantitate.*

10 *Ad obtinendam erectionem in Collegiatam requiritur, quod Oppidum ſit conſpicuum, & refertum quantitatè Populi.*

11 *Cathedræ non in Syluis, ſed in Locis populatis inſtituuntur.*

12 *Status mutatio fieri nequit inauditis intereſſe habentibus.*

DECISIO LVII.

MEndus Benauides ex Comitibus Sancti Stephani, anteà Epiſcopus Segobien., & poſteà Carthaginenſis fundauit in loco de Caſtelar Oppido Ditionis Familiæ Eccleſiam dicatam Diuo Iacobo, ac ad maiorem Diuini Cultus augumentum, ac Subditorum vtilitatem inſtituit, præuia licentia Ordinarij, in dicta Eccleſia 25. Cappellanias, nempè vnam maiorem, & duodecim alias Cappellanias partitèr maiores, & reliquas duodecim minores; diuerſa autem munia Cappellanis iniunxit, voluit enim, vt quinque ex maioribus, vnus legeret Decretales, alter Decretum, tertius Theologiam, quartus Rhetoricam, quintus verò eſſet Magiſter Cappellę; Septem autèm ex minoribus, vnus doceret Doctrinam Chriſtianam, legere, Scribere, & Abacum, alter doceret Grammaticam minorem, tertius eſſet Organiſta, & reliqui quatuor pollerent cantu figurato, omnes autem iſti duodecim, quibus diuerſa onera incumbebant, debebant eligi per Concurſum, ſuffragante etiam Vniuerſitate Cappellanorum; Ad reliquas autem Cappellanias mandauit, Patronum præſentare debere, quo non ſequuto Ius præſentandi deuolui deberet ad Vniuerſitatem Cappellanorum; Iuſpatronatus verò reliquit Didaco de Benauides Comiti S. Stephani, & eius Succeſſoribus.

Ità autèm fundator conuenit perpetuam obſeruantiam diſpoſitorum vt ordinauerit, Patronos pro tempore non potuiſſe contenta in fundatione in minimo alterare, quinimò præcepit, vt ſtatim, ac ſucceſſiſſent, deberent, præſtare Iuramentum de manutenendo, & obſeruando omnia in fundatione, & Conſtitutionibus ordinata, nec de impetrando Gratiam, ſeù Bullam Apoſtolicam contra diſpoſita, & si concederetur etiam Motu Proprio ſub quauis forma, vt illa non vterentur.

Deuènit Iuſpatronatus ad modernum

num D. Comitem S. Stephani, qui etiam præſtitit Iuramentum ſecundum formam à Fundatore ſtabilitam: Verùm pro maiori decore dictæ Eccleſiæ obtinuit eius erectionem in Collegiatam à San. Mem. Innocentio XII. cum Capitulo, Choro, & alijs Inſignijs, qui inſimùl indulſit, vt Prior dictorum Cappellanorum in poſterum eſſe deberet Abbas, & prima Dignitas, quodque eius prouiſio fieri deberet à Sede Apoſtolica ad Patroni præſentationem alias verò 24. Cappellanias in Canonicos creauit, & præſeruauit fauore eiuſdem D. Comitis Ius præſentandi ad eorum Canonicatus.

Recogitans autem, quod indecorum eſſet, quod quinque ex dictis Canonicis, vnus deberet eſſe Organiſta, & alij quatuor Muſici Cantus Figurati, proût in fundatione præſcribebatur, obtinuit ab eodem Pontifice aliam gratiam ſuper temporanea ſuppreſſione ad 20. annos ferè Canonicatuum, ac totidem Præbendarum, ad hoc, vt eorum redditus, ac quotidianæ Diſtributiones poſſent in bonis ſtabilibus inueſtiri, ex quorum redditibus ſuſtentari potuiſſent in poſterùm Miniſtri, qui præcitato oneri incumberent.

Prædictarum Litterarum exequutio directa fuit Ordinario Giennen., ac ſe opponente tàm Promotore Fiſcali operum pioſum, quam Capitulo Cathedralis, ac Curato Aldor de Caſtellar, Vicarius Generalis pronunciauit Litteras non eſſe èxequendas, cuius tamèn Sententia reuocata fuit à Nuncio Hiſpaniarum, qui demandauit Litterarum exequutionem, deuoluta tamen cauſa ad Rotam coram Me, præualuit Iudicium Vicarij mediante reſponſo emanato pro non exequutione Litterarum Apoſtolicarum.

Viſa enim fuerunt laborare vitio ſubreptionis ex duplici capite. Primò, quià fuit reticitum Pontifici, Fundatorem noluiſſe diſpoſita in minima parte alterari potuiſſe, aùt immutari, ac quod Patronus non poſſet ſupplicare Summo Pontifici, ſeù impetrare Bullam etiam Motu Proprio, ac quod ſuper præmiſſorum obſeruantia fuerat præſtitum Iuramentum, quibus poſitis, promanat ineuitabilis ſubreptio, cum ſi illa Pontifici innotuiſſet, difficiliùs Gratiam conceſſiſſet, vt de
1 reticentia præcepti Teſtatoris de non
obtinenda derogatione firmat *Cardin. de Luc. de Fideicomm. diſcurſ. 265. num. 5.*, *Rot. deciſ. 476. num. 4. coram Peutinger.*, *& deciſ. 41. num. 30.*, *& dec. 363. num. 23.*, *& 24. part. 10.*, *& deciſ. 186. num. 1.*, *& 2. part. 16.*
2 *recentior.*, & de omiſſione expreſſio-
nis Iuramenti de non impetrando gratiam *Felin. in cap. Conſtitutus num. 13. de Reſcript. Roman. Conſt. 326. num. 1. Seraphin. de Iuram. priuileg. 22. n. 12.*, *& 17.*

Neque in hoc ſolummodò ſiſtit ſub-
3 reptio, cum vlteriùs non fuerit ex-
preſſum Pontifici, quod duodecim ex dd. Cappellanijs darentur per Concurſum ab Vniuerſitate omnium Cappellanorum præfatæ Eccleſiæ Sancti Iacobi, itaùt Patronus non habeat, niſi ſimplex ſuffragium, ac teneatur ſe conformare voluntati maioris partis, cum non ſit credibile, quod ſi Papa ſciuiſſet hoc Ius eligendi ſpectans ad Cappellanos, proceſſiſſet ad erectionem Collegiatæ, & reſpectiuè ad temporalem ſuppreſſionem ſex ex præfatis Cappellanijs, inauditis, & non ſupplicantibus eiſdem Cappellanis, quinimò poſitiuè diſſentientibus *Clem. 2. de reb. Eccl. non alien. Corrad. in prax. Benef. lib. 7. cap. 8. n. 21. Turricell. de vnion. cap. 9. n. 141. Verall. deciſ. 346. part. 3. Rot. coram Merlin. dec. 837. num. 8.*, *& dec. 688. num. 2. part. 1.*, *& dec. 305. num. 5. part. 5. tom. 2.*, *& dec. 224. n. 9. part. 10. rec.*

Nèc prædictis expreſſionibus cenſetur ſatisfactum per illa verba ibi = *Quorum duodecim Cappellanorum prædictorum cum infraſcripto Patrono per Concurſum facienda, magis idoneum, & dignum ſemper præferendo, quem idem Patronus præſentare teneretur* = cum ex eo non reſultet planè, quod electio pendebat à voluntate maioris partis

Cap-

Digitized by Google

Cappellanorum, prout, clarè, & apertè, nec ſub inuolucro verborum requirebatur, ſed prorsùs videatur apparere totum Ius fuiſſe penès Patronum, proindèque non ſuffragatur, ſtante dicto præiudicio Cappellanorum, cum ad dictum effectum requiratur, vt ab expreſſis pernecesſè inferatur ad non expreſſa, *Rota deciſ.53. num.9. coram Priolo, & deciſ.12. num.3. coram Emerix Iun.*

Minùſque ad ſaluandam ſubreptionem ſufficiens viſa fuit reſponſio, quod cum dicta mutatio ſit in meliùs, ac maiorem decorem Eccleſiæ, ac Loci de Caſtellar. non debeat haberi in conſideratione contraria voluntas Fundatoris, quæ in hoc caſu præſumenda ſit potiùs aſſiſtere, quam reſiſtere, *Card. de Luca de Teſtament. diſc.72. num.15., & 16., cap. de Exequut. Teſtam. lib.3. cap.40. num.35., & 36., Lotter. de Re Benefic. lib.7. quæſt.43. num.67., Guidopap. deciſ.566., Rota in Romana, ſeù Ianuen. Legati prima Iulij 1697. §. Altera verò ratio, & §. Verùm hæc coram R. P. D. meo de la Tremoille*, quia cum Fundator ſpecificè ſibi ſoli, & non Succeſſoribus in Patronatu reſeruauerit facultatem alterandi, mutandi, aut reuocandi, cum cauſa, vel ſinè, debebat hoc ipſum exprimi in ſupplicatione, cum quando in aliquo expresſè repugnat voluntas Teſtatoris, difficiliùs Pontifices inducuntur ad concedendas Gratias præiudiciales, & contrarias eorum voluntati, ne alias retrahantur ab erogatione propriarum facultatum in fundationes Eccleſiarum, & Beneficiorum, *Kochier. ad Regulam Cancellariæ tit. de derogat. Iuriſpatronat. in Addit. litt.B., Amayden. de ſtylo Datariæ cap.15. §.15. num.128., & ſeqq., Rota deciſ.4. num.7. part.2. recent., & deciſ.372. num.4. part.17., & deciſ. 159. ſub num.2., & 3., & deciſ. 725. num.2., & 3. part.18. recent.*

Nec magis ſtringit reflexio, quod ſicuti Fundator cogitauit, quod Cappella poſſet erigi in Vniuerſitatem cum Priuilegio Apoſtolico, vel Regio, ac aſſenſum præſtitit tali erectioni, ex hoc inferatur, quod non fuerit adeò tenax Litteræ fundationis, quoniàm ex hoc potiùs DD. deſumpſerunt contrarium argumentum, ſi enim in hoc caſu conceſſit facultatem in meliùs reducendi, & in reliquis ſibi ſoli reſeruauit facultatem mutandi, cenſendum eſt in non expreſſis prohibuiſſe, *Rota deciſ. 36. num.11. part.16., & deciſ.601. nu.31., & ſeqq. part.19. recent.*

Ad faciliùs tamèn aſſequendam fauorabilem reſolutionem addebant Defenſores Promotoris Fiſcalis non carere Literas etiam vitio obreptionis, non ſolùm quia fuit expoſitum, reddituς fuiſſe auctos, quando potiùs decreuerunt, ſed etiam quia fuit expoſitum, Oppidum fuiſſe conſpicuum, ac refertum quantitate Populi, prout requiritur ad obtinendam erectionem in Collegiatam, iuxtà *Text. in Clem. grauis de Sentent. Excomm., Card. de Luca de Præemin. diſc.9. num.11., Corrad. in Praxi Benefic. lib.2. cap. primo num.6., 7., & 21., Rota deciſ.685. num.1. coram Cerro deciſ.258. num.9., & deciſ. 283. num.1. part.7. recent.*, quando è conuersò apparet non continere, niſi 380. Habitatores, & eſſe ſubiectum Iuriſdictioni Caſtri S. Stephani: Verùm in hoc DD. non fuerunt concordes, licèt enim valdè dubitauerint, redditus fuiſſe potiùs diminutos, quam auctos, animaduerterunt tamèn, quod ſicuti Fundator inſtituit in hoc Loco 25. Cappellanias cum deſtinatione ſex Magiſtrorum, ſeù Lectorum, cum totidèm Muſicis, impereeptibile eſt, quod locus non numeret, niſi 380. Habitatores, nec ſit refertus Populo, & Familijs Ciuilibus, ac Illuſtribus, qui Studijs operam darent, cum clarum ſit, quod Cathedræ, non in Syluis, ſed in Locis Populatis inſtituantur, *Vital. in dicta Clement. grauis de Sentent. Excomm. num.56., Rota deciſ. 258. num.3., & 4. part.7. recent.*

Ob id tamèn cenſuerunt audiendos etiàm fuiſſe Habitatores, quibus erat Ius quæſitum, vt eorum filij edocerentur

tur à Cappellanis, & non à Mercenarijs, quia poteſt dari caſus, quod in futurum etiàm non adſint, ratione enim
12 talis intereſſe mutatio fieri non poterat, abſque eorum Citatione, *Card. in Clem. Statutum nu.7. in fine de Elect.*, *Corrad. in Praxi Beneſic. libr.2. cap.1. num.16.,* & *22., Rota deciſ.484. nu.14. coram Buratto*.

Et ità vtraque &c.

Giennen. Erectionis Collegiatæ ſuper Attentatis.

Lunæ 2. Iunij 1704.

ARGVMENTVM.

Reſcriptum ſuſpenſiuum Signaturæ Iuſtitiæ retrotrahitur ad diem Sententiæ, etiam inappellabilis, & reddit attentata omnia poſt appellationem geſta.

SVMMARIVM.

1 *Geſta poſt interpoſitam appellationem ſunt attentata.*

2 *Appellatio admiſſa cum clauſulis ſuſpenſiuis à Sententia de ſui natura inappellabili per reſcriptum Signaturæ Iuſtitiæ retrotrahitur ad diem Sententiæ, & reddit attentata omnia poſt illam geſta.*

3 *In lite concernente titulum honorificum omnia geſta poſt interpoſitam appellationem veniunt purganda, poſthabita diſtinctione præiu'icij tertio reſultantis, vel non.*

4 *Sententia reuocatoria alterius vulnerantis viam exequutiuam Litterarum Apoſtolicarum eſt appellabilis.*

5 *In Cauſa appellabili Iudex à quo non valet appellationi deferre ad effectum deuolutiuum tantùm.*

DECISIO LVIII.

Præſuppoſita Facti Serie latè recenſita in contemporanea mea Deciſione ſuper Negotio principali, planè proceſſit etiam reſolutio ad fauorem Promotoris Fiſcalis contra D. Comitem Sancti Stephani pro purgatione attentatorum.

Quia cum poſt interpoſitam appella-
1 tionem à Sententia Reuerendiſs. Nuncij reuocatoria alterius Officialis Epiſcopi Giennen. deuentum fuerit ad erectionem Cappellæ Sancti Iacobi in Collegiatam innegabilitèr conſtàt de attentatis, vt *in cap. Non ſolum de Appellat. in ſexto, leg. Appellationi Cod. de Appellat., Lancellott. de Attentat. appellat. pend. in præfat. num.86., Rota deciſ.140. num.9. part.19. rec.,* & *in Hildeſimen. Attentatorum 3. Iulij 1700. §. Quod autem coram R. P. D. meo Caprara.*

Maximè quia etiam Tribunal Signaturæ Iuſtitiæ iteratè reſcripſit *de appellatione circumſcriptis omnibus geſtis poſt Sententiam Reuerendiſſimi Nuncij*, & Auditor Sanctiſſimi, ad quem ſucceſſiuè per Comitem S. Stephani fuit habitus recurſus, remiſit quidèm ad noſtrum Tribunal cognitionem huiuſmodi attentatorum, ſed cum clauſula, quæ videtur importare ſuſpenſiuam appellationem, nempè ſeruata in reliquis diſputatione fundationis circa onera, *Summario num.5.*, vndè tale reſcriptum
2 retrotrahitur ad diem lati Decreti, & reddit attentata omnia geſta poſt Sententiam, etiamſi non fuiſſet de ſui natura appellabilis, *Rota deciſ.132. nu.2. coram Cerro,* & *deciſ.181. nu.4. par.16.,* & *deciſ.200. num.5. part.19. rec.,* & *in citata Hildeſimen. Attentatorum 13. Nouembris 1700. coram R. P. D. meo Caprara.*

Nec obſtat, quod appellatio non fuerit admiſſa à Reuerendiſſimo Nuncio, niſi in deuolutiuo, & quod cum attentatum non tendat in præiudicium alicuius Tertij, præuia fructuum reſtitutione, ſed in nudo nomine Canonicali, ac in aſſumptione habitus, & ſic in mera honorificentia, non ſit procedendum rigorosè ad purgationem attentato-
3 rum; quoniam cum lis verſaretur ſupèr erectione in Collegiatam, & ſic principalitèr ſuper titulo honorifico, omnia geſta poſt interpoſitam appellationem veniunt purganda abſque vlla diſtinctione præiudicij, quod Tertio reſultat, vel non *Rota deciſ.233. num.2.* co-

coram Ottbobon.,& huc procedit,quamuis Iudex non admiſiſſet appellationem, niſi in deuolutiuo, quin cum non adeſt acquieſcentia, ac acceptatio partis contrariæ, vt erat caſus *in Legionen. Canonicatus ſuper Attentatis* 11. *Aprilis coram R. P. D. meo Scotto*, dùm
4 Cauſa erat appellabilis, ex quo fuerat per Ordinarium vulnerata via exequutiua Litterarum Apoſtolicarum, & Reuerendiſſimus Nuncius dictam Sententiam reuocauerit, vt firmat *Scacc. de Appellat. quæſt.*17. *limit.*9. *num.*38., *Rota coram Buratto deciſ.*37. *in fine, & deciſ.*58. *num.*10. *coram Gregor.*, non
5 erat in eius poteſtate deferre appellationi ad effectum deuolutiuum tantùm, vt notat *Franc. in cap. Conſtitutus* 45. *num.*19. *in fine de Appellat.*, *Rota deciſ.*828. *num.*5. *coram Cerro*, & alibi paſsim.

Et ità vtraque &c.

Legionen. Beneficij.

Veneris 13. *Iunij* 1704.

ARGVMENTVM.

Ex Collatione facta per Datariam Canonicatus vacati per obitum Subcollectoris cum ſubſeqnuta Prouiſi poſſeſſione reſultat probatio reſeruationis aliorum Beneficiorum eiuſdem Subcollectoris vigore Regulæ 5. Cancellariæ.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apoſtolicæ, quando apparent in omnibus iuſtificatæ,celerem expoſcunt exequutionem.*
2 *Subcollectoratus probatur etiam per Teſtes.*
3 *Subcollector ſemper vnicus præſumitur.*
4 *Ex Collatione facta per Datariam Canonicatus vacati per obitum Subcollectoris cum ſubſequuta Prouiſi poſſeſſione reſultat probatio reſeruationis aliorum Beneficiorum eiuſdem Subcollectoris vigore Regulæ 5. Cancellariæ.*
5 *Beneficij valor probatur per Teſtes ad perpetuam examinatos, ſi Gratia non fundatur in valore.*

DECISIO LIX.

ISidorus Fernandez Roſales obtinuit à Sede Apoſtolica duo Beneficia ſimplicia, primum Archipresbyteratum nuncupatum in Loco *Sancti Michaelis del Camino*, aliud verò in Villa Cæſani, vacata per obitum Antonij Aluarez Miranda Subcollectoris Apoſtolici, ac mihi directa Litterarum exequutione, fauorabilis eidem Iſidoro exorta eſt reſolutio.

Quoniam Litteræ Apoſtolicæ, quan-
2 do apparent in omnibus iuſtificatæ celerem exequutionem expoſcunt ad *Text. in cap. Si Capitulo verb. Exequatur de Præbend. in ſexto*; De quo ambigi non potuit, cum de Subcollectoratu conſtiterit ex depoſitionibus Teſtium, qui-
2 bus etiam probari dictum munus firmat *Rota deciſ.*1020. *num.*6., *& ſeqq. coram Emerix*,quod autèm fuerit etiam vnicus Subcollector probatum reman-
3 ſit nedùm ex præſumptione, quod ſemper talis præſumitur, niſi contra ium probetur *Rota deciſ.*283. *num.*8. *coram Durano, & deciſ.*519. *num.*5. *coram Cerro, & in Compoſtellana Beneficij* 27. *Iunij* 1703. §. *Nullatenùs coram R. P. D. meo Muto*, verùm etiam, ex quo Dataria contulit etiam Canonicatum per
4 obitum eiuſdem Subcollectoris vacatum, cum ſubſeqnuta poſſeſſione Prouiſi, quibus poſitis dubitari non valet, quin intret reſeruatio vigore Regulæ 5. Cancellariæ etiam Beneficiorum, de quibus agitur, vt dixit *Rota in Burgi S. Sepulchri Beneficij* 12. *Iunij* 1702. §. *Reſeruatis coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*.

Quo verò ad valorem per non exceſſum in ducat. 24.,& vna cum incertis in ducat. 40. reſultauit ex Teſtibus datis, *Summario num.*3., qui, cum non con-
5 ſticuatur fundamentum Gratiæ in valore, probant etiam ſi ſint examinati ad perpetuam, vt *in Vrgellen. Canonicatus* 28. *Aprilis currentis Anni* §. *Quod tandèm coram Me*.

Et ità per contradictas.

Hortana Præheminentiatum.

Lunæ 16. Iunij 1704.

ARGVMENTVM.

Manutentio debetur primæ Dignitati Eccleſiæ Cathedralis in poſſeſſione celebrandi cum aſſiſtentia duorum Canonicorum inſeruientium pro Diacono, & Subdiacono, præcipuè quando eſt legitimo munita titulo.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio poſſidenti non denegatur.*
2 *Poſſeſſio acquiritur ex ſubſequuta acquieſcentia, vbi præceſſit contradictio.*
3 *Teſtis vnicus contra producentem probat.*
4 *Duo Canonici tenentur aſſiſtere primæ Dignitati pro Diacono, & Subdiacono.*
5 *Poſſeſſio munita titulo legitimo debet manuteneri.*
6 *Conſtitutio Synodalis obligat etiam Canonicos.*
7 *Renunciatio liti facta per Collitigantem inducit præſumptionem mali Iuris, etiam quoad alios reluctantes.*

DECISIO LX.

CVM hodiè conſuluiſſem DD., *An Priori Eccleſiæ Cathedralis Hortanæ ſolemnitèr celebranti in ſolemnioribus diebus danda ſit Manutentio in Poſſeſſione, ſeù quaſi exigendi aſſiſtentiam duorum Canonicorum pro Diacono, & Subdiacono*, ad fauorem Prioris informantis orta eſt reſolutio.

Conſtitit enim de eius poſſeſſione longæua, & plùſquam præſcripta ex depoſitione plurium Teſtium omni exceptione maiorum, inter quos adſunt
1 duo Canonici; Vndè non poteſt illi denegari manutentio, ad vulgat. *Text. in §. Retinendæ inſtit. de interdict.*, *Gutier. quæſt. Canonic. lib. 2. cap. 21. ſub num. 147. in fine*, *Ciarlin. controu. 204. num. 18., & ſeqq.*, *Oſaſch. deciſ. 99. num. 49., & 50.*, *Rota deciſ. 522. nu. 1., & ſeqq.*, *& deciſ. 542. num. 4. coram Bich.*, *& in Vrgellen. Seruitutum 15. Martij 1697. §. Ratio enim coram bon: me: Vrſino*, quod admitti debet, etiamſi Teſtes in contrarium examinati aſſerant, quod aliquandò celebrauerit cum aſſiſtentia Cappellanorum, ac quod Canonici, quando illi inſeruierunt, contradixerint, quoniam illi non deponunt, id accidiſſe in Feſtiuitatibus ſolemnioribus, de quibus eſt controuerſia, ſed in alijs minoribus, ad quem effectum ſolummodò fuerant erectæ Cappellaniæ iuxtà Decretum Epiſcopi Gozzadini, *Summario num. 6. litt. A.*, quod non excludit, vt in ſolemnioribus tale onus aſſumere non debeant Canonici, ex quorum contradictione, cum ſubſequuto tamen effectu præteriti ſeruitij, ac
2 acquieſcentia, efficacior potiùs redditur Poſſeſſio ad fauorem Prioris, *Gloſ. in leg. Qui luminibus verb. forma, ac ſtatum ff. de ſeruit. Præd.*, *Poſth. de Manut. obſeru. 53. num. 28.*, *Venturin. conſil. 20. num. 34.*, *Rocca diſputat. Iur. cap. 167. num. 46.*, *Adden. ad Gregor. deciſ. 126. litt. E.*, *& in dicta Vrgellen. Seruitutum 15. Martij 1697. §. Minùſque releuat, & 13. Iunij 1698. §. Paritèr coram bo: me: Vrſino.*

Validiùſque, cum vnus ex Teſtibus exaduerſo inductis deponat cauſam reluctantiæ non proueniſſe, ex quo detrectabant propriam obligationem, ſed ex quo *non eraſi parato qualche Canonico più anziano, che li ſarebbe toccato per Turno*; Vndè videtur abſolutè, & generalitèr ex eo probata obligatio reſi-
3 dens in Canonicis pro præſtatione dicti ſeruitij, *Adden. ad Buratt. dec. 298. la 6.*, *Rota coram Dunozett. Iunior. deciſ. 812. num. 12.*, *& coram Celſo deciſ. 150. num. 6.*, *& in recent. deciſ. 36. num. 4. par. 19.*

Quæ tamen clariora redduntur ab aſſiſtentia Iuris, cum in Cæremoniali Epiſcoporum *lib. 2. cap. 17.*, ſtatuatur, vt primæ Dignitati poſt Pontificalem, ſolemnitèr celebranti in Feſtiuitatibus
4 ſolemnioribus debeatur aſſiſtentia duorum Canonicorum pro Diacono, & Subdiacono, quod etiam declarauit Sacra Congregatio Rituum, & nupertimè *in vna Abellina 17. Decembr. 1695.* data *Summario num. 5.*, & relatis anti-

quio-

quioribus firmant *Garz. de Benef. par. 3. cap. 2. num. 495.*, *Ciarlin. controu. 204. num. 2.*, *Barboſ. in Summ. Apoſtolic. deciſ. collect. 92. num. 4.*, *& de Canonic. cap. 34. num. 3.*, vndè eò fortiùs dicta poſſeſſio, tanquàm legitimo titulo ſuf-
5 fulta, debet manuteneri, vt *in Illerden. Proceſſionum ſuper Manutentione 21. Martij 1703. §. Faciliùs coram Me.*

Generalibus Conſtitutionibus Eccleſiæ adſtipulatur etiam particularis; In Diæceſana enim Synodo ſub Epiſcopo Gozzadino edita vſque de Anno 1629. apertiſſimè cauetur, quod abſente Epiſcopo, Prior teneatur peragere Sacras Functiones in Feſtiuitatibus ſolemnioribus, eique teneantur aſſiſtere duo Canonici, quorum vnus inſeruiat in Officio Diaconi, & alter Subdiaconi, proindèque ſemper extitit obligatio in Ca-
6 nonicis, dùm ad illam inducendam ſatis eſſet ſola dicta Synodalis Conſtitutio, *Maſſobr. de Synod. cap. 4. num. 77., & ſeqq., Gauant. in verb. Synodus Diæceſana num. 65., Rota deciſ. 74. nu. 20., & 36. coram Zaratt., & coram Cerro deciſ. 544. num. 11., & in Calagurritana Decimarum de Tuiſtriglios 18. Martij 1695. §. Quinimò* remouetur coram *Reuerendiſſimo Domino Decano*, idque agnouerunt plures ex Canonicis, qui acceptato Iudicato A. C. Aldrouandi liti renunciarunt, quod magnum præ-
7 ſtat fomentum mali Iuris etiam quoad reluctantes, & contumaces.

Et ità vnica &c.

Colonien. Canonicatus.

Lunæ 23. Iunij 1704.

ARGVMENTVM.

Impetrans Beneficium à Sede Apoſtolica, ſi non iuſtificet expoſita, gaudere non debet impetratis.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta cum Beneficio ficto, & ſine vllo redditu non ſuſtinetur.*
2 *Vel ſine cauſa.*
3 *Arbitrium regulatur à Iure.*
4 *Litteræ laborantes patenti vitio obreptionis non ſunt exequendæ, præſertìm ad commodum exiſi Impetrantis.*
5 *Collatio Beneficij in titulum perpetuum probat illius qualitatem.*
6 *Epiſcopus non præſumitur, quod voluerit aliquem promouere ad Ordines ſub titulo ficto.*
7 *Epiſcopus ordinans aliquem ſub titulo ficto tenetur de proprio illi conſtituere Patrimonium.*
8 *Spiritualia locum non occupant, & ideò fundari poſſunt Beneficia ſub diuerſis inuocationibus etiam abſque Altari particulari.*
9 *Teſtes non coarctantes negatiuam non infringunt probationes deſumptas ex Collationibus, & promotionibus ad Sacros Ordines.*
10 *Erigere pia Legata in beneficium eſt ſolius Epiſcopalis Iuriſdictionis.*
11 *Neque id peragi ab alio valet præſuppoſitiuè contra voluntatem Fundatoris Legatorum piorum.*
12 *Ordinatio facta per Epiſcopum ad titulum Beneficij perpetui non conualidat illius erectionem nullitèr factam, niſi probetur ſcientia nullitatis erectionis.*
13 *Declara Concluſionem poſitam nu. 11., vt procedat, quando per Inſtrumentum fundationis conſtat de contraria voluntate Fundatorum, ſecùs verò ſi de illa non appareat.*
14 *Ex pluribus Collationibus factis ab Epiſcopo de aliquo Beneficio reſultat approbatio circa illius erectionem nullitèr factam.*
15 *Ius conferendi Beneficia poteſt ad Inferiorem ſpectare, ſiuè ex Priuilegio, ſiuè ex fundatione, ſiuè ex alio titulo.*
16 *Cauſa permutandi Beneficium, nulla grauior dari poteſt, quam ſeruitium, & vtilitas Eccleſiæ.*
17 *Permutatio Beneficij de pertica nullius, aut modici redditus non valet cum Beneficio pinguiori.*
18 *Explicatur deciſio 276. num. 6. par. 19. recent.*
19 *Approbatio permutationis facta à Superiore in ſui præludicium tollit omnem fraudis ſuſpicionem.*

20 Im-

20 *Impetrans tenetur rigoroſè expoſita iu-
ſtificare, nec turbidis probationibus
iuuatur.*

DECISIO LXI.

RETinens Waltherus Auſſen Canòni-
catum, & Præbendam in Eccleſia
Collegiata Sancti Cuniberti Coloniæ,
illum reſignauit, ac permutauit coram
Ordinario cum ſimplici Beneficio ſub
Inuocatione S. Saluatoris in Eccleſia
Parochiali S. Pauli retentum per Ioan-
nem Paulum Chriſt, defuncto autem
paulo poſt Walthero eius Canonica-
tum impetrauit à Sede Apoſtolica, tan-
quam adhùc vacantem Hercules Fran-
ciſcus Schonebergh ſub duplici expreſ-
ſione, nempè quod permutatio fuerit
1 facta cum Beneficio, & ſine vllo reddi-
tu contra diſpoſita in celebri Conſtitu-
2 tione Pij IV. in ordine *la* 163., aut ſine
cauſa, prout requiri videtur per *Text.
cap. Quæſitum 5. de rer. permutat., No-
uarr. in Summ. Bullar. part. 1. com-
ment. 3. nu. 7., Gaiz. de Benefic. par. 11.
cap. 4. num. 44., & ſeqq., Gonzal. ad Re-
gul. 8. Cancellariæ gloſs. 14. num. 32.,
Rota deciſ. 163. num. 5. coram Duran.,
& deciſ. 380. num. 2. coram Priolo*, expe-
ditiſque Literis earum exequutionem
obtinuit à Iudice de partibus, idem
tamen conſequi non valuit à Rota,
cuius arbitrio remiſſa fuit paritio Lite-
rarum à Signatura Iuſtitiæ, cum hodie
reſponderent intrare arbitrium.

Illud etenim regulatur à Iure, *Gloſs.
3 in leg. Qualem ff. de recept. arbitr., Ro-
ta in Parmen. Beneficij 2. Ianuarij 1701.
§. Cum enìm coram R. P. D. meo Scotto*,
quo fit, vt quotieſcumque Literæ non
ſunt iuſtificatæ, quinimò laborant pa-
4 tenti vitio obreptionis, nullo pacto ve-
niunt exequendæ, præcipuè ad com-
modum Impetrantis à Iure exoſi, &
abhorriti, *Rota in Barchinonen. Bene-
ficij 14. Aprilis 1698. §. Quamuis, &
ſeq. coram R. P. D. meo Anſaldo, & in
Leodien. Canonicatus 4. Decembr. 1699.
§. Primo coram bon: mem: Iacometto,
& in Vrgellen. Beneficij 15. Maij 1703.
§. Primo coram R. P. D. meo Decano, &
in Hipporegien. Beneficij 10. Februarij
currentis Anni §. Primo, & §. Hinc ſa-
tìs coram R. P. D. meo Muto.*

Et quidèm talis defectus eſt euidens
incipiendo in prima parte expoſito-
rum, cum non ſubſiſtat, Beneficium
permutatum eſſe fictum, ſeù vt vocant
de pertica, cum illud fuerit pluriès col-
latum per Rectores Parochialis S. Pau-
li in titulum perpetuum, quod maximè
5 confert ad eruendam propriam quali-
tatem Beneficij, *Gonzal. ad Regulam 8.
Cancellariæ Gloſs. 5. num. 11., Corrad.
in Prax. Benefic. lib. 1. cap. 2. num. 3., &
ſeq., Pax Iordan. tom. 2. lucubrat. 116.,
& tit. 36. num. 32., Rota in Biſuntina,
ſeù Baſilen. Parochialis 5. Martij 1700.
§. Idque comprobatur coram Reuerendiſ-
ſimo Domino meo Decano*, & quod plùs
eſt multotiès Prouiſi fuerunt ordinati
per Epiſcopos ad titulum talis Benefi-
cij, vſque ab Anno 1664.; Illi enìm
præſumuntur, optimè informati de ſta-
6 tu Beneficiorum ſuæ Diæceſis, nec eſt
credibile, quod promouiſſent ad Or-
dines ſub tali titulo, ſi effectiuè non
præextitiſſet iuxtà *Text. in cap. Ordines
de Offic. Ordin. in ſexto, Card. de Luca
de Benefic. diſc. 90. num. 12., Rota de-
ciſ. 280. num. 8., & deciſ. 285. num. 9.,
& deciſ. 374. num. 8. coram Bich., &
deciſ. 30. nu. 11. part. 18. recent., & in
Montis Regalis Prioratus 2. Maij 1701.
§. Tùm, & magis coram R. P. D. meo
Anſaldo*, aliàs fuiſſent obnoxij ad con-
7 ſtituendum Patrimonium de proprio
ordinatis ſub titulo ficto, & inſubſi-
ſtenti, iuxtà *Text. in cap. de Præbend.*,
& decernitur per *Sac. Concilium Tri-
dentinum cap. 2. ſeſs. 21. de Reformat.*,
& tradit *ibidèm Barboſ. num. 34., Fa-
gnan. in cap. Cum ſecundum num. 64.,
& ſeqq. de Præbend., Panimoll. deciſ. 14.
annot. 2. num. 39.*

Hinc non releuant depoſitiones Ædi-
lis, & Prouiſorum prædictæ Eccleſiæ
aſſerentium non reperijſſe in Libris, &
Archiuio eiuſdem Eccleſiæ extare Al-
tarè, ſiuè Titulum S. Saluatoris, cum
plura Beneficia poſſint fundari ſub di-
uerſis Inuocationibus, abſque Altari
8 particulari, quin imò etiam abſque vl-
lo onere, cum Spiritualia locum non
oc-

occupent, *Duaren. de Sacr. Eccleſ. miniſtr. lib.2. cap.8. in fine*, *Lotter. de Re Benefic. libr.1. quæſt.22. num.46.*, *&* *quæſt.30. num.4.*, *Card. de Luca de Iurepatronat. diſc.13. num.1.*, *&* *8.*, *Rota coram Pænia deciſ.1394. num.6.*, *&* *deciſ.1334. num.3.*, *&* *deciſ.206. nu.6. part.13. recent.*; Idque magis oſtenditur, ex quo prædicti Teſtes non coarctent negatiuam erectionis Beneficij, ac exiſtentiæ Altaris S. Saluatoris, ſaltèm ante renouationem Eccleſiæ, quin imò alter ex illis videtur admittere realitatem tituli, & aſſignationem quorumdam
9 Legatorum piorum, licèt conſiſtentium in bonis litigioſis, & intricatis, & per conſequens ex his non videtur infringi poſſe probationem orientem, tàm ex collationibus Beneficij factis per Parochos, quàm etiam ex promotionibus ad Sac. Ordines expletis per Epiſcopos, *Bart. in leg. Actor nu.2. Cod. de probat.*, *Rota deciſ.118. num.3. par.18. rec.*, *R. P. D. meus Anſaldus in addit. ad deciſ.68. num.52. coram Eodem*.

Quibus præſuppoſitis ceſſat obiectum, quod ſicuti Rectores, Parochiæ non valuerunt erigere prædicta pia Legata in Beneficium, cum hoc ſit ſolius
10 Iuriſdictionis Epiſcopalis, *Lotter. de Re Benefic. lib.1. quæſt.5. num.41.*, *&* *ſeqq.*, *Rota coram Buratto deciſ.224. num.2.*, *&* *coram Dunozett. Iunior. deciſ.101. eodem num.2.*, ità nec id valuerint peragere præſuppoſitiuè per viam
11 collationis, & contra voluntatem Fundatoris Legatorum piorum, *Rota deciſ.99. num.12.*, *&* *13.*, *&* *deciſ.111. num.7. coram Roxas*, *&* *in Hydrutina Cappellaniæ 10. Maij 1697. §. Adhùc coram R. P. D. dell'Olmo*, ac quod prædictam nullitatem non potuerit conualidare Ordinario ad Sac. Ordines ad ti-
12 tulum Beneficij facta per Ordinarios non probata in illis ſcientia nullitatis erectionis, *Garz. de Benefic. part. prima cap.2. num.106.*, *Rota coram Buratto dicta deciſ.224. num.6.*, *&* *deciſ.952. num.6.*, *&* *983. per totam coram Emerix Iunior.*; Quoniam prædicta vrgerent, ſi re integra, & per Inſtrumentum fundationis conſtaret de qualitate Legatorum piorum, ac de
13 contraria voluntate Fundatoris, ſecùs verò, quando de illa non apparet, tali enim caſu tanquàm in neceſſariam conſequentiam, ne Ordinarij tenerentur alere de proprio Ordinatos, ac illos ordinaſſe ſine vero titulo, cenſentur approbaſſe prædictam erectionem factam
14 per Parochos, præcipuè ſtantibus non vno, ſed multiplicibus actibus collationum, *Gonzal. ad Regul.8. Cancellariæ Gloſſ.5. num.54.*, *Amoſtaz. de Cauſis pijs lib.3. cap.2. num.17.*, *Lara de Anniuerſ.*, *&* *Cappell. lib.2. cap. primo num.54.*

Nec neceſsè viſum fuit rimari validitatem collationum factarum per Parochos, cum id modò non ſpectet ad præſentem quæſtionem, quæ eſt ſolummodò ſuper præexiſtentia Beneficij, cum cæteroquìn nouum etiam non ſit, quod Ius conferendi ſpectare poſſit ad
15 Inferiorem, ſiuè ex Priuilegio, ſiuè ex Fundatione, ſiuè ex quouis alio titulo, *Garz. de Benefic. part.5. cap.4. num.2.*, *Gonzal. ad Regul.8. Cancellar. gloſſ.21. num.34.*, *Rota in Leodien. Iuriſdictionis 11. Aprilis 1698. §. Pariter coram Rmo D. meo Decano*.

Oſtenſa primi Expoſiti inſubſiſtentia, nec minùs Gratia potuit ſuſtineri ex defectu cauſæ in permutationibus faciendis coram Ordinario, cum non ſolùm Prouiſus defecerit in dicta probatione, ſed contrarium erutum fuit ex eodem proprio fundamento; Cum enim Waltherus eſſet Senex, & ſic minùs aptus ſeruitio Eccleſiæ, ac Reſidentiæ annexæ Canonicatui, nulla maior vtilitas Eccleſiæ poterat adeſſe, quàm illi præficere Iuuenem validæ, & robuſtæ ætatis, qui dicto muneri indeſinentèr incumberet, proindèque nulla
16 grauior cauſa poteſt dari tranſcendens ſeruitium, ac vtilitatem Eccleſiæ, *Garz. de Benefic. part.11. cap.4. nu.45.*, *Azor. Inſtitut. Moral. part.2. libr.7. cap.3. quæſt.4.*, *Piring. in Ius Canonic. libr.3. tit.19. num.25.*, *Tondut. quæſt. Benefic. part.2. cap.4. §.9. num.29.*

Neque fraudem, aut dolum conclu-
17 dit inæqualitas redditiuum inter Canoni-

nicatum, & Beneficium, vt videtur ad-
mittere, *Rota deciſ.276. nu.6. part.19.
recent.*, quia præter quam quod præ-
dicta Decisio loquitur de Beneficio de
pertica nullius, vel modici valoris,
idemque non conſtat in præſenti, ſola
inæqualitas reddituum, niſi concurrant
aliæ cauſæ ſuſpicionis, & fraudis non
18 poteſt annullare permutationem, cum
minor redditus poſſit compenſari cum
grauioribus oneribus, quæ Beneficio
dimiſſo inſidebant, *Paſſerin. in cap. vni-
co num.27. in fine de rer. permutat. in
ſexto, Rebuff. in Prax. tit. de permutat.
nu.42., Dart. de Benefic. ſect.10. cap.4.
§. Duo ſuperſunt, Azor. Inſtitut. Mo-
ral. part.2. lib.7. cap.29. quæſt.18., &
quæſt.30., Rota deciſ.2. num.65., Ton-
dut. de Penſion. cap.18. num.16., Ko-
chier. de Permutat. part.3. cap.1. nu.6.,
& ſequen.*, & egregiè de more *R. P. D.
Seuerol. apud Palm. Nep. allegat.300.
nu.35., Rota deciſ.2. de rer. permutat.
in antiquis*.

Quæ magis comprobantur, non ſo-
lùm ex quo permutatio fuit admiſſa à
Superiore in ſui præiudicium, cum-
ſtante notiſſimo Indulto potuiſſet con-
ferre Canonicatum etiam in Menſibus
19 reſeruatis, quod tollit omnem doli, &
fraudis ſuſpicionem, *Geminian. in
cap. vnico num.23. de rer. permutat. in
ſexto, Petr. de Vbald. de Permutat. Be-
nefic. num. 31. inter Tractat. magn.
tom.15. part.1. fol.184., Menoch. lib.6.
præſumpt.78. num.4., Coraſ. de Bene-
fic. part.1. cap.9. num.9. in fine, Marg.
de Benefic. quæſt.3. num.1106., R.P.D.
Seuerol. citata allegat.300. num.32.,
& 33.*, ſed etiam quia verſamur contra
Impetrantem, penès quem non ſolùm
reſidet onus iuſtificandi rigoroſè expo-
20 ſita in proprijs Literis, ſed ſatìs eſt di-
ctas probationes reddi aliqualitèr tur-
bidas ad effectum, vt Poſſeſſor veniat
abſoluendus, vt *in deciſ.314. num.6.,
& ſeqq. part.18. recent., & in Medio-
lanen. Canonicatus 22. Aprilis 1701.
§. Qua diſtinctione coram Rmo Domino
meo Decano*.

Et ità vtraque &c.

Romana Tranſactionis,
ſeù Pecuniaria.

Lunę 23. Iunij 1704.

ARGVMEMTVM.

Tranſactio bona fide, & præcedente con-
ſilio S. Rotæ ad extinguendam litem in
ea vertentem afficit nèdum tranſigen-
tes, eorumque hæredes, verùm etiam
fideicommiſſarios, & declaratur ab ob-
ſeruantia vnius ex tranſigentibus, ac
Succeſſorum.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis habet exequtio-
nem paratam.*

2 *Tranſactio bona fide inita conſilio Rotæ
ad extinguendam litem afficit nèdum
tranſigentes, eorumque hæredes, ſed
etiam fideicommiſſarios.*

3 *Obligatio ceſſat ceſſante cauſa.*

4 *Debita pro recuperandis bonis contra-
cta ſolui debent ab eis, quorum com-
modo ceſſit recuperatio.*

5 *Tranſactio declaratur ab obſeruantia
vnius ex Tranſigentibus.*

6 *Et Succeſſorum.*

7 *Omiſſum in tranſactione cenſetur con-
ſultò omiſſum amplia, vt num.9.*

9 *Bona per fideicommiſſarios ſuppoſita
fideicommiſſis aſcendentium Domus
ab iſtis regulantur.*

DECISIO LXII.

AGitata diù Cauſa ſuper bonis fidei-
commiſſarijs Nob. Cinciæ Familiæ
inter Bernardum Sen. ex vna, & Chri-
ſtopharum, ac Felicem paritèr de Cin-
cijs ex alia de conſilio noſtri Tribuna-
lis, in quo lis pendebat, inita fuit tran-
ſactio concluſa per obitum Bernardi in-
terim defuncti cum Clitia vxore tam-
quàm tutrice, & curatrice Franciſci,
ac Michaelis Bernardi filiorum, in qua
vltrà ceſſionem multiplicorum Turris
in Preda, ac Caſtri Campanilis detra-
ctis portionibus, quæ debebantur pro
extinctione Montis Cincij iuxtà con-
ſenſum reportatum ab Emptoribus, &
à Summo Pontifice, promiſſa fuerunt
Franciſco, & Michaeli Bernardo an-
nua ſcut. mille ducentum in tot locis
Mon-

Montium, ac ſcut. centum octoginta pro penſione Domus.

Verùm quia iſta capitula non fuerunt ad Inſtrumentum publicum redacta, defuncta Clitia aſſumpſit tutelam, & curam Franciſci, & Michaelis Bernardi Valerius Sanctacrucius, cum quo ſtipulata fuit tranſactio etiam expreſsè confirmata à ſan. mem. Vrbano VIII. longè tamen minùs vtilis pupillis, cum loco dd. annuorum reddituum, tradita fuerint loca 156. Montis Farneſij, ac loca 90. Montis Annonæ: Vt aliqualitèr tamen compenſaretur damnum irrogatum Pupillis, ſupradicti Chriſtopharus, ac Fœlix promiſerunt conſignare Franciſco, & Michaeli Bernardo, eorumque deſcendentibus in infinitum ſc.250., aut in ſtabilibus, aut in locis Montium, & Cenſibùs ſtatim ac completa fuiſſent multiplica Falcognani, aut *di Teſta di Lepre*.

Fuit completum hoc ſecundum multiplicum; Vndè R. P. D. Seraphinus, alijque DD. fratres de Cincijs filij ſupradicti Franciſci Iudicium promouerunt coram A. C. Aldrouando contra D. Chriſtopharum de Cincijs deſcendentem à præfato Chriſtopharo Seniore pro conſequutione dicti annui redditus ſcut. 250., mandatumque obtinuerunt, quod hodiè DD. decreuerunt eſſe exequendum.

Illius namq; validitas fuit deſumpta
ex reuolutione actorum, iuſtitia reſul-
tauit à clara obligatione conſignandi
1 dictum capitale, quando diſiunctiuè
fuiſſet perfectum vnum ex ſupradictis
multiplicis, qua conditione adimple-
ta per perfectionem multiplici *di Teſta*
di Lepre eſt locus relaxationi mandati,
eiuſque exequutioni *Zacch. de oblig. Ca-*
mer. quæſt. 2. num. 4. Rot. poſt eundem
deciſ. 12. num. 1., & dec. 53. n. 2. coram
Cerro, & deciſ. 572. num. 4. part. 19. rec.,
2 non ſolùm contra Tranſigentes, eorumque hæredes, ſed etiam contra Poſſeſſores fideicommiſſi prætendentes ſe ad illud vocatos ex propria perſona, quandò prout hic, tranſactio inita fuit ſuper eius bonis bona fide, & præcedente conſilio huius Sacri Tribunalis ad extinguendam litem coram eo vertentem ad *Text. in leg. 1. ff. de tranſact., Spad. conſ. 279. num. 13. lib. 3. Cimocch. diſcept. 3. num. 35. Vrceol. de tranſact. quæſt. 50., num. 1., & ſeq., n. 24., & 25. Rot. poſt eundem deciſ. 34., num. 13., & deciſ. 42. num. 15., & dec. 517. num. 7., & 553. num. 10. part. 19. rec., & in Romana fideicommiſſi 2. Iunij 1692. §. Ea enim coram Reuerendiſs. Heruault, & in Vrbeuetana Primogenituræ 19. Iunij 1693. §. In nihilò coram R. P. D. meo Muto.*

Quin dicatur, quod dicta promiſſio
facta fuerit correſpectiuè ad onus ex-
tinguendi Montem Cincium aſſump-
tum per præfatos Michaelem, & Fran-
ciſcum, à quibus Cauſam habent Acto-
res ex quo aſſignamentum promiſſum
exiſtat in caſu, quo Cardinalis Bur-
gheſius non conſentiret, vt extinctio
fieret ex portione multiplici *di Teſta di*
Lepre, itaùt cum ex poſt extinctio fuiſ-
ſet facta per ſolum Chriſtopharum Se-
niorem, ac Caietanum filium tamquàm
3 ceſſante cauſa, ceſſauerit quoque pro-
miſſio ſupradicti aſſignamenti; quan-
doquidèm, præterquamquod ex con-
textu totius Breuis ſuper erectione
Montis apparet, quod onus illum ex-
tinguendi reſidebat penès Chriſtopha-
rum Seniorem, ac eius deſcendentes
Summar. Actorum num. 4. cum promiſ-
ſio fuerit facta ob reportatam ab Au-
ctoribus actorum renunciationem om-
4 nibus fideicommiſſis, ac ſi ab initio in
eiſdem ſucceſſiſſent ſoli Chriſtopharus,
& Fœlix, ipſi tantùm debent etiam te-
neri ad ſoluenda eius debita, cum qui-
bus dd. bona à Camera Apoſtolica re-
cuperarunt mediante tranſactione *Bel-*
lon. ſen. conſ. 7. num. 12. Gratian. dec.
Marchiæ 47. num. 15. Rota in Peruſina
reſtitutionis dotis 26. Iunij 1697. §. Nec
contrarium coram R. P. D. meo Ca-
prara.

Promiſſio autèm dicti annui aſſignamenti, ſi Cardinalis Burgheſius non præſtitiſſet conſenſum, vt cum portione dicti multiplici dimitterentur Montiſtæ, intantùm facta fuit, quia aliàs præſtito d. conſenſu ſpectare debebat

ad Pupillos tota vtilitas, quæ prouenire debebat ex tali extinctione, vt apparet ex §.32. d. tranſactionis, itaùt fructus annui, qui anteà ſoluebantur Montiſtis, ſolui debuiſſent inpoſterùm præfatis Franciſco, & Michaeli,& eorum ſucceſſoribus, & dicta conditio non ſoluendi ſi Cardinalis Burgheſius conſenſum præſtitiſſet extinctioni cum multiplico *di teſta di Lepre* reſpiciebat potiùs commoditatem, & vtilitatem Pupillorum, non autem præſeferebat onus, ac obligationem extinguendi dictum Montem.

Idque manifeſtauit obſeruantia ſubſequuta, dùm Chriſtopharus. & Caietanus filij, nedùm ſoli, & abſque vlla reclamatione proſequuti ſunt extinctionem Montis agnoſcendo priuatiuè obligationem penès ipſos inſidentem, ſed Chriſtopharus tàm nomine proprio, quàm Felicis fratris de anno 1650., & ſic de tempore, quo iàm in conſiderabili quantitate peregerat extinctionem, denuò promiſit dictum annuum aſſignamentum ſcut. 250. ex multiplico *di teſta di Lepre*, quandocumque exegiſſet eius fructus, quamuis
5 non peruenìſſet ad ſummam determinatam; Ex tali enim actu geſto à Chriſtophoro, qui erat vnus ex contrahentibus, & cuius iudicio in dubijs plurimum ſtandum erat *Card. de Luc. de Penſion. diſc.20. num.6., & 8. Rot. in dicta Peruſina reſtitutionis Dotis 26. Iunij 1697. §. Tùm ex eo cor. R. P. D. meo Caprara*, iuncta ſubſequuta obſeruantia
6 ſucceſſorum, exoritur declaratio vſque ab initio pactorum, ac promiſsionum in tranſactione comprehenſarum eo modo, quo obſeruatæ fuerunt *Valeron. de tranſact. tit.6. part.3. num.32. Rocc. diſput. iur. ſelect. cap.160. num.6 Rot. poſt Vrceol. de tranſact. dec.72. num.24. in fine, & deciſ.180. num.6. cor. Emerix iun.*

Neque minùs opponatur, quod in prima tranſactione inita cum Clitia conuentum fuiſſet, vt ex multiplicis Caſtri Campanilis, ac Turris in Preda, quæ Pupillis aſsignabantur, detrahenda eſſet portio pro extinctione Montis,
7 quia cum in ſecunda tranſactione nihil dictum fuerit de hac contributione ad extinctionem dicti Montis, hæc omiſſio cenſetur conſultò facta, ac inducta nouatio *leg. pacta nouiſſima Cod. de pact. Vrceol. de tranſact. quæſt.7. n.8., & Rot. poſt eundem deciſ.24. num.4., & deciſ.863. num.10. coram Emerix iun.*
8 quod magis oſtenditur, ex quo in ſecunda dicta tranſactione *in cap.6.* multiplicum Caſtri Campanilis aſsignatum fuit abſque dicto onere, & licèt expreſsè *in cap.5.* declaratum fuerit, detractionem fieri potuiſſe ex multiplico Caſalis Turris in Preda, quod pariter ad Pupillos ſpectare debebat, attamèn Chriſtopharus ſe obligauit ad illud reintegrandum intrà terminum annorum 17., dummodò id quod defeciſſet pro integra perfectione dicti multiplici non exceſsiſſet ſummam, quæ deſumebatur pro extinctione Montis; Vndè ex hoc videtur potiùs agnouiſſe propriam obligationem extinguendi Montem, ac iniuſtam perceptionem, dùm quod vna manu recipiebat à multiplico, altera tenebatur reſtituere *Rot. deciſ.54. num.9. part.18., & deciſ.573. part.19. rec.*

Demùm nec excipi poterat, quod promiſsio facta fuerit Franciſco, & Michaeli Bernardo, & per conſequens, quod per huius obitum ſine filijs deſcendentes Franciſci non poſsint agere niſi pro medietate, quia cum in §.14. tranſactionis conuentum fuerit, quod omnia bona tàm conſignata, quàm im-
9 poſterùm tradenda debuiſſent ex vtraque parte eſſe ſubiecta fideicommiſsis Aſcendentium Domus Ciciæ in caſu deficientiæ lineæ maſculinæ per obitum Michaelis Bernardi ſinè filijs, cenſetur inducta reciproca in eius portione ad fauorem filiorum Franciſci fratris, vt in terminis huius familiæ dixit *Rot. deciſ.649. num.2. part.4. recent. tom 3.*

Et ità Informantibus tantùm DD. Fratribus de Cincijs, D. autem Chriſtopharo pluriès laceſſito informare detrectante.

Fir-

Firmana Preuriaria ſuper Manutentione.

Veneris 27. Junij 1704.

ARGVMENTVM.

Mulier valide ſe obligat pro dotatione Filiæ, etiamſi eius obligatio excedat integram dotem, quando eſt decrepitæ ætatis, & habet pro medietate releuationem in bonis Viri.

SVMMARIVM.

1 *Mulier quoad bona extradotalia validè ſe obligat pro dotatione Filiæ.*

2 *Amplia vt quoad medietatem dotis validè ſe etiam poſſit obligare.*

3 *Obligatio Mulieris abſorbens integram eius dotem eſt nulla in totum.*

4 *Limita ſi Mulier ſit decrepitæ ætatis, & recipiat Alimenta in domo Viri, ſuper cuius bonis habeat releuationem, quia obligatio pro medietate ſuſtinetur.*

5 *Obligatio Mulieris eſt valida ſi ſit tuta in medietate dotis.*

6 *Accollatio importat debiti ſolutionem.*

7 *Exequutio non poteſt impediri per credita turbida, & altiorem requirentia indaginem.*

8 *Exequutio exceſſiua non poteſt ſuſtineri pro ſumma debita.*

9 *Quantitas, quæ per dinumerationem conſtat, non indiget liquidatione.*

10 *Exequutio quando non eſt effectuata poteſt ſuſtineri pro ſumma poſtmodum decurſa, quamuis adſit exceſſus in mandato, ſi illud fuit relaxatum pro fructibus decurſis, & decurrendis.*

11 *Iudicium eſt validum, ſi in eo fuerunt citati principaliter ſolummodo Intereſſati.*

DECISIO LXIII.

IN Matrimonio contracto intèr Ioſephum de Tancredis, & Juniperam filiam Alexandri Diſcreti, aſsignatum fuit in dotem filię à prædicto Alexandro, etiam in ſolidum accedente Delia vxore Prædium in Territorio Seruiliani in vocabulo *S. Luciæ* valoris ſc.1350. pro rata tamen ſcut.1000., ac pro alia rata ſcut 350. Joſeph ſponſus in ſe accollauit duos Cenſus ſimilis ſummæ impoſitos de annis 1662., & 1663. fauore Monaſteriorum S. Catharinæ, & S. Mariæ Pacis Terræ S. Victoriæ cum obligatione etiam ſoluendi fructus in quantitate ſcut.20. in annum.

Cùm autem idem Alexander de anno 1674. impoſuiſſet ſuper eodem Prædio S. Luciæ Cenſum in ſorte ſcut.200. fauore Monaſterij S.Catharinæ Montis S. Martini, ac alterum de anno 1675. in ſorte ſcut.100.ad fauorem quondam Marij Jaffei, Creditores prædictorum Cenſuum intentarunt iudicium aſſociationis contra Mariam Juniperam, & alios de Tancredis coram A. C. Perra, ac mandata obtinuerunt ſucceſſiuè etiam exequutioni demandata, perierunt cor. eodem Judice manutentionem, tàm Maria Junipera, quæ prætendebat habere obligata iura anteriora dotis Matris in ſcutis mille, quàm Tancredi pro prædictis Cenſibus ſcut.350.accollatis, ac in maiori parte extinctis, qui tamèn conceſsit ſolummodò manutentionem Tancredis pro dd. Cenſibus ſcut.350. accollatis, & extinctis, prædictæ autem Juniperæ pro ſcut.161.extrâdotalibus Deliæ matris, ac pro ſcut.500. medietatis dotis eiuſdem Deliæ, & ſic intotum pro decem ex tredecim partibus Prædij.

Prouocantibus autem partibus ad Signaturam Iuſtitiæ, ac mihi delegata cauſa, ad normam Commiſsionis exquiſiuii à DD., *an, & cui eſſet danda manutentio*, quam partibus hinc indè conceſſerunt iuxtà modum.

Et quidem cenſuerunt competere manutentionem Iuniperæ, nèdum pro ſcut.161. extradotalibus Deliæ matris, quæ in eius dotatione inſolidum acceſſerat cum Alexandro viro, cum in ordine ad dictam ſummam, ramquàm conſtitutam ex bonis extradotalibus,
1 ac reſpectiuè anteriorem nulla emergere poſſit difficultas, quia Delia validè ſe potuerit obligare in dotatione filiæ, per *Text. in leg. promittendo ff. de iur. dot., & in leg. final. Cod. ad Velleian. Card. de Luc. de donat. diſc.27. num.5. & diſc.50. num.11. Modern. ad Statut.*

Vrb. part. 2. annot. 46. art. 2. num. 196.
cum alijs cumulatis *in deciſ. 1249. n. 4.*
coram Emerix iun. ſed etiam agnoue-
runt idem ius illi competere pro medie-
2 tate dotis materne, quæ pro tali ſum-
ma validè potuit obligare iura ſua do-
talia ad fauorem filię *Boſſ. de Dot. cap. 9.*
§. 5. num. 39. Rocc. diſput. iur. cap. 112.
num. 10., & ſeq. Gratian. diſcept. 950.
num. 1. Rota deciſ. 949. num. 4. part. 19.
rec.

Quæ concluſio non potuit prætendi
inapplicabilis, ex quo mulier vnico
3 contextu ſe obligauit in contractu ab-
ſorbente totam eius dotem, in quibus
terminis ratione indiuiduitatis, ac enor-
miſſimæ læſionis corruit totus contra-
ctus *Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7.*
gloſ. 2. part. 6. num. 21., & ſeqq. Salgad.
labyr. cred. part. 2. cap. 4. num. 33., &
ſeq. Rota in Meleuitana Bonorum 7.
Maij 1694. §. Neque contractus coram
bo. me. Vrſino, & in Anconitana Pecu-
niaria, ſeù venditionis 16. Iunij 1698.
§. Denique coram Reuerendiſſimo D. meo
Decano; Siquidèm cum obligatio emiſ-
ſa fuerit à Matre ad fauorem filiæ, & de
præſenti mulier ſit octuagenaria, itaùt
inueriſimile ſit, eamdem tranſire ad ſe-
cundas nuptias, & recipiat honeſta ali-
menta in domo viri, ſuper cuius bonis
4 habet etiam releuationem, eius obliga-
tio non debet in totum corruere, ſed
pro medietate ſuſtineri *Card. de Luc.*
de Dot. diſc. 20. num. 10., & diſc. 95.
num. 11., & ſeqq. Maſſin. de confiſcat.
quæſt. 31. num. 116., Vrceol. conſult. 8.
num. 29. Vrſil. ad Afflict. dec. 154. n. 1.
Surd. deciſ. 164. num. 16. Rota in Roma-
na Cenſus 5. Decembris 1695. §. Eòque
magis coram R. P. D. meo Scotto.

Nec videtur dubitandum de tali re-
leuatione, cum de ea conſtet, nedum
ex depoſitione plurium Teſtium, ve-
rùm etiam ex iudiciali confeſsione
eiuſdem mulieris, quæ coram A.C. Pe-
tra allegauit Cauthelam Angeli ſuper
bonis viri excedentibus eius creditum,
vt in Summario Iuniperæ num. 15., &
num. 16. cum ſeqq., & ſic mulier eſt tu-
ta, pluſquam in medietate dotis, quod
ſolùm ſufficit ad ſuſtinendam eius
obligationem, *Rota cor. Arguell. dec. 71.*
num. 41., & 46., & deciſ. 217. num. 10.
part. 8. rec. Rot. in Romana Domus 15.
Decembris 1685. coram Benincaſa re-
lat. poſt Card. de Luca de Dot. deciſ. 6.
ſub num. 3., & in Romana Saluiani 22.
Iunij 1697. § Et tantò magis coram
R. P. D. meo Priolo.

Prætereà viſa fuit danda manutentio
Tancredis pro rata cenſuum ſcut. 350.
accollatorum, licèt non fuerint extin-
cti, niſi in ſcut. 250. cum enim præceſ-
ſerit accollatio, & conſtet de indubita-
6 ta anterioritate dd. Cenſuum, eſt debita
manutentio, cum ratione accollationis
cenſeatur integram ſummam fuiſſe ſo-
lutam, *Gratian. diſcept. 864. num. 4., &*
diſcept. 836. num. 23. Rot. poſt Cenc. de
Cenſ. deciſ. 559. num. 26., & coram
Emerix iun. dec. 46. num. 3.

E conuerſo pro reſiduo valoris Præ-
dij manutenendæ veniunt Moniales, &
Jaffeus pro eorum Cenſibus, cum tàm
Iunipera, quàm Tancredi, nulla ha-
beant iura anteriora, quibus ſe defen-
7 dere valeant aduersùs dd. creditores,
& tamen ad effectum, nè poſsint impe-
dire, ſeù retardare exequutionem iam
factam, ſufficeret, quod ſi quæ credita
haberent, eſſent turbida, & altiorem
requirerent indaginem, *Card. de Luc.*
de iudic. diſc. 44. num. 5. Rota dec. 124.
num. 4. part. 19. rec., & in Romana
Cenſuum, & Cambiorum ſuper Cauthe-
la Angeli 12. Iunij 1699. §. 1., & ſeq.
cor. R. P. D. meo Lancetta, & in Aue-
nionen., ſeù Vaſionen. Primogenituræ ſu-
per cauthela Angeli 12. Maij 1702.
§. Adhuc cor. R. P. D. meo Muto.

Nec poſſeſsio Monialium poteſt prę-
tendi ſpoliatiua, ex quo expediuerint,
ac etiam exequutioni demandauerint
mandatum de aſſociando pro fructibus
tàm decurſis, quàm decurrendis cenſus
ſcut. 300. quando conſtat illum pro me-
8 dietate fuiſſe extinctum, itaùt ratione
exequutionis iam peractæ neque ſuſti-
neri debeat pro ſumma debita, *Ridol-*
phin. in prax. cap. 6. num. 20. ad 24.
part. 1. Rota coram Buratt. deciſ. 91. per
totam, ibique Adden. num. 4., & 5. in
fin., & dec. 481. num. 5. part. 19. recen.

quia

quia cum etiam ex confeſſione Scribentis pro Junipera quoad fructus decurſos vſque in præſentem diem nullus adfue-
9 rit exceſſus, cum contenta in mandato correſpondeant annuis prętationibus præcedenter effluxis iuxtà vulgatam theoricam *Ias. in l.2. num.113. C. de iur. Emphyt. Rot. cor. ſa. me. Alex. VIII. dec.201. num.3., & deciſ 576. num.3. part 5., & dec.341. num.9. part.11., & deciſ.395. num.12., & ſeq. part.13. rec.* Et Moniales pro dd. fructibus adhùc non fuerint ſatisfactæ, exequutio hodiè non poteſt dici conſumata pro ſumma indebita; Vndè ſuſtineri debet pro fructibus verè debitis, & pro decurrendis in futurum ad ratam capitalis Cenſus ſcut.150. verè debiti, prout interpretari debet, quando pro illis exequutio adhùc non eſt effectuata, licèt
10 adeſſet exceſſus etiam in mandato *Scannarol. de Viſit. carcer. lib.3. cap.10. num.32. Rota deciſ.86. num 8. penès Poſth. de ſubhaſt., & deciſ.481. num.13. part.19. recen., & in Romana Cenſus 4. Martij 1697. §. Attamèn cor. Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Defectus verò citationis illorum de Tancredis non potuit haberi in conſideratione ad effectum canonizandi in totum ſpoliatiuam poſſeſſionem captam vigore mandati de aſſociando; Cùm
11 enim in dicto Iudicio ageretur principalitèr de præiudicio Mariæ Juniperæ, ſatis fuit citatio contra eamdem exequuta in quolibet actu prædicti Iudicij, *Gloſ. in leg. de vnoquoque verb. quær. cauſa ff. de Iudic. Alex. conſ.86. num.3. lib.2. Couar. pract. quæſt. cap.13. verſic. Hoc iure conſtare videtur. Amat. Panorm. reſol.32. num.2. Surd. conſ.256. n.14., Rota deciſ.456. n.5. cor. Roxas.*

Et ità in hunc modum reſponderunt.

Firmana Pecuniaria.

Veneris 27. Iunij 1704.

ARGVMENTVM.

Habetur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mulier non moleſtatur in bonis viri retentis, niſi oblationes excedant eius creditum anterius.*

2 *Et ſalua ſuæ dotis medietate.*

DECISIO LXIV.

PRo fructibus Cenſuum impoſitorum ad fauorem Monialium S. Catharinæ Montis S. Martini, & Marij Iaffei ab Alexandro Diſereto, ac etiam prò renouatione fideiuſſionis, de quibus latiùs mentio habetur in alia mea hodierna deciſione ſuper manutentione, Creditores obtinuerunt mandata de aſſociando ad prędium S. Luciæ retentum à Iunipera, ac alijs de Tancredis, quarè Iunipera, quæ in aſſignatione d. prædij in propriam dotem habebat obligatam etiam Deliam de Diſeretis matrem, obtinuit mandatum contrà eandem pro liberatione a moleſtijs, ſalua tamen medietate dotis in ſcut.480., vnde fuit per Deliam allegata Cauthela Angeli pro tota eius dote ſcut.950. obtinuitque coram me diſputari dubium *An, & in qua ſumma Cauthela Angeli eſſet ſeruanda itaut mandatum A.C. eſſet exequendum*, & DD. exiſtimarunt illam eſſe ſeruandam pro medietate dotis.

Quià quoad Creditum in genere mulier deſumit anterioritatem vſque ab anno 1648. Vnde in excluſionem tàm aſſignationis prędij factæ ex poſt ad fauorem Iuniperæ, quàm dd. Cenſuum impoſitorum de annis 1674., & 1675.
1 nequit moleſtari, niſi oblationes excedant eius Creditum iuxtà notam praxim de qua *Card. de Luc. de Dot. diſcurſ.203. num.11. Rot. coram Emerix Jun. deciſ.690. num.5.* Verumtamèn cum antedicta Delia ad computum dotis habuerit ex bonis viri ſcut.50., & aliam medietatem iam obligauerit ad fauorem Iuniperę filiæ, promittendo, vt dictum eſt, euictionem ſupranominati prædij *di S. Lucia* eidem in dotem traditi, & quoad dictam ſummam conſtat de validitate eius obligationis iuxtà auctoritates cumulatas in citata mea deciſione §. *Et quidem cum ſeqq.* Cauthela non venit ſeruanda, niſi pro reſi-
2 ſidualibus ſcutis 450., quæ conſtituunt reliquam medietatem eiuſdem dotis, & quam non potuit obligare ad fauo-

rem

rem filiæ *Rot. deciſ. 550. num. 13. coram Bieb.*

Et ità vtraque &c.

Montis Faliſci Legitimæ.

Lunæ 30. Iunij 1704.

ARGVMENTVM.

Filij præteritio aut realis, aut perſonalis reddit nullum Teſtamentum patris, ad quod tamen ſuſtinendum ſufficit, quid minimum iure inſtitutionis fuiſſe relictum filio, cui remanebit actio ad ſupplemētum, ſeù ad conſequutionem portionis ex omnibus corporibus hæreditarijs, in quibus, & non in nominibus Debitorum Legitimam recipere tenetur.

SVMMARIVM

1 *Dos materna non imputatur in legitimam debitam ex bonis paternis.*

2 *Teſtamentum patris eſt nullum ob filij præteritionem realem, aut perſonalem.*

3 *Ad ſuſtinendum Teſtamentum patris, ſufficit, filio quid minimum iure inſtitutionis fuiſſe relictum.*

4 *Filio debetur legitima in triente omnium bonorum paternorum.*

5 *Quoties in hæreditate adſunt ſtabilia, aut aliæ res, non tenetur filius recipere legitimam in nominibus Debitorum plerumque litigioſis, & infructiferis, ſed ei debet aſſignari ſuper corporibus hæreditarijs.*

6 *Legata pia, & profana non minuunt legitimam.*

7 *Legitima ſuper quolibet corpore hæreditario pro indiuiſo cum hærede debetur.*

8 *Illam non retardat exiſtentia crit alieni, cum onere cuius bona tranſeunt in Legitimarium, &* num. 9.

10 *Hæres contrauenient praecepto Teſtatoris cadit ab omni commodo hæreditatis.*

DECISIO LXV.

FRanciſcus Cataneus in Teſtamento, cum quo deceſſit, hæredem inſtituit Ventrem prægnantem Annæ Romantiæ vxoris, ſi maſculus naſceretur, ſin autem fœmina, Cæſarem de Santinis nepotem ſub certis oneribus, ac ſubſtitutionibus, filiæ autem iure inſtitutionibus, ac legitimæ reliquit dotem ſibi debitam ab Anna Romantia, ac etiam interuſuria dotalia ob retardatam ſolutionem dotis. In lucem prodijt fęmina nomine Bernardina, quæ prætendit dictum Teſtamentum fuiſſe nullum, tanquam infectum vitio præteritionis realis, ex quo fuiſſet inſtituta in re aliena, hoc eſt in dote materna, adhuc viuente matre, vel quatenùs deceſſiſſet illa, ſibi iure proprio ſpectaret,

1 nec in legitimam eſſet imputanda, vt in *deciſ. 848. num. 5. & deciſ. 866. n. 14. coram Merlin.*, quo caſu ſatis probata videtur opinio pro nullitate Teſtamen-

2 ti ob identificum effectum, quem operatur præteritio realis, ac perſonalis, juxtà doctrinam *Bald. in leg. ſcimus ſub num. 11. §. Quartò quæritur Cod. de inoff. Teſtam.*, & habetur in celebri *Romana de Mareſcottis impreſs. in recent. deciſ. 5. num. 4. & ſeq. & deciſ. 25. num. 11. par. 4. recent. tom. 2.*, & admittitur in *Romana Teſtamenti 2. Martij 1703. §. Haud obſtante coram R.P.D. meo Pio*. Intentauit judicium coram A. C. Aldrouando ſuper dicta nullitate, qui exiſtimans, quod licèt quoad dotem intrare poſſet dictum vitium realis præteritionis, & ſic mutare Teſtamentum, attamen quoad interuſuria dotalia etiam in minima

3 parte ad Teſtatorem ſpectantia, inſtitutio ſuſtineretur, remanente ſolùm filiæ actione ad ſupplementum, ſeù ad conſequutionem portionis ex quolibet corpore hæreditatis, vt firmat *Bald. in cap. per tuas num. 6. de probat.*, *Rota deciſ. 72. num. 7. par. 17. recent.*, & alibi paſſim, pronunciauit pro validitate dicti Teſtamenti, ac per caput ſeparatum declarauit, deberi filiæ legitimam in triente immunem ab omnibus legatis tàm pijs, quàm profanis per patrem relictis. Acquieuit prædictæ ſententiæ Bernardina, ac prouocante Cæſare, dubitaui: *An legitima debeatur*, & DD. ſenſerunt deberi.

Quandò namque dubitari non poteſt de filia-

4 de filiatione, vt in præſenti, legitima eſt omninò debita, & quidem in triente omnium bonorum paternorum, iuxtà vulgatum *Text. in* S. *primo Auth. de trient.*, *& ſemiſs.*, *& Auth. nouiſs. Cod. de inoff. Teſtam.*

Non obſtat, quod præfatus Franciſcus reliquerit filiæ fructus dotales, qui ſibi debebantur ex cauſa retardatæ ſolutionis dotis, ac proindè filiæ non competat actio ſupèr alijs bonis hæreditarijs patris: ſiquidèm præterquamquod non docetur de quantitate talis crediti, cum debitores prætendant ad nihilum teneri, ex quo aluerunt vxorem, & filiam viuente patre, quotiès in hæreditate

5 adſunt ſtabilia, ac aliæ res, non tenetur filius, vel filia recipere legitimam in nominibus debitorum, plerumque litigioſis, & infructiferis, ſed ei debet aſſignari ſuper corporibus hæreditarijs, *Menoch. conſ.* 982. *num.* 13., *Cardin. de Luca de legitim. diſc.* 26. *num.* 13., *Rota coram Peutinger. deciſ.* 8. *num.* 4., *& deciſ* 430. *num.* 30. *& deciſ.* 96. *num.* 9. *&* 10. *coram Priol*

Nec aduerſatur, quod adhuc non ſit firmatus ſtatus hæreditarius, & deducendum ſit æs alienum; Etenim præterquamquod in ordine ad legata pia, &

6 profana per Teſtatorem relicta, eadem tanquam detractiones voluntariæ non poſſunt minuere legitimam *cap. relicta* 12. *quæſt.* 4., *Spino de Teſtam. num.* 60., *& ſeqq.*, *Merlin. de legit. lib.* 2. *tit.* 1. *quæſt.* 10. *num.* 2., *Manſ. conſult.* 324. *num.* 24. *R. P. D. meus Anſald. in addit. ad deciſ.* 10. *num.* 38., *& ſeq. coram eodem.* Argumentum vrgeret, quatenùs Bernardina peteret legitimam ſuper certo corpore, vel in certa quantitate, eum tunc firmandus prius eſſet ſtatus hæreditarius; Secùs verò, quando, proùt hic, inſtat pro legitima in quota ſuper

7 quolibet corpore pro indiuiſo cum hærede, quia eum dicta quota tranſeat cum ſuo onere æris alieni ſuper bonis hæreditarijs exiſtentis, non poteſt im-

8 pediri ſub dicto prætextu eius conſequutio *Rota deciſ.* 117. *n.* 6. *poſt Merlin. de pignor.*, *& deciſ.* 378. *num.* 11. *coram Cerr. & deciſ* 65. *num.* 14. *coram Priol.*, *& deciſ.* 387. *num.* 6. *& ſeq. coram Manzaned.*

Ex quo deſcendit reſponſio ad id, quod obijciebatur etiam ex parte Alexandri, & Flauij Felicis fratrum Cæſaris, quod videlicèt, cum Ioannes pater Franciſci Teſtatoris inſtituiſſet hæredem Bartholomæam eorum matrem vnà cum dicto Franciſco, & Antonio altero filio, priùs ſeparari debuiſſet portio illis debita ex perſona matris antequam deueniri poſſit ad aliquam determinationem ſuper competentia legitimæ; Cum enim dicta bona tranſeant, vt dictum eſt, in legitimariam, eum one-

9 re euictionis fauore fideicommiſſi, dicti fratres poterunt proſequi eorum inſtantiam pro immiſſione coram Iudice Ordinario, vt de facto illam intentarunt, non verò poſſunt interìm impedire aſſequutionem legitimæ, quæ ceſſabit ſuper bonis euictis, obtenta ab illis immiſſione.

Præterquamquod dicta exceptio non videtur deducibilis à Cæſare, cum ipſe ſit hæres, & adminiſtrator hæreditatis, cum onere illam augendi ex fructibus, & cum facultate in caſu, quo non habeat filios nominandi aliquem ex fratribus, ac nepotibus, cum conditione, quod priùs iàm ipſe Cæſar, quàm eius fratres renuncient omni prætenſioni, quam potuiſſent habere ſuper eius hæreditate etiam vigore cuiuſcumque Teſtamenti, aut fideicommiſſi; Vndè oritur, vt cum ipſe iam ſuſceperit adminiſtrationem, & acceptauerit diſpoſitionem Teſtatoris, ſemper illi obſtaret

10 eius præceptum, cui nequit ampliùs contrauenire, ſed religioſè illud ſeruare debet, nè aliàs decidat ab omni commodo hæreditatis, vt firmat *Rota deciſ.* 462. *num.* 1. *par.* 19. *recen.*

Et ità vtraque &c.

Montis

Montis Peluſij Pignoris Conuentionalis.

Veneris 4. Iulij 1704.

ARGVMENTVM.

Pignus conuentionale cum pacto illud quandocumque reluendi præſcribi non poteſt etiam per immemorabilem, ad differentiam eius, quod procedit in venditione facta cum pacto redimendi, nec pignoratarius valet excipere de retentione niſi pro credito vndequaque liquido.

SVMMARIVM

1 *In pignore conuentionali non intrat præſcriptio.*

2 *Neque per tempus immemorabile, &* num. 5. & 6. *aſſignatur ratio.*

3 *Ius redimendi conceptum verbis perpetuitatem denotantibus præſcribitur ſpatio 30., vel 40. annorum, &* n. 4. *datur ratio.*

7 *In contractu iurato requiritur præſcriptio 40. annorum.*

8 *Minor ætas tàm crediti, quàm viæ exequutiuæ præſcriptionem impedit.*

9 *Clericus bigamus ſubiectus eſt Conſtitutionibus laicalibus.*

10 *Bigamia incurſa poſt completam minorem ætatem non poteſt retrotrobi in præiudicium priuilegij iam quæſiti.*

11 *Ob ignorantiam in hærede præſumptam impeditur præſcriptio, vel illi datur reſtitutio aduerſus lapſum temporis ad reluendum.*

12 *Productio Inſtrumenti ad vnum effectum non probat ſcientiam aliorum inibi contentorum in producente.*

13 *Scientia Tutoris non probat ſcientiam minoris, ſeù pupilli.*

14 *Pignus reſtitui debet facto depoſito ſummæ debitæ.*

15 *Pignoranti ratione dominij concedenda eſt aſſociatio.*

16 *Pignus præſumitur datum in ſolutum ſi ſit valoris inferioris credito, & concurrat longa acquieſcentia pignorantis.*

17 *Pignoratario competit retentio etiam ſuper pignore pro alijs creditis.*

18 *Retentio non conceditur pro credito ſatiſfacto, vel illiquido.*

19 *Exactio fructuum crediti ceſſi probat legitimam ceſſionem, & Inſtrumentorum traditionem.*

20 *Factum Procurationis non præiudicat minori.*

21 *Reus poteſt deducere plures exceptiones etiam inter ſe repugnantes.*

DECISIO LXVI.

IOannes Lombardus vſque de Anno 1640. nuptui tradidit Paulam filiam Antonio de Amatis cum dote Ducatorum 2500. infraſcripto modo perſoluendorum, nempè, prò Ducat. 1000. aſſignauit creditum ſimilis ſummæ aduerſus Vniuerſitatem Montis Peluſij, pro Ducatis 700. dedit loco pignoris Prædium di *PozzoSalſo* cum pacto illud quandocumque reluendi; Ducat. 400. promiſit ſoluere intrà triennium; reſiduum verò in tot mobilibus.

Defuncto Ioanne de anno 1650. illi ſucceſſit Marcus Antonius nepos, tunc Infans, tanquam natus de anno 1644. qui de anno 1702. intentauit in Patribus, ac poſtea fuit proſequutus cor. A.C. Iudicium aſſociationis ad Prędium pignoratum, mandatumq; obtinuit, quod tamquàm validum, & iuſtum DD. autumarunt eſſe exequendum.

Quippè defectū viæ exequtiuæ, qui allegabatur contra validitatem mandati ob lapſum pluſquam 40. annorum (cum in reliquis validitas dignoſcatur ex actorum perquiſitione) corruere dignouerunt ex multiplici capite. Primò quià verſamur in pignore conuen-
1 tionali, in quo cum Pignoratatius non poſſideat pro ſe, ſed pro Domino, nullo modo poteſt intrare præſcriptio, vt firmat *Text. in leg. pignori ff. de vſucap.*, ibique latè *Bruneman.* extendens con-
2 cluſionem etiam ad præſcriptionem immemorabilem *Faber in ſuo Cod. lib. 4. tit. 18. deſinit. 4. & lib. 8. tit. 20. deſin. 19.*, *Merlin. de pignor. lib. 4. tit. 2. qu. 8. num. 8.*, *Harman. Piſtor. pract. obſeru. tit. de præſcript. obſeru. 1.*, *Menoch. conſ. 201. num. 49.*, *Werſembech. conſ. 8. n. 27.*, *Crinell. deciſ. Dolan. 21. num. 8.*, *& deciſ. 76. num. 6.*

num.6.& ſeqq.,Oſaſch.dec.115. num.12: & ſeq. Rota deciſ.894. num.19. coram Coerin.

Quarè extranei ſunt termini Iuris re-
3 dimendi, quod quamuis conceptum verbis perpetuitatem denotantibus, aſſerebatur præſcribi ſpatio 30., vel 40. annorum, *Polidor.Rip.obſeru.162. à n.1. ad 4. Merlin. Pignattell. controu.102. cap. 70. num. 31., Hermoſill. ad Lopez leg.42.gloſſ.1. tit.5.par.5. num.7.& 11. Staiban.reſol.40.num.37.& ſeqq.*, Gizz. *ad Capyc.Latr.deciſ.160.num.37.in fin., Manſ.conſult.309. num.1., Antonell. de temp.legal.lib.2. cap.89. num.2., Surd. deciſ.2. num.1.& 7.*, quia emens cum pacto redimendi eſt verus Dominus, &
4 ad eum ſpectat etiam omne commodum, & incommodum rei emptæ; Vndè nil mirum ſi in eo ſit locus dictæ præſcriptioni, *Card.de Luca de emphyt. diſcurſ. 40. num.11., & de empt.diſcurſ.2. num.2., & diſc.32. num.13., & diſc.39. num.7., Rota deciſ.683. num.6. coram Cerro, & deciſ.703. num.31.part.18.recent.*, quod non ſic eſt in recipiente pi-
5 gnus, cum eius dominium ſemper remaneat penès Debitorem, vt vltrà allegatos firmat *Tex.in leg.Pignus 8. C.de pignor.act.,Gobb.conſult.86.num.13.*ſub. Indèque deficiente titulo, ac credulitate, rem poſſeſſam ad ſe pertinere, adeſt obſtaculum tàm principio, quàm proſe-
6 quutioni prescriptionis *Thomat.dec.298. num.16.& deciſ.55. num.5. coram Emerix Sen.& deciſ.225. num. 19. part.13. recent.*

Secundò ceſſare præcognitum fuit obiectum, ex quo ſumus in contractu iurato, ad quem præſcribendum ſecundùm ius Canonicum, quod propter iuramentum ſeruari debet, requiritur
7 ſpatium 40. annorum, *Gratian. diſcep.2. num.1. & ſeqq., Rota coram Celſ. deciſ. 194. num. 4., & deciſ. 311. num.2., & ſeqq. par.10. recent.*, proindèque cum ſubducto tempore minoris ætatis Marci Antonij non fuerit effluxum dictum tempus, præſcriptio non poreſt cenſeri
8 completa etiam reſpecto viæ exequutiuę, quia minor ætas, non magis crediti, quam vię exequutiuę curſum interrum-
pit, *Carleual.de Iudic.lib.1. tit.3. diſp.4. num.20., Rota coram Zarat. deciſ. 75. num.13. & in Fauentina Dotis 3. Aprilis 1693. §. Nec præſtat coram Reuerendiſs. Manuel.*

Nec minor ætas computanda venit iuxtà Pragmaticam Regni, hoc eſt vſque ad annos 18., qua poſita eſſer elapſum tempus pluſquam ſufficiens ad præſcriptionem, & quod Marcus Antonius, licèt Clericus, non poſſit effu-
9 gere efficaciam dictarum Conſtitutionum ſtante bigamia ex *Tex.in cap.vnic. de Cleric. coniug. in 6., & cap. vnic. de Bigam. in 6., Antonell.de Iur., & oner. Clericor. lib. 1. part. 1. cap.3. num. 103. & 104.* quandoquidem cum bigamia fuerit incurſa poſt completum priuilegium minoris ętatis vſque ad annos 25.
10 illa non poteſt retrahi in præiudicium priuilegij Clericalis iam quæſiti, & radicati, & poſtquam illud cæpit habere locùm, præcipuè cum Bigamus habitu ſempèr remaneat Clericus argumento *Text in leg.1. ff. de pænis Abb.in cap.fin. num.1.& ſeqq. de ſent.excomm., Barboſ. de iur. Eccleſ. lib.1. tit. de priuil. Cleric. cap.39. num 70., Gratian. diſcept. 226. nu.1. & ſeqq.*, & in omnem caſum ſtante præſumpta ignorantia deſumpta ex qualitate hæreditaria, vel non potuit currere præſcriptio, vel dari debet re-
11 ſtitutio in integrum aduerſus lapſum temporis ad reluendum *Card. de Luca de ſeruitute diſc.87. num.6., Rot. coram Celſ.deciſ.194. n.8.& cor.Priol.deciſ.58. num.13. & 14.*

Scientia autem, quæ prærendebatur inducta ex productione Capitulorum matrimonialium contra Minorem vſq; de anno 1659. cenſeri non debet concludens; Non ſolùm quia Capitula fuerunt producta ad alium effectum nempè pro conſequendo credito ceſſo contra Communitatem Montis Peluſij, quod in præiudicialibus non præſefert
12 ſcientiam aliorum contentorum in Inſtrumento *Rota deciſ. 735. num. 19. par.18. recent., & in Neapolitana, ſeù Tricaricen.Iuris redimendi* 18.*Iun.*1703. *§.Nec ſcientia coram R. P. D. meo Lancetta*, ſed etiam quia ad ſummum dicta

ſcientia inducta eſſet in Turore, ſeù
13 Curatore, ex qua non benè infertur ad
illam pupilli, ſeù minoris, illique non
nncet, quando præſcriptio non fuit
completa de tempore Tutelæ, & Curę,
ſed illa finita adhùc ſupererant tot anni
ad præſctibendum *Alexan.conſ.89.n.10.
lib.2., Rocc. diſput.Iur.cap.140.num.15.
Rota deciſ. 173. num.16., & ſeqq. coram
Ottbobon.*

Exploſa inualiditate, non minùs firma
ſucceſſit iuſtitia, cum enim habeamus
clarum pactum quandocumque
redimendi pignus facto depoſito ſum-
14 mæ debitæ, Pignoratario debet pignus
reſtitui *leg. ſi cum venderet 13. vbi Ca-
ſtrenſ. num.4. ff. de pignor. act., Tira-
quell. de retract. conuent. §. 3. gloſ.vnic.
num.1. Theſaur. quæſt. for lib.2. qu. 72.
num.1., Rota deciſ.58. num.1. cor.Priol.*,
& pro effectu reſtitutionis ratione do-
minij, quod reſidet penès Pignorantem
15 concedendum venit mandatum de aſſo-
ciando *Bald in leg. Creditores num. 8.
Cod. de pignor., Rota poſt Merlin de Pi-
gnor. deciſ.76. num.13., & cor.Bich. de-
ciſ.391. num.1., & ſeqq. & deciſ. 177.
num.4. & 5. par.10. recen.*

Non obſtat, quod cum Prædium eſ-
ſet fortaſſe inferioris valoris credito,
dùm antea fuerat emptum pro Ducatis
630. *Summario Rei conuenti num.6.* iun-
16 cta acquieſcentia per tantum tempus
ioduci debeat præſumptio tacitæ datio-
nis in ſolutum *leg. res obligata ff. de le-
gat.1. Rota deciſ.99. num. 3. poſt Pacific.
de ſalu. interdict., & deciſ.117. num.8.,
& 9., deciſ.630. num.19. coram Dunoz.
Iun. & deciſ.370. num.20. & ſeqq. coram
Priol.*, quoniam obiectum dilutum fuit
ex facto, cum in dotatione non ſolùm
fuit aſſignata portio empta à Luca An-
geletto pretio ſupra expreſſo, ſed etiam
terrena empta ab alijs maioris capaci-
tatis *Summario Marci Antonij n. 1.*

Tandèm non potuit competere re-
tentio pro credito ceſſo contra Vniuer-
ſitatem Montis Peluſij, ex quo nun-
quam fuit facta ceſſio eiuſdem cum Re-
gio aſſenſu iuxtà conuenta in Capitulis
matrimonialibus, nec tradita documen-
17 ta iuſtificantia creditum, pro quo com-
petere retentionem etiam ſuper pignore
firmat *Cardin. de Luca de Regal. diſc.26.
num. 8., Rota deciſ.38. num. 6. part.18.
recentior.*, quia cum Antonius fecerit
quietantiam de tota, & integra dote
cum indiuiduali etiam declaratione =
d'hauere riceuuto li Ducati 1000. *aſſe-
gnati ſopra l'Vniuerſità di detta Città* =
videtur creditum deficere ſaltèm in illa
claritate, quæ exigitur, vt opponi poſ-
18 ſit de retentione *Rota deciſ. 646. n.39.
& 41. & deciſ.650. num.19. par.19. re-
cent.* eòque magis cum fuerit facta quie-
tatio non ſolùm de tota dote promiſſa,
ſed etiam *delle terze decorſe*; Si enim
non fuiſſent tradita Inſtrumenta neceſ-
19 ſaria, nec facta legitima ceſſio, non po-
tuiſſent exigi fructus; Ideoque ex his
oritur ſatiſfactio totiùs crediti *leg. pecu-
niæ, Cod. de ſolut., Rota deciſ.948. n. 2.
coram Emerix Iun. & deciſ 418. num.20.
par.19. recen.*

Nec efficaciam præmiſſorum euaſit
argumentum, quod agente de anno
1659. Amato pro dicto credito, Procu-
rator Marci Antonij oppoſuerit facien-
das fuiſſe priùs diligentias contra debi-
20 torem ceſſum; Etenim vltra, quod fa-
ctum Procuratoris non poteſt præiudi-
care minori *Rota deciſ.405. n.16 par.19.
recent.*, reſpondetur, quod Procurator
allegauit etiam quietantiam integræ
dotis, proindeque etiam ſi cumulauit
Beneficium excuſſionis non cenſetur
renunciaſſe exceptioni ſolutionis, &
quietantiæ cum Reo permiſſum ſit de-
21 ducere plures exceptiones quamuis
inter ſe contrarias, & repugnantes
*Bart. in leg. nemo num. 1. ff. de except.,
Decius in cap. Paſtoralis num.58. eodem
tit., Card. de Luc. de Iudic. diſc.2. n.15.
& diſcurſ. 15. num.1., Rota deciſ. 259.
num.7. cor. Bich.*

Et ità vtraque &c.

Digitized by Google

Ferratien. Fideicommiſſi.

Ven. 4. *Iulij* 1704.

ARGVMENTVM.

Detractiones Legitimæ, & Trebellianicæ licèt quotitatiuæ debentur in quantitate, quando bona non patiuntur commodam diuiſionem: Bona acquiſita poſt obitum fideicommittentis quando cenſeantur acquiſita ad commodum hæredis grauati.

SVMMARIVM

1 *Validitas ſententiæ reſultat ex reuolutione actorum.*

2 *Detractiones Legitimæ, & Trebellianicæ conſtituunt medietatem Aſſis.*

3 *Detractiones quotitatiuæ debentur ex qualibet gleba.*

4 *Pro detractionibus quotitatiuis non debet fieri condemnatio in pecunia.*

5 *Iudicis arbitrio relinquitur determinatio vnius corporis in cauſam detractionum, ne ſequatur communio in qualibet gleba.*

6 *Pro rata bonorum conſumptorum debet fieri condemnatio in pecunia non contradicente legitimario.*

7 *Semel in iudicio approbatum non poteſt amplius reprobari.*

8 *Legitimarius facit fructus ſuos.*

9 *Filij primi gradus faciunt fructus ſuos, nec imputant in Trebellianicam.*

10 *Debitor in ſumma maiori inutiliter agit contra creditorem pro ſumma minori.*

11 *Bona non deſcripta in Inuentario fideicommittentis non præſumuntur fideicommiſſaria.*

12 *Bona acquiſita ab hærede grauato nomine proprio non ſpectant ad fideicommiſſum, niſi pecuniæ ſint hæreditariæ, & Teſtator illas inueſtiri mandauerit.*

13 *Acquiſitio facta poſt plures annos ab obitu Teſtatoris cenſetur facta ex fructibus, & ad commodum grauati acquiruntur non autem fideicommiſſi.*

14 *Deſcriptio in Cataſtro non poteſt tollere dominium vnius ab oltero.*

DECISIO LXVII.

Sigiſmundus, alijque fratres ab Epiſcopo obtinuerunt immiſſionem ad bona fideicommiſſaria Ioannis Baptiſtæ, retenta per Monaſterium S. Gabrielis ex perſona Lucretiæ Monialis filiæ dicti Io. Baptiſtæ cum ſucceſſiua poſſeſſione, ac tranſactione ſuper fructibus, è conuerſo idem Monaſterium obtinuit per tres ſententias conformes RR. PP. DD. meorum de la Tremoille, Scotti, & Prioli canonizari detractiones ſibi debitas in ſcutis 4297. 80. cum ſucceſſiua condemnatione in dicta ſumma. Appellauit Sigiſmundus, & commiſſa mihi Cauſa cum clauſula, *conſtito de tribus*, propoſui hodiè dubium ad normam commiſſionis, & de tribus conſtare compertum fuit.

Validæ quippè præcognitæ fuerunt ex reuolutione actorum, ac etiam iu-
1 ſtæ, inſimùlque conformes, dum vna confirmat aliam, vt firmat *Rota deciſ.* 2. *num.* 4. *coram R. P. D. meo Anſaldo*, & *deciſ.* 481. *num.* 2. *part.* 19. *recent.* Depromitur Iuſtitia ex eo quod cum competeret Monaſterio ex perſona Lucretiæ filiæ fideicommittentis, duplex detractio, legitimæ ſcilicet, & Trebellianicæ, ac As hæreditarium conſiſteret in ſcutis 9953. 25. immerito ſequuta fuit condemnatio ad reſtituenda ſcuta 4297. 80. quæ ſunt medietas, quam
2 conſtituunt dictæ detractiones, iuxtà *Text. in cap. Raynutius de Teſtam. gloſſ.* 12. *in* §. *Si quis autem non implens de hæred. & falcid.*, *Rota deciſ.* 836. *num.* 1. *coram Emer. Iun. & deciſ.* 634. *num.* 2. *par.* 19. *recen.*

Hæc, quæ in ſe plana videbantur, non valuerunt infringi reſponſione, quod cùm prædictæ detractiones tamquàm quotitatiuæ, debeantur ex quolibet
3 corpore hæreditario, ſeù magis ſtrictè ex qualibet gleba *Craſſ. in* §. *Legitima quæſt.* 14, *num.* 1. *Rota deciſ.* 595. *n.* 14. *par.* 19. *rec.* non potuerit ſequi condemnatio in pecunia, ſed potiùs in aliquo corpore hæreditario *Bartol. in leg. ſuus*
4 *quoque num.* 10. *de hæred. inſtit. Eugen. conſ.* 3. *num.* 5. *lib.* 2. *Rota coram Peuting. deciſ.* 8. *num.* 4. quoniam deducta regula à prudenti Iudicantium arbitrio, cui in his caſibus dicta determinatio commiſſa eſt in ordine ad prædictam aſſignationem in vno, vel altero corpore

5 hæreditario, ne ſequatur intolerabilis
communio in qualibet minima parte
hæreditatis, vt firmat *Mangil. de imput. quæſt.* 102. *ſub num.* 39., *Rota deciſ.* 69. *num.* 17. *coram Cerr.* DD. animaduer-
terunt in præſenti caſu adfuiſſe in hæ-
reditate mobilia, ac ſemouentia liqui-
data in ſcuris 1526., quæ ampliùs non
adſunt, & in quibus indubitanter con-
demnatio ſequi debet in pecunia, vndè
non contradicente filia, ſeù Monaſterio,
cuius fauore inductum eſt, vt legitima
aſſignari debuiſſet in corporibus ad tol-
lendas difficultates, quæ oriri potuiſ-
6 ſent ſuper commoda diuiſione bono-
rum hæreditariorum, vel ex commu-
nione, benè potuit ſequi condemnatio
in pecunia *Merlin. de legit. lib.* 5. *tit.* 3. *quæſt.* 11. *num.* 30., *Harcman. Piſtor. quæſt.* 38. *num.* 21. *to.* 2., *Honded. conſ.* 66. *num* 20. *tom.* 2., *Pariſ. conſ.* 16. *num.* 71. *lib.* 2., *Ludouic. Bell. conſ.* 182. *num.* 2., *Rota deciſ.* 866. *num.* 6. *coram Merlin.*, *& deciſ.* 343. *num.* 15., *&* 16. *coram Dunozz. Iun.*, *& deciſ.* 6. *num.* 5. *coram Emer. Seq.*

Dictaque exceptio eò faciliùs vide-
tur reijcienda, quia iam per tres con-
formes ſequuta fuit condemnatio in
pecunia abſque vlla reclamatione Si-
giſmundi quoad dictum articulum,
ideoque ne cauſæ immortales reddan-
tur, nequit hodiè ampliùs poni in con-
7 trouerſia ad impediendam exequutio-
nem rei iudicatæ *Rota in Viterbien. Bono-
rum* 6. *Februarij* 1699. §. *Pariter coram
Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Ro-
mana Prælatura de Vecchiarellis* 5. *De-
cembris* 1699. §. *Fortiùs cor. R.P.D. meo
Anſaldo.*

Ceſſauitque reclamatio, quod contra
omnes Iuris noſtri regulas directè ſe-
quuta fuerit condemnatio perſonalis
Sigiſmundi, & fratrum, cùm mandata
relaxata non fuerint contra eoſdem niſi
tamquam poſſeſſores bonorum fidei-
commiſſi, & ſub tali titulo ſolummo-
modò demandata fuit contra illos exe-
quutio.

Nec poteſt impediri dicta conſequu-
tio detractionum, ex quo facta tranſa-
ctione, ac reſtitutis per Moniales fru-
ctibus perceptis poſt motam litem in
ſcut. 2500. conuentum fuerit, quod ſi
Moniales obtinerent, ſeù reporrarent
aliquas ſententias fauorabiles ſuper
prætenſis detractionibus ante illarum
exequutionem, terminari priùs deberet
liquidatio fructuum debitorum per Mo-
niales, ſuper quibus tranſigebatur, quæ
tamen liquidatio proſequi non potuiſ-
ſet, niſi poſt dictas ſententias, quando-
quidem cùm fructus, qui prætenduntur
percepti per Moniales., non excedant
ſcuta 2965., & iſtorum medietas non
eſſet reſtituenda cum ratione detractio-
8 num abſorbentium medietatem hære-
ditatis illos Monaſterium ſuos feciſſet,
vt loquendo de legitima, firmat *Pere-
grin. conſil.* 81. *num.* 20. *tom.* 1. *Rota dec.* 190. *num.* 2. *par.* 19. *recent.*, & de Tre-
9 bellianica debita filijs primi gradus *Ro-
ta deciſ.* 294. *num.* 3. *& deciſ.* 420. *n.* 9. *coram Priol. deciſ.* 895. *num.* 4. *& deciſ.* 967. *num.* 5. *coram Emerix Iun.*, & his
non obſtantibus fuerunt ſoluta per Mo-
niales ſcuta 2500. & vlteriùs ſint reſti-
tuendi fructus harum portionum poſt
retroceſſionem fideicommiſſi factam à
Monialibus, euidens redditur in mani-
10 bus fratrum ab Epiſcopo remanere
ſummam longè excedentem eius cre-
ditum, pro cuius conſequutione inuti-
liter agerent iuxtà regulam, de qua in
deciſ. 240. *num.* 11. *coram Celſ. & dec.* 481. *coram Emer. Iun.*, *& deciſ.* 380. *num.* 3. *par.* 16. *recent.*

Minuſque ſubſiſtit, quod Moniales
retineant duo prædia fideicommiſſaria,
itautnon poſſint vlteriùs conſequi pro
prætenſis detractionibus, quià cùm in
Inuentario non fuerint deſcripta, non
11 præſumuntur fideicommiſſaria, dum
illud probat negatiuam exiſtentiæ alio-
rum bonorum iuxtà *Text. in leg. fin. Cod. de Iur. deliber. Alciat. de præſumpt. reg.* 3. *præſumpt.* 34., *Rota coram Cerr. dec.* 392. *num.* 10. *in Romana fideicommiſſi de Mat-
teis* 29. *Aprilis* 1701. §. *Mox tenui co-
ram R.P.D. meo Muto, & in Maceraten. Fideicommiſſi* 16. *Martij* 1703. §. *Stabilita
coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*
Ceſſat tamen omnis difficultas, dum
primum Prædium fuit emptum per Tu-

tores

Digitized by Google

tores pupillæ poſt tres annos ab obitu Teſtatoris ; alterum verò fuit emptum poſt alios quatuor annos, vndè cùm fuerit reddita ratio omnium mobilium, & gemmarum, nec fuerit probatum adfuiſſe in hæreditate pecunias, cum quibus potuerint prædia comparari, prout opus eſſet probare ex parte Acto-
12 rum cum vlteriori præcepto illas inueſtiendi ad effectum, vt bona acquiſita nomine proprio cenſeantur ſpectare ad fideicommiſſum *Peregrin. conſ.31. n.10. tom.4. Cyriac.controu.620. num.29.Rota in Romana fideicommiſſi 12. Iunij 1702.*

§.*Nec magis vrget coram Me*, cum acquiſitio fuerit facta poſt plures annos ab obitu Teſtatoris, cenſetur facta ex fructibus ad hæredem grauatum ſpectantibus, & quidem ad eius commodum, non autem fideicommiſſi *Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 627. num. 2., Vrceol. conſult. 100. num. 36., Venturin. conſ. 16. num. 52., Rota coram Emer. deciſ. 1145. num. 3.*

Præmiſſa autem ita intelligi debent quamuis dicta Prædia in Cataſtro fuerint deſcripta ſub nomine Io. Baptiſtę fideicommittentis, quià cùm adſit Ferrariæ conſuetudo deſcribendi bona etiam acquiſita ab hæredibus ſub nomine Teſtatoris cum clauſula tamen, *addatur prædicto*, ad diuerſificandum bona Teſtatoris ab illis hæredis, prout practicatum fuit in præſenti, ex dicta deſcriptione cenſetur potiùs oſtenſa pertinentia ad fauorem hæredis, cùm
14 ſequuta fuerit ſecundum loci conſuetudinem, quæ non valet tollere dominium vnius ab altero. *Reuerendiſſimus Zaulus ad Statut.Fauentin.lib.6. rubr.1. num. 4., Rota coram Celſ. deciſ. 295. num. 2.*

Et ità auditis Partibus reſponſum fuit.

Romana Immiſſionis.

Ven. 4. Iulij 1704.

ARGVMENTVM.

Ob Legatum factum ab Vxore de bonis dotalibus debetur legatario immiſſio non obſtante illorum alienatione facta per Virum, tamquàm de rebus proprijs, nec exceptione retentionis in cauſam quarti dotalis, ſi illud requirat altiorem indaginem, vel præſumatur ſatisfactum, vel fuerit compenſatum cum legato eidem Viro facto ab Vxore.

SVMMARIVM.

1 *Legatario debetur immiſſio conſtito de moderna poſſeſſione bonorum legatorum penès Reum conuentum, quodque illa fuerint in bonis legantis.*

2 *Bona data in dotem æſtimata tranſeunt in dominium Viri, & poſſunt ab eo validè alienari.*

3 *Legatum rei alienæ ſiuè ſcienter, ſiuè ignoranter fuerit relictum loco pio debetur.*

4 *In legato rei alienæ datur actio contra hæredem ad pretium, non autem contra Dominum cauſam à legante non habentem.*

5 *Soluta dote in ſpecie, & in eadem promiſſa reſtitutione res aſſignata dicitur fundus dotalis, etiamſi fuiſſet data æſtimata.*

6 *Æſtimatio fundi dotalis cenſetur facta ad effectum ſciendi illius deteriorationes, præcipuè vbi non fuit oppoſitum furtum reſtituendi in eadem æſtimatione.*

7 *Dominium fundi dotalis reſidet penès mulierem, eiuſque hæredes.*

8 *Verba* = Debba ritornare = *apta ſunt importare reuerſionem eodem modo, & ſic in fundis.*

9 *Verbum*=Ritornare = *tamquàm commune poteſt importare conſtitutionem dotis in ſpecie, vel in quantitate.*

10 *Capitula vbi ſunt ambigua interpretationem recipiunt ab Inſtrumento magis claro.*

11 *Dotem fuiſſe in quantitate colligitur ab obſeruantia.*

Ob-

Digitized by Google

12 *Obſeruantia interpretatiua non operatur contra verba expreſſa Inſtrumenti*

13 *Acquiſitio bonorum iure proprio excluditur ex titulo familiaritatis, ad quem acquirens ſe refert.*

14 *Lucrum dotale debitum vigore Statuti, & pacti dicitur æs alienum, & detrabitur ante legata.*

15 *Æſtimatio quarti eſt facienda habito reſpectu ad valorem de tempore diſſoluti matrimonij, vbi dos eſt in fundis.*

16 *Creditum requirens altiorem indaginem non eſt aptum ad obtinendam retentionem.*

17 *Præſumptio ſatisfactionis quarti dotalis oritur ex perceptione fructuum dotis poſt obitum Vxoris.*

18 *Cenſus non dicitur inexigibilis, niſi conſtet de iudiciali perquiſitione bonorum debitoris, & detruſione in Carceres, licet ob inopiam fruſtranea.*

19 *Sententia cenſetur non exequuta, vbi bona in eadem contenta reperiuntur indè deſcripta vti propria debitoris.*

20 *Sententia ſola non priuat quem poſſeſſione, ſed requiritur actualis apprebenſio cum hominis miniſterio.*

21 *Pretium retractum ex venditione facta ab Vxore cum interuentu Viri præſumitur perueniſſe od manus Viri.*

22 *Quartum dotale ſiue procedat à pacto ſiue à Statuto eſt debitum merè voluntarium, nec venit compenſandum cum legato facto à Viro, vel Vxore.*

23 *Legatum conceptum cum verbis =* E niente più = *cenſetur factum animo compenſandi cum debito.*

DECISIO LXVIII.

NVpſit Catharina Paulina vſque de anno 1670. Carolo Capoblanco cum dote ſcut. 18. mil. in tot ſtabilibus, aſſignauitque in computum Domum poſitam *alli Pantani*, quàm poſteà legauit Conſeruatorio Puellarum Mendicantium, nuncupatarum *del Padre Garauita*, ad quam idem Conſeruatorium obtinuit Immiſſionem in prima inſtantia, in quam etiam hodiè DD. inclinarunt reſpondendo dubio actioni intentatæ conformi, *dandam eſſe Immiſſionem*.

Conſtat enim, Domum fuiſſe in Bo-
nis Catharinæ legantis, ac inſimul ho-
diè poſſideri à Reis conuentis, quibus
poſitis Legatario eſt debita Immiſſio
1 ad vindicandam rem legatam, *Argel. de
acquir. poſſeſs. art. 2. num. 294., Ridolphin.
in prax. par. 2. cap. 11. num. 85., & 86.,
Card. de Luc. de Iudic. diſc. 44. num. 14.,
Rot. deciſ. 503. num. 10. coram Pæn.*

Abſque eo quod obſtare potuerit
conſideratio, quod videlicèt cum Do-
2 mus, aliaque bona, tanquàm æſtimata,
tranſierint in dominium Capoblanchi
Viri, qui ob id validè illud alienauerit
in Auctorem Reorum conuentorum,
*Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 5. gloſ. 8.
par. 13. num. 40., Card. de Luc. de Dot.
diſc. 158. num. 19., Rota coram Seraphin.
deciſ. 1207. num. 1.*, licèt eius legatum
deberi poſſit, etiamſi ſit rei alienæ, ex
3 quo fuit factum loco Religioſo, abſque
vlla diſtinctione, an ſcienter, vel igno-
ranter fuerit relictum, *leg. Cum alienam
rem Cod. de legat., Barr. de ſucceſs. lib. 9.
tit. 3. num. 12., Cancer. var. reſol. tit. 1. de
legat. 1., & ſeqq., Gratian. diſcept. 988.
num. 7., Palm. alleg. 192. num. 73. tom. 2.,
Rot. dec. 794. num. 6. coram Emerix Iun.,
& dec. 148. num. 16. par. 9. recent.* poſſit
quidem competere actio contra hære-
4 dem ad pretium; Non autem contra
Poſſeſſorem, & Dominum rei alienæ,
qui nullam cauſam habet à legante,
*Gratian. diſcept. 237. num. 17., & ſeqq.,
Palm. dicta alleg. 192. num. 13. tom. 2.,
Rot. deciſ. 761. num. 7. coram Emerix Iun.,
& deciſ. 148. num. 16. par. 19. recent.*

Quoniàm licèt conſtitutio dotis vi-
deatur incipere à quantitate, attamen
cum fuerit ſoluta in ſpeciebus, & pro-
miſſa reſtitutio in ijſdem corporibus,
5 res aſſignata dicitur fundus dotalis,
etiamſi ab initio tradita fuiſſet æſtima-
ta, *Rota deciſ. 792. num. 9. coram Mer-
lin., Adden. ad Gregor. deciſ. 573. n. 16.,
Adden. ad Pamphil. deciſ. 2. num. 20., &
deciſ. 396. num. 8. par. 14. recent.*, cum
æſtimatio in iſto caſu cenſeatur facta ad
effectum ſciendi deteriorationem, quæ
contingere potuiſſet in rebus dotali-
bus, præcipuè quandò nullum fuit ap-
6 poſitum pactum, vt res redderentur in

eadem

eadem æſtimatione, Adden. ad Buratt.
deciſ.361.n.14., Merlin de pignor.lib.2.
tit.1.quæſt.19.n.14.,& ſeqq.,Cyriac.con-
trou.120.per tot., Mart. Medic.exam.30.
num.23., Rota Lucen.in obſeruat.ad Ra-
mon.tom.2.deciſ.38.num.34., ex quibus
ſequitur, vt Domus tamquam fundus
dotalis non valuerit alienari à Viro,
7 ſed dominium reſederit penès Mulie-
rem, eademque, & eius ſucceſſores ha-
beant plenam vindicandi poteſtatem
leg. In rebus Cod.de Iur.dot., Rot.dec.790.
num.7., & ſeq., & 874.n.4., & dec.930.
num.4.coram Cerro, & deciſ.146.n.30.
coram Emerix Iun., & deciſ.436.num.3.
coram Emerix Iun., & deciſ.436.num.4.
par.19.recent.

Haud aduerſante, quod in Capitulis
Matrimonialibus adſit ſolummodò pa-
ctum, quod dicta dos in caſu reſtitu-
8 tionis debuiſſet reuerti ad dotantem, &
ſic quod non cenſeatur alterata conſti-
tutio dotis in quantitate, quia præter-
quamquod verbum = Debba ritornare,
aptum eſt importare reuerſionem rei
eodem modo, quo originaliter, & ab
initio ad dantem ſpectabat, & ſic in
fundis, Oldrad. conſ.275. num.6., Rot.
deciſ.110.num.14.coram Bich., ad omne
peius negari non poteſt, quod dictum
9 verbum, tanquàm commune, & aptum
importare conſtitutionem dotis in ſpe-
cie, vel in quantitate, vt firmant Text.
in leg. Si duobus ff. de milit. Teſtament.,
Rocc. diſput. Iur.115.n.3., Rot.deciſ.33.
num.14.coram Merlin., & deciſ.80.n.24.
coram Cerr. dec.439.num.4.coram Pam-
phil., & deciſ.289.num.18.par.9.recent.
tom.1., recipere debeat declarationem
ab Inſtrumento dotali, quod importat
claram conſtitutionem in ſpecie, cum
in dubio, quandò Capitula ſunt ambi-
10 gua ſemper interpretationem recipiant
ab Inſtrumento magis claro, R. P. D.
meus Anſald.in addit.ad deciſ.57.n.12.,
& deciſ.98.num.19.par.18.recent.

Nec contrarium poteſt deſumi ab
obſeruantia, ex quo Vir ſemper ſe geſ-
ſerit tamquàm dominus, imponendo
etiam varios Cenſus ſuper Domo con-
11 trouerſa, Rot. deciſ.15. num.5.par.17.
recent., & in Romana Dotis, & Lucri 26.
Nouembris 1696. §. Quod eo certiùs co-
ram R. P. D. del Olmo; Quippè præter-
12 quamquod dicta obſeruantia interpre-
tatiua non poteſt operari contra verba
expreſſa Inſtrumenti, Crauett. conſ.201.
num.11., & ſeqq., Rot.deciſ.136.n.15.
coram Ottbobon., & dec.127.num.6. co-
ram Emerix Iun., cum dd. impoſitiones
ſequutæ fuerint poſt obitum Vxoris,
dùm bona adhùc detinebantur per Vi-
13 rum, & quidem non Iure dominij, ſed
familiaritatis iuxtà inhibitionem ab eo
tunc expeditam coram R.P.D. meo Ca-
prara, ex his excluditur acquiſitio bo-
norum Iure proprio, ac irreuocabiliter
per eumdem Virum, Rot.deciſ.172.n.1.,
& deciſ.390.num.7.par.19.recent.

Reiecta validitate alienationis ex de-
fectu poteſtatis, competere nec minùs
potuit retentio pro credito quarti do-
talis debiti Viro tam vigore Statuti
14 Vrbis, quàm ſpecialis conuentionis,
quod aſſerebatur competere in ſcut.
4500., & tamquàm æs alienum detra-
hendum ſemper antè legata, Carpzou.
deciſ. Saxon. 61. per tot., Vrceol.conſult.
for.in appen.cap.18.n.25., Rot.deciſ.224.
n.11., & 12.coram Cerro, & deciſ.175.
num.9. coram Peutinger., & deciſ.278.
num.4. par.18.recent.; Quandoquidem
cum poſita conſtitutione dotis in fun-
dis dotalibus, æſtimatio quarti non ſit
15 facienda, habito reſpectu ad valorem
bonorum de tempore conſtitutionis
dotis, ſed obitus Vxoris, ac diſſolu-
tionis Matrimonij, Modern. ad Statut.
Vrb.adnot.33. art.2.num.105., Rot. de-
ciſ.450.num.6.coram Roxas, & in Roma-
na Quarti Dotalis 16.Iunij 1698., & 17.
Iunij 1699. coram R.P.D.meo Caprara,
& 6.Martij 1702. §. Nihilominùs coram
Reuerendiſſimo Domino meo Decano, di-
ctum creditum, tamquàm requirens al-
16 tiorem indaginem, non poteſt eſſe
aptum ad obtinendam retentionem,
Rot. deciſ.740. num.6. coram Cerro, &
deciſ.220. num.9. par.19. recent., & in
Camerinen. Aſſociationis 17. Iunij 1701.
§.fin.coram R.P.D. meo Lancetta, eòque
magis, cum vltrà illiquiditatem in ſub-
ſtantia fuerit etiam redditum illiqui-
dum ex perceptione fructuum bono-
rum

17 rum dotalium poſt obitum Vxoris cum
ex ea oriatur præſumptio ſatisfactionis
dicti crediti, *Gratian.diſcept.206..n.3.*,
Rot.coram Caualer.deciſ.539.num.9., *&*
coram Merlin.deciſ.551.num.8., *& ſeq.*,
& coram Cerro deciſ.70. num.36., *&*
deciſ.161. num.5., *& deciſ.269. num.2.*
par.12., *& deciſ.801. num.17.par.18.*
recent.,*& in Illerden.Hæreditatis de Ga-*
mar 4. Iunij 1703. §. Nihil officiente co-
ram R.P.D.meo Anſaldo.

Nec releuat,quod plurima bona fue-
rint per eamdem Catharinam alienata,
ac quædam alia, tanquàm emphyteu-
tica fuerint deuoluta, Cenſus eſſent
inexigibiles,& quod Vinea Mareni fue-
rit euicta à Maſſio, quibus ſubductis,
aſſerebatur bona, quæ remanſerunt non
exceſſiſſe ſcut. 3329., quæ conſtituunt
minorem quantitatem Quarti dotalis;
Siquidem quædam ſolummodò bona
emphyteutica in Sabinis fuerunt oc-
cupata ab Angelo Paulino, qui præten-
debat ſe comprehenſum in Inueſtitura;
cætera verò remanſerunt in hæredita-
te Catharinæ, & inexigibilitas Cen-
ſuum non fuit probata ex iudicialibus
18 inſtantijs factis contra debitores, niſi
inſimul doctum fuerit de diligentijs
adhibitis mediante perquiſitione bono-
rum debitoris, cum ſucceſſiua etiam
detruſióne in Carceres, licèt fruſtranea
ob inopiam debitoris, *Grat.diſcept.827.*
num.10., *Thomat.deciſ.60.num.11.*,*Rot.*
deciſ.143. num.4. par.13. recent., *& in*
Aſculana Cenſus 5. Iunij 1695. §. Inexi-
gibilitas coram Reuerendiſſimo Manuel.

Quo verò ad Vineam, & res vendi-
tas à Muliere Sententia Immiſſionis
ad eamdem obtenta à Maſſis de anno
1670. non apparet exequutioni deman-
19 data,tùm quia ſubſequentèr Vinea fuit
deſcripta in Capitulis Matrimonialibus
inter bona dotalia, tùm etiam quia per
ſolam Sententiam quis non priuatur
20 poſſeſſione, ſed requiritur actualis, &
realis apprehenſio cum hominis mini-
ſterio, *Caſſador. deciſ.7. in princ.de cauſ.*
poſſ.,*& propriet.*,*Gaill.obſeru.152.lib.2.*,
Pacion. alleg. Ciuil. 102. num.10., *Rot.*
deciſ.24.n.2.par.2.diuerſ., *& deciſ.451.*
n.2. poſt Poſth.de manut.; bona autem,
ſeù Domus in Via Vrbana vendita à
Catharina ſequuta fuit cum interuentu
21 Viri, qui vlteriùs de euictione promi-
ſit, ex quo oritur præſumptio pretium
perueniſſe ad manus Viri, *Franc. de-*
ciſ.474., ibique *Carol. Anton. de Luc.*,
Rot. deciſ.397. num.5., *& ſeq. par.18.*
recent.

Cæterùm, quod pro coronide arriſit
etiam DD. eſt, quod non ſolùm ex præ-
dictis non conſtat de quantitate Quarti
dotalis, dùm Sententia bon. mem. Vr-
ſini data in reſponſione non emanauit
ſuper canonizatione prædicti Quarti,
de quo ſolummodò præſuppoſitiuè, &
enunciatiuè fuit facta mentio, ſed
etiam, quia Mulier reliquit Viro omnia
22 Mobilia, quod Legatum, etſi non ve-
niret compenſandum cum Quarto dota-
li,quod eſt debitum merè voluntarium,
ſiuè procedat ex pacto, ſiuè ex Statuto,
Surd.conſ.112.num.64., *Rot.poſt Pacific.*
de Saluian.deciſ.88.num.3., *& 4.*, *& co-*
ram Emerix Iun. deciſ.421. num.5., *&*
deciſ 13. num.10., *& 11.*, *& deciſ.79.*
num.25.,*& 26.par.13.recent.*; Attamen
cum fuerit relictum cum verbis = *E*
niente più, hæc apertè oſtendunt lega-
23 tum fuiſſe relictum à Muliere cum ani-
mo compenſandi ſupracitatum debitum
leg.1. §. Cum dicatur ff. ſi cui pluſquàm,
Berſan. de compenſat.quæſt.30.num.35.,
Ger.Spin.conſ.38.n.22., *Rota deciſ.256.*
num.5.par.7.recent.

Et ità vtraque &c.

Senogallien. Spolij.

Veneris 4. Iulij 1704.

ARGVMENTVM.

Canonizato ſpolio fructus debentur, &
illorum valor, & quantitas ex quibus
probetur.

SVMMARIVM.

1 *Canonizato ſpolio, debentur fructus.*
2 *Fructuum perceptio ex poſſeſſione præ-*
ſumitur.
3 *Teſtes Coloni probant fructuum quan-*
titatem.
4 *Maximè quando cum illis concordat re-*
latio Periti de conſenſu Partium electi.

5 Va-

Digitized by Google

5 *Valor Frumenti, & Vini probatur ex libris publicis Ciuitatis.*

DECISIO LXIX.

MArgarita Baueria obtinuit in executionem ſpolij contra ipſam commiſſi à fratribus de Rubeis, ac canonizati *in deciſ.* 1157. *coram Emerix Iun.* relaxari contra eoſdem mandatum pro reſtitutione fructuum in ſcut. 1079. 38. monetæ Vrbini coram R. P. D. meo Priolo ſuffecto in locum eiuſdem Emerix, quod hodie DD. viſum fuit eſſe exequendum.

Validum enim apparuit ex actis, & fratres de Rubeis non impugnant, ſimulque iuſtum: Canonizato enim ſpolio veniunt conſequutiuè reſtituendi
1 fructus indebitè percepti, etiamſi non fuerit probatum, omnes fuiſſe perceptos, dummodo tamen ſpoliantes poſ-
2 ſederint, cum ex ſola poſſeſſione intret præſumptio perceptionis *Rota dec.* 107. *num.* 3. *& ſeq. coram Peutinger.*, *& deciſ.* 580. *num.* 1., *& ſeqq. coram Bich.*, *& deciſ.* 104. *num.* 23. *coram Otthobon.*

Quantitas verò ſatis cenſetur probata ex depoſitionibus Colonorum deponentium de præciſa quantitate fructuum perceptorum per eoſdem fratres de Rubeis, quibus tamquam benè informatis in hac materia difficilis pro-
3 bationis eſt præſtandà plena fides, cum admittantur etiam præſumptiones, & coniecturæ *Pacion. de Locat. cap.* 19. *num.* 80., *& ſeqq.*, *Rot. deciſ.* 100. *num.* 2. *par.* 4. *recent. tom.* 1., *& deciſ.* 59. *num.* 3. *coram R. P. D. meo Anſaldo*; Magiſque cum illis concordet relatio Periti à noſtro Tribunali electi tam in ordine ad quantitatem, quam valorem, cui tam-
4 quam iudicialiter electo, & de conſenſu partium eſt omnino deferendum *Rot. deciſ.* 29. *num.* 1., *& deciſ.* 302. *num.* 3. *coram Emerix Iun. deciſ.* 595. *num.* 1., *& deciſ.* 625. *num.* 9. *par.* 19. *rec.* dum etiam ab eius relatione non fuit appellatum *Rot. deciſ.* 201. *num.* 4. *par.* 18. *rec.*

Maximè cum in taxando valore ſe fundauerit in ordine ad frumentum, & vinum in libris publicis Ciuitatis Se-
5 nogalliæ, ac in taxis quolibet anno fieri ſolitis à publicis Æſtimatoribus, & in ordine ad alios fructus in partitis extractis ex libris locorum piorum dictæ Ciuitatis, iunctis depoſitionibus Colonorum deponentium quanti dicto tempore vendebantur, quæ probationes poſita perceptione fructuum ſolent exuberare ad prædictum effectum *Rot. deciſ.* 890. *num.* 7. *coram Dunozet. Iun.*, *& deciſ.* 309. *num.* 6. *coram Celſ.*, *& dec.* 548. *num.* 24. *par.* 19. *rec.*

Et ita, in reliquis ſe habentes relatiuè ad præteritam deciſionem DD. reſponderunt informante tantùm Margarita, fratribus verò de Rubeis dilationem petentibus.

Romana Alimentorum.

Luna 4. Auguſti 1704.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum prouenire dicitur ab aſcendente, qui illud inſtituit, licèt ex bonis tranſuerſalis.*

2 *Bona fideicommiſſi non ſunt obnoxia creditoribus grauati, ſed ſoli fructus durante vita grauati.*

DECISIO LXX.

EFformato concurſu Creditorum ſuper bonis D. Marchionis Marcelli Muti, ſe admiſerunt ad cauſam D. Marchioniſſa Alexandra Millina, & Ioannes Baptiſta filius ſuper conſequutione certorum aſſignamentorum, ac fauorabilem Sententiam obtinuerunt iaſimul cum ſupradicto Marcello, quæ etiam tranſitum fecit in Iudicatum. Deuoluta autem cauſa ad Rotam, prodijt reſolutio conſtare de re iudicata quoad DD. Marchioniſſam, & filium, & de cauſis reſtitutionis in integrum reſpectu D. Marcelli, vt videre eſt in deciſione coram me emanata ſub die 11. Februarij, ac altera ſuper reſeruatis 4. Aprilis currentis anni; Verum quia inter bona poſſeſſa per debitorem, adſunt plurima in Ciuitate, & Territorio Sutrino, prouenientia ab hæreditate Eugenij Altouiti, ideo DD. decreue-

runt,

runt, quod eadem demenda eſſent ad commodum eius legatorum, & Creditorum tamquàm ſubiecta fideicommiſſo tranſuerſali: In hodierna tamen relatione Cauſarum docuit Io. Baptiſta; Eugenium inſtituiſſe verum hæredem Io. Baptiſtam Seniorem de Mutis eius auum, qui poſtea ordinauit fideicommiſſum ad fauorem omnium eius deſcendentium, quare DD. mihi demandarunt, vt cauſam expedirem, extenſa breui deciſione, in qua declararem, vt, ſatisfactis prius legatis, ac Creditoribus eiuſdem Eugenij, etiam dicta
1 bona Sutrij dinumerari debeant inter bona fideicommiſſaria Io. Baptiſtæ Senioris, obnoxia tamen quoad fructus omnibus Creditoribus Marcelli, donec ipſe vixerit, reſeruato ſolo dominio
2 ad fauorem fideicommiſſi per ſupradictum Ioannem Baptiſtam ordinati, vt firmat *Rota deciſ.161.num.22.coram Bichio*, & alibi ſæpiſſimè.

Et ità vtraque &c.

Gerunden. Eleemoſinæ Panis ſuper expenſis.

Veneris 21, Nouembris 1704.

ARGVMENTVM.

Litis expenſæ debent refici per ſuccumbentem, nec pro huiuſmodi effectu intrare debet compenſatio ſolutionis factæ in cauſam declarandam ex redditibus rei adminiſtratæ ſpectantibus ad actorem.

SVMMARIVM.

1 *Taxatio expenſarum non poteſt retardari de exceſſu, donec firmentur partitæ.*
2 *Solutio in cauſam declarandam præſumitur facta ex fructibus rei adminiſtratæ, ſuper qua erat lis.*
3 *Præcipuè quando ſolutio aliàs fuit facta ex ijſdem redditibus.*
4 *In reſtitutione fructuum non intrat compenſatio ſolutionis factæ pro expenſis litis.*
5 *Expenſæ litis non poſſunt detrahi ex fructibus rei ſpectantis ad litigantes.*
6 *Summa ſoluta in cauſam alimentorum, & ſumptuum litis in caſu ſuccumbentiæ, non debet reſtitui, ſed compenſatur cum fructibus rei petitæ in caſu victoriæ.*
7 *Præcipuè quando eſt demandata in cauſam declarandam.*
8 *Compenſatio ſummæ ſolutæ in cauſam declarandam non poteſt prætendi cum expenſis liquidis, & incontrouertibilibus.*
9 *Sportulæ ſolutæ in expeditione Cauſæ non debent refici, ſi præceſſit renunciatio liti.*
10 *Mandatum Procuræ ad renunciandum quando non eſt ſimplex, & abſolutum, nec continet obligationem reſtituendi expenſas cum depoſito vnius iulij, non liberat renunciantem ab expenſis poſtmodum factis, & num.13.*
11 *Renunciatio quando non eſt pura, ſed præſeruatiua Iurium dijudicanda eſt, ac ſi non emanaſſet.*
12 *Et debet continere depoſitum vnius iulij addita obligatione ſoluendi reſiduum expenſarum poſt liquidationem.*
14 *Contra contumaces in parendo mandatis Rotalibus rigidius procedi debet.*

DECISIO LXXI.

NOn acquieſcens Capitulum Cathedralis Gerunden, taxationi expenſarum contra ipſum emanatæ à R.P.D, meo Priolo, ad fauorem Franciſci Gondahi Præpoſiti Eleemoſynæ Panis prædictæ Eccleſiæ, promouit hodiè diſputationem, ſuper exceſſiua taxatione; ſed negatiuum habuit reſponſum, cum binæ exceptiones, ad quas vnicè reducebatur eius defenſio, viſæ fuerint omninò inſubſiſtentes, ac inefficaces.

Et quidem, talis eſt prima, deſumpta ab omiſſione compenſationis ſcut. 250. quæ Capitulum aſſerebat ſoluiſſe Præpoſito in cauſam declarandam, itaùt iniuſta dici potuerit taxatio in ducatis 252. & bon. 95. nulla habita ratione prædictæ ſummæ iam perſolutæ, vigore decreti eiuſdem R. P. D. mei Prioli; quandoquidem, præterquamquod talis oppoſitio videtur omninò extranea à præſenti indagine, in qua vnicè

1 vnicè rimari debent partitæ firmatæ,
ad effectum redarguendi taxationem
de exceſſu, reſeruando poſt exequutio-
nem prætenſionem compenſationis
cum ſumma enumerata, *Rot.deciſ.307.*
num.4., & ſeq. coram Priolo, adhuc ta-
men, cum prædicta quantitas in cau-
ſam declarandam, intelligatur perſo-
luta, ex fructibus Eleemoſynæ, per
2 Capitulum adminiſtratæ, ſuper cuius
dimiſſione ad fauorem Præpoſiti lis
erat, *Surd. de alim.tit.6.quæſt.8.n.102.*,
Gall. de fruct. diſput.32. num.13., *Rot.*
deciſ.470. num.6. par.2. recent., *& de-*
ciſ.329. num.2. coram Celſ. ſtante præ-
3 cipuè alia ſolutione ſcutorum 203. facta
in eandem cauſam, ex redditibus Præ-
poſituræ, *Summario Reſponſionis Præpo-*
ſiti num. vnico, vel de ea habenda eſt
ratio in reſtitutione fructuum abſque
vlla imputatione in ſortem principalem
Mareſcott. var.reſol.lib.2.cap.83.n.26.,
Franch. deciſ.613. num.1. ibique Carol.
Anton. de Luca num.9., *Rot. coram*
Mantic. deciſ.43. num.1., *& deciſ.171.*
num.1., *Adden. ad Gregor. deciſ.179.*
num.7. vel nullo pacto adduci valet,
4 ad retardandam, ſiuè compenſandam
ſolutionem expenſarum litis, quas Ca-
pitulum ſuccumbens, tenetur ſubire
5 de proprio, non autem illas detrahere,
ex fructibus, vel ſubſtantia Eleemoſy-
næ, ad pauperes litigantes ſpectante,
cum verum ſit, quod ſumma perſoluta
ſpecificè in cauſam alimentorum, &
ſumptuum litis, nec minùs in caſum
6 ſuccumbentiæ veniat reſtituenda, ſed
ſolùm compenſatur cum fructibus rei
petitæ in caſu victoriæ *Paitel. expedi-*
tion. cauſ. ciuil. expedit.44. adnot.44.
num.13., *& ſeqq. Boer. dec.324. num.3.*,
Rot. deciſ.1055. num.3. coram Pęn., *&*
deciſ.617. num.139. in addit. par.4. rec.
7 *tom.3.* fortiùs, quando ſolutio deman-
data fuit in cauſam declarandam;
Vndè, donec, & quouſque non ſequa-
tur declaratio Tribunalis, in quam
cauſam cedere debeat, ob defectum
adimplementi enunciatæ conditionis
non poteſt prætendi compenſatio cum
expenſis vndequàque liquidis, & in-
8 controuertibilibus, ad vulg. *Text. in*
leg. fin. Cod. de compenſ., *Rot. deciſ.427.*
num.12. par.19. recent.

Pariter, eiuſdem irreleuantiæ appa-
ruit ſecunda exceptio, deſumpta à ta-
xatione ſportularum ſolutarum Sac.
Rotæ in expeditione Cauſæ, quando
illam præceſſerat renunciatio liti facta
per Procuratorem Capituli, & quæ
impediebat vlteriores expenſas in lite,
etiam ſecundùm notiſſimas Conſtitu-
9 tiones Apoſtolicas, & firmant *Gratian.*
diſcept.275. num.28., *Rot. deciſ.180.*
num.10. coram Priolo; cum quidquid
ſit, an mandatum procuræ Capituli ad
renunciandum ſit reſtrictum ſolum-
modò ad poſſeſſorium, vel potiùs com-
prehendat etiam petitorium, ſtantibus
10 verbis = *omnibus, & ſingulis procedi-*
mentis deſuper factis, & faciendis, ac
omni, & cuicumque Iuri dicto Capitu-
lo competenti; Attamèn renunciatio eſt
in pluribus defectuoſa, & ſignanter,
quia non eſt pura, ac libera, ſed præ-
ſeruatiua Iurium Capituli ſuper hac
Eleemoſyna, ad mentem Fundatoris,
quando circa eamdem mentem habita
fuerat diſcuſſio, & prodierat reſolu-
tio, & vlteriùs non fuerunt ſolutæ ex-
penſæ, vel ſaltèm factum depoſitum
vnius iulij, cum obligatione ſoluendi
11 reſiduum, & per conſequens renuncia-
tio dijudicanda eſt, ac ſi non emanaſ-
ſet, vt de renunciatione non pura fir-
mat *Rot. deciſ.1293. num.10. coram*
Emerix, & in Romana Vinea, ſeù Hor-
ti ſuper expenſis 29. Ianuarij 1703. §. Mi-
nuſque, coram R. P. D. meo Scotto, & in
Romana fideicommiſſi de Matthiettis 7.
Martij 1704. §. Minuſque, coram R. P.
D. meo Anſaldo, & de neceſſitate de-
poſiti vnius iulij, cum obligatione ſol-
uendi reſiduum expenſarum poſt liqui-
12 dationem, *Rot. in Alexanen. Manuten-*
tionis 15. Ianuar. 1703. §. Animaduer-
terunt, coram R. P. D. meo Caffarello,
& in Eugubina Canonicatus ſuper expen-
ſis 18. Iunij 1703. §. Et primo, co-
ram Me.

Nec præmiſſa declinari potuerunt
reſponſione, prædictas reſolutiones eſſe
poſteriores renunciatione, ac proindè
illam excuſandam, ſi laborat præfatis

Digitized by Google

defectibus, cum etiam, ſecluſa nouiſ-
ſima Reformatione ſan.mem.Innoc.XII.
ac ſupra enunciatis reſolutionibus, ſe-
cundùm inueteratum ſtylum Curiæ, ac
approbatam opinionem Tribunalis,
ſemper renunciatio debuerit eſſe clara,
ac ſimplex, & continere reſtitutionem
expenſarum, ſaltèm per viam depoſiti
vnius iulij, cum obligatione reficiendi
cæteras expenſas illiquidas, ad effe-
13 ctum effugiendi expeditionem Cauſæ,
ac refectionem expenſarum in ea ne-
ceſſariarum, vt videre eſt *in deciſ.170.*
num.4. coram Cerr., *& deciſ.40.num.2.*
coram Emerix ſen. quæ tamen, etiamſi
tranſcenderent innatam DD. manſue-
tudinem, & ſummum ius ſaperent;
rigoroſè nihilominùs attendi deberent
contra Capitulum, cum ex ſubſequen-
tibus præcognitum fuerit, defuiſſe in
eo vſque ab initio, bonum animum
recedendi ab vlteriori litigio, dum poſt
renunciationem non dimiſit ſtatim ad-
miniſtrationem, nec paruit Deciſioni-
bus, ac mandatis Rotalibus, taliter-
que ſe oſtendit obduratum, ac refra-
ctarium in integra reſtitutione bono-
rum, vt Præpoſitus coactus fuerit pro
Iudicatorum adimplemento obtinere
declaratoriam; Dignumque propterea
14 eſt, vt contra illud acrioribus Iuſtitiæ
ſtimulis animaduertatur, quemadmo-
dùm monet *Rot. dec.247.n.6.par.15.rec.*

Et ità vtraque &c.

Romana Tranſactionis,
ſeù Pecuniaria,

Veneris 28. Nouembris 1704.

ARGVMENTVM.

Tranſactio ſupremo ſuadente Tribunali inita ab hærede grauato ſuper re fidei-commiſſaria obligat ſucceſſores in fideicommiſſo, dummodo ad bona dumtaxàt tranſigentium reſtricta non fuerit, vel ſubiecta materia, & negocium geſtum non expoſcat etiam Succeſſorum obligationem.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio conditionalis purificata conditione efficitur pura, & ſimplex.*

2 *Conditio ad certum effectum requiſita poteſt impleri per æquipollens, ſi effectus aliundè habeatur.*

3 *In claris fruſtra recurritur ad interpretationem.*

4 *Tranſactio, & contractus correſpectiui ſecum præſeferunt quamdam Iurium compenſationem hinc indè.*

5 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*

6 *Contractus declaratur ab obſeruantia contrahentis.*

7 *Concordia famulari præſumitur præcedenti Principis facultati, in cuius ſequelam emanauit.*

8 *In omnibus partibus ſimul ſumptis continetur totum.*

9 *In generali obligatione bonorum hæredis grauati non veniunt bona fideicommiſſaria.*

10 *Exceptio eſt de regula, hancque firmat in contrarium.*

11 *Suprema Tribunalia in caſibus dubijs ſuadere ſolent concordiam.*

12 *Eaque obligat ſucceſſores in fideicommiſſo.*

13 *Hæres grauatus pro fideicommiſſo negocium gerens, iſtud obligare voluiſſe, & vti hæres grauatus contraxiſſe præſumitur.*

14 *Verba* = Eorumque hæredes, & bona &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ cum ſolitis clauſulis &c. = *obligationem extendunt ad Succeſſores in fideicommiſſo iuxtà ſubiectam materiam, & ratione negocij geſti.*

15 *Præſertim ſi fuerunt enunciati.*

16 *Contraria procedunt vel quando obligatio eſt reſtricta ad bona tranſigentium tantùm; vel ſi ſubiecta materia, & negocium, quod geritur, non expoſcunt etiam ſucceſſorum obligationem.*

17 *Vtilitas Succeſſorum ſemper præſumitur in ſimilibus tranſactionibus.*

18 *Adeſſe cenſetur in tranſactione, per quam præſtatio in prima tranſactione promiſſa notabiliter reducta fuit, & obtentus receſſus à tot prætenſionibus fideicommiſſorum, poſitoque in tuto totalis ad eadem ſucceſſio cum promiſſione non ingentis ſummæ.*

19 *Tranſactioni ea tribuenda eſt interpretatio,*

tario, per quam contrarietas, & correctio euitentur.

20 *Pro redditu in certis ſpeciebus promiſſo loco mandati ad factum concedi debet mandatum de immittendo.*

21 *Declara, procedere, quotiès promiſſum fuit particulare corpus bonorum; Secùs verò vbi fuerunt generiçè promiſſa Stabilia, loca Montium, vel Cenſus, quo caſu relaxatur mandatum exequutiuum.*

DECISIO LXXII.

Reſolutum fuit 23. Iunij præteriti coram Me, exequendum eſſe mandatum ab A. C. relaxatum ad fauorem R. P. D. Seraphini, ac aliorum Fratrum de Cincijs, contra D. Chiſtophorum pariter de Cincijs pro aſſignamento annui redditus ſcut. 250. promiſſo in Tranſactione inita à Chriſtophoro Seniore, ac Fœlice ad fauorem Franciſci, & Michaelis Bernardi, à quibus cauſam habent prædicti fratres; Cum autem hodiè fuerint ad trutinam reuocata fundamenta præteritæ deciſionis, illis ſatis habentibus recognitis, non fuit dubitatum de perſiſtentia in Deciſis.

Nouiter enim apparuit, obligationem tradendi prædictum annuum aſſignamentum fuiſſe conceptam ſub conditione; Si Cardinalis Burgheſius conſenſum extinctioni Montis Cincij cum multiplico *di Teſta di Lepre* non præſtitiſſet, ac etiam fuiſſet completum alterum ex duobus Multiplicis, *Falcognani*, videlicèt, aut *Teſta Leporis*;

1 vndè non præſtito per Cardinalem prædicto conſenſu, ac vltimo multiplico terminato, vt eſt in confeſſo apud Partes, videtur factus locus promiſſioni, & hanc de conditionali effectam fuiſſe puram, ac ſimplicem *leg. fin. §. primo, ibique Scribentes, ff. de vulgar., Surd. conſ. 179. num. 11., Rot. dec. 382. num. 5. coram Cerro, & dec. 1237. num. 3. coram Emerix.*

Efficaciam, ſeù potiùs euidentiam argumenti conabantur effugere Defenſores Chriſtophori animaduerſione, quod ſicuti promiſſio aſſignamenti euaneſcere debebat ſi Cardinalis Burgheſius præſtitiſſet conſenſum extinctioni cum portione multiplici *di Teſta di Lepre*, ita ea ſequuta cum proprijs pecunijs Chriſtophori Senioris, ac Caietani fuerit, & ſatisfactum prædictæ conditioni reſolutiuæ vberiùs, & per æquipollens, dùm fratres de Cincijs conſequuti fuerunt eamdem vtilitatem ex prædicta extinctione, ac ſi perfecta fuiſſet cum pecunijs Multiplici, adſtipulante conſenſu Cardinalis, iuxtà iodolem conditionum requiſitarum ad certum effectum, quibus poteſt ſatiſ-

2 fieri per æquipollens, ſi effectus aliundè habeatur iuxtà *Text. in leg., & ſi quis mihi modo, ff. de acquir. hæred., Mareſcott. variar. reſolut. cap. 68. num. 1. lib. primo, de Luc. de Feud. diſcurſ. 37. num. 5., & de Regal. diſcurſ. 13. num. 14., Rot. coram Merlin. dec. 305. num. 5., & dec. 416. num. 9. part. 18. recentiorum.*

Verùm DD. viſum fuit funditus corruere aſſumptum ex §. 31. Tranſactionis iam ſupra enunciato, in quo nimis clarè conuenitur in ſequentem modum; *E non potendoſi tal conſenſo ottenere* (pro extinctione videlicèt Montis cum multiplico) *in forma valida da chi ſpettarà il darlo di conſeguare in vna ſol volta tanti beni ſtabili, ò luoghi de Monti, ò pur Cenſi, che fruttino ſcudi 250. l'anno, qual conſigna vuol farla, quando ſarà perfettionato vno delli due moltiplici di Falcognano, e Teſta di Lepre*; vnde cum indubitatè fuerit purificata tàm prima conditio negatiua, quàm altera affirmatiua perfectionis multiplici *di Teſta di Lepre*, negari non poteſt ex tam cla-

3 ra conuentione nullum fuiſſe relictum locum interpretationi, & extrinſecis coniecturis, ſed præcisè cogendum eſſe ad promiſſorum adimplementum, *leg. Continuus, §. Cum ita, ff. de verb. obligat., Surd. conſil. 126. num. 44., Manſ. conſultat. 524. num. 13., Rot. deciſ. 632. num. 5., & dec. 662. num. 16. par. 19. recentiorum.*

Nihilominùs morem gerendo Partibus, ac citrà neceſſitatem indagando materiam, confeſtim dignouerunt rationem diuerſitatis conuentionum, ac effe-

effectum, qui ſequebatur inter vnam, ac alteram, quia in tantùm, ſequuta prædicta extinctione cum multiplico debebat non tradi aſſignamentum, in quantum penès Chriſtophorum non remanebat emolumentum multiplici, quo compenſari potuiſſet damnum illi incumbens ex obligatione extinguendi Montem, ac fratres de Cincijs conſequebantur vtilitatem ex non ſucceſſiua ſolutione fructuum ad fauorem Montiſtarum per Chriſtophorum facienda, cum totum commodum proueniens ex extinctione Montis, ad illos iſto caſu ſpectare debuiſſet, mediante ſolutione fructuum in poſterùm ad eorum fauorem facienda, vt eruitur ex §.32.Tranſactionis, quod tamen non ſequebatur, ſi, renuente Cardinali diſmembrationem, complebatur Multiplicum; tunc enim cum huius commoditas, & æquiualens emolumentum remaneret penès hæredes Chriſtophori, qui etiam erat obligatus ad extinctionem Montis; Nil mirùm, ſi non obſtante, quod ſequuta fuiſſet de proprio extinctio, in cuius compenſationem fruebatur multiplico, & Auctores fratrum de Cincijs eò caſu non conſequebantur vtilitatem prouenientem ex extinctione Montis, dùm totum multiplicum remanſurum erat penès hæredes Chriſtophori; ad æquandas aliqualiter portiones, & ad compenſandam renunciationem, quæ emittebatur per Franciſcum, & Michaelem Bernardum tot prætenſionibus, quas illas ſubminiſtrabant antiqua fideicommiſſa, promiſſum illis fuit prædictum annuum aſſignamentum ſcut. 250. ſecundum naturam Tranſactionis,
4 & contractuum correſpectiuorum ſecum præſeferentium quandam compenſationem Iurium hinc indè factam, *Bald. in leg. prima num. 4. verſic. do quandam regulam, Cod. de Summa Trinit., Card. de Luc. de vſur. diſcurſ. 28. num. 8., Rot. deciſ. 160. num. 6., & ſeq. par. 4. tom. 2. recentior., & deciſ. 74. num. primo, & 14. par. 14. recentior., & deciſ. 168. num. 3., & ſeqq. poſt Torr. de Pact. futur. ſucceſſ.*

Et quod reverà annuus redditus fuerit promiſſus correſpectiuè ad multiplicum, quo poſt eius implementum frui debebant ſucceſſores Chriſtophori, euidenter fuit elicitum ex duabus facti circumſtantijs: Prima eſt, quod omnia alia Multiplica fuerunt diuiſa præter expreſſa; Vndè cenſeri debet illa relicta fuiſſe ad effectum reficiendi Chriſtophorum à iactura extinctionis Montis: Altera verò promanat ab alia obligatione ſubſequentèr ab eodem emiſſa, præſtandi dictum aſſignamentum, ſi aliquos fructus ex multiplico percepiſſet mediante conſenſu intereſſe habentium, etiamſi non fuiſſent integri, quo edocemur ſcopum principalem promiſſionis fuiſſe vtilitatem prouenturam ex multiplico, quam aſſequi non poterat, niſi de proprio extinxiſſet Montem, & quod huius fructus, in caſu, quo ſequuta fuiſſet extinctio cum multiplico, ſolui debuiſſent Pupillis; nam aliàs fatuus fuiſſet Chriſtophorus in facienda prædicta vltronea promiſſione poſt Tranſactionem, ac etiam poſtquàm de proprio in conſiderabili quantitate peregerat extinctionem, ſi eàdem liberabatur à promiſſorum
5 adimplemento, & ſuum quodammodò iactaſſet, quod non eſt præſumendum ad vulgatem *Text. in leg. Cum de indebito, ff. de probat., Rot. in Hortana Syluarum ſuper reſeruatis 15. Maij 1699. §. Nec Communitas coram R. P. D. meo Muto*; & in omnem caſum negari non poteſt, quin prædicta obſeruantia deſumpta ab actu geſto à principali con-
6 trahente, & debitore deſeruire valeat pro interpretatione, quod etiam in caſu ſequutæ extinctionis de proprio præſtandum eſſet aſſignamentum, vt probant auctoritates adductæ in præterita mea Deciſione §. *Idquè manifeſtauit.*

Magiſquè id eluceſcit ex Chirographo Vrbani VIII. ſuper facultate præſtita Valerio Sanctaerucio ſtipulandi nomine Pupillorum prædictam concordiam, in qua dicitur, quod damnum Pupillorum ob denegatum conſenſum à Cardinali Burgheſio extinguendi Montem cum multiplico reſtrin-

ſtringebatur ad 200. ſcuta annua circi-
ter, ibi = *Reſtringendoſi ſolo per tale im-
pedimento il danno de' Pupilli à 200. ſcu-
di all'anno in circa, che importarebbe la
rata, che toccarebbe per tal'eſtinzione al
detto Cardinal Borgheſe per il Caſale di
Teſta di Lepre, hanno conuenuto, che ſe
mai per alcun tempo tal ſottoſcrittione ſi
proſeguiſſe, ò in qualſiuoglia modo ſi ot-
teneſſe da noi queſta Gratia, tal'vtile
debba eſſer de' Pupilli*. Et ſic redditur
indubitatum, fructus Montis in poſte-
rùm ſolui debuiſſe Pupillis, ſi extinctio
fiebat cum multiplico, præuia Gratia
Sedis Apoſtolicæ, vel conſenſu in-
tereſſatorum, cum concordia ſubſe-
7 quenter emiſſa præſumatur in dubio fa-
mulari præcedenti facultati Principis,
in cuius præuentiuam confirmationem
emanauerat, *Menoch. conſil.244. n.11.*,
Handed. conſil.32. num.11. tom. primo,
Rot. deciſ.883. num.9., *& 10. coram
Emerix*.

Nec obſtitit, quod vtilitas exorta
ex extinctione Montis non conſiſtat,
niſi in ſcut.66. 50., ex quo loca Mon-
tium extincta redderent ſcut.6. prò
quolibet. Inueſtimentum verò non at-
tingeret, niſi ſcut.5. prò quolibet cen-
tenario; Ideòque fratres de Cincijs
ad ſummum non poſſent prætendere,
niſi inueſtimentum, ſeù bona reddentia
prædicta ſcut.66., quoniam ex ſupe-
riùs dictis cum conſtet, totam vtilita-
tem prouenturam ab extinctione Mon-
tis fuiſſe ceſſuram ad commodum filio-
rum Bernardi, dictaque vtilitas conſi-
ſtat in ſcut.6. pro centenario, quæ ſol-
uebantur pro fructibus, eadem ſolui
debent, dùm ex præcedenti extinctio-
ne liberatus fuit Criſtophorus, cum
tota vtilitas non ceſſiſſet in commo-
dum dictorum filiorum, ſi totum con-
ſequi non debuiſſet. In omnibus enim
8 partibus ſimul ſumptis totum contine-
tur, *Bald. conſil.153. in princ. lib.3.*, *Ro-
ta coram Coccin. dec.444. num.13.*

Nec ſaltem conſequi valuit eſſe im-
munia à prædicti præſtatione bona fi-
9 deicommiſſi, tùm ex quo illa non ve-
niunt in generali obligatione bonorum
hæredis grauati, ſed indigeant ſpecia-
li mentione, *Cardinal. de Luca de Fidei-
commiſſ. diſc.159. num.4.*, *Rota dec.219.
num.4. par.4. diuerſor.*, *& deciſ.145. n.3.
part.17. recentior.*, tùm etiam quia aſ-
ſignatis Pupillis aliquibus bonis, con-
uentum fuerit, reliqua debuiſſe libe-
re ſpectare, & pertinere ad Chriſto-
phorum, ac Fœlicem, eorumque de-
ſcendentes in perpetuum, ac ſi ipſi ſoli
ab initio ad eadem bona admiſſi fuiſ-
ſent, cum alioquin prædicta exceptio,
ſeù ſeparatio ſuum non operaretur effe-
ctum, ſi adhuc aliqua obligatio illis
10 ineſſet ad fauorem Pupillorum contrà
vulgatam regulam, de qua *Menoch.
conſ.1041. num.10.*, *Surd. deciſ.124.
num.13. Rota deciſ.410. num.9. par.19.
recentior.*

Prò obiecti autem totali eliminatio-
ne viſum fuit repetere, litem inten-
tatam per Pupillos reſpexiſſe ſucceſſio-
nem in fideicommiſſis Domus Cinciæ,
eorumque iura non fuiſſe adeò con-
temnenda, vt non meruerint placitum
noſtri Tribunalis prò concordia, prout
fieri poſſe à ſupremis Iudicantibus in
11 caſu dubietatis Articuli, cæteris omiſ-
ſis firmat *Acunn. in Can placuit diſt.90.*,
Butr. in cap.1. de mutu. petit., *Iaſon. in
leg. quidam exiſtimarunt ff. ſi cert. pet.*
quibus præhabitis non defuit in Chri-
12 ſtophoro poteſtas obligandi ſucceſ-
ſores in fideicommiſſo, vt latè oſten-
dit, *Rota deciſ.46 num.15.*, *& deciſ.66.
n.12.*, *& dec.67. num.9. coram R. P. D.
meo Anſaldo*, nec defuit voluntas illos
obligandi, cum eadem ſatis eruatur,
tùm à præſumptione, quod dum ge-
rebat negocium prò fideicommiſſo,
13 illud etiam voluerit obligare, & tam-
quàm hæres grauatus contrahere *Car-
dinal. de Luca de Fidecommiſſ. diſc.172.
num.2.*, *& 4. Rota deciſ.673. num.3. co-
ram Emerix Iun.*, *& dec.10. n.4. par.19.
recentior.*; tùm ex generalitate verbo-
14 rum ibi = *Eorumque hæredes, & bo-
na &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ cum
ſolitis clauſulis &c.*, cùm talis ſit virtus
dictarum clauſularum cœteratarum, vt
extendatur ad ſucceſſores, qui iuxtà
ſubiectam materiam, & ratione negó-
cij, quod gerebatur erant vocati ad
fidei-

fideicommiſſum, *ad Rotam in Romana,*
ſeù Neapolitana Pecuniaria 11. *Decem-*
bris 1690. §. *Et quidem in fine*, *&* 5.
Maij 1692.§. *Ex quibus coram bon.mem.*
15 *Vrſino*; præſertim cum fuiſſent enuncia-
ti in tranſactione, contrarijs proceden-
16 tibus, vel quandò obligatio eſt reſtri-
cta ad bona tranſigentium tantùm, vel
ſubiecta materia, & negocium, quod
geritur, non expoſcunt etiam ſucceſſo-
rum obligationem. *Rocc. diſp. Iur.*
*cap.*50. *num.*62., *Rota deciſ.*681.*num.*2.
coram Merlin., *& deciſ.*33. *num.*4. *co-*
ram Cerro.

Quod ſi conſiderare vellmus etiam
vtilitatem prædictæ tranſactionis reſpe-
ctu ſucceſſorum, quos ob id compre-
hendere debet obligatio, nec minùs
illa deſiderari poteſt: nàm vltrà quod
17 eadem ſemper præſumitur in ſimilibus
tranſactionibus *Alexan. conſil.*22. *n.*12,
*volum.*2., *Rolan. conſil.*15. *num.*51. *vo-*
*lum.*1., *Vrceol.de Tranſaction. quæſt.*15,
*num.*25., *Poſth. dec. Bonon.*41.*num.*34.,
Rota dec 86. *num.*22. *part.*6. *recentior.*,
18 nulla maior potuit geri prò filijs Chri-
ſtophori vti ſucceſſuris ad fideicommiſ-
ſum, non ſolùm ſpectato receſſu à pri-
ma tranſactione ſtabilita cum Matre
Pupillorum, in qua illis promittebatur
annuus redditus ſcutorum 1200. in tot
locis Montium, aut ſtabilibus, & vl-
teriùs ſcut. 180. pro penſione domus,
quandò in tranſactione, de qua agitur,
non fuit promiſſum, niſi aſſignamen-
tum ſcut. 250. poſt completum vnum
ex enunciatis multiplicis: Verùm etiam
ponderato receſſu à tot prætenſionibus
fideicommiſſorum, quo illis poſita fuit
in tuto totalis ad eadem ſucceſſio cum
promiſſione non ingentis ſummæ, quo
caſu tranſactionem cenſeri vtilem, ac
ſucceſſorum etiam ex propria perſona
venientium obligatoriam firmant *Me-*
*noch.conſ.*322.*num.*66., *Cardin. de Luca*
*de Feud. diſc.*10. *ſub num.*13., *Rota de-*
*ciſ.*38. *num.*12. *coram Peutinger.*, *& de-*
*ciſ.*101. *num.*5. *coram Celſ.*

Ex quibus remanet ſublatum contra-
rium argumentum conuentæ libertatis
bonorum penès prædictos vocatos,
propter quam prætendebatur, illos
non teneri ad dictum aſſignamentum;
Cum omnia bona debuiſſent, quidem
iuxtà formam concordiæ ſpectare ad
filios Chriſtophori, ſed deductis ijs,
19 quæ per dictam tranſactionem ſolui
debebant; Ità enim intelligi debet ad
euitandam contrarietatem, & corre-
ctionem ſecundùm naturam contractus,
& ſubiectam materiam *Barboſ. in loc.*
*Argum. loc.*27.*num* 2., *Rot. coram Gre-*
*gor. deciſ.*297. *num.*3., *& deciſ.*1178.
*num.*11. *coram Emerix Iun.*, *& dec.*45.
*num.*10. *par.*19. *recent.*

Fruſtrà tandem addebatur, nullum
fuiſſe mandatum ad factum, & eius loco
exequutiuum, ex quo promiſſo reddi-
tu in certis ſpeciebus loco mandati ad
factum concedi debebat mandatum de
20 immittendo, *Rot. deciſ.*391. *num.*15.
coram Bich., *& dec.*229. *num.*11. *par.*5.
recent., cum concluſio prædicta ſolum
ſibi vindicet locum, quandò promiſ-
ſum fuit particulare corpus bonorum,
cum tunc loco mandati ad factum prò
eius conſignatione relaxandum ſit man-
datum de immittendo: ſecùs verò,
quando in genere promiſſa ſunt ſtabilia,
21 loca Montium, vel Cenſus; Tunc
enim cum factum promiſſum non præ-
ſeferat particulare corpus ob adiple-
mentum facti non potuit relaxari, niſi
mandatum exequutiuum iuxtà noto-
riam praxim, *de qua Coccin. annot.*99.
*num.*3., *Rota deciſ.*61. *num.*8. *poſt Mo-*
dern. Aſculanum ad Stat. Vrb.

Aliud verò obiectum adductum in
propoſitione pro noua Audientia ad-
uersùs primam Deciſionem, quod fra-
tres de Cincijs poſſideant domum in
Monte Cincio, quæ præſumi debeat
conſequuta in ſatisfactionem promiſſi
aſſignamenti, iure meritò fuit præter-
miſſum à Defenſoribus Chriſtophori in
præſenti propoſitione, cum conſtiterit,
illam fuiſſe donatam Franciſco patri
Fratrum de Cincijs à Seraphino Auun-
culo, qui nihil habebat agere cum
Auo, & Patre Chriſtophori; Vndè iſti
incumberet oſtendere, domum ſpectaſ-
ſe ad ſuos Auctores, illamque datam
fuiſſe in dictam ſatisfactionem, cum
alioquin tàm ex natura actus, quàm ex
mul-

multiplicitate familiarum de Cineijs, *vt in dec. 365. par. 1 t. recent.* contrarium ſemper veniat præſumendum.
Et ità vtraque &c.

Ferrarien. Fideicommiſſi.

Lunæ 1. Decembris 1704.

ARGVMENTVM.

Emptum ex pecunia fideicommiſſaria non fit fideicommiſſarium, ſed hæres grauatus efficitur debitor pretij rei proprio nomine emptæ. Emptio ex quibus pecunijs facta cenſeatur. Detractiones præſtandæ ſunt in corporibus hæreditarijs ceſſante timore ſcandali, & præcepto paterno.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor fideicommiſſi conſtitutus non dicitur in mala fide per litem motam à prætenſo fideicommiſſario non probante deſcendentiam à fideicommittente, eiuſque vocationem.*
2 *Fortiùs, ſi iudicium proſequutum non fuit.*
3 *Et ſi aliud ex integro inſtructum.*
4 *Confeſſio magis factis, quàm verbis deprebenditur.*
5 *Fructus debentur à die ſecundi iudicij validè intentati, non verò à die primi nulli, & inepti.*
6 *Fideicommiſſarius exigere nequit redditionem rationis Iocalium in inuentario deſcriptorum tamquàm ſpectantium ad certas perſonas, cum præſumantur cuſtodiæ cauſa fuiſſe retenta.*
7 *Funeris, & vltimæ infirmitatis Teſtatoris impenſas hæres ante omnia ſubire tenetur.*
8 *Hæres grauatus rationem reddere non tenetur de inexactis, niſi probentur ipſius culpa effecta inexigibilia.*
9 *Aduerſus Peritiam, à qua non fuit reclamatum, non auditur.*
10 *Hæres grauatus efficitur debitor pretij rei ex pecunia fideicommiſſaria proprio nomine emptæ.*
11 *Emptio præſumitur facta de pecunijs hæreditarijs, non docto, quod emens aliundè, vel de fructibus hæreditarijs expenſas excedentibus illas habuerit,*
12 *Præſumptio veritati cedit.*
13 *Emptio à Curatore facta pro minore, eiuſque hæredibus cenſetur de pecunijs ad minorem ſpectantibus.*
14 *Licèt emptrix enunciata fuerit filia, & hæres patris, quia qualitas hæreditaria ſtare cenſetur demonſtratiuè.*
15 *Detractiones præſtandæ ſunt in corporibus hæreditarijs commodam patientibus diuiſionem.*
16 *Ceſſante timore ſcandali, & præcepto paterno, non intrat Iudicis arbitrium demandandi præſtationem in pecunia, ſed demandari debet præſtatio in eadem ſpecie bonorum à teſtatore relictorum.*
17 *Liquidatio facta ad effectum firmandi ſtatum hæreditarium non inducit obligationem præſtandi detractiones in pecunia.*

DECISIO LXXIII.

PErtentarunt Sigiſmundus, alijque fratres ab Epiſcopo receſſum à deciſis ſub die 4. Iulij anni currentis, prætendentes legitimam debitam Monialibus Sancti Gabrielis ex Perſona Lucretiæ fuiſſe omninò conſumptam ex perceptione fructuum à die motæ litis de anno 1627., ſicuti etiam ex non legitima redditione rationis omnium Iocalium, quæ ex Inuentario apparet fuiſſe relicta à Teſtatore, vel ſaltem cenſeri abſortam ex retentione duorum Prædiorum acquiſitorum vt objiciebant ex pecunia Fideicommittentis, & ad omne peius inculcabant, prædictam legitimam non deberi, niſi in aliquo ex corporibus fideicommiſſarijs, non verò in pecunia cum periculo euerſionis totius fideicommiſſi ex ſubhaſtatione illi inferenda pro conſequutione dicti crediti: Verùm licèt primæ prætenſiones viſæ fuerint inſubſiſtentes, non ſic tamèn euenit in vltima, quæ ob id impulit DD. ad perſiſtendum in deciſis iuxtà modum.

Non obſtitit quippè prima prætenſio, quià cum lis mota de anno 1627.
1 fuiſſet conteſtata per Ludouicum ab Epiſcopo, qui numquàm docuit, ſe deſcendere à Fideicommittente, & eſſe

de perſonis vocatis, quinimò ſuper hoc nec in præſenti affertur vlla iuſtificatio, non potuit conſtituere Moniales in mala fide, cum illis ſatis fuerit opponere vulgatum dicterium, *fideicommiſſum de te non loquitur*, vt probat breuis Deciſio ſuper hoc puncto emanata 7. Iulij 1702. coram R. P. D. meo Scotto, & habetur in *Romana fideicommiſſi de Morronis* 10. *Maij* 1697. §. *Siquidem propè finem coram R. P. D. meo Pio*, *& in Reatina fideicommiſſi* 22. *Martij* 1700. §. *Iam enim coram R. P. D. meo Anſaldo*, fortiùs cum tractu temporis prædicta bona fides Monialium fuerit potiùs aucta, ex quo non ſolùm ſupra
2 nominatus Ludouicus poſt productionem Teſtamenti, ac Articulorum, nihil aliud egit in Cauſa, quod induxit præſumptionem eius mali Iuris, *Bero. conſ.* 19. *num.*6. *lib.*3., *Rota deciſ.* 181. *num.*18. *coram Priolo*, *& dec.*667.*n.*18. *coram Emerix* ſed ipſimet actores de anno 1686. derelicto primo Iudicio,
3 aliud ex integro inchoarunt, præuia expeditione noui Monitorij, ſeù Libelli, vndè benè videntur agnouiſſe inſubſiſtentiam primi Iudicij, cum magis
4 factis, quam verbis confeſſio, ſeù approbatio deprehendatur *Rota dec.* 115. *n.*19. *coram Bichio*, *& dec.*280 *n.*8 *coram Emerix*; Quo fit, vt etiamſi ijdem actores primum Iudicium intentaſſent adhùc tamen fructus non deberentur
5 niſi a die ſecundi, non verò à die primi, nulli, & inepti, cum deficiente validitate Iudicij abſtergatur macula malæ fidei, quæ ſolùm eſt productiua reſtitutionis fructuum, vt in *Romana Hæreditatis de Lanuuijs* 6. *Iunij* 1695. §. *Cum enim coram R. P. D. meo Scotto*, *& in Romana Fideicommiſſi de Auila ſuper fructibus* 2. *Maij* 1698. §. *Inconcuſſum coram R. P. D. meo Pio*.

Exploſa conſumptione ex dicto primo capite, æquè facilis fuit diſſolutio alterius concomitantis oppoſitionis non legitimæ redditionis rationis omnium localium, quià Argentorum, ac Iocalium, quæ conſtat fuiſſe propria Teſtatoris, vel apud eumdem oppignorata, iàm nihil eſt, quod amplius opponatur, cum de omnibus habita fuerit ratio in Peritia, ad effectum minuendi Creditum Monialium: Iocalia
6 verò, de quibus res eſt, cum fuerint deſcripta in Inuentario tamquàm ſpectantia ad certas perſonas, abſque vlla additione quod erant oppignorata, ſicuti practicatum fuerat in alijs, in quibus Teſtator nèdùm adnotauerat qualitatem *di Pegno*, ſed etiam ſummam, pro qua fuerant oppignorata, non poteſt fideicommiſſarius de illis exigere redditionem rationis, cum præſumantur retenta fuiſſe cuſtodiæ cauſa, ad differentiam aliorum retentorum loco pignoris, vt probant omnes Deciſiones in hac cauſa emanatæ; Quo verò ad afferta Credita, illa non conſiſtebant niſi in ſcutis 363., quorum medietas ſpectabat ad Moniales pro earum detractionibus, cum altera
7 autèm excomputandæ erant expenſæ funeris, & vltimæ infirmitatis Teſtatoris ad *Tex*. *in leg. Papinianus* §.4. *ff. de inoffic. Teſtament. leg. In reſtituenda Cod. de petit. hæredit.*, *Rota dec.*421. *num.*1. *coram Ludouiſ.*, *& deciſ.*416.*num.*7. *coram Priolo*, *& deciſ.*235. *num.*6. *par.*18. *recent.* Præterquamquod cum non pro-
8 bentur fuiſſe exacta vel culpa hæredis effecta fuiſſe inexigibilia, ad nihilum tenerur *Rota deciſ.*780. *num.*14., *& deciſ.*1090 *num.*10. *coram Emerix*, & probat *Deciſio R.P.D. mei Scotti* §. *Non obſtante*, *ac altera R.P.D. mei Prioli* §. *Similique inſubſiſtentia*, & in vniuerſum vrget tàm circà id, quod reſpicit Iocalia non oppignorata, ac etiam eredita de omnibus Perilos de communi conſenſu electos benè diſtinxiſſe, & de his, quæ ponenda erant ad debitum hæredis habuiſſe optimam rationem;
9 vndè cum à dicta Peritia non fuerit appellatum, nequeunt aduerſus illam fratres ab Epiſcopo ampliùs audiri, vt vltrà authoritates adductas in præteritis Deciſionibus firmatur in *deciſ.*658. *num.*5. *par.*19. *recent.*

Retentio verò duorum Prædiorum emptorum poſt mortem fideicommittentis, nec minùs potuit importare ſatisfactionem detractionum, licèt enim

Do-

Domini admitterent concluſionem ,
10 quod ſi Prædia fuiſſent empta nomine proprio cum pecunia hæreditaria ſaltèm pretium poſt purificationem fideicommiſſi fuiſſet reſtituendum , ſeù in detractiones eius Auctori competentes imputandum *Palm. Nep. allegat.87. n.8., Card. de Luca de fideicom.diſc.177. num.4., Rota coram Caualer. deciſ.221. num.3., & deciſ.346. num.1. poſt Cenc. de Cenſ.* attamen argumentum laborat in applicatione, quià etſi primum Prædium non fuiſſet emptum per Tutores Pupillæ, niſi poſt duos annos ab obitu Teſtatoris pretio ſcut. 2000., quæ ,
11 non docto, hæredem aliundè potuiſſe habere pecuniam , vel quod fructus hæreditatis, detractis exp-nſis , potuiſſent pertingere ad talem ſummam, ſupponi deberet pecuniam non niſi ex paterna hæreditate proceſſiſſe *Palm. Nep. Conſult.87. num.21., Surd. dec.15.n.9., & 10., Rota deciſ.87. num.14. par.5. recent., & in Hortana Bonorum 27. Iunij 1698.§. Non obſtat coram R.P.D. meo Priolo:* Attamèn prænotandum eſt, Moniales reddidiſſe rationem etiam Argentorum, & localium , quæ Teſtator Pupillæ legauerat : Vndè ex eorum pretio , ac dote materna , ac etiam ex fructibus hæreditatis , præſumendum
12 eſt , fuiſſe factam acquiſitionem , cum ex omnibus ſimul ſumptis oriatur robuſtior probatio excluſiua contrariæ præſumptionis *leg. Nuptura ff. de Iur. dot. l. In rebus 30. ſub princip. Cod. eodem Card. de Luca de Credit. diſc.129. num.12., & de Benefic.diſc.22.num.6., & 7. & de Iurepatr. diſc.8. num.7., & ſeqq., Rota deciſ.675. num.9. par.19. recent.*

Nec maior exorta eſt difficultas quoad acquiſitionem alterius Prædij factam de anno 1585., cum illud nedùm fuerit emptum cum dilatione ad ſoluendum pretium ſed etiàm ſcuta 1000. exburſata, manifeſtè potuerunt comparari ex fructibus hæreditarijs conſiſtentibus in ſcut. 10000. Puella enim adhùc erat minor, & commorabatur in Monaſterio; Vndè dato etiàm per malam hypotheſim , quod eius ſub-

ſtentatio requiſiuiſſet ſcuta 100. annua , vt prætendebant Defenſores fratrum ab Epiſcopo , quod tamèn eſt omninò improbabile in Puella teneræ ætatis , adhùc ſumendo etiam redditum ad ſcut.4. pro centenario iuxtà moderniorem Taxam noſtri Tribunalis, annuus fructus conſiſtebat in ſc. 400. , & ſic benè ſpatio quatuor annorum à prima acquiſitione potuit per Tutores ſuperlucrari ſumma ſuperexcedens prædictam quantitatem ſcut. 1000. ,
13 quæ fortiùs debent procedere, cum acquiſitio fuerit facta à Tutoribus ementibus pro ipſa Lucretia , & eius hæredibus ex quo conuincitur pecuniam ſpectaſſe ad minorem *Rota deciſ.457. num 3. coram Rembold , & deciſ.489. num.10. par.18. recent.* , & hoc admitti debet licèt venditio fuerit facta Lucretiæ filiæ, & hæredi Ioannis Bap-
14 tiſtæ de Epiſcopis, cum qualitas hæreditaria conſeatur ſtare demonſtratiuè ad oſtendendum, quod Lucretia erat etiam hæres Patris , non verò quod acquiſitio fiebat pro fideicommiſſo *Vrceol. de Tranſact. quæſt.82. num.36. , Noguerol.allegat.20.num.130. , Menoch. conſ.213.num.36. , Rota dec.429.num.7. coram Priolo.*

Tranſeundo nunc ad vltimam inſpectionem cum fuerit magis clarè DD. præfactum,totam hæreditatem conſiſtere in duobus Prædijs , ac in duabus domibus in Ciuitate Ferrariæ , & omnia
15 pati commodam diuiſionem , non fuerunt veriti , recedendo à priori Sententia declarare detractiones præſtandas eſſe in vno , aut pluribus ex prædictis corporibus hæreditarijs, ſequendo claram diſpoſitionem *Text. in leg. Scimus §. Repletionem ff. de inoff. Teſtam. Ludouic. Bell. conſ 161. num.11. , Manſ. conſult.16. n.25. , & ſeq. , & conſult.304. num.11. , Seayn. dec. Bonon.108.n.47. , Rota deciſ.218. num.8. par.14. recent.* Quando enim ceſſat timor ſcandali , quod oriri poteſt ex coacta communio-
16 ne, itaùt vnicuique aſſignari non poſſit ſua diſtincta, ac ſeparata pars vel à Patre non fuit relicta portio in pecunia , & ipſemet filius implicitè approbando

 Iudi-

Iudicium paternum agat, & inſtet pro ſupplemento ſimiliter in pecunia, non poteſt intrare arbitrium Iudicis in demandanda traditione in æſtimatione prout fieri poſſe in prædictis circumſtantijs firmant Authoritates adductæ in deciſione quæ reuidetur §. *Hæcque circa fin.*, ſed ſequendo naturam prædictarum detractionum, quæ non ſunt niſi quota bonorum quæ ab inteſtato ſunt debita, non niſi in eadem ſpecie bonorum à Teſtatore relictorum demandari debet præſtatio *Bruneman. in leg. Cum quæritur C. de inoffic. Teſtam.*, *Ant. Faber. in ſuo Cod. lib. 3. tit. 19. defin. 5.*, *Hartman. Piſtor. quæſt. Iur. 38. num. 30. lib. 2.*, *Manſ. conſult. 174. num. 3.*

Haud ſubſiſtente, prædictam exceptionem eſſe indeducibilem à fideicommiſſario, dum non reclamauit à tribus Sententijs, ac liquidatione facta per Peritos, quià æſtimatio fuit neceſſaria
17 ad effectum firmandi ſtatum hæreditarium, vt exindè dignoſci potuiſſet ad quam ſummam detractiones pertingebant, & quid remanebat exſoluendum, imputato pretio mobilium, & localium per hæredem diſtractorum, ſed non proindè ſequitur, ex prædicta liquidatione oriri debitum præſtationis in pecunia, ſed benè quidem, quod quota ſuccedere debeat loco ſummæ liquidatæ *Rota dec. 182. num. 3. coram Cerro*.

Et ità ſe habendo in reliquis remiſſiuè ad præteritam Deciſionem, in hunc modum reſponderunt.

Romana ſeù Ferrarien. Cenſus

Veneris 5. Decembris 1704.

ARGVMENTVM.

In Ceſſione omnium Iurium veniunt etiam fructus decurſi ante ceſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis ſtipulata ad fauorem Cedentis tranſit etiam in Ceſſionarium.*

2 *In ceſſione omnium Iurium veniunt etiam fructus decurſi ante ceſſionem, & num. 5.*

3 *Ceſſio quando extenditur ad mandata expedita comprehendit etiam fructus, ſi pro ipſis ante ceſſionem mandatum fuerit expeditum.*

4 *Pluralitas in vna re non poteſt verificari.*

6 *Super re clara nulla fieri debet interpretatio.*

7 *Ex quibus arguatur voluntas Principalis in contractu ſtipulato per Procuratorem.*

8 *Ceſſio de credito certo, quando eſt difficilis exactionis, poteſt fieri pro minori pretio.*

9 *Creditor iuxta Statutum Ferrariæ cenſetur ſatisfactus poſt lapſum 15. annorum.*

10 *Contractus geſtus cum Clerico non ſubiacet Statuto Laicali.*

11 *Actio præſcribitur ex lapſu 40. annorum.*

DECISIO LXXIV.

PEtrus ſenior, Carolus, & Franciſcus de Nappis de Anno 1627. impoſuerunt Cenſum ſcut. 6000. in ſorte ſub fideiuſſione Franciſci de Amicis ad fauorem Canonici Aprueh, qui illum vigore donationis tranſtulit in Patres Præmonſtratenſes. De Anno 1656. prædicti Patres, præuio aſſenſu Apoſtolico Cenſum ceſſerunt in Æmilium Amatorium pro ſe, & Perſona nominanda, qui ex pòſt 28. Iulij eiuſdem Anni receptis ſcut. 500. in Sacro Monte Pietatis Vrbis ſimilem ratam enunciati Cenſus ceſſit ad fauorem Almæ Domus Lauretanæ hæredis præfati de Amicis fideiuſſoris, quæ vſque de Anno 1690. obtinuit à bon. mem. Altouito bina mandata contra bona hæreditaria illorum de Nappis impoſitorum; vnum nempè pro ſcut. 500. ſortis ad effectum deponendi pro renouatione fideiuſſoris; Alterum verò pro ſcutis 1080. fructuum decurſorum.

Cum autèm reſiduum ſortis Cenſus deueniſſet ad fratres de Honoratis, fuit coacta Alma Domus tanquam hæres Amici fideiuſſoris ſoluere fructus in ſumma ſcut. 4503. quorum Ius recuperandi vnà cum rata ſortis ſcut. 500. ad ſe ſpectante, ac fructuum decurſorum ceſ-

ceſſit ad fauorem D. Comitis Aduocati Conſiſtorialis Feliciani de Montecatinis pretio ſcut.5003.conuenta ſolutione in particularibus ſummis certis temporibus præſtandis, qui inſtetit coram A. C. tàm pro duplicato antiquorum mandatorum relaxatorum à bon. mem. Altouito de Anno 1690., quàm pro nouo mandato fructuum poſteà decurſorum in ſumma ſcut. 471. contra Petrum Antonium Nappium hæredem fideicommiſſarium Petri ſenioris vnius ex debitoribus in ſolidum obligatis, ac iuxtà petita in omnibus fauorabilia mandata obtinuit, quorum exequutione Mihi commiſſa à Signatura Iuſtitiæ, illis validis, ac iuſtis recognitis, Domini fuerunt in ſenſu eſſe exequenda.

Quia non ſolùm concurrebat validitas, quam Defenſor Petri non inficiabatur, ſed etiam perſpicua Iuſtitia; Si enim conſideremus mandatum ad factum pro ſorte ad effectum deponendi pro renouatione fideiuſſoris, cum conſtet de pertinentia dictæ ratæ ad fauorem Domus Lauretanæ ex declaratione facta ab Amatorio, ac de ſubſequuta ceſſione ad fauorem D. Comitis Aduocati, ac inſimùl de promiſſa renouatione fideiuſſoris, dum de hac non fuit doctum, iuremerito relaxatum fuit mandatum, quod ob id eſt debitæ exequutioni demandandum, etiam ad fauorem Comitis Aduocati Ceſſionarij,
1 in quem tranſiuit creditum etiam quoad priuilegium Cameralis obligationis, *Zacch. de oblig. Cameral. quæſt.582.*, *Cenc.de Cenſib.quæſt.67.num.3.,& ſeqq.*, *Rota deciſ.709.num.5., & deciſ.1929. num.2.coram Coccino*.

Tota ergo oppoſitio Petri Antonij reducebatur ad fructus prædictæ ratæ, quos prætendebat non eſſe comprehenſos in ceſſione, ſed ſolummodò ratam ſolutam per Almam Domum Honoratis: Verùm Dominis viſum fuit obiectum ceſſare ex lectura Inſtrumenti ceſſionis; in parte enim diſpoſitiua dicitur = Almam Domum cedere eidem Comiti = Aduocato omnia, & ſingula Iura prædicti Crediti, ſeù Creditorum, etiam ratione quorumcunque damnorum, & = intereſſe, nihil penitùs excluſo, aut reſeruato ex cauſa prædictarum ſolutionum fructuum Cenſus, ac ratæ ſcut.500. ſortis principalis, ac etiam mandati, ſeù mandatorum &c. nullo Iure ipſi Almæ Domui, nullaque actione etiam ſpeciali mentione dignis reſeruatis, vt in §.17., ex qua verborum amplitudine cenſeri debent ceſſi etiam fructus dictorum ſcut. 500., non ſolùm quia ceſſa fuerunt omnia iura Crediti, nihil penitùs ſibi reſeruato, quod cum importet perfectam abdicationem nullis coarctatam terminis referri debet ad vni-
2 uerſa Credita, *Rot.deciſ.286. n.4.par.7. rec.*, *& deciſ.387.num.15.par.9.*, *& deciſ.790.num.28.par.18.recent.* Verùm etiam quia ceſſio extenditur quoque ad mandatum ſeù mandata expedita, quæ cum eadem non poſſit, niſi ſuper fructibus dictæ ratæ ſcut. 500., dùm pro illis Alma Domus mandata expedinerat coram bon. mem. Altouito, debet perneceſsè ceſſio illos comprehendere, quamuis non fuerit facta mentio, niſi
3 generalis, *Olea de ceſſ.iur. tit.6.quæſt.6. num.18.*, *Alex.conſ.5.dec.29.n.1.lib.1.*, *Manſ.conſult.461.num.5.*, *Rota dec.139. num.34.coram Cerro, & deciſ.85.num.8. par.19.rec.*

Nec prædicta generalitas verificari potuit in mandato expedito ab Alma Domo pro fructibus ſolutis illis de Honoratis, quia præterquamquod in dicto vnico mandato non verificatur plu-
4 ralitas, de qua loquitur ceſſio, *Honded. conſ.45. num.21. in fin.*, *& n.28.lib.1.*, *Rota deciſ.26. num.1 a.coram Otthobon.*, adhuc tamen cum illa excludat reſeruationem cuiuſcumque iuris penès Almam Domum cedentem, neceſſariò ſub eadem tàm effrenatis verbis concepta debent venire etiam iura pro dd. fru-
5 ctibus, vt vltrà allegatos firmat *Spad. conſ.348.n.25.*, *& ſeq.tom.3.*

Ponitur tamen magis in aperto veritas aſſumpti à ſubſequenti §.18. Inſtrumenti, quod ità ſe habet: *Hanc autem Crediti, ſeù Creditorum dictorum fructuum ſolutorum, & ratæ ſortis acquiſitæ ſcut. 500. eiuſque fructuum venditionem, & ceſſionem fecit &c.* ſimilis enim ex-

expreſſio ità præſefert claram comprehenſionem fructuum dictæ ratæ ſcut. 500., vt nullam relinquat dubitandi, aut interpretandi occaſionem iuxtà
6 vulgatam regulam, de qua *Text. in leg. Ille, aut ilie ff. de legat. 3.*

Minùſquè potuit prætendi, Procuratorem exceſſiſſe fines mandati in tali generali ceſſione, dùm non ſolùm Inſtrumentum fuit priùs in minutam redactum, in cuius calce fuit conſtitutus Procurator ad ſtipulandum, ac etiam poſt ſtipulationem ſubſequta fuit approbatio Congregationis Negotijs prędictæ Almæ Domus præpoſitæ, ſed etiam acceſſit beneplacitum Apoſtolicum in eius confirmationem, ex quibus aſſequimur, omnia in ea contenta proceſſiſſe iuxtà voluntatem Deputatorum, eoquod expediebat pro loco ità
7 contrahere *Rota deciſ. 193. n. 15. par. 18. recen.*

Haùd ſubſiſtente, quòd ex circumſpecta clarorum Virorum prædictam Congregationem componentium prouidentia non ſit præſumendum, quod pro capitali Cenſus ſcut. 500., ac fructibus in alijs ſcut. 1551. fuerit recepta promiſſio etiam ad tempus dilata ſolius ſummæ ſcut. 500., quia DD. viſa fuit aſſiſtere potiùs contraria mens Contrahentium, cum non ſit veriſimile Comitem Montecatinum voluiſſe ſoluere ſcut. 5003. quanti importabat creditum fructuum ſolutorum Honoratis, ac ſors principalis ratæ ſcut. 500. cum ſola dilatione ad ſoluendum in particularibus ſummis, cum tamèn pro conſequutione Creditorum difficilis exactionis debuiſſet ſubire tot expenſas litium, ac incommoda, ac etiam incertitudinem conſequutionis, dùm cedentes ad nihilum voluerunt teneri, niſi ex dato, & facto ſuo tantùm; vndè cenſeri debet, in eorum compenſationem fuiſſe ab Alma Domo ceſſum totum creditum, & eundem emiſſe futuram, licèt incertam, ſpem conſequendi aliquid plus, quàm ſoluebat, prout licitè fieri poſ-
8 ſe, quandò creditum, quod emitur, eſt certum, & indubitatum, firmat *Text. in leg. Qui nondùm C. de hæred.*, *vel act. vendit.*, *Cyriac. controu. 169. num. 3.*, *Guzman. de euict. quæſt. 15. n. 59.*, *Manſ. conſult. 314. num. 6.*, *Rota deciſ. 515. n. 9. par. 19 rec.*

Similis tandem naturæ detecta fuit obiectio fundata ſuper exceſſiuitate mandati ſaltèm pro fructibus vltrà 15. annos deſumpta à Statuto Ferrariæ, in qua natus erat, ac degebat Petrus debitor, quod Rubrica 128 præſcribit, creditorem habentem Inſtrumentum, vel aliam Scripturam, qui tamen ſiluerit per 15. annos, non poſſe petere ampliùs creditum, debitore mortuo, ſed præſumi ſolutum, & ſatisfactum, iurante hærede de credulitate ſolutionis, quod indubiè eſſe ſeruandum firmat
9 *Pigantes ad d. Statut. citat. rubr. 128. num 2.*, *Fenzon. ad Stat. Vrb cap. 158. num. 8.*, *Modern. ad idem Stat. de præſcrip. adnot. 48. art. 1. num. 11.*, *Rota poſt eundem deciſ. 121. num. 1., & 2.*, quoniam cum contractus geſtus fuerit cum Clerico, non poteſt ſubiacere peculiaribus legibus Statuti Laicalis, ſed regulari debet ad tramites Iuris communis *Pigantes ad idem Statutum Ferrar. rubr. 128 lib. 2. fol. 88.*, *Rota dec. 1037. num. 2.*, *& deciſ. 1200. num. 10. coram Emerix*, & alibi paſſim, quod per petitionem factam vſquè de anno 1690. perpetuauit actionem ad 40. annos, *leg. vltim. Cod. de præſcript. 30. vel 40. annor.*, *Rot. deciſ. 385. num. 4. part. 19. recent.*

Et ità vtraque &c.

Reatina Spolij.

Ven. 5. Decembris 1704.

ARGVMENTVM.

Agitur de manutentione concedenda Spoliato vigore deliberationis nullæ, & iniuſtæ.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio ſi ſit nulla competit Spoliato manutentio.*
2 *Item ſi ſit iniuſta.*
3 *Vel exceſſiua.*
4 *Deliberatio eſt nulla ſi ſequatur vigore de-*

decreti quo Iudex mandat procedi ad vlteriora in ſubbaſtatione.

5 *Deliberatio facta poſt exhibitas oblationes ſine mandato de deliberando eſt nulla.*

6 *Oblationes debent præcedere decretum de deliberando, & num. 7.*

7 *Stylus non probatur ex atteſtatione Curialium non recognita.*

8 *Stylus debet probari Canonizatus in contradictorio iudicio.*

9 *Mandatum dicitur continere ſummam incertam, licet pro certa quantitate relaxetur, ſi alicuius conditionis implementum creditori imponatur.*

10 *Deliberatio neque pro ſumma minori poteſt conſumari, quando mandatum continet ſummam incertam.*

11 *Creditum illiquidum inficit ſubbaſtationem.*

12 *Illiquidum creditum vndè arguatur.*

13 *Iudex qui non ſit Exequutor mixtus ſuper meritis debet remittere Partes ad Iudicem mandati.*

14 *Interpellatus habetur pro præſente, licèt actui non interuenerit.*

15 *Præcipuè vbi non adeſt legitima cauſa non intereſſendi.*

DECISIO LXXV.

COnceſſit Rota manutentionem ad fauorem Bartholomęi Vecchiarelli ſuper bonis illi deliberatis à Valerio fratre pro præſtationibus eidem promiſſis in donatione facta ad fauorem Bartholomæi, quarè prouocauit Valerius ad Signaturæ Iuſtitiæ Tribunal, quod ſuſpendit exequutionem relaxati mandati, Mihi demandando manutenendum, quem magis Iura noſtra fouebant: Verùm ſedulæ DD. diſquiſitioni omnibus expoſitis, manutentionem iterùm obtinuit Bartholomæus, cum deliberatio contra eumdem ſequuta, fuerit nulla, iniuſta, & exceſſiua, quibus caſibus, etiam conſideratis vnoquoque de per
1 ſe, competere ſpoliato manutentionem loquendo de primo firmat *Rota deciſ. 576. num. 4. cor. Cerro, & dec. 218. n. 2.*
2 *cor. Bich.*, & de ſecundo *dec. 252. n. 3. coram Emerix Iun., & dec. 403. num. 18. part. 18., & dec. 287. num. 13. part. 19.*
3 *rec.*, de vltimo verò *Poſtb. de manut. obſeru. 2. num 93. Rot. dec. 996. num. 4. coram Emerix, & dec. 331. n. 1. part. 19. recent.*

Fuit ſiquidèm nulla, quia deficit decretum ad videndum deliberari vltimo, & maiori Oblatori; Licèt enim Iudex exequutor ſub diè 17. Ianuarij 1689. decreuiſſet ſubhaſtari, & deliberari bona exequutata, cum tamen prędicti decreti vigore non proceſſerit Valerius ad deliberationem, ſed in vim noui obtenti ſub die 9. Maij eiuſdem anni, quod
4 non continet niſi mandatum de ſubhaſtando ibi: *Dominus mandauit procedi ad vlteriora in ſubhaſtatione, omni &c.* firmum remanet deliberationem fuiſſe factam ſine mandato de deliberando poſt exhibitas oblationes, & ſic eſſe omninò nullam ad *Text. in l. Creditor*
5 *la ſecunda ff. de diſtract. pignor., Poſtb. de ſubhaſt. inſpect. 13. n. 202. Rot. dec. 427. n. 1. coram Bich., & dec. 733. n. 4. coram Buratt.*

Sed admiſſo etiam, quod dubium eſſet, interfuiſſe citationem ad videndum deliberari, adhuc deliberatio nec mi-
6 nùs remanet expers à nullitate, cum oblationes non præceſſerint enunciata decreta, ſed in die vltimi, & quod magis eſt, in actis exhibita fuit ſola oblatio Lumbij (qui poſteà recognouit bonum fidem ad fauorem Valerij) ac eidem fuit facta deliberatio, & ità cum oblatores potuerint comparere augendo oblationem iam factam, ac Iudex illas recognoſcere non valuerit in actis
7 ad effectum demandandi deliberationem vltimo, & maiori oblatori ſemper inſurgit inexcuſabilis, ac inſanabilis nullitas *Roc. dec. 703. num. 4. coram Buratt., & dec. 196. num. 9., & ſeqq. part. 13., & deciſ. 3. num. 9. part. 17. recent.*

Haudquaquam refragante contrario ſtylo, qui aſſerebatur vigere in Ciuitate Reatina, ità perficiendi ſubhaſtationes iuxtà atteſtationem Curialium dictæ Ciuitatis, ac plurima Inſtrumenta præſeferentia ſimilem ordinem ſe-
8 quutum in alijs ſubhaſtationibus; Quia prædicta atteſtatio non fuit recognita: Inſtru-

Inſtrumenta verò nec minùs conclu-
dunt præienſum ſtylum, non docto,
quod ille fuerit etiam in contradictorio
9 Iudicio canonizatus *Rot. dec.876. n.2.
cor.Buratt.*, & *in Cæſenaten. Spolij* 4.
Martij 1701. §.*Subſiſtit cor. R.P.D. meo
Muto*, & *in eius confirmatoria* 12. *Fe-
bruarij* 1703. §. *Similitèr circà finem
coràm Me*.

Nec minùs euidens eſt iniuſtitia, cum
enim mandatum relaxatum à R. P. D.
meo Caprara, dum munere Locumte-
nentis A. C. æquè laudabilitèr funge-
10 retur, contineret conditionem reſtitu-
tionis mobilium retentorum per Vale-
rium, non poterat procedi ad delibera-
tionem, non adimpleta priùs dicta con-
ditione, cum alioquin creditum ſemper
11 cenſeatur incertum, pro quo conſuma-
ri non poteſt deliberatio, nec pro mi-
nori ſumma, quam contineret manda-
tum *Rota dec.7.num.8.cor.Otthobon.*, &
apud *Poſth. de ſubhaſt.dec.75.n.7.*, & 8.,
& *decif. 64. num.2.*, & 3. *coràm Ar-
guell.*

Et quamuis Defenſor Valerij reſpon-
derit, non fuiſſe proceſſum ad delibe-
nem vigore prædicti mandati; ſed al-
terius A.C. nihilominùs ſemper viſum
fuit recurrere, deliberationem fuiſſe
conſumatam vigore mandati in ſumma
ſc.1513. quanti importabat creditum
Valerij contentum in vtroque manda-
to non bonificata prætenſione mobi-
12 lium, & ſic vigore crediti illiquidi in-
ficientis ſimilitèr ſubhaſtationem, *Bald.
conſ.99.num.1. lib.5. Rot. dec. 585. in
fine cor. Caualer.*, & *dec.1870. num.10.
cor.Coccin.* Non obſtante replicatione,
Iudicem de partibus reliquiſſe in ſu-
ſpenſo ſc.100. pro dicta prætenſione
cum id benè conuineat, Valerium co-
13 gnouiſſe proprium creditum fuiſſe illi-
quidum ad tradita per *Rot. in Ferra-
rien. fideicommiſſi* 1. *Decembris currentis
anni* §. *Non obſtitit circa finem cor. Me*,
non verò poteſt roborare actum in ſe
nullum, cum facultates Iudicis Exequu-
toris decretorum A.C. non ſe extende-
rent, niſi in exequendo, non autem
in aſſumendis meritis cauſæ, & in ge-
rendo vices Exequutoris mixti, cùm po-
tiùs, ſi quę difficultas ſibi oborta fuiſ-
14 ſet debuiſſet remittere Partes ad Iudi-
cem mandati *l. Exequutorem n.5. C. de
exequut. rei iudicat.*, *Veſtr. in prax. lib.8.
cap. vlt. num.19. Rot. dec.264. num.16.
cor. Emer. Iun.*, & *dec.102. num.8. coram
Bich.*, & *in Toletana Iuriſdictionis ſuper
attentatis 26. Ian. 1686. §. Ex quibus cor.
bo. me. Vrſino*.

Cum nullitate, & iniuſtitia non in-
feriorem locum apparuit ſibi vindica-
re exceſſum, dùm loco iunctarum 190.
cadentium ſub deliberatione, Valerius
occupauit iunctas 250., & loco tertiæ
partis montium ſe intruſit in poſſeſſio-
nem medietatis, vt probant, tàm Pe-
ritus deputatus ab A.C., cuius menſu-
rationi interfuit Valerius, nec negauit
ſe poſſidere Terras menſuratas, quàm
alter electus de ordine Rot. coram
R.P.D. meo Priolo.

Nec potuit redargui de errore, vel
de inſubſiſtentia ſecunda peritia, ex
quo ipſe non interfuerit menſurationi;
Si enim interpellatus non comparuit
habetur pro intereſſente, & omnia
15 haberi debent pro ritè, & rectè geſtis
Rot. dec.96. num.19. part.19. recent. cum
prætextus non intereſſendi, ex quo non
fuiſſet purgatum integrè ſpolium ante-
cedentèr commiſſum contrà Valerium
à Bartholomæo, detegatur omninò in-
ſubſiſtens ex quietantijs Ferrarij Pro-
16 curatoris conſtituti à Valerio, quarum
vna eſt pro finali ſolutione fructuum,
altera autem pro expenſis litis, vt
animaduerſum fuit *in deciſione R.P.D.
mei Prioli* §. *fin.*

Et ità vtraque &c.

Romana

Romanā Locorum Montium.

Lunæ 12. Ianuarij 1705.

ARGVMENTVM.

Emens Loca Montium tanquàm libera, ſi alicui oneri obnoxia deregantur, actionem habet pro traditione rei liberæ, licèt pro eius ſecuritate adſint fideiuſſores in ſolidum obligati, moleſtiæ nondum fuerint ſequutæ, & in literis patentibus de dicto onere mentio facta non legatur.

SVMMARIVM.

1 *Emens rem tanquàm liberam, ſi talis non detegatur, habet actionem pro traditione rei liberæ, ac pro reſtitutione pretij, etiamſi moleſtiæ ſequutæ non fuiſſent.*

2 *Loca Montium non recipiunt hypothecam, vel onus, niſi illud contineant in Litteris patentibus.*

3 *Limita ſi in eiſdem Litteris adſit relatio ad Teſtamentum, in quo adſunt vincula.*

4 *Loca Montium vendita cum generali expreſſione* = à chi haurà raſſegnato = *non cadunt ſub hypotheca ſinè aſſenſu Principis præſtari ſolito per eius Officialem.*

5 *Venditio Locorum Montium, vbi ſit per viam Inſtrumenti cum promiſſione libertatis à quocumque vinculo, tenetur reſignans præſtare dictam libertatem ab obligationibus etiam non expreſſis.*

6 *Emptor vt poſſit agere pro traditione rei liberæ ſufficit, vt moleſtiæ poſſint exoriri.*

7 *Obligatio fideiuſſorum non impedit, quin emptor poſſit agere ad reſtitutionem pretij, eiuſque depoſitum, ſi res vendita ſit alteri ſpecialitèr obligata.*

8 *Venditor tenetur liberare, non cauere, vbi bona non ſunt libera.*

DECISIO LXXVI.

Emit Io: Paulus Andreotius loca 19. Montium pronenientia ab hæreditate Bernardi Mainerij à Paulo Iuſtiniano tamquàm Procuratore Franciſcæ Bibianæ de Caſſanis hæredis Bernardi iniuncto ſuper eiſdem locis onere, ſeù vinculo perſoluendi ſingulis menſibus ſcuta ſex Reuerendiſsimo Ioſepho de Cammillis Epiſcopo Sebaſten. illi legata à ſupra enunciato Bernardo. Verumtamèn cum deuenerit ad notitiam emptoris, Bernardum reliquiſſe etiàm annuum legatum ſcut. 50. ad fauorem Pauperum Ciuitatis Chienſis, quodque pro eius adimplemento in præteritum egerat Reu. Fabrica Diui Petri, timens ne potuiſſet moleſtari ſuper locis Montium à ſe coemptis, inſtetit coram A.C. Aldrouando pro traditione dd. locorum Montium liberorum, & exemptorum à prædicto legato fauore Pauperum Chienſis, ac mandatum ad factum obtinuit, eiuſque locò exequutiuum ad effectum deponendi, quod viſum fuit DD. eſſe exequendum.

Eius enim Iuſtitiam clarè demonſtrauit emptio facta ſub promiſſione Franciſcæ, loca Montium non fuiſſe obnoxia vlli alio vinculo, quam legati menſtrui ſcutorum ſex fauore Epiſcopi Sebaſten., quo fit, vt comperto alio vinculo intret actio pro liberatione vigore dictæ obligationis, ac pro reſtitutione
1 pretij ob fidem non ſeruatam, etiam ſi moleſtiæ, vel euictio adhùc ſequutæ non fuiſſent *Merlin. de pignor. lib. 4. tit. 5. quæſt. 154. num. 21., Vrceol. de tranſact. quæſt. 42. num. 22., Staiban. reſol. 174. num. 18., & ſeq., Altograd. conſ. 10. n. 25., & ſeqq. part. 1. Rota deciſ. 304. n. 1., & 2. part. 3. diuerſ., & deciſ. 321. n. 8. coram Seraphino.*

Neque ad arcendum effectum prædictæ obligationis profuit recurrere ad inſitam libertatem locorum Montium, quæ cùm in ſe non contineant vinculum ad fauorem Pauperum Chienſis pro annuo legato ipſis relicto, præſtent emptori omnimodam ſecuritatem à quibuſuis creditoribus, & hypothe-
2 cis iuxta notoriam Conſtitutionem Vrbani VIII. in ordine la 156. *Bullar. nou. tom. 4.*, & expendunt *Card. de Luca de Regal. diſc. 27., & ſeq. Rota in Romana Saluiani, ſeù Societatis 14. Ianuar. 1692. §. fundamentum reſolutionis coram Be-*

nincaſa, *& in Romana locorum Montium 25. Iunij 1696. coram R.P.D. meo de la Tremoille*: Quoniam pro obiecti eliminatione DD. conſiderarunt, ex Literis patentibus conſtare, loca Montium prouenire ex pecunijs hæreditarijs Mainerij habita relatione ad eius Teſtamen-
3 tum. Quapropter cùm in Teſtamento adſit prædictum legatum ad fauorem Pauperum Chienſium, dicuntur etiam ſubeſſe omnibus vinculis, & hypothecis contentis in dicto Teſtamento, & ſic etiàm ſupradicti annui legati, & per conſequens etiam periculo euictionis pro eius ſolutione, vt firmant *Card. de Luca de regal. diſc. 28. num. 2., & ſeq. Rota dec. 411. n. 15. part. 19. rec.*

Prætereà quando etiam lis eſſet in locis Montium totaliter liberis, & non continentibus vllam relationem ad Teſtamentum antiqui poſſeſſoris, in quo adſunt totiès repetita vincula, adhùc viſum fuit, nos verſari extra caſum conſuetæ emptionis, quæ fit cùm generali ordine ſolutionis pretij *à chi hauerà liberamente riſegnato* ad fauorem demandantis ſolutionem, & admiſſi à Secretario; Tunc enim eùm emens non agnoſcat in auctorem reſignantem, ſed ipſum Principem, ſeù Rempublicam, loca Montium non cadunt ſub hypotheca, nec recipiunt vincula, niſi
4 in Literis patentibus deſcripta de licentia Principis, ſine cuius aſſenſu præſtari ſolito per Officialem deputatum non cenſeretur eſſe in commercio ad effectum contrahendi realia vincula *Cobell. ad Bull. Bon. Regim. cap. 34. art. 23. n. 1., Cenc. de Cenſib. quæſt. 29. ſub num. 13., Card. de Luca de Regal. diſc. 26. ſub n. 2. cum alijs in deciſ. 89. num. 2. poſt Modern. ad Stat. Vrbis*, quod tamen non euenit in caſu noſtro, in quo venditio fuit facta ſpecialitèr à Franciſca Bibiana per viam publici Inſtrumenti, ac cùm promiſſione omnimodæ libertatis, ac exemptionis à quocumque vinculo, ac reſponſione præter menſtruum legatum
5 ad fauorem Epiſcopi Sebaſten. Vnde in his terminis tenetur Franciſca reſignas præſtare factum promiſſæ libertatis ab alijs obligationibus non expreſſis, ſine quo Andreotius non contraxiſſet *Card. de Luc. de Regal. diſc. 29. n. 4., & ſeqq. R.P.D. meus Anſaldus in tract. de Commerc., & Mercatur. diſc. 95. num. 46.*

Parui faciendum fuit, moleſtias, vel adhuc exortas non fuiſſe, vel adeſſe fideiuſſores inſolidum obligatos, quibus in caſu euictionis poſſet Andreotius conſequi liberationem; quià in ordine ad moleſtias ſatis eſt, illas exoriri poſſe, ac vt loca Montium non ſint libera ad effectum, vt agi poſſit ex em-
6 pto ad traditionem rei liberæ, vt vltrà in principio allegatos firmant *Text. in l. Creditor 54. §. prædium ff. de act. empt. l. ſi creditor 69. ff. de ſolut. Modern. Aſſeulan. ad Statut. Vrbis part. 1. annot. 27. art. 1. num. 25.* Fideiuſſores verò inſolidum obligati, licèt etiàm præſeferant vberiorem actionem contrà illos agendi pro petita libertate locorum Montium, vt de facto contrà illos etiàm fuit
7 relaxatum mandatum, cuius exequutio fuit expetita, non tamen impediunt quin agi poſſit ad reſtitutionem pretij, einſque depoſitum, quando clarum eſt bona eſſe alteri ſpecialitèr obligata,
8 cum tunc venditor teneatur liberare, non autem cauere *Alex. in l. Iulianus 31. §. Qui fundum num. 20. ff. de verb. oblig. Rota deciſ. 15. num. 2. poſt Mangil. de ſubhaſt., & deciſ. 265. num. 12. coram Roxas.*

Et ità vtraque &c.

Viennen. prætenſorum Sponſalium.

Luna 12. Ianuarij 1705.

ARGVMENTVM.

In Sponſalibus conditionatis non poteſt alter ex Sponſis cogi ad contrahendum Matrimonium in faciem Eccleſiæ, niſi purificatis conditionibus.

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia ſub conditione interuentus conſenſus Parentum, aut aſſequutionis alicuius officij, vel bonorum, euaneſcunt altera ex dictis conditionibus deficiente.*

2 Con-

2 *Conditio tendens ad faciliorem ſubſtentationem onerum Matrimonij, dicitur licita, & illa non purificata non oritur actio ad adimplementum.*
3 *Conſenſus Parentum non eſt neceſſarius ad validitatem Matrimonij.*
4 *Maiores an.25. contrahentes Matrimonium contrà voluntates Parentum peccant mortaliter.*
5 *Diſſenſus Patris, & eiuſdem indignatio eſt cauſa ſufficiens prò diſſolutione Sponſalium.*
6 *Teſti Sacerdoti, quamuis vnico eſt plenè deferendum.*
7 *Teſtibus adminiculatis plenè adhibetur fides.*
8 *Dilatio in contrahendis ſponſalibus illa non diſſoluit.*
9 *Confeſſio non poteſt in vna parte acceptari, & in altera reijci, ſed in totum venit admittenda.*
11 *Recuſans adimplere ſponſalia poteſt cogi ad adimplementum per Cenſuras Eccleſiaſticas.*
11 *Limita, ſi exorta fuerunt odia, & timentur infœlices exitus.*
12 *Præſertim ſi ſponſalia non ſint iurata.*
13 *Acta prioris inſtantiæ non ſunt neceſſaria, quando adhibita fuerunt omnes diligentiæ prò illis obtinendis, & Iudex à quo renuit illa tradere.*

DECISIO LXXVII.

IOannes Michael Hormayr prætendens interceſſiſſe libera ſponſalia inter ipſum, & Annam Vrſulam Gunteryn de Sternegg eam conuenit vſque de anno 1698. coram Officiali, ac Ven. Conſiſtorio Viennen., à quo obtinuit, eamdem condemnari ad adimplendum promiſſum Matrimonium in faciem Eccleſiæ. Prouocauit à dicta Sententia, ſeù Decreto definitiuo Anna Vrſula ad Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum Dominum Nuncium Viennen., qui reuocando decretum Ordinarij declarauit, ſupradictam Annam potuiſſe ducere Virum ſibi beneuiſum. Non acquieuit prędictę ſententię Ioannes Michael; Vndè impetrauit à Sede Apoſtolica Commiſſionem appellationis directam Eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo Domino Cardinali Epiſcopo Paſſauienſi, cuius Officialis, ſeù Vicarius degens in Ciuitate Viennen. ad eius fauorem pronunciauit, infirmando ſententiam Nuncij; quarè iterùm appellauit Anna Vrſula, ac delegata cauſa noſtro Tribunali; exquiſiui à DD., *An conſtaret de prætenſis ſponſalibus, itaùt eſſet locus coactioni*, qui pro Anna Vrſula informante reſponderunt.

Licèt enim quoad primam partem reſolutio potiùs inclinaſſet contrà Annam Vrſulam, quæ exiſtentiam ſponſalium haudquaquam diffitebatur, nihilominùs cum oſtenderit, illa fuiſſe contracta ſub duplici conditione, quod videlicet acceſſiſſet conſenſus Parentum Puellæ, ac etiam, quod Vir teneretur aſſequi infrà annum honorificentius Officium ab Aula Cæſarea, quo commodiùs, ac maiori decore potuiſſet ſuſtinere onera Matrimonij, prædicto tempore elapſo abſque officij aſ-
1 ſequutione, ac Patre Puellæ acritèr diſſentiente contractui talis Matrimonij ſponſalia euanuiſſe iudicandum eſt, vt loquendo de defectu primę conditionis conſenſus Parentum eſt clarus *Textus in cap. ſuper eo de condit. appoſit., ibique Barboſ. n. t., Couarruu. de ſponſal. par. t. cap. 3. n. 2., Sanchez de matrim. diſput. 6. à princip., Ricc. in prax. part. 4. reſol. 412. num. 6.* ac de alterius defectu paritèr ſancitur in *cap. ſicuti 22. de Sponſal. cap. de illis de conditionibus appoſitis, Henriquez in Summ. Theologie. lib. 11. de matrim. cap. 14. num. t., Aiman. de condit. lib. 4. conſil. 1. num. 1., Pariſ. conſ. 60. n. 5. vol. 4., Caputaquen. deciſ. 338. num 3. part. t.*

Nec præmiſſa carent ſolida, ac euldenti ratione; ſi enim loquimur de vltima conditione, cum illa ſit ſatis honeſta, & poſſibilis, ac etiam tenderet, tàm ad ſubſtentationem onerum Matrimonij, quàm ad æquandam diſparitatem diuitiarum, & conditionis, quæ intercedebant inter Sponſum, ac Sponſam, eius appoſitio qualificare debet
2 promiſſionem, itaùt ob non ſequutam purificationem non poſſit oriri vlla actio ad adimplementum, *Henrich. Boich.*

Boich. in cap. ſi conditiones ſub num.2.
de condit. appoſit., Cuiac. in cap.1.,& 3.
eodem tit.,Phirring. in noua methodo Iur.
Can.lib.4. tit.5. §.2. num.7. ſi verò ſer-
monem habeamus de altera conſenſus
Parentum , nec minus eſt rationabilis
effectus reſolutiuus, quam parere de-
bet carenria verificationis prædictæ
3 conditionis, qnià , & ſi enunciatus con-
ſenſus non ſit neceſſarius ad validita-
tem Matrimonij, ſed ſolummodò re-
quiratur de honeſtate, Can. ſufficiat.17.
quæſt.2. cap. Tua de ſponſalib., & ma-
trim., cap. cum cauſa de Raptor., & no-
uiſſimè etiam decreuit Concil. Trident.
ſeſſ.24. cap.1.de reformat., Gaill.practi-
car. obſeruat. lib.2. cap.93. num.3., cum
tamèn filius, vel filia maior 25. annis
contrahentes Matrimonium contrà pla-
4 citum Parentum peccent mortalitèr,
grauique iniuria Patrem afficiant, cap.
non omnis 23. quæſt. 2.cap. honorantur
34. quæſt.1. cap.1. de deſpenſ. Impub.,
Hoſtienſ.in Summ.de clandeſtin.Matrim.
num.1.,Paludan. in 4. diſtinct.28.n.10.,
Bellarmin. tom.2. lib. 1. de Sacrament.
Matrim. cap.19., Nauaz. in Manual.
cap.14.num.15.,Natal. de Alex.Theolog.
dogmatic. lib.2. de matrim. artic.3. de
conſenſ. Parent. propoſit. 3. pag. 525.
non poteſt quis cogi ad nubendum
contrà reuerentiam debitam Patri, &
induci ad peccatum læthale inobedien-
tiæ.

Quinimò tantæ eſt efficaciæ prædi-
ctus diſſenſus, vt etiamſi Sponſalia libe-
rè, ac purè contracta fuiſſent, nihilo-
minùs, ſuperueniente indignatione, &
diſſenſu Patris, qui gignere poteſt pri-
uationem pinguioris portionis hæredi-
tariæ cum inſtitutione in ſola legitima,
5 poteſt eſſe ſufficiens cauſa pro illorum
diſſolutione, ac receſſu, Abb. in cap.
requiſiuit num.4. de Sponſalib., Felin.
conſ.26. num.11., Nauarr. in Manual.
cap.16. n.15., Pont. de Matrim. lib.12.
cap.17. num.7., & 8., Marc. Antonin.
var. reſol. lib.1. reſol.2. num.7., Spada
conſ.152. num. 10. part. 2., Menoch.
conſ.287. num.16, Ricc. in prax.par.4.
reſol.416. per tot.Rota dec.1258.num.1.
coram Seraph., & dec.96. num.5. coràm
Pamphil., & dec.19. num.56. part.10.
recent., & deciſ.761. num.7. coram
Cerro.

Euidentèr autem doctum fuit de ap-
poſitione prædictarum condirionum,
cum reſpectu reſeruarionis conſenſus
Paterni deponat, tùm P.Elias Capucci-
nus, & etiam deprehendatur ex Epiſto-
la Ioannis Michaelis, in qua deſperato
conſenſu Patris hortabatur Puellam, vt
illum deciperet, inſinuando, ſe iam
fuiſſe deſponſatam in ſcriptis, & Anu-
lo; Vndè, ſtante dicto adminiculo, ac
6 qualitate Sacerdotali Teſtis, eſt illi ple-
nè deferendum,etiamſi ſit vnicus, Gloſſ.
in Canon.Monachus verb. quorum 77.di-
ſtinct., Aymon. conſ.267. num.1., & 2.
Rot.dec.266.num.7. coram Celſ. In ordi-
ne verò ad alteram conditionem aſſe-
curarionis Officij magis honorifici, de
ea deponunt duo Teſtes, & reſultat ex
confeſſione Ioannis Michaelis in eadem
Epiſtola, in qua enarrabat expetitio-
nem Puellæ in vxorem ſuo nomine fa-
ctam Patri, cum expreſſione, quod in
eodem Statu,taliſque permanſurus non
fuiſſet; quibus proindè Teſtibus, con-
currentibus præſertim adminiculis,ple-
7 na eſt adhibenda fides, Leg. ob Car-
men, §. fin. ff. de Teſtib. cap. in noſtra
eodem tit., Ruin. conſ.35. ſub num.16.
lib.4., Capyc. Latr. deciſ.12. num.14.,
& 16., Rot. deciſ.148. num.45. coram
Bich., & deciſ. 497. num.23. part.19.
recent.

Nec obſtitiſſet, quatenùs fuiſſet op-
poſitum, prædictos Teſtes non depo-
ſuiſſe, niſi de auditu ab eadem Vrſu-
la, quia præterquamquod recipiunt ad-
miniculum a confeſſione viri in præfata
epiſtola, & dilatio vltrà annum in con-
trahendo matrimonium inter Sponſos,
qui ſeſe inuicem deperibant, & inter
quos nullum intercedebat canonicum
impedimentum, nil aliud portendit,
8 quàm expectationem opportunitatis
conſenſus Paterni, ac adimplementum
alterius cinditionis, vt conſiderat
Spada conſ.152. poſt n. 8. part.2. adhùc
tamen cum verſemur in Sponſalibus
contractis abſque præſentia Teſtium,
& iuramento, & ſolum deſumptis à
con-

Digitized by Google

confeſſione Puellæ, dùm hæc præfert appoſitionem prædictarum conditionum, quæ potiùs habent pro ſe Iuris præſumptionem, quàm reſiſtentiam, ſtante vtriuſque permiſſione à Iure inducta, vt ſuprà probatum eſt, prædicta
9 confeſſio non poteſt in parte ſcindi, & reijci cum acceptatione ſolius partis fauorabilis, ſed in totum venit admittenda cum conditionibus adiectis, vt generalitèr firmant *Bartol.in l. Aurelius, §.Idem quæſij de liber. legat.*, *Bald. in l.vnic C.de confeſſ. num.20.*, *Abb.in cap. cum veniſſent num.7.,& 12.de Inſtit.,& in cap. bonæ fidei* il ſecondo *n.31. de poſtul.Prælat.*, *Alexand.conſil.80.& 99. n.2. vol.7.*, *Gaill. de pac. public.n.12.,& 3.*, *Surd.deciſ.258. num. 6.*, *Rot.deciſ.204. num.1. coram Seraphin.*, & in præciſis terminis caſus noſtri *Gobat.de Theolog. Experimental. tract.10.caſ.4.num.183.*, *Ferrett. conſil.74 num.4. part.2.*, *Vulames conſ.258.n.12.tom 2.*

Et quamuis per malam hypotheſim hęc omnia corruerent, fomentum etiam præbuit deciſioni diuturnæ litis exardeſcentia vſque ad tertiam inſtantiam, cum etiam eius occaſione oborta fuerint inter Sponſos, & eorum Parentes odia, ac Simultates, eò minùs videtur
10 eſſe locum coactioni, cum illam quidem præcipiant Iura noſtra in *cap. ex litteris de Sponſal. cap. de illis, §.Mulier de deſponſ. Impuber.*, nihilominùs talis coactio non debet eſſe præciſa, & finalis, ſed moderatè, itaùt ſi Iudex animaduertat infœlices exitus, quos vt plurimùm coactæ nuptiæ parere ſolent, vt maius euitetur malum, debet potiùs permittere, vt renuens, & obduratus
11 in ſeruanda fide, alteri nubat, *cap. requiſiuit de Sponſal*, *Ludouic.Bell.conſ.32. num.11.*, *Gabriel conſil.186. num.7.,& ſeq.lib.2.Rota dec.368.n.2.cor.Caualer.*, *& dec.374. num.7. coram Celſ.*; præcipuè quando res eſt in Sponſalibus non iuratis, in quibus mitiùs agitur quoad coactionem, *Abb.in cap. requiſiuit n.6.*,
12 *& in cap. ex litteris in fin. de Sponſal. Prapoſit. in d. cap. ſignificauit antè n.3. Rota coram Caualer. dec.147.num.7.,& dec.468. n.3.cor.Dunozett. iun.dec.796. num.12.,& dec.19.n.3. part.10. recent.*

Defectus verò actorum tertiæ inſtantię haùd valuit retrahere DD., qui manus appoſuerint in capienda reſolutione: quandoquidem cum Anna Vrſula adhibuerit omnes diligentias pro illis obtinendis, etiam cum præſentatione
13 compulſoriæ Rotalis, benè potuit procedi iuxtà tramites Iuris ad terminationem Cauſæ, dicto defectu non obſtante, *Innocent. in cap. G. perpetuus, & ibidem Fagnan. num.13. de fid. Inſtrum. Concil.Trident.ſeſſ.23.de reformat.cap.3. Rot.dec.405.num.5.,& 6.coram Burats.*, *& in Vtennen. Matrimonij 25.Iunii 1703. coram R.P.D.meo Scotto.*

Et ità per Contradictas.

Sabinen. Bonorum.

Ven. 16. Ianuarij 1705.

ARGVMENTVM.

Reſtitutus in integrum aduerſus inconſultò aditam hæreditatem tenetur reſtituere omnes fructus, & propria credita cum illis compenſare, etiam ſi bona fide conſumpſerit, & non fuerit doctum de ipſius locupletatione, quæ tamèn ex eadem perceptione præſumitur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutus in integrum, ſicut non debet eſſe in damno, ita nec in lucro.*
2 *Et debet reſtituere etiam fructus perceptos.*
3 *Idque eſt de natura reſtitutionis.*
4 *Reſtitutio debet conſulere vtrique Parti quoad Iura tàm actiua, quàm paſſiua.*
5 *Fructus non ſunt reſtituendi ſtante bona fide, & illorum conſumptione.*
6 *Limita quando fructuum reſtitutio petitur ad effectum compenſandi cum creditis.*
7 *Non debet quis locupletari cum aliena iactura.*
8 *Actor non tenetur probare percipientem fructus euaſiſſe locupletiorem.*
9 *Percipiens fructus tenetur arcere locupletationem.*
10 *Fructus percepti non præſumuntur conſumpti in vſus ſuperfluos.*

11 *In*

11 *In iudicio reſtitutionis in integrum fructus ſunt reſtituendi, etiam ſi fuiſſent bona fide conſumpti.*

12 *Amplia, etiam ſi fuiſſent conſumpti in proprijs alimentis.*

13 *Fideicommiſſario probatis extremis debetur immiſſio.*

DECISIO LXXVIII.

POſtquàm Monaſterium S. Claræ Arcis Antiquæ obtinuit reſtitutionem in integrum aduersùs inconſultò aditam hæreditatem Lauræ Neapolionæ, confecto legitimo Inuentario allegauit retentionem bonorum, ad quorum medietatem ſe prætendebant vocatos illi de Petrijacobis, pro pluribus debitis à Monaſterio extinctis, vel illi ceſſis, quæ abſorbebant integra bona. Verumtamèn cum illa in ingenti ſumma à DD. admitterentur, & è conuerſo Petrijacobi opponerent redditionem rationis omnium fructuum perceptorum à Monaſterio ex bonis poſſeſſis ab anno 1699., quibus prædicta credita extincta remanebant, ideò in propoſitione habita 20. Iunij præteriti fuit demandatum, *vt ſcriberetur tantùm ſuper fructibus perceptis vſque ad diem obtentæ immiſſionis*, quo hodiè adimpleto, viſum fuit habendam eſſe rationem de prædictis fructibus, ideoque non conſtare de redditione rationis, & eſſe dandam Immiſſionem.

Aditum reſolutioni adaperuit *Text.*
1 *in l. 1. C. de repud.*, in qua ſancitur, vt reſtitutus in integrum, ſicuti in damno eſſe non debet, ità nec in lucro, ideòque quidquid ad eum peruenit, vel ex emptione, vel venditione, aut ex contractu, reſtituere debeat, & per con-
2 ſequens etiam fructus, quos ex hæreditate percepit, vt explicant *Cyn. in Auth ſi omnes num. 4. verſ. quartò quæritur Cod. de minor.*, *Perezius ſuper dicta l. 1. num. 2. Cod. de repud.*, *Gratian. diſcept. 720. à num. 12. ad 17.*, *Gall. de fructib. diſp. 23. num. 34.*, *Altogr. contr. 92. num. 38.*, *Rot. in Rauennaten. euictionis 22. Iunij 1695. §. Et hoc procedit coram R. P. D. meo Priolo*. Animaturque diſpoſitio à conuincenti ratione; Cum enim de natura reſtitutionis ſit reponere reſtitutum in eo ſtatu, in quo erat ante aditionem, ſicuti ea non ſequuta
3 nullos fructus valuiſſet percipere, ità eoſdem ſuperlucrari non debet ſequuta reſtitutione, *Gratian. dicta diſcept. 720. num. 15.*, *Menoch conſ. 1273. n. 36.*, aliàs enim iniquiſſima eſſet reſtitutio, ſi ex vno tantùm latere reſpectum ha-
4 beret, nec vtrique Parti integra iura ſua, tàm actiuè, quàm paſſiuè refunderet contrà ſancita *in l. quod ſi minor 25. §. Reſtitutio ff. de minor.*, *Couarr. var. reſol. lib. 1. cap. 3.*, *de Roſis ſelectar. obſeru. cap. 25. num. 2.*, *Gamm. deciſ. 218.*

Nec potuit ſe eximere Monaſterium à prædicta redditione rationis ſub prætextu bonæ fidei, ac conſumptionis
5 fructuum iuxtà regulam, quam in puncto ſequitur *Angel. de Peruſ. in Authent. ſi quis collat. 7.*, & generalitèr tradunt *Manſ. conſult. 270. num. 16.*, *Tondut. reſolut. ciuil. cap. 77. n. 8.*, *Roce. diſput. cap. 47. num. 22.*, *& ſeqq.*, *Conciol. de hæred. art. 1. num. 436.*, *Rot. in Aſculana Dotis*, *& Legitimæ 13. Iunii 1698. §. In ſequelam*, *& 16. Ianuarij 1699. §. Similitèr coram R. P. D. meo Lancetta*, quia id procederet in ſuis terminis, quatenùs ageretur ad reſtitutionem fructuum, quorum Monaſterium adhuc remaneret debitor, deducta compenſa-
6 tione: Secùs verò eſt ad effectum illos cum ſuis creditis compenſandi; Hoc enim caſu eſſet potiùs in lucro, quàm in damno, ac locupletaretur cum aliena iactura, ſi non obſtante dicta per-
7 ceptione fructuum poſſet conſequi propria credita, quod eſt omninò improbandum iuxtà *Text. in l. cum hi §. Si eidem in fin. ff. de Tranſact. Rot. dec. 1278. n. 10. cor. Emerix.*

Nequè neceſsè habuerunt Actores docere de vlla locupletatione Monaſterij
8 cum enunciatis fructibus, non ſolùm quià cùm non verſemur in contractu inualido, ſed læſiuo, aduersùs quem fuit obtenta ex dicto capite reſtitutio,
9 incumberet ipſi Monaſterio omninò arcere prædictam locupletationem, cùm alioquin tanquàm rectè admini-

ſtra-

ſtator, non præſumatur fructus exa-
ctos conſumpſiſſe in vſus ſuperfluos,
ſed in propriam ſubſtentationem cum
10 lucro aliorum ſuorum reddituum, qui
vel ſupererunt, vel erunt conuerſi in
emptionem aliorum bonorum, vt di-
ſtinguit *gloſſ. in l. Prædiorum verb. con-
ſtituerit circa fin. Cod. de Prædijs Minor., Carol. Anton. de Luca ad Gratian. diſcept.
710. num. 8. circa finem., Rot. dec. 256.
num 6., & ſeq. coram Duran., & deciſ.
146. num. 17. part. 18. rec.*, nihilominùs
inſpecta etiàm ſola eſſentia Iudicij re-
ſtitutorij, qui obtinuit ad illud admit-
ti, ſiuè ſit minor, ſiuè Eccleſiæ, indi-
ſtinctè debet reſtituere omnes fructus
perceptos, etiamsì prætendat, illos
11 bona fide conſumpſiſſe, vt clarè pro-
bant Doctores allegati, & ſignantèr
Cyn. in dicta Auth. ſi omnes ibi = *puta
illud, quod comedit, Abb. in cap. ad no-
ſtram num. 8. de reb. Eccleſ. non alien., Gratian. dicta diſcept. 720. num. 27.* de-
bet reſtituere omnia, quæ conſumpſit
etiam in comedendo, & ſe alendo, *Odd.*
12 *de reſtitut. in integr. part. 1. quæſt. 45.
art. 2. num. 70., & ſeqq., & quæſt. 47.
artic. 8. per tot.*; Ex quibus propterea
ſequitur, vt docto de fideicommiſſo
conſtituto in donatione facta à Carolo
Martiniano, & Laura Neapoliona co-
niugibus iuxtà ſeriem facti latè recen-
ſitam in mea deciſione ſuper articulis
29. Ianuarij 1703., ac etiam de eius
purificatione ad fauorem illorum de
Petrijacobis, ac oſtenſa identitate bo-
13 norum, iiſdem fuerit prò medietate
iure meritò debita Immiſſio, ſiuè ex re-
medio *l. final. Cod. de edict. Diu. Adrian.
tollen.*, *ſiuè ex Interdicto vtilis Saluiani*,
de quo *Text. in l. 1. Cod. coram Delegat.*,
& habetur *in Spoletana fideicommiſſi 26.
Ianuarij* 1703. *§. Confirmationem co-
ram R. P. D. meo Caprara*, & alibi
paſſim.

Et ità vtraque &c.

Fauentina Fideicommiſſi.

Veneris 13. Febr. 1705.

ARGVMENTVM.

Dos poteſt detrahi ex bonis fideicommiſſi, etiamſi exiſtant bona libera, quando ea ſunt modici valoris, nec pro huiuſmodi effectu poteſt opponi Mulieri administratio bonorum Viri, niſi doceatur, ad eam perueniſſe tot bona, ex quibus commodè potuerit ſatisfieri.

SVMMARIVM.

1 *Contra propriam confeſſionem nemo admittitur.*

2 *Legitima diminuitur propter debita reperta in hæreditate.*

3 *Item diminuitur ex diſtractione pecuniæ deſtinatæ inueſtimento à Teſtatore.*

4 *Detractiones, ex quibus probetur excedere valorem rei alienatæ.*

5 *Authen. res, quæ non eſt locus, quando exiſtunt bona paterna.*

6 *Exceptio retentionis pro credito illiquido non poteſt retardare immiſſionem fideicommiſſarijs.*

7 *Dos poteſt detrahi ex bonis Fideicommiſſi, ſi bona libera ſint modici valoris.*

8 *Mulier ex adminiſtratione bonorum Viri non præſumitur de eius dote ſatisfacta, niſi conſtet ad eius manus perueniſſe tot bona, ex quibus commodè potuerit ſatisfieri.*

9 *Res loco pretij poteſt ſubrogari ad fauorem Fideicommiſſi.*

10 *Quod ſemel ad debitum computatum eſt, non poteſt iterum computari.*

11 *Tertius Poſſeſſor non tenetur probare, quomodò bona, quæ poſſidet, peruenerint ad manus Venditoris.*

12 *Cohæredi poteſt dari æquiualens pro recompenſatione eius portionis.*

13 *Res proueniens ab hæreditate Aſcendentis in ſubſidium remanet obligata ad conſtitutionem dotium ad fauorem Neptum ex Fratre, etiamſi ab altero poſſideatur.*

14 *Alienatio bonorum Fideicommiſſi ex cauſa dotis ſuſtinetur, donec probetur exi-*

ſten-

Digitized by Google

ſtentia congruæ quantitatis bonorum liberorum.

25 *Et hæc probatio debet fieri de tempore dotationis.*

DECISIO LXXIX.

IN actione Immiſſionis ad bona fideicommiſſaria Petri ſenioris de Diuerſis promota à Petro iuniore non ſemper eadem fuit DD. ſententia, ſed iuxtà nouas facti circumſtantias reſolutionibus captis modus fuit adiectus, Actoris prætenſionem ad certos limites prę-ſtringens quandoquidem in primis duabus deciſionibus emanatis 23. Iunij 1694., & 17. eiuſdem menſis 1695. cor. bon. mem. Vrſino indiſtinctè fuit conceſſa immiſſio ad domum poſitam in Ciuitate Rauennæ retentam à PP. Sancti Auguſtini Fauentiæ, ac etiam ad Præd.a Albaredæ, & Cortinæ: Verumtamèn in noua propoſitione coram eodem habita 26. Iunij 1697. perſiſtendo in deciſis quoad domum, ad Prædia prædicta fuit denegata immiſſio; Cui reſolutioni non acquieſcens Petrus, obtinuit, me in defuncti Auditoris locum ſubrogati inſtaurando nouũ certamen pro intenti aſſequutione, non meliorem tamèn expertus fuit ſortem, cum vltima reſolutio conſequuta itidem fuerit affirmatiuum DD. Iudicium.

Et quidem non ſine patenti iniuſtitia prętendebatur receſſus quoad Prędium Cortinæ; licet enim illud haud dubiè fuiſſet ſuppoſitum fideicommiſſo, de quo eſt quæſtio, attamèn ex facto concordato in vltima deciſione cor.bo.me. Vrſino §. *Præmiſſo namque* deprehenditur, Partes tunc temporis fuiſſe vnanimes in admittenda valida eius diſceſſione à vinculo fideicommiſſi, tàm pro exſoluenda dote Victoriæ vxoris Octauij filij fideicommittentis, quam etiam pro dotibus Dianæ, & Catharinæ filiarum paritèr Octauij, ac demum pro legitima eidem debita, quapropter hodiè non videtur ampliùs,
1 Actorem admitti poſſe contra propriam confeſſionem innixam tot legalibus regulis famulantibus validitatem alienationum rerum fideicommiſſariarum ex ſupradictis titulis ad reg. *Text. in l. generalitèr C. de nonnum.pecun. Rot. dec.452.ſub n.24.par.19. rec.*

Vndè iuremeritò prætèriri potuiſſet prętenſio diminutionis prędictarum detractionum, nil tamen intactum relinquendo non valuit infringi enunciata confeſſio, ex quo ſignantèr legitima Octauij quæ in præteritis admiſſa fuit in libris 8325. pati debeat deductionem, dùm nulla habita fuit ratio librarum 4100. reſtituendarum à fideicommiſſo pro dote Victoriæ vxoris Octauij, quæ fideicommittens faſſus fuit recepiſſe, ac etiam librarum 425. paritèr detrahendarum ex bonis fideicommiſſi tanquàm ad Teſtatorem peruentarum pro legitima Gentilis auiæ
2 propriorum filiorum, ex quo prædicta debita, cum ipſam hæreditatem diminuant, minuere etiam debeant legitimam iuxtà *Text. in l. Papinianus §. de quarta ff. de inoff. teſtam. Merlin. de legit. lib.2 tit.1. quæſt.16. per tot. Card. de Luca eod. tract. diſc.29. num.2. Rot. deciſ.595. num.16., & 17. par.16. rec.* ac quod pro eiuſmodi extentione habenda etiam ſit ratio librarum 7000. repertarum in Arca fideicommittentis, & quas ipſe demandauerat inueſtiri iuxtà familiarem regulam præ-
3 ſcribentem ſimiles alienationes in diminutionem legitimæ primariò eſſe imputandas *l. Mancellus §. Res, quæ ff. ad Trebell. Peregr. de fideic. art. 39. num.2., & 4. Poſt. dec. Bonon. 48. a 49. Rot. dec.162. num.5. cor. Bich., & deciſ.449. num.6. par.1. rec.*

Quoniam admiſſa etiam diminutione legitimæ Octauij ex libris 8325. ad libras 6884. proùt memoratis de cauſis ad talem quantitatem pertingeret, adhuc prædictum prædium alienatum pro ſolis libris 15352. vltrò abſorbetur à memoratis detractionibus, eum dotes Dianæ, & Catharinæ ex legato fideicommittentis aſcenderent ad libras 6000., & dos Victoriæ ad libras 4100. vndè iunctis libris 141. ſpectantibus ad Octauium pro legitima Auiæ, ac
4 alijs libris 6884. pro legitima paterna

ma-

manifeſtum redditur, detractiones vltrà
excedere valorem rei alienatæ.

Tranſeundo modò ad alterum Præ-
dium Albaredæ, cuius ſimilitèr fuit
conceſſa retentio pro doribus Fauſtinæ
vxoris Euangeliſtæ hæredis grauati,
ac etiam Mariæ, & Vrſinæ filiarum
eiuſdem Euangeliſtæ non profuit repe-
tere, ſubſidiarium remedium *Auth.res,
qua* vindicare ſibi non poſſe locum,
tàm quoad dotes filiarum ob exiſten-
tiam bonorum paternorum, & ſignan-
tèr domus, vineæ, & mobilium de-
5 ſcriptorum in Inuentario paterno per
Fauſtinam Tutricem iuxtà notata per
*Peregr. de fideic. art.42. num.66., &
ſeqq. Giurb. deciſ.31. num.10. Rot de-
ciſ.877. num.1. coram Dunozet. iun., &
Romana Immiſſionis 2. Martij 1703.
§. Verùm Domini coram Reuerendiſſimo
D. meo Decano*, quàm etiam quoad
dotem einſdem Fauſtinæ, quæ ob exer-
citam tutelam per plures annos filio-
rum Euangeliſtæ, ac non redditam ra-
tionem bonorum adminiſtratorum red-
diderit eius creditum incertum, ac il-
6 liquidum, pro quo competere non
poſſet retentio ad effectum retardandi
immiſſionem, *Rot. deciſ. 200. num. 8.
par.14., & deciſ.220. num.9., & 10.
& deciſ.646. num.39., & 41. par.19.
rec.* quia quoad bona relicta per Euan-
geliſtam ex eius Inuentario conſtat ad
illum ſpectaſſe ſolummodò vineam
vnius tornaturæ tantùm, & mobilia
fuiſſe omninò attrita: Domum verò
fuiſſe fideicommiſſariam, & ſic non
adetar ex bonis liberis quid conuerti
potuiſſet in dotem, cum ad prædictum
effectum haberi non debeat ratio exi-
7 guorum bonorum nullius propemo-
dùm valoris, vt ratiocinatur *Card. de
Luc. de dot. diſc.40. ſub num.2. Rot. in
Romana Pecuniaria 28. Iunij 1703.
§. Stabilito igitur coram R.P.D. meo An-
ſaldo*: Adminiſtratio verò bonorum
exercita per Fauſtinam apta non fuit
ad impediendam retentionem etiam ex
dicto titulo cum detracta ſubſtentatio-
ne familiæ non fuerit probatum ad eius
8 manus perueniſſe tot bona, ex quibus
potuerit commodè ſatisfieri, *Viu. de-
ciſ.317. num 1., & ſeq. lib.2. Adden. ad
Ramon. conſ.50. num.87. tom.1. Rota
coram Seraph. dec.1455. num.1., & de-
ciſ.55. n.9. cor. Cerr., & dec.173. n.7.
coram Bichio*.

Et quamuis prætenderetur, dotes
Mariæ, & Vrſinæ non fuiſſe ſolutas,
niſi in libris 3000., ac reliquas libras
2150. non potuiſſe retrodonari per Vr-
ſinam, fratribus adhùc tamèn compu-
tata ſolùm etiam ſumma verè ſoluta,
ac libris 7000. pro dote Fauſtinæ, con-
ſtat detractiones longè excedere valo-
rem Prædii venditi in libris 18400.
cum ad fauorem emptorum bonificari
etiam debeat Prædium Pradæ valoris
libr.10. mil. à Salecchio vno ex em-
ptoribus traditum ad computum pretii
enunciati Prædii Albaredæ, quod fuit
ſubrogatum ad fauorem fideicommiſſi,
9 vt validè fieri potuiſſe defendunt *Fe-
lin. in cap. cum noſtri col. 2. verſ. Item
adde de teſtib. Peregr. de fideic. art.42.
num.67. Rolan. à Vall. conſ.71. num.16.
Honded. conſ.58. num.30. tom.1.* Neque
ad debitum Rei conuenti prætendi po-
tuit poni debuiſſe libras 1750. pro rata
Cenſuum alienatorum per Ioannem
Euangeliſtam, cum de illis habita fuit
ratio in *deciſ. bon. mem. Vrſini ſub die
17. Iunij 1695. §. fin.* in qua legitima
antecedentèr calculata in libris 8325.
poſteà concorditèr fuit redacta ad li-
bras 6884., vt ſuprà dictum eſt, ex
quo illa erat diminuenda pro dictis
Cenſibus alienatis, ideòque dùm ſe-
mel dicti Cenſus calculati fuerunt ad
10 debitum filiorum pro minuenda illo-
rum legitima, non poſſunt iterùm in eo-
rum debitum calculari.

Neque obſtitit nouum obiectum,
quod cum Prædium Albaredæ obti-
gerit in portionem Camillo, qui obiit
nullis relictis liberis eius medietas de-
uoluta fuerit per fideicommiſſariam ad
Marcum Antonium fratrem, & Petrum
eius deſcendentem, & ſic quod non
valuerit in totum alienari pro dotibus
debitis ab hæreditate Euangeliſtæ,
quià cum per obitum Camilli totum
Prædium deuenerit ad Io: Euangeli-
ſtam, dùm ſtatim in cataſtro fuit poſi-

tum in eius faciem ſolummodò , ac vl-
teriùs in alienatione adfuerit conſen-
11 ſus, ac præſentia Marci Antonij,non
videtur tertius poſſeſſor in re tàm anti-
qua grauandus ad probandum, quo-
modò ad Euangeliſtam peruenerit,cum
Marco Antonio potuerit dari ęquiua-
lens, vel pecunia pro recompenſatione
eius portionis, vt pluribus adductis
12 firmatur *in Romana Communantiarum,
& Fautanilis* 20. *Ianuarii* 1702. *§.Præ-
ter hac circa finem coram R. P. D. Meo
Anſaldo* .

Vel etiam hoc ſecluſo, cum totum
Prædium , tanquàm proueniens ab hæ-
reditate aſcendentis , eſſet obligatum
in ſubſidium ac conſtitutionem dotium
etiam ad fauorem neptum ex fratre, ac
13 etiamsi ab altero poſſideretur *Card.de
Luc. de dot.diſc.*145.*ſub num.*33. *Rota
in Maceraten. Contributionis* 16. *Ianua-
rii* 1702. *§. Quin vrgeat , & in eius
confirmatoria* 14. *Iunij eiuſdem anni
§. Subſiſtit coram R.P.D. Lancetta*,præ-
dicta alienatio etiam quoad portionem
Marci Antonii ex enunciato titulo ſu-
ſtineri debet, cum ſtante conſtitutione,
ac alienatione ex titulo dotis præſu-
mendum ſit pro eius validitate , donèc
fideicommiſſarius agens pro irritanda
14 alienatione per claras, & perſpicuas
probationes non docuerit de exiſtentia
congruæ quantitatis bonorum libero-
rum, *Peregrin. de fideic.art.*42 *num.*23.
*Card. de Luc.de dot.diſc.*41.*num.*4.*Rau-
den. dec. Piſan.*29. *num.*117.*Rot.in Me-
leuitana fideicommiſſi* 3.*Iulij* 1690.*§.Bo-
norum coram Reuerendiſſimo Turonen.*,
*& in Romana Cambij ſe.*20000. 2.*Apri-
lis* 1696. *§. Nec ad retardandam , & in
Foroliuien. Fideicommiſſi de Torellis ſuper
reſeruatis* 27. *Aprilis* 1703. *§. Benè ta-
mèn verum coram R P. D. meo Muto* , &
& quidem de pręciſo tempore dotatio-
nis neglecta quacunque probatione
15 abundantiæ bonorum penès hæredem
grauatum ante, vel poſt alienationem
iuxta notata per *Bald. in Auth. res,qua
num.*16. *Crauet. conſ.*124. *n.*16. *Palm.
Nep. alleg.*170. *num.*2. *Rot. cor. Zarat.
deciſ.*15. *num.*75., *& coram Dunoz.Iun.
deciſ.*877. *num.*2., *& deciſ.*154. *num.*7.
coram Roxas, & deciſ. 123. *num.*18.
*par.*16. *rec.*

Et ità vtraque &c.

Fauentina Beneficij .

Ven. 24. *Aprilis* 1705.

ARGVMENTVM.

Prouiſio facta cum derogatione Iuriſpatronatus in totum proptèr litem eſt exequenda. An, & quandò Beneficium dicatur litigioſum .

SVMMARIVM.

1 *Verificata principali expreſſione Gratiæ Exequutor debet celeritèr demandare exequutioni Litter. Apoſt.*

2 *Beneficium dicitur litigioſum, quouſque non docetur, litem remanſiſſe terminatam per ſententiam, ſiue per rem Iudicatam*.

3 *Et donec ex parte Patronorum exercentur actus litigioſi , incertum eſt qui ſit verus Patronus , ac legitimus poſſeſſor* .

4 *Quo caſu, nè Beneficium diutinam patiatur vacationem, ſolet prouideri à Sede Apoſtolica cum derogatione Iuriſpatronatus in totum* .

5 *Clauſula* = Dumodò de tempore Datæ præſentium non fuerit alteri Ius quæſitum = *appoſita in Litteris Apoſt. non pręſeruat niſi Ius validum, & radicatum*.

6 *Ius inſtituendi ad Beneficium litigioſum competens Epiſcopo, vtpote dependens, ab exitu litis, non dicitur radicatum , & quaſitum, donèc lis terminetur* .

DECISIO LXXX.

VAcauit Beneficium in Eccleſia Parochiali Sancti Stephani loci de Muſiliana ſub inuocatione S. Catharinæ de Iurepatronatus Laicorum, cum tamen vſque adhùc vigeret lis ab anno 1639. incepta inter familiam de Signanis ex vna parte , ac familiam de Zaulis ex altera ſuper priuatiua pertinentia prædicti Iuris , ideò duplex itetùm ſequuta fuit præſentatio ; Illi enim

de

Digitized by Google

de Signanis, & alter de familia Platea nominarunt Canonicum Bartholomæũ à Platea, alter verò de Signanis, iunctus cum Zaulis præſentarunt Reuerendiſs. Ioannem Pontanam Epiſcopum Cęſenaten. tùnc Vicarium Fauentinum quarè Philippus Borghi illud impetrauit à Sede Apoſtolica cùm derogatione Iuriſpatronatus in totum attenta huiuſmodi lite, directiſque Literis Vicario Generali Foroliuien. pro exequutione, ac in ordine ad verificationem Iuriſpatronatus Ordinario Fauentino, licèt coràm eodem fuiſſet obtenta ſententia ſupèr verificatione prædicti Iuriſpatronatus, nihilominùs pronunciauit primus, Litteras nõ eſſe exequendas, tranſactaque Cauſa in rem Iudicatam ob non proſequutã in tempore appellationem, dubitaui; *an conſtaret de re iudicata, ſeù potius de Cauſis reſtitutionis in integrum*, & peritis per Philippum informantem DD. annuerunt.

Iniuſtitia, quæ tanquam inconcuſſa baſis læſionis viam reſtitutioni adaperuit, immobilitèr radicata fuit in verificatione principalioris expreſſionis gratiæ, quod videlicet lis, ante præſentem vacationem orta, adhuc indeciſa penderet inter Patronos; Hoc enim verificato, partes Exequutoris non erant, niſi in demandando totali, ac
1 debitæ paritioni litteras Apoſtolicas cùm celeri exequutione, iuxtà *vulgat. Gloſ. in cap. ſi Capitulo verb. exequatur de conceſſ. Præbend. in 6. Rota in Mediolanen. Prioratus* 14. *Februarij* 1702. §. *Fundamentum coram R. P. D. meo Scotto*.

Aſſumptum remanſit comprobatum, ex quo vacato vſque de anno 1639. Beneficio, fuit conteſtata lis intèr illos de Signanis ex vna parte, ac illos de Zaulis ex altera, vtriſque prætendentibus Iuſpatronatus ſibi priuatiuè vindicare, vt apparuit ex commiſſione appellationis, *Summario num.* 4. vbi illi de Zaulis allegarunt, Ordinarium perperam iudicaſſe, Beneficium eſſe Iuriſpatronatus illorum de Signanis, licèt pertineret ad familiam de Zaulis, quæ lis proſequuta corã Iudice Com-
2 miſſario, adhuc indeciſa remanſit; vndè donec, & quouſque non doceatur, eamdem remanſiſſe terminatam per ſententiam, ſiuè per rem Iudicatam, inficiari non poteſt, Beneficium eſſe litigioſum *Murg. de Benef. quæſt.* 3. *num.* 178. *circà fin. Rot. dec.* 1247. *in princip. cor. Emerix*.

Continuatio verò litis à d. an: 1639. vſque in præſens, ſimiliter eſt euidens, cùm per obitum Sinibaldi à Platea, contra quem, & illos de Signanis, qui illum præſentauerant, lis agitabatur, iterùm fuerit inter Patronos in arenam deſcenſum, dùm illi de Signanis præſentarunt Iacobum Iuniorem de Signanis: Illi vero de Zaulis Ioannem de eadem Familia de Zaulis, qui reportauit Gratiam Apoſtolicam prò Pręſentato, inſtructaque lite inter vtrumque Præſentatum, duæ emanarunt Sententiæ inuicem contrariæ, prima videlicet ab Ordinario ad fauorem Pręſentati à Zaulis, altera vero reuocatoria ad fauorem Præſentati à Signanis lata fuit ab A. C. Argelo, qua tamen non obſtante, cum Zaulus permanſiſſet in poſſeſſione, per eius obitum ſequutæ etiàm fuerunt præſentationes in perſonam Collitigantium, comparentibus ex vtraque parte Patronis prò priuati-
3 na conſequutione Iuriſpatronatus, ex quibus oritur, nullum ex Patronis habuiſſe prò ſe ſtatum pacificum tàm in petitorio, quam in poſſeſſorio, eſſeque adhùc turbidum ac incertum, quis ſit verus Patronus, ac legitimus Poſſeſſor *Menoch. conſ.* 745. *n.* 25. *Rot. dec.* 266. *num.* 7., *& ſeq. part.* 15., *& deciſ.* 310. *num.* 12. *part.* 16., *& deciſ.* 150. *n.* 12. *part.* 17. *rec.*, *& in Aretina Beneficij* 21. *Ianuarij* 1701. §. *Vtque coram R. P. D. meo Anſaldo*, quo fit, vt Iure meritò, ac prouidè proceſſum fuerit per Summum Pontificem ad collationem cùm derogatione Iuriſpatronatus in totum, nè aliàs, dùm incertum eſt,
4 quis ſit verus, ac legitimus Patronus ob protractionem litis regularitèr ad longum tempus trium ſententiarum prò indubia canonizatione prædicti Iuris, Beneficium diutinam pateretur va-

vacationem, iuxtà conſuetam praxim Sedis Apoſtolicæ, de qua *Modern. Roman. diſcept. Eccleſiaſt.* 28. *ſub num.* 13. *part.* 1. *Rot. deciſ.* 35. *num.* 1., & 2. *coràm R. P. D. meo Anſaldo*, & *in Vercellen. Canonicatus* 30. *Iunii* 1704. *cor. R.P.D. meo Caſſarello*.

Nec obſtitiſſet fortaſſis oppoſitio Epiſcopi, quod in Litteris adſint clauſulę = *dummodò de tempore Datæ præſentium non fuerit alteri Ius quæſitum*, quia earum vigore cenſetur ſolummodò præ-
5 ſeruatum Ius validum, & radicatum, non autem minime radicatum, & efficaciter non quæſitum; *Roſa de exequut. Litt. Apoſt. part.* 1. *cap.* 4. *num.* 111. *Card. de Luc. de Benefic. diſc.* 54. *num.* 3. *Rota deciſ.* 314. *num.* 10. *coram Celſo*, & *in citata deciſ.* 1247. *num.* 4. *coràm Emerix*, & *in Legionen. Parochialis* 15. *Ianuarij* 1703. §. *Indèque non obſtat coràm bon. mem. Pio*, quale non eſt illud Epiſcopi,
6 quod vtpotè dependens ab exitu litis ſuper pertinentia intèr Patronos, non præſeferebat vllum Ius fixum, & confirmabile, mediante irreuocabili Inſtitutione Ordinarij antè terminationem litis *Gloſſ. in cap. ex litteris verb. antequàm*, & *ibidem Bero. num.* 47. *de Iurepatron.*, *Gonzal. in cap.* 2. *de in integr. reſtit. num.* 6., *Lambertin. de Iurepatron. part.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 3. *num.* 4., *Menoch. conſil.* 90. *n.* 133., *Rota dec.* 591. *in fine cor. Rembold.*

Et ità inconrumaciam Epiſcopi pluriès, atquè pluriès moniti, & informare recuſantis &c.

Ripana Dotis.

Veneris 29. *Aprilis* 1705.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio Dotis non poteſt impediri exceptione retentionis bonorum Viri, niſi probentur, fuiſſe talis quantitatis, ex quibus potuerit commodè ſatisfieri.

SVMMARIVM.

1 *Diſſoluto Matrimonio eſt locus mandato pro reſtitutione dotis*.
2 *Dotis reſtitutio non poteſt impediri ex retentione bonorum Viri, niſi probetur eſſe tantæ quantitatis, ex qua potuerit ſatisfieri de dote*.
3 *Notula iurata probat quantitatem fructuum perceptorum, donec contrarium probetur*.
4 *Mulier retinens bona Viri ob retardatam ſolutionem dotis poteſt percipere eorum fructus in congruam Alimentorum, ſi illam non excedunt*.
5 *Dotis reſtitutio non poteſt peti niſi bonificatis fructibus perceptis per Mulierem, & Mobilibus*.
6 *Intellige, id procedere, quando Mulier declarauit velle retinere Mobilia in cauſam dotis, & fructus fuerunt percepti poſt eius obitum ab hæredibus*.
7 *Teſtis ſe referens ad ſcripturam non probat pluſquam in ea continetur*.
8 *Teſtis de auditu non probat, quando præſertim Principalis id negat*.
9 *Teſtis inueriſimilia deponens non attenditur*.
10 *Clauſula* Quam, & Quas *adiecta in Commiſſione dat facultatem procedendi in Cauſa tanquam in prima*.

DECISIO LXXXI.

THereſia Condiuia experta priùs coram me contrariam reſolutionem ſuper inualiditate aſſerti Teſtamenti Condiui à Carolo Franciſchino viro quoad vſumfructum ad eius fauorem, & quo ad proprietatem ad fauorem PP. Sancti Philippi Nerii, aggreſſa fuit conſequutionem propriæ dotis, & acconcij, ac fructuum tàm decurſorum, quàm decurrendorum ſub congrua diſputatione, *an* & *pro quibus ſummis eſſet relaxandum mandatum contra bona hæreditaria quondam Caroli Franciſchini*, & meliori fato pro nunc obtinuit, illud relaxari pro ♈ 1000.

Quia conſtitit, tàm de promiſſione prædictæ ſummæ in cauſam dotis, quàm de ſolutione in manibus prædicti Caroli Franciſchini, quo caſu indubium eſt, poſt diſſolutum Matrimonium relaxandum eſſe mandatum pro reſtitutione ad fauorem Coniugis ſuperſtitis, *Rota*
1 *deciſ.* 263. *num.* 3., & *deciſ.* 572. *num.* 4. *part.*

part.19.recen., *& in Verulana Dotis 9.
Iunii 1702. §. Omiſſa validitate coram
R.P.D.meo Caſſarello*, potiſſimum cùm
Franciſchini in actis ſe obtulerint
promptos ad eius ſolutionem.

Nec prædictum Creditum opponi
potuit illiquidum ex retentione bono-
rum hæreditariorum, ac etiam ex per-
ceptione fructuum, quoniam ſatis pla-
na eſt regula, quod ad effectum impe-
diendi reſtitutionem dotis, non ſufficit
qualemcumque ſummam perueniſſe ad
2 manus mulieris, ſed debet eſſe tantæ
quantitatis, ex qua potuerit commodè
ſatisfieri de proprio Credito, *Rota de-
ciſ.131. num.22., & deciſ.466. num.26.
coram Bichio, & in Sabinen. Pecuniaria
prima Martii 1697. §. Exordiendo coram
R.P.D. dell'Olmo, & deciſ.101. nu 18.
poſt Modern. ad Statut.Vrb.*, quod peni-
tùs exulat in præſenti, ſi enim inſpicia-
mus fructus perceptos, iſti ex n tula
iurata Mulieris non aſcendunt per
biennium cum dimidio, niſi ad ꝟ 90.,
3 itaut donèc contrarium non probetur,
præſumendum ſit pro tali quantitate,
Rota deciſ.409. num. 16. coram Priolo.
illi autem Muliere poſſidente bona, im-
putari debent in eius alimenta ob re-
tardatam ſolutionem dotis, etiam poſt
4 Matrimonium diſſolutum, quando pro-
ut in præſenti non excedant congruam
alimentorum, *Surd. de aliment. tit. 1.
quæſt.44. num.29. & 30., & deciſ 211.
per tot., Amat. reſolut.49.num.15.lib.1.,
Card. de Luca de Dote diſc.50.num.5., &
diſc.161. num 68., Rota dec.54.num.3.
poſt tract., Card.de Luca de dot., & de-
ciſ.572. num.5. part.19.recen.*, idemque
procedit quoad pecunias relictas à Te-
ſtatore, Cùm enim illæ iuxtà inuenta-
rium non excederent ꝟ 200., excom-
putari debent eum expenſis funeris,
collectarum, ac aliorum onerum per
mulierem exſolutorum.

Non obſtat *Rota deciſ.487. num.18.
part.18., & deciſ.392. num.7. part. 19.
recen.*, in quibus firmatur non poſſe
peti reſtitutionem dotis, niſi bonifica-
tis fructibus, & mobilibus. Cùm in
ordine ad mobilia mulier iam declara-
uerit ſtare ad commodum hæredum, in
reliquis tamen non applicantur, ex quo
ibidem mulier declarauerat, velle re-
tinere mobilia, ideòque illis non reſti-
tutis, non poterat relaxari mandatum
pro integra dote. Præterea etiam hæ-
6 redes mulieris perceperant fructus bo-
norum, in quibus cum ceſſaret ius ali-
mentorum non poterat relaxari man-
datum, niſi reſtitutis mobilibus reten-
tis, ac detractis fructibus ex pignore
perceptis, *ad Text. in leg. ſi dominium
9. C. de pignor., leg.1. Cod. de diſtract.
pignor. leg.2. Cod.de pignor. Rendina re-
cept.ſentent.tit.33.nu.7. Cothmana reſp.
57. n 106.par.2., Merlin. de pign. lib.5.
tit.1.qu.45.n.1.*

Quantitas autem pecuniæ, & ioca-
lium augeri non potuit ex dicto trium
Teſtium aſſerentium, Teſtatorem reli-
quiſſe 50. aut 60. libras Argenti, quip-
pè primus Teſtis ſe refert ad inuenta-
rium; Vndè cum ex illo potiùs con-
trarium reſultet, dùm non præſefert niſi
7 ꝟ 200. de quibus redditur ratio, non
probat plus, quàm in prædicto Inuen-
tario continetur, *Rota deciſ.899. nu.7.
coram Dunozett.Iun., & deciſ.406.nu.9.
coram Celſo, & deciſ.53. nu.15.part.18.
recen.*, ſecundus Teſtis profitetur ne-
ſcire quantitatem Auri, & Argentorum:
Tertius demùm deponit de auditu ab
eadem Thereſia (quæ tamen hoc nega-
8 uit) Virum reliquiſſe 50. aut 60. libras
Argenti in pecunia; Vndè nihil probat
*ad regul.Text.in cap. licèt ex quadam de
Teſtamen. Rota deciſ.52. num.10. coram
Peutinger.*, vel cum eius depoſitio re-
ferri poſſit ad pecuniam deſcriptam in
Inuentario, tamquàm æquiuoca, vel
ſingularis, neutiquàm venit attenden-
da, præcipuè ſtante inuerisimilitudine,
quod Cauſidicus de Partibus, ac te-
nuis fortunæ potuiſſet alias habere tan-
9 tam quantitatem Argentorum, *Rota
deciſ.51. num.9. coram Priolo, & deciſ.
297. num.13., & deciſ.668.num.15.par-
te 19. rec.*

Defectus tandem Iuriſdictionis in
relaxando prædicto mandato apparuit
nullius momenti, cum propter obla-
tionem in actis factam per Franciſchi-
nos de reſtituenda prædicta dote, ac
ſub-

ſubſequutam appellationem ad noſtrum Tribunal vigore clauſulæ, *quàm & quas* adiectæ in Commiſſione fuerit
10 præſeruata facultas cognoſcendi de omnibus tamquàm in prima, etiamſi nequaquàm in eadem Cōmiſſione fuerit expreſſa *Marcheſan. de commiſſ. parte* 2. §. 4. *num.* 75., *Rota deciſ.* 1624. *num.* 14. *coram Coccin.*, *& deciſ.* 339. *num.*4. *par.*18. *& deciſ.*556. *nu.*12. *parte* 19. *rec.*

Erit à vtraque &c.

Spoletana Bonorum.

Luna 4. *Maii* 1705.

ARGVMENTVM.

Creditor habens creditum illiquidum non poteſt impedire ſatisfactionem Creditori habenti creditum liquidum.

SVMMARIVM.

1 *Bona empta ſub nomine ſimulato, cenſentur vſque ab initio quaſita vera Perſona, non ficta.*

2 *Creditum illiquidum non poteſt impedire ſatisfactionem Crediti liquidi.*

3 *Partita librorum extracta abſque compulſoria, & citatione Partis non probant.*

4 *Creditum illiquidum Immiſſionem hæredi impedire non valet.*

5 *Creditum, ſuper quo pendet lis non dicitur liquidum.*

6 *Expenſa non reficiuntur à ſuccumbente, niſi poſt terminationem Cauſa.*

7 *Creditum, cui obſtat redditio rationis, non dicitur liquidum.*

8 *Notula iurata non ſupplet defectum mandati Procura.*

9 *Pracipuè quando ex dolo Mandatarij illud non iuſtificatur.*

10 *Exactio contra Tertium debet concludenter probari per receputas.*

11 *Redditio rationis requirit omnimodam diſpunctionem Partitarum.*

12 *Actio de Perſona ad Perſonam non admittitur.*

13 *De credito liquido ad illiquidum non datur compenſatio.*

14 *Nemo de alterius delicto tenetur.*

DECISIO LXXXII.

INter multiplicees controuerſias exortas poſt obitum Liuij Colitij inter Mariam Magdalenam filiam, ac Ceciliam Montanam matrem ex vna parte, & Hyacinthum Colitium fratrem Liuij ex altera, primo fuit ſuper immiſſione ad nouem Loca Montium acquiſita à Hyacintho cum pecuniis Liuii: alia verò ſuper canonizatione fideicommiſſi reciproci, an in illo cenſerentur comprehenſi maſculi tantùm, vel in eorum defectum etiam feminæ: Cœteræ verò pretenſiones reſpiciebant mobilia communiter poſſeſſa, ac etiam plura credita, quæ hinc indè prætendebantur, delataque cauſa per viam appellationis à ſententia lata ab A. C. tunc Thomato ad noſtrum Tribunal coram bon. mem. Pio emanauit priùs deciſio, in qua Hyacinthus fuit condemnatus ad reſtituendum Loca Montium vna cum fructibus, ac in ordine ad fideicommiſſum conuentionale dictum fuit, eſſe comprehenſam etiam Mariam Magdalenam in vniuerſali: Quoad particulare verò eſſe purificatum ad fauorem Hyacinthi tanquàm conſtitutum ad fauorem maſculorum tantum, & plurimis partitis hinc indè prætenſis in maiori parte deciſum fuit ad fauorem Mariæ Magdalenæ, vt videre eſt in deciſione emanata ſub die tertia Iulij 1702. coram prædicto bon. mem. Pio, conceſſaque expeditione reſpectu Locorum Montium tantùm, prolata ſubiudè ſententia ad formam reſolutionis, delata mihi vlteriori appellatione, dubitaui priùs = *An ſententia Rotalis eſſe confirmanda, vel infirmanda*, & per aliud ſeparatum dubium, *an eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis ſuper reſeruatis*, & Domini Sententiam Rotalem eſſe confirmandam reſponderunt, dilata *in reliquis reſolutione demandando, vt coadiuuarentur probationes.*

Mo-

Motiuum decidendi fuit incontrouertibile tanquam innixum in Apoca à Hyacintho ſubſcripta, in qua declarauir Loca Montium fuiſſe à ſe coempta cum pecuniis Liuij, quo fit, vt iuremeritò fuerit ad fauorem Mariæ Magdalenæ filiæ conceſſa immiſſio, cum ſi in emptione ſimulatum fuit nomen Hyacinthi bona empta, patefacta veri-
1 tate, adſcribi debent inter bona Liuij, cui ab initio cenſentur quæſita, non verò Perſonæ fictæ *Rota deciſ.780.num.1., & ſeq. coram Cerro, & dec.27.nu.13.cor. Priolo.*

Non negabat Hyacinthus tale debitum, ſed in computo per ipſum ad partes dato prætendebat, quod etſi creditum Mariæ Magdalenæ reſpectu Locorum Montium aſcenderet vna cum fructibus ad ☿ 1350. adhuc eius creditum etiam bonificatis ad fauorem Neptis alijs ☿ 154. ſibi mutuatis pro emptione librorum longè debitum excederet tanquam ex pluribus partitis aſcenden. ad ☿ 2561. verumtamèn DD., omnibus rimatis viſæ fuerunt,
2 vel inſubſiſtentes, vel illiquidæ ad effectum impediendi ſatisfactionem debiti, vndequaque liquidi etiam ex confeſſione ipſius met debitotis.

Prima ſiquidem conſiſtit in ☿ 284., quæ in pluribus Vicibus aſſeruntur remiſſa Liuio, cum tamen dictum creditum non probetur niſi ex partitis ſinè compulſoria, & citatione Partis extractis ex libris Anchaiani, & Spadæ Theſaurariorum Vmbriæ non dicitur in
3 genere probatum *Rot. deciſ.581.nu.1., & 5., & dec. 585. num.5. coram Pamphil., & deciſ.2. num.10.& 18.par.18., & deciſ.524. num.20. part.19. recen.,* & in omnem caſum remanet illiquidum, quia exaduerſo opponitur Hyacinthum exegiſſe plura credita Liuij, quæ in Vrbe inexacta reliquit ante ſuum diſceſſum; Vndè antequàm diſpunctio iuridicè facta non ſit, idem Creditum pro liquido haberi non debet.

Pro illiquida pariter haberi debet altera partita ☿ 192., quæ dicuntur per Liuium exacta à debitoribus Hyacinthi, cum Epiſtolæ ad hunc effectum datæ loquantur quidem de pluribus exactionibus factis per Liuium, ſed non concludunt, an eſſent Credita Hyacinthi, quinimò cum plures exactiones canteant de remiſſis ſibi factis a Ciuitate Spoleti, poteſt intelligi eſſe compre-
4 henſas in ſupradicta partita ☿ 284. ideòque in tali obſcuritate ineptum eſt petitam immiſſionem impedire.

Partita verò ☿ 167. pro medietate impenſarum factarum pro recuperatione bonorum communium, recipit eamdem exceptionem; cùm enim ſuper illa pendeat adhùc lis coram Iudice Ordi-
5 nario, non poteſt cenſeri liquida quoad oppoſitionem reſpectu enunciati Crediri Locorum Montium incontrouertibiliter deciſi, *Manſ. conſult.465. num.14. & ſeq., Rot. deciſ.370. num.8. parte prima recen., & deciſ.13. num. 9.* poſt *Mangil. de ſubhaſt., & dec.23.n.19. & ſeq. coram Bich.* Alia verò partita ☿ 35. pro expenſis præſentis litis taxatis ab A.C. tunc Thomato, eſt magis
6 in ſubſiſtens, cum regulare ſit, illas non eſſe reficiendas à ſuccumbente, niſi poſt terminationem cauſæ *Rot. cor. Rembold. dec.357.n.1.*

Nec potuit itidem Hyacinthus adſcribere ad ſui creditum ☿ 70. pro rata onerum Cameralium per ipſum ſolutorum, ſicuti etiam alia ſcut. 93. 40. quæ aſſerebat de mandato Liuij impendiſſe, cum in ordine ad primam partitam obſtet exceptio redditionis ratio-
7 nis fructuum perceptorum, & bonis ex quibus ſoluenda erant onera Cameralia *Rot. coram Arguell. dec.48. num.8. & ſeqq. & deciſ.511. num.9. coram Rembold.* Reſpectu autem ſecundæ partitæ non conſtat de mandato Liuii, cum potiùs ex eius Epiſtolis eruatur, quod fratri maximas gratias agebat de rebus tranſmiſſis, itaùt valde dubitari poſſit,
8 an fuerint donatæ, & vlteriùs non conſtitit de mandato, cum defectum eius probationis ſupplere non potuerit nouda iurata, dum non debet eſſe in poteſtate debitoris confingere ſibi credita ad eludendos Creditores, quando præcipuè difficultas probationis mandati non prouenit ex dolo hæredis prætenſi

man-

9 mandantis, ſed potiùs ab ipſomet man-
datario, qui retinendo Epiſtolas, in
quibus dabatur tale mandatum, facili-
ter potuiſſet illud iuſtificare iuxtà fir-
mata per *Bartol. in leg. in actionibus nu-
mer. 2. ff. de in lit. iurand.*, *Rot. dec. 193.
num. 2. coram Pamphil.*, & *deciſ. 1861.
num. 7 cor. Coccin.*

Pari facilitate corruunt binæ aliæ
partitæ, quarum vna conſiſtit in ſc. 302.
75. quæ prætenduntur tranſmiſſa Ste-
phano Adminiſtratori Mariæ Magda-
lenæ, ac alteroin alijs ſcut. 315. 80.
per eumdem Stephanum exactis à di-
uerſis debitoribus Hyacinthi, ideòque
cum Stephanus reddiderit rationem in
manibus Cæciliæ matris Mariæ Mag-
dalenæ ab eadem prædictæ partitæ ve-
niant bonificandæ, quoniam præter-
quamquod non conſtat de exactione
niſi ex infotmi computo dato *Summa-*
30 *rio num.* 14., quæ tamen ex inconrro-
uertibilibus receptis, & documentis
conſtare deberet *Poſth. reſolut.* 88 *n.* 11.
Rot. deciſ. 155. *num.* 4. *part.* 19. *recen.*,
ac de redditione rationis non cenſetur
ſufficienter doctum per ſolam reſtitu-
11 tionem libri factam à Stephano Cæci-
liæ, cum requirat diſpunctionem parti-
tarum omnium ad ipſum peruentarum,
eum alijs, quæ enumerat *Menoch. conſ.*
1219. *num.* 38. *Rot. deciſ.* 101. *num.* 10.,
& ſeq. coram Otthobono contra vtram-
que vrget, quod ſi creditum habet
ſuam ſubſiſtentiam, agendum eſt contrà
eumdem Stephanum adhuc viuum, non
autem cum ſimili ſuppoſito inuoluen-
da eſt cauſa reſtitutionis locorum Mon-
12 tium à Patrimonio Stephani omninò
diſtincta, ac ſeparata, etiam quoad
perſonam ad *Text. in leg. eius C. de
compenſation.*, *Manſ. conſultat.* 409.
num. 10.

Ea demùm, quæ dicebantur de fru-
ctibus perceptis per Liuium, ac Mag-
dalenam ex bonis communibus, ſicuti
etiam ex bonis ſubiectis particulari fi-
deicommiſſo, ad quod firmatum fuit
in deciſione eſſe vocatum ſolum Hya-
cinthum in excluſionem Magdalenæ
fœminæ, ſub mota fuerunt eadem ex-
ceptione illiquiditatis, quandoquidem
cum etiam ab eodem Hyacintho red-
denda ſit ratio ſimilium fructum per
antè ab ipſo recollectorum, hæc quæ-
ſtio reducenda eſt ad iudicium liquida-
tionis hinc indè faciendæ, & ſic tan-
13 quàm non præſeferens creditum liqui-
dum etiam in quantitate contraponi
non meretur pro adſtruenda prætenſa
compenſatione *leg. fin. C. de compenſat.
Rot. coram Dunozzett. Iun. deciſ.* 597.
num. 11.

In aliquo tamen viſum fuit morem
gerere Hyacintho, reſpectu videlicet
fructuum vnius loci extracti, quoad il-
lum enim dixerunt, fructus non eſſe
debitos à die extractionis, cum reman-
ſerit purum creditum, ad quod ſtatim
inueſtiendum non tenebatur Hyacin-
thus, tanquàm carens qualitate Tuto-
ris, vel legitimi Adminiſtraroris, cum
de cœtero alia prætenſio Mobilium per
ipſum prætenſorum dirigenda propriùs
ſit contrà Cæciliam, ſi illa de eius man-
dato fuerunt alibi aſportata, non verò
talis exceptio opponi poteſt Mariæ
14 Magdalenæ, ne aſſertum delictum
alium teneat, quam ſuum auctorem
contrà *Text. in leg. Sancimus C. de pœnis,
Manſ. conſult.* 568. *n.* 1.

Et ità vtraque &c.

Cremonen. Beneficij.

Lunæ 11 *Maij* 1705.

ARGVMENTVM.

Prouiſio facta à Sede Apoſtolica de Be-
neficio tanquam libero demandari de-
bet exequutioni, nō obſtante inſtitutio-
ne facta ab Ordinario ad præſentatio-
nem aſſer. Patronorum eiuſdem Bene-
ficij.

SVMMARIVM.

1 *Gratia in omni ſui parte iuſtificata me-
retur exequutionem.*
2 *Beneficium quodcumque præſumitur li-
beræ collationis.*
3 *Iuſpatronatus probari debet, vel per pu-
blicum Inſtrumentum cum clara illius
reſeruatione, vel mediantibus præſen-
tatio-*

tationibus effectum ſortitis per ſpatium centum annorum.

4 *Præſertim vbi vltimus ſtatus fuit libera collationis.*

5 *Quo ſtante vltimo ſtatu, niſi Ius præſentandi incontinenti clarè probetur, parendum eſt prouiſioni Apoſtolicæ.*

6 *Reſeruata vlteriori indagine qualitatis Beneficij ad petitorium pro futuris vacationibus.*

7 *Stantibus collationibus Beneficij nulla facta mentione Iuriſpatronatus, & longa taciturnitate aſſ. Patronorum quamuis Litteræ Apoſtolicæ fuerint publicatæ, & affixæ in valuis Eccleſiarum, arguitur negatiua exiſtentia Iuriſpatronatus.*

8 *Præſertim ſi Patroni ſoleant eſſe diligentes in tuendis eorum Iuribus patronalibus.*

9 *Qualitas patronalis excluditur ex diſcretino agendi modo in aſſ. Patronis dum in vno Beneficio ſe gerunt tamquàm Patroni, in alio non.*

10 *Vltimæ collationes factæ tanquàm de libero præſumptionem inducunt, omnes præcedentes fuiſſe conformes, niſi de contrario doceatur.*

11 *Epiſtola ſimplex copia extracta non legitimè ex certo originali non probat.*

12 *Verba,* quod nullum præiudicium illatum fuerit *ſunt merè Curialia.*

13 *Factum, vbi eſt aduerſatiuum verbis, iſtis præualet.*

14 *Intendens corroborare iura* = in quello ſi potrà = *dat intelligere eadem iura penès ipſum haberi pro deſperatis.*

15 *Acquieſcentia aſſ. Patronorum poſt illorum reclamationem extraiudicialem, & continuata pacifica poſſeſſio prouiſi per annos 48. probat libertatem Beneficij.*

16 *Supplicatio pro prorogatione termini ad publicandum Literas reſignationis facientes mentionem de Iurepatronatus non releuat, niſi fuerit exhibita ab eodem Supplicante, vel de eius mandato.*

17 *Supplicatio, quæ non habuit effectum in concurſu nitidę prouiſionis tanquam de libero, non eſt attendenda.*

18 *Supplicatio cum mentione, & derogatione Iuriſpatronatus non præiudicat libera collationi, ſed porrecta præſumitur ad multiplicandos titulos, vt indè à moleſtijs eximeretur.*

19 *Status Beneficij dubius optimè declaratur ab antecedentibus, & ſubſequentibus.*

20 *Sumptam ex tertio ſumpto nullam fidem promeretur.*

21 *Amplia etiam ſi primum ſumptum fuiſſet legitimè extractum, & haberetur pro originali.*

22 *Fortiùs procedit, vbi primum ſumptum nulla adhibita ſolemnitate fuit extractum.*

23 *Error in Indictione inducit præſumptionem falſitatis.*

24 *Serotina productio ſuſpicionem falſitatis adauget.*

25 *Teſtamentum ſuſpicione falſitatis laborare dicitur, vbi reperitur illius rogitus ſub diuerſis annis.*

26 *Enunciatiua non operatur, niſi enunciet circumſtantiam, quæ controuertitur.*

27 *Diſcretiua mentio diuerſam diſpoſitionem facit præſumere quoad res diuerſimodè enunciatas.*

28 *Inueriſimilitudo habet imaginem falſitatis.*

29 *Viſitatio Epiſcopi, ſi detegatur erronea, non probat.*

30 *Enunciatiuæ tunc ſolùm præſtant aliquod adminiculum, quando ſunt plures, & inconcuſſæ, nihilque habent in contrarium.*

31 *Enunciatiua emiſſa ab intereſſe habentibus ad proprium commodum non præſtat adminiculum.*

32 *Præſentatio iuſtificata per merum ſumptum de ſumpto, & laborans defectu legalitatis nihil ponit in eſſe, etiamſi ſecuta fuiſſet Inſtitutio.*

33 *Præſentatio referibilis ad duplex Beneficium referri non debet ad illud, quod eſt in ſtatu libertatis.*

34 *Inſtitutio facta ab Epiſcopo ſub conditione iuſtificandi Iuſpatronatus non habetur in conſideratione.*

35 *Præſertim ſi in præſentatione facta ad obtinendam d. Inſtitutionem Procurator fiſcalis non fuit citatus.*

36 *Inſtitutio conceſſa ab Epiſcopo de Beneficio vacato in menſe Papæ ſub prætextu*

xtu Iuriſpatronatus præſumitur facta adfraudandam Datariam.

37 *Aduerſus vltimum ſtatum aliundè corroboratum, conſentaneè ad Iuris præſumptionem non admittuntur probationes dubiæ.*

38 *Ob vacationem Beneficij in Curia Papa ſolet derogare Iuripatronatus.*

39 *Prouiſiones Apoſtolicæ optimè firmant vltimum ſtatum.*

40 *Vbi in prouiſione Apoſtolica nulla facta eſt mentio Iuriſpatronatus non dicitur illius facta derogatio.*

41 *Declaratur deciſio 421. num.33.& ſeq. par.18. recent.*

DECISIO LXXXIII.

CVm per obitum Abbatis Ioannis Caroli de la Porta ſequutum de menſe Nouembris Sedi Apoſtolicæ reſeruato vacaſſet ſimplex Beneficium Eccleſiaſticum ſub inuocatione S. Ioannis Baptiſtæ in Eccleſia Parochiali S. Lucæ Cremonæ, obtinuit de illo prouideri à Sede Apoſtolica Abbas Ioannes Baptiſta Meſmerus. E'conuerſo prætendens Ioannes Baptiſta Rauaſius Cancellarius Curię EpiſcopalisCremonen. illud fuiſſe de Iurepatronatus Præpoſiti, & Vicinorum prædictæ Parochialis S. Lucæ ex fundatione Aghinori de Aqualonga, obtinuit ab iiſdem Vicinis ad illud præſentari ſub die 26.eiuſdem menſis, ac poſt alios tres dies ab Ordinario inſtitui cum ſubſequuta poſſeſſione; Quare commiſſa mihi Cauſa ſuper exequutione Gratiæ Apoſtolicæ congruum propoſui Dubium ſub die 16.Februarij proximè præteriti; Cumque Rauaſius non obſtante, quod acritèr ſua iura deduxiſſet, attamèn iactaret plura alia deducenda habere in proceſſu efformando vigore Compulſorialium, quas præcedentèr expediuerat, Domini reſolutionem diſtulerunt demandando, quod *interim compulſarentur iura, & ſignantèr prouiſio Honuphrij Camporei.*

At cum per lapſum ferè trium menſium idem Rauaſius compulſationem facere neglexerit, quamuis ad illam conficiendam per Procuratorem Meſmeri ad hunc ſpecialem effectum Cremonam miſſum fuerit pluriès interpellatus, atque è conuerſo idem Meſmerus non ſolum prouiſionem dicti Honuphrij factam de anno 1621. tanquàm de libero, ſed aliam ſimilem collationem ſequutam de anno 1564. in publica forma extraxerit, & in actis produxerit, hinc Domini ex his pleniùs in hodierna Cauſæ repropoſitione edocti de Iuribus Prouiſi Apoſtolici, obſe-
1 quendo priuilegio Gratiæ in omni ſui parte iuſtificatæ, ad illius exequutionem procedendum decreuerunt, iuxta familiarem *Gloſſ. in cap. Si Capitulo verb. Exequatur de conceſſ. prabend. in 6.*

Non ſolùm enim concurrebat defectus probationis qualitatis Patronalis ex parte Rauaſij, prout opus erat contra Prouiſum, qui habet pro ſe præſumptionem, quod quodlibet Beneficium Eccleſiaſticum ſit liberæ collationis, iu-
2 xtà Theoricam *Innoc.in cap.Cum venerabilis 9. de except., Rot.dec.1353. n.2. & 3. coram Seraphin., & dec.99.num.4. coram Roxas, & deciſ.39.num.4. coram Ninot., & deciſ.435.num.1.part.2., & deciſ.514. num.2.par.17., & deciſ. 395. num.4.par.19.recent.*, itaut contrarium prætendens, opus habeat prædictum ius probare per publicum Inſtrumentum fundationis, ac dotationis cum reſeruatione Iuriſpatronatus, quod nul-
3 lam patiatur exceptionem, vel mediantibus præſentationibus effectum ſortitis per ſpatium centum annorum, *Lotter. de re Beneſic.lib.3.quæſt.11.n.103., Roſ.de Execut.Liter.Apoſtol.par.1.cap.16 num.38., Viuian. de Iurepatron. lib.11. cap.5.num.1.& ſeq., Rot. coram Caſillo deciſ.176.num.3.& 4., & dec.776. n.5., & in recent. deciſ.381.num.1.part.1.,& dec.224.num.5.par.8., & dec.321.n.17. & ſeq. par.9.*; Verùm etiam prædicta iuris præſumptio magis vires deſumpſit
4 ab vltimo ſtatu, attento, quod Abbas Ioannes Carolus de la Porta, per cuius obitum Beneficium vacauit, fuit prouiſus à Sede Apoſtolica tanquàm de reſeruato abſque vlla mentione, aut derogatione Iuriſpatronatus; Tunc

enim

enim eò magis, niſi ius præſentandi in-
continenti probetur ex Inſtrumento pu-
blico fundationis, ac dotationis, cui
nil obijci valeat, vel aperta re indica-
ta, aut incontrouertibili confeſſione
5 partis, parendum eſt prouiſioni Apo-
ſtolicæ, *Rot.deciſ.433. num.29. & 30.
coram Bichio, & deciſ.285.num.3.& ſeq.
coram Merlin, & deciſ.215.n.4.par.15.
recent*, *& in Aretina Beneficij 17. Iunij*
1700. § *Neque vlla coram R. P. D. meo
Anſaldo, & in Meleuitana Iuriſpatrona-
tus 31.Martij* 1702. §.*Minùſque coram
R. P. D. meo Scotto*; reſeruata vlteriori
indagine qualitatis Beneficij ad petito-
6 rium pro futuris vacationibus, vt in
*deciſ.39.num.10.coram Ninot., & in de-
ciſ.38 num.4.& 5. coram Priol., & in
Barchinonen.Parochialis del Prat.13 Iu-
nij* 1695.§.*Ideòque*, & §.*Dùm igitur co-
ram bo.me.Vrſino, & in Hipporegien. Be-
neficij 11.Februarij anni præteriti* §.*Ma-
ximè coram R.P.D. meo Muto*.

Creuit tamèn in immenſum oratio
ex enunciato antiquiori ſtatu anni
1564., ex quo apparet, quod poſt re-
nunciationem Epiſcopatus Cremonen.
factam à Cardinali Cæſio ad fauorem
Nicolai Sfondrati cum reſeruatione
collationis omnium Beneficiorum, va-
cato controuerſo Beneficio, idem Car-
dinalis illud contulit Fabritio Lazari
ſuo Auditori tàm Ordinaria, quàm Apo-
ſtolica authoritate, quodque iſte vigo-
re præcitatæ collationis pacificam poſ-
ſeſſionem adeptus fuit, præſenti *Sum-
mario Meſmeri num.3. & 4.*, & conſtat
etiam ſubſequentèr de anno 1621. à
Cardinali Camporeo eiuſdem Beneficij
poſſeſſore fuiſſe illud in manibus San-
ctiſſimi dimiſſum, & auctoritate Apo-
ſtolica collatum Honuphrio Camporeo,
abſque vlla itidem mentione Iuriſpa-
tronatus, ac illius derogatione, & quod
magis ſtringit eſt, quod præcitatæ Lite-
ræ Apoſtolicæ Reſignationis fuerunt iu-
7 xtà formam Gregorianæ Conſtitutio-
nis publicatæ tàm in Eccleſia Cathe-
drali Cremonen., & in valuis affixæ,
quàm in Eccleſia Parochiali S. Lucæ,
adſtante maxima Populi multitudine
ad Sacrum audiendum, ac in eiuſdem
pariter valuis aliud tranſumptum affi-
xum abſque vlla prætenſorum Patro-
norum oppoſitione, aut reclamatione,
& tamèn certum eſt, quod non tacuiſ-
ſent in tàm conſiderabile præiudicium,
ſi ſubſtitiſſet aſſerta fundatio, *Rot.coram
Puteo deciſ.237.in fin.lib.2.*, *& coram
Emerix deciſ.1271.num.7.*, *& deciſ.809.
num.17. & ſeq. part.18. recent.*, *& in
Parmen.Beneficij 16.Ianuarij* 1702., *&
27.Iunij* 1703. vtrobique §.*final. coram
R.P.D. meo Anſaldo*; Potiſſimùm quia
ſatis vigiles ſunt in tuitione Iurium Pa-
tronalium, nam de anno 1650. ſeſe iu-
dicialiter oppoſuerunt prouiſioni Apo-
ſtolicæ factæ de altero Beneficio in ea-
8 dem Eccleſia, ſub eadem denominatio-
ne, & in eadem Capella exiſtente in
perſonam Ioannis Baptiſtæ Schitij, non
obſtante, quod emanaſſet per viam re-
ſignationis cum derogatione Iuriſpa-
tronatus in totum, vt in *præterito Sum-
mario Meſmeri num.12. & 13.* Si ergò
tacuerunt viſis, & ſcitis collationibus
controuerſi Beneficij tanquàm de li-
bero, id proceſſiſſe dicendum eſt, ex
quo illis notum eſſet, nulla iura quoad
9 illud eiſdem competere, vt expenden-
do diſcretiuum agendi modum earum-
dem Perſonarum, aduertit *Rot. in de-
ciſ. 12. num. 4. coram R. P. D. meo An-
ſaldo*.

Tantòque magis, quia idem Honu-
phrius pacificam Beneficij poſſeſſionem
retinuit vſque ad annum 1669., quo
illud dimiſit in manibus ſan.mem. Cle-
mentis IX., qui illud tanquàm vacans
apud Sedem contulit nulla præmiſſa
mentione Iuriſpatronatus R. P.D. de
Auguſtinis poſteà Cardinali, per cuius
obitum cum denuò vacaſſet, motu pro-
prio ſan.mem. Innocentij XI. tanquàm
liberæ collationis conceſſum fuit R. P.
D. Franciſco Mariæ à Porta, & per iſtius
paritèr obitum tanquàm liberum col-
latum fuit à ſan.mem. Innocentio XII.
Ioanni Carolo a Porta; Ideòque pluſ-
quàm euidentèr conſtat de ſtatu colla-
tiuo, cum tales actus vehementiſſimam
præſumptionem inducant, cæteros om-
10 nes præcedentes fuiſſe illi conformes,
quouſque non doceatur de contrario,

Digitized by Google

Rot.coram Caſſador.dec.7.de Iurepatron., *& poſt Viuian. eodem tractat. deciſ.* 41. *num.*7.,*& coram Cerro dec* 483.*num.*16., *& coram Merlino deciſ.* 521. *num.*4., *deciſ.*329.*num.*6. *part.*18. *recent.*, *& in Mediolanen. Præpoſituræ* 4. *Iulij* 1692. §.*Abſque coram Reuerendiſſimo P.D.meo Decano*.

Nèc prouiſioni Honuphrij Camporei aduerſatur Epiſtola Cardinalis Patrui, in qua ſupponitur, Vicinis Parochiæ S. Lucæ ſcripſiſſe, quod in reſignatione nullum præiudicium Vicíniæ Iuribus irrogatum fuerat, & ſupplicatio pro prorogatione termini ad publicandum Litteras reſignationis, in qua legitur facta mentio afferti Iuriſpatronatus.Quoniam Epiſtola prædicta eſt copia ſimplex non recognita, minùſque legitimè
11 extracta ex ſuo certo, & indubitato originali, nullumque propterea conſtituens gradum probationis, & tamèn vbi etiam vndique legalis eſſet, nil penitùs releuaret; Tùm quia verba illa,
12 *quod nullum præiudicium illatum fuerit*, ſunt merè Curialia, prorsùsque aduerſatiua facto prouiſionis emanatæ tanquàm de libero, illiuſque plenariæ effectuarionis præcedenter ſequutæ abſque vlla minima reclamatione, quod ſanè factum tanquàm potentius, & fortius in rei declaratione quibuslibet
13 verbis ſemper præualere debet iuxta *Text.in cap.Dilecti*, *vbi gloſſ. verb.facto de Appellat.*, *Ancharan.conſ.*302.*num.*3, *Rot.coram Ludouiſ. dec.*247.*num.*18., *& coram Emerix iun. dec.*280.*num.*8. Tùm etiam quia cum Cardinalis paulò poſt ſubdiderit, *mà aueranno conoſciuto eſſer mio penſiero di corroborare le ſudette ragioni in tutto quello, che ſi potrà*, ſatis intelligere dedit prætenſa iura Vicinorum pro deſperatis ferè penès ipſum habita fuiſſe,dum ea corroborare velle
14 ſimpliciter dixit, *in quello, che ſi potrà*; Tùm demùm quia extraiudicialis Vicinorum reclamatio poſt ſequutam effectuarionem, quam Rauaſius ex Epiſtola prædicta eruere contendebat, in oppoſitum retorquebatur; cum namque ea non obſtante memorati Vicini deinceps acquieuerint, & paſſi fuerint Reſignatarium per annos 48. in pacifica Beneficij poſſeſſione permanere, ex huiuſ-
15 modi ſubſequuta acquieſcentia dictus ſtatus pro Beneficij libertate validior redditur, iuxtà firmata per *Rotam coram Ninot deciſ.*39. *num.*8. *cor.Priol. dec.*44. *num.*14., *& in Barchinonen.Parochialis del Prat.* 13.*Iunij* 1695.§.*Nèc releuat in fin.*, *&* 2.*Decembris eiuſdem anni* §.*Sicque coram bo.me.Vrſino*,*& in Meleuitana Iuriſpatronatus* 31.*Martij* 1702. §.*Etenim coram R.P.D.meo Scotto*.

Supplicatio verò pro termini prorogatione ad publicandum, vt aliquam releuantiam haberet, probanda eſſet
16 exhibita ab eodem Honuphrio, vel de eius mandato, vt tradunt *Maſcard. de probat.concluſ.*368.*num.*21., *Rot. coram ſan.me.Alexand.VIII. deciſ.*134. *num.*6. *& ſeq.*,*& in Eugubina Dotis* 21.*Februarij* 1698. §.*Non item coram R.P.D. dell' Olmo*; Præſertim quia cum ipſe reſignationis Litteras impetraſſet tanquàm de libero,veriſimile non eſt, quod deſuper voluerit ſupplicationem prorogationis termini ad illam publicandam cum mentione Iuriſpatronatus exhibere, nam id fuiſſet ſubreptitiam reddere priorem Gratiam abſque illius ſanatione,eum afferta prorogatio non ſitGratia reualidatoria, ſed remoueat tantummodò obſtaculum non ſequutæ publicationis in tempore præſtituto; Vndè propterea vehemens oritur ſuſpicio, quod dicta ſupplicatio fuerit potiùs porrecta ad inſtantiam Vicinorum pro ſtabilienda aſſerta Iuriſpatronatus mentione; Tantò magis quia de tempore illarum Datę Literę Apoſtolicę reſignationis iàm erant publicatæ, plenamque exequutionem fuerant aſſequutę,quodque magis eſt, neque in illius ſequelam fuerunt nouæ Literæ expeditæ, id quod in omnem caſum oſtendit eandem
17 ſupplicationem,vtpotè effectu omninò carentem in concurſu nitidæ prouiſionis tanquàm de libero in omnibus effectuatæ, nullatenùs attendendam eſſe per ea, quæ firmat *Rot. coram Priolo dec.*38.*num.*14.*& ſeq.*,*& cor. Alex.VIII. dec.*243. *num.*11.

Similitèr nec prouiſioni Cardinalis de

de Auguſtinis obſtat alia ſupplicatio
exhibita cum mentione, & derogatio-
ne Iuriſpatronatus. Quoniam docto
de antecedenti ſupplicatione, & pro-
uiſione tanquàm de libero, vt in *præ-
terito Summario Meſmeri num.5.6.& 7.*
hæc ſecunda ſupplicatio non valuit li-
bertatis ſtatum interuertere, cum cen-
18 ſeatur porrecta ad cauthelam animo
eximendi à moleſtijs, cum in Beneficia-
libus detur multiplicatio titulorum ſine
præiudicio collationis, *Felin.in cap.no-
ſtra num.2. de Reſcript.*, *Rot. deciſ.159.
num.6.coram Caual.,& dec.620.num.11.
coram Bich.* Pręterquamquod vbi etiam
ex illa dictus ſtatus redderetur dubius,
attamèn ab antecedentibus, & ſubſe-
19 quentibus, in quibus prouiſiones abſ-
que vlla Iuriſpatronatus mentione factę
fuerunt, remaneret declaratus, vt benè
aduertit *Rot.in Mediolanen.Præpoſituræ
18.Iunij 1696. §.Abſque, verſ. Et dum
ſucceſſiuè coram R.P.D. meo Muto, & in
Aretina Beneficij 23.April.1703.§.Talem
verò coram R.P D. meo Anſaldo.*

Minùſque pro fundamento Iuriſpa-
tronatus deſeruire potuit aſſertum In-
ſtrumentum fundationis factæ de anno
1419. per Aghinorum de Aqualonga;
20 Cum enim illud ſit ſumptum ex tertio
ſumpto, nullam valet fidem in iudicio
promereri, *Bartol. in authent. Si quis in
aliquo num.1. in fin. Cod. de edend.*, *Rot.
deciſ.330.num.18.coram Priol. dec.550.
per tot.coram Gregor.,& dec.379.num.1.
par.13. recent., & deciſ.16. la 2. num.7.
poſt Viuian. de Iurepatron.* Quod ſi pro-
21 cedit, tametſi primum ſumptum fuiſſet
legitimè extractum, & haberetur pro
originali, vt probant *Decian. conſil.24.
num.39.& ſeqq. lib.primo, Rota in recent.
deciſ.379.num.2.part.13., & d.deciſ.16.
poſt Viuian. num.8.*, & *in Pampilonen.
Beneficij, ſeù Portionis de Liedena 23.
Martij 1703.§.Minùſque coram R.P.D.
meo Omagna*, quanto minùs attenden-
dum erit in caſu noſtro, quo dictum
primum ſumptum (de quo tamèn non
conſtat, niſi ex fide Notarij Prezzagni
tertij, vt ſupponitur, exemplantis
præterito Summario Rauaſij num. 1.)
extractum appatet abſque vlla penitùs
cauſa, ſine auctoritate legitimi Supe-
rioris, & minimè citato Promotore
22 Fiſcali Curiæ Epiſcopalis, ſicque nulla
adhibita ſolemnitate ad hunc effectum
requiſita, de qua in *cap.fin. de fid. in-
ſtrum. Gratian. diſceptat.859.num.3. &
ſeqq., & num.10.*, *Scacc. de iudic. lib.2.
cap.11. num.629. & ſeqq.*, *Rot. coram
Buratt. dec.444.ſub num.5.,& dec.472.
num.5.* cum alijs in citata *Pampilonen.
Beneficij §. Verùm, & ſeq. coram R.P.D.
meo Omagna.*

Eoque fortiùs veró, quia dicta ter-
tia exemplario facta, vt dicitur per
eundem Prezzagnum de anno 1611.,
& à qua ſuam deſumpſit Rauaſius, ap-
paruit Dominis multipliciter de falſi-
tate ſuſpecta. Primò videlicèt, quia
in ea ſupponitur, quod anno 1532.,
quo extractum aſſeritur primum ſum-
ptum, curreret Indictio ſexta, quando
eodem anno currebat Indictio quinta,
vt conſtat ex pluribus Inſtrumentis eiſ-
dem menſe, & anno rogatis, quod ve-
23 hementiſſimam inducit præſumptio-
nem falſitatis iuxtà litteralem *Gloſſ. in
cap. inter dilectos verb. Indictionis, ibi-
demque Innocent.num.3., Gonzal.num.2.
de fid.inſtrument.*, *Bald.*, & *Bartol. in
Leg.Si Liberarius, ff. de iudic.*, *Maſcard.
de probat. concluſ.740. num.24. & ſeq.*
Secundò, quia Prezzagnus teſtatur di-
ctam exemplationem feciſſe vigore
commiſſionis ſibi datæ per Vicarium
Generalem Cremonæ de anno 1525.,
& ſic ab annis 86., quando tunc tem-
poris nèc prima, nèc ſecunda exempla-
tio ſequuta fuerat, & ipſe nondùm
erat veriſimilitèr natus. Et tertiò, quia
Rauaſius quamuis vti Cancellarius Cu-
rię Epiſcopalis 30.ab hinc annis omnes
Archiuij ſcripturas in ſuo poſſe reti-
neat, nèc coram Ordinario, minùſque
in Dataria, vbi totis viribus Apoſtoli-
cam prouiſionem impedire tentauit,
dictum informe ſumptum exhibuit,
ſolùmque illud in limine Propoſitionis
cauſæ in actis Rotæ produxit, & poſt-
quam detectum fuerat Inſtrumentum
reſeruationis Iuriſpatronatus, tunc
vſque per ipſum exhibitum percutere
dictum aliud Beneficium in eiſdem Ca-
pella,

pella, & Eccleſia, & ſub eadem deno-
minatione nunc per Abbatem Viceco-
mitem tanquàm de Iurepatronatus Vi-
24 cinorum poſſeſſum; quæ ſerotina pro-
ductio falſitatis ſuſpicionem plurimùm
adauget *Crauett. conſ 78. num. 6., Spad.
conſil. 252. num. 5. lib. 2., Oſaſch. dec. 117.
num. 9., Rot. coram Roxas dec. 474. n. 4.
coram Emer. iun. dec. 633. n. 7., & in rec.
par. 13. dec. 59. num. 9.*

Quin memorato fundationis ſumpto
adminiculum aliquod præſtare valeat
prætenſum Teſtamentum Aghinori de
Aqualonga. Quandoquidem vltrà
quod etiam illud erat ſumptum de
ſumpto, notabiliſſimas quoque falſita-
tis ſuſpiciones præſeferens, ſignanter
ex quo rogatum ſupponitur ſub die 15.
Aprilis 1421., quando illius rogitus
25 ex productione facta coram Vicario
Prætorio legitur ſub anno 1401. *præ-
ſenti Summario Meſmeri num. 8.*; & in
Viſitatione anni 1567. enunciatur ſub
die 3. Februarij 1409. *præterito Summa-
rio Rauaſij num. 4. litt. B.* ceſſat quæcum-
que difficultas, ex quo, licèt in eo enun-
cietur fundatio Capellaniæ facta de
anno 1416., referantur onera, quibus
Fundator grauatum eſſe voluit Capel-
lanum pro tempore, & rursùs enarre-
tur, illum nominandum, & inſtituendum
eſſe vigore dictæ fundationis, nullum
tamèn, nec minimum verbum habetur
de aſſerta reſeruatione Iuriſpatronatus
fauore Præpoſiti, & Vicinorum, &
quod plus eſt, Teſtator iubendo ere-
ctionem ſecundæ Capellaniæ cum re-
ſeruatione Iuriſpatronatus ad illorum
fauorem loquitur per verba diſcretiua,
& taxatiua; Quapropter in excluſio-
nem dicti adminiculi militat non ſolum
26 regula, quod enunciatiua non opera-
tur, niſi enunciet circumſtantiam, quæ
controuertitur, ideſt reſeruationem
Patronatus fauore Vicinorum, ad fir-
mata per *Rotam d. deciſ. 16. la 2. num. 10.
& 11. poſt Viuian de Iurepatron., & cor.
Carill. dec. 276. num. 8. verſ. Tùm etiam,
& in recent. deciſ. 640. num. 16. & ſeq.
par. 19. tom. 2.* Verùm etiam, quod di-
ſcretiua mentio diuerſam diſpoſitio-
27 nem præſumere facit quoad res diuer-
ſimodè enunciatas, vt in propoſito tra-
dit *Card. de Luca de Iurepatron. diſc 5.
ſub num. 13. verſ. Accedente potiſſimùm,
diſcretiua.*

Eademque reſponſione ſubuertitur,
& retorquetur aliud adminiculum de-
ſumptum à fundatione dicti alterius
Beneficij, ſeù Capellaniæ facta de an-
no 1422. Nàm & hæc præter eundem
defectum legalitatis, quem patitur,
mentionem quidem facit de dicta pri-
ma fundatione, ſed nil penitùs refert
quoad pertinentiam patronalem; quin-
imò in ea tàm Fideicommiſſarij Exe-
quutores, quàm ipſe Epiſcopus præſen-
tibus ipſis Vicinis declarant Iuſpatro-
natus reſtrictiuè reſpectu iſtius ſecun-
dæ dotis ad eoſdem Vicinos pertinere
*præterito Summ. Meſmeri num. 11. litt. B.
C. & F.* Vndè cum prorsùs inueriſimile
ſit, quod in actu tàm ſerio, & propor-
tionato de ſeruitute prioris Beneficij
facta non fuiſſet mentio, neque ab Exe-
quutoribus, neque ab ipſis Vicinis, qua-
tenùs reuerà ſubſtitiſſet, ſed pati vo-
luiſſent, Patronatum reſtringi ad ſecun-
dam Capellaniam tantum, vtique
abeſt, quod ex dicta poſteriori funda-
tione adminiculari valeat idem ſum-
ptum de tertio ſumpto, vt potiùs inue-
28 riſimilitudo prædicta imaginem falſi-
tatis eidem impingat, *Adden. ad Burat.
deciſ. 325. in fin, Rota coram Emer. iun.
deciſ. 153. num. 2., & in recent. part. 17.
deciſ. 80. num. 5.*

Æquè infelicitèr viſum fuit, habitum
fuiſſe recurſum ad Viſitationem Ordi-
narij factam de anno 1567., in qua
prætenſum Iuſpatronatus enunciatur;
29 Non ſolùm quia eſt manifeſtè erronea,
eoquod ſe refert ad Teſtamentum
Aghinori, quod ex præmiſſis de Iure-
patronatus Vicinorum quoad Benefi-
cium, de quo agitur, nec verbum facit,
& contra eam militat Viſitatio Diui
Caroli, qui de illo nec paritèr mentio-
nem habuit; Verùm etiam, quia ipſe-
met Ordinarius dubitans de Patronatu
mandauit Beneficiatis, vt exhiberent
Inſtrumentum Fundationis, & vlteriùs
enunciauit litem pendentem in Romana
Curia inter Præſentatum ab aſſertis Pa-
tronis,

tronis, & Prouiſum Apoſtolicum cum
ſubſequuta ſequeſtratione fructuum Be-
neficij; Proindèque enunciatiua præ-
dicta tot, tantiſque exceptionibus re-
ferta attendi non debet; præſertim cum
30 enunciatiuæ tunc ſolùm præſtent ali-
quod adminiculum, quando ſunt plures,
& inconcuſſæ, nihilque habeant in
contrarium, *Rot. coram Buratt. dec. 168.*
num. 14., & coram Caualer. deciſ. 159.
num. 2., & deciſ. 32. num. 36. par. 9 rec.,
illique fomentum non præbuit altera
emiſſa de anno 1620. à Vicinis Paro-
chiæ, cum tamquàm procedens ab in-
31 tereſſe habentibus ad proprium com-
modum adminiculare non valeat per-
tinentiam Patronalem, *Rot. coram*
Achill. de Graſſ deciſ. 5. de Iurepatron.
coram Caual. dec. 236. num. 1., & coram
Penia deciſ. 431. num. 4., & in rec. par. 4.
tom. 1. dec. 276. num. 8.

In eundem paritèr numerum reponi
debuerunt binæ præſentationes ſequutę
de annis 1481., & 1613. Quoniam in
ordine ad primam illius documentum
eſt merum ſumptum de ſumpto labo-
rans eodem defectu legalitatis, & non
32 probatur effectuata, & ſic nil ponit
in eſſe, etiamſi ſequuta fuiſſet inſtitutio
èx firmatis per *Rot. cor. Buratt. dec. 168.*
num. 18., & deciſ. 560. circa fin. coram
Caual., & deciſ. 176. num. 6. coram Carill.,
& deciſ. 421. num. 31. par 9. rec.; & vl-
teriùs cum præſentatio æquè benè re-
ferri poſſit tàm ad vnum, quàm ad alte-
rum Beneficium eiuſdem denominatio-
nis, & ſub eadem Capella, donèc non
probetur percutere controuerſum, tra-
henda potiùs eſt ad alterum poſſeſſum
33 per Abbatem Vicecomitem de Iurepa-
tronatus Vicinorum, non verò ad præ-
ſens, quod eſt in ſtatu antiquiſſimæ li-
bertatis, *Cardin. de Luca de Iuriſdict.*
diſc. 12. num. 10., Rot. in Aretina Beneficij
21. Ianuarij 1701. §. Vtique coram R. P. D.
meo Anſaldo.

Reſpectu demùm ad alteram anni
1613. ex ipſomet contextu inſtitutionis
apparet dubietas eiuſdem ſtatus, dùm
Epiſcopus inſtitutionem conceſſit ſub
34 conditione, quod inſtitutus teneretur
deducere iura iuſtificantia Patronatum
præterito Summario Meſmeri num. 16.
litt. A. & E.; & ſic tanquàm dubius
poni non debet ad calculum pro impe-
dienda exequutione Gratiæ Apoſtolicæ;
præterquamquod enim non fuerit in ea
citatus Procurator Fiſcalis, de cuius
35 intereſſe agebatur, nullum conſtitui
valet in ea fundamentum, *Corrad. in*
prax. lib. 4. cap. 6. num. 62., Rot. dec. 178.
num. 18. coram Buratt., & deciſ. 120.
num. 15. coram Cerro, & dec. 197. n. 54.
part. 5., & dec. 321. num. 31. par. 9. rec.;
eòque magis cum vacatio ſequuta fue-
rit de menſe Octobris Sedi Apoſtolicæ
reſeruato, quo caſu præſentatio per
Ordinarium admiſſa non valet conclu-
36 dere qualitatem Patronalem, cum præ-
ſumatur faciliùs præſentationi detuliſ-
ſe ad fraudandam Datariam, *Card. de*
Luca de Iurepatron. diſc. 4. num. 3. & ſeq.,
Rota in recent. par. 8. dec. 224. num. 16.,
& coram Roxas deciſ. 99. num. 16., & de-
ciſ. 111. num. 7., & coram Carillo dec. 176.
num. 11.

Ex præmiſſis itàque patuit Dominis,
Rauaſium in probatione prætenſi Iuriſ-
patronatus omninò deficere, & nihilo-
minùs animaduertebatur, quod in prę-
ſenti ſatis eſſet, vt documenta per
ipſum allata aliquam, vel minimam
dubietatem admitterent, quia aduersùs
vltimos ſtatus, alijs multiplicibus cor-
37 roboratos, conſentaneè ad Iuris præ-
ſumptionem ſtantes pro libertate Be-
neficij, non admittuntur probationes
quoquo modo dubiæ, ſed requiruntur
limpidiſſimæ, & ſuperlatiuæ, vt notant
Lotter. de re benefic. lib. 1. quæſt 34. n. 26.
& 29. cum alijs per *Rot. in Melcuitana*
Iuriſpatronatus 31. Martij 1702. §. Mi-
nùſque coram R. P. D. meo Scotto; Non
refragante, quod vltimi ſtatus proceſ-
ſerint ex Prouiſionibus Apoſtolicis,
quodque iſtæ ſequutę fuerint ob vaca-
tionem in Curia, quo in caſu Papa ſo-
38 let Iuripatronatus derogare. Quoniam
Prouiſiones Apoſtolicæ vltimum ſta-
39 tum, & quaſi poſſeſſionem conferendi
manutenibilem citrà dubium conſti-
tuunt, ex ſolidè, & magiſtralitèr fir-
matis per *Rotam coram Ninot. deciſ. 39.*
num. 3. & ſeqq., & in Mediolanen. Præ-
poſi-

Digitized by Google

poſitura 18. *Martij* 1695. §. *Non obſiſten-*
tibus coram R.P.D. meo Muto; Quod au-
tem Papa in hiſce vacationibus ſoleat
Patronatui derogare, viſum fuit potiùs
in oppoſitum retorqueri, eo ipſo, quod
40 in dictis collationibus nulla Iuriſpa-
tronatus mentio, minùſque derogatio
facta legitur, vt benè ponderat *Card.*
de Luca de Iurepatron. diſcurſ. 5. *num.* 16.
quin aduerſetur *deciſ.* 421. *n.* 33. *& ſeq.*
par. 18. *recent.*, quia in illius caſu ade-
rat expreſſa Iuriſpatronatus derogatio,
41 & rursùs per omne genus probatio-
num de illo incontrouertibilitèr con-
ſtabat, vt videre eſt *à num.* 33. *vſque*
ad fin.

Et ità vtraque Parte in præterita propoſitione informante, nunc autèm Rauaſio fruſtrà dilationem petente reſolutum fuit &c.

Perusina Manutentionis.

Veneris 3. *Iunij* 1705.

ARGVMENTVM.

Clauſula *Conſtituti* expirat in primo Donatario, & an, & quando transferatur in ſubſtitutum.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio debetur vigore clauſulæ* Conſtituti *adiectæ in Inſtrumento.*

2 *Clauſula* Conſtituti *appoſita in donatione transfert poſſeſſionem etiam in ſubſtitutum.*

3 *Intellige, hoc procedere, ſi primus Donatarius non fuerit adeptus poſſeſſionem bonorum donatorum, ſecùs verò ſi fuerit adeptus, quia tunc* Conſtitutum *expirat in primo Donatario.*

4 *Nec ſufficit, quod primus Donatarius declaret ſe poſſidere nomine ſubſtituti.*

5 *Et huiuſmodi declaratio non probatur ex fide extraiudiciali facta poſt motam litem.*

6 *Heres tenetur ſeruare factum defuncti.*

7 *Actus geſti per Filium iure familiaritatis non præbent poſſeſſionem manutenibilem.*

DECISIO LXXXIV.

POſtquam Iſabella de Laurentijs nupſit Baldo Pizzighetto, Petrus Pizzighettus Socer vnà cum Baldo Viro declarauit, fuiſſe conſtitutam dotem oretenùs etiam in diuerſis pecuniarum ſummis ſubminiſtrandis à Perſona pia, mediante Patre Ignatio Ordinis S. Franciſci Minorum Strictioris Obſeruantiæ patrno Iſabellæ, ac pecuniam promiſſam recepiſſe vſque ad ſummam ſcutorum 1752., quæ promiſerunt reſtituere hypothecantes pro huiuſmodi effectu omnia eorum bona etiam cum clauſula *Conſtituti*. Deceſſit priùs Petrus, ac ſubſequenter etiam Baldus, relicta ex Iſabella Franciſca, inter quam, & Matrem ortis diſſidijs ſuper manutentione in bonis hæreditarijs, prætendente Franciſca illa retinere vigore clauſulę *Conſtituti* adiectæ in antecedenti donatione facta à Petro ad fauorem Baldi filij cum vinculo perpetui fideicommiſſi fauore omnium maſculorum in infinitum, & his deficientibus, fauore etiam fœminarum: Et è conuerſo Iſabella fouente eandem prætenſionem pro credito dotali dd. ſcutorum 1752. pro quibus reſtituendis gaudebat eadem clauſula *Conſtituti*, Vicarius Peruſinus, licèt præceptum conceſſiſſet ad fauorem Iſabellæ, nè perturbaretur in poſſeſſione bonorum, manutentionem conceſſit ad fauorem Franciſcæ, reſeruato Iſabellæ iure agendi pro ſuo credito, contrarium tamèn decreuit A.C. Aldrouandus, cuius iudicatum etiam DD. probarunt elargiendo manutentionem Iſabellæ.

Aſſiſtit enim illi tàm ciuilis poſſeſſio deſumpta à clauſula *Conſtituti* adiecta in inſtrumento confeſſionis de recepto, quàm etiam naturalis, ex quo viuente Viro cum eo inhabitabat, ac eo defuncto, poſſeſſionem, quam iure familiaritatis habebat, præſumitur mutaſſe in propriam, prout etiam de hoc deponunt plures Teſtes, ex quibus compe-
tere illi manutentionem, loquendo de
1 ſola clauſula *Conſtituti* firmant *Thomat.*
deciſ. 15. *num.* 2., *& dec.* 30. *num.* 7., *Rot.*
de-

Digitized by Google

deciſ.283.num.3. & 4. coram Bichio, & *deciſ.354.num.1. par.16.*, & *deciſ.105. num.1. par.19.*, & *in Firmana Manutentionis 24.Maij 1702. §. De poſſeſſione coram R.P.D. meo Priolo*; & de naturali detentatione probata etiam per Teſtes ad perpetuam *Rot.deciſ.269.num.4.&5. apud Poſth.de manutentione*, & *coram Buratt.deciſ.360.num.1.*, & *in Bononien. Canalis Nauigij ſuper manutentione 18. Decembris 1702. §.Fundamentum coram Reuerendiſſimo P.D.meo Decano*; ac de præſumpta mutatione poſſeſſionis iure familiaritatis in veram, & propriam pro ſua dote etiam abſque expreſſa declaratione ad effectum pariter manutentionis *Poſth. de manutent. obſeru.54. num.25. & ſeqq.*, *Rot.cor.Cerro dec.930. num. 8.*

Neque potiora haberi debuerunt Iura Franciſcæ, tamquàm innixa in anteriori clauſula Constituti appoſita in donatione, ad quam in defectum maſculorum ipſa eſt innegabiliter vocata,
2 ex quo vigore d. clauſulæ cenſeatur translata poſſeſſio etiam in ſubſtitutum *Cutel. de donat. tract. 2. diſc.1. ſpec. 17. num.52.*, & *ſeqq. Poſth. de manut. obſeruat.20. num.55. Rot. deciſ.390. nu.1.* penès eundem *Poſth. de Manut.*, & quidem ad eũdem effectum obtinendi manutentionem *Rot. deciſ.336. num.1. parte 14. recen.*, & *in Peruſina Donationis 5.Maii 1702. §.Ea moti ratione coram bon.mem. Pio*, quoniam concluſio procederet, quando Franciſca fuiſſet prima donataria: Secus verò eſt, quandò Baldus pater primò vocatus adeptus fuit poſſeſſionem bonorum paternorum, cum tunc virtus prædictæ clau-
3 ſulæ expirauerit in primo donatario *Rot. deciſ.993. num. 16. coram Dunoz. Iun.*, & *deciſ.681. num.26. part.19. recen.*

Non obſtante, quod ipſemet Baldus coram duobus Teſtibus ſe declarauerit poſſidere nomine filiæ, ad effectum, vt poſt ſuum obitum maiori facilitate in illorum poſſeſſione ſe confirmare poſſet, quo caſu Constitutum
4 appoſitum in dicta donatione non euaneſcere poſt obitum primi donatarij firmant *Menoch. conſ.63. num. 19.*, & *conſ.139. num. 29.*, & *30.*, *Giouagnon. conſ.34. num. 35. libr. 2.*, *Rot. deciſ.84. num. 30. coram Duran.*; nam præterquam quod prædicta declaratio non
5 probatur ex fide extraiudiciali facta poſt motam litem *Rot. coram R. P. D. meo Anſaldo deciſ.34. num. 29.*, & *deciſ.316. num.15.*, & *20. part.19. recen.* Obiectum potius retorquetur, ex quo Franciſca non poſſet iuuari poſſeſſione paterna, niſi Iure hæreditario primi Conſtitutarij, non vero iure proprio, & tanquàm ex ſe vocata ad donationem, cum hoc caſu Conſtitutum expiraſſet in primo donatario, iuxtà auctoritates ſupra adductas; Præſuppoſita autem prædicta qualitate hæreditaria teneretur
6 ſeruare factum proprii Parentis, qui in Inſtrumento dotali ſe conſtituit poſſidere nomine Vxoris, & ſe obligauit ad reſtitutionem dotis, nec poſſet impedire manutentionem Iſabellæ *Rot. coram Bich. deciſ.113. num.1. & 2.*, & *deciſ.464. num. 1. part. 19. recen.* cum aliis vulgatis, vndè quomodocumque res ſumatur ſemper omnis iudicialis aſſiſtentia videtur præſtanda innegabili poſſeſſioni Matris.

Reiecta poſſeſſione ciuili, minùs recurrere poteſt Franciſca ad naturalem, quoniam hæc fuit mera intruſio, abſente Matre, quæ cuſtodiæ cauſa depoſuerat claues domus in manibus euiuſdam mulieris, dum ſe contulerat ad viſitandum Maritum, qui, ægrotabat, & deceſſerat, ac proindè dum Mater
7 animo ſemper poſſedit, actus geſti per filiam iure familiaritatis non poſſunt, præbere poſſeſſionem manutenibilem *Poſth. de manut. obſeruat.20. num. 22. Rot. coram Cerr. deciſ.163. num.47.*, & *deciſ.396. num.6. coram Peutinger.*, præcipuè dum dederunt cauſam liti *Bart. in leg. Si duo num.4. ff. uti poſſidetis Rot. coram Seraphin. dec.106. num.2.*, & *deciſ.409. num.2. coram Celſ.*, & *dec.648. n.29. cor. Bich.*

Et ità reiectis ad petitorium cæteris exceptionibus, tàm circà validitatem donationis factæ à Petro, quàm circà ſubſiſtentiam confeſſionis dotis de re-

cepto emiſſæ conſtante Matrimonio, vi cuius prætendebatur potuiſſe etiam agi ad bona donata, DD. reſponderunt vtraque &c.

Romana pecuniaria.

Ven.5. Iunij 1705.

ARGVMENTVM.

Pro Credito alimentorum comprobato ex ſolidatione confeſſata in Epiſtola relaxari debet mandatũ exequutiuum non obſtante exceptione compenſationis cum credito illiquido. Creditum conditionale conditione non adimpleta peti non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio conſtituit debitum indubitatum.*
2 *Pro alimentis debitis iure actionis competit via exequutiua.*
3 *Item pro Solidatione confeſſata in epiſtola.*
4 *Praecipuè inter Mercatores, inter quos proceditur de bono, & æquo.*
5 *Rota, cui fuit remiſſa Cauſa cum facultatibus A.C. procedit exequutiuè.*
6 *Compenſatio de liquido ad illiquidum non datur.*
7 *Debitum Societatis non eſt compenſabile cum credito quod habet ex Sociis.*
8 *Creditum conditionale non adimpleta conditione peti non poteſt.*
9 *Promiſſio concepta ſub conditione liquidationis faciendæ non poteſt referri ad liquidationem iam factam.*
10 *De credito non dicitur conſtare pendente conditione.*

DECISIO LXXXV.

Erecta fuit Ratio Bancaria ſub nomine Benedicti Candulphi, & Caroli de Rubeis cum participatione March. Baldinotti pro tertia parte, & inter cętera conuentum fuit, Candulphum debuiſſe exercere munus Capſerii, abſq; vlla impenſa Negotij; De Rubeis verò munus Scripturalis, eiuſdem pariter onere, ac totali liberatione negotii; deceſſit Benedictus, in cuius hæreditate ſucceſſit Marchio Baldinottus, ac ſubindè etiam occubuit Carolus, cui pro tertia parte extitit hæres Antonius Valorius, & frater; Vndè Baldinottus, cui tamquàm hæredi Benedicti incumbebat exercitium Capſerii, primò illud demandauit Io: Franciſco Cruciano, ac ex poſt Ioanni Mariæ Baldinuccio, qui inſimùl cum Iacobo fratre etiam antequàm munus Capſerij aſſumeret, recepit alimenta à Carolo de Rubeis ad rationem conuentam ſcut. 100. annuorum, ac poſt obitum Caroli, cui pro tertia parte ſucceſſerunt Valorij, fuit ab his continuata ſubminiſtratio menſæ eidem Io: Mariæ ſub eodem pacto de contribuendo conſueta ☧ 100. annua.

Verùm cum prędicta ſumma nunquam fuiſſet ſoluta, ideò factis calculis, etiam pro alimentis præſtitis Iacobo fratri, quæ in proprium debitum agnouit Io: Maria, compertum fuit, creditum Valorij aſcendere ad ſcut. 1043.32., pro quibus, ac alio credito ſcur.308.17. prouenientc ex quodam Paghetò ſubſcripto à Ioanne Maria, egit Valorius coram A. C.: remiſſa tamen cauſa à Signatura Iuſtitiæ ad noſtrum Tribunal, vbi pendebant aliæ cauſæ, tam ſupèr Cambiis, quorum ſe prętendebat creditorem Rationis Bancariæ Baldinuccius, ſicuti etiam ſupèr mercede complementi per eumdem exerciti; Ideò dubitaui, *an, & de cuius credito conſtet, & ad cuius fauorem ſit relaxandum mandatum*, & DD. cenſuerunt, conſtare de credito Antonii pro nunc in ☧ 402., & pro illis eſſe relaxandum mandatum.

Ratio decidendi ſtetit in calculo amicabiliter confecto, & ab ipſo Ioanne Maria acceptato etiam in eius Epiſtola relata *Summario Antonii num.6.*, in qua expreſſis verbis fatetur prædictum debitum menſæ, eiuſque ſatisfactionem non motaturum; Talis enim
1 confeſſio conſtituit indubitatum creditum, ac ſuperat omne genus probationum ad vulgatum *Text.in leg. cum te C.de probat.*, *Rota deciſ.* 428. *num.*1., *& de-*

& deciſ.452. num. 22. part. 19. recentiorum.

Hoc etſi in genere nullam pateretur difficultatem, nihilominùs quoad quantitatem meruit animaduerſionem reſponſio Baldinucci ad effectum conſtituendi pro nunc eius debitum in ſcutis 402. tantùm; dum enim alimenta vſque ad annum 1689. præſtari debebant à Baldinotto, cui per obitum Candulphi incumbebat onus manutenendi Capſerium, & eorum quantitas in ipſiſmet libris fuit liquidata in ſcut. 817., ad quorum computum prætenditur Baldinottum bonificaſse ☿ 541. *Summario Baldinucci num.6.*, euidens eſt, creditum, donèc non fuerit reddita ratio, & diſpunctæ partitæ, pro nunc non conſiſtere, niſi in prædictis ☿ 402., proùt ipſemet Baldinuccius in genere profitebatur, & pro his prouiſionaliter eſſe relaxan. mandatum, tàm vigore ſpecialis priuilegij alimentorum exqui-
2 rentis viam exequutiuam, tanquàm debitorum iure actionis iuxtà tradita per *Ridolphin. in prax. part. prima cap. 1. num. 76.*, *Rot. deciſ. 98. num. 10. poſt Modern. ad Statut. Vrb.*, quàm etiam iuxtà naturam ſolidationis, etiam in
3 epiſtola confeſſatę, quæ viam exequutiuam importat, præcipuè inter Mercatores, inter quos omnis ratio patitur,
4 procedendum eſſe ex bono, & æquo, *Card. de Luca de Iudic. diſc. 37. num. 64.*, *R.P.D. meus Anſaldus de Commerc., & Mercat. diſc. general. num. 1.*, maximè ſtante remiſſione facta à Signatura, vt Rota procederet cum facultatibus
5 A.C., quæ itidem præſeruat facultatem exequutiuè procedendi, *Card. de Luca in relat. Roman. Cur. diſc. 31. n. 39., & diſc. 72. num. 8.*, *Rot. deciſ. 78. num. 1. cor. Coccin.*

Nec potuit declinari ſolutio etiam prædictæ ſummæ ſcut. 402. ſub motiuo oppoſitæ compenſationis cum ſalario Complementariæ exercitæ ex poſt per Io: Mariam, quod iuxtà ſolitum aliorum negotiorum Vrbis prætendebatur aſcendere ad ☿ 500. annua; quoniam cum Baldinuccius iuxtà reſolutionem captam coram me, teneatur reddere ra-
6 tionem propriæ adminiſtrationis, prędictum creditum, tamquàm illiquidum non valet opponi aduersùs prædictam ſummam liquidam, & incontrouertibilem ad vulgat. *Text. in leg. fin. C. de compenſat.*, *Manſ. conſultat. 465. nu. 14.*, *Rot. deciſ. 356. num. 3. coràm Cerro*, *& dec. 203 num. 4. coràm Peutinger. & deciſ. 402. n 5. par. 19 rec.*

Eòque magis, cum Valorius non habeat niſi nonam partem in negotio Bancariæ, & ſic exceptio prędictæ mercedis complementi, quæ in maiori parte reſpicit Baldinottum participem duarum ex tribus portionibus negotii, alioſque duos hæredes de Rubeis, in-
7 competens eſt ad retardandam particulare creditum Valorij diſtinctum à Societate, *R.P.D. Meus Anſald. de Commerc., & Mercat. diſc. 55 num. 48.*, *Manſ. conſult. 409. n. 18. A'Ponte conſ 35. n 12. vol 2.*

Non conſtitit tamèn de credito Valorii reſpectu ſchedulæ ſcutorum 308. 13.; Quandoquidem promiſſio ſoluendi prædictam ſummam dignoſcitur om-
8 ninò conditionalis, nempè = *Subito, che Valori auerà liquidata la ſomma, che importerà il reſto de ſuoi Capitali, et vtili* = quę tamen conditio adhùc non fuit adimpleta, quoniàm, licèt de anno 1686. fuiſſet facta liquidatio, attamèn de ea non potuerunt Partes rationem habere in apocha ſubſcripta de anno 1697.; nàm non expreſſiſſent liquida-
9 tionem faciendam, ſed iam factam, ex quo docetur, habitum fuiſſe reſpectum ad liquidationem, quæ fieri debebat ex cauſa protractionis negotii vſque ad annum 1696., quo terminauit, & per conſequens cum hæc adhùc facta non fuerit, euidenter patet, prædictam
10 conditionem non fuiſsę adhùc purificatam, & ſic non conſtare de credito in prædicta ſumma, neque pro ea eſse relaxandum mandatum *leg. Sancimus 24. C. de nupt. leg. ex his C quando dies legat. ced. leg. 1. §. Sin autem C. de ead. tollen.*, *Rot. deciſ. 209. num. 4. coram Celſo.*

Et ità vtraque &c.

Digitized by Google

Gerunden. Eleemoſynæ Panis ſuper condonatione fructuum.

Lunæ 8. *Iunii* 1705.

ARGVMENTVM.

Fructus conſumpti bona fide ante motam litem à Canonicis anteceſsoribus, non debent à Succeſsoribus reſtitui, probata præcipuè impoſſibilitate ſatisfactionis, ſed data à Pontifice facultate condonandi, poſsunt illi remitti impoſita aliqua ſalutari pœnitentia etiam in pia opera pro Defunctis.

SVMMARIVM.

1 *Rotæ Tribunal Ius ſuum vnicuique tribuit iuxta Sanctionum ſeueritatem.*

2 *Contumax debet docere de paritione, & abſolutione à Cenſuris, alias repellendus eſt à limine Iudicii.*

3 *Signatura Gratiæ per clauſulam* Arbitrio *tribuit facultatem ſequendi æquitatem.*

4 *Redditus pii Operis poſſunt ab Ordinario commutari in aliud pium opus, & præcipuè pro reparatione Eccleſiæ.*

5 *Tranſactio præſtat bonam fidem, & excuſat à reſtitutione fructuum per tempus, quo erat in implicito ſtatu validitatis.*

6 *Manutentio Muſicæ Eccleſiæ auget diuinum cultum.*

7 *Diſpoſitio non dicitur immutata quoad ſubſtantialia, ſed quoad accidentalia, ſi pii redditus fuerunt erogati in aliud pium opus qualificatum eodem titulo paupertatis demandato per Teſtatorem.*

8 *Reſcripta Principum ſunt interpretanda iuxta rigorem Iuris, etiamſi deficiat clauſula* Iuſtitiam faciat.

9 *Occaſio dubitandi, etiamſi proueniat ab iniuſto Iuris errore, præbet iuſtum titulum non reſtituendi fructus conſumptos.*

10 *Lis habetur pro derelicta ex acquieſcentia cum lapſu 30. annorum.*

11 *Qui commodum non ſentit, non debet ſentire onus.*

12 *Fructus ante motam litem non debent reſtitui ab eo, qui non eſt factus locupletior vel per emptionem Stabilium, vel per diſſolutionem æris alieni.*

13 *Bona fides præſtat liberationem à reſtitutione fructuum perceptorum ante motam litem.*

14 *Clauſula* Et iuſtitiam faciat *non alterat facultates iam conceſſas, ſed amplificat arbitrium Iudicantium in concedendis etiam contrariis petitioni.*

15 *Et operatur, vt æquitas etiam ſectari poſſit iuxtà morem Summorum Pontificum in eorum Signatura Gratiæ.*

16 *Epiſcoporum atteſtationibus circa ſtatum Eccleſiæ omnis fides præſtanda eſt.*

17 *Impoſſibilitas ſatisfactionis eſt iuſta cauſa condonationis.*

18 *Succeſſores non debent luere pœnam ex malo facto Anteceſſorum.*

19 *Res legata Pauperibus de certo genere Perſonarum, ac Agnationis, non debet commutari in vtilitatem incertarum Perſonarum.*

20 *Summus Pontifex eſt Adminiſtrator piarum diſpoſitionum, & poteſt relicta transfundere in neceſſitatem ſingulorum membrorum Eccleſiæ.*

21 *Imitatio Dei ſeruatur per manſuetudinem, & ſollicitudinem in ſeruandis rebus Eccleſiæ.*

22 *Praxis erat antiqua Eccleſiæ faciliùs diſpenſandi à præteritis erroribus, quàm in futurum permittendi licentiam peccandi contra Canonicas Sanctiones.*

23 *Reſcripta debent benignè interpretari.*

24 *In Summo Paſtore debet eſſe rigor, & pietas, ſed non pluſquam expediat.*

25 *Impoſſibilitas adimplendi eſt iuſta cauſa commutationis in aliud pium opus ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine.*

26 *In arbitranda pœnitentia circumſtantiæ ſpectanda ſunt tàm reſpectù Perſonæ, quàm ſatisfactionis.*

27 *In pœnitentiam præteritorum criminum poſſunt imponi opera pro Defunctis.*

28 *In dubio eligenda eſt via, quæ ſit tutior,*

tior, ac vtilior ſaluti Animarum.
29 *Pænitentia imponi debet non tantùm in*
reatuum commiſſorum ſatisfactionem,
quàm in remedium, ac præſeruationem
a culpis in futurum perpetrandis.

DECISIO LXXXVI.

PIam diſpoſitionem Arnaldi de Eſca-
la, qui demandauerat, omnes eius
redditus conuerti in diſtributionem
Panis ad fauorem Pauperum, commu-
tauit Capitulum Gerundæ vſque de
anno 1629. in alios pios vſus, & ſignan-
tèr pro ſumma 600. librarum annua-
rum in manutentionem pauperum
Cantorum Cathedralis, idque optimo
Iure ſibi licuiſſe adſtruebat, dum Epi-
ſcopus antecedentèr ad tollendos abu-
ſus, qui in prædicta diſtributione inua-
luerant, per ſententiam decreuerat, ceſ-
ſandum eſſe à diſtributione prædictæ
Eleemoſynæ Panis nuncupatæ *del Cot-*
to, & fructus conuerti debuiſſe in alios
vſus Pauperum per Capitulum decla-
randos.

Nihilominùs quià diſtributionem
prædictam Fundator commiſerat Præ-
poſito Sanctæ Anaſtaſiæ, prouiſo de
prædicto Beneficio Franciſco Gondahi,
excitauit pretenſionem nullitatis enun-
ciatæ commutationis, ac tàm coram
A.C., quàm in noſtro Tribunali co-
ram R. P. D. meo Priolo fœlicitèr in-
tentum obtinuit vſque ad aſſequutio-
nem rei iudicatæ, obortæ ex renuncia-
tione Capituli cum condemnatione
etiam ad fructuum reſtitutionem, aſ-
ſumptaque diſputatione ſupèr liquida-
tione, prodiit reſolutio condemnato-
ria Capituli à die 23. Iunii 1629. vſque
in præſens, vt videre eſt *in deciſione*
coram eodem R. P. D. meo Priolo emana-
ta 20. *Aprilis* 1703., quare verens idem,
fruſtraneos futuros conatus in perten-
tanda ſententiæ infirmatione, etiamſi
motiua æquitatis, ac depauperationis
Eccleſiæ deduceret, dùm conſtans ſem-
per fuit voluntas in noſtro Tribunali
Aſſidentium, vnicuique Ius ſuum di-
1 cendi iuxtà Sanctionum ſeueritatem,
non ſpectato Litigantium fauore, vel
commiſeratione, vt teſtatur *Lotter. de*
Re Benefic. in apparatu num. 101., *&*
182., *Barboſ. vot. deciſ.* 124. *num.* 10.,
& ſeqq par. 3. *tom.* 2., *Honded. conſil.* 20.
num. 9. *tom.* 2., aliique plurimi, adije
Sanctiſſimum Dominum Noſtrum in
eius Signatura Gratiæ, petiitque tàm
confirmationem commutationis, quàm
condonationem fructuum, placuitque
Sanctitati Suæ, reiecta commutatione
voluntatis, ac remiſſione fructuum de-
curſorum à die motæ litis, benignè no-
ſtro Auditorio Cauſam remittere quo-
ad fructus decurſos antè motam litem
cum facultatibus Signaturæ Gratiæ;
Vndè propoſito 23. Ianuarii currentis
anni per Me Dubio = *An eſſet locus con-*
donationi fructuum decurſorum, nulla
fuit capta reſolutio, ſed ſolùm fuit de-
mandatum, vt ſcriberetur ſtrictè ſu-
per modo condonandi, adſcitis om-
nium DD. ſuffragiis, ac repropoſita
Cauſa 15. Maii proximè præteriti, di-
lata iterum fuit reſolutio, ac præſtita
facultas reuidendi deciſionem R. P. D.
Prioli ad hunc effectum tantùm, ho-
diè tandem iterùm ad diſputationem
reuocato negocio, habui reſponſum,
condemnationem eſſe faciendam iuxtà
modum, hoc eſt Capitulum obligatum
eſſe per viginti annos celebrare Anni-
uerſarium quolibet menſe, ac teneri
adnotare iſtud onus in ſuis Libris, &
tranſmittere fidem authenticam acce-
ptationis, & adnotationis.

Antequàm tamèn ad opus DD. ma-
nus admouerint cenſuerunt, Capitulum,
quod propter non integram paritio-
nem in reſtituendis effectibus Eleemo-
ſynæ, ac inexcuſabilem contumaciam
ſuppoſitum fuerat Cenſuris Eccleſiaſti-
cis per relaxationem Declaratoriæ, de-
buiſſe priùs docere de totali paritione
cũ ſubſequuta abſolutione à Cenſuris,
2 cùm aliàs repellendum eſſet à limine
Iudicij, & incapax habendum Apoſto-
licæ Indulgentiæ iuxtà *Textum in cap.*
Prudentiam §. Sexta nobis de Offic., *&*
Poteſtat. Iudic. Delegat., *Rota coram*
Coccin. deciſ. 842. *in fine*, *& deciſ.* 904.
num. 5. *coram Merlin.*, quibus antè præ-
ſentis reſolutionis publicationem ad-
im-

impletis pro capeſſendo ſupradicto ar-
bitrio ad fauorem eiuſdem Capituli
DD. conſiderarunt impartitas illis fuiſ-
3 ſe facultates Signaturæ Gratiæ, & ſic
præ oculis habendam fuiſſe æqui, bo-
nique rationem, emollito Iuris rigore,
*Mandoſ. in praxi Signat. Grat. in prin-
cip., verſic. prius tractandum, Rocc. diſ-
putat. Iur. ſelect. cap. 86. num. 4. & ſeqq.,
Card. de Luca de Iudic. diſc. 47. num. 9.,
Rota deciſ. 311. num. 2. part. 17. recent.,*
& admittitur *in Romana, ſeù Ianuen.
Legati 5. Maii 1698. §. Argumentum,
coram R. P. D. meo De la Tremoille*;
qua facta ſuppoſitione, plura extimu-
larunt ad ſuprà expreſſam condonatio-
nem.

Et primò ſumma bona fides, qua vſ-
que ab initio proceſſum fuit ad com-
mutationem, & qua gauiſum fuit Ca-
pitulum in ſubſequenti tempore per
longum ſpatium 70. penè annorum;
Etenim non ſolùm deuenit ad dictum
actum, præcedente ſententia Epiſcopi
præcipientis conuerſionem redditutum
in alios pios vſus per Capitulum arbi-
trandos, cùm iuxtà aliquorum ſenten-
4 tiam procedere poſſit Ordinarius ad
commutationem in aliud pium opus,
& præſertim pro reparatione Eccleſiæ,
ſeu Monaſterij, vt notant *Bald. in leg.
Omnes quæſt. 13. ſub num. 7., & in leg. Si
quis 39. num. 11. Cod. de Epiſcop., & Cle-
ric., Ioan. Andr. in cap. fin. num. 6. de Te-
ſtamen., Federic. de Sen. conſ. 282. per tot.,
Gabr. conſil. 183. num. 8. lib. 2., Monet.
de Commut. vltimar. volunt. cap. 5. num.
359., Genuenſ. in prax. cap. 215. num. 3.,
Amoſtaz. de Cauſ. pijs lib. primo cap. 14.
num. 36.*, & in ſpecie etiam loquendo
de applicatione pro Muſica defendit
*Gabriel. conſ. 185. lib. 2., Camarell. de
Legat. libr. 7. part. 3. quæſt. 5. num. 12.*
Verùm etiam quia commutatio geſta
fuit per viam tranſactionis cum Præpo-
ſito tunc temporis dictæ Eleemoſynæ,
qui illam laudauit, ac amplexus fuit
recedendo ab antiqua lite *coram Rem-
5 baldo*; Tranſactionem autem præſtare
omnem bonam fidem, nec ea reſciſſa
eſſe reſtituendos fructus in conuentum
vſum conuerſos per tempus, quo erat
in implicito ſtatu validitatis, defen-
dunt *Vrceol. de Tranſact. quæſt. 89. nu. 51.,
Rota poſt Cenc. de Cenſ. dec. 206. num. 5. &
dec. 498. num. 3., & dec. 651. num. 7. & 8.,
part. 18. rec., & in Romana Iuris admi-
niſtrandi 30. Martij 1696. §. His ſic fir-
matis, & 4. Iulij 1698. §. Circa ter, Rmo
Domino meo Decano.*

Quod ſi argumentum mutuandum
ſit etiam ab opere, in quod dictus an-
nuus redditus fuit conuerſus, magis
patet propoſitionis ſubſiſtentia, ac ra-
tionabilitas, quoniàm cùm manutentio
Muſicæ Eccleſiæ tenderit in Diuini
Cultus augmentum, & Chriſtifidelium
vniuerſale bonum, vt ex plurium SS.
6 Patrum teſtimonijs dixerunt *Pignattell.
conſultat. Canon. 41. num. 5., & 6. tom. 6.,
Pellegrin. in eius Muſeo Hiſtorico Legal.
part. 4. cap. primo, Lagunez de Fructibus
part. prima cap. 34. §. unic. num. 10., Re-
uerendiſs. Zaulus in obſeruat. ad Statut.
Fauent. lib. 4. rub. 58. num. 126.*, eiuſque
inſtitutio fuerit demandata à *Concilio
Aquiſgranenſi cap. 133.* iuxtà collectio-
nem *Binij tom. 6.*, & ſubſequentèr etiam
à *Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 28. cap. 18. de re-
format.* præcipiente in Seminarijs ad-
eſſe introductionem Muſicæ, ac Can-
tus Eccleſiaſtici, ac vltrà qualitatem
operis adfuerit paupertas tàm ex parte
Cantorum inſtituendorum etiam in
alijs Miniſterijs Eccleſiaſticis, quàm
etiam reſpectu Eccleſiæ non valentis
illos ſubſtentare, oſtenditur pluſquàm
euidens, ac iuſta cauſa erogandi reddi-
tus in prædictum titulum æquè pium,
ac pauperem, ſicuti erat deſtinatio di-
ſtributionis demandatæ per Teſtato-
rem ad fauorem egenorum. Itaùt ſub-
7 ſtantia diſpoſitionis, concurrente ea-
dem qualitate paupertatis, quoad ac-
cidentalia potiùs dicenda fuerit immu-
tata, quàm in ſubſtantialibus per di-
ſtributionem in controuerſum vſum,
*Bald. in leg. Si quis ad declarandum col. 4
Cod. de Epiſcop., & Cleric., Paul. à Mon-
tepic. conſ. 93. num. 14., Tondut. quæſt.
benef. 68. num. 12. lib. primo, Monet. de
diſtribut. quotid. cap. 5. num. 366., Car-
dinal. De Luca de Teſtamen. diſc. 72.
num. 15.*

Præ-

Digitized by Google

Præmiſſis neutiquàm aduerſante multiplici conſideratione deducta, vel à præexiſtentia litis inchoatæ vſque ab anno 1627. *coram Remboldo* ſuper nullitate commutationis, vt in eius *deciſionibus* 558. & 621., quæ omnem bonam fidem infecerit, vel ex conſuetudine antecedenti Eccleſiæ in retinenda Muſica, qua corruerit omnis colorata cauſa in conuertendo redditus in Eleemoſynam deſtinatos pro manutentione Cantorum, ſeu demùm ex qualitate verborum adiectorum in Commiſſione, in qua Summus Pontifex poſt demandatas facultates Signaturæ Gratiæ adiecit, vt noſtrum Tribunal Iuſtitiam faceret, vigore cuius partes DD. non fuerint, niſi inſpecto Iuris rigore, Iuſtitiam Partibus miniſtrare, non autem capere humaniores interpretationem,
8 ſicuti etiam, ſecluſa dicta clauſula, Reſcripta Principum ità eſſe interpretanda firmant *Honded. conſil.* 24. *num.*9. *tom.*2., *Bardellon. conſil.*182. *num.*29. *tom.*2., *Burſatt. conſil.*391.*num.*2., quià cùm lis incepta *coram Remboldo* reſpiceret ſolùm commutationem faciendam, non autèm iam factam, & inſupèr eadem à moderno Præpoſito Eleemoſynæ de nouo, ac ex integro instructa fuerit, non verò antiqua proſequuta, vt oſtendit Inhibitio coram A. C. expedita, tamquam in prima ſuper nullitate diſmembrationis, ac appellatio interpoſita ad noſtrum Tribunal à ſententia prolata ab eodem A. C. ad fauorem Præpoſiti, ac etiam ſubſequuta Sententia Rotalis confirmatoria præcedentis A. C. non autem illius *coram Remboldo* emanatæ, patens fit ſaltem æquitatiuè loquendo, & prout decet gerentes figuram Principis in ſua Signatura Gratiæ, Capitulum habendum eſſe immune à vitioſa erogatione in vſum non deſtinatum à Teſtatore, camdemque bonam fidem peperiſſe Illi iuſtum titulum non reſtituendi prædictos fructus iam conſumptos, cùm ad dictum effectum ſufficiat quilibet titulus, ac occaſio dubitandi, proueniens etiam ab iniuſto Iu-
9 ris errore, nec requiratur poſitiua bona fides, ſed media, quinimò ſufficiat malam abeſſe, *Bartol. in leg. Sed ſi lege* §. *Scire ff. de petit. hæreditat.*, *Peregrin. conſil.*122. *num.*4.*part.*5., *Menoch. conſil.*990.*num.*31.,& *conſil.*1111.*num.*52. *Palm.deciſ.Lucenſ.*271. *num.*21., *Rota coram Merlin. deciſ.*686. *num.*9., & *coram Bich.deciſ.*199. *num.*3., & *in Spoletana Reintegrationis* 11. *Maij* 1696. §.*final. coram R.P.D.meo Caprara*, & *in Montis Faliſci Spolij ſuper fructibus* 2. *Maij* 1699. §.*Cùm enim ſub initio coram R.P.D.meo Muto*. Nec continuatio antiquæ litis potuit deſumi ex ſubrogatione obtenta Ghislerij in locum Remboldi, cùm non fuerit oſtenſum, prædictam ſubrogationem habuiſſe effectum, ſeu ad actum fuiſſe deductam, præuia notificatione Partibus, & cum vltrà effluxerint 70. anni abſque alia proſequutione per talem acquieſcentiam cenſendum eſt, litem habitam fuiſſe pro derelicta, vt de ſolo lapſu tri-
10 ginta annorum firmat *Sperell. deciſ.* 178. *num.* 66., & *ſequen.*, *Rota coram Cerrin. deciſ.* 1720. *num.* 1., & *coram R. P. D. meo Anſaldo deciſ.*63. *num.*14.

Neque in prædicta commutatione valuit deprehendi vllus dolus, ex quo antecedentèr adeſſet conſuetudo retinendi Muſicam expenſis Capituli, quandoquidem ſolus Magiſter Muſicæ admiſſus fuerat ad participationem Diſtributionum, & emolumentorum Eccleſiæ, præuia dote facta per Canonicos, nulla tamèn aderat Maſſa pro Alimonia Cantorum, ſed ſiqui in paruo numero exiſtebant antè decretam applicationem, iſti ad placitum Canonicorum retinebantur, & eis aliquid per Canonicos in particulari, non tamèn in vniuerſali, præſtabatur titulo Eleemoſynæ antecedenti, *Summ.Capituli nu.*2., ac proindè, cùm Capitulum non fuerit liberatum ab aliquo onere, ad quod anteà eſſet obnoxium vigore neceſſitatis coactiuæ, non potuit dici dolosè ad actum applicationis deueniſſe, nec cenſendum eſt, fuiſſe conſequutum com-
11 modum, quod onus reſtitutionis promereat iuxtà regulam, de qua *Geminian conſil.*17.*num.*10., *Rota coram Bich. deciſ*

ciſ.202. nu.16. & ſequen., & *coram Celſ. deciſ.122. num.11.*, validiùs cùm non fuerit oſtenſum, ex fructibus deſtinatis ex Maſſa communi pro ſubſtentatione
12 dictorum Cantorum Capitulum effectum fuiſſe locupletius per emptionem ſtabilium, vel diſſolutionem æris alieni, ſine quibus incompetens eſt reſtitutio pro tempore antecedenti ad litem, iuxtà *Textum in leg. Item veniunt ff. de petit. hæredit.*, *Gabriel. conſil.* 108. *num.* 8. *lib.* 2., *Turricell. conſ.* 64. *numer.*12., *Rot. coram Merlin. deciſ.* 663. *num.*38.

Minusquè DD. arbitrium viſum fuit reſtrictum intrà cancellos ſeueræ animaduerſionis ex oppoſita clauſula adiecta in Commiſſione, vt Iuſtitia fieret; vltrà quod enim bona fides, ſeù ſaltèm non mala præſtare valet liberationem à reſtitutione fructuum perceptorum, ac conſumptorum antè motam litem, vt ſuprà oſtenſum eſt; clauſula = *Et Iuſtitiam faciat*, non alterat facultates Signaturæ Gratiæ præcedentèr conceſ-
13 ſas, ſed potiùs amplificat Iudicantium arbitrium ad effectum peragendi, quod ipſis videtur, etiàm concedendo actori id, ſupèr quo Iuſtitiam habet, quamuis contraria petierit talitèr, quod ſi condonatio fuit efflagitata, quæ præſeferret etiàm implicitam confeſſionem debiti, ſi nihilominùs expers reperitur Capitulum à reſtitutione poſſit iuxtà tramites Iuſtitiæ à petitis abſolui, *Bald. in leg. Etiam pluribus in fine ff. de Iuſt.*, & *Iur. Tepat. variar. ſent. tit.*125. *in princip. Rot. Gen. deciſ.*65. *num.*4. *de Poſſentib. ſingular. Ciuil. annotat.*1. *ſingular.* 68. *num.* 4., vel inſequendo morem
14 Summorum Pontificum in eorum Signatura Gratiæ fas ſit æquitatem adhuc ſectari *Marcheſan. de Commiſſ. part.*1. *cap.*4. *nu.*34. *fol.*182. *Adden. ad Pamphil. dec.*183. *num.*6. & *ſeq.*

Præciſiuè tamèn à præmiſſorum ſubſiſtentia, inclinarunt etiàm DD. ad fauorem Capituli ex altero, non minùs æquo, quàm robuſto fundamento deſumpto à ſumma inopia, ad quam rediveretur, ſi cogendum eſſet ſubire reſtitutionem omnium fructuum decurſorum antè præſentem litem, vt teſtati fuerunt Epiſcopi Vicen., & Gerunden. oſtendentes, inſpecta tenuitate reddittuum Capituli, ac deductis oneribus ex lege particularium fundationum adimplendis, nihil pro Eccleſia ſupereſſe, Canonicos verò vix habere redditus ſufficientes ad congruam ſubſtentationem competentes, etiàm habita ratione de Diſtributionibus quotidianis, atque incertis, ac non ſubductis Penſionibus, quibus, vt plurimùm grauantur
15 Canonicatus; cum enim atteſtationibus prædictorum Epiſcoporum, tamquàm informatorum de ſtatu Eccleſiarum, ac ratione Dignitatis omnis fides præſtanda veniat, *Innocent. in cap. Innotuit in principio de eo, qui ordinat. fuit in Epiſcop.*, *Pignatell. conſult.*75. *num.*22. *in fine lib.*8. *Rota coram Burat. deciſ.*22. *num.* 30., & *coram Cerro deciſ.* 185. *num.*8., & *in Aquen. Proceſſionis* 1. *Iulij* 1676. §. *Quo enim coram Bourlemont.*, & *in Mediolanen. Præpoſitura* 3. *Martij* 1704. §. *Superaccedebant coram R. P. D. meo Anſaldo*, dubitandum non eſt, talem impoſſibilitatem ſatisfactionis eſſe ſufficentem cauſam gratioſæ condonationis, vt Eccleſiæ, ac Capituli Indemnitati conſulatur, prout ex talibus
16 cauſis poſſe ab Apoſtolica Sede fieri ſimiles condonationes ex *Text. in Clem. quia contingit de Relig. domib.* firmant *de Iuſt. de diſpenſat. lib.*1. *cap.*6. *num.*192. *Bordon. Oper. Moral. tit. de Legatis cap.*14 *num.*18., & *plur. ſeqq. Comitol. reſponſ. moral. lib.*7. *quæſt.*9. *Monet. de commut. vlt. volunt. cap.*6. *num.*86., & *ſub n.*109. *Antonell. de regim. Eccleſ. lib.*1. *cap.*10. *num.*8. *Card. de Luca de Teſtam. diſcurſ.* 27. *num.*6.

Fortiùs quandò moderni Canonici non deuenerunt ad d. commutationem, ſed eorum Anteceſſores, & per conſequens faciliùs liberari debent à fructuũ reſtitutione ob Panem in Pauperes non
17 diſtributum, ne ex malo facto eorumdem Anteceſſorum luant pœnam delictorum ab ipſis non patratorum contrà regulam, de qua in *Cap. Non debet de regul. Iur. in* 6. *Rot. deciſ.*805. *num.*4. *part.*4. *diuerſ.*, & *coram Burat. dec.*588. *num.*

num.1.& 2.,& coram Rembold.dec.415.
num.6., & in Toletana Decimarum de
Capilla quoad Dignitatem Archiepiſcopa-
lem 23. Martij 1699. §. Atque ex his,
& 14.Iunij 1700.§.Siquidem cor.R.P.D.
meo Anſaldo.

Non obſiſtente *Rota in Romana, ſeù*
Ianuen. Legati 5.Maij 1698. cor.R.P.D.
de la Tremoiile, cum procedendo iuxtà
caſuum diſtinctionem potiùs faueat
aſſumpto, dum licèt firmet, non eſſe
locum commutationi, quandò res eſt
in legato relicto Pauperibus de certo
genere Perſonarum, ac Agnationis,
18 quando tamèn legatum reſpicit vtili-
tatem incertarum Perſonarum, vt in
præſenti, & imminet periculum euer-
ſionis Inſignis Eccleſiæ, ſi fieri deberet
reſtitutio pro opere deſtinato, infician-
dum non eſt, quin ſit locus Gratię, ac
æquitati, cùm Summus Pontifex ſit Ad-
miniſtrator piarum diſpoſitionum, ac
relictorum ad publicam vtilitatem in-
certarum Perſonarum, ideoquè tan-
quàm Caput Eccleſiæ poteſt in ſingu-
lorum membrorum neceſſitatem relicta
19 transfundere, vt vltrà auctoritates in
citata deciſione allegatas §. *Et iuſta*
quidem ratione firmant, *Nauar. conſ. 9.*
tit.1. lib.3. de celebration. Miſſar. Azor.
inſtitut. moral. part. 3. lib. 12. capit. 6.
quæſt.4., *Manſ.conſultat 524.num.31.*
Catan. conſ. 8. num 37., *Bim. conſ. 50.*
num. 31., *Vvamenſ. conſ. Canon. 410.*
num.2.

Quapropter Iure merito in prædicta
abeundum DD.fuerunt arbitrati, quan-
do in exercenda Vicaria optimi Ponti-
ficis poteſtate quoad expetitam condo-
nationem, perſpectam vltrà habuerunt
ſummam eius manſuetudinem, maxi-
mamque in ſeruandis Eccleſiæ rebus
ſollicitudinem, ac zelum, nihilque in
20 eo ſupponendum ab humanitate alie-
num, dum per eam ſolùm Dei ſeruatur
Imitatio, vt inquit *Iuſtinian. in leg. fin.*
Cod.de Donat.inter vir.,& uxor. talem-
que interpretationem eſſe etiam ſum-
moperè conſentaneam antiquę Eccleſię
Praxi in faciliùs præteritis erroribus
diſpenſandis, ac tolerandis, quàm in
21 permittenda licentia in futurum contrà

Canonicas ſanctiones peccandi, vt
ſcripſit *Gregor.VII.Sanctio Regi Epiſt.50*
lib.2., & refert *Thomaſin. de veter., &*
nou.Eccleſ.Diſciplin part.2.lib.1.cap.84.
num.15. Ideireò tali bonæ menti, atque
intentioni adhærendum, atque acce-
dendum fuiſſe in interpretandis eius
reſcriptis, & commiſſione *ex leg. Beni-*
gniùs, & leg.Nulla Iuris ratio ff.de legib.
firmat Anton. Montan. deciſ Lucenſ.45.
22 *num.26.*, & generalitèr de amplecten-
da ſempèr æquiori, ac benigniori inter-
pretatione tendente in mitiorem par-
tem eſt *Text. in leg.In his de condit., &*
demonſtr. Abb. in capit. Eſtote num. pri-
mo, & ſequ. de reg. Iur. Cephal. con-
ſil.765.num.48., *Fachin.conſ.54.num.4.*
lib.1.

Verumtamèn ſicuti etiam animad-
uerterunt in Summi Paſtoris pectore
eſſe debere virgam diſtrictionis, ac
Mannam dulcedinis pietatem, ſed non
23 pluſquàm expediat, parcentem, vt
ſcripſit *Hincbmarus Archiepiſcopus Rhe-*
menſis, Carolo Caluo inter ſua Opuſcula
cap.32.tom.2. D.Bernard. Epiſt.251. ad
Eugenium Pontificem, noluerunt ità
Capituli neceſſitati commiſerari, &
laxare habenas demandatæ poteſtatis,
vt in aliquo damnum Pauperibus de-
functis illarum, eorum Animabus, ac
etiàm Fundatoris per Anniuerſarium
ſingulis menſibus per 20. annos cele-
brandum non faterent: Impoſſibilitas
namque adimplendi ſolet eſſe quidèm
iuſta cauſa commutationis in aliud piũ
opus, etiam inſpecta peruetuſta Eccle-
24 ſiæ conſuetudine, vt videre eſt in anti-
quo *Pœnitentiali Theodori Archiepiſcopi*
Cantuarienſis cap.4., & ſeqq. de cuius
authoritate meminerunt congeſti per
Iacobum le Petit in princip. collectionis
d.Operis, & ex noſtratibus eamdem con-
cluſionem ponunt *Butr. in cap. Licet.*
numer. 2. verſic. Secundo nota, & ibi-
dem etiam *Abb. num. 2. de pœnit., &*
remiſſ., non autèm talis impotentia
poteſt impellere ad relaxandum ab-
ſolutum arbitrium in præteritis er-
roribus pœnitùs condonandis, non
impoſita aliqua ſalutari pœnitentia, in
qua arbitranda cùm ſpectandæ ſint cir-

Digitized by Google

25 cumſtantiæ criminis, dignitas, quali-
tas, ac etiam paupertas ſatisfacere de-
bentis S. *Raymundus in Summ. lib.3. C.
de Pœnitentia Morin. de Pœnit. lib.10.
cap.25.nu.13. Homobon.de Bon examin.
Ecclesiaſt.tom.1.tract.5.cap.15.quaſt.94
§.Tertio*, valdè congruum viſum fuit,
vt per celebrationem prędicti Anniuer-
ſarij modis ab initio enunciatis exe-
quendam præterita errata condonaren-
tur, prout ſimilia opera pro Defunctis
26 imponi poſſe etiam in præteritorum
criminum pœnitentiam *ex Cathechiſmo
Romano tit.de ſatisfact. ſub fine* defen-
dunt *Turrian.de pœnit.diſp.37. dub.4. de
Lugo de Sacram. Pœnit. diſp.25. ſect.5.
num.62. & ſeq. Carol.de Baucio in prax.
confeſſ. fol. 190. §. Reſpondent, Vegas,
Gobat.Theolog. experiment. tract.7. caſ.
21.nu.751.*, quod admitti debet, etiam
ſi allatum fuerit Capitulum ex titulo
bonæ fidei ad fructuum reſtitutionem
27 adſtringi non potuiſſe, cùm in dubio
eligenda ſit via, quæ animarum ſaluti
eſt tutior, ac vtilior *Cap. Conſilium de
obſeruat. Ieiun. cap. Ad audientiam de
homicid. vol. Fagnan. in cap. Ne innitaris
num.218., & ſeqq.de conſtit. Ancharan.
conſ.179. colum vltim. Coler. conſ. 28.
num 332.*, alijque paſſim, & pœnitentia
imponi etiam debeat, non tantùm in
ſatisfactionem reatuum commiſſorum
28 quàm in remedium, ac præſeruationem
à culpis in futurum perpetrandis *Ho-
mobon.de Bon. examin. Eccleſiaſt. tom.3.
cap.3.ſuppoſit.3.reſolut.3. Paſqualig.in
Prax.magn.Iubilei tit.de poteſt.Confeſſar.
qu.274.nu.3.*

Et ità poſt trinam Cauſæ propoſitio-
nem vtràque Parte ſempèr acritèr in-
formante reſolutum fuit, omnibus DD.
Suffragantibus.

Mediolanen. Beneficij ſuper expenſis.

Lunę 8. Iunij 1705.

ARGVMENTVM.

Agitur de Taxatione Expenſarum.

SVMMARIVM.

1 *Litis expenſæ in exequutionem rei Iudicata refici debent Victori à Victo.*

2 *Expenſæ Iudiciales probantur ex notula Notorij, cui creditur tàm de ſolutionibus ſibi factis, quàm de actitatis in Iudicio.*

3 *Expenſæ Regeſtri, Propinarum, Citationum, & ſimilium, tamquàm viuæ, ſunt reficiendæ.*

4 *Expenſæ extraiudiciales conſiſtentes in honorarijs Procuratoris, & Aduocati ſolent in Rota taxari in ſcutis decem pro qualibet Inſtantia.*

5 *Expenſæ factæ, poſtquàm fuerat liti renunciatum refici non debent iuxtà Conſtitutionem ſan. mem. Innocentij XII.*

6 *Notarij Rotæ poſſunt agere pro emolumentis non obſtante renunciatione litis, aut concordia inter Litigantes.*

7 *Renunciatio litis poteſt fieri per Acta cuiuſcumque Notarij, dummodò ſit deducta ad notitiam Victoris.*

8 *Renunciatio litis debet eſſe libera, & debet continere obligationem reficiendi expenſas in Partibus cum depoſito vnius Iulij.*

9 *Interpellatus ad reficiendas expenſas, ſi non reficiat, Victor poteſt deuenire iudicialiter ad taxationem.*

10 *Expenſæ debent refici à ſuccumbentibus pro virili.*

11 *Fallit in eo, qui non fuit condemnatus, nec vnquam comparuit, neque ſe appellauit, ſed tantùm ſe admiſit ad Cauſam.*

DECISIO LXXXVII.

INtentauit Gabriel de Gatticis regreſſum ad ſimplex Beneficium S. Mariæ in Campis loci Venerei, ſtante nullitate reſignationis fauore Ioannis eius Ne-

Nepotis contra Ioſephum Antonium Girardellum, qui illud ex dicto capite impetrauerat à Sede Apoſtolica, & binas Sententias Rotales obtinuit, primam coram R. P. D. meo Caffarello, alteram verò coram R.P.D. meo Scotto præcedentibus de more fauorabilibus Deciſionibus, commiſſa verò Cauſa in tertia Inſtantia R. P. D. meo Priolo Ioſeph Antonius per acta Notarij A.C. liti renunciauit; Verùm cum bis fuiſſet à Gabriele interpellatus ad expenſarum refectionem, ac quod in caſum motæ deuentum fuiſſet ad illarum taxationem, animo conſequendi etiam nouas expenſas eius occaſione faciendas, quià neglexit adhuc Ioſeph Antonius debitas expenſas reficere, illas taxarunt R. P. D. meus Priolus in ſcutis 166. ac appellante Ioſepho Antonio ab exceſſiua, propoſui dubium *An conſtaret de exceſſiuitate*, quod fuit negatiuè reſolutum.

Quod reſpicit enim refectionem in genere, Iuſtitiam antecedentis Iudicati plenam oſtendebat tàm Iudicialis obligatio Ioſephi Antonij in actu renunciationis liti reficiendi expenſas, quàm ipſamet Iuris diſpoſitio, ſecundum quã Victori à Victo refici debent omnes
1 expenſæ in exequutionem rei Iudicatæ ad *Tex. in leg. Properandum §. Sin autem C. de re iudicat. Rot. dec. 73. num. 1. coram Bich., & dec. 270. nu. 2. par. 16. rec.*

Quantitas autem fuit omninò iuſta, cum in ordine ad Iudiciales expenſas de illa conſtiterit ex notula, ſeù Cedula Notarij, cui tam de ſolutionibus ſibi
2 factis, quàm de actitatis in Iudicio plena adhibetur fides *Rot. deciſ. 73. num. 2. coram Bich., & deciſ. 221. & 270. vtrobique num. 4. part. 16. recen., & in Tarraconen. Iuris punctandi ſuper expenſis* 28. *Nouembris* 1704. §. *Reſpectu ſiquidem coram R. P. D. meo Omanna*, & cum omnes conſiſtant in Regiſtris, Propinis, Citationibus, alijſque actis iudiciali-
3 bus, tamquàm viuę, ſunt reficiendæ abſque vlla diminutione *Rot. deciſ. 909. num. 8. coram Cerr., & deciſ. 153. nu. 10., & ſeq. part. 12. recen., & deciſ. 1. num. 4. coram R. P. D. meo Anſaldo*. Extraiudiciales verò conſiſtentes in honorarijs Aduocati, Procuratoris, ac alijs, cum moderatè fuerint taxatæ in ſcutis 10. pro qualibet ex duabus ſolummodò primis Inſtantijs coram R. P. D. meo Scotto, & Caffarello, in quibus Cauſa fuit diſputata, redargui non poſſunt de
4 exceſſiuitate, iuxta notorium ſtylum Sac. Tribunalis, de quo in *dec. 74. nu. 4. & 5. cor. Celſ., & dec. 270. nu. 3. & 5. par. 16., & alibi paſſim*.

Nec ad redarguendum exceſſum reſpectu expenſarum Iudicialium pro obtinenda taxatione factarum cor. R.P.D. meo Priolo valida reputata fuit excuſatio, quod illæ factæ fuerint poſtquam renunciatum fuerat liti, ideoquè ſubiaceant Cenſuræ nouiſſimæ Conſtitutio-
5 nis ſan. mem. Innocentij XII. eius Bullario in ordine la 34., non ſolùm enim renunciatio per Ioſephum Antonium facta erat valdè damnabilis, tamquàm facta per acta alterius Notarij, quàm illius Cauſæ, & Tribunalis, iuxtà deteſtabilem aliquorum praxim, qui ad fraudandos miſerrimos Notarios Rotæ habentes Officia titulo oneroſo eorum emolumentis, pro quibus tamèn actio-
6 nem habent non obſtante renunciatione, aut Concordia, renunciationem emittunt per acta aliorum Notariorum, licèt non adſcribatur inter nullitates dum adhuc eſt ſufficiens, vbicunque
7 facta ſit, ac deducta ad notitiam Victoris ad effectum eximendi Victum ab vlterioribus expenſis, vt dictum fuit in *Colonien. Paſtoratus 2. Iulij* 1700. § *Neque coram R. P. D. meo Scotto, & in Lucana Pręeminentiarum ſuper expenſis* 4. *currentis* §. *Immorandum coram R. P. D. meo Omanna*; Verùm etiam ſinè difficultate eadem Ioſephi Antonij renunciatio ex alio motiuo detecta fuit inſubſiſtens, etſi enim fuerit libera, ac contineret obligationem de reficiendis expenſis in partibus cum depoſito vnius
8 Iulij iuxtà antiquam, & modernam praxim Romanæ Curiæ, quam à contrarijs vindicat luculenter *Rota in dicta Lucana Pręeminentiarum ſuper expenſis* §. *Sed vnicum coram R. P. D. meo Omanna*, attamen omninò captioſa, & fraudo-

 lenta

lenta fuit ſgn ita, cum Ioſeph Antonius licèt bis interpellatus ad illas reficiendas, cum proteſtatione in caſu omiſſæ refectionis deueniendi ad Iudicialia remedia pro refectione, ac conſequendi omnes alias expenſas, hoc non obſtante ſemper obduratus, quod ore profitebatur, manu tenebat, proindèque cum
9 facta verbis contrariarentur, rectè deuentum fuit ad taxationem, nè alias foret in eius arbitrio fraudare Conſtitutionem, & Partem, quod non eſt admittendum, vt eleganter ratiocinatur *Rota in Romana Fideicommiſſi de Mattbiettis ſuper expenſis 7. Martij* 1704. §. *Et ſane coram R.P.D. meo Anſaldo*.

Incaſſum itidem prætendebatur, quod ſaltem reſpectu expenſarum factarum in primis duabus In ſtantijs non potuerit fieri condemnatio Ioſephi Antonij, niſi pro virili, ex quo lis agitabatur tàm contrà eundem, quàm contrà Ioannem reſignatarium, itaut cùm ambo ſuccubuerint, condemnari tan-
10 tùm potuerit pro medietate ad *Text. in leg. prima Cod. Si plures vnica Sententia &c. leg. Paulus ff. de re Iudicat. Rot. deciſ.* 460. *num.* 4. *coram Emerix*, ac alijs adductis *in Sauonen. Expenſarum* 7. *Martij* 1704. §. *Ratio decidendi coram Rmo D. meo Decano*, quia licet Io. reſignatarius fuerit in cauſa pro impedienda impetratione facta à Ioſepho Antonio, attamen poſtquam Gabriel patruus ſe admiſit ad cauſam ad effectum obtinendi regreſſum, non fuit amplius citatus, nec vnquam comparuit, neque ſe oppoſuit, ſed omnes Sententiæ apparent latæ contrà Ioſephum Antonium Girardellum tantùm, ipſeque ſolùm fuit condemnatus ad expenſas, & ſic non poteſt medietatem refundere in
11 Tertium non condemnatum, nec comparentem, minuſque appellantem *Rot. dec.* 348. *n.* 5. *& ſeqq. cor. Cerro*.

Et ita vtraque &c.

Romana Immiſſionis.

Luna 10. *Iunij* 1705.

ARGVMENTVM.

Dos quando dicatur conſiſtere in quantitate, vel in ſpecie ad effectum, vt valida ſit alienatio facta à Viro, cui retentionem præbere non poteſt creditum Quarti doralis, quando illius quantitas eſt illiquida, vel illud fuit compenſatum cum legato facto ab Vxore.

SVMMARIVM.

1 *Dotis conſtitutio, quæ incipit à quantitate, in eadem conſiſtere dicitur.*
2 *Clauſula* = ad habendum, & Conſtituti *excludunt qualitatem fundi dotalis.*
3 *Res proprio domino hypothecari non poteſt.*
4 *Inſtrumentum dotale declarationem recipit à Capitulis matrimonialibus.*
5 *Superfluitas vt euitetur interpretatio ſumenda eſt.*
6 *Dominium dotis inæſtimatæ diſſoluto matrimonio plenè conſolidatur in Muliere.*
7 *Dominium dotis probatur penès Vxorem remanſiſſe ex alienatione fundi dotalis facta à Viro vti Procuratore ſuæ Vxoris, & venditione facta ab Vxore.*
8 *Quantitas lucri dotalis probatur ex Inſtrumento conſtitutionis dotis.*
9 *Sententia obtenta cum legitimo contradictore facit ſtatum quoad omnes.*
10 *Quartum dotale determinatur inſpecto valore de tempore diſſoluti matrimonij etiam ſi in dotatione fuerit expreſſus valor fundi dotalis.*
11 *Præſertim ſi aliqua Corpora dotalia fuerint alienata, & aliorum valor ignoratur.*
12 *Vir remanet debitor pretij, quod præſumitur ad illius manus peruenisse.*
13 *Lucrum dotale redditur illiquidum ex perceptione fructuum dotis poſt obitum.*
14 *Sententia ſuper enunciatis, de quibus in diuiſione non fuit diſputatum, non firmat ſtatum.*

15 Sen-

15 *Sententia regulari debet ad limites deciſionis.*
16 *Iudex carens iuriſdictione nullitèr procedit.*
17 *Dos requirit expreſſam voluntatem compenſandi.*
18 *Animus compenſandi cum quarto dotali inducitur etiam ex coniecturis.*
19 *Præceptum de nihil aliud petendo perneceſſe compenſationem importat.*

DECISIO LXXXVIII.

EX eiſdem penè fundamentis, quibus DD. cenſuerunt, concedendam eſſe Immiſſionem ſub die 4. Iulij præteriti coram me ad domum poſitam *alli Pantani* ad fauorem Conſeruatorij Puellarum Mendicantium vigore legati illi relicti à Catharina Paulina, authumarunt etiam, perſiſtendum eſſe in Deciſis.

Quandoquidèm licèt plura fuerint cumulata ad effectum oſtendendi, domum fuiſſe traditam in dotem æſtimatam Carolo Capoblanco Viro, vi cuius potuerit validè alienari ab eius hære-
1 dibus, & ſignantèr, quod dos incipiat à quantitate iuxtà regulam de qua *Gratian. diſcept.* 409. *n.* 19. *Cephal. conſ.* 351. *num.* 15. *Rota coram Pan. deciſ.* 1350. *num.* 1., *& coram Coccin. deciſ.* 257. *n.* 4., *& coram Bich. deciſ.* 350. *num.* 19., *&* 21., ac quod illi famulentur etiam clauſulæ *ad habendum, & Conſtituti*, per quas cenſeatur translatum domi-
2 nium in Maritum in excluſionem Mulieris, quod pro negatiua fundi dotalis ad propoſitum ponderant *Conciol. alleg.* 5. *num.* 9. *alleg.* 7. *num.* 12. *alleg.* 18. *num.* 27. *de Luc. de Dot. diſc.* 158. *num.* 11. *Rota deciſ.* 284. *num.* 2. *par.* 16., *& deciſ.* 138. *num.* 17., *& deciſ.* 276. *num.* 26., *& deciſ.* 241. *num.* 4., *&* 5. *part.* 17., *& deciſ.* 155. *num.* 4. *par.* 19. *rec.*, *& in Aquilana Succeſſionis* 21. *Aprilis* 1698. §. *Faciliùs coram R. P. D. meo Muto*, ſuncta præcipuè hypotheca eorumdem bonorum traditorum in dotem in caſu reſtitutionis dotis, quod pactum prætendebatur aduerſari fundo dota-
3 li, cum ille pleno Iure dominij ſpectet ad Vxorem, & per conſequens eidem, nec obligari, nec hypothecari poſſit ad *Text. in leg. ſi rem alienam* 29. *ff. de pignorat. act.*, *& leg. neque pignus ff. de regul. Iur. Rota deciſ.* 146. *num.* 4. *coram Emerix Iun.*, *& deciſ.* 177. *numer.* 22. *par.* 15. *recent.*, *& in Romana Dotis, & Lucri* 26. *Nouembris* 1696. §. *Quod eo certiùs coram R.P.D. dell'Olmo.*

His nihilominùs non obſtantibus, DD. fuerunt in ſenſu, obligationem reſtituendi dotem in eiſdem bonis, & effectibus, non importare ſolum fundum dotalem largè, & impropriè ad effectum ſolummodò ſpecialis hypothecæ, ſed ad omnem Iuris effectum, itaùt diſſoluto Matrimonio, bona remanſerint ſtatim in hæreditate Mulieris, & æſtimationem fuiſſe ſequutam ad effectum ſolùm dignoſcendi valorem bonorum pro indaganda deteriorationе in caſu reſtitutionis; idque deprehenderunt non tantùm ex Capitulis Matrimonialibus, in quibus non adſunt vllæ clauſu-
4 læ translatiuæ dominij in Virum, & ad quæ in dubio habenda eſt relatio pro declarando Inſtrumento dotali *Card. de Luca de Dot. diſc.* 97. *num.* 4. *Adden. ad Ludouiſ. deciſ.* 168. *num.* 8. *Rota cor. Merlin. deciſ.* 608. *num.* 22., *& coram Otthobon. deciſ.* 99. *num.* 33., *& dec.* 98. *num.* 13. *par.* 15. *recen.* Verùm eumdem intellectum præbuit ſubſequuta obſeruantia vtriuſque Coniugis deprompta, tàm ex verbis, quàm ex facto; ex verbis quidem, quià ex quadam Apocha, quam Vir curauit ad ſui fauorem ſubſcribi à Coniuge, hæc dixit, dediſſe in dotem Viro infraſcripta bona, nulla facta mentione quantitatis, ac vlteriùs approbabat poſſeſſionem Viri, & quod poſt obitum Vxoris opus non haberet apprehendere nouam poſſeſſionem, ſed antiquam continuare, & tamen ſi bona fuiſſent data æſtimata per contractum facientem veram emptionem, ac venditionem prædicta cauthela, ac declaratio fuiſſet omninò ſuperflua, cum dominium, ac poſſeſſio rerum ſemper reſidere debuiſſet penès Virum, eiuſque hæredem, ad quam ſuperfluitatem
5 euitandam, intelligendum eſt, fuiſſe conſtitutum verum fundum dotalem

leg. 1.

leg.1.ff.quod metus cauſ.Rota coramPeutinger. deciſ.162.num.7., & cor. Priol. deciſ.229. num.7.

Verbis reſponderunt etiam facta ipſius Viri, dum poſt obitum Vxoris expedinit Inhibitionem ſuper bonis, & dixit illa poſſidere Iure familiaritatis,quod excludit titulum perfecti dominij, cum perſpectum ſit, quando dos conſiſtit in quantitate, illud tranſire in Virum, ac Mulierem remanere creditricem ſolum pretij,& è conuerſo,quando eſt inæſtimata, diſſoluto Matrimo-
6 nio, dominium, quod penès Virum exiſtebat, illicò totum, ac plenum in Muliere conſolidari *Cardin. de Luca de Dot. diſc. 158. num. 35. Spad. conſ. 30. num.23. par.3.Rota coram Emerix Iun. deciſ.75. num.2., & deciſ.666. num.2, par. 12. recen.*, & quod magis ponit rem in claris eſt, Vxorem alienaſſe domum dotalem, ac Virum aliqua Loca Montium ſibi aſſignata cum mandato Procuræ Vxoris, & tamen præciſa qualitate fundi dotalis, nec Mulier habuiſſet ampliùs Ius vendendi res traditas in dotem, nec Viro opus fuiſſet
7 mandato Procuræ Vxoris ad alienanda Loca Montium. Ex quibus per neceſſarium antecedens arguitur, Mulierem retinuiſſe dominium verum, & naturale ſuæ dotis *Poſth. deciſ. Bonon. 27. n.8. Thomat. deciſ.229. num.16.,& 17.Rota deciſ.80. ſub num.32. coram R.P.D. meo Anſaldo*.

Nec ſaltèm retentionem præbere potuit creditum Quarti dotalis debiti Viro, quod prætendebatur aſcendere ad ſcuta 4500., tàm inſpecto In-
8 ſtrumento dotali, in quo dos conſtituta fuit in ſcut. 18. mil.iuxtà firmata per *Text. in leg. fundus §. fin.*, & ibi *Bart. ff. de pignor. Rota coram Pamphil. dec.2, num. 4., & ſeqq., & in Aquilana Succeſſionis 11. Aprilis 1698. §. Faciliùs coram R. P. D. meo Muto*, quàm etiam pluribus Iudicatis, & ſignantèr R. P.D. mei Capraræ tunc A. C. Locumtenentis, ac altero Locumtenentis Eminentiſſimi Vicarij, & vltimi Rotali bon.
9 mem. Vrſini, quæ facere ſtatum quoad omnes,niſi obtineatur reuocatio,quando præſertim lata fuerunt cum legitimo Contradictore,tenet *Rota in Romana Cenſus 3. Decembris 1694. §. Quo enim,& ſeqq. confirmat.10. Iunij 1695. coram R. P. D. meo Muto, & in Romana Horti 4. Februarij eiuſdem Anni §. Præmiſſo coram bo. me. Pio*: Quippè pro remotione obiecti ſemper viſum fuit obſtare, quod cùm dos conſiſtat in fundis dotalibus, pro determinando Quarto ſpectandus eſt valor bonorum de tempore diſſolutiMatrimonij,etiamſi in dotatione ſpecificatus fuerit va-
10 lor, nec attendendus ſit calculus modò confectus per Poſſeſſores ex propria auctoritate, ac non iuſtificatus *Bald. conſ. 152. ſub num. 1. verſ. ex his igitur lib.3. Abb. conſ.241. num.10. Gabr. conſ. 148. num.5. lib.1. Gratian. diſcept. 529. num.29., & 30. Rota deciſ. 24. num.1. poſt Salgad. Labyr. Credit., & dec.421. ſub num. 5. coram Emerix Iun., & in Romana Redditionis Rationis 9. Iunij 1700. §. Citrà coram R.P. D. meo Priolo*, maximè quando poſitiuè conſtat de deficientia aliquorum bonorum quæ fuerunt alienata, viuente ipſa Muliere,
11 prout ſunt domus, ac Loca Montium, & ignoratur valor reliquorum bonorum *Adden. ad Buratt. deciſ.432. in fin. Card. de Luc. de Dot. diſc 48. num.8., & diſc. 28. ſub num. 2. Manſ. conſult. 170. num. 2. Modern. ad Statut. annot. 33. art.2. num.105*.

Haud ſubſiſtente, quod in computatione Quarti habenda etiam ſit ratio valoris domus venditæ, ex quo eius pretium fuerit conuerſum in extinctionem Cenſus debiti per Mulierem in ſcut. 450., & alia ſcuta 300. deſeruerint pro redimenda Apotheca per eamdem vendita, quia prædicta redemptio ſequuta fuit cum pretio quatuor Locorum Montium dotalium, *Summario reſponſionis Fratrum de Baua prima propoſitionis num.5.*, ac proindè ſemper remanet debitor Vir reliquorum ſcut. 650. retractorum ex venditione do-
12 mus, & quæ præſumitur deueniſſe ad manus Viri *Iou. de ſolemnit. in contract. minor. gloſſ.22. §.21. num.43. Poſth. reſol.89. num.7. Thomat. deciſ.109. num.8.*

Chri-

*Chriſtin. deciſ.*273. *num.*12. *vol.*1., qui-
13 bus iunctis cum perceptione fructuum
ſemper magis oſtenditur illiquiditas
prætenſi lucri dotalis.

Ex quibus ceſſat fundamentum de-
ſumptum ab enunciatis Iudicatis pro
adſtruendo Quarto in ſcut. 4500.,cum
ſi inſpiciamus mandatum R. P. D. mei
Capraræ, illud non emanauit princi-
palitèr ſuper canonizatione quantita-
tis Quarti, ſed enunciatiuè ſolum de
eo mentionem habuit, & proceſſit per
viam attentatorum tantùm in conce-
denda manutentione contra illos de
Pellis, qui non obſtante eius Inhibi-
tione, ceperunt poſſeſſionem bonorum.
Iudicatum verò bon. mem. Vrſini præ-
ſuppoſitiuè identidem mentionem fa-
14 cit de prædicta quantitate, proindè-
que cum in Deciſionibus, non fuiſſet
facta formalis diſputatio quoad dictam
controuerſam quantitatem lucri, ſed
ſolùm ſupèr ſucceſſione in hæreditate
Marcelli de Pellis, Sententia non po-
tuit firmare ſtatum ſupèr quantitate
15 Quarti, cum illa ſemper regulari de-
beat ad limites Deciſionis *Card. de Lu-
ca in relat. Rom. Cur. diſc.*32. *num.* 50.
*Rota deciſ.*37. *num.*1. *coram R.P.D. meo
Anſaldo*, *& deciſ.* 146. *num.*2., *& de-
ciſ.*177. *num.*4. *par.*19. *recen.*

Contemnendum faciliùs fuit man-
datum reportatum à R. P. D. Patriar-
cha 7. Auguſti 1679. dum enim Signa-
tura Iuſtitiæ Cauſam attentatorum re-
miſerat ad A.C., reliqua verò omnia ad
Sac. Rotam, non potuit prædictus Iudex
16 procedere abſque patenti vitio atten-
tatorum, tanquàm carens Iuriſdictio-
ne: *Rota deciſ.* 31. *num.* 1. *coram Ar-
guell.*, *& deciſ.* 259. *num.* 11. *coram
Cerro*, *& deciſ.* 198. *num.* 2. *par.* 5.
recen.

Et quatenùs hæc omnia ceſſarent,
placuit etiam DD. vltimum motiuum
amplexum in Deciſione, quæ reuide-
tur, quod Quartum fuerit compenſa-
tum cum legato relicto à Muliere ad
fauorem Viri cum clauſula, *e niente
più*, & ab eodem acceptato; Quamuis
enim Quartum ſit debitum merè vo-
luntarium, cum tamèn illud ad diffe-
rentiam dotis, quæ vigore eius ſpe-
cialis Priuilegij requirit expræſſam
17 voluntatem compenſandi ad *Text. in
leg. vnica Cod. de rei vxor. act.*, poſſit
etiam per coniecturas compenſari cum
18 legato relicto, vt firmauit *Berſan. de
compenſat. cap.*2. *quæſt.*30. *ſub num.*32.
Manſ. conſult. 36. *numer.* 32. *Rota in
Aprutina Pecuniaria* 3. *Maij* 1704.
§. *Minùs releuat coram R. P. D. meo
Scotto*, ſatis reſultare cenſetur com-
penſatio cum verbis adiectis legato, *e
niente più*, cum præceptum de nihil
19 aliud habendo ex hæreditate perne-
ceſsè compenſationem importet, *Ri-
minal. conſ.*393. *num.*43. *tom.*4. *Menoch.
conſ.* 206. *n.*32. *Honded. conſ.* 63. *n.*81.
*lib.*1.

Et ità vtraque &c.

Fauentina Beneficij.

Mercurij 10. *Iunij* 1705.

ARGVMENTVM.

Pendente lite ſuper pertinentia Iuriſpa-
tronatus inter Patronos, Papa ſolet
conferre Beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Pendente lite inter Patronos Papa po-
teſt conferre Beneficium cum deroga-
tione Iuriſpatronatus in totum.*
2 *Lis remanet derelicta ex lapſu longi
temporis.*
3 *Lis ex coniecturis præſumitur continua-
ta non obſtante lapſu temporis.*
4 *Iuſpatronatus ſpectat ad eum, ad quem
ſpectat præſentatio.*
5 *Lis terminatur per concordiam, vel per
lapſum temporis.*
6 *Actus geſti inter Præſentatos non fa-
ciunt ſtatum quoad Patronos diſcep-
tantes ſuper pertinentia Iuriſpatrona-
tus.*
7 *Lis inter Patronos ex lapſu temporis
cum acquieſcientia non extinguitur,
donec declaretur, ad quem ex illis ſpe-
ctet Ius præſentandi.*
8 *Clauſula* Dummodò *adiecta in Litte-
ris Apoſtolicis ſuper derogatione me-
dietatis vocum non efficit, quin antè
ſen-*

Digitized by Google

ſententiam canonizantem Iuſpatronatus non debeat de eo conſtare ex fundatione, aut dotatione.

9 *Ordinarius ſtante paritate vocum habet facultatem gratificandi alterum ex Præſentatis.*

10 *Valor per non exceſſum cenſetur probatus per atteſtationes Colonorum, & Oeconomi.*

DECISIO LXXXIX.

COnſtare de Cauſis reſtitutionis in in-
tegrum aduersùs ſententiam de par-
tibus denegantem exequutionem Litte-
rarum obtentarum à Philippo Borghi
ſub motiuo litis adhùc non terminatæ
intèr Patronos deciſit *Rota* 24. *Aprilis*
præteriti coram me ac poſitis iterum ſub
recto DD. Iudicio fundamentis deci-
ſionis in formali oppoſitione Reueren-
diſſimi Io. Fontanæ præſentati ab ali-
quibus Patronis magis ſubſiſtentia viſa
ſunt iterùm Iura Philippi, quæ pro-
mouetunt perſiſtentiam in deciſis.

Lis quippè adhùc non deciſa inter
Patronos, quæ fuit principale funda-
mentum Gratiæ, ſatis reſultauit reaſſu-
mendo antecedentes binas vacationes,
cum in illa ſequuta de anno 1639. ſeſe
diuiſerint Zauli, & Signani, conten-
dentes inuicem priuatiuam pertinen-
tiam patronalem, ac lata Sententia fa-
uore Signani appellantibus Zaulis, lis
fuit proſequuta coram Iudice delegato
vſque ad annum 1642. ſed remanſit in-
deciſa, ac ſequuta noua vacatione, cum
Patroni iterùm hinc indè præſentaſ-
ſent, orta noua lite intet Præſentatos,
emanauit prima Sententia fauore Zauli,
ſecunda verò fauore Signani, & com-
miſſa Cauſa in Rota in tertia Inſtan-
tia, Præſentati deuenerunt ad Con-
cordiam approbatam à ſa. me. Vrbano
VIII. in qua vni fuit adiudicatum Be-
neficium, alteri verò reſernata certa
penſio, donec, defuncto Zaulo, qui
retinuit Beneficium, Pattoni trifariàm
ſe diuiſerunt, ex quibus propterea edo-
cemur, numquam litem fuiſſe termina-
tam inter Patronos, & Iure meritò de-
1 uentum fuiſſe ad collationem ex moti-
uo litis pendentiæ adhuc vigentis, de-
rogando in totum Iuri pattonatus iuxtà
authoritates adductas in mea præte-
rita Deciſione §. *Continuatio circa*
finem.

Nec obſiſtit oppoſitio, quod in lite
excitata anno 1639. non potuerit fieri
fundamentum, ex quo in vacatione ſe-
quuta de anno 1642. Patroni iterùm
præſentauerint, & quod in omnem ca-
ſum terminata lite per concordiam
2 eodem anno 1642 à quo tempore nihil
amplius fuit actum, lis remanſerit de-
ſerta, ac derelicta ad omnem Iuris effe-
ctum per *Rot. coram Achill. de Graſſ. de-*
ciſ. 10. vt lit. penden. Adden. ad Buratt.
deciſ 307 num. 10., & deciſ. 548. n. 11.
coram Celſo, & deciſ. 900. num. 17. cor.
Emerix Iun. quoniam cum Patroni præ-
dicto anno 1642. preſentauerint hinc
indè, nempè Signani Iacobum Iunio-
rem tanquàm Patroni in totum, *Zauli*
Ioannem, vti Patroni ſaltèm pro me-
dietate, huiuſmodi præſentationes con-
tradictoriæ factæ per Patronos euiden-
ter demonſtrant, eoſdem continuaſſe
in eorum prætenſione ſuper priuatiua
pertinentia, cum pro continuatione li-
3 tis ſufficiat animus deductus per con-
iecturas, & multo magis per præſenta-
tiones præſeferentes eandem antiquam
prætenſionem inter Patronos *Rota de-*
ciſ. 383. numer 3., 4., & 5. par. 2. rec.,
& deciſ. 166. num. 4. par. 4. tom. 1., &
deciſ 416. num. 2., & ſeq. eadem par. 4.
tom. 2., & deciſ. 349. num. 19. par. 17.
recen., & magis præciſè, quod præſen-
4 tationes ſequutæ poſt motam litem ſu-
pèr pertinentia patronali dependeant
ab eadem pertinentia, tradunt *Bero. in*
cap. ex litteris num. 19. de Iure patr. Lot-
ter. de re Benef. lib. 1. quæſt. 34. num. 33.
in fin. Lancellott. de attentat. lit. pend.
in præfat. cap. 4. num. 554. modern. Ro-
man. diſcept. Eccleſiaſt. 28. num. 13,
par. 1.

Minùſque ſubſiſtit prædictam litem
fuiſſe terminatam, vel per concordiam
5 ſequutam inter Præſentatos, vel per la-
pſum temporis, quandoquidem indubi-
tatum eſt, actus geſtos inter Præſenta-
tos non extendi ad Patronos, neque
concordiam initam, per quam vnus ce-
dit

Digitized by Google

6 dit alicuius ſuum cum penſione, ſtatum inducere fauore vnius, vel alterius ex Patronis inuicem diſceptantibus ſuper pertinentia, ſed totum relinquere ſub antiqua incertitudine, & pretenſione *Garz. de Beneſic. par.5. cap.5. num.108. Card. de Luca de Iure patron. diſc. 63. num. 19. Adden. ad Buratt. deciſ. 633. num.18. Rota deciſ. 368. num. 10., & ſeq. coram Bich., & in Tuden. Parochialis de Bertuzedo 29. Iunij 1701. § neque ſuffragatur coram R. P. D. meo Scotto.*

Aequieſcentia verò per lapſum tem-
7 potis non poteſt extinguere litem, donèc non ſuperueniat declaratio, ad quem ex Patronis ſpectet indubitatum Ius præſentandi, cum de Iure Canonico Inſtantia ſit perpetua, nec lapſus temporis 30., & vltrà annorum illam extinguat *Cardin. de Luca de Iuriſdict. diſc.12. num.3. Creſcent. deciſ.7. num.8. de cauſ.poſſeſſ., & propriet., & dec.490. num.11. coram Cerro, & dec.32. num.8. coram Priolo, & 1247. coram Emerix, & deciſ. 326. num.46. part. 11. recen.*

Minimèquè ſatisfecit oppoſitio, quod Borghi obtinuerit coram Ordinario per ſententiam declarari Iuſpatronatus prò medietate ſpectare ad *Zaulos*, & pro alia ad Signanos, quia vltrà quod dictum fuit Iuſpatronatus ex fundatione ſpectare ad hæredes, ac ſucceſſores, & ſic incertum eſt, an ſint etiam illi de Platea, & Marchettis tanquàm hæredes, & ſucceſſores aliquorum de Signanis, cum tamèn Philippus verificauerit ſolum Iuſpatronatus coram Ordinario ad effectum adimplendi conditionem appoſitam in ſuis litteris, veri-
8 ficato nempè, quod Beneficium Iuriſpatronatus ex fundatione, vel dotatione exiſtat, prædicta Sententia non ſuffragatur, tanquàm lata poſt Gratiam præcedenter factam, nec extenditur ad Ius quærendum vigore Sententiæ poſteà emanandæ, etiam non obſtante clauſula *Dummodò*. *Felin. in cap. ſuper litteris ante num. 12. verſic. cenſetur de reſcript. Paris. conſ.5. n.96., & conſ.82. num. 37. lib. 4. Roſa de exequut. litter. Apoſtolic. par.1. cap.5. num.120. Lotter. Tom.I. Part.I. de re Beneſic. lib.2. quæſt. 51. num. 52. Rota penès Garz. de Beneſic. par.4. cap.3. num.14.* præſertim ſtante præſentatione ſequuta à medietate vocum ad fauo-
9 rem Epiſcopi, per quam nunquàm dici poteſt ad eius fauorem Ius perfectè quæſitum, ſtante libertate, quam habet eo caſu Ordinarius gratificandi alterum ex Præſentatis *Adden. ad Buratt. deciſ. 651. num.11. Rot. coram Coccino deciſ.1882. num.3., & 4., & coram Caual. deciſ.517. num.5., & ſeqq., & dec.239. num.24., & ſeq., & deciſ. 240. num.4. par. 16. recen.*

Valor demùm per non exceſſum in Ducatis 24. cenſetur optimè probatus per atteſtationes Colonorum, & Oeco-
10 nomi, quæ non data probatione in contrarium maioris quantitatis, conſtituunt ad effectum de quo agitur, perfectum gradum probationis, cum ſufficiat probatio, etiam ſemiplena, quando valor non eſt principale fundamentum Gratiæ *Rota deciſ.166. num.4., & deciſ.272. num.10., & 345. num.7. coram Priolo, & in Compoſtellana Beneficij 13. Iunij 1704. §. Addito cor. R.P.D. meo Caprara.*

Et ità vtraque &c.

Tiburtina Caſtrorum ſuper fructibus.

Lunæ 15. Iunij 1705.

ARGVMENTVM.

Fructus bona fide percepti non debentur niſi à die motæ litis, & ex quibus reſultet bona, vel mala fides.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum non eſt concedenda ſtante iuſtitia ſententiarum.*

2 *Reſtitutio fructuum debetur à die motæ litis.*

3 *Venditor rei litigioſæ, qui dolo deſijt poſſidere habetur pro poſſeſſore, & debet reſtituere fructus tàm ante, quàm poſt ſequutam venditionem perceptos, & num. 13.*

4 *Poſſeſſor malæ fidei tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum perceptorum per totum tempus ſuæ poſſeſſionis.*

5 *Redditus bonorum iuriſdictionalium taxantur ad rationem ſcutorum duorum pro centenario.*

6 *Reſtitutio in integrum debetur conſtito de iniuſtitia ſententiarum.*

7 *Fructus bona fide percepti non debent reſtitui niſi à die motæ litis.*

8 *Præcipuè quando agitur de poſſeſſore habente cauſam particularem, & non vniuerſalem à venditore.*

9 *Ex deductis in progreſſu cauſæ intelligitur quid fuerit petitum in exordio litis.*

10 *Acquieſcentia per 40., & vltra annos excludit in emptore vitium litigioſi, & tribuit titulum ſufficientem pro acquiſitione fructuum.*

11 *Ex emptione facta vti immuni ab omni fraude, & vitio litigioſi reſultat iuſtitia poſſeſſionis.*

12 *Bona fides probatur ex credulitate, licèt iniuſta, & erronea.*

13 *Bona empta cum vitio litigioſi operantur, quod actor recta via poſſit agere contra quemcumque poſſeſſorem pro recuperatione poſſeſſionis.*

14 *Adhoc, vt quis debeat condemnari ad reſtitutionem fructuum non ſufficit vitium litigioſi, ſed requiritur poſitiua mala fides.*

15 *Clauſulæ generales appoſitæ in Inſtrumento venditionis de liberando emptorem ab omnibus litibus motis, & mouendis non inducunt ſcientiam litis, ſed cenſentur appoſitæ de ſtylo Notariorum.*

16 *Scientia debet eſſe certa, & indubitata, ad hoc, vt quis conſtituatur in mala fide.*

DECISIO XC.

TErminato Iudicio immiſſionis ad Caſtra Cantalupi, & Bordellę ad fauorem D. Mariannę de la Tremoille Principiſſæ Vrſinæ inſtetit eadem coram R. P. D. meo Muto vſque à die 6. Maij 1701. pro liquidatione, & reſtitutione fructuum, & obtinuit illos liquidari in ſcut. 452. annuis ſibi reſtituendis à Marchione Nunez pro duabus ex tribus partibus ab anno 1680. vſque ad annum 1698., & in reliquis fuit demandata coadiuuatio probationum, in cuius ſequelam reproponi curauit cauſam in Audientia diei primæ Iulij eiuſdem anni, in qua reſponſum fuit, fieri liquidationem fructuum ad eius fauorem ab anno 1608. contra bona hæreditaria Catherinæ Vrſinæ, & à die factæ interpellationis, nempè 23. Maij 1659. contra Marchionem Nunez, reſeruata particulari diſputationi condemnatione aliorum poſſeſſorum, ac liquidatione fructuum, quare inſtaurata diſceptatione ſuper reſeruatis prodijt reſolutio illi fauorabilis, nempè fructus eſſe liquidandos, ac relaxandum mandatum iuxta modum, hoc eſt ad illorum reſtitutionem condemnari debere hæreditatem, & hæredes eiuſdem Catherinæ à d. anno 1608. vſque ad diem poſſeſſionis adeptę ab eadem D. Principiſſa, & alios reſpectiuè poſſeſſores pro tempore vſque ad annum 1659., & ad eius tenorem emanauit mandatum Rotale à quo appellatione interpoſita per Margheritam Palazolam, & Marchionem Nunez, cauſaque mihi commiſſa cum clauſula *de cauſis reſtitutionis in integrum* dedi dubium Commiſſioni conforme, & Domini conſtare de cauſis iuxtà modum inferius recenſendum reſponderunt.

Nulla quippè dubitandi interceſſit occaſio, tàm ſuper iuſtitia condemnationis hæredum Catherinæ Vrſinæ à dicto anno 1608., & Marchionis Nunez ab anno 1659. vſque ad diem dimiſſæ poſſeſſionis, quàm ſuper liquidatione illorum ad rationem duorum pro centenario habito reſpectu ad Capitale ſcut. 20000. Vnde hoc ſtante videtur precluſa via ſimplici reſtitutioni, quæ
1 non datur ceſſante iniuſtitia, quæ eſt fundamentum læſionis vt teſtatur *Rota in Auximana Immiſſionis 14. Martij 1702. §. 1. coram R. P. D. meo Caprara, & in Cæſenaten. Spolij 12. Februarij 1703. §. Res namque coram Me.*

Etenim quoad hæredes Catherinæ iuſtitia mandati eſt euidens, nam per litem motam de anno 1608. ad inſtantiam Ducis Virginij ſuper immiſſione

ad

ad Caſtra, de quibus agitur fuit conſtituta in mala fide, non ſolùm Catherina, ſed etiam eius hæredes; Vndè euitare
2 non poſſunt reſtitutionem controuerſorum fructuum ad *Tex. in l. 2. C. de fructibus Cyriac. controuer.* 331. *n.* 14. *Gall. de fructibus artic.* 11. *num.* 12., *& ſeq. Rot. deciſ.* 364. *num.* 17., *& ſeq. coram Roxas*, *& in Romana*, *ſeù Colonien. Pecuniaria ſuper fructibus* 10. *Decembris* 1703. §. *Minus releuat in fine coram R. P. D. meo Scotto*, & in alijs *deciſ.* relatis *in vltima deciſ.* huius cauſę §. *Quo enim coram R. P. D. meo Muto*, & hoc procedit, etiamſi de anno 1650. hęredes Catherinæ deſierint poſſidere præfata Caſtra per illorum venditionem Cęſari Palazzolo, Margheritæ authori, quia cum diſtractio huiuſmodi facta fuerit poſt motam, & introductam litem, Caſtra antedicta, vti vitio litigioſo effecta, & doloſè alienata habentur, ac ſi numquam ab hæreditate Catherinæ abſciſſa fuiſſent, ideòque tàm ipſa
3 quàm eius hæredes ad fructuum reſtitutionem tàm antè, quàm poſt alienationem perceptorum condemnari debent, vt in ſpecie monet *Rot. in dec.* 170. *num.* 1., *&* 2. *coram Biehio*, aliæque auctoritates relatæ in ſecunda *deciſ.* huius cauſę §. *Non obſtante*, *& ſequen. coram R. P. D. meo Muto*, quibus addi poſſunt *Menoch. de recuperan. poſſeſſ. remed.* 15. *num.* 627. *Rot. deciſ.* 266. *n.* 31. *coram Durano*.

Quò vero ad condemnationem Marchionis Nunez, hæc pari iuſtitia elucеſcere viſa eſt, ex quo ipſe cùm de anno 1659. per ſpecificam, & diſtinctam interpellationem euaſerit Indubitatus poſſeſſor malę fidei ad reſtitutionem
4 fructuum per totum tempus ſuę poſſeſſionis adſtringendus eſt, vt vltra anthoritates relatas in ſecunda *deciſ.* pręſentis Cauſę §. *Quo vero*, *& in vltima* §. *Ab anno vero coram R. P. D. meo Muto* firmat etiam *Roca in deciſ.* 87. *num.* 1. *cor. Otthobon. deciſ.* 156. *num.* 2. *coram Priol.*, *& in Ferrarien. fideicommiſſi ſuper fructibus* 4. *Iulij* 1696. §. *Viſa namque fuerunt coram Rm̃o D. meo Decano*, *& in Romana Vineæ*, *ſeù Horti ſuper fructibus* 29. *Ianuarij* 1703. §. *In hanc autem cor. R. P. D. meo Scotto*.

Si autem inſpiciatur liquidatio fructuum, hoc redargui non poteſt, nec quoad capitale ſcut. 20. m., nec quoad illius fructus ad d. rationem duorum pro centenario, cum huiuſmodi valor capitalis fuerit deſumptus à Dominis ex tribus venditionibus controuerſorum Caſtrorum, & iuxta infimum pretium vt in dicta vltima *deciſ.* §. *Prelecto cum R. P. D. meo Muto*, & calculario fructuum ad rationem duorum pro centenario correſpondeat taxæ legali, iuxta quam redditus bonorum Iuriſdi-
5 ctionalium hodiernis temporibus, quibus bonorum fructus diminuti ſunt taxari ſolent, prout taxati fuerunt à *Rota in Interamnen. fructuum*, *ſeù Caſtri Polini* 23. *Iunij* 1687. §. *Fin. coram bon. mem. Vrſino* relata *in dicta vltima deciſione* §. *Poſito coram R. P. D. meo Muto*.

Reſpectu verò ad Margheritam Palazzolam, ſuper cuius condemnatione in præſenti cadebat maior oppoſitio
6 inter informantes, cenſuerunt Domini conſtare de cauſis, dùm Iniuſtitia mandati Rotalis in hac parte clarè reſultat ex eo, quod cum iſta condemnata reperiatur ad reſtitutionem fructuum præfatorum Caſtrorum bona fide perceptorum, à die acquiſitionis factę de anno 1650. poſt Cæſarem Palazzolum fratrem, & auctorem eiuſdem Margheritæ vſque ad annum 1659. ſequutę interpellationis Marchioni Nunez, ſine vlla iniuſtitia deneganda ei non videtur petita reſtitutio in integrum, quia fructus bona fide percepti, atque con-
7 ſumpti nullo modo per poſſeſſorem reſtitui debent, niſi à die Iudicialis interpellationis, ſeù motæ litis, qua in mala fide ponatur iuxtà ſententiam, de qua *Tex. in leg. ſed ſi lege* 28. §. *Si autem ff. de petit. hæredit.*, *& Rot. deciſ.* 868. *n.* 1. *coram Dunozet. Iun. deciſ.* 264. *num.* 10. *par.* 19. *recen. in Spoletana Reintegrationis* 11. *Maij* 1696. §. *Fin. cor. R. P. D. meo Caprara*, *in Romana Iuris adminiſtrandi* 30. *Martij* §. *His firmatis*, *&* 4. *Iulij* 1696. §. *Circa iure coram Rm̃o Do-* mi-

mino meo Decano, *&* *in Bononien.*, *ſeù*
Imolen. Bonorum 1. *Iulij* 1697. *§ fin. cor.*
R. P. D. meo del Olmo, *&* *in Montis Fa-*
liſci Spolij ſuper fructibus 2. *Maii* 1697.
§. Cum enim coram R. P. D. meo Muto,
& ad prædictum effectum, nulla conſi-
deratione digna videtur mala fides Ca-
therinæ, eiuſque hæredum, quia eum
Cæſar Palazzolus auctor Margheritę,
quæ ęmit dd. Caſtra ab hæredibus Ca-
therinę, non haberet cauſam vniuerſa-
8 lem ab illis, ſed tantùm particularem,
ſeù ſingularem, in dubium reuocari non
meretur, quin ipſe iuuetur bona fide ad
effectum acquirendi fructus perceptos
ante motam litem, vt diſtinguendo fir-
mat *Gloſſ. in leg. vitia poſſeſſionum verbo*
à Maioribus circa med. C. de acquir., *&*
retinen. poſſeſſ. Fagnan. in cap. Grauis de
reſtit. Spoliat. num. 135. *Menoch. de re-*
cuper. poſſeſſ. remed. 5. *num.* 156., *&* *re-*
med. 15. *num.* 625. *Gall. de fructibus ar-*
tic. 2. *diſput* 21. *num.* 19., *&* *ſeq.*, & in
præciſis terminis *Rot. in Romana*, *ſeù*
Farfen Reintegrationis ſuper fructi-
bus 2. *Decembris* 1701. *§. Contrarium*
verò coram R. P. D. meo de la Tre-
moille.

Non releuante vnica exceptione in
dicta *vltima deciſione coram R. P. D.*
meo Muto recenſita, quod ſcilicèt, cum
in lite vſque de anno 1608. introducta
fructus dd. Caſtrorum principalitèr pe-
titi fuerint, eadem Caſtra tanquam
diſtracta lite pendente in Cæſarem Pa-
lazzolum, in eundem tranſierit vna
cum fructibus cum vitio litigioſi, ac
proinde Margherita eius hæres tenea-
tur ad eorundē reſtitutionem, quoniam
huiuſmodi exceptio non regit in facto,
& in iure non ſubſiſtit, non enim regit
in facto, ex quo tàm in Commiſſione,
& *deciſ.* 163. *par.* 13. *recen.*, quæ de di-
cto Iudicio mentionem facit, quàm in
ipſa interpellatione à Duce Vrſino de
anno 1659. tranſmiſſa contra Marchio-
nem Nunez exponitur, quod lis pen-
deret ſuper Immiſſione in poſſeſſionem
Caſtrorum Iurium, & membrorum
quorumcumque nulla habita mentione
fructuum; Vndè euidentèr oſtenditur,
illos non fuiſſe principalitèr petitos,
cum ex his, quæ in progreſſu cauſæ fue-
runt deducta, detur intelligi quid fue-
9 rit in exordio litis petitum, quidque
in Commiſſione comprehenſum vt no-
tat *Giouagnon. conſ.* 11. *num.* 40. *lib.* 1.,
& *Rot. deciſ.* 104. *num.* 4., *&* *ſeq. coram*
Bich., *&* *deciſ.* 1077. *num.* 4. *cor. Emerix*
Iunior.

In Iure verò non ſubſiſtit, quià cum in
pręfato Iudicio Immiſſionis a d. tempore
vſquè ad annum 1650. ſequutæ acqui-
ſitionis Caſtrorum per Cæſarem Palaz-
zolum, ac etiàm in quampluribus ſuc-
ceſſiuis annis nihil ampliùs actum fuerit,
huiuſmodi acquieſcentia 40., & vltrà
annorum excludit quoduis vitium liti-
10 gioſi in emptore, vel ſaltem negari non
poteſt quin tribuat iſti talem qualem
titulum ſufficientem prò acquiſitione
fructuum *Rota in dec.* 109. *num.* 3., *&* 4.
& *dec.* 681. *num.* 14. *coràm Merlin.* 685.
num. 2. *coràm Emerix Iun.*, *&* *in Ceſe-*
naten. Spolii 11. *Iunii* 1703. *§. Et quam-*
uis coràm me. Potiſſimè cum non ver-
ſemur in caſu, quo ius reſiſtit acquiſitio-
ni, ſed in emptione publicè, & palam
facta, & quo ad certam ratam, ſeù me-
dietatem mediante Congregatione Ba-
ronum, ac proindè ſicuti ex ea vti im-
11 muni ab omni fraude, & vitio litigioſi
reſultat titulus ſaltem coloratus, & iu-
ſtitia poſſeſſionis juxtà *Text. in l. poſſe-*
dit ff. de acquir. poſſeſſ., *&* *Rot. dec.* 339.
num. 5., *&* 6. *coràm Caualer. dec.* 354.
num. 12 *par.* 16. *rec.*, *&* *in Hortana*
Caſalis ſuper fructibus 3. *Aprilis* 1699.
§. quo quidem coràm bo. mem. Pio, *&* *in*
dicta Ceſenaten. Spolii 11. *Iunii* 1703.
§. Parum refragante coràm Me, & ità
etiàm eruitur licita acquiſitio fructuum
12 cum ad hunc effectum regularitèr non
requiratur poſitiua bona fides, ſed ſuf-
ficit credulitas etiàm minùs iuſta, & er-
ronea, vt teſtatur *Rota in d. Romana*
Iuris adminiſtrandi 4. *Iulii* 1696. *§. cir-*
ca verò coràm Reuerendiſſimo D. meo De-
cano, *&* *in dicta Spoletana Reintegra-*
tionis d. §. fin. coràm R. P. D. meo Capra-
ra, *in Peruſina Reintegrationis* 27. *Iu-*
nii 1698. *§. non obſtat coràm eodem*, *&*
in proximè allegata *Ceſenaten. Spolii d.*
§., *&* *quamuis in fin. coràm Me*, ſed etiam
abeſſe

Digitized by Google

abeſſe malam fidem *Rot.dec.* 3. *num.* 4. *par.*7. *dec.* 588. *par.* 19. *Rec.*, *& in prædicta Caſenaten. Spolii d.* §. *Parum coràm Me*.

Tùm etiàm quià, dato etiàm per hypotheſim, quod dicta Caſtra tranſiſſent in Cæſarem Palazzolum cum vitio litigioſi, attamen illud operari quidem po-
13 teſt, quod actor recta via agere valeat contrà quemcumque poſſeſſorem pro recuperatione poſſeſſionis, vt dixit *Rot. in dec.* 140. *num.* 3. *coràm Celſ.*, ac contrà venditores prò reſtitutione fructuum, tàm ante, quàm poſt alienationem, vt ſupra dictum in §. *Etenim*: Non autèm quod poſſeſſor debeat ad fructus bona fide conſumptos condemnari, cum ad illorum reſtitutionem vi-
14 tium litigioſi non ſufficiat, ſed requiritur mala fides poſitiua, quæ ſinè certa ſcientia litis non datur, vt firmat *Seacc. de appellat. quæſt.* 6. *num.* 33., *& Rota in Romana fideicomm. ſi. de Auila* 13. *Februarii* 169 . §. *ſiquidem coràm bo. mem. Pio*, *& in Hortana Caſalis ſuper Fructibus* §. *minuſque coràm eodem*, & in ſupradicta *Caſenaten. Spolii d.* §. *parùm in fin. cor. Me*.

Nèc huiuſmodi ſcientia probari valet in Cæſare Palazzolo ex Inſtrumento emptionis dd. Caſtrorum, in quo venditores ſe obligarunt ab omnibus litibus motis, & mouendis emptorem liberare. Quoniàm ab hac clauſula generali, & de ſtylo notariorum apponi ſolita in Inſtrumentis venditio-
15 num inferri non poteſt ad poſitiuam ſcientiam adeò remotæ litis de tempore alienationis poſt 40., & vltrà annos
16 factæ, proùt ad effectum conſtituendi emptorem in mala fide neceſſaria fuiſſet, & quidem certa, & indubitata, vt tenet *Surd. conſ.* 189. *num.* 49. §. *Nèc in præſenti facto. Becc. conſ.* 37. *num.* 23., *& Rot. in rec. dec.* 157. *num.* 13. *par.* 10. *cor. Buratto dec.* 450. *num.* 4. *verſ. ſcientia verò emptoris, & cor. Duran. dec.* 364. *num.* 59. cùm aliàs in dubio præſumatur in eo bona fides, & ignorantia litis *l. quotiès* §. *qui dolo ff. de probat.*, *&* §. *penul. C. de euict. Caneer. var. reſol. lib.* 2. *num.* 65., *& Rot. dicta dec.* 364. *num.* 61. *cor. Duran.*, *& dec.* 30. *num.* 1. *apud Merlin. de Legitima*.

Et ità ſuffragantibus omnibus DD. in hunc modum reſponſum fuit vtraque &c.

Ariminen. Donationis.

Ven. 19. *Iunii* 1705.

ARGVMENTVM.

Donatio facta occaſione Matrimonij non reſoluitur illo diſſoluto, ſi facta fuit ob benemerita, & amorem in donatarium.

SVMMARIVM.

1 *Donationes tot dicuntur, quot ſunt perſonæ à donante contemplatæ*.
2 *Aſſociatio danda eſt prò rata donatarijs*.
3 *Donatio reſoluitur ob defectum cauſæ finalis*.
4 *Donatio propter nuptias æquiparatur contractui dotalitio*.
5 *Donatio facta Sponſo, & Sponſæ, ſi fuit facta ob amicitiam, & beneuolentiam ergà Sponſum, ſiuè eius Patrem, non reſoluitur diſſoluto matrimonio*.
6 *Præſertim ſi conuentum fuit, vt etiàm ſi alter ex Sponſis nolit aſſentiri matrimonio, donatio ſit firma*.
7 *Pars præmialis totam diſpoſitionem informat*.
8 *Commemoratio beneficiorum operatur, vt illa fuerint cauſa donationis*.
9 *Tutor ſi bona acquirat intuitu pupilli, videtur feciſſe acquiſitionem pro pupillo*.
10 *Poteſt tamèn obtinere donationem ob benemerita à Conſanguineis pupilli*.
11 *Donatio cenſetur irreuocabilis, ſi donatario, & eius hæredibus fuit iniunctum onus aliquid praſtandi*.
12 *Pactum reuerſiuum, ſi fuit adimpletum, operatur actus reſolutionem*.
13 *Sententia emanata cum legitimo contradictore facit Ius quoad omnes*.
14 *Socius validè alienat rem communitèr poſſeſſam ſibi obuenturam in diuiſione*.
15 *Iudex ad effugiendum incommodum communionis poteſt vni totam rem aſſigna-*

ſignare compenſato altero in aliis re-
bus communibus.
16 *Alienatio rei communis eò magis valet,*
ſi fuit ratificata à Conſocio.

DECISIO XCI.

MAtia Zenobia Gualteria, poſtquàm
obtinuit à Ioanne Franciſco pa-
truo retrodonationem bonorum, quæ
illi obnenerant ex teciproca donatione
intèr ipſum, ac Ioſephum fratrem, ac
patrem reſpectiuè prædictæ Mariæ Ze-
nobiæ, fecit vniuerſalem donationem
Annæ Catharinæ Gualteriæ filiæ præfa-
ti Io. Franciſci, ac etiàm Io. Baptiſtæ,
ac Bonifatio de Concordiis, cum pa-
cto, vt ſtatim ac ſequutę fuiſſent nuptiæ
intèr Annam Catherinam, & Bonifa-
tium, Io. Baptiſta pater teneretur illis
conſignare omnia bona donata.

Sequutum fuit optatum matrimo-
nium, & conſignatio bonorum donato-
rum, quo durante Io. Baptiſta de Con-
cordijs pater, ac ſocer reſpectiuè ven-
didit domum in donationem compre-
henſam pretio ſc. 1300. quam alienatio-
nem pro omni ſuo iure, & intereſſe ra-
tam habuit Anna Catharina: Diſſoluto
autèm matrimonio per obitum Bonifa-
tij etiàm ſinè filijs, ſucceſſit in eius hæ-
reditate Io. Franciſcus frater, contrà
quem inſtetit Anna Catharina coràm
A. C. Aldrouando prò aſſociatione ad
bona donata per Zenobiam, qui illam
fuit elargitus ad medietatem bonorum
tantùm, ac per ſententiam declarauit,
de pretio domus venditæ per patrem
Bonifatij habendam eſſe rationem in di-
uiſione bonorum tantùm illo computa-
to in eius portionem; Acquieuit Ioan-
nes Franciſcus, verùm prætendente
Anna Catharina aſſociationem etiam
ad aliam medietatem, ac reſtitutionem
pretij domus venditæ, ideò dubitaui,
An, & cui ſit danda manutentio, ſeù
potiùs aſſociatio, & An, & in qua ſum-
ma conſtet de credito, itaùt ſit relaxan-
dum mandatum, & DD. reſponderunt
dandam eſſe aſſociationem, & manu-
tentionem prò medietate, reſpectiuè hinc
indè, conſtare de credito, & non eſſe re-
laxandum mandatum.

Quià cum donatio æquè principali-
ter fuiſſet facta Annæ Catharinę, ac Bo-
nifatio Concordiæ intuitu Io. Baptiſtæ
patris, ſicuti tot dicuntur donationes,
quot ſunt perſonæ à Donatrice contem-
1 platæ, *Cyriac. controu. 36. num. 1. Palm.*
allegat. 120. num. 3. Spad. conſ. 124. n. 11.
tom. 3. Fontanell. dec. 55. num. 3. Rota
cor. Merlin. dec. 404. n. 3., & dec. 458.
num. 11. par. 19. rec. ideò omni jure
danda eſt aſſociatio, ac manutentio pro
medietate Annæ Catherinæ, ac pro al-
tera Io. Franciſco hæredi Bonifacij ad
2 vulgat. *Text. in §. retinendæ Inſtit. de*
interdict. Rot. dec. 336. num. 1. par. 17.,
& dec. 528 num. 1. par. 13., & dec. 681.
num. 12. par. 19. rec., & in Peruſina Do-
nationis 5. Maii 1702. §. Ea moti ratio-
ne cor. bo. mem. Pio.

Nec obſiſtit, quod donatio tamquàm
facta Bonifatio nullo conſanguinitatis
nexu coniuncto Zenobiæ ex intuitu ma-
trimonij contrahendi cum Anna Ca-
tharina, & diſſoluto abſquè filiis, eius
hæres nihil prætendere poſſit ex defe-
ctu cauſæ finalis, quæ fuerit operata
3 donationis reſolutionem *Apont. conſil.*
80. num. 19. lib. 1. Rouit. conſ. 15. num. 9.
tom. 2. Card de Luc. de donat. diſcurſ. 2.
num. 7., & 16. Cum ſicuti quando ſol-
uitur matrimonium ceſſat prætenſio
dotis, nullaque ſit tranſmiſſio ad hære-
des viri, idem ſtatyendum ſit ratione
æquiparationis in donatione facta pro-
pter amorem, & gratitudinem ergà con-
ſanguineum, & ſecundariò, vt ſequa-
4 tur matrimonium, cum aſſumat natu-
ram dotalitii contractus, illiq; æquipa-
retur *Giurb. ad Conſuetud. Meſſan. par. 1.*
cap. 1. gloſ. 8. num. 74. Martian. conſ. 41.
num. 6. lib. 2. Andreol. contr. 175. n. 11.
Staiban. reſol. for. 22. num. 7., & reſol. 45.
num. 35. Rocca diſput. Iur. ſelect. cap. 20.
num. 1. Caſtill. dec. 106. num. 9. Rota de-
ciſ. 229. num. 2. par. 12., & dec. 515. n. 1.
par. 13. rec. Quandoquidèm rimatis plu-
ribus donationis locis, apparuit, eius
cauſam fuiſſe amorem, & amicitiam
ergà Bonifacium, ſiuè eius patrem, non
verò matrimonium, ac neceſſitudinem
ergà dictam Catharinam, quo caſu res
donatas pleno iure eſſe quæſitas dona-
ta-

tarijs, non autèm priuatiuè coniunctæ
perſonæ tanquàm ceſſante præſumptio-
5 ne, quod donans contemplatione ſpon-
ſæ donauerit, alioquin non donaturus
firmant *Iaſon. in l. ſed ſi plures*, §. *Ad ſub-
ſtitutos num.* 8 *verſ. Et ſimilitèr ff. qui
ſatiſd. cog. Barboſ. in l. qua dotis* 34. *nu-
mer.* 25. *ff. ſolut. matrim. Ant. de Butr.
conſ.* 37. *in ſecundo dub. Sanchez. de ma-
trim. lib.* 2. *diſputat.* 26. *num.* 6., *&
ſequ.*, *Roland conſ.* 10. *num.* 10. *lib. pri-
mo*, *Guttierez. pract. quæſt. lib.* 2.
quæſt. 120. *n.* 2. *Hodiern. ad Surd. de-
ciſ.* 118. *num.* 4.

Et quod res ità ſe habeat primò hoc
ſuaſit conditio appoſita donationi,
quod etiàm in caſu, quo Anna Catha-
rina nollet aſſentiri matrimonio cum
Bonifatio, vnuſquiſque eſſet in ſua li-
bertate nubendi, & tamèn donatio fir-
ma, irreuocabilis, & valida remaneret
6 ad fauorem dicti Concordiæ. Ex hoc
enim penè ad oculum oſtenditur, dona-
tionem non fuiſſe principalitèr ob cau-
ſam matrimonij, cum tunc ob eam do-
natum ſolùm intelligatur, quando ea
mente datum eſt, vt ſi aliquid factum,
aut non factum fuerit, bona ad donan-
tem, vel ad alium perueniant: Secùs
verò eſt, quandò ea mente datum ſit,
vt etiàm ſi non verificetur, quod ex-
preſſum eſt, adhùc bona irreuocabili-
tèr fiant accipientis, cum tunc aliæ cau-
ſæ matrimonij, & ſimilium cenſeantur
impulſiuæ tantùm, amor verò, & bene-
uolentia cauſa finalis donationis, *l.* 1.,
& l. 2. §. *Titia dotem*, *& l. hoc Iure* 19.
§. *final. ibique gloſ. ff. de donat. Altograd.
conſ.* 7. *num.* 8., *& ſeq. lib.* 1. *Prat. diſce-
pt. for. cap.* 30. *num.* 40. *Rota in Romana
hæreditatis de Lannuijs cor. Reuerendiſ-
ſimo Hernault* intèr recollectas *per Bal-
ducc. ad Ramon. deciſ. prima num.* 15.
part. 3., *& in Romana legitima decima-
quinta Maii* 1699. *cor. R. P. D. meo An-
ſaldo*, intèr recollectas *apud Palm. de-
ciſ.* 271. *n.* 18.

Idquè clariùs demonſtrauit expreſſio
facta in parte procemiali, quæ rotam
7 diſpoſitionem informat *Bartol. in l. fin.
num.* 3. *ff. de hæred. inſtit. Rota in Romana
Fideicommiſſi* 4. *Decembris* 1702. §. *Quod
comprobatur coràm Me*, in qua Maria
Zenobia expreſſè donabat, vt ſe gra-
tam præſtaret Io. Baptiſtæ ob beneficia
accepta, ibi = *Cupiens vno, & eodem actu
filium dicti donatoris, & ipſum met Io.
Baptiſtam Concordiam de beneficii prædi-
cti grata memoria proſequi*; Commemo-
ratio enim beneficiorum operatur, vt
pro parte Zenobiæ cauſa proxima dona-
tionis non fuerit ipſamet ſponſa, ſed
merita propria Ioannis Baptiſtæ, ac fi-
lij, quæ rependere profecta eſt dona-
8 trix, *Sanchez. de matrim. lib.* 6. *diſpu-
tat.* 26. *num.* 17., *Michalor. de fratr.
parte prima cap.* 29. *num.* 9., *Menoch.
de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 26. *nu-
mer.* 1. 16., *&* 22. *Manſ. conſul.* 265.
num. 27.

Nèc dicatur, Io. Baptiſtam, qui erat
Tutor Annæ Catharinæ non potuiſſe
procurare donationem à Maria Zenobia
eius conſanguinea, ex quo illa tan-
quàm obtenta reſpectu minoris, adhùc
acquiſitio cenſeatur facta pro ipſamet
pupilla, & nomine officij tutelaris iux-
9 tà *Text. in l. Lucius* §. *Tutorum de admi-
niſtrat. Tutor. Maſcard. de probat. con-
cl.* 38. *num.* 2. *Carpzou. Iuriſprud. forenſ.
par.* 2. *conſtit.* 2. *def.* 38. *num.* 5. *Pacion.
alleg.* 6. *num.* 9. *Rot. dec.* 574. *num.* 3. *co-
ràm Bich.* Quippè aſperum nimis vide-
retur, quod propter benemerita non
poſſit tutor reportare donationes à
conſanguineis pupillæ, quando vide-
mus, quod cauſa remunerationis, ac
10 propter benemerita poteſt donare bo-
na pupilli, *l. cum plures*, §. *cum Tutor*,
ff. de adminiſtrat. Tutor. l. qui filium, *ff.
vbi Pupill. educ. deb. Menoch. conſ.* 1003.
num. 54.

Secundò in idem collimat obligatio
iniuncta donatarijs ſoluendi quolibet
anno ſcut. 100. donanti, & non ſolùm
11 ipſis, ſed etiam eorum hæredibus, &
ſucceſſoribus, ex quo palàm fit, bona
fuiſſe irreuocabilitèr quæſita donata-
rijs, non verò ex cauſa ſolùm matrimo-
nii; nàm alias ipſi non valuiſſent ſimpli-
citèr adſtringi ad prædictam ſolutio-
nem, & multò minùs eorum hæredes,
& ſucceſſores, cum grauamen teneat ſo-
lummodò honoratos, & vocatos ad
emo-

Digitized by Google

emolumentum, non verò præteritos,& non participes peractæ diſpoſitionis, *l. ab eo 9. C. de fideic. Aretin. in l. centur. num. 15. ff. de vulgar., & pupillar. Ruin. conſ. 111. num. 9. lib. 2., Mantic. de coniect. libr. 8. titul. primo num. 33. Antunez de donat. part. 2. capit. 3. num. 19., Rota coràm Seraphin. dec. 596. num. 4.*

Non obſtat ad ſummum, manutentionem non potuiſſe concedi, niſi ſuper quarta parte, dùm in retrodonatione emiſſa à Ioanne Franciſco patruo expreſsè conuentum fuit, vt in caſu, quo tranſiret ad ſecundas nuptias bona retrodonata pro medietate ad eumdem Ioannem Franciſcum reuerterentur, eiuſque filios, & ſic quod bona purificata prædicta conditione habenda ſint,
12 ac ſi adhùc eſſent in hæreditate retrodonantis vigore pacti reuerſiui, ità operantis, ac ſi nullo modo res geſta fuiſſet, *Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 90. num. 1., & ſeq. Gratian. diſcept. 307. n. 4. Cyriac. contr. 240. num. 20. Amat. Panor. reſol. 4. num. 4. Rocc. diſp. Iur. cap. 105. num. 11. Rot. dec. 159. num. 19. coràm Ottbob., & dec. 199. num. 11. par. 6. rec.* Obiectum enim ceſſat ex ſententia emanata à cl. mem. Cardinali Thauruſio, dùm munere Locumtenentis A. C. fungeretur, in qua citato legitimo contradictore fuit declaratum, per tranſitum Mariæ Zenobiæ ad ſecunda vota non fuiſſe factum locum caducitati ſuper medietate bonorum illi donatorum à Io. Franciſco Gualterio; Prædicta enim ſententia cum fecerit tranſitum in auctoritatem rei judicatæ, ac principalitèr emanauerit ſuper dicto articulo
13 cum legitimo contradictore facit jus quoad omnes, niſi per viam reſtitutionis in integrum obtineatur reuocatio, *Rota in Romana Cenſus 3. Decembris 1694. §. Quo enim, & ſeqq.* confirmata *10. Iunii 1695. coràm R. P. D. meo Muto, & in Romana Horti 4. Februarii 1695. §. Præmiſſo coràm bo. mem. Pio, & in Romana, ſeù Albanen. Pecuniaria 1. Decembris 1702. §. Nèc minùs in fine cor. Me.*

Prò domo tandèm vendita à Io. Baptiſta, quæ eſt ſecunda dubij pars, DD. viſum fuit conſtare de credito, ſed non eſſe relaxandum mandatum; Cùm enim de tempore factæ alienationis bona in communi poſſiderentur, potuit Io. Baptiſta illam alienare, vti imputandam in portionem ſibi in diuiſione obuenturam,
14 *Gratian. diſcept. 752. n. 66. Rocc. reſponſ. in annotat. 54. num. 13. de ſocietat.*, & monet *Hermoſill. ad Lopez. gloſ. 5. leg. 55. tit. 5. par. 5. num. 6., & ſeqq. Porteles de Conſort. cap. 9. num. 14.*, & quidem palpabili ratione, quià quemadmodùm Iudex non tenetur medietatem cuiuſcumque rei diuidentibus aſſi-
15 gnare, ſed ex bono, & æquo poteſt integram vni tantùm concedere ad effugiendum incommodum communionis, compenſato tamèn altero in alijs rebus communibus, vt pluribus adductis dictum fuit in *Romana, ſeù Albanen. Pecuniaria 1. Decembris 1702. §. Non obſtat coràm Me*, ità nèc condominus impeditur alienare aliquam rem communem, dummodò non ſit de melioribus, quià per id nullum reſultat præiudicium conſorti, dùm facta poſteà diuiſione, tantumdem, quantum antè alienationem, recepturus eſt, vt vltrà allegatos *Rot. dec. 1229. num. 15. coràm Cocin., & dec. 14. num. 4. poſt Merlin. de legitim.*, libentiùs quando, vt in præſen-
16 ti alienatio ex poſt fuit ratificata, tàm à Bonifacio filio, quàm ab eadem Catharina, quod ſufficit, vt moleſtare non poſſit alienantem, aut eius hæredes, *Crauett. conſ. 192. num. 5. Michelor. de fratr. par. 3. cap. 63. num. 51. Peregrin. deciſ. 90. num. 6. Rot. deciſ. 377. num. 8. par. 13. rec.*

Et ità vtraque Parte informante reſolutum fuit.

Sauo-

Sauonen. Alimentorum, ſeù Cenſurarum.

Veneris 19. Iunii 1705.

ARGVMENTVM.

Mandatis Rotalibus non dicitur quis ſuffi. cientèr paruiſſe per ſolam renunciationem recurſibus habitis ad Iudices Laicos, niſi vlteriùs omnia in priſtinum reponantur.

SVMMARIVM.

1 *Sola renunciatio recurſibus habitis ad Iudices Laicos non ſufficit, vt quis dicatur paruiſſe Mandatis Rotalibus.*

2 *Neque ad hoc ſufficit ſola paſſiua patientia, & verbalis oblatio.*

3 *Adimplementum obligationis debet doceri per actus poſitiuos ad hoc, vt conſtet de ſufficienti paritione.*

4 *Præcipuè quando in Declaratoria demandatur effectiua ſolutio.*

5. *Scientia ſuper Declaratoria eſt ſupponenda per diſputationem dubii, an fuerit ſufficientèr paritum, præcipuè ſi fuit tamnizata à Signatura Iuſtitiæ cum clauſula* Sinè Præiudicio.

6 *Ad hoc vt ſit locus paritioni non ſufficit ſola renunciatio quibuſcumque impedimentis, ſed etiàm requiritur, vt adhibeantur diligentię prò remouendis impedimentis.*

7 *Impedimentum præſumitur factum ab ca parte, quæ habet Intereſſe.*

8 *Sequeſtrum ex quibus factum præſumatur.*

9 *Fides extorta lite pendente, & ſine citatione partis nihil probat.*

DECISIO XCII.

OBienta per Magdalenam Seuizanam & Dominicum Mariam Sardum noua audientia aduerſus binas deciſiones coràm me editas ſub die 12. Ianuarij 1700., & 25. Ianuarij 1704. declarantes, per renunciationes ab eiſdem factas recurſibus habitis ad Iudices Laicos ad effectum obtinendi remotionem ſequeſtrorum de ordine Rotæ appoſitorum ſuper redditibus ſpectantibus ad hæreditatem Alexandri Seuizzani, & à Confratribus Oratorii B. M. V. Annunciatæ Finarii adminiſtratis, non fuiſſe ſufficientèr paritum mandatis Rotalibus, fuerunt ad eorum inſtantiam in hodierna Audientia iterùm ad nouum examen reuocata illarum fundamenta, quæ vti ſolidiſſima in omnibus approbare DD. mei non dubitarunt, perſiſtendo in deciſis.

Iuſtitia ſiquidem reſolutionis reſultauit ex duplici obligatione, quæ etiàm reſidebat penès Sardum, ac Senizanam vigore Exequutorialium Rotalium, ac Sententiæ declaratoriæ, & quibus adhùc non ſatisfecerunt, non impediendi videlicèt exactionem Sambaldo ex bonis hæreditariis Alexandri Senizani, ac etiàm remouendi omne obſtaculum exactioni prædictæ, cum ex ſola iterata renunciatione recurſibus habitis ad Iudices Laicos dici non poſſet ſufficientèr paruiſſe mandatis Rotalibus, niſi vlterius reintegrentur ſequeſtra Rotalia, & reportentur pecuniæ exactæ ad Ban-
1 cum in eo ſtatu, quo anteà reperiebantur, ad effectum, vt mandata Rotalia ſuam obtinere valeant exequutionem cum ſola paſſiua patientia, & verbalis pollicitatio inobedientium non ſufficiat, quandò neceſſe eſt facta, & non
2 verba adhibere, vt in his præciſis terminis firmant *Poſth. de manut. obſeruat. 103. num. 10., & Rot. cor. Zaratt. dec. 117. num. 2. coràm Merlin. dec. 20. num. 3, & ſeq., & dec. 458. ſub num. 3. coràm Celſ. dec. 56. num. 2., & ſeqq. coràm Dunozett. Iun. dec. 580. num. 5. coràm R. P. D. meo Anſald. dec. 51. n. 3. in rec. dec. 303. num. 4., & ſeqq. par. 6. in Cracouien. Bonorum* 8. *Martii* 1697. §. *Nèc iuuit, & ſeq. coràm bo. mem. Vrſino, & in prima dec.* §. *Nàm, & ſeq.*, ſed debet doceri omninò de vtriuſquè obligationis ad-
3 implemento per actus poſitiuos, aliàs apertè dignoſcitur, non conſtare de ſufficienti paritione, vt dixit *Rot. in* dicta *dec. 458. num. 1. coràm Merlin. dec. 3., & dec. 94. vtrobique num. 2. coràm Arguell. dicta dec. 51. ſub num. 3. coràm R. P. D. meo Anſaldo dicta dec. 303. n. 5.*

par.6. dec.92. num.20, & ſeq. par. 17.
recen., *& in Gerunden. Eleemoſina Panis*
ſuper Aggrauatoria 13.*Iunii anni proxi-*
mè præteriti §.*fin. coràm R. P. D. meo*
4 *Priolo.* Fortiùs quando in declaratoria
demandatur effectiua ſolutio, prædicta
enim Sententia modò, quod quæritur, an
fuerit ſufficienter paritum, ſupponi de-
5 bet, præcipuè cum Signatura Iuſtitiæ
illam canonizauerit cum clauſula = *Sinè*
præiudicio.

Non obſtat, quod remotio Sequeſtro-
rum ſequuta non fuerit intuitu Seuiza-
næ, ſed potiùs ad inſtantiam dd. Confra-
trum Oratorii B. V. Annunciatæ Fina-
rij; Quoniàm licèt decretum abolitio-
nis ſequeſtrorum litteralitèr demon-
ſtret, quod Confratres prædicti pro il-
la inſtetiſſent, attamèn non excluditur,
quod Seuizana quoque eidem Inſtan-
tiæ non acceſſerit, imò clarè conuinci-
tur oppoſitum ex eius comparitione, in
qua ipſa petiit remoueri ſequeſtra, &
exequutioni non demandari noſtri Tri-
bunalis mandata quo vſquè de omni-
bus D. Gubernator Mediolani certiora-
tus non fuiſſet, ex cuius commiſſione
cum ſubindè ſequeſtrorum remotio de-
creta fuerit, clarè oſtenditur illam de-
mandatam fuiſſe ad Inſtantiam Seuiza-
næ conſequutiuè ad illius præcedentem
comparitionem, præſertim cum eidem
etiàm concordet ſubſequens exactio
pecuniarum facta ab eodem Banco S.
Ambroſij per Sardum, ac Seuizanum,
& in omnem caſum cum ipſa fuerit cau-
ſa motiua recurrendi ad Iudices Laicos,
ac procurandi impedimentum paritio-
ni ſupradictis mandatis, & exequutoria-
libus Rotalibus, ſatis non eſt ipſam am-
pliſſimè renunciaſſe huiuſmodi impedi-
mentis, ac recurſibus ad effectum, vt
dicatur paruiſſe, ſed ſicut tanquam con-
ſocia cooperata eſt in malum, ità etiàm
cooperari debet in bonum, vt ſcilicèt
præfati Confratres vtiſ Conſocij præuia
reportatione pecuniarum ad Bancum à
6 recurſibus deſiſtant, & Rotalia Iudica-
ta exequutioni demandentur, vt optimè
ratiocinentur *R. P. D. meus Anſaldus in*
annot. ad d. deciſ. 51. *num.* 10., *& Rot.*
*dicta dec.*383. *num.* 7. *coràm Bich. de-*
*ciſ.*446. *num.* 11. *coràm Buratt. dec.*263.
num 5. *apud Poſth. de manut.* aliæque au-
ctoritates relatæ *in prima*, *& in ſecunda*
dec. vtrobique §. *fin.*

Eoque libentius inclinarunt DD. in
prædicta, ex quo reuocatio dd. ſeque-
ſtrorum vnicè rendebat in commodum
eiuſdem Seuizanæ, atquè agebatur de
eius principali Intereſſe, non autèm dd.
Confratrum, qui alioquin ſolutionem
à pio fundatore demandatam euitare
non valebant, vt exitus demonſtrauit,
dùm ex poſt eadem Seuizana in illius
ſequelam exegit prædictas pecunias;
Ideoque ſemper incontrouertibile red-
7 ditur, illam fuiſſe tacitè procuratam, &
affectatam ab eadem Seuizana ad con-
fouendam propriam contumaciam iux-
tà præſumptionem de quà R. P. *D. meus*
*Anſald. dicta annotat. num.*14., *& Rot.*
*d. dec.*163. *ſub num.*3. *apud Poſth. de ma-*
*nut. dec.*335. *num.*4. *cor. Buratt. dec.*383.
*num.*17. *cor. Bich. dec.*49. *num.*5. *coràm*
Celſ., *& dec.* 407. *num.*9. *par.* 4. *tom.*2.
recen.

Nequè obicem facere valent atteſta-
tiones, quæ modo adducuntur ad effe-
ctum oſtendendi, nullum fuiſſe factum
ſequeſtrum ſuper controuerſa pecunia
in Banco Mediolani exiſtente, & ad
pium opus deſtinata; quoniàm vltrà
quod contrarium conuincitur tùm ex
eo quod ſequeſtra fuerunt indiſtinctè
facta ſuper omnibus redditibus ad hæ-
reditatem præfati Alexandri ſpectanti-
bus, tùm ex mandato de conſignando
directo Miniſtris d. Banci, tùm demùm
ex confeſſione tàm ipſiuſmet Seuizanæ
in ſupplici libello Gubernatori Medio-
8 lani porrecto, quam eorumdem Con-
fratrum in comparitione coràm Capi-
taneo Iuſtitiæ Finarii emiſſa, vt latè
oſtenſum fuit in ſecunda *Deciſione* §.
Quià, *& ſeq.* Adhùc tamèn huiuſmodi
atteſtationes attendi non merentur,
cum altera ex eis probet tantummodò
fuiſſe facta ſequeſtra ſuper bonis exi-
ſtentibus in loco Finarii ideò exclude-
re non valet, fuiſſe etiàm facta ſuper
Montibus Banci S. Ambroſij. Altera
verò vti extorta ab aſſ. Miniſtro eiuſ-
9 dem Banci lite pendente, & parte non
cita-

citata, ac etiàm tendens ad commodum præfati Miniſtri, qui non obſtantibus ſequeſtris Rotalibus pecunias Seuizanæ conſignauit nullam fidem facit, & cedere debet tot confeſſionibus, & circumſtantiis contrà ſe militantibus, vt teſtatur *Rot. dec.* 645. *num.* 20. *coràm Bichio dec.* 28. *num.* 27. *deciſ.* 84. *num.* 17., & *dec.* 210. *num.* 10. *coràm Cerro dec.* 244. *num.* 2. *coràm Buratt. dec.* 82. *num.* 15. *par.* 7. *dec.* 146. *num.* 18. *par.* 9., & *deciſ.* 273. *n.* 6. *par.* 19. *rec.*

Et ità vtraquè &c.

Sabinen. Bonorum.

Lunæ 22. *Iunii* 1705.

ARGVMENTVM.

Hæres in integrum reſtitutus aduerſus inconſultò aditam hereditatem tenetur de eſſentia judicij reſtitutorij omnia ad primæuum ſtatum antè aditionem, tàm actiuè, quàm paſſiuè reponere, itaùt reſtitutio proſit tàm petenti, quàm aduerſario.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, qui obtinuit reſtitutionem in integrum aduerſus inconſultò aditam hæreditatem, tenetur omnia in priſtinum reponere.*
2 *Eſt de eſſentia iudicii reſtitutorij omnia in primæuum ſtatum tàm actiuè, quàm paſſiuè reponere, itaùt ea proſit, tàm petenti, quàm aduerſario.*
3 *Nèc non reſtituere etiàm fructus bona fide perceptos.*
4 *Fortiùs ſi conſcius fuerit de ſuo malo iure.*
5 *Abbatiſſa non reputatur integer teſtis fauore ſui Monaſterij.*
6 *Partitæ librorum nihil probant, niſi fuerint formitèr extractæ.*
7 *Fruſtrà allegatur retentio pro credito ac. quiſito de pecuniis debitoris.*
8 *Creditum hæredis, donèc concludentèr non conſtet de quantitate fructuum ab ipſo perceptorum, ratione turbiditatis eſt ineptum ad impediendam immiſſionem fideicommiſſario.*
9 *Nemo præſumitur iactare ſuum.*
10 *Inſtrumentum ceſſionis abſquè alio principali conſtitutionis crediti non probat.*
11 *Simplices fides nullatenùs attenduntur.*
12 *Ad expenſas factas prò tuendis bonis donatis hæres concurrere tenetur pro rata reſeruata in donatione ad effectum teſtandi.*
13 *Ad Salaria famulorum, & expenſas vltimæ infirmitatis tenetur hæres, non donatarius.*
14 *Obligatio Cameralis in donatione appoſita importat hypothecam ſuper omnibus bonis donatis fauore omnium in donatione vocatorum.*
15 *Eiuſque vigore agi poteſt aduerſus quoſcumque tertios poſſeſſores, in quos bona fuerunt etiàm ignorantèr alienata.*

DECISIO XCIII.

Deciſio coràm Me emanata 16. Ianuarii præteriti, in qua decretum fuit, illis de Petriacobis dandam eſſe immiſſionem ad bona fideicommiſſaria Caroli Martiniani, ac Lauræ Neapolionæ Coniugum, ac non conſtitiſſe de legitima redditione rationis fructuum perceptorum ex prædictis bonis à Monaſterio S. Claræ Arcis Antiquæ, confirmationis robur obtinuit in hodierna propoſitione, & quidem ex eiſdem fundamentis.

Certum namque eſt, Monaſterium fuiſſe hæredem Lauræ Neapolionæ, quæ in contractu Donationis inſimul cum Viro poſt obitum Cæciliæ Beger, ac filij conſtituerat fideicommiſſum ad fauorem illorum de Petriacobis, quo fit, vt purificata conditione vocationis non valeat impedire immiſſionem ex motiuo retentionis pro proprijs creditis, niſi etiàm reddat rationem fructuum ab initio perceptorum ex bonis hæreditarijs, cùm indubitatum ſit, hæredem, qui
1 obtinuit reſtitutionem in integrum aduerſùs inconſultam aditam hæreditatem, teneri reponere omnia in priſtinum, vt vltrà allegatos in Deciſione, quæ renidetur §. *Aditum reſtitutioni* clarè firmat etiàm *Text. in l. ait Prætor* §. *Non ſolùm ff. de minor. Tranchedin. conſult.* 38. *num.* 19. *tom.* 1. *Rota in Rà.*

uennaten. Euictionis 22.*Iunii* 1693.§.*Et hoc procedit coràm R P.D. meo Priolo*, quod ſi etiàm ſit inſpicienda ratio differentiæ à citatis caſibus, in quibus fructus bona fide perceptos non tenetur reſtituere hæres grauatus, de quo *Vrceol. conſult.* 10.*num* 627.*Salgad. labyr. Credit.par.*2.*quæſt.*1. *num.* 58. *Rot. deciſ.*521. *num.* 9., *& ſeqq. par.* 14. *rec.*, *& dec.* 267. *num.* 26., *& ſeqq. par.* 17. ea eſt patentiſſima, cum in caſu de quo agimus, obligatio reſtitutionis proueniat ex ipſa eſſentia Iudicij reſtitutorij,
2 ratione cuius reponi debent omnia in primæuo ſtatu antè aditionem tàm actiuè, quàm paſſiuè, itaùt ea proſit tàm petenti, quàm aduerſario *Barboſ. in l. vnica num.* 1. *C. de recept.* aliique in præterita allegati, & per conſequens reſtitui debent etiàm fructus bona fide percepti, ad effectum vt vtrinque ſit æqualitèr operatiua reſtitutio, vt in
3 puncto *Odd. de reſt. in integ. quæſt.* 45. *art.*2.*num.*21., *&* 22. cæterique adducti in §.*Neque neceſſe* præteritę meæ Deciſionis, quod potiori iure admitti debet in præſenti, in quo Moniales non ſunt totalitèr immunes à ſcientia donationis, ſaltèm proptèr litem diù agita-
4 tam, in qua fuit ipſius donationis Inſtrumentum in actis exhibitum, ac productum, nèc non etiàm proptèr reſtitutionem in integrum aduersùs inconſultò aditam hæreditatem non niſi de recenti obtentam.

Deſcendendo ad eredita, èx quorum fructibus prætendebat Monaſterium compenſare illos perceptos ex bonis hæreditarijs, integris in reliquis remanentibus Capitalibus, pro obtinenda retentione oppoſuit, primò, ex Capitalibus fideicommiſſarijs detrahenda eſſe ſcuta 500. vnà cum fructibus, quæ Donantes ſibi reſeruauerunt ad effectum teſtandi, & vlteriùs alia ſcuta 560. ſoluta Cæciliæ Beger pro reſiduo ſortis Cenſus vſque, & de anno 1687., prætereà ſcuta 50. in extinctionem Cenſus ſimilis ſummæ PP. Sancti Franciſci Tarani, ſcuta 116. ſoluta ab Emptoribus bonorum vltrà æſtimationem intuitu Monaſterii, ſcuta 36. prò emptione tertiæ partis Molendini, & ſcuta 12., quæ Monaſterium habebat hypothecata ſuper quodam Horto vendito, itaùt his detractis ex Capitali hęreditario ſcutorum 1788., cum non remaneat Capitale fructiferum, niſi ſcut. 583. 40. pro his nequè concedi poſſit immiſſio, cum obſtet compenſatio cum expenſis litis agitatæ tàm coram A.C., quàm in Rota ad commodum fideicommiſſi, quæ conſtituunt ſcuta 395. 50. ac cum ſcutis 13. ſolutis pro ſalario famularum Caroli, & Lauræ, ac pro huius funere, ac vltima infirmitate, omnibus tamèn libratis viſa ſunt non obſtare Petriaco. bis, pro quo aſſequendo DD. conſiderarunt, Capitalè hæreditarium non eſſe ſtabiliendum in ſcutis 1788., ſed in ſcutis 1838. proùt firmauit Peritus: Hoc autem poſito non videtur reddita perfecta ratio fructuum perceptorum.

Si enim attendamus tempus aditionis, vſque ad illud ſequutę venditionis bonorum, prætenditur, ea non reddidiſſe, niſi ſcuta 169., ſed cum de hoc
5 non deponat, niſi Abbatiſſa ad perpetuam, & quod magis eſt, de re ſequuta à 30. annis, non reputatur integræ fidei propter intereſſe Monaſterij *Rota in Romana Immiſſionis* 30.*Iunii* 1704.§.*Pro concludenti coràm Me*: Et quamuis ipſa referat deſumpſiſſe partitas ex libris,
6 nihilominùs cum illæ non fuerint extractæ formitèr nullum conſtituunt gradum probationis ad *Text. in cap. final. de fid. Inſtr.Gratian. diſcept.*859. *num.*3. *Scacc. de Iudic. lib.*2. *cap.* 11. *num.* 629. *Rota in Pampilonen. Beneficii, ſeù Portionis de Leida* 25. *Martii* 1703. §. *Verùm cor.R.P. D. meo Omanna*.

Ex quo ſequitur, vt etiàmsì prætendatur, portionem reſeruatam ad effectum teſtandi peperiſſe fructus, non poſſit prætendi retentio pro aſs. cenſibus: Quotieſcumque enim non apparet reddita præfata ratio illorum perceptorum ex capitalibus reſtituendis, incompetens redditur retentio, præcipuè quando de tempore extinctionis Monaſterium iam retinebat bona, ac perce-
7 perat fructus in ingenti quantitate *Bartol. in l. Modeſtinus ſub num.* 4. *ff. de ſolut.*

lut. Adden. ad Gregor. dec.75. num. 3. in
ſine Rota cor. Bieb. dec.66. num. 28., &
dec.669. num.13., & 14. par.18.recen-
tiorum.

Nèc opponatur tàm Ceciliam, quàm
PP. Sancti Franciſci ceſſiſſe Monialibus
etiàm fructus, vſquè tunc decurſos, &
ſic quod compenſatio cum ijſdem prin.
cipalitèr fieri debeat, quià, quidquid
ſit, an in Iudicio reſtitutionis in inte.
grum peti poſſint fructus in concordia
8 Monialibus condonati, ſemper vrget,
quod donèc, & quouſquè per perſpi.
cuas probationes non conſtet de quan.
titate fructuum perceptorum ſemper
prædictum creditum ratione turbidita.
tis ſit ineptum ad impediendam immiſ.
ſionem *Rota cor. Celſ. dec.167. num.6.,*
& dec. 349. num.10. cor. Peutinger., &
dec.391. num. 6., & dec. 411. num. 27.
par.5.rec., & in Peruſina Immiſſionis 10.
Aprilis 1693. *§. final.* confirmat.*prima*
Iulii eiuſdem anni §. Nèc liquida coràm
R.P.D. meo Muto.

Senta verò 116. quæ in venditione
bonorum vltroneè fuerunt ſoluta ab
Emptoribus non poſſunt adſcribi ad
creditum Monialium; Cum enim illa
data fuerint occaſione emptionis, præ.
ſumuntur data intuito rerum empta.
rum, & habito reſpectu ad earum valo.
9 rem, cum aliàs nemo præſumatur iacta.
re ſuum, iuxtà regulam, de qua *Text.in*
l. cum de indebito ff. de probat., nèc mi.
nus ſubſiſtit partita ſc.26.60. ſuper ter.
tia parte Molendini ceſſa à PP. Sancti
Franciſci cum de illa non conſtet niſi ex
10 Inſtrumento ceſſionis, quod abſquè alio
principali conſtitutionis crediti non
probat *Rot. dec.536.num.2., & dec.*405.
*num.*17.*par.*10.*rec.*quod procedit etiàm
reſpectu partitæ ſc.12.ſuper horto, quæ
11 non probatur niſi per ſimplices fides
nullo pacto attendendas iuxtà *dec.*115.
*num.*30., *& dec.391. cor. Priolo*, cum
alijs vulgat.

Expenſæ demùm factæ prò defenden.
dis bonis donatis patiuntur eandem ex.
ceptionem illiquiditatis, cum Monaſte.
rium ad illas etiàm concurrere debeat
12 pro rata reſeruata in donatione ad ef.
fectum teſtandi, & quam conſequi de.
bet ex bonis donatis. Cæteræ demùm
expenſæ prò ſalarijs famularum, ac vl.
timæ Infirmitatis Lauræ iniuſtè prætcn.
duntur à Donatarijs, ſed perſolui de.
bent à Monialibus, quæ ſucceſſerunt in
quantitate reſeruata ad effectum teſtan.
di eum reſpectu eiuſdem gerant figu.
13 ram hæredis *Card. De Luc. de donat.*
diſcurſ.46. num. 2., Cirocc. diſc. 45.
numer. 81. Coſta de remed. ſubſid. re-
med.108. num. 11. Salgad. Labyr. Cred.
par. 12. cap. 12. num. 62. Vrceol. con-
ſult.16. n.36.

Non obſtat, quod cum venditio ſe.
quuta fuerit bona fide præcedente li-
centia Sac. Congregationis, ac pretium
inueſtitum in locia Montium, Immiſſio
ſaltem non poſſit elargiri niſi ad loca
Montium, non autèm ad bona à tertiis
poſſeſſoribus empta, quià eum pro ob-
ſeruantia donationis appoſita fuerit
obligatio Cameralis, quæ præſefert hy.
potecam ſuper omnibus bonis donatis
14 *Rot. poſt Zacch.de Oblig Camer.dec.194.*
n. 14., & deciſ.40. num. 15. par. 9., &
dec. 323. num.1. par.12., & in Peruſina
Immiſſionis 27. Februarii 1692. §. Cui
quidem cor. bo. mem. Vrſino, & quidem
etiàm ad fauorem omnium ſucceſſiuè
15 vocatorum *Rot.dec.285.num.9., & 10.*
par.6., & d. dec.40. num.19. par.9., &
dec.280.n.2., & 3.par.13.rec. agi poteſt
aduerſus quoſcumque tertios poſſeſ.
ſores, in quos bona fuerunt etiàm igno.
rantèr alienata *Card. de Luc. de donat.*
diſc. 65. n.2., & 3. Rot. cor. Millin. de-
ciſ. 200. n. 6., & ſeqq., & coràm Peu-
tinger. deciſ. 178. num. 15. poſt Zacch.
de oblig. Camer. deciſ.194. à numer. 14.
ad 16., & deciſ. 308. num. 2., & 3.
par.10. rec.

Et ità vtraque Parte informante re-
ſolutum fuit.

Digitized by Google

Maceraten. Cappellaniæ.

Veneris 26. Iunij 1705.

ARGVMENTVM.

Originatiæ ciuilitatis retentio, ſeù derelictio ex quibus præſumatur, latiſſimè diſcutitur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatoris diſpoſitio exequutioni demandari debet.*
2 *Dos ſuccedens loco legitimę reiitit quodcumque onus.*
3 *Quando Statutum incipit ab excluſione, dos non ſuccedit loco legitimo.*
4 *Et grauari poteſt à Parentibus onere fideicommiſſi.*
5 *Quando verò incipit à dotatione, dos ſuccedit loco legitima.*
6 *Domicilium ad effectum regulandi ſucceſſionem cum eius Statuto præſumitur contractum ex diuturna habitatione.*
7 *Ex receptione in numerum Conſiliariorum, ac Ciuium.*
8 *Ex ductione Vxoris.*
9 *Ex acquiſitione bonorum.*
10 *Ex retentione Familiæ, ac Domus.*
11 *Ex collocatione filiarum in Matrimonium.*
12 *Ex quo quis ſe denominauit de loco domicilii.*
13 *Conſeruatio ciuilitatis originis ad effectum ſubiectionis Statuto Patrię præſumitur, ex quo quis in Teſtamento ſe de loco originis enunciauit.*
14 *Ex retentione in eo bonorum, & domus inſtructa vſque ad obitum.*
15 *Ex ordinatione particularis fideicommiſſi ſuper bonis poſſeſſis in Patria, & legatorum fauore piorum locorum eiuſdem.*
16 *Contrariæ authoritates declarantur.*
17 *Occaſionalis habitatio ad effectum exercendi munus Procuratoris, aut Aduocati in Ciuitate finitima abſque translatione omnium bonorum non vrget ad præſumendam domicilii acquiſitionem.*
18 *Pater filiæ dotem relinquens titulo inſtitutionis, & legitimę, receſſiſſe præſumitur à Statuto domicilij fœminas à legitima excludente, & ſe conformaſſe Statuto originis dotem loco legitimę conſtituenti.*
19 *Fideicommiſſum, tanquam odioſum, non venit præſupponendum.*
20 *Dos Sorori omnibus bonis renuncianti data cenſetur in proemium renunciationis, at effecta aduentitia, & liberè tranſitoria in dominium dotatæ.*
21 *Proteſtatio contraria facto non attendenda.*
22 *Subſequentes actus contrahentium intentionem exhibent.*
23 *Hæres beneficiatus deducere valet omnes actiones ſibi ex propria perſona competentes.*
24 *Inuentarium confectum quatuor menſibus poſt aditam hæreditatem eſt nullum.*
25 *Non ſuffragatur hæredi rationem non reddenti.*
26 *In dubio præualet, Statutum originis.*
27 *Et fauor cauſæ pię.*
28 *Vbi Teſtator ſe vniformauit patrio Statuto, iuxtà iſtud regulanda ſunt bona, etiam extra ſtatuentium territorium exiſtentia.*

DECISIO XCIV.

MElchior Galeottus natus in Terra Amandulę condidit Teſtamentum de anno 1618., in quo ſcripſit hæredibus Mario, ac aliis filiis maſculis, fœminis Iure legati, ac titulo Inſtitutionis in cauſam dotium reliquit ſcuta 2000. prò qualibet, etiam cum facultate illas augendi per filios maſculos, ac vlteriùs, quoties ſinè filiis obijſſent grauauit d. dotem onere Fideicommiſſi fauore filiorum maſculorum; Conſtantia vna ex filiabus nupta fuit Fabio Orerio per Marium fratrem, ac Patris hæredem cum dote ſc.3000. computatis etiam dd. ſc.2000. in Teſtamento paterno relictis, ac cum expreſſione in Capitulis Matrimonialibus prædictam dotem conſtitutam fuiſſe pro omni, ac toto eo, quod mulier prætendere potuiſſet, tam ex bonis paternis, quam maternis.

De-

Deceſſit Conſtantia ſinè filiis, reli-
cto herede vſufructuario Fabio marito,
ac poſt eius obitum cum parte dotis
ſc.1400. mandauit erigi Cappellaniam
in Cathedrali Maceratæ de Iurepatro-
natus familiæ Galeottæ, hæredem ve-
ro vniuerſalem inſtituit Thomam ex d.
Mario fratre nepotem, qui permiſit,
nedùm Fabium maritū gaudere medie-
tate dotis, qua vigore Statuti Maceratæ
fuerat ſuperlucratus; verùm etiam
poſt illius obitum obtinuit mandatum
contrà eius bona hæreditaria eiuſdem
filii, fuerunt ex eis extracta ſcuta 1300.
depoſitata ad effectum erigendi Cap-
pellaniam, prout de anno 1685. idem
Thomas erigi curauit in tot bonis ſta-
bilibus per eum aſſignatis valoris ſcut.
1400. proteſtando tamèn de Fideicom-
miſſo per Melchiorrem ordinato, ere-
ctio prædicta habuit per plures annos
effectum mediante celebratione miſſa-
rum. Verùm prætendentibus Canoni-
co Ioſepho Franciſco, ac aliis fratri-
bus de Galeottis nullitatem erectionis,
dubitaui, *an erectio Cappellaniæ ſu-
ſtineatur, vel potius ad bona, de qui-
bus agitur ſit danda, vel deneganda
Immiſſio*, & erectionem ſuſtineri fuit
declaratum.

Illa namquè fuit facta de bonis Con-
ſtantiæ iuxtà præceptum ab eadem io-
1 iunctum in vltima diſpoſitione, qua
deceſſit, proindèquè exequtioni omni
iure demandanda videtur ad *Text. in l.
in Conditionibus* 19. *ff. de condit., &
demonſtrat. l. cum quæſtio* 23. *C. de legat.
Rub. de Teſtam. cap.*86. *num.*55. *Rot. co-
ram Otthobon. dec.*254. *num.*1., *& dec.*
530. *num.*1. *part.*19. *recen., & in Ro-
mana ſeù Ianuen. Legati* 1. *Iulii* 1652.
§. 1. *coram Veroſpio.*

Nec ſubſiſtentiam relicti infringit
fideicommiſſum paternum in caſu de-
ceſſus filiarum ſinè filiis, vt euenit,
2 quià cum attento Statuto originario
Fideicommittentis, dos ſuccedat loco
legitimæ, reiicit quodcunque onus,
nec grauari poteſt vinculo fideicom-
miſſi ad *Textum in l. quoniam in priori-
bus C. de Inoffic. Teſtam. Rot. poſt Modern.
ad Stat. Vrb. dec.*78. *num.*13. *&* 14., *&
coram Celſ. dec.*12. *num.*28., *& dec.*417.
*num.*13. *coram Priol., & dec.*49. *num.*
13. *part.*18. *recen.* Et quamuis contra-
rium diſponat Statutum Maceratæ,
quod tanquam incipiens ab excluſio-
3 ne, & ſic Mulieres, veluti extra-
neas conſiderans, dotem loco legiti-
mæ non ſubrogat iuxtà originariam
doctrinam *Caſtrenſ. in l. Titio Genero ſub
num.*8. *ff. de condit., & demonſtr.*,
quàm in præciſis terminis huius Statu-
ti ſequuntur *Poſth. dicta reſol.*67. *num.*
135. *Thomat. dec.*203. *num.*16. *&* 17.,
& generaliter *Merlin. de legitim. lib.* 1.
*tit.*4. *quæſt.*30. *num.* 30. *& lib.* 3. *tit.*1.
*quæſt.*8. *num.*12. *Card. de Luc. de legit.
diſc.*1. *num.*4. *Morott. reſp.*23. *num.*2.
Rot. *in Ceſenaten. Dotis ſuper fructibus.*
26. *Iunii* 1693. §. *Quod autem coram
R. P. D. meo Muto, & in Vrbinaten. hæ-
reditatis* 9. *Iunii* 1704. §. *Potiſſimè coram
R. P. D. meo Anſaldo*, præſtatque Pa-
4 rentibus facultatem ſuper dd. dotibus
onus fideicommiſſi adiciiendi *Caſtrenſ.
conſ.*39. *lib.*1. *num.*1. *Altograd. conſ.*18.
*per tot. lib.*2. *Card. de Luc. de dot. diſc.*
155. *num.*12. Rot. *poſt Michalor. de
fratr. dec* 12. *num.*2. *& poſt Merlin. de
Legitim. dec.*114. *num.*1., *& dec.*197.
*num.*3. Nihilominus in conflictu prędi-
ctorum Statutorum in dubio viſum fuit
pręualere illud Amandulę originarium,
5 quod tanquam incipiens à dotatione,
vt videre eſt penes *Card. de Luc. de ſuc-
ceſſ. ſtat. part.*3. dotem loco legitimæ
conſtituit *Bald. conſ.*69. *n.*6. *lib.* 2. *&
conſ.*426. *lib.*3. *Cirocc. diſcept.*33. *num.*
28 Rot. *poſt Merlin. de legitim. dec.*106.
num. 3. *eo ſeq., & coram Coccin. dec.*
1258. *nu.*1. *& ſeq., & coram Gregor.
dec.*565. *num.*4.

Etſi enim pro contrario ſtabiliendo
deductum fuerit, Melchiorrem fuiſſe
Incolam Maceratæ à 30. annis, ac inter
Conſiliarios adſcriptum, ibique Vxo-
rem duxiſſe, ac reſtitutionem dotis ad
formam Statuti Maceratæ promiſiſſe,
ac prætereà filiam ibidem in Matrimo-
nium collocaſſe, ſe nominando pluries
6 Maceratenſem, quod pro attendendo
Statuto domicilii, loquendo de lon-
gęua habitatione firmant *Roland. con-
ſil.*79.

ſil. 79. n.51. lib.3.Surd. conſ.371. num.
47. Adden. ad Gregor. dec.279. num.26.
Rot. dec.94. nu.2. poſt Modern. ad Stat.
Vrb., *& in Burgen. Beneficii 15. Iunii*
1703. §. Hæc autem coram R. P. D. meo
Priolo, & de receptione in numerum
7 Conſiliorum, ac Ciuium *Pen. in eius*
vot. poſt Fenzon. ad Statut. Vrb. cap. 41.
num.18. Rot. in dicta Burgen. Beneficii
15. Iunii 1703. §. Hæc autem coram R.
P. D. meo Priolo. De contractu verò
8 matrimonii in loco domicilii *Alciat.*
conſ.719. num.5. Menoch. de arbitrar.
conſ.86. num.28. Rot. dec.137. num.7.
part.5., *& in Romana ſeù Ianuen. Tre-*
bellianica pendẽt Modern ad Statut. Vrb.
dec. 6. num. 4. & dec.7. num.14. De
9 acquiſitione bonorum *Cyriac. contr.*
448. num.52. Faiard. allegat. fiſcal.16.
num. 65. Rot. coram Comitulo dec. 165.
num.6. & dec.94. num.12. poſt Modern.
ad Statut. Vrb. De retentione familiç,
10 ac domus *Surd.conſ. 483. num.13. di-*
cta dec 94. num.15. & 16. poſt Modern.
11 *ad Statut. Vrb.*, & tandem de collo-
catione filiarum in Matrimonium *Rot.*
dec.172. ſub num.7. part.8. recen. Et de
12 nuncupatione, per quam quis ſe deno-
minat de aliquo loco *Rot. dec.866. nu.*
15. coram Merlin., *& dec.743. num.6.*
coram Dunozet. Iun., *& in Burgen.*
Beneficii ſeù Porticuis de Gradella 12.
Februarii 1702. §. Quarto coram R. P.
D. meo Anſaldo.

Quia his nihilominus non aduerſan-
tibus; DD. robuſtiora viſa ſunt argu-
menta adducta ad effectum probandi,
in conditione Teſtamenti animum Mel-
chiorria fuiſſe ſemper verſum ad eius
originem, ac patrium Statutum: Et
primò ſeſe obtulit intitulatio præmiſſa
13 in eodem Teſtamento, in quo Mel-
chior ſe de Amandula appellauit, ex
quo dignoſcitur ſemper retinuiſſe ori-
ginarium domicilium *Rota in Nepeſina*
Legitima 22. Iunii 1697. §. Nec etiam
poſſeſſio coram R. P. D. meo Muto, *& in*
Romana Cenſus 9. Iunii 1702. §. Secun-
14 *dò ex origine coram me*; Secundò acce-
dit, Teſtatorem ſemper in loco Ori-
ginis nedùm bona retinuiſſe, ſed etiam
domum inſtructam vſque ad obitum,
quod prò conſeruatione Ciuilitatis ori-
ginis, & ſubiectione Statuto Patriæ
conſiderant *Rum. conſ.59. nu. 7. Manſ.*
conſult.60. num.30. Maſcard. de probat.
concl.535. num.2. Rot. dec. 473. num.3.
part.3. recen., *& in citata Nepeſina Le-*
gitima §. Nec etiam poſſeſſio; Et, quod
15 magis ſtringit, eſt, Teſtatorem feciſſe
particulare fideicommiſſum ſuper do-
mo, & quibuſdam bonis Amandulæ
exiſtentibus, ac quædam Legata fauo-
re locorum piorum eiuſdem Loci, ac
deficiente eius Linea maſculina, de-
mandauit medietatem ſuorum bono-
rum deuolui ad proprium Altare in Ec-
cleſia S. Franciſci, & ad Moniales eiuſ-
dem Terræ; ex hoc enim euidens
oritur intelligentia, ſemper in Teſta-
tore reſidiſſe amorem ergà propriam
originem, nec vnquam illi in animo
fuiſſe eam deſerere *gloſſ. in l.Ciues verſ.*
quid ſi ſimul C. de Incol. lib.10., *Cephal.*
conſ 451. num.125. & 129. lib.4. Me-
noch. conſ. 329. num. 37. Rot. dec. 364.
num.5. part.5. recen.

Nec obſtant auctoritates in contra-
rium adductæ; Nam illæ procedunt,
16 quandò in longinquam Ciuitatem
quis tranſtulit bona, & domicilium,
vxorem ducendo, & emittendo alios
actus, ex quibus eruitur derelictio ori-
ginarii domicilii, vt erat caſus *dec. 6.*
& 7. poſt Modern. ad Stat. Vrb.; Secùs
verò eſt, quando acquiſitio noui do-
17 micilii fuit merè occaſionalia ad effe-
ctum exercendi munus Curialis, & Ci-
uitas domiciliaris erat ſita in diſtrictu
Loci originis, cum tunc, non proba-
ta tranſlatione omnium bonorum in
locum domicilii, itaut reſultet animus
penè alienus ab origine, quæ verè ha-
bita fuerit pro derelicta, ſemper cen-
ſetur retenta Ciuilitas originaria, vt
de habitatione occaſione exercitii
muneris Curialis, ac Aduocati firmant
Pariſ. conſ. 53. num. 91. & 92. Manſ.
conſult. 60. num.15., *Menoch. conſ.229.*
num.15. & 16.. Et diſcriminando exte-
rum, qui è longinquis habitationem
nouam procurat, animumque delibe-
ratum oſtendit perpetuò ibi manendi,
ac diſtrictualem, qui non tranſportatis
bo-

Digitized by Google

bonis, nec antiqua domo derelicta
nouos ſigit lares in Ciuitate finitima
*R. P. D. Anſald. de commerc., & mer-
cat. diſc. 10. n. 18. Rot. dec. 572. nu. 11.
coram Bich.*

Nec paritèr refert, Melchiorrem,
grauando filium in dote, oſtendiſſe
animum ſe conformandi Statuto Mace-
ratæ, quod tale onus permittit. Si-
quidem contrarium euincitur, ex quo
Teſtator dotem reliquit titulo inſtitu-
18 tionis, & legitimæ. Ideoquè cum
Statutum Maceratæ fęminas tanquam
extraneas conſideret à legitima exclu-
dendo, dicendum eſt, per talem agni-
tionem filiarum in ſuas ſe voluiſſe po-
tius conformare Statuto Amandulæ
nullumque potuiſſe adiicere onus Fi-
deicommiſſi ſuper eadem dote *Rot. dec.
166. n. 22. & ſeqq. part. 17. & dec. 49.
n. 1. & ſeqq. part. 18. recen.*

Ex actibus tamèn ſubſequutis magis
oſtenditur aſſumpti veritas, ac in Te-
ſtatore pro indubitato preſupponi de-
buiſſe animum ſe conformandi Patrio
Statuto: quippè Marius frater dotauit
ſororem in ſcutis 3000. poſt obitum
Patris abſque vllo onere reuerſionis,
ſeù Fideicommiſſi, quod non ex alio
motiuo eueniſſe dicendum eſt, quàm ex
quo per Fideicommiſſum non potuerit
ſupèr imponi, cum aliàs tanquàm
19 odioſum non veniat pręſupponendum
*Fuſor. conſ. 42. num. 32. Card. de Luc.
de Fideic. diſc. 91. num. 24., & diſc. 242.
poſt nu. 8. Rot. coram Otthobon. dec. 225.
num. vltimo, & coram Peutinger. dec.
258 num. 17., & coram Celſ. dec. 145.
in fin.*, fortiùs eum frater exegerit à
Sorore renunciationem cuicunque ſuc-
ceſſioni futuræ, ac omnibus Iuribus,
tàm ſupèr hęreditate paterna, quàm
materna, ad quam fęmina erat vocata
in defectum maſculorum, ex quo af-
fertur præſumptio, vt, etiamſi adfuiſ-
ſet Fideicommiſſum validè conſtitu-
tum ſuper dote, fuerit à paterna vo-
luntate receſſum, & in prœmium per-
20 ſpicuæ renunciationis dos aduentitia
effecta fuerit, & liberè tranſitoria in
dotatæ dominium, *Paſchal. de virib.
patria poteſt. part. 2. cap. 6. num. 11. Ho-
diern. contr. 34. num. 7. de Marin. reſol.
Iur. lib. 2. cap. 167. num. 11. Card. de
Luc. de dot. diſc. 71. num. 7., & diſc. 90.
num. 9. Rot. coram Amat. Dunozett. dec.
267. num. 2. & ſeq. & dec. 528. num. 23,
& dec. 391. n. 24. part. 17., & dec. 614.
n. 9. part. 18.*

Quod apprimè confirmatur ex diſpo-
ſitione, tanquàm de bonis liberis facta à
Muliere in erectione Cappellaniæ pe-
racta ab eodem Nepote, qui licèt fue-
rit proteſtatus de iuribus Fideicom-
miſſi, attamèn talis proteſtatio vide-
tur contraria facto, ac in nihilo atten-
21 denda, præcipuè cùm reſiduum bo-
norum dotalium ex ſuperlucratis à Vi-
ro fuerit perceptum à Thoma titulo
hæreditario Conſtantiæ; Vndè negari
non poteſt, quin ex tot ſucceſſiuis acti-
22 bus, inter quos ſingularis eſt etiam il-
le permiſſionis vſusfructus ad fauorem
Viri, donec vixit, quod repugnabat
pacto reuerſiuo, negari inquam non
poteſt, quin inducta fuiſſet interpreta-
tio pro libera ſtipulatione contractus
dotalis *Gratian. diſcept. 825. num. 4.,
Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 8. num. 36.,
Rocc. diſput. Iur. cap. 67. num. 6., Rota
coram Bich dec. 464. num. 19., & dec.
380. num. 6. part. 17., & dec. 416. n. 4.
part. 19. recen.*

Non obſtat, Thomam fuiſſe hære-
23 dem beneficiatum Conſtantiæ, ac ob
id eius hæredes poſſe deducere omnes
actiones illi competentes ex Auito Fi-
deicommiſſo ad *Text. in l. fin. §. Etſi
præfatam C. de Iur. deliber. Rot. dec. 16.
num 3. part. 16., & in Romana Cenſus
28. Iunii 1701. §. Minuſquè coram R.
P. D. dell'Olmo*; quoniam, vltrà defe-
ctum legitimi Inuentarii, quod ſolum-
24 modo confectum fuit poſt quatuor
menſes a die aditæ hæreditatis contrà
*Text. in l. fin. §. Sin autem dubium &
§. Sin verò poſtquam C. de Iur. deliber.
Rot. dec. 407. num. 8. coram Priol.*, Con-
currit etiam omiſſio redditionis ratio-
25 nis, qua ſtante eſt præcluſa omnis via
impediẽdi exequutionem contentorum
in Teſtamento, ſaltem iuxtà vires hæ-

reditarias *Card. de Luc. de dot. diſc.24. num.16.,* & *18.,* & *de Credit. diſc.37. num.7.,* & *8. Rot. dec.348. num.5. coram Priol.,* & *dec. 138. num.13.,* & *277. poſt num.3. coram Emerix Iun.,* & *dec.998. n.4. coram Dunoz. Iun.,* & *dec. 224. n.5. part.18. recen.*

Quæ faciliùs attendenda ſunt, ex quo verſamur in ſuſtinenda erectione operis pii pro ſuffragio animæ, quo caſu, etiamſi res pateretur aliquam dubietatem, ſiue in validitate Fideicommiſſi iniuncti à Teſtatore, habito reſpectu ad Statutum habitationis, vel originis, ſiuè in acceptatione hæreditatis, ac oneris à Conſtantia demandati, ſemper capienda eſſet fauorabilis interpretatio pro reiectione oneris,
26 attento Statuto originis, quod ſubrogat dotem loco legitimæ, & quod in ancipiti ſemper eſt attendendum ad *Text. in l. libertas* §. *Præſcriptio verſ. cùm ſimul agitur C. ad Municipal.* & *origin. lib.10. Soccin. ſen. conſ.288. num.4. Menoch. conſ.329. num.37. Donad. conſult. 47. num.9. Rota coram Duran. dec. 31. num 12.,* & in ſuperius citata *Nepeſina legitimæ 21. Iunii 1693.* §. *Prætereà coram R. P. D. meo Muto*, vel habito reſpectu ad dubietatem etiam acceptationis ſuper iniuncti oneris, etiam præciſa non redditione rationis bonorum hæreditariorum, attento ſolo fauore Religionis, pro quo in dubio eſt
27 pronunciandum ad *Text. in l. ſunt Perſon. ff. de Relig.,* & *ſumpt. funer. Manſ. conſult. 17. n.33. Rot. dec. 680. nu. 10. coram Cerr.*

Ex quibus ſuperfluum fuiſſet aſſumere diſputationem ſuper quantitate bonorum exiſten. in Territorio Amandulæ ad effectum inſpiciendi, an diſpoſitio extendatur ad bona in alienis poſita, arguendo, quod dùm Statutum Amandulæ reducit legitimam filiorum ad ſextam partem, quantitas eſſet quid minimum, ſpectato valore bonorum in ſc. 1100. ac numero filiorum; quià, vltrà quod prædictus valor comprehendit ſolùm domum, ac vnum Prædium, quandò bona ſita in dicto Territorio ſunt duodecim prędia, ceſſat nihilominus difficultas animaduertendo, quod prò firmando prędicto ſtatu, habendo etiam eſt ratio bonorum alibi exiſtentium, quę indubiè excederet ſummam in dotem aſſignatam, cum poſita vniformitate Teſtatoris patrlo
28 Statuto, iuxtà illud regulanda ſint bona etiam alibi exiſtentia *Rota in Romana, ſeù Sauonen. Succeſſionis 4. Decembris 1699.* §. *Altera reſponſio coram R. P. D. meo Lancetta.*

Et ità vtraque &c.

Romana, ſeu Suttina Mobilium.

Ven. 3. Iulii 1705.

ARGVMENTVM.

Mobilia aſſignata à Viro Vxori in ſatisfactionem crediti præexiſtentis ex cauſa parapherni vulgo *per le ſpille* ſi fuerint à Creditoribus occupata, in generali concurſu ſunt Vxori reſtituenda, ceſſante ſuſpicione colluſionis.

SVMMARIVM.

1 *Dominium transfertur datione in ſolutum.*
2 *Reſtitutio debetur cuilibet dominium habenti.*
3 *Inuentarium probat identitatem.*
4 *Et qualibet deſcriptio.*
5 *Obligatio de praſtando parapherno eſt valida.*
6 *Pro parapherno poteſt in ſubſidium obtineri ſatisfactio ex bonis Fideicommiſſariis.*
7 *Mandatum poteſt relaxari data præexiſtentia crediti.*
8 *Colluſionis ſuſpicio ceſſat, praexiſtente vero debito.*
9 *Debitor obaratus non poteſt in ſolutum dare.*
10 *Debitum parapherni præſumitur ſolutum poſt lapſum 12. annorum, & acquieſcentiam vxoris incedentis cum debito ornatu.*
11 *Paraphernum iudicatur promiſſũ ad effectum alleuiandi viros ab exiguis expen-*

Digitized by Google

penſis pro uxorum manutentionè neceſſariis.

12 *Debitor ut ſit decoctus requiritur, quod praeceſſerit Iudicis Sententia, ſeu fori, ac bonorum ceſsio.*

13 *Decoctus, ut impediatur contrahere, & in ſolutum dare, talis debet eſſe declaratus de tempore contractus.*

14 *Solutio parapherni non praeſumitur ex lapsu temporis, niſi ultrà acquieſcientiam, & ſplendidum tractatum uxoris, vir affluat diuitiis, & uxor portionem bonorum adminiſtret.*

15 *Suſpicio colluſionis euaneſcit, ſi redditus valdè tenues debitoris debitum veriſimile oſtendunt.*

DECISIO XCV.

IN Capitulis Matrimonialibus initis, & ad publicum Inſtrumentum redactis uſque de anno 1675., quo fuit contractum Matrimonium inter D. Marchioniſſam Alexandram Milliuam, ac D. Marchionem Marcellum Mutum, inter cætera conuentum fuit, ut iſte perſolueret teneretur Vxori ſcut. 100. annua pro parapherno, ſeu, ut vulgò dicitur, *per le ſpille.* Cum autem moroſus fuiſſet in perſoluendo prædictum debitum à tempore contracti matrimonii ad annum 1687. urgente Vxore pro ſatisfactione, fuerunt illi à Viro in computum debiti ſcutorum 1200. data in ſolutum quædam Animalia pro ſcut. 200., ac omnia mobilia exiſtentia in Palatio Ciuitatis Sutrinæ pro ſc. 749. 90., prout fuerant à Peritis æſtimata.

Vergente autem Viro ad inopiam, poſt quinque annos, ac efformato concurſu Creditorum coram A. C. Thomato, obtinuerunt Creditores œconomi deputationem pro adminiſtratione bonorum communis debitoris, deuolutaque cauſa ad Rotam coram me, fuit declaratum, etiam Palatia cum Viridario; & Horto exiſtentia in Ciuitate Sutrina, eſſe comprehenſa ſub œconomia, ac ulteriùs fuit demandatum, deſcribi omnia mobilia, & ſupellectilia in iiſdem exiſtentia: Verùm, cum hoc non obſtante multa fuiſſent aſportata ad loca immunia per viam purgationis attentatorum, fuit iniuncta omnium rerum reportatio, qua ſequuta cum vigore enunciatæ dationis in ſolutum prætenderet Marchioniſſa prædicta mobilia illi eſſe reſtituenda, dubitaui ad formam petitionis, *an mobilia eſſent reſtituenda*, & pro reſtitutione habui reſolutionem.

Fauit illi Inſtrumentum dationis in
ſolutum, per quod cum fuerit in eam-
1 dem translatum dominium eorumdem
mobilium, *Merlin. Pignatell. contr. 69.
num. 5. part. 2., Rot. dec. 111. num. 9.,
& dec. 170. num. 11., & dec. 319. num.
12. coram Cerro, & dec. 1304. num. 6.
coram Emerix iun.* in eius executio-
nem concedenda eſt etiam reſtitutio,
2 quæ debetur cuilibet habenti domi-
nium, *l. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet.,
Arias de Meſ. var. reſol. lib. 1. cap. 9. n.
25., Rot. dec. 978. num. 17., & 18. co-
ram Coccin., & dec. 557. num. 3. part. 19.
rec.*

Nec controuerti potuit identitas,
cum de illa conſtiterit ex publico In-
uentario inſerto in Inſtrumento datio-
nis in ſolutum, quod concordat cum
deſcriptione facta à Creditoribus: per
3 Inuentarium autem probari identita-
tem, firmat *Caſtald. conſult. 232. num.
5. Rota in Fauentina Fideicommiſſi 9. Fe-
bruarii 1693. §. Et quidem coràm Reue-
rendiſſimo D. meo Decano*, ſicuti etiam
4 ex quacumque alia deſcriptione, *Rot.
dec. 312. num. 2. part. 7. rec., & dec. 185.
num. 11. part. 10., & dec. 325. num. 4.
part. 11., & dec. 183. in princ. part. 13.
& dec. 102. n. 3. part. 14. rec.*

Fraus autem quæ impingebatur In-
ſtrumento dationis in ſolutum, viſa eſt
penitùs corruere, conſiderando ante-
cedentem obligationem Marcelli de
præſtando ſupradicto Parapherno; pro
5 cuius validitate deciſum fuit inter eaſ-
dem Partes in *Romana Alimentorum
13. Februarii anni præteriti coràm me*,
& quidem etiam ad effectum obtinendi
6 in ſubſidium ſatisfactionem ex bonis
Fideicommiſſariis, iuxtà authoritates
Card. de Luca de dot. diſc. 185. num. 36.

in fin., *Carol. Anton. de Luc. ad Franch. dec.613. num.7. in fin.*, cum poſita præ-
7 dicta præexiſtentia debiti, ſicuti pro eo potuiſſet relaxari mandatum, *Rota dec.1350. coràm Emerix*, ità citrà notam colluſionis valuit etiam fieri datio in ſolutum, cum ea ſemper ceſſet,
8 quandò adeſt præexiſtentia veri debiti, *Poſth. conſ.45. num.12.*, *& 13.*, *Capyc. Latr. conſult.46. num 45.*, *& conſult. 114. num.67. lib.2.*, *Rota dec.171.n.5. coràm Bich.*, *& dec.702. num.1. coràm Emerix*.

Neque ſubſiſtit, quod defuerit in Marcello poteſtas perficiendi datio-
9 nem in ſolutum, ex quo de eo tempore iam erat obæratus, ac quod præexiſtentia debiti remaneat excluſa per lapſum 12. annor., quo tempore cum
10 Mulier non reclamauerit, ac inceſſerit ſemper ornata, præſumatur, Virum ſatisfeciſſe proprium debitum, quod regulariter iudicatur promiſſum, ad effectum alleuiandi Viros ab exiguis, & quotidianis expenſis pro manutentione
11 Vxorum, vt dixit *Rota in Romana Pecuniaria 14. Junii 1697.*, *& 27. Iunii anni ſequentis coràm bon. mem. Pio*, *& in Romana Immiſſionis 23. Februarii 1699. coràm R. P. D. dell'Olmo*, quià in ordine ad adminiſtrationem bonorum illa non poterat cenſeri interdicta Viro ex numero Creditorum, quibus erat oppreſſus, cum non per hoc intelligeretur formaliter decoctus: ad prædictum etenim effectum requiritur Sen-
12 tentia Iudicis, ſeù fori, ac bonorum ceſſio, *R. P. D. meus Anſald. de Commerc. & mercat. diſc.4. num.6.*, *Vrceol. dec.7. num.2. & ſeqq.*, *Rota dec.220. num.9. & 10. part.18.*, *& dec.450. n.1. part.19. rec.*, *& in Romana Cambiorum 9. Decembris 1697. §. Nullatenus coràm R. P. D. meo Muto*, & quidem de tem-
13 pore ſequuti contractus, non autem poſt quinquennium, vt in præſenti, *R. P. D. meus Anſaldus de commerc.*, *& merc. diſc. 3. num.6.*, *& diſc.82. n.30.*, *Palm. nep. alleg.74. num.56.*, *Bonden. collect.43. num. 175. vol.2.*, reſpectu verò præſumptæ ſatisfactionis debiti, illa tunc demùm ſibi vindicaret locum quandò verſaremur in Viro diuitiis affluente, ac Mulier adminiſtraſſet aliquam portionem bonorum, præter ſplendidum tractatum, quem recepiſ-
14 ſet, iuncta acquieſcentia, vt erat caſus in dicta *Romana Pecuniaria coràm bon. mem. Pio* in obiecto allegata, vt videre eſt in §. *Eoque magis prima deciſionis*, *& in §. Iterum namque ſecundæ*: Secùs autem eſt, quando redditus Vici, vt in præſenti, vix attingebant congruam quantitatem pro anguſta ſubſtentatione, & Mulier ſemper fuit expers à qualibet adminiſtratione bonorum, tunc enim, cum valdè veriſimile ſit debitum, non poteſt redargui
15 de colluſione confeſſio Viri, ac ſubſequuta datio inſolutum pro eius ſatisfactione, *Giouagnon. conſ.26. num. 16.*, *& 17. part.2.*, *Rot. dec.102. num.45. poſt. Modern. ad Stat. Vrb.*

Et ità vtraque &c.

Lancianen. Archipresbyteratus ſuper Attentatis.

Veneris 3. Iulii 1705.

ARGVMENTVM.

Nulla eſt Sententia priuationis contra Archipresbyterum non reſidentem lata ſine perſonali monitione ipſius, cuius permanentiæ locus innoteſcebat, & cui legitima competebat defenſio ob cauſam inimicitiarum capitalium, quæ à reſidentia excuſat, quando curę animatum ſuppleri valet per idoneum Vicarium, itaut ſi inimicitiæ ſunt veriſimiliter duraturę, inducendus ſit Parocus ad reſignandum mediante collatione pinguioris, aut ſaltem æquiualentis Beneficii.

SVMMARIVM.

1 *Ad validè & iuſtè priuandum Beneficiatum ob non reſidentiam, indiſpenſabilis eſt citatio perſonalis, quando locus eius permanentiæ innoteſcit, & num.3.*

2 *Mo-*

3 *Monitio Beneficiati requiritur, vt reuertatur, vel deducat legitimas cauſas non reuertendi.*

4 *Eius ſcientia præſumpta non ſufficit, niſi re integra ipſemet perſonaliter compareat, eóque præſente ſententia feratur.*

5 *Fortiùs vbi competebat legitima defenſio.*

6 *A reſidentia excuſat cauſa inimicitiarum capitalium, quando Curæ Animarum ſuppleri poteſt per idoneum Subſtitutum*, & num.7.

8 *Si inimicitiæ ſint veriſimiliter duratura, inducendus eſt Parochus ad reſignandum mediante collatione pinguioris, aut ſaltem æquiualentis Beneficij.*

9 *Ab iniuſta Sententia priuationis admittitur appellatio.*

10 *Reſcriptum mandans procedi ex integro ad priuationem, excitat quidèm Ordinarium iuriſdictionem, ſed non aufert priuando defenſionem illi de iure competentem.*

DECISIO XCVI.

Obortis capitalibus inimicitijs contra Dominicum Archipreſbyterum Caſtri Noui vſque de anno 1698., proùt ſequenti anno retulit Archiepiſcopus Sacræ Congregationi Concilij, quæ ſubindè licentiam conceſſit manendi extra reſidentiam per ſex menſes, vt de facto ex cauſa antedicta ſemper moram traxit in Vrbe vſque in præſens: Gliſcentibus tamèn in abſentia potiùs ſimultatibus exſtimularunt Aduerſarij Archiepiſcopum ad effectum, vt deueniret ad priuationem ex capite non reſidentiæ: Qui præmiſſa ſolùm citatione per ædictum, & ad valuas Eccleſiæ priuauit Dominicum, & contulit Archipresbyteratum Hyginio de Vrgilijs, quam tamèn collationem hodiè DD. tamquam attentatam reuocarunt.

Ad prædictum etenim effectum concurrit palmaris nullitas, quia ex primo ædicto contra Dominicum publicato apparet, innotuiſſe
1 Archiepiſcopo eumdem degere in Vrbe, *Summ. num.4. litt.A.*, ex quo ſequitur, vt non valuerit procedi ad priuationem, niſi præmiſſa citatione perſonali ad effectum, vt deduceret ſuas defenſiones, cum citatio per ædictum tùnc ſolùm permittatur, quando ignoratur vbi nam Reus degat: Eo enim caſu ſolummodo præmiſſa trina citatione per publicum ædictum, ac expectato Beneficiato, poſt ſex menſes procedi poteſt ad priuationem, non autem quando innoteſcit, vt in præſenti, locus permanentiæ, cùm tùnc indiſpenſabilis ſit citatio perſonalis *iuxta Gloſ. in capit. Quoniam verb. Cautiùs definitum*, ibique *Henric. Boith. num. 9. verſ. Et nota, Felin. num.14. verſ. Quod bene nota, vt lit. non conteſt., Abbas in cap. Ex tua num. 13. de Cler. non reſid., Pamimoll. deciſ. 80. num. 40., Leon. in theſaur. For. Eccleſiaſt. part. 3. cap. 33.*

Neque ſuppleri potuit defectus Citationis per comparitionem fratris Dominici, qui tàm à primo, quàm à ſubſequenti ædicto appellauit, quia licèt ex hoc magis, magiſque augeatur nullitas priuationis, dum in eiſdem appellationibus expreſsè deducta fuit nullitas citationis per ædictum, ex eo, quod notus eſſet locus, in quo degebat citandus, cum tamèn prædicta monitio inducta ſit, vel vt Beneficiatus re-
2 uertatur, vel vt deducat legitimas cauſas non redeundi per *Text. in cap. fin. de Cler. non reſid.*, neceſſaria erat indiuidualis, ac perſonalis
3 monitio Rei, nec ſufficiebat eius ſcientia præſumpta ex comparitione
4 fratris, niſi re integra ipſemet perſonalitèr comparuiſſet, ac ſententia, eo præſente, fuiſſet lata, vt in indiuiduo firmat *Rota deciſ. 1346. num.4. coram Seraph., & dec. 104. num.4. cor. Cerro.*

For-

Fortiùs quando competebat le-
gitima defencio radicata in iuridica
cauſa non reſidendi ob capitales
inimicitias, quas Archiepiſcopus
5 fuit conteſtatus Sacræ Congrega-
tioni; cum talis cauſa, quando
6 ſuppleri poteſt Curæ Animarum
per idoneum Subſtitutum, ſemper
judicanda ſit legitima ad effectum
excuſandi à debita reſidentia: li-
cèt enim Paſtor teneatur ſubire pe-
riculum vitæ prò ouibus ſuis, atta-
men id intelligi debet, quando ali-
tèr occurri non poteſt earum peri-
culo per medium idonei Vicarij:
Secùs verò quando hoc mediante
euadi poteſt Paſtoris diſcrimen, ac
ſeruari ouium incolumitas, tùnc
enim indulgenda eſt abſentia à loco
Beneficij, vt ex authoritate *Diui
Auguſtini in epiſtola ad Honoratum*,
ac D. Thoma 2. 2. quaeſt.185. art.5.,
in corpore probat *Roſa de Reſid. ca-
pit.3. ſect.21. num. 45.*; & pleniùs
*Fagn. in cap. fin. num.22. de Cler. non
reſid. vbi num.24.*; quod ità inuiſus
7 non teneatur ſe fidere ſaluo condu-
ctui ſtante periculo vitæ *iuxta
Text. in cap. Accedens, vt lit. non
conteſt.*, & ſequitur *Pacion. de pro-
bat. lib.2. cap.26. num.24.*, *Roland.
conſ.68. num.23., & ſeq. lib.2.*, cum
ſi inimicitiæ ſunt veriſimilitèr dura-
8 turæ inducendus ſit Parochus ad re-
ſignandum, mediante collatione pin-
guioris, aut ſaltem æquiualentis
Beneficij, *Fagnan. in dicto cap. fin.
ſub num.26. de Cler. non reſid.*, *& in
cap. Niſi cum pridem num. 73. de Re-
nunciat. Modern.*, *Roman. diſceptat.
Eccl.34. num.18.*

Haud obſiſtente diſpoſitione *Con-
cilij Triden. cap.1. ſeſs.23. de reform.*,
prohibente appellationem ſuſpen-
ſiuam à non reſidentia, quia attenta
9 iniuſtitia admitti debet appellatio,
quamuis cauſa fuiſſet in ſe inappel-
labilis, *Lancellott. de attentat. par-
te 2. cap.12. limit.25. num.15.*, *Rot.
citata deciſ.1346. num. 1. & 6. co-
ram Straph.*, *& deciſ. 32. à num. 1.
ad 6. coram R. P. D. meo Anſaldo*.

Minuſque reſiſtit, Sacram Congre-
gationem Concilij denegaſſe vlte-
riores licentias non reſidendi, ac re-
ſcripſiſſe Archiepiſcopo, vt procede-
ret ex integro ad priuationem, annul-
lando alteram ab ipſo ſequutam pen-
dente indulto non reſidendi: Quip-
pè prædictum Reſcriptum excitauit
10 quidem Iuriſdictionem Ordinariam,
non autem illam ampliauit ad effe-
ctum, vt priuandus remaneret deſti-
tutus defenſione illi de Iure compe-
tente *R. P. D. meus Anſaldus in ad-
dit. ad deciſ.37. num.35. coram eod.*,
*Rot. in Firmana Iuriſdictionis 13.
Maij 1702. §.25. & 26. cor. Rmo D.
meo Decano*.

Et ità in contumaciam Hyginij
informare recuſantis.

Reatina Spolij ſuper Fru-
ctibus.

Veneris 3. Iulij 1705.

A R G V M E N T V M.

In Spolio attentato, & violento reſti-
tuendi ſunt fructus percepti, & qui
percipi potuerunt.

S V M M A R I V M.

1 *In Spolij purgatione venit omnium
fructuum reſtitutio.*
2 *Teſtes contra inducentem plenè pro-
bant.*
3 *Relatio Peritorum iudicialium, à
qua neutra Pars appellauit, con-
cludentem, atque indubitatam fa-
cit probationem.*
4 *Reus contra propriam confeſſionem
non auditur.*
5 *Stabilium fructus Rota taxare ſo-
let ad rationem quatuor pro cente-
nario.*
6 *In Iudicijs ſeruanda eſt æqualitas.*
7 *Inſolita prodigalitas inducit ſuſpicio-
nem circumuentionis.*
8 *In Spolio attentato, & violento re-
ſtituendi ſunt fructus percepti, &
qui percipi potuerunt.*

A Pe,

9 *A Peritia acceptata non admittitur reclamatio.*

DECISIO XCVII.

Canonizato Spolio per binas ſententias Rotales, ac reſcriptum Signaturæ Iuſtitiæ ad fauorem Bartholomæi Vecchiarellij contra Valerium fratrem, proſequens idem Bartholomæus Iudicium liquidationis fructuum ſibi reſtituendorum, dubitaui ad eius Inſtantiam, *An, & in qua ſumma eſſent liquidandi*, & habui reſponſum, *eſſe liquidandos prò ſumma in deciſione exprimenda.*

Debitum in genere erat incontrouerſum, cum fructus pro integra
1 Spolij purgatione vſque ad minimam ſummam veniant reſtituendi *ad Text. in leg. Si quis ad ſe fundum Cod. ad leg. Iul. de Vi publ., Bald. in cap. Conquerente Cod. de reſtitut. ſpol. Pontan. de Spol. lib. 4. cap. 2. num. 38. Rot. coram Cerr. deciſ. 31. num. 2., & 3.*

Tota ergo queſtio redacta fuit ad eorum quantitatem, & pro hac rectè ſtabilienda DD. præſupponentes valorem bonorum, ſupèr quibus fuit ab initio commiſſum Spolium in ſcutis 9478. 45., proùt partes fuerunt concordes in Deciſione emanata coram R. P. D. meo Priolo 23. Iunij 1698. ſupèr purgatione Spolij priùs ab eodem Bartholomæo commiſſi in iiſdem bonis, diſtinxerunt tempora, nempè illud à die commiſſi Spolij vſque ad diem 30. Iunij 1693., ac ab inde citrà; Prò primo tempore cum Valerius exegerit ab eodem Bartholomæo ad rationem ſcutorum duorum cum dimidio pro quolibet centenario, ad idem teneri debet, & vlteriùs debet refundere ſcut. 477. 80. prò pretio fœni recollecti in dicto anno, nam de recollectione conſtat ex pluribus teſtibus etiam ab ipſo Valerio coram
2 A.C. inductis, qui plenè probant contra inducentem *Rot. coram Seraph. deciſ. 265. per tot., Rot. Genuen. penès Balduc. rer. iudic. deciſ. 7. num. 5. tit. 1., & deciſ. 479. num. 8. part. 19. tom. 2.*; Valor verò apparuit ex relatione Peritorum iudicia-
3 litèr electorum, à qua cum neutra pars appellauerit exoritur probatio concludens, & indubitata *Rot. coram Pamphil. deciſ. 234. num. 2. & 3. & deciſ. 217. num 6. part. 19. recent. & in Piſauren. Hæreditatis 14. Martij 1698. § Inſuper coram R. P. D. meo Muto, & in Camerinen. Redditionis rationis 23. Aprilis 1700. §. Pramiſſa coram R. P. D. dell'Olmo*, quibus etiam addi debent alia ſcut. 47. 47 $\frac{1}{4}$ quæ proueniunt à pretio Fœni exacto ab eodem Valerio, & inſimùl ex pabulo à Bartholomęo vendito, & ab eodem Valerio exacto; controuerti enim non poteſt, prædictos fructus eſſe bonorum deliberatorum, cum adſit Rei conuenti confeſſio, contrà
4 quam audiri non debet, *Rot. in Romana Liquidationis Fructuum 30. Ianuarij 1699. §. Quò præmiſſo coram R. P. D. meo Lancetta*; A die verò 30. Iunij 1693. ad tempus recuperatæ poſſeſſionis per Bartholomæum DD. cenſuerunt etiam ex iunctis 150 nempè 60. Terrarum laboratiuarum, & pratiuarum, ac 90. montium à Valerio poſt deliberationem occupatis vltra illas æſtimatas ab initio in ſcutis 9478. 45. fructus eſſe liquidandos ſecundum taxam legalem
5 ſcut. 4. prò centenario iuxta moderniorem ſtylum noſtri Tribunalis, de quò *in Bononien. Prædij 20. Februarij 1690. §. Quantitas coram bo. me. Vrſino, & in Callien. Bonorum 2. Aprilis 1697. coram R. P. D. dell' Olmo apud Modern. ad Stat. Vrbis dec. 167. num. 4.*

Nec releuat, taxationem non poſſe fieri, niſi ad rationem ſcutorum duorum cum dimidio pro centena-
6 rio, vt fuit practicatum ad fauorem Valerij iuxta æquitatem, de qua *in l. 1. ff. quod quiſque Iuris*, quia ipre-

præcognitum fuit, Valerium callidè, & ad alium effectum ſe obtuliſſe ſatiſfactum in prædicta rata ſcutorum duorum cum dimidio pro centenario, ſciebat enim commiſiſſe Spolium indiſpenſabile, ac pro ſolis ſcutis 1513. occupaſſe bona valoris ſcut. 9478. 45., & vltrà; Ideoque vt euitaret ſolutionem maioris ſummæ, obtulit ſe contentum minoris; Vnde vel dicendum eſt, reliquos fructus percepiſſe vltra ſoluta à Bartholomæo, vel ex tali inſolita, & inuſi-
7 tata prodigalitate oriri præſumptionem fraudis ad effectum effugiendi ſolutionem maioris ſummæ, ad quam ſe teneri in futurum certo ſciebat *Bald. in l. 1. ſub num. 10. Cod. de confeſſis*, *Rub. in addit. ad deciſ.* 131. *num.* 278., *&* 381. *part.* 10. *recent.*, *Card. De Luc. de alienat. diſcurſ.* 29. *num.* 17., *Capyc. latr. deciſ.* 134. *num.* 23., vel cum perceptio minorum fructuum euenire potuerit ex negligentia Valerij in præſtanda debita cultura bonorum, hoc illi opitulari non debet, quando verſamur in Spolio partim attentato, & violento per occupationem maioris partis illorum exequutatorum propria authoritate, cum tunc reſtituendi
8 ſint nedùm fructus percepti, ſed etiam illi, qui percipi potuerunt, *Rot. coram Ottbob. deciſ.* 193. *num.* 5., & poſt *Modern. ad Statut. Vrb. deciſ.* 186. *num.* 3., non obſtante quod inter bona prætendantur adeſſe plures Montes incapaces reddendi prædictam quantitatem, cum Peritus de omnibus ratione habita, & computato anno fertili cum ſterili liquidauerit fructus bonorum ad rationem ſcutorum quatuor pro centena-
9 rio, proindèque cum Peritia fuerit à Valerio acceptata, *Summario num.* 9., ab illa amplius reclamare non videtur permiſſum, *Rot. coram Celſ. deciſ.* 350. *numer.* 3., *& deciſ.* 595. *numero prima parte* 19. *recentiorum*, *& in Sutrina Dotis decima quarta Martij* 1698. §. *Et præteritis cor. R. P. D. dell'Olmo*.

Et ità vtraque &c.

Nullius, ſeù Terræ Pontiani Cenſus.

Mercurij 2. Decembris 1705.

ARGVMENTVM.

Cauthela Angeli non ſuff. agatur hæredi, qui inuentarium non confecit, & de bonis hæreditarijs rationem non reddit; Nec eſt allegabilis ad impediendam exequutionem mandati, quoties tituli, & credita, quibus innititur, non ſunt vndique certa, & liquida, tam in ſubſtantia, quàm in quantitate. Hæreditatis aditio ex quibus probetur, latè, & magiſtraliter in hac Deciſione examinatur.

SVMMARIVM.

1 *Validitas mandati ex actis deſumitur.*
2 *Cameralis obligatio celerem expoſcit exequutionem.*
3 *Cauthela Angeli non ſuffragatur hæredi, qui inuentarium non confecit, & de bonis hæreditarijs rationem non reddit.*
4 *Aditio hæreditatis inducitur ex poſſeſſione ſtabilium hæreditariorum.*
5 *Ex vſu Mobilium hæreditariorum.*
6 *Ex inhabitatione domus hæreditariæ.*
7 *Ex diſtractione rei hæreditariæ facta cum enunciatiua hæreditariæ qualitatis.*
8 *Ex ſolutione debiti hæreditarij.*
9 *Ex comparitione in iudicio tanquàm hæres, etiamſi enunciatiua ſit Notarij.*
10 *Bonorum hæreditariorum poſſeſſio capta propria auctoritate, vel abſque confectione inuentarij refertur ad aditionem hæreditatis, non autem ad proprij crediti ſatisfactionem.*
11 *Poſſeſſio bonorum hæreditariorum exce-*

excedentium proprium creditum inducit hæreditatis aditionem.

12 *Hæreditatis aditio probatur ex actibus à minore cum ſui Tutoris, & Curatoris authoritate geſtis, iuncta longæua bonorum hæreditariorum poſſeſſione.*

13 *Item probatur ex actu geſto calore iudicij.*

14 *In actibus geſtis calore Iudicij non exiguntur ſolemnitates.*

15 *Semel hæres ſemper hæres.*

16 *Cautbela Angeli non ſuffragatur ad impediendam exequutionem mandati, data qualicumque titulorum, & creditorum dubietate.*

17 *Creditum acquiſitum poſt longam bonorum hæreditariorum poſſeſſionem non ſuffragatur ad peræquandum credita cum bonis retentis.*

18 *Cenſus ob ſilentium annorum 83. extinctus præſumitur.*

19 *Domus valor à Peritis ſecundum eorum iudicium, & artem firmatus remanet concludenter probatus, etiamſi in eorum relationibus nullam reddant rationem.*

20 *Valor rei hæreditariæ pereutere debet tempus captæ per hæredem poſſeſſionis.*

21 *Peritorum relationi ſtandum eſt, niſi contrarium concludenter probetur.*

22 *Periti loci, & informati de qualitate bonorum ea æſtimaſſe cenſentur facta deductione de iure debita, habitoque reſpectu ad qualitates, circumſtantias, atque omnia neceſſaria.*

23 *Peritorum relatio, à qua non fuit legitimè appellatum, & cum ſubſequenti diuiſione concordans, cenſetur approbata, & ampliùs impugnari non valet.*

24 *Pignoris prætorij creditum adæquantis nunquam inducta dicitur datio in ſolutum ad effectum faciendi fructus ſuos, ſecus procedit in pignore conuentionali.*

25 *Fructus dotis mortua Matre Filijs non debentur in bonis Patris debitoris.*

26 *Permittens in bonis hæreditarijs exequutionem ad iſtantiam aliorum Creditorum tacitè fatetur, proprietatem bonorum ad communem debitorem pertinere.*

DECISIO XCVIII.

AD euitandas moleſtias ſibi illatas ab Armanno de Armannis pro cenſu ſcut. 150. in ſorte vna cum ſcut. 183. pro fructibus decurſis aliàs impoſito de anno 1641. à Paulo Spinellio ſub fideiuſſione Andreæ de Felicibus, & Placidi Bartholomichij, idem Andreas præuia extinctione cenſus, & ſolutione fructuum cum translatiua ceſſione Iurium, in Iudicium vocauit Romulum, & alios filios dicti Pauli prædefuncti coràm A.C. Areoſto, ſed ipſis diffitentibus qualitatem hæreditariam Patris, deputato hæreditati iacenti Curatore, mandatum contrà bona hæreditaria Pauli obtinuit, ad cuius exequutionem impediendam, cum prædicti filij Pauli debitoris allegaſſent titulum retentionis bonorum Paternorum pro dote Materna in ſumma ſcutorum 500. longè anteriori impoſitioni dicti cenſus, idem A. C. Areoſtus mandauit procedi ad vlteriora in deliberatione bonorum, non amotis poſſeſſoribus pro credito dotali, & dummodò oblationes excederent, in cuius ſequelam ſubdelegato Iudice in Partibus cum facultate eligendi Peritos ad effectum æſtimandi dicta bona hæreditaria, ſequuta eorumdem deputatione, ex relatione ab ipſis exarata; compertum fuit bona campeſtria eſſe valoris ſcut. 452., & domos valoris ſcut. 414., & ſic in totum, vltrà alia bona, aſcendere ad ſc. 866.

Verùm quia cùm vix compilato Proceſſu coràm Iudice de Partibus ſuo ceſſiſſet Andreas, & ſubinde etiàm Chriſtophorus eius filius in iuue-

iuuenili ætate relictus, ſiluit cauſa vſque ad annum 1703., quo habita notitia per Andream Iuniorem Filium dicti Chriſtophori de hoc credito, Iudicium inſtaurauit coràm A.C. Aldrouando contrà eoſdem fratres de Spinellis pro ſolutione fructuum cenſus, & non obſtante Cauthela Angeli pro dote Materna ab eiſdem allegata, exequi obtinuit mandata contrà bona hæreditaria Pauli, & Chriſtophori eius filij; Sed per appellationem deuoluta cauſa ad hoc Sacrum Tribunal, exquiſiui hodiè à DD. meis: *An Mandatum A.C. ſit exequendum, ſeù potiùs ſeruanda ſit Cauthela Angeli?* qui affirmatiuè quoad primam partem, negatiuè verò quoad ſecundam reſponderunt.

Validitas enim mandati ex reuo-
1 lutione actorum fuit deſumpta *iuxtà vulgatam deciſ. Caputaquen. 260. part. 2.*; Iuſtitia verò clara effulxit ex publico Inſtrumento impoſitionis cenſus, cuius vigore fuit relaxatum mandatum, cùm illud tanquàm vallatum obligatione Camerali, para-
2 tam, & celerem exequutionem expoſcat, vt cęteris omiſſis dictum fuit *in Nullius, ſeù Terræ Pontiani Cenſus 21. Februarij 1701. §. Hinc ſuppoſita coram R. P. D. meo Lancetta, & in Romana, ſeù Sabinen. Bonorum 3. Iulij 1702. §. Validitas coram R. P. D. meo Muto.*

Abſque eo quod attendi mereatur Cauthela Angeli per fratres de Spinellis allegata ſuper retentione bonorum Pauli pro credito dotali eorum Matris: Quoniam eum ipſi ſe immiſcuerint in hæreditate Paterna, & quidèm ſine beneficio legis, & Inuentarij, ac rationem dictorum bonorum non reddant, euitare non valent executionem mandati etiàm in bonis proprijs ſub prætextu, quod bona paterna retineant pro aſſerto credito materno, cùm Cauthela
3 Angeli non ſuffragetur hæredi, qui Inuentarium non confecit, & de bonis hæreditarijs rationem non reddit, *Bald. in leg. fin. §. Et ſi præfatam num. 3. Cod. de Iur. deliberan.*, *& Rot. deciſ. 374. num. 5. & 6. coram Priolo deciſ. 55. num. 16. & 17. coram Vbago, in Romana Cauthelæ Angeli 28. Iunij 1694. §. Et cum Iudicium, & §. Alterum coram R. P. D. meo Caprara in dicta Nullius, ſeù Terræ Pontiani Cenſus 21. Februarij 1701. §. Nec ad huiuſmodi coram R. P. D. meo Lancetta, in Romana, ſeù Sabinen. Bonorum 7. Martij 1704. §. Etenim coram R. P. D. meo Muto, & in Romana Cauthelæ Angeli decima nona Ianuarij 1705. §. Stante coram Eodem.*

Nec qualitas hæreditaria controuerti potuit in dictis fratribus de Spinellis, eùm hæc ſuperlatiuè probata fuerit in omnibus, & ſignantèr reſpectu Chriſtophori vnius ex prędictis fratribus, qui ſtatim poſt obitum Pauli Patris poſſeſſionem cępit bonorum ſtabilium, mobilibus vſus fuit, domum Paternam inhabitauit, ſeque in omnibus pro hærede geſſit, diſtrahendo plura Animalia valoris ſcut. 170. ſoluendo debitum Paternum, enunciando ſe hæredem in Inſtrumento ſolutionis, ac vti talis comparendo in Iudicio pro recuperandis bonis Paternis in exequutionem captis, *vt in Summario Andreæ à num. 9. vſque ad 11.*, qui actus cùm fieri non potuiſſent citrà Ius, & nomen hæredis, cenſetur inducta ſu-
4 perlatiuè in ipſo qualitas hæreditaria, vt de poſſeſſione Stabilium eſt, *Text. in leg. gerit ff. de acquiren., vel amitten. hæredit., Cyriac. controu. 244. num. 32., & Rot. deciſ. 7. num. 5. coram Ludouiſ. deciſ. 98. num. 5. coram Emerix Iun. deciſ. 273. num. 5. parte 17. deciſ. 613. num. 36. part. 18. recentior., in Spoletana Immiſſionis 22. Iunij 1689. §. Nec poteſt coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, in Sabinen. Fideicommiſſi ſuper conſignatione 27. Martij 1699. §. Verùm coram R. P. D. dell'Olmo, in Sabinen. Fidei-*

commiſſi 23. Februarij eiuſdem anni
§. Quoniàm coram R. P. D. meo Ca-
prara, & in Peruſina Dotis 20. Iu-
nij 1701. §. Hi autèm coram Eodem,
5 de vſu mobilium probant Bartol. in
dicta leg. gerit num. 36. verſ. Quæro
quid ſi Maritus, Mantic. de coniect.
vltim. volunt. lib. 12. tit. 12. num. 8.,
Manſ. conſult. 624. num. 17., Poſth.
reſolut. 28. num. 19., & Rot. in dicta
Peruſina Dotis eodem §. Hi autèm co-
ram R. P. D. meo Caprara: De in-
6 habitatione Domus Paternæ tenent
communitèr DD. in leg. 1. Cod. de
obtinen., vel repudian. hæred., &
Rot. deciſ 87. num. 8. penès Pacific.
de Saluian., & in dicta Peruſina Do-
tis 20. Iunij 1701. dicto §. Hi autèm,
& item coram R. P. D. Caprara. De
7 diſtractione rei hæreditariæ facta
cum enunciatiua hæreditariæ quali-
tatis, tradunt Menoch. præſump. 101.
lib. 4. num. 98., Tondut. quæſt. Ciuil.
cap. 57. num. 15., & Rot. dicta de-
ciſ. 613. num. 36. part. 18. recentior.,
deciſ. 86. num. 141. deciſ. 278. num. 22.
coram Bich., in Fanen. Donationis pri-
ma Iulij 1701. §. Vrgent, & ſeq. co-
ram R. P. D. de la Tremoille, in Rea-
tina Fideicommiſſi de Clauellonibus
22. Iunij 1703. §. Quod autèm coram
R. P. D meo Muto, & in dicta Roma-
na, ſeù Sabinen. Bonorum 7. Mar-
tij 1704. §. Qualitas autèm coràm
8 Eodem: De ſolutione debiti Pater-
ni monet Text. in l. 2. Cod. de Iur. de-
liberan., Ruin. conſ. 113. num. 7. in
fin. lib. 3., & Rot. deciſ. 167. num. 2.
coram Buratto, deciſ. 793. num. 5. co-
ram Merlino, deciſ. 83. num. 4. coram
Manzaned., deciſ. 655. num. 4. coram
Emerix Iun., in Imolen. Pecuniaria
22. Iunij 1699. §. Abſque coram bon:
mem: Pio, in Sabinen. Fideicommiſſi 2.
Decembris 1697. §. Clariùs coram
R. P. D. meo Muto, & plures aliæ
relatæ in dicta Romana, ſeù Sabinen.
Bonorum 7. Martij 1704 dicto §. Qua-
litas autèm coram Eodem. Et de
comparitione in Iudicio vti hæres
9 Patris, etiamſi enunciatiua ſit No-

tarij firmant Ruin. dicto conſil. 113.
num. 7. poſt med. lib. 3., Gratian. di-
ſceptat. 711. num. 68., & Rot. de-
ciſ. 490. num. 9. coram Bich., dec. 101.
num. 1. coram Durano, & in dicta
Romana, ſeù Sabinen. Bonorum 7. Mar-
tij 1704. §. Fortiùs coram R. P. D. meo
Muto.

Neque ſubſiſtit, quod actus præ-
dicti non ſint referendi ad aditio-
nem hæreditatis, ſed ad creditum
dotale, quod Chriſtophorus, eiuſ-
que fratres habebant contra bona
Paterna, tùm quia cùm præfatus
Chriſtophorus, nullo interueniente
decreto Iudicis, & confectione In-
uentarij, ſed proprio marte poſſeſ-
ſionem bonorum hæreditariorum
10 Pauli patris ingreſſus fuerit, poſſeſ-
ſio ſemper referri debet ad aditio-
nem hereditatis, non autèm ad ſa-
tisfactionem crediti dotalis, vt de
poſſeſſione capta propria auctorita-
te, tradunt Ramon. conſ. 247. num. 4.,
Redenaſch. conſ. 78. ſub num. 28. §. Vbi
verò lib. 1., Poſth. reſolut. 28. num. 36.,
in dicta Spoletana Immiſſionis 22. Iu-
nij 1689. §. Nec poſſeſſio coram Reue-
rendiſſimo Domino meo Decano, & in
dicta Peruſina Dotis 20. Iunij 1671.
§. Siquidèm coram R. P. D. meo Ca-
prara. Et de non confectione In-
uentarij Meren. controu. Iur. lib. 24.
cap. 25. num. 36., & ſeq., Ramon. di-
cto conſ. 247. num. 4., Bonden. collect.
legal. 47. num. 3., & Rot. in Romana
Saluiani 14. Iunij 1697. §. fin. coram
R. P. D. meo Lancetta, & in dicta
Sabinen. Fideicommiſſi 23. Februa-
rij 1699. §. Nec obſtat coram R. P. D.
Caprara. Tùm etiam quia As hære-
ditarium Pauli longè excedebat cre-
ditum dotale ſcut. 500., cùm ſola
ſtabilia eſſent valoris ſcut. 866., &
ſimùl cum mobilibus, & animalibus
excederent ſcut. 1000., ac proindè
prædicta poſſeſſio bonorum hæredi-
tariorum nullam relationem habere
11 poterat ad titulum crediti dotalis,
cùm poſſidere non valeret bona vl-
trà medietatem excedentia proprium

Digitized by Google

creditum, niſi certè eſſet hæres, &
hæreditatem prædictam adiuiſſet,
nè aliàs dicatur bona aliena iniuſtè
retinuiſſe, vt monent *Bartol. in l. ge-*
rit ff. de acquiren. hæredit., *Ancha-*
ran. conſ.252. num. 3. verſ. Ad huiuſ-
modi Deciſionem, *& Rot. dec.7. nu.5.*
coram Ludouiſ. deciſ. 638. ſub num. 2.
part. 2. recent., *& in Senogallien. Cen-*
ſus, ſeù Exequutionis 26. Iunij 1679.
§. Eoque magis coram bon. mem. Pau-
luccio, *& in dicta Peruſina Dotis 20.*
Iunij 1701. §. Quandoquidèm præter-
miſſo, *& §. Vlteriùs coram R.P D. meo*
Caprara.

Multoquè minùs obijcem facere
valet, quod Chriſtophorus, dùm di-
ctos actus geſſit, eſſet in minori æta-
te, & per conſequens ſibi præiudi-
care non potuerit, præſertim quia
factus maior plures actus contra-
rios, & aditionis exclusiuos fecit.
Etenim quoad actus miritìcè ad itio-
12 nem concludentes, licèt expleti fue-
rint in minori ætate per Chriſtopho-
rum, attamèn cum geſti appareant
cum authoritate Pauli de Magiſtris
Auunculi, Tutoris, & Curatoris di-
cti Chriſtophori, & reſultent etiam
ex declaratione per eundem Tuto-
rem in publico Inſtrumento emiſſa,
iuncta longæua poſſeſſione, de qui-
bus agitur, non referibili, vt ſupra
dictum eſt, niſi ad titulum hæredita-
rium, inducta dici debet omnium
geſtorum ratificatio, vt dixit *Rota*
in dicta Spoletana Immiſſionis 22. Iu-
nij 1689. §. Atque hinc coram Reue-
rendiſſimo Domino meo Decano, po-
tiſſimè quia vltimus ex dictis actibus
expletus legitur in calore Iudicij, &
in beneficium ipſius Chriſtophori, ex
quo iudicialitèr petijt ſibi reſtitui
pignora hæreditaria, & contradicen-
te eius aduerſario, decretum fauo-
rabile obtinuit: Ex huiuſmodi quip-
13 pè iudiciali actu coram Iudice præ-
ſentibus Actore, & Reo, licèt abſ-
que ſolemnitatibus à minore emiſſo,
probata dicitur in ipſo qualitas hæ-
reditaria, cùm præſentia Iudicis ſup-
pleat ſolemnitates, quæ aliàs de Iure
fuiſſent neceſſariæ, vt in puncto adi-
tionis hæreditatis probant *Card. De*
Luca de hæred. diſc. 14. num. 6., *&*
Rot. deciſ. 54. num. final. poſt *Gilian.*
ad Statut. Peruſ. deciſ. 301. num. 9.
coram Buratt., *& in Sabinen. Fidei-*
commiſſi ſuper conſignatione 26. Iu-
nij 1697. §. Non obſiſtente in fin. coram
R. P. D. meo Muto, & generaliter,
14 quod in actibus geſtis calore Iudicij
non requirantur ſolemnitates, tra-
dunt *Gratian. diſcept. 704. num. 3.*,
Pich. ad Statut. Vrb. gloſ. 7. lib. 1.
num. 315., *Adden. ad Pamphil. de-*
ciſ. 111. num. 15., *& Rot. deciſ. 158.*
num. 8. coram Priolo deciſ. 396. nu. 10.
part. 13. recent., *& in Romana Dotis*
ſuper Reſtitutione quoad reſeruata
9. Iunij 1694. § Quibus coram R.P.D.
meo Muto.

Quo verò ad actus contrarios, &
aditionis hæreditatis excluſiuos, iſti
ſunt nullius momenti, ex quo Chri-
ſtophorus, cum ex tot antecedenti-
bus actibus ſe declarauerit hęredem,
non poterat per ſubſequentes actus
contrarios qualitatem hæreditariam
amittere in præiudicium Andreæ,
cui ex aditione hæreditatis fuit Ius
15 quæſitum, cum is, qui ſemel fuit
hæres, ſemper talis eſſe debeat, *Bon-*
den. collect. legal. 47. num. 56., *&*
ſeq., *Rot. coram Buratt. deciſ. 847.*
num. 10. in recent. deciſ. 474. num. 4.
& 5. part. 5. in Vrbinaten. Salatani
4. Iulij 1684. §. Nec eadem coram
R. P. D. meo Caprara, & in dicta
Romana, ſeù Sabinen. Bonorum ſepti-
ma Martij 1704. §. Et licèt cor. R.P.D.
meo Muto.

Et in omnem caſum, ſecluſa etiam
per hypotheſim qualitate hæredita-
ria, tàm reſpectu Chriſtophori, quàm
aliorum fratrum de Spinellis, ni-
hilominùs cùm præcipuum illud cre-
ditum ſcut. 500., quod ipſi habere
prætendunt ex Iuribus dotalibus eo-
rum Matris apparet extenuatum,
aut illiquidum redditum ex fructi-
bus bonorum hæreditariorum Pauli
ab

ab eiſdem perceptis per *ſpatium* longiſſimi temporis litis conteſtatę, dum iſti facta computatione à dicto tempore vſque ad præſens iuxtà bonorum valorem à Peritis æſtimatorum, ac etiam ſubductione à Spinellis prætenſa, adhùc aſcendunt ad quantitatem, ex qua Actor quoque ſuam conſequi poſſet ſatisfactionem; Ideòque Cauthela Angeli redditur omninò inallegabilis, cùm ad effe-
16 ctum impediendi exequutionem mandati, tituli, & eredita debeant eſſe vndique certa, & liquida, tàm in ſubſtantia, quàm in quantitate, aliàs ſola dubietas, qualiſcumque ea ſit, ſuperabundat, vt procedendum veniat ad legitimam exequutionem mandati, ex adductis per *Ridolphin. in prax. Iud c. parte prima capit. 9. num. 18.*, *& in recent. deciſ. 338. num. 7. part. 17. deciſ. 245. num. 4., & ſeqq. part. 18. recent.*, & in dicta *Romana Cautbelæ Angeli 18. Iunij 1694. §. Duplex enim coram R. P. D. meo Caprara, in Auenionen., ſeù Vaſionen. Primogenituræ ſuper Cauthela Angeli 12. Maij 1702. §. Ad hoc enim coram R.P.D. meo Muto, in Romana Cautbelæ Angeli 19. Ianuarij 1705. §. Creditum coram Eodem, & in Romana Cauthelæ Angeli 15. Iunij eiuſdem anni §. Hac vtique coram R. P. D. Omanna.*

Quin allegari poſſit, quod dicta bona vti æquiualentia credito dotali, & alteri cenſus ſcut. 130. vnacum alijs ſc. 72. pro fructibus acquiſito poſt obitum Patris per eoſdem fratres de Spinellis retineri potuerint, non Iure pignoris, ſed Iure dominij ex ficta illorum datione in ſolutum inducta miniſterio legis, ex qua proindè fructus ex dictis bonis perceptos ſuos facere potuerint ratione appropriationis dominij.

Etenim vltrà quod cenſus fuit ſolummodò acquiſitus de anno 1686.
17 & ſic incompetens eſt ad peræquandam retentionem bonorum à pluribus annis antè prædictam acquiſitionem habita; Cùm ad finem prædictum attendi debeat tempus captæ poſſeſſionis, *Rota deciſ. 46. num. 8. part. 6. recent., & deciſ. 802. num. 16. part. 18. recent.*, obiectum non ſubſiſtit in facto, & quatenùs ſubſiſteret, non releuaret in Iure; Non enim ſubſiſtit in facto, ex quo bona per Paulum relicta longè excedebant creditum dotale, & alterum cenſus, cùm adeſſent in hæreditatę bona ſtabilia valoris ſcut. 856. iuxta æſtimationem Peritorum ab vtraque parte iudicial ter electorum, vltra mobilia domus, ſtylia Cellæ Vinariæ, & Animalia, adeòut As hæreditarium excederet ſcut. 1000., vt in Calculo dato in *Summario Andreæ num. 13.*, & ſic detracto credito dotali, ac bonificatis etiam alijs prætenſis creditis ſimul cum dicto credito dotali ad ſummum non excedentibus ſcuta 702. ſemper oſtenditur remanſiſſe in hæreditate Pauli ſcut. 300., & vltrà pro ſatisfaciendo Actore, abſque eo impugnari poſſit valor ſtabilium in ſumma à Peritis valutata, ſub pręrextu, quod Periti æſtimauerint tantùm cæmenta domus, null habita ratione penſionis, & inter bona ruralia connumerauerint etiam Prædium *della Rota* à flumine penitùs corroſum, ac ab illis non deduxerint ſextam partem veri valoris ob onus emphyteuticum, quo grauata prætenditur: Sicuti etiam cenſus ſcut. 50. vnacum fructibus ſuper iiſdem bonis impoſitum: Quia prædictus cenſus calculari non debet ad debitum hæreditarium, cùm tanquàm impoſitus vſque de anno 1622. à Paulo Spinellio, abſque eo quod
18 vnquàm comparuerint aſſerti Creditores pro ſatisfactione fructuum, præſumendus veniat extinctus, vt pluribus relatis firmatum fuit in *Callien. Liberationis à Moleſtijs 24. Aprilis 1705. §. Et ſanè coram R. P. D. meo Priolo*; Cæteræ exceptiones in nulla conſideratione haberi debuerunt, quia quoad domum cùm

Pe-

19 Periti eam valutauerint, ſecundùm
eorum iudicium, & artem, valor
remanet concludentèr probatus,
etiamſi in eorum relationibus nul-
lam reddant rationem, vt probant
*Mandell. conſ.20. num.15., Poſth. re-
ſolut. ciuil. 124. num. 16., & ſeq.,
Gratian. diſceptat.926. num.16., &
diſcept.960. num.11., & Beltram. in
addition. ad Ludouiſ. deciſ.161. nu.10.,*
20 nec corroſionem Prædij oſtenditur
eueniſſe de tempore mortis Pauli, &
captæ poſſeſſionis, proùt opus eſſet,
iuxtà opinionem *Rot. dec.46. num.8.
part.6. recent.*, & concludentèr non
21 probatur prædicta bona fuiſſe em-
phyteutica, proùt fieri debet, aliàs
relationi Peritorum ſtandum eſt, vt
firmauit *Rota in Reatina Fideicom-
miſſi de Sempiternis 17. Febru. 1702.
§. Decidendum coram R. P. D. Lancet-
ta, & in Romana, ſeù Sabinen. Bono-
rum 12. Februarij 1703. §. Minùs co-
ram R. P. D. meo Muto.*

Verumtamèn vrget etiam, quod
cum Periti eſſent eiuſdem loci, &
22 informati de qualitate bonorum,
dici debet in illorum æſtimatione
fuiſſe ab eiſdem factam deductionem
de Iure debitam, & diminutum pre-
tium bonorum ruralium, habito re-
ſpectu ad qualitatem Emphyteuti-
cam, atque omnia neceſſaria, & cun-
ctas circumſtantias reſpexiſſe, proùt
de Iure præſumendum eſt, ad tradi-
ta per *Cyriac. controu.203. num.64.,
& Rot. deciſ.921. num.17. verſ. Quod
fortiùs coram Dunoz. Iun. deciſ. 586.
num.10. coram Emerix Iun. dec.609.
num.17. coram Bichio, & in Corneta-
na, ſeù Romana Fideicommiſſi 26. Ia-
nuarij 1705. §. Quoniam coram R. P.
D. Caprara.* Maximè quia, dùm per
fratres de Spinellis à dicta relatione
non fuit intrà legitima tempora ap-
23 pellatum, & cum ea concordet
etiam ſubſequens diuiſio inter eoſ-
dem fratres facta, ideoque cenſetur
à partibus approbata, non poteſt
hodiè amplius impugnari, *Rota de-
ciſ.157. num.3. coram Priolo dec.246.
num.3. 5. & 14. coram Celſo dec.202.
num.15. part.19. recent. in Romana
Redditionis rationis 6. Iunij 1695.
§. Secundò impugnatur coram R. P. D.
meo Priolo, & dicta Romana, ſeù Sa-
binen. Bonorum 12. Februarij 1703.
§. Iterum, & ſeq. coram R. P. D. meo
Muto.*

In Iure autem non reſiſteret, quo-
niam de Iure prætendi non poteſt in-
ducta datio in ſolutum etiam ceſſan-
te ſpe luitionis; quando, vt in caſu,
24 de quo agitur, non verſamur in pi-
gnore conuentionali dato per debi-
torem ſuo creditori, ſed in pignore
prætorio ex mandato Iudicis tradito
actione hypotecaria, quo caſu, licèt
correſpondeat quantitati crediti,
pro quo pignus captum fuit, nun-
quam inducta dicitur datio inſolu-
tum ad effectum faciendi fructus
ſuos, ſed creditor illud retinens eos
in ſui crediti extinctionem imputare
tenetur, vt diſtinguendo inter pignus
conuentionale, & prætorium probant
*Card. De Luc. de vſur. diſc.10. nu.7.,
Leotard. eod. tract. quæſt.12. num.11.
& Rot. deciſ. 101. num. 14. poſt Pa-
cific. de Saluian. deciſ. 160. num. 15.
& 16. coram Buratto, & in Romana
Aſſociationis 14. Maij 1692. §. Licèt
ſecùs ſit, & §. Caſus autem coram Re-
uerendiſſimo D. meo Decano.*

Quodque faciliùs militat in præ-
ſenti caſu, in quo opus non eſt per-
quirere, an dicta concluſio indiſtin-
ctè procedat etiam reſpectu crediti
dotalis, non ſolùm ex quo bona re-
tenta illud excedant, & Mater erat
præmortua, quo caſu eius hæredes
25 non poſſunt prætendere fructus in
bonis Patris debitoris, *Rot. dec.160.
num. 12. & 13. coram Buratt.*; Ve-
rùm etiam, quia huiuſmodi examen
tollitur ex facto ipſiuſmet Iudicis,
& tacita confeſſione eorumdem de
Spinellis, ex quo A. C. Areoſtus
mandando exequutiuè procedi ad vl-
teriora in ſubhaſtatione dictorum
bonorum non amotis Spinellis poſ-
ſeſſoribus ad Inſtantiam Andreę cre-
di-

Digitized by Google

ditoris poſterioris noluit præfata bona retineri per Spinellos Iure dominij, ſed Iure pignoris, tanquàm creditores anteriores, aliàs demandaſſet via ordinaria, vel alio remedio procedi, cùm ſuper bonis Iure dominij penès tertios exiſtentibus fieri non poſſit exequutio, & Spinelli non acceptaſſent dictum decretum permittendo, vt via executiua procederetur, ſi reuerà poſſediſſent Iure dominij, & inducta eſſet tacita
26 datio in ſolutum, cum ex huiuſmodi permiſſione, vt ità procederetur, tacitè faſſi ſint proprietatem bonorum ad communem debitorem ſpectare, vt conciliando in terminis clauſulæ *non amotis*, dicit *Rota in deciſ.* 145. *num.* 3., *&* 4. *coram Cerro*.

Et ità prætermiſſis alijs exceptionibus tanquàm leuioris ponderis fuit reſolutum, vtraque parte Informante.

Marſicana Immiſſionis.

Lunæ 7. Decembris 1705.

ARGVMENTVM.

Immiſſio in Iudicio rei vindicationis contra tertium poſſeſſorem non datur, niſi fuerit vniuocè, & concludentèr probatum tàm dominium auctorum, à quibus Actor ipſe deſcendit, quàm propria qualitas hæreditaria.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſupplere debet, vbi pars remanet indefenſa.*
2 *Rota aliquandò ſolet reſpondere contra Informantem.*
3 *Immiſſio in Iudicio rei vindicationis requirit ex parte Actoris vniuocas, & concludentes probationes.*
4 *Reo conuento ſufficit offuſcare probationes.*
5 *Enunciatiua emiſſa in aliquo Inſtrumento, quod quis deſeruiat pro confine, non probat dominium fundi confinantis penès illum, qui dicitur confinare.*
6 *Enunciatiua emiſſa ab auctoribus petentis immiſſionem non probat contra tertium poſſeſſorem.*
7 *Petens immiſſionem ratione dominij competentis ſuis auctoribus probare debet ſe eſſe illorum hæredem, licèt ab illis deſcendat.*
8 *Dominium de tempore motæ litis probari debet in Iudicio rei vindicationis.*
9 *Poſſibilitas, quod poſſeſſor habuerit titulum intermedium dominij, ſufficit ad excludendum Actoris dominium.*
10 *Homines non ſolent longo tempore res ſuas habere pro derelictis.*

DECISIO XCIX.

IVſtiſſimum illud monitum Imperatorum *Diocletiani*, ac *Maximiani in leg. vnic. Cod. vt quæ deſunt Aduocat.*, quo iniungitur, Iudicem
1 ſupplere debere, quod à Litigatoribus, vel ab ijs, qui negocijs aſſiſtunt, minùs fuerit dictum, vel vt inquit ibidem *Gloſ.* nihil dictum, adeò peculiaritèr ſibi ſemper vſurpauit noſtrum Tribunal, & ſummoquodammodò effecit, vt quandoque etiam in contumaciam alterius Collitigantis Iura ſua non deducentis, Informantis actionem ità rigidè interpretetur, ac libret, vt contra
2 eumdem recurrentem, ſi ità ius exigat, ſententiam proferat, victoriamque Aduerſario inopinatam reddat, ac iucundiorem, vt pluribus omiſſis exemplis videre eſt in *Romana Fideicommiſſi de Goris* 12. *Iunij* 1702. *coram R. P. D. meo Anſaldo*, quod hodiè accidit Baroni Antonio de Piccolomineis; Cùm enim interpoſuiſſet appellationem à ſententia prolata à R.P.D. Columna ad fauorem Confraternitatis Sanctiſſimi Sacramenti Terræ Cælani reuocatoria alterius ſententiæ A.C. Petræ, qui conceſſerat dicto Baroni Immiſſio-

nem

nem ad duas ex tribus partibus domus per dictam Societatem poſſeſſæ, in hodierna diſputatione paſſus fuerit contrariam reſolutionem, etiam in contumaciam Confraternitatis, mediante exemplari reſponſo *contra Informantem*.

Baſis reſolutionis iacta fuit in eo, quod ex documentis per Baronem Antonium adductis nullo modo remanſit probatum dominium, ideòque incompetens erat Immiſſio expetita, cùm ad effectum obtinendi
3 Immiſſionem in Iudicio rei vindicationis, vt eſt præſens, requirantur probationes ex parte Actoris adeò vniuocæ, & concludentes iuxtà *Textum in leg. In rem ff. de rei vindicat.*, *& leg. Poſſeſſiones 2. Cod. de probat.*, *Bald. in leg. Cùm res nu.19. Cod. eodem tit.*, *Dec. conſ.62. nu.1.*, *Surd. conſ.160. num.63.*, *& Rota deciſ.69. num.1. coram Coccin.*, *deciſ.180. part.1. coram Verall.*, *deciſ.199. num.9. coram Emerix Iun.*, *deciſ.222. num.2. part.4. tom.2.*, *& deciſ.700. num.1. part.4. tom.3. recent.*, vt ſatis fuerit Societati Reæ,
4 & poſſeditrici illas offuſcare, & turbidas reddidiſſe ad effectum repellendi Actorem ab intentata Immiſſione, vt monet *Text. in cap.12. de probat.*, *& in leg. fin. Cod. de rei vindicat.*, *Alexand. conſ.10. in fine*, *& conſ.11. num.5.*, *& ſeq. lib.4.*, *& Rota dicta deciſ.222. nu.7. part.4. tom.2.*, *dicta deciſ.700. nu.7. part.4. tom.3. recent.*, *deciſ.69. num.3. coram Coccin.*, *& deciſ.44. num.5. cor. Bichio*.

In præſenti autèm theſi nedùm obumbrantur, & turbidæ redduntur probationes per Baronem adductæ, ſed omninò imperfectæ deteguntur, ex quo dominium præfatæ domus non probatur in Ioanne Carolo Actoris Auo ex enunciatiua contenta in Inſtrumento impoſitionis cenſus ducatorum 600. per fratres de Piccolomineis de anno 1628. ſtipulato ad fauorem illorum de Petio, cùm in eo, licèt inter alia confinia eorum domus enuncietur etiam domus hæredum quondam Baronis Cæſaris de Piccolomineis, non indè tamèn infertur ad dominium dictorum hæredum ſuper tota eadem
5 domo, cùm prædicta enunciatiua vel referri poſſit ad ſimplicem habitationem, vel ad aliam domum, de qua non eſt quæſtio, dùm actor fatetur, quod domus controuerſa fuerat iàm alienata quoad partem, quam Comes de Piccolomineis habebat vſque de anno 1624. in auctores Societatis Reæ conuentæ, vt in conſimilibus terminis dixit *Rota in deciſ.281. num.31. coram Emerix Iun.*

Nec deſumi valet concludens probatio ab alio Inſtrumento ſtipulato de anno 1635., in quo fratres de Piccolomineis donarunt Ioanni Ferranti Patri Actoris ius, actionem, & vſum ſuper domibus quondam Cæſaris patris Alexandri, & Roderici de Silueriis, quoniàm vltrà quod non probatur, quod Inſtrumentum prædictum loquatur de domibus illius Cæſaris, à quo Actor deſcendere contendit, prædicta donatio referri debet ad aliam domum Cæſaris, cùm controuerſa iàm fuiſſet auocata ab eius dominio, vt clarè conuincitur tàm ex ſententia Sacri Conſilij Neapolitani, quàm ex Inſtrumento dationis in ſolutum eiuſdem portionis domus relat in *Summ. Actoris Num.4.*, *& 5.*, vel in omnem caſum huiuſmodi enunciatiuæ tamquàm deſumptæ ex Inſtrumentis ſtipulatis per auctores eiuſdem Actoris ratione eorum in-
6 tereſſe attendi non debent, neque vllum gradum probationis conſtituere valent contra Societatem tertiam poſſeditricem ad *Textum in leg. Non nudis*, *& leg. Non Epiſtolis Cod. de probation.*, *Dec. conſil.37. num.10.*, *& Rota dicta deciſ.69. numer.7. coram Coccin.*, *deciſ.122. numer.11. coram Peutinger.*, *deciſ.295. num.*

numer. 6. part. prima, deciſ. 257. numer. 6., & 7. part. 4. tom. 2., deciſ. 628. numer. 16. part. 18., & dec. 494. nu. 24. part. 19. rec. tom. 2.

Cæterùm dato etiam, quod de dominio duarum portionum conſtaret fauore Cæſaris, ſeù aliorum Aſcendentium actoris, adhùc tamèn Baro Antonius repellendus eſt à petita Immiſſione, tùm quia eius deſcendentia ab illis videtur valdè turbida, & non probat qualitatem hæreditariam, proùt requiritur,
7 cùm in hac materia ſufficiens non ſit probare deſcendentiam, niſi etiam dicta qualitas hæreditaria iuſtificetur, dùm dari poteſt, quod verus Dominus controuerſæ domus illam iure legati, vel hæreditario in extraneos diſtraxerit, exhæredatis proprijs filijs; Tùm etiam, quià ab illorum dominio inferri non valet ad dominium de præſenti, ſiuè de tempore motæ litis, cùm in Iudicio rei vindicationis contra tertium probationes antiqui dominij deſumptæ ex enunciatiuis, & coniecturis
8 ſint inefficaces, ſed cogitur actor illud plenè, & concludenter probare de tempore motæ litis, alioquìn nedùm excluditur præſumptio illius continuationis, ſed ſubintrat vrgens ſuſpicio, & poſſibilitas pluſquàm certa, quod illud amiſerint, mediante alienatione, aut alia legitima diſtractione, ac iuſtis titulis peruenerit in auctores Societatis, quæ ſola præſumptio, ſeù poſſibilitas ſufficit, vt interim, actore plenè non pro-
9 bante, Societas rea conuenta abſolui debeat, vt probant *Altograd. conſ. 14. num. 61. lib. 2., Bonden. collect. 35. num. 4., Roland. conſ. 46. num. 23., & ſeq. lib. 3., & Rota dicta deciſ. 281. num. 16. coram Emerix Iun. dicta deciſ. 336. numer. 12., & 13. part. 12., deciſ. 452. num. 12., & 13. part. 13., dec. 628. n. 18., & 21. part. 18., & dec. 494. nu. 19. rec. to. 2.*

Potiſſimè quia cùm ab anno 1635. vſque ad diem motæ litis, & ſic ſpatio 65. annorum nulla detur probatio ex parte actoris, quod Barones de Piccolomineis hanc domum poſſederint, aut actus geſſerint illius dominium præſeferentes, euidentèr oſtenditur, prætenſum dominium totius domus, aut nunquàm ad eos ſpectaſſe, aut legitimis titulis fuiſſe
10 amiſſum, cùm non ſoleant homines tanto tempore habere res ſuas pro derelictis, iuxtà ſententiam, de qua *Text. in l. Cùm de indebito ff. de probat., & Rota dec. 400. nu. 5. part. 1., d. dec. 700. ſub n. 8. part. 4. to. 3., & d. deciſ. 494. nu. 28. part. 19. rec. to. 2.*

Et ità Actore tantùm informante, fuit reſolutum.

Romana; ſeù Senogallien. fructuum.

Lunæ 14. Decembris 1705.

ARGVMENTVM.

Retrouenditio eſt veluti noua venditio, & ſi redemptor in caſu recuſationis pretij pecuniam liberè non depoſuerit tenetur ad fructus pecuniæ, & retrouenditor ad fructus rei, quam retrouendere recuſauit.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata reſultat ſi intra primum fatale non fuerit commiſſa cauſa appellationis, aut in ſecundo tranſportata acta prioris inſtantiæ.*

2 *Commiſſio obtenta in Signatura Iuſtitiæ contradicente parte efficitur communis, nec opus eſt citatione ad dicendum contra Iura.*

3 *Tranſportatis actis intra terminum à Iure præfixum oritur impedimentum, ne Sententia tranſeat in rem iudicatam.*

4 *Declara concluſionem de qua num. 2. vt procedat quando Commiſſio eſt directa Iudici determinato, ſecus quando in Signatura genericè tranſmiſſa eſt Commiſſio.*

5 *Tranſportatio actorum poſt biennium intra terminum præfixum ſolum operatur, vt Iudex poſſit in gradu reſtitutionis in integrum antece-*

dentem ſententiam confirmare.

6 *Fructus non debentur à die intentatæ retrouenditicnis, ſi non fuit ſolutum pretium, aut in caſu recuſationis factum depoſitum.*

7 *In emptione non transfertur dominium, niſi ſoluto pretio, aut facto eius depoſito.*

8 *In retrouenditione dominium recurrit à primo emptore, veluti à tertio venditore.*

9 *In Iudicio, & actione in rem directa debentur fructus à die motæ litis.*

10 *In retrouenditione debentur fructus poſt petitionem, & oblatum pretium rei redimendæ.*

11 *Declara, ſi pretium in caſu recuſationis fuit effectiuè depoſitum.*

12 *Amplia, vt depoſitũ eo magis ſit neceſſarium, ſi perficiendus ſit nouus contractus pro recuperatiõne dominij.*

13 *Ad exercendum pactum legis Commiſſoriæ opus eſt depoſito pretij.*

14 *Pactum legis Commiſſoriæ ſi deducatur ad exercitium, ipſo Iure reſoluitur primus contractus, ac ſi factus non fuiſſet.*

15 *In retrouenditione concepta verbis obliquis, ipſo Iure dominium non reuertitur ad venditorem.*

16 *Depoſito pretij opus eſt, ſi illud recuſetur, ad effectum obligandi ad reſtitutionem fructuum.*

17 *Sententiæ, ſeù decreti acceptatio importat agnitionem condemnationis vſque ab initio.*

18 *Depoſitum, vt parturiat reſtitutionem fructuum debet eſſe factum liberè in faciem creditoris.*

19 *Depoſitum, ſi fuerit impeditum ex parte creditoris, debet haberi pro facto, & num. 20.*

21 *Pecunia ſi in caſu recuſationis non fuerit depoſitata, emptor debet ſoluere fructus pecuniæ non depoſitatæ, & retrouenditor reſtituere fructus rei.*

22 *Fructus pecuniæ non debentur abſque requiſitis Caſtrenſis in leg. 3. ff. de eo quod cert. loco.*

23 *Redemptor gerit vices noui emptoris, & non poteſt frui re, & pretio.*

DECISIO C.

BOnæ memoriæ Princeps Maffeus Barberinus vendidit Collegio Germanico Tenutam Caſtri veteris pretio ſcut. 50. mil. cum pacto redimendi intra quindecim annos, ac d. termino adhùc non expirato obtinuit prorogationem aliorum duorum annorum ad redimendum. Vnde 30. Octobris 1684. quæ erat vltima dies termini prorogati, inſtetit coram clar. mem. Cardinali Cauallerino tunc A.C. Locumtenente pro retrouenditione, & receptione ſummæ habitæ in contractu venditionis, qui decreuit quod niſi Collegium pro die, & horis certis intimandis recepiſſet pretium, tempus, & tempora non currerent, ac pretium deponeretur periculo, & expenſis eiuſdem Collegij, in quem ſenſum etiam abijt in altero decreto prodito 18. Ianuarij 1686., cum autem aduerſus illud Collegium obtinuiſſet à Cardinalibus Protectoribus admitti recurſum ad vtrumque effectum, Dominus Princeps Vrbanus filius, qui ſuſceperat ad cambium ad ſupradictum effectum ſcut. 50. mil. à Marchione Pallauicino 26. Ianuar. 1686. fecit depoſitum enunciatæ ſummæ in Sacro Monte Pietatis, ac vlterius inſtetit coram Auditore Sanctiſſimi pro moderatione prędicti recurſus, per quem requiſito voto Signaturæ Iuſtitię cum facultatibus etiam Signaturæ Gratiæ, hæc vnanimiter non admiſit recurſum niſi in deuolutiuo. Non acquieuit tamen Collegium, ſed obtinuit deputationem particularis Congregationis ad effectum examinandi Signaturæ reſcriptum, incaſſum tamèn, cum illud ſortitum fuerit approbationem enunciatæ Congregationis; Vires tamèn, licèt ſuccumbens, potiùs reaſſumendo obtinuit à Sanctiſſimo viuę vocis Oraculo ſuperſeſſoriam in executione iudicati, qua pendente eiuſdem Sanctiſſimi Auditor 21. Ianua-

rij

rij 1687. ne Princeps ſubiret interim vſuras ſummæ depoſitatæ impartitus fuit licentiam illam reſtituendi Marchioni Pallauicino in extinctionem Cambij, ita tamen, vt tàm durante lite, quàm ex terminata ad ſex menſes pecuniæ ſuffragarentur Principi, ac ſi extarent in Monte Pietatis, nec fuiſſent amotæ donec 11. Martij 1692. inſtructa denuò diſputatione per Eminentiſſimum D. Cardinalem Franciſcum, ac bo: mem: D. Taddeum fratres ceſſionarios prædicti Principis idem Auditor declarauit, recurſum aduerſus rem iudicatam non afficere niſi in deuolutiuo, ac R. P. D. Orighus ſucceſſor Cardinalis Cauallerini, prçuio iterùm depoſito pretij per actores facto, ac præſtita cautione de reficiendis prętenſis melioramentis, & reſeruatis Iuribus pro damnis, & intereſſe proceſſit ex officio ad ſtipulationem Inſtrumenti retrouenditionis.

Ita terminato iudicio per ſubſequutam poſſeſſionem inſtetit D. Cardinalis coram A. C. Petra pro reſtitutione fructuum perceptorum à die petitæ retrouenditionis, qui poſthabita inſpectione ſuper melioramentis, ac deteriorationibus tamquàm requirentibus altiorem indaginem condemnauit Collegium ad reſtituendos integros fructus Tenutæ pro tempore, quo pecuniæ extiterunt in Sac. Monte Pietatis, & quoad reliquum tempus pro rata ſuperexcedente fructus recompenſatiuos pretij, & habito recurſu ad Signaturam Iuſtitiæ hæc reſcripſit = *Sine præiudicio pro tempore, quo pecuniæ extiterunt in Sac. Monte Pietatis, & in reliquis S. Q. E.* quare ſuperuenta re iudicata conſului DD. *An conſtaret de re iudicata, ſeù potiùs an mandatum eſſet confirmandum, & exequendum iam relaxatum, vel nouum relaxandum*, & nulla capta reſolutione in propoſitione habita 2. Maij anni præteriti, tandèm hodie DD. reſponderunt = *Conſtare de re iudicata iuxta modum, & nouum mandatum non eſſe relaxandum*.

Clara ſiquidem, & indiſputabilis fuit controuerſia quoad rem iudicatam in abſtracto ſumptam, cum intra primum fatale à die conceſſæ appellationis non curauerit Collegium committi cauſam appellationis, neque intra ſecundum tranſportare
1 acta prioris Inſtantiæ: Vno enim, aut alio ex his deficiente vulgara ſunt principia pro adſtruenda re iudicata *ad Text. in cap. Cum ſit Romana de appellat. Clement. Si appellationis eodem tit., Rota deciſ. 545. num. primo, & 2. coram Bich., & deciſ. 439. num. 2. coram Duran., & in Cremonen. redditionis rationis prima Iulij 1701. §. Plana ſiquidem coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*.

Nec pro limitatione indubitabilis regulæ fundamentum conſtitui potuit in reſponſione, Commiſſionem fuiſſe obtentam in plena Signatura vtraque parte informante, quo caſu
2 cum effecta fuerit communis, opus non ſit alia citatione ad dicendum contra, ad effectum firmandi iuriſdictionem Iudicis appellationis *Marcheſan. de Commiſſ. part. prima cap. 3. num. 41., & ſeq. fol. 155., Scaputc. in praxi part. 2. artic. 80. num. 168., Rota in Cæſarauguſtana Decimarum 10. Iunij 1643. §. Non obſtat quod Commiſſio coram Meltio*, ac quod acta cum fuerint tranſportata poſt ineapſatam Commiſſionem intra terminum eidem Collegio præfixum,
3 & ante pronunciationem ſuper deſertione ortum fuerit impedimentum, ne ſententia, ſeù mandatum tranſitum fecerit in iudicatum iuxta *Vot. 5. num. 56. poſt deciſ. Rembold., Rot. deciſ. 45. num. 12. coram Arguell., & deciſ. 124. num. 9. part. 17. recent., & in Romana hæreditatis 17. Ianuarij 1668. §. Moti quia coram Eminentiſſimo Cardinali Carpineo*, quia concluſio in obiectum al-

lata tunc demùm procederet, quando fuiſſet obtenta ſpecialis Commiſſio directa Iudici in concreto, ac altera pars fuiſſet citata ad dicend. contra, ac intimata: Secùs verò eſt
4 quando fuit ſolum genericè in plena Signatura tranſmiſſa Commiſſio; cum tunc, licèt etiam abſque citatione dicatur effecta communis, ita vt cauſa cenſeatur introducta, & appellans, inuito etiam appellato, illa vti valeat, nihilominus, vt cauſa habenda ſit pro deuoluta a Iudice à quo iuxtà notiſſimam praxim Curię, non ſufficit d. Tribunal appellationem admiſiſſe, ſed vlterius opus eſt, vt Commiſſio Iudici dirigatur, ac per incapſationem, & ſubſequentem citationem ad dicendum contra intra primum annum efficiatur de actis, aliàs enim ſemper incurritur ineuitabilis deſertio non obſtante reſcripto, quod plena Signatura appellationi detulerit, vt firmat *Ridolphin. in praxi part. prima cap.13. num.41., & ſeqq., & num. 101., Card. de Luc. de Iudic. diſc.15.n.27. Rot. deciſ.161. num.6. part.17. rec.* Tranſportatio vero actorum poſt biennium, licèt intra terminum præfixum à Iudice in moderatione inhibitionis, operatur quidem, vt actis tranſportatis poſſit Iudex reaſſumere merita cauſæ, & cognoſcere de iuſtitia, vel iniuſtitia ſententiæ non autem tollit effectum rei iudicatæ, cum, ſi Iudex deprehenderit iuſtam primam ſententiam, debeat ad taxa-
5 tionem expenſarum deuenire, Si verò iniuſtam agnouerit, poſſit ſolummodo per viam reſtitutionis in integrum pronunciare ſuper infirmatione præcedentis, vt pluribus adductis dictum fuit in *Pampilonen. Decimarum* 11. *Martij* 1703. §. *Siquidem, & ſeq. coram R. P. D. meo Muto, & in Romana Iocalium* 30. *Iunij* 1704. §. *Res coram R.P.D. meo Caffarellio.*

Aggrediendo ergo iuſtitiam, à qua ſolùm regulari debuit ſubſiſtentia rei iudicatæ DD. diſtinxerunt tempora, primum videlicet à die 6. Nouembris 1684. in qua Princeps Preneſtinorum inſtetit pro retrouenditione vſque ad diem 17. Ianuarij 1686. facti primi depoſiti, & pro hoc cenſuerunt non conſtare de re iudicata: Certum namque eſt Principem à d. die intentatæ retrouenditionis, nec pretium, nec valorem perſoluiſſe, aut ſaltèm illud non depoſuiſſe, & per conſequens iniuſtè fuit relaxatum mandatum pro fructibus bonorum d. tempore per Collegium perceptorum, cum deficiente reſtitutione pretij, aut in ca-
6 ſu recuſationis reali depoſito numquam dominium fuerit abdicatum à Collegio *ad Text. in leg. prima in fine ff. de vſur. l. debitor 7. ff. eodem Gloſſ. in leg. 2. verbo oblatum Cod. de pact. inter emptor., & vendit.* ibique etiam *Bald. in fin Bart. in leg. acceptam verſ. venio ad quæſtionem Cod. de vſur., Bald. conſ.108. n.1. lib.5., Ancheran. conſ.371 ſub n.1., Ruin. conſ.64. num.10. lib.4., Bertazzol. conſ. 18. num.20., Vrſell. concl.62. num.26., Tiraquell. de retract. conuent. §.4. gloſſ.6. num.1., & 4., Mantic. de tacit. lib.4. tit.32. num.99., Antonell. de tempor. legal. lib. primo cap.48. num. primo, & 2. Cornazzan. deciſ.19. num.2., Milanenſ. deciſ.18. num.24. lib.2., Fontanell. deciſ.74. num.16., Rot. deciſ.194. coram Celſo, & deciſ.48. num.1. cor. Cerro*,

Quod ſi perquirenda etiam ſit ratio ſupradictæ concluſionis, ea eſt vndequaque patens. Cum enim emptor poſt primam venditionem ſibi quæſierit abſolutum, & perfectum dominium, cuius acceſſorij, ac pediſſequi quodammodo ſunt fructus, ſi illud venditor recuperare intendit debet pretium effectiuè reſtituere, vel illud realiter deponere; Retrouenditio enim non minus prioris venditionis reſolutio eſt, quam ſecunda, ac perfecta venditio, ideoque

que

7 que ſicuti in emptione ad effectum,
vt transferatur dominium vna cum
Iure percipiendi fructus neceſſaria
eſt ſolutio pretij, aut illius depoſi-
tio ad *Text. in leg. quod vendit Cod.
de contrah. emption. Dec. conſ.* 440.
num. primo, Gratian. diſcept. 130.
num. 23., *Bonden. collect. legal.* 49.
num. 162. *lib.* 2., *Magon. deciſ. Flo-
rent.* 91. *num.* 11. *Rot. coram Duno-
zett. Iun. deciſ.* 537. *num.* 8. idem
pariter ſequi debet in retrouendi-
tione, in qua dominium rei venditæ,
quod à venditore translatum eſt in
8 emptorem, ad venditorem recurrit
non tamquàm ab emptore, ſed ve-
luti à nouo venditore, *Zoeſ. in Cod.
lib.* 4. *tit.* 54. *quæſt.* 15. *Richter. lib.* 2.
num. 259. *Cod. de pact. inter Empt.,
& Vendit. Anton. Faber. de error.
pragmatic. decad.* 22. *error. primo
verſ. At cum vendit. Arias de Meſa
var. reſol. lib.* 1. *cap.* 22. *n.* 8.

Nec dicatur quod ſicuti in quoli-
bet iudicio, & actione in rem dire-
9 cta debentur fructus à die motæ litis
l. videamus 38. *ff. de vſur. leg. ædi-
bus* 25. *§. Item ſciendum ff. de ædilit.
edict. leg. illud* 43. *ff. de petit. hære-
dit. Rota coram Merlin. deciſ.* 663.,
& coram Buratt. deciſ. 184., *& de-
ciſ.* 22. *in omnibus num. primo par.* 11.
recent. idem etiam ſequi debeat in
Iudicio retrouenditionis, in quo ſpe-
cialiùs ſancitum eſt, fructus eſſe re-
ſtituendos poſt deductam in Iudicio
10 petitionem, & oblatum pretium rei
redimendæ, vt eſt *Text. in leg. Si
fundum* 2. *Cod. de pact. inter Em-
ptor., & Vendit. Alciat. conſ.* 140.
*num. primo Tiraquell. de Retract.
conuent.* §. 5. *gloſſ.* 2. *num.* 2. *Ioan.
Copus de fructib. lib.* 4. *tit. primo
cap.* 53. *Gall. eod. tractat. diſput.* 23.
artic. 4. *ſub num.* 6. *verſ. fallit tertiò
Coraſ. Miſcellan. lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 3.
Fontanell. deciſ. 72. *n.* 5.

Pro obiecti etenim remotione ſe-
greganda ſunt iudicia, in quibus
actor ex parte ſui nihil adimple-
re debet, ab illis, in quibus aliquid
ab eodem præſtandum eſt; In pri-
mis enim fructuum reſtitutio à die
litis legitimè conteſtatæ ac conſtitu-
to reo in mala fide venire debet;
Secus vero eſt in Iudicijs illis reali-
bus, vt eſt præſens, in quo actor ad
pretij reſtitutionem eſt adſtrictus,
cum tunc ſola lis, aut iudicialis ob-
latio non ſufficiat pro aſſequenda
11 fructuum reſtitutione, ſed requira-
tur, vel pretij perſolutio, aut actuale
depoſitum, ne actor contra omnem
æquitatem re, & pretio fruatur, vt
vltra allegatos *R. P. D. Corradinus
de prælat. quæſt.* 23. *num.* 8. *Cancer.
var. reſol. cap.* 8. *de depoſit. num.* 3.,
& ſeqq. lib. 3. *Rot. coram Millin. de-
ciſ.* 369. *num.* 203., *& in Romana
Caſtri Porciliani* 23. *Maij* 1701.
§. Exordiendo cum ſeq., & 2. *De-
cembris eiuſdem anni §. Sanè coram
R. P. D. Lancetta.*

Magiſque in caſu præſenti, in quo
apparet Principem non habuiſſe
promptam pecuniam, dum poſt de-
cretum Cardinalis Cauallerini illam
non depoſuit, quinimò poſtea pro fa-
ciendo depoſito neceſſe habuit eam-
dem ſuſcipere ad cambium à Mar-
chione Pallauicino, ideoque ſemper
reſultat maior neceſſitas depoſiti ad
effugiendum adeo graue præiudi-
cium Collegij cum mera, ac ſimpli-
ci oblatione verbali, & abſque effe-
ctiua pecuniarum exburſatione.

Quod ſi hæc intelligenda ſunt
iuxtà terminos iuris communis,
quantò fortiùs amplectenda erunt
in caſu controuerſo, in quo vltra
conuentum fuit, vt *liceret quidem
Principi bona vendita redimere, &
recuperare pro eodem pretio ſc.* 50. *m.
illo tamen liberè Collegio reſtituto*;
Si enim perficiendus erat nouus
contractus, & noua venditio pro
12 dominij recuperatione, impercepti-
bile redditur ſufficientem fuiſſe ſo-
lam oblationem abſque neceſſariò
depoſito pretij *Boer. deciſ.* 124. *n* 29.,
Gratian. diſcept. forenſ. 786. *num.* 3.,
*& Carol. Anton. de Luc. ad eumdem
num.* 3.,

num.3., Fontanell. deciſ.69. num. 7., Rot. in Sabinen. Fideicommiſſi ſuper fructibus 28. Ianuarij 1704. §. Et ſanè cor. R.P.D. meo Lanceita.

Abſque eo quod reſtringenda ſint ad caſum irritandæ, ac reſoluendæ venditionis ex pacto legis commiſſoriæ, in qua ex eo quia ius quærendum ſit cum deſtructione prioris
13 contractus depoſitum actuale requiratur, non autem quando agitur,
vt in præſenti ad retrouenditionem conuentionalem, & obliquam, ſufficiente tunc actorem paratum eſſe ſatisfacere oneri ſuo pecuniam ſolùm offerendo *Bald. in l. acceptam num. 15.*, & ibidem etiam *Caſtrenſ. in fin. Cod. de vſur., Roland. conſil. 5. num. 71. lib. 1., Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 32. num. 11., Petr. Barboſ. in l. ſi mora num. 10., & ſub num. 67. ff. ſolut. matrim., de Luc. ad Gratian. diſcept. 786. num. 7., Fontanell. dec. 69. num. 16.*, quoniam ſi quæſtio examinanda ſit in ſuis principijs, potiori iure opus eſſet reſtitutione pretij, aut depoſito in retrouenditione obliqua, ac conuentionali, quàm in pacto legis commiſſoriæ: Cum enim in hoc, ſi deducatur ad exercitium, ipſo
14 iure, & ſine traditione ad venditorem reuertatur dominium, & res in
priſtinam cauſam redeat reſoluta, venditione quaſi facta non fuiſſet *Bruneman. in l. ſi à te 7. Cod. de pact. inter empt., & vendit., Perezius in Cod. lib. 4. tit. 54. num. 8., Fachin. controu. iur. lib. 2. cap. 15. litt. A., & ſeqq., Card. de Luc. de empt. diſc. 33. num. 4.* Si in eo requiratur depoſitum pretij, multo magis ad effectum acquirendi Ius ad fructus interuenire debet in retrouenditione conce-
15 pta verbis obliquis, in qua dominium ipſo iure ad venditorem non
reuertitur *Perezius in Cod. dicto lib. 4. tit. 54. num. 18.* fructus enim ſequuntur dominium tamquam cauſam productiuam, & efficientem *l. fructus, l. in fundo, l. ex diuerſo ff. de rei vindicat., l. Herennius ff. de vſur., R.P.D. Corradin. de prælat. quæſt. 27. num. 7., Maſtrill. deciſ. 18. n. 19., Rot. dec. 780. n. 10. cor: Cerro.*

Nec præbuit excuſationem non perficiendi depoſitum reluctantia Collegij in exequenda retrouenditione, quia etiam ea admiſſa quandocumque non agitur de præſeruando iure redimendi, ſeù de protogando tempore, adhuc venditor non debet ſe continere in puris terminis
16 oblationis, ſed ex parte ſua in caſu
etiam recuſationis deponere debet pecunias ſi vlterius prætendat emptorem recuſantem, ac obduratum obnoxium eſſe reſtitutioni fructuum, vt clarè innuunt auctoritates allegatæ §. *Aggrediendo*, & §. *Pro obiecti etenim in fin.*, & ſignantèr *l. debitor ff. de vſur.* ibi = *Cum accipere noluiſſet deſignauit, ac depoſuit. & Gloſſ. in l. 2. verbo oblatam Cod. de pact. inter empt., & vendit. oblatam, conſignatam, ac depoſitatam.* Fortiùs quando tàm ex ipſiſmet inſtantijs Principis, quam ex decretis ſubſequutis Cardinalis Cauallerini, & R.P.D. Orighi præcipientibus idem depoſitum, deprehenditur talis neceſſitas; quando enim decreta fuerunt acceptata eorumque executionem
17 tionem petendo approbata fuerunt
cenſentur vſque ab initio præcognita neceſſitas adimplendi, quod in ipſis decernitur ad *regul. text. in cap. ſemel de regul. iur. in 6., Rot. dec. 738. num. 6. coram Dunozett. Iun., & deciſ. 316. num. 13., & ſequen. par. 19. recent., & in Auximana Prædij 20. Martij 1705. §. Conſtitit cor. R.P.D. Omanna.*

Facta hac præſuppoſitione quoad primum tempus, proſequendo ſubſequens à die 17. Ianuarij 1686. licèt DD. deprehenderint fuiſſe depoſitatam pecuniam, eamque fuiſſe retro acceptam vigore decreti Auditoris Sanctiſſimi præcipientis, vt non ſolum tempus, & tempora non currerent, ſed quod etiamſi pecuniæ fuiſſent reſtitutæ, haberentur ac ſi cum

effe-

effectu extitiſſent in Sacro Monte Pietatis, prout de dicto tempore extabant, nihilominùs animaduerterunt prædictum depoſitum vſque ab initio non fuiſſe peractum in faciem ipſius Collegij, ſed ad creditum Principis, ac cum lege, vt non niſi cum ipſius ordine Collegio ſolueretur, ex quo ſequitur, vt ſicut depoſitum ipſo Iure non tranſiuit in dominium Collegij cum totali abdicatione ab illo debitoris, ita nec Tenuta regredi potuit in dominium Principis ad effectum prætendendi integros fructus, cum non ſolùm ea lege inſtrumenti venditionis pretium liberè reſtitui debuiſſet Collegio, vt ſupra dictum eſt, ſed ex ipſamet diſpoſitione Iuris neceſſe fuerit pecuniam deponi in faciem creditoris, ſeù alterius recipere debentis,
18 vt liberè conſignaretur creditori ad effectum, vt ille pecuniam depoſitatam ad ſui commodum, & beneplacitum cum plena auctoritate exigere potuiſſet, & in vſum proprium conuertere, *l. acceptam Cod. de vſur.*, *l. obligatione Cod. de ſolut.*, *Bartol. in l. ſolutionem in fin. ff. ſolut.*, R. P. D. *Corradin. de Prælat. quæſt. 23. n. 23., & ſeqq., Spad. conſil. 187. num. 6. tom. 3., Rot. poſt Cenc. de cenſib. deciſ. 238. num. 1., & deciſ. 296. n. 2. coram Prisl., & deciſ. 102. num. 5. par. 2., & deciſ. 72. num. 4. par. 18. recent.*

Nihilominùs per DD. omnibus rectè perpenſis, ſicut etiam introſpexerunt pecuniam fuiſſe promptam, exhibitam cedulam, & in actis depoſitatam, & Collegium ſemper recuſaſſe illam recipere tàm verbis, quàm factis impediendo confectio-
19 nem depoſiti, in odium irà impedientis authumarunt, quod actus haberi deberet pro legitimè confecto etiam ad effectum condemnandi ad reſtitutionem fructuum *Rot. dec. 109. num. 5. coram Cerr., & deciſ. 369. num. 3. coram Millin., & in Romana Iocalium 27. Aprilis 1690. §. Sed vltrà coram Card. Caccia, & in Romana, ſeù Portuen. Tenutarum ſuper fructibus 17. Iunij 1697. §. fin., & 10. Ianuarij 1689. §. Poſtremò cor. R. P. D. dell'Olmo.*

Nec contrarium dictum fuit in *Romana Caſtri Porciliani 17. Maij, & 2. Decembris 1701. coram R. P. D. meo Lancetta*, licet enim ibi firmatum fuerit, ſolam oblationem non ſufficere ad faciendum fructus ſuos, niſi accedat reale depoſitum, nihilominus non fuit deſcenſum ad diſputationem, an idem procedere debeat quando adeſt poſitiua contumacia in detractanda retrouenditio-
20 ne, impedimenta præſtando ne fieret depoſitum pretij toties oblati, ac actu exiſtentis, in quibus terminis videmus adeo priuilegiata eſſe iura debitoris, vt tradit *Bald. in l. prima in fin. Cod. ne liceat tertiò prouoc., Pacion. de locat. cap. 56. n. 47., & ſeqq., Bocr. deciſ. 124. num. 25., Rot. coram Buratt. dec. 517. n. 8., & cor. Duran. dec. 108. n. 4.*

Reddentes tamen vnicuique ius ſuum, ac animaduertentes in vnumquemque ad menſuram eius, in quo defecit, noluerunt ſolum Collegium luere pœnas propriæ contumaciæ; ſed inſequentes temperamentum in his circumſtantijs à claſſicis Doctoribus amplexum decreuerunt, Collegium obligatum quidem eſſe reſtituere fructus Tenutæ à die 17. Ianuarij 1686. facta tamen per Dominum Cardinalem computatione pro rata cum fructibus pretij non liberè, vt par erat, depoſitati: quandoquidem cum per talem reluctantiam in Collegio, ac litis conteſtationem inducta fuerit mala fides, de ea aliqua ratio haberi debet in irroganda fructuum reſtitutione; & è conuerſo cum venditor minùs rectè pecuniam obſignauerit, & non liberam, ac ſemper retinuerit eius dominium, debet ad fauorem emptoris perſoluere fructus debiti pretij, vt mora cum
21 cum mora compenſetur, & æquali-

tas

tas inter contrahentes ſeruetur, vt egregie firmat *Cuiac. in Cod. lib. 4. tit. 54. poſt med., Anton. Faber in ſuo Cod. lib. 4. tit. 36. definit. 17., Petr. Barboſ. in l. ſi mora 10. ſub num. 73. ff. ſolut. matrim., Leſſ. de iuſt., & iur. cap. 21. tit. de empt. dubit. 13. ſub num. 108. verſic. deindè emptorem, & num. 111., Cancer. var. reſol. cap. 13. num. 49., Capon. controu. 59. num. 6., Gall. de fructib. diſput. 23. artic. 4. num. 8., Aretin. conſil. 158. num. 13., de Marin. var. reſol. lib. primo cap. primo num. 154., Gobb. conſult. 21. n. 21. Maſtrill. deciſ. 149. in fin., Fontanell. dec. 74. n. 7., & ſeqq.*

Haud obſiſtente, contumaciam Collegij, ac recurſus fuiſſe ſolum directos in impedienda retrouenditione, ac receptione pecuniarum, non autem depoſito, ac propterea illud totalitèr habendum eſſe immune à reſtitutione fructuum, dum iuxtà opinionem in Curia receptam,
22 neque D. Cardinalis teneri poteſt ad fructus pretij, qui ex ſola mora, & deficientibus requiſitis *Caſtrenſis in l. 3. ff. de eo quod certo loco*, tamquàm redolentes labem vſurariam ſunt omninò indebiti *Rot. deciſ. 42. poſt Zacch. de ſociet. offic., & deciſ. 16. per tot. coram Bich, & dec. 259. num. 8. coram Pricl.*, & alibi ſępiſſimè, quia cum inhibitio obtenta per Collegium ab Eminentiſſimis Cardinalibus Protectoribus eſſet generalis, vt oſtendunt verba *de nihil innouando*, quibus etiam inhærent ſubſequentes recurſus ad plenam Signaturam, ac particularem Congregationem, palam fit Collegium mordicus recuſaſſe retrouenditionem, ac præſtitiſſe quantum in ſe erat impedimenta pro confectione depoſiti, nec fructus pretij, cuius dominium à ſe non abdicauit Princeps per non liberam obſignationem imbibere poſſunt prauitatem vſurariam, nam ſi rectè examinatur materia, prout eſt in ſe, illi ſunt debiti non præcisè ex mora tamquàm ipſorum cauſa productiua, ſed potiùs ex mera æquitate, ne emptor eodem tempore habeat rem vna cum fructibus retento dominio pretij; Retrouenditio enim, vt ſupra probatum fuit, eſt noua, ac perfecta venditio, ideoque omnis æquitas patitur, vt dum retrouendens, qui gerit figuram noui venditoris, adſtrictus eſt propter ſuam contumaciam ad reſtitutionem fructuum rei, quam retrouendere eſt obnoxius antiquus venditor, qui in hoc contractu aſſumit vices emptoris frui non
23 debeat re, & pretio, ſed huius non liberè depoſitari ſoluere debeat fructus, vt vltra citatos in puncto *Leotard. de vſur. quæſt. 26. num. 24., Giballin. eodem tractatu cap. 5. §. Quarto itaque, Merenda controu. iur. lib. 7. cap. 11. n. 7.*

Deſcendendo tandem ad vltimum tempus, quo fuit factum verum, & liberum depoſitum in faciem, & dominium Collegij, licet illud prætenderetur factum die 5. Septembris 1692. cùm tamen non fuerit intimatum Collegio niſi 13. ſequentis menſis Octobris, ac retrouenditio ſequuta fuerit 20. eiuſdem menſis, integri fructus non poſſunt eſſe debiti, niſi pro dictis ſeptem diebus iuxtà auctoritates adductas in §. *Facta præſuppoſitione in fin.*, vndè omnia reaſſumendo à die 6. Octobris 1684. vſque ad diem 17. Ianuarij 1686. viſum fuit non conſtare de re iudicata; pro reliquo verò tempore conſtare de re iudicata, nec propterea fuiſſe nouum mandatum relaxandum pro integris fructibus nulla facta compenſatione cum fructibus pretij, poſt verò interpellationem ratione noui, ac liberi depoſiti deberi integros fructus; ideoque conſtare in hac parte, & pro dicto tempore etiam de re iudicata, qui eſt modus reſolutioni adiectus.

Et ita vtraque Parte ſemper acritèr informante.

Legio-

Legionen. Parochialis.

Lunæ 11. *Ianuarij* 1706.

ARGVMENTVM.

Conſtitutio Concilij Tridentini *ſeſſion.*24. *de Reform. cap.*18., ac Bulla S. Pij V. in ordine la 33. demandantes ſeruari Concurſum in Parochialibus de Iurepatronatus Eccleſiaſtico per conſuetudinem immemorabilem eliduntur.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis conſuetudo plenè probatur per teſtes prouectæ ætatis, ac bonæ qualitatis reddentes cauſam ſcientiæ.*

2 *Itèm per teſtes recipientes fomentum ab examine aliorum teſtium facto in ſimili cauſa.*

3 *Maximè ſi talis conſuetudo fuerit canonizata in contradictorio Iudicio, opponentibus Promotoribus Fiſcalibus.*

4 *Probatur etiam ex ſcripturis Collationum Parochialium, in quibus non apparet fuiſſe indictum Concurſum.*

5 *Terminus duorum menſium ad examinandos teſtes incipit currere à die præſentationis Remiſſorialium.*

6 *Examen teſtium attenditur, etiamſi fuerit expletum poſt terminum, ſi iurarunt in termino.*

7 *Rota ſolet plerumque ſanare nullitatem examinis teſtium facti poſt terminum, non obſtante proteſtatione de non conſentiendo in iuriſdictionem, & examen.*

8 *Non debet concedi noua Compulſatio, ſi non conſtat de nullitate prioris Compulſationis.*

9 *Immemorabilis conſuetudo attenditur etiam contrà decreta Concilij Tridentini, & Bullas Pontificias.*

10 *Immemorabilis conſuetudo, ad hoc vt dicatur ſublata, requiritur ſpecifica mentio.*

11 *Quinimò allegari poteſt aduersùs quamlibet contrariam ſanctionem ſuffultam clauſula ſublata, & decreto irritante.*

12 *Concurſus non eſt neceſſarius in Parochialibus Iuriſpatronatus Laicalis.*

13 *Nec in Parochialibus vnitis, & de Menſa.*

14 *Nec in Beneficijs Regularium, quibus incumbit Cura Animarum.*

15 *Nec in alijs, remiſſiuè.*

16 *Antiquitùs Beneficia conferebantur idoneis per ſolum examen.*

17 *Conſuetudo inhærens antiquis Canonibus non poteſt dici nutritiua peccati.*

18 *Gratia* Si Neutri *ſortitur effectum, quando Neutri Collitigantium Ius competit.*

19 *Qui obtinuit gratiam* Si Neutri, *adhùc poteſt deducere jus ſuum per viam exceptionis.*

DECISIO CI.

Sequuta vacatione Parochialis Eccleſiæ *de Taranillo* ſitæ intrà limites Archidiaconatus de Zea, Archidiaconus in vim Iuris, quo gaudet præſentandi ad Beneficia ſui Archidiaconatus, Matthiam Garziam de Torres ad illam præſentauit, qui præuio examine, lataque ſententia contrà Procuratorem Fiſcalem Tribunalis Eccleſiaſtici ab Ordinario Legionen. fuit inſtitutus, & in poſſeſſionem eiuſdem Parochialis immiſſus. Aduersùs quem inſurgente Iacobo Fernandez Prieto ſub prætextu, quod pronſio Parochialis deuoluta eſſet ad Sanctam Sedem Apoſtolicam, ex quo non fuiſſet ſeruatus Concurſus in Parochialibus de Iurepatronatus Eccleſiaſticorum exquiſitus à Sacro Concilio Tridentino *ſeſſ.*24. *de Reformat. cap.*18., & per Bullam Beati Pij V. in ordine *la* 33. idem Iacobus ex hoc capite Parochialem impetrauit; Et licèt Matthias ſub clypeo immemorabilis conſuetudinis non ſeruandi Concurſum in Parochiali, de qua agitur, niteretur excludere Iacobum, nihi-

lominùs , quia informia dumtaxàt
documenta ad hunc effectum addu-
cebantur per tres vices coram bon.
mem. Pio, noſtrum Tribùnal coa-
ctum fuit reſpondere pro exequutio-
neLitterarum Apoſtolicarum Iaco-
bi, donèc Defenſores Matthiæ op-
portuniùs inſiſtentes cauſæ defen-
ſioni mihi commiſſi à Signatura Iu-
ſtitiæ curarunt cauſam appellationis
à ſententia lata per memoratum
bon. mem. Pium, & incontinenti, in
eadem nimirùm Audientia, in qua
coram me reſponſum fuit, proceden-
dum eſſe ad legitimam exequutio-
nemLitterarum Apoſtolicarum Iaco-
bi inſteterunt pro litteris remiſſoria-
libus, & compulſorialibus ad finem
legitimè iuſtificandi prædictam im-
memorabilem non practicandi Con-
curſum, & ſuper petitis fauorabilem
reſolutionem obtinuerunt, vt ex De-
ciſione ſuper Remiſſoria edita 7. De-
cembris 1703. compilatoque vtro-
que Proceſſu, tàm compulſoriali,
quàm remiſſoriali, eoque ad Vrbem
tranſmiſſo, cum perſpectum fuiſſet
non extitiſſe tranſmiſſa ſimùl cum
Litteris Remiſſorialibus Iudici De-
legato etiam interrogatoria data ex
parte Iacobi, ex quo eædem litteræ
jàm Portitori conſignatæ fuerant,
cum Interrogatoria fuerant in actis
allata, hinè Rota ſub die 6. Iunij
1704. reſcripſit = *Dilata, & iterùm
examinentur Teſtes cum interrogato-
rijs Partis* = cuiuſmodi decreto ple-
nariè adimpleto, & hinc indè parti-
bus iura ſua validè deducentibus
reſponſum fuit = *Recedendum à de-
ciſis*. =

Ex Teſtibus quippè formiſſèt exa-
minatis conſtitit Parochialem, de
qua agitur, ab immemorabili fuiſſe
collatam ad ſimplicem nominatio-
nem Archidiaconi, præuio dumta-
xàt examine ſuper qualitate, doctri-
na, & ſufficientia ſolius Præſentati;
Deponunt enìm, quod ipſi vltrà ſpa-
tium 40. annorum viderint fieri Pro-
uiſiones abſque Concurſu, & audi-
uiſſe à ſuis maioribus ità fuiſſe pra-
cticatum retroactis temporibus, quin
nec ipſi, nec ſui maiores quidquam
audiuerint in contrarium, nec aliter
etiam rem eſſe potuiſſe, quin hoc
ſciuerint, reddentes cauſam, ex quo
ſunt Aduocati, & Notarij Curiæ
Eccleſiaſticæ Legionen. Vndè jun-
cta eorum prouecta ætate, bona qua-
litate, de qua etiam depoſuit Iudex
Remiſſorialis, plenè probant contro-
1 uerſam immemorabilem, ad præ-
ſcript. *Gloſs. in cap. 2. verbo memo-
ria de præſcript. in 6. Mareſcott. va-
riar. reſolut. lib. 3. cap. 100. num. 19.
& ſeqq. Saminiat. contr. 22. num. 27.
Rot. deciſ. 690. num. 2. coram Cerro,
& deciſ. 116. num. 55. coram Zarat.,
& deciſ. 472. num. 19. par. 19. rec.*
Eòque magìs cum id etiam reſultet
ex alio conſimili, ac formali exami-
ne quinque teſtium, peracto vſque
de anno 1685. ac legitimè compul-
ſato ex authenticis libris nuncupa-
tis *de Bezerro* per Notarios, & Of-
ficiales Legionen. cuſtoditis, qui
cum vltrà deponant de ſpecialibus
actibus, in quibus opponentibus
Promotoribus Fiſcalibus præfata
immemorabilis fuit in contradicto-
rio Iudicio canonizata, inficiari non
poteſt, quin noui teſtes, iuncto di-
cto antiquo examine aliorum, quàm
maximè conducant ad intentum
Præſentati ab Archidiacono, vt de
teſtibus fomentum recipientibus ab
2 aliorum examine facto in ſimili cau-
ſa, ſequitur *Rota deciſ. 360. num. 9.
par. 5. rec.*, *& in Romana Immiſſio-
nis 28. Ianuarij proximè præteriti
§. Indubitantiùs coram R. P. D. meo
Omanna*, & de lite mota cum ſubſe-
3 quuta ſuccumbentia Promotorum
Fiſcalium moleſtantium, firmat *Pa-
riſ. de Confid. quæſt. 28. num. 259.
Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. nu-
mer. 106., & ſeqq., & in Meleuitana
Iuriſpatronatus 31. Martij 1702.
§. Etenìm coram R. P. D. meo Scotto.*

Iſtæque teſtium qualificatæ de-
poſitiones validiſſimè apparuerunt
corro-

Digitized by Google

corroboratæ ex plurimis ſcripturis compulſatis, ex quibus conſtitit collata fuiſſe Beneficia ad ſolam præſentationem Archidiaconi, nulla facta mentione Concurſus, abſque eo quod ne quidèm vlla afferri potuerit prouiſio, in qua ille fuerit ſeruatus; ex hoc enim datur intelligi, verè prædictum Concurſum numquàm ſeruatum fuiſſe, cum alioquin Epiſcopi ſatìs vigiles in curanda obſeruantia Decretorum Concilij Tridentini tendentium in augmentum propriorum Iurium, non omiſiſſent per adeò longum tempus, ac in tot
4 ſequutis vacationibus illum indicere, ac ad actum perducere, *R.P.D. meus Anſald. in addit. ad deciſ.* 78. *num.*71. *coram eodem Rot. in Neritonen. Iuriſpatronatus ſuper bono Iure* 26. *Februarij* 1703. §. *Nec ad eruendum coram R. P. D. meo Priolo, & in Cremonen. Beneficij* 11. *Maij* 1705. §. *Nec prouiſioni coram Me*.

Nec debilitari valuit enunciatum examen teſtium, ex quo fuerit peractum extrà terminum duorum menſium à die conſignationis factæ Portitori, ac ex eo, quod dùm teſtes ſe referunt ad collationes, nec minùs fidem promereantur, legitimè non compulſatis, ac allatis enunciatis collationibus, quidquid enim cauſæ Notarius extrà ſpheram proprij officij aſſerere conatus fuerit, placuit DD. terminum duorum menſium incipere debuiſſe à die præſentationis Litterarum Remiſſorialium faciendę Iudici Delegato, nàm tempus duorum menſium alioquin eſſet nimìs breue, detracta enim medietate, quæ penè abſumitur in itinere, non ſupereſt tempus ſufficiens, tàm ad examinandum, quàm ad danda interrogatoria teſtibus, qui nec ad libitum quandoque conduci poſſunt, quinimò eum ad reprobandum detur terminus vnius menſis eſſet longior primo, quod non eſt admittendum, quarè inſequendo potiùs praxim Curiæ tempus incipere ſo-
5 lùm debet à die conſignationis faciendæ in partibus *Ridolphin. in praxi part.* 1. *cap.* 12. *num.* 10. fortiùs cum teſtes bis ſuppoſiti fuerint examini, ac in hoc ſecundo fuerint data interrogatoria, proindèque non eſt adeò facienda reflexio lapſus termini à die conſignationis Portitori, dùm principalis eſſentia examinis conſiſtit in interrogatorijs partis, non autem, an terminus aſſignatus ex cauſa lapſus fuerit, cum videamus etiam ſufficere teſtes intrà illum iuraſſe, etiam in caſu, quo eſt certa temporis computatio, quamuis poſt
6 terminum fuerint examinati, *Rota deciſ.* 1228. *num.* 7. *coram Coccin.* Datio enim Interrogatoriorum ſemper reputata fuit talis efficaciæ, vt noſtrum Tribunal plerumque ex eius motiuo ſumpſerit arbitrium pro ſananda nullitate examinis teſtium, quamvis pars, quæ dedit Interrogatoria fuerit proteſtata de non con-
7 ſentiendo in iuriſdictionem, & examen, *Adden. ad Buratt. deciſ.* 518. *num.* 19. *Manſ. conſult.* 275. *n.* 15.

Collationes autem, ſententiæ, cæteraque documenta, ad quæ ſe referunt Teſtes iàm fuerunt compulſata in prima expeditione, contrà quæ cum nihil fuiſſet oppoſitum, ſicuti geſtum fuit contrà teſtes, quos ob id opus fuit repetere cum interrogatorijs partis, quæ in primo examine fuerant omiſſa, ſuperfluum fuit ad iteratum actum deuenire, cum niſi doceatur clarè, & incontinenti de nullitate prioris compulſationis,
8 numquàm debeat ad nouam deueniri *Rot. deciſ.* 1358. *num.* 4. *coram Emerix.*

Quibus præmiſſis, facilè negocium fuit aſſequi quàm incongrua, ac inſubſiſtens fuerit prætenſio irreleuantiæ prædictæ immemorabilis conſuetudinis, cum planum ſit eamdem ſuffragari etiam contrà citatam ſanctionem Conciliarem, ac Bullam
9 Pianam ſuper Indictione Concurſus, quemadmodùm firmat *Pilaia deciſ.*

Pontific. lib. 3. deciſ. 1. num. 144. circà finem, *Rota deciſ. 52. ex num. 2. ad 8. coram Vbago*, *&* *in Nouarien. Parochialis*, *ſeù Vicariæ S. Martini 22. Iunij 1705. §. Et nihilominùs*, *&* *in eadem ſuper manutentione §. Non reſultante coram R. P. D. meo Caprara*, & quidèm non obſtante decreto irritanti, ac clauſula ſublata adiecta in confirmatione Concilij, ac in Bulla Piana, ex quibus prætendebatur, infectam remanſiſſe tàm antecedentem, quàm ſubſequutam poſſeſſionem, quia per decretum quantumuìs deſtructiuum contrariarum conſuetudinum numquàm cen-
10 ſetur ſublata immemorabilis, niſi de ea fiat ſpecifica mentio, *Gonzalez ad regul. 1. Cancellar. gloſs. 33. n. 5.*, *&* *ſeqq. Gratian. diſcept. 492. num. 6. Barboſ. ad Concil. ſeſs. 24. cap. 10. de Reformat. ſub num. 25. Panimoll. deciſ. 1. adnotat. 10. ex num. 23.*, *&* *adnotat. 11. num. 38. Rot. deciſ. 242. ſub num. 1.*, *&* *deciſ. 610. ante n. 2. part. 2. recent.* Et in terminis enunciatæ Conſtitutionis Pianæ *la 33. Rot. deciſ. 197. num. 5. par. 9.*, *&* *deciſ. 516. num. 16. par. 18. recent.*, *&* *in Tarraconen. Parochialis 2. Maij 1698. §. Quia in contrarium coram R. P. D. dell'Olmo*; Immemorabilis nàmque præſumere facit contrariam legem fundationis, ac etiam Priuilegium Apoſtolicum, ac quemcumque alium meliorem excogitabilem titulum, ac proindè allegabilis eſt aduersùs quamlibet ſanctionem con-
11 trariam, quamvìs ſuffultam clauſula ſublata, ac irritanti decreto, *Fraſs. de Reg. Patronat. Indiar. cap. 31. num. 31. Card. de Luc. de Benefic. diſc. 32. num. 2.*, *&* *4. Rot. in Derthuſen. Iuriſdictionis 6. Februarij 1696. §. Et diſpoſitione coram bo. me. Pio.*

Multòque magìs creſcit argumenti euidentia, ſi perpendatur, quod prædicta conſuetudo non poteſt cenſeri, nec contrà bonos mores, nec contrà Legem Diuinam; Paſsìm enìm videmus in tot caſibus poſitiuè non eſſe neceſſarium concurſum, vt de Parochialibus Iuriſ-
12 patronatus Laicalis firmat *Fagnan. in cap. cum ad noſtram num. 28. de Elect. Romaguer. ad Synodal. Gerunden. lib. 3. tit. 11. cap. 8. num. 2. Murga de Benefic. quæſt. 3. num. 55.*, &
13 de Parochialibus vnitis, & de Menſa *Noal. conſ. 46. num. 2.*, *&* *ſeqq. Romaguer. ad Synodal Gerunden. d. lib 3. tit. 4. cap. 8. num. 9. Rot. deciſ. 788. num. 1.*, *&* *deciſ. 1701. per*
14 *tot. coram Emerix*, & de Beneficijs Regularium, quibus incumbit Cura Animarum *Fagnan. in d. cap. cum ad noſtram ſub num. 22. de Elect. Barboſ. ad Concil. ſeſs. 24. d. cap. 18. num. 8.*, *&* *de offic.*, *&* *poteſt. Paroch. par. 1. cap. 2. num. 15.*, *&* *ſeqq.* vbi
15 plures alios caſus enumerat, in quibus non opus eſt Concurſu, quos etiam innuit *Fagnan. in cap. cum ſit Ars ſub num. 19. de ætat.*, *&* *qualit. Garz. de Benefic. par. 9. cap. 2. à numero 175. ad 199.* Ratio autem eſt ſatìs conuincens, quia inſpectis antiquis Canonibus Beneficia ſolum capacibus, & idoneis conferenda ſunt per ſolum examen, non autem
16 per formalitatem Concurſus, *vt in cap. ad hæc, verſ. vt qui Beneficijs de Offic. Archidiacon. cap. ad decorem de Inſtitut. cap. quoniàm verſic. ſi autem hoc de Iurepatronat.*, & per
17 conſequens contraria conſuetudo non poteſt dici nutritiua peccati, ſeù doloſa, aut contrà bonos mores, dùm prædictis Canonibus inhæret *Gloſs. in cap. cum tanto, verſic. Rationabilis de conſuetud. Rot. dec. 560. num. 10. part. 19. recent.*

Neque videtur, Matthiam ſibi præcluſiſſe viam deducendi prædictam immemorabilem per Gratiam *Si Neutri* ab eodem obtentam, quoniàm vltrà quod Gratia *ſi neutri* eſt conditionalis, & effectum ſortitur in caſu, quo neutri Colligantium
18 ius competere noſcatur, & Matthias ea vſus fuiſſet juxtà deducta *per*

Amay-

Digitized by Google

Amayden. de ſtylo Datariæ lib. 1. *cap.* 23. *num.* 20. obiectum vrgeret, quatenùs ipſe vellet ius ſuum allegare per viam actionis ad effectum obtinendi eius canonizationem; Secùs autem quando illud deducit per viam exceptionis, ad effectum ex-
19 cludendi ius Aduerſarij, cum id ſibi omnibus modis licere debeat, etiam per allegationem proprij iuris, nè alioquìn Gratia reſoluatur in beneficij, ſeù litis renunciationem contrà regulam *Textus in leg. Quod fauore, Cod. de legibus, Rot. dec.* 1133. *n.* 3., *& ſeqq. coram Emerix Iun.*

Et ità vtraque &c.

Carpectoraten. Primogenituræ.

Luna 27. *Ianuarij* 1706.

ARGVMENTVM.

Teſtatore dante hæredi facultatem eligendi ſiuè Primogenitum, ſiuè Secundogenitum, ſiuè maſculum, ſiuè fœminam, poteſt hæres, quem mauult, eligere, nec tenetur ſequi ordinem à Teſtatore præſcriptum in caſu non factæ nominationis.

SVMMARIVM.

1 *Habens facultatem liberam præferendi vnum alteri intèr plures exiſtentes in eodem gradu poteſt præferre Secundogenitum Primogenito, & num.* 6.

2 *Electio Secundogeniti attenta facultate à Teſtatore, & lege conceſſa de relinquendo plus vni, quam alteri redargui non poteſt de irrationabili à Primogenito.*

3 *Ordo deſignatus in caſu non factæ electionis non debet attendi, niſi à mero Exequutore, non vero ab habente liberam facultatem eligendi.*

4 *Habens liberam facultatem eligendi, quem mauult ex certis perſonis non dicitur exercere arbitrium in diſtributione rei alienæ, ſed propriam exequi voluntatem.*

5 *Facultas eligendi vnum ex certis redderetur inutilis, ſi electio facta fuiſſet à Teſtatore.*

7 *Facultas variandi, & mutandi nominationem ſupponit liberam, & abſolutam facultatem nominandi.*

8 *Verba* = à tutte le ſue volontà = *important pleniſſimam libertatem.*

9 *Veriſimile non eſt, quod Teſtator voluerit fœminas præferre maſculis.*

10 *Electio, & variatio cadit intèr plures.*

11 *Teſtator dans hæredi facultatem eligendi vnum ex pluribus, ſi mandet conſeruari bona in vno, intelligitur de vno non iure Primogenituræ, ſed electione hæredis eligere volentis.*

12 *Teſtator quid voluerit in caſu expreſſo colligi non debet ex his, quæ determinauit in alijs ſubſtitutionibus, quæ fuerunt purificata.*

13 *Inferri non valet ad ea, quæ Teſtator voluit in ingreſſu ex his, quæ voluit in progreſſu.*

14 *Verba* = Vuol eſſer lecito = *non important arbitrium boni Viri, ſed liberam facultatem.*

15 *Verba* = Vuol eſſer = *iuncta cum alijs præſeferentibus facultatem abſolutam amittunt naturam arbitrij, & reſoluuntur in facultatem liberam.*

16 *Verba importantia arbitrium boni Viri ſi præcedant alia libera voluntatis qualificantur à poſterioribus, & illorum naturam aſſumunt.*

17 *Arbitrium dicitur regulatum, quando famulatur menti, & voluntati Teſtatoris.*

18 *Approbati à Teſtatore cenſentur omnes æqualitèr digni data ſolum prælatione electo ab hærede.*

19 *Iudicium Sapientum non poteſt immutare ſubſtantiam depoſitionis Teſtatoris.*

DECISIO CII.

GEminis non attentis ſententijs contrarijs, quas paſſus fuerat Paulus Ioſeph primogenitus de Deſinars, primò in Tribunali A. C., & dein-

Digitized by Google

deindè in noſtro Auditorio coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, quarum vltima fulciebatur etiàm tribus robuſtiſſimis Deciſionis editis 11. Decembris 1693. 13. Ianuarij 1696., & 8. Martij præcedentis anni declarantibus, Franciſcum Deſinars in vim commiſſionis ſibi ab Horatio Patre in vltimo elogio tributæ eligendi, & nominandi ſucceſſorem in certis bonis ritè, ac validè nominaſſe Henricum ſecundogenitum, poſthabito eodē primogenito, adhüc ab illa prouocans memoratus primogenitus coràm me ſtrenuè conabatur eiuſdem ſententiæ,& deciſionum fundamenta proſternere, ſed vti inſubſiſtentibus recognitis per DD. ſuppoſitis, quibus nitebatur, irerùm illum reijcere authumarunt, reſpondendo = *Sententiam Rotalem eſſe confirmandam*.

Validitas ſiquidem non impugnabatur inter partes, & Iuſtitia clatior eſſe non poterat, cum hæc apprimè elucesceat ex lectura Teſtamenti, in quo Horatius Teſtator inſtituto ſibi hærede Franciſco filio, eidem dedit amplam, & abſolutam facultatem nominandi, & eligendi quoad dicta ſua bona in ſucceſſorem vnum ex ſuis filijs indiſtinctè, & ad libitum ſuæ voluntatis, præferendo etiàm fœminam maſculis, & Emanuelem fratrem, eiuſque filios, ſeù filias proprijs filijs hæredis grauati per hæc verba præciſa = *al quale vuol eſſer lecito di nominare, e d'eleggere vno de ſuoi figliuoli maſchio, ò femina, ò il Signor Emanuele, ouero vno delli figliuoli maſchio, ò femina d'eſſo Signor Emanuele ſuo fratello per la ſucceſſione d'eſſi beni* = Vndè validè potuit idem Franciſcus in hæredem nominare eius filium ſecundogenitum, omiſſo primogenito, tùm quià id operatur libera, & ampliſſima facultas ei impartita per Teſtatorem, præferendi

1 nempè inter exiſtentes in eodem gradu vnum alteri, vt probant *Bartol. in leg. vnum ex familia* §. *Si de falcidia ff. de legat. 2. num. 4.*, ibique *Baldus num. 2.*, *Sader. reſponſ. 32. num. 18.*, *Dec. conſil. 422. num. 9. & 619. num. 3.*, *Paz. de Tenut. cap. 34. num. 107.*, *Tiraquel. de Retract. lignag.* §. *11. gloſ. 6. num. 6.*, *Raduen. deciſ. 38. num. 341.*, *& ſeq.*, *& Rota in Romana Fideicommiſſi de Zefferis 27. Iunij 1699.* §. *Hæc autèm in fin. coram R. P. D. de la Tremoille*, tùm etiàm, quià ſicuti primogenitus nequit de iure conqueri, ſi Pater, relicta ei legitima, reliquam ſuam ſubſtantiam alteri filio dumtaxàt, vel etiàm extraneæ perſonæ relinquat, ità nullo iure valet in præſenti caſu primogenitus de irrationabili præfa-

2 tam nominationem redarguere, ſi ea totalitèr pendebat à libero arbitrio, & voluntate Patris, cum nullam ei fecerit iniuriam, vtendo facultate ſibi à diſpoſitione Teſtatoris, ſeù legis conceſſa, iuxtà *Text. in l. nullus ff. de regul. iur. leg. 3.* §. *Is autèm ff. dè liber. homin.*, *Mierez. de Maiorat. part. 1. quæſt. 48. num. 35.*, *Cyriac. controu. 126. num. 26.*, *& Rot. deciſ. 625. num. 54. coràm Bichio.*

Abſque eo, quod obiecem facere valeat, quod cum in caſu non factæ nominationis Teſtator vocauerit primogenitum vltimi maſculi poſſeſſoris, & in defectum maſculorum, primogenitam fœminarum, Franciſcus hæres grauatus ſequi debebat eumdem ordinem deſignatum in caſu non factæ nominationis, quoniàm hìc non agitur de Vxore, ſeù ſimplici Commiſſario, quibus ſicuti cenſeri poſſet tributa facultas eligendi, & nominandi vnum ex filijs in ſucceſſorem ad effectum continendi eos in obſequio, & beneuolentia ergà Matrem, ſeù Commiſſarium, ità præſumeretur quodammodò ta-

3 citè demandata, ſeù potiùs ſecretò commiſſa electio iuxtà ordinem diſpoſitum in caſu non factæ nominationis, & in his terminis loquuntur omnes authoritates in obiecto allegatæ, ſed verſamur in ampla, & libe-

bera facultate eligendi, & nominan-
di data per Teſtatorem proprio filio
hæredi inſtituto, hoc namque caſu
nulla affertur authoritas, & nullibi
in iure cautum reperitur, quod hæ-
res grauatus habens liberum arbi-
trium eligendi vnum, vel alium,
quem mauult ex certis perſonis, il-
lud regulare debeat iuxtà denomi-
nationem à Teſtatore factam in caſu
non factæ nominationis, cum certum
ſit, quod hæres grauatus habeatur
pro vero Domino, atque verum re-
tineat dominium in hoc ſolo à reli-
liquo libero, ac indifferenti domi-
nio contradiſtinctum, quod non ha-
bet liberam bonorum diſpoſitionem
pro tempore, quo ius ſuum reſolu-
tum erit, neque ſibi eligere poteſt
ſucceſſurem, ſed tenetur habere il-
lum ab eius authore præſcriptum,
quod vtique ceſſat, quandò idem
author talem facultatem conceſſit,
proùt in præſenti, remouendo ſcili-
cèr dictum obſtaculum eligendi de-
terminatam perſonam, quo ſublato,
hæres grauatùs non tenetur ſequi
ordinem præſcriptum in caſu non fa-
ctæ nominationis, cum magis iure
ſuo, quam alieno diſponat, & non
dicatur exercere arbitrium in diſtri-
butione rei alienæ, tamquàm Exe-
4 quutor, & Miniſter, ſed propriam
voluntatem, & diſpoſitionem intrà
certum genus perſonarum, vt per
Text. in l. vnum ex familia §. *Si fal-
cidia*, firmatum fuit *in vltima De-
ciſione huius cauſa edita* 8. *Maij pro-
ximè præteriti* §. *Quandoquidem*, &
optimè etiam diſtinguendo caſum à
caſu, probat *Card. de Luc. de Fidei-
comm. diſc.*56. *num.*4., *& diſcurſ.*57.
*num.*16. *&* 17.

Quod ſi aliàs admitteretur, vt
nempè is, cui eligendi facultas con-
ceſſa eſt, neceſſariò adſtrictus eſſet
ſequi ordinem diſpoſitum in caſu
non factæ nominationis, & ſempèr
filium maiorem natu eligere, libera,
& ampla facultas eligendi inutilis
5 redderetur, quià electio eſſet facta
per Teſtatorem, quod vtique dicen-
dum non eſt, quià eſſet contrà diſ-
poſitionem iuris, iuxtà quam habens
liberam facultatem eligendi vnum
ex pluribus filijs, poteſt eligere
quem mauult ex eis, vt monet *Text.
in dicta leg. vnum ex familia in prin-
cip. ff. de legat.* 2., *Surd. conſil.*29.
*num.*6., *Toloſan. lib.*2. *tit.*15. *part.*2.,
*ſcol.*13. *quæſt.*3., *Cyriac. contr.*208.
*num.*32., *Paz. de Tenut. dicto cap.*34.
*ſub num.*107., *Torr. de Primogenit.
part.*1. *cap.*27. *num.*9., *Molin. eodem
tract. lib.*2. *cap.*5. *num.*3. *&* 4., *Card.
de Luc. de Fideicomm. dicto diſc.*57.
num. 20., *& Fontanell. deciſ.* 125.
*num.*4., *& ſeqq.*

Et vlterius in oppoſito diametra-
litèr pugnaret voluntas Teſtatoris
ex eo, quod commiſſio eligendi non
ſimplicitèr, & arbitrio boni Viri re-
ſtricta, ſed per verba ampliſſima om-
ninò liberam poteſtatem denotantia
ità effrenatè præferendi, nempè fœ-
minam maſculis, fuit demandata, in
hac quippè facti ſpecie omnes Secta-
tores vtriuſque ſententiæ conue-
niunt intèr ſe, quod non tantùm li-
citum ſit habenti talem commiſſio-
nem eligere, quem voluerit, abſquè
6 eo, quod adſtringatur ſequi ordinem
à Teſtatore poſitum in caſu non fa-
ctæ electionis, vt conciliando con-
traria teſtantur *Bald. in dicta l. vnum
ex familia dicto* §. *Si falcidia verſic.
itaque primo*, *Molin. de Primogenit.
dicta cap.*5. *num.* 4. *&* 5., *Cortiad.
deciſ.*129. *num.*124., *& ſeqq.*, *Fon-
tanell. deciſ.*525. *num.*8. *&* 20., *&
deciſ.*526. *num.*15. *&* 30., *Triſtan.
tom.*1. *deciſ.*9. *num.*21. *&* 28., *&
tom.*2. *deciſ.*54. *num.*5. *in fin.*, *& Ro-
ta in Romana Hæreditatis de Ruſpo-
lis* 13. *Iunij* 1704. §.24. *coràm Reue-
rendiſſimo Domino meo Decano*, ſed
etiàm expreſſa poteſtate variandi,
& mutandi nominationem conceſ-
ſam hæredi grauato cum amplitudi-
ne, & prægnantia verborum *à tutte
le ſue volontà*, conſequutiuè in du-
bium reuocari non valet, facultatem
im-

impartitam Franciſco, alijſque ſuc-
ceſſiuè vocatis fuiſſe liberam, & ab-
ſolutam eligendi quos voluerit ex
filijs, quantumuis ſecundò, & vlti-
mò genitis, aliàs ſi certè nominan-
dus erat primogenitus, inutilitèr
vtique Teſtator conceſſiſſet faculta-
7 tem variandi, cum hæc neceſſariò
ſupponat omnimodam liberam pote-
ſtatem eligendi, & hæres nequeat
dici adſtrictus ſequi ordinem à Te-
ſtatore præſcriptum in caſu non fa-
ctæ nominationis, vt ponderat *Surd.*
*conſil.*380. *num.*35., *& ſeqq.*, & di-
ctum fuit *in prima Deciſione huius*
cauſæ §. *Et ſecunda*; Attentis præ-
ſertim verbis *à tutte le ſue volontà*,
8 ampliſſimam, & pleniſſimam liberta-
tem denotantibus ad *Text. in leg.*
rum quidam 24. *ff. de legat.*2., & vl-
trà allegatos *in dicta prima Deciſione*
huius cauſæ §. *Non obſtat*, *& in vltima*
§. *Certò tertiùs*, tradunt *Barboſ. de*
*Clauſ. clauſ.*3. *num.*3., *Roland. à Vall.*
*conſil.*62. *num.*12. *in fin.*, *& ſeqq.*
*lib.*1., *Manſ. conſult.*582. *num.*14.,
& Rota in Romanà Saluiani, *ſeù Ca-*
nonum 26. *Martij* 1694. §. *Attentis*
coram bo. me. Emerix, *& in dicta*
Romana Fideicommiſſi de Zefferis 27.
Iunij 1696. §. *Et clariùs*, *&* 27. *Ia-*
nuarij 1689. §. *Minuſque coràm*
R. P. D. de la Tremoille.

Neque attendi meruit reſponſio,
quod hæc variatio intelligi debeat
de primogenito maſculo ad primo-
gènitam fœminam, hoc eſt, quod
eligibilitas cadere debeat ſuper pri-
mogenito, vel primogenita, quaſi
quod Teſtator poteſtatem dederit
eligendi, vel vnum filium maſculum,
vel vnam filiam fœminam, dummo-
dò tamen ſiuè maſculus, ſiuè fœmi-
na ſint Primogeniti. Etenim huius-
modi interpretatio repugnat literæ,
& menti Teſtatoris; & ſanè literæ,
quià præcitata verba non ſunt reſtri-
cta ad primogenitum, vel primoge-
nitam, ſed comprehendunt vnum ex
filijs maſculis, vel vnam ex filiabus
fœminis, ideoque eum ſub nomine
filiorum veniant tam primò, quam
ſecundò, & tertiò nati, idealis eſt
prætenſa reſtrictio ad primogeni-
tum, vel primogenitam; Repugnat
etiàm veriſimili menti Teſtatoris,
cum nemo ſibi laedere valeat, quod
Teſtator voluerit excludere ſecun-
dogenitos maſculos hæredis graua-
ti, & illos reddere ineligibiles, quan-
dò fœminæ eſſent eligibiles, & ſic
proptèr ſexum eos efficere deterioris
conditionis contrà naturalem inſtin-
ctum, & inſitam affectionem homi-
num, quæ vnicè ſpectari ſolet in in-
9 terpretandis vltimis voluntatibus,
quibus mares chariores ſolent eſſe
fœminis, vt teſtantur *Mantic. de tacit.*
*lib.*22. *tit.*16. *num.*1., *Torr. de Pri-*
*mogenit. part.*1. *cap.*38. *num.* 394.,
*Ann. Robert. rer. iudic. lib.*2. *cap.*4.,
Rota Florentina inter recollect. per
*Palm. deciſ.*263. *num.*5., *& Theſaur.*
*deciſ.*38. *num.*8.

Quinimò ſi recipienda eſſet inter-
pretatio, quod grauatus nominan-
do, ſe regulare deberet à voluntate
Teſtatoris expreſſa in caſum non fa-
ctæ nominationis, non habuiſſet
Franciſcus facultatem variandi de
maſculo ad fęminam primogenitam,
eum hoc expreſſum non fuerit in ca-
ſum non factæ nominationis, ſed
præcisè iniunctum, maſculos primo-
genitos ſuccedere debere ad exclu-
ſionem fœminarum, quæ fuerunt ſo-
lúm vocatæ poſt defectam lineam
maſculinam, & ſic facultas in totum
remaneret inutilis, ideoque ad hoc
abſurdum euitandum, dicendum eſt,
generalem, & ampliſſimam faculta-
tem variandi *à tutte le ſue volontà* re-
ſtringi non poſſe ad ſolam nomina-
tionem de maſculo ad fœminam, ſed
intelligi debere intèr ipſos maſcu-
los, & quidèm abſque reſtrictione
ad determinatam perſonam primo-
10 geniti, cum electio, & variatio non
cadat niſi inter plures, iuxtà ſenten-
tiam, de qua *Text. in leg.*1., *& leg. ſi*
tibi 8. §. *Si ex quatuor ff. de option.*
legat., *Menoch. conſil.*303. *num.*29.,

Cyriac.

Cyriac. controuerſ.56. num.2., Ruin. conſil.166. num.9. lib.3., & Pariſ. conſil: 73. num. 12. lib. 3., Theodor. allegat.17. num. 15., Franc. Palm. conſultat.2. num.1., & Solorzan. de Iur. Indiar. lib.2. cap.18. num.20., Larrea deciſ.52. num.7., & ſeq.

Multòque minùs obſtat, quod Teſtator in caſu deceſſus vltimi nominati ſinè filijs vocauerit primogenitos proximiores domus Deſinars, & poſteà per modum regulæ generalis ſubiunxerit = *Per eſſer l'intenzione del detto Signor Teſtatore, che à perpetuità li detti beni quì ſopra nominati ſiano, & appartenghino ad vno ſolo de ſuoi deſcendenti dell'vno, e l'altro, e di grado in grado, come è detto, li quali nella forma ſudetta hà iſtituito, e ſoſtituito* = Quià aduertendum eſt, quod in hac parte licèt generalitèr afficiente totam diſpoſitionem, & multiplicem gradum ſubſtitutionum non dicit Teſtator, quod hæreditas, ſeù ſucceſſio in bonis controuerſis ſpectare debeat ad primogenitos, ſed ad vnum ex ſuis deſcendentibus; Quapropter ſempèr recurrit eadem reſponſio, quod nempè alia interpretatio dari non poſſit, niſi quod eadem bona ſpectare debeant ad vnum ex ſuis deſcendentibus, ſiuè Matrem, ſiuè fœminam, ſiuè primogenitum, ſiuè ſecundogenitum, non iure primogenituræ, ſed electione
11 hæredis, & ſucceſſorum, quando iſti voluerint eligere, vt diſtinguendo firmant *Bald. in cap.1. §. Vidimus num.17., qui feud. dar. poſſ., Aluarot. in cap.1. num.17. de eo, qui ſibi, & hæred. ſuis, Epiſcopus Roc. diſputat. iur. ſelect. cap.4. num.2. & 3., & Hodiern. controu.32. num.55.*

Quin iterùm recurri valeat ad ſubſtitutiones primogeniti à Teſtatore factas in caſu non expletæ nominationis, & in caſu obitus vltimi nominati ſinè filijs; Quià in ſubiecta materia ſtrictè videndum eſt, quid Teſtator in diſpoſitione, & caſu, qui euenit, determinauerit, non autèm quid voluerit in alijs ſubſti-
12 tutionibus, quæ non fuerunt purificatæ, vt dixit *Rota in deciſ. 712. num.9. coràm Cerro, & in Auenionen., ſeù Carpentoracten. Fideicommiſſi de Tertullis 2. Decembris proximè præteriti §. Vltrà quod coràm Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, multa enim in ingreſſu ſubſtitutionum diſponuntur, quæ non præcipiuntur in
13 progreſſu, nec ex vno caſu licèt inferri ad alterum diuerſum, in quo diuerſimodè diſpoſuit, vt notat *Textus in leg. ſi ità quis de legat.2., Peregrin. conſil. 30. num. 6. lib.3., Altograd. conſil.76. num.67. vol.1., Cyriac. controu.145. num.49.*, egregiè *Fontanell. dicta deciſ. 525. num.19., & Rot. deciſ.172. num.7. par.14. recent. deciſ.33. num.65., & ſeq. poſt Torr. de Primogenit., & in Auenionen., ſeù Carpentoracten. 21. Nouembris* 1704. §. *Etenim coram R. P. D. meo Lancetta*, & in alia ſupra allegata §. *In caſu autem, & §. Nec ex quo coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Nil denique ad refrænandam liberam facultatem eligendi conceſſam Franciſco obſtare viſum fuit Teſtatorem illam fuiſſe impartitum per verba = *vuol'eſſer lecito* = quæ cum de
14 ſui natura importare contendatur arbitrium boni Viri reſtrictum ad electionem dignoris, hæc expleri non poterat, niſi in perſonam primogeniti; Etenim quoad verba = *vuol'eſſer lecito* = quamuis tutè dici non poſſit importare arbitrium boni Viri, cum potiùs contrarium teneat in terminis præciſis *Torr. de Primogenit. cap.2. cap.15. num.8., & Rebuff. in tit. de verb. ſignificat. leg.58. verſ. licèt verbum*; Ceſſat in præſenti omnis quæſtio ex ſubſequentibus verbis = *A' tutte le ſue volontà* = & ex ipſamet ſubſtantia diſpoſitionis variandi, cui adijciuntur, quæ nedùm præſeferunt liberam, & abſolutam facultatem eligendi, & excludunt quamlibet vo-

voluntatis reſtrictionem, ſed etiam operantur, vt eadem verba : *vuol'*
15 *eſſere* : ammittant naturam arbitrij, & in liberam reſoluantur voluntatem, vt vltrà *Surd. conſil.* 380. *num.* 37. 41., *& ſeqq.*, allegatum in *ſecunda Deciſione* huius Cauſæ *edita* 13. *Ianuarij* 1696. §. *Quandoquidem* firmant *Ioannes Andr. in cap.* 2. *de iurament. calumn. in* 6., *& Alexandr. conſil.* 175. *num.* 10. *lib.* 6., *Rolan. à Vall. conſil.* 59 *num.* 32. *lib.* 1. *Gratian. diſceptat.* 23. *num.* 10., fortiùs quando, prout in præſenti hypotheſi verba importantia arbitrium boni Viri non ſubſequuntur, ſed præcedunt illa liberæ voluntatis,
16 tunc enim verba arbitraria, vti præcedentia qualificantur à ſubſequentibus liberam, & abſolutam voluntatem præſeferentibus, iuxtà theoricam *Bald. in leg. in fideicommiſſum verſic. quamquam ff. de legat.* 3., *Rolan. à Vall. conſil.* 59. *num.* 32., *& conſil.* 60. *num.* 24. *lib.* 1., *Ruyn. conſil.* 133. *num.* 4. *lib.* 1., *Menoch. de Arbitrar. lib. primo quæſt.* 7. *num.* 16., *Palm. conſultat.* 10. *num.* 3. *verſic. ex quibus, & num.* 9. *in princip.*, & firmatum fuit in *ſecunda Deciſione* huius cauſæ *dicto* §. *Quandoquidem*, vbi plures allegantur concordan.

Quo verò ad neceſſitatem eligendi primogenitum, tamquàm digniorem, hæc tollitur ex ipſamet ampla, & libera facultate eligendi vnum ex ſuis filijs Franciſco per Teſtatorem data, ac proindè cum ipſe vtendo dicta facultate deuenit ad electionem Henrici vnius ex proprijs filijs, dici non meretur nominationem per ipſum expletam non fuiſſe vniformem arbitrio boni Viri; Teſtator enim, ſicuti dedit ei facultatem eligendi Emanuelem ſecundogenitum eiuſdem Teſtatoris etiam in concurſu cum proprijs filijs hæredis ità potiori iure cenſendum eſt, fuiſſe illi elargitam facultatem eligendi ſecundogenitum in excluſionem primogenitij, ideòque electio, quæ ità famulatur menti, ac voluntati Te-
17 ſtatoris cenſetur procedere, iuxtà arbitrium regulatum, & æquum, cum illud ſemper amplitudinem recipiat à mente diſponentis *Surd. conſil.* 380. *ſub num.* 35. Nec tali caſu dici poteſt non fuiſſe electam perſonam digniorem, quià quando hæres grauatus habet liberam facultatem eligendi certas perſonas, omnes illi, qui in potentia poſſunt eligi, dicuntur æqualitèr digni (quando non habent obſtaculum perſonale, ob quod reddantur indigni indignitate iuris) attenta voluntate Teſtatoris, qui illos pro ſuccedendo in ſua hæreditate approbauit, & dignos æqualitèr reputauit, data ſolùm prælatione ei, qui habuiſſet nominationem, & prælationem ab hæ-
18 rede, qui poteſt eligere vnum, quem voluerit, dummodò ſit ex perſonis à Teſtatore deſignatis habentibus ex eiuſdem Teſtatoris voluntate ius conditionale, ſi nempè fuerit electus, & nominatus ab hærede, cui prælatio vnius ex perſonis ad ſucceſſionem habilitatis remiſſa fuit, iuxtà *Textum in leg. ſi quis* §. 1. *ff. de legat.* 2., *Caſtren. in dicta leg. vnum ex familia dicto* §. *Falcidia num.* 3., *& in* §. *Rogo*, ibique *Imol. num.* 1., *Paz. de Tenut. cap.* 59. *num.* 9., *& Torr. de Primogenit. dicto cap.* 27. *num.* 18.

Et ex his non potuit fieri vllum fundamentum in expreſſione facta à Teſtatore, quod Teſtamentum potuiſſet dictari, & corrigi à Sapientibus in iure, quià tàm attentis verbis ſubſequentibus *ſenza mutar, ne alterar la ſoſtanza*, quàm diſpoſitione iuris, Sapientum arbitrium non valuit intelligi, niſi ad formam Iudicati noſtri Tribunalis, cum conſilium, ac Iudicium Sapientum, nun-
19 quàm debeat interuenire, ac alterare abſolutum arbitrium conceſſum à Teſtatore, neque immutare ſubſtantiam diſpoſitionis *Rot. deciſ.* 816. §. *Tan-*

5. *Tantò magis coràm Emerix, & deciſ.128. num.16. part.16. recent.*
Et ità vtraque &c.

Spoletana Teſtamenti.

Lunæ 1. Martij 1706.

ARGVMENTVM.

Exequutor Teſtamentarius tenetur reddere rationem de rebus per eum adminiſtratis, & quando teneatur docere de diligentiis quoad fructus inexactos.

SVMMARIVM.

1 *Cohæres tenetur reddere rationem aliis cohæredibus de bonis adminiſtratis.*
2 *Exequutor Teſtamentarius tenetur de re hæreditaria rationem reddere.*
3 *Maximè ſi ſe obligauit ad exactionem vſque ad mandati relaxationem, & exequutionem.*
4 *Quo caſu debet docere de diligentiis per relaxationem, & exequutionem mandatorum, aliàs tenetur reintegrare hæreditatem de omnibus damnis.*
5 *Adminiſtrator non tenetur reddere rationem niſi de ijs, quæ ad eius manus peruenerunt.*
6 *Et proinde non tenetur ad fructus inexactos, niſi præſuppoſito dolo, & culpa in exigendo.*
7 *Pro quibus neceſſe eſſet probare creditum fuiſſe facilis exactionis, ac non adhibitam diligentiam ſub ſpe alicuius lucri, ac commodi.*
8 *Adminiſtrator, ac eius hæredes tenentur cuſtodire libros adminiſtrationis.*
9 *Ex quibus præſumatur negligentia Adminiſtratoris in non exigendo.*
10 *Ex acceptatione Sententiæ condemnatoria ad redditionem rationis oritur actio pro redditione rationis.*
11 *Dictio* etiam *ſtat extenſiuè, & augmentatiuè, & exprimit caſum magis dubitabilem.*
12 *Clauſula* ſine præiudicio Iurium *præſeruat Ius etiam quoad alia.*
13 *Ex diuerſis non fit illatio.*
14 *Sola temporis intercapedo non ſufficit ad præſumendam redditionem rationis.*

DECISIO CIII.

HOnuphrius de Cupis in Teſtamento, quo deceſſit anno 1660. poſt demandatam erectionem Præpoſituræ, & quatuor Canonicatuum in Eccleſia Diui Bartholomei Montis Falchi, & diuerſa alia pia legata, iuſſit, vt in Eccleſia Beatæ Claræ è conſpectu eiuſdem Altaris conſtrueretur Cappella ſub inuocatione Diui Honuphrij, & vltrà alios effectus depoſitatos pro fundatione Cappellaniæ, ac ornatu Cappellæ pro huius perfectione voluit implicari fructus cenſuum creandorum ex ſocietatibus Officiorum, quas Teſtator habebat, exceptis ijs attributis in alios pios vſus: Quo opere abſoluto, eoſdem cenſus deſtinauit pro dote alterius ex prædictis quatuor Canonicatibus, deputauitque omnium prædictorum Exequutorem Benedictum Cicculum cohæredem, ac aſſumpta per eundem Benedictum adminiſtratione, fuit euocatus coram Ordinario pro redditione rationis, illaque minùs fideli reperta, prodijt ſententia condemnatoria eiuſdem Benedicti ad implementum, ac etiam ad reddendum fidele computum ſocietatum Officiorum, earumque fructuum, cui ſententiæ Benedictus acquieuit, ac infrà menſem promiſit reintegrare hæreditatem Honuphrij: Verùm cum in omnibus, vt par erat, proprio muneri non ſatisfeciſſet, adeoùt Cappella etiam de præſenti imperfecta remaneat, nec erectus fuiſſet Canonicatus cum cenſibus prouenientibus ex ſocietatibus Officiorum, Prior Spetia de Cupis Rector enunciatæ Cappellæ Iudicium inſtituit coram Ordinario contra hæredes Benedicti pro exequutione piæ mentis Fundatoris,

malo fato tamen, cum ſub prætextu
aliàs redditæ rationis, ſententiam
contrariam paſſus fuerit, feliciùs ta-
men res proceſſit coram A.C. Petra,
ad quem appellauit, cum iſte pro
effectu exequutionis teſtamentariæ
condemnauerit hæreditatem Bene-
dicti ad reintegrandam hæreditatem
Honuphrij de capitalibus ſocieta-
tum Officiorum earumque fructi-
bus ab anno 1660. vſque ad effe-
ctiuam eorumdem capitalium reſti-
tutionem, & deuoluta cauſa ad Ro-
tam, fauorabilem identidem exper-
tus fuit ſenſum DD. reſcribentium:
*Non conſtare de legitima redditione
rationis, & hæreditatem eſſe reinte-
grandam*.

Ex multiplicibus enim titulis viſa
eſt reſidere in Benedicto obligatio
reddendi rationem; Primò quia fuit
coheres, & adminiſtrauit bona, ideo-
1 que tenetur de obuentis ad eius ma-
nus, ac de adminiſtratis rationem
reddere, *Card. de Luc. in ſumma de
hæred. nu.75.*, *Rota dec.630. num.3.
coram Bichio*: Secundò ratione qua-
litatis Exequutoris à Teſtatore electi
ad effectum adimplendi opera pia;
cum explorati Iuris ſit, Exequutores
Teſtamentarios poſt acceptum mu-
2 nus cogi ad illud adimplendum, ac
de hæreditatibus rationem reddend.
cap. Ioannes 19. de Teſtam., *Amoſtaz
de cauſis pijs lib.6. cap.5. nu.23.*, *Rota
deciſ. 1346. coram Emerix Iun.*, *&
deciſ.587. num.11. part. 19. rec.*, Et
demum, quia deſtinatus ab Epiſcopo,
ſeù veriùs confirmatus ad hoc idem
munus promiſit, ac ſe obligauit inſo-
lidum cum alijs deputatis adhibere
omnes diligentias pro exactione vſ-
que ad relaxationem mandati, &
exequutionem illius, cum ex tali
3 obligatione cenſeatur ortum debi-
tum facti promiſſi, *Rot. dec.405. nu.2.
part.19. rec. dec.34. nu.4. poſt Modern.
ad Statut. Vrb.*, qua præſuppoſita
obligatione, cum in conſequentiam
non fuerit doctum quoad omnia
credita adhibitas fuiſſe diligentias
per relaxationem mandatorum, ac
ſubſequutam exequutionem nõ cen-
ſetur perfectè reddita ratio, & hære-
4 ditas eſt reintegranda de damnis paſ-
ſis ex tali mala, ac negligenti admi-
niſtratione, *Bonden. collect. legal.26.
nu.153. tom.2.*, *Rota dec.565. nu.2.,
& 3. part.4. tom.3.*, *& dec.188. nu.9.
coram Celſ.*

Nec pro effugienda tali obligatio-
ne ſatis fuit recurrere ad regulam
præſcribentem, Adminiſtratores non
5 teneri reddere rationem, niſi de his,
quæ ad illorum manus perueniſſe
compertum fuerit, *Bartol. in leg. 1.
nu.9.*, & ibi etiam *Alex. nu.32. ff. de
Æden.*, *Soccin. ſen. conſ. 19. num.20.
lib.2.*, *Rota coram Duran. deciſ.368.
nu.21.*, *& deciſ.600. num.8. part.19.
rec.*, quo ſecluſo, non ſit locus con-
demnationi capitalium prædictarum
6 ſocietatum, ac fructuum inexacto-
rum, niſi præſuppoſito dolo, ac culpa
in non exigendo, pro quibus arguen-
dis neceſse ſit probare creditum
fuiſſe facilis exactionis, ac non adhi-
7 bitam diligentiam in exigendo ſub
ſpe alicuius lucri, ac commodi *leg.2.*,
& ibi *Gloſ. verb. ſuſcept. tutel. C. de
Arbitr. Tutel.*, *Decian. conſ.85. n.27.
lib.2.*, *Fulgoſ. conſ.25. num.6.*, *Natt.
conſ.314. num.10.*, *Decian. conſ. 85.
num.27. lib.2.*, *Rota dec.135. nu.9.,
& dec. 216. nu.4 coram Merlin.*, *&
dec.926. nu.3. coram Dunoz. Iun.*, *&
in Romana Multiplicorum 4. Iulij 1698
§. Proùt etiam coram R.mo D. meo
Decano*: Quandoquidèm vltrà quod
exhibiti non fuerunt Codices, ex
quibus erui potuerit legalis admini-
ſtratio, ac fuiſſe redditam rationem de
omnibus ad manus Benedicti peruen-
8 tis, proùt opus eſſet ratione obliga-
tionis libros cuſtodiendi, tam reſpe-
ctu Adminiſtratoris, quàm eius hæ-
redum, *Soccin. ſen. conſ.190. ſub nu.5.
lib.2.*, *Rota dec.439. num.6. coram
Cerro*, *& deciſ.1808. num. 2. coram
Coccin.*, cum ille per ſententiam Epi-
ſcopi emanatam de anno 1665. fue-
rit condemnatus ad reddendum
com-

Digitized by Google

computum de omnibus fructibus ſo-
cietatum, & cenſuum, dictamque
ſententiam acceptauerit, promitien-
do adhibere debitas diligentias, abſ-
que vlla oppoſitione inexigibilitatis
præfatarum ſocietatum Officij, vel
ex hoc reſultat fuiſſe inſubſiſtentem
prætentionem inexigibilitatis, præ-
cipuè dùm contra eam ſemper viget
contraria præſumptio, ac quod ſi quę
9 ſuborta fuit debitorum oberratio
illa proceſſerit ex poſt ex negligentia
in non exigendo, *Rot. deciſ. 1337.
num. 22. coram Emerix I.n.*, vel ex
tali acceptatione ſententiæ, ac obli-
gatione ſubſequuta orta eſt actio pro
redditione rationis, abſque vlla in-
dagine, an onus probandi exigibi-
10 litatem ſpectet ad opus pium, vel ad
hæredes Benedicti Adminiſtratoris,
Poſth. dec. Bonon. à num. 3., *Thomat.
dec. 251. num. 2.*, *Rot. dec. 231. coram
Peuting.*, *& dec. 1056. cor. Emerix.*

Hand obſiſtente ante prædictam
ſententiam fuiſſe Deputatis ab Epi-
ſcopo conſignatas omnes ſocietates,
ac capitalia etiam cenſuum, idque
magis reſultare, ex quo Benedictus
fuit condemnatus ad reddendam ra-
tionem de omnibus, & quibuſcumque
fructibus ſocietatum, & cenſuum,
etiam comprehenſis illis traditis ſal-
tèm à die conſignationis, ac quod
ſemper appareat dubietas huiuſmodi
exactionis, dùm Iudex ſe retulit ad
iuramentum ipſius Benedicti, quia
cum prædicta ſententia condemna-
toria emanauerit poſtquam ſequuta
fuerat deputatio euidentèr oſtendi-
tur, Benedictum non remanſiſſe ſpo-
liatum adminiſtratione per ipſum ſu-
ſcepta, nec ſequutam fuiſſe totalem
dimiſſionem omnium effectuum hæ-
reditariorum, idque tranſit in eui-
dentiam, ponderatis verbis ſenten-
tiæ, quibus condemnatus fuit ad red-
dendam rationem, de quibuſcumque
fructibus ſocietatum Officiorum, &
cenſuum hæreditariorum, etiam de
illis ſocietatibus per ipſum conſigna-
tis ſaltem a die conſignationis cum
dictio *etiam* ſupponat ſocietates,
adhùc non conſignatas tanquam ſtatus
extenſiuè, & augmentatiuè, & ex-
primens caſum magis dubitabilem ab
11 expreſſis *l. 2. C. de teſtib. l. etiam ff. de
verb. ſignif.*, *Rot. dec. 2221. nu. 3. co-
ram Coccin.*, *& dec. 361. nu. 3. par 18.
rec.*, quod comprobauit factum ſub-
ſequutum, dum Benedictus non ſo-
lùm acceptauit ſententiam, ac pro-
miſit reintegrare locum Pium, vt di-
ctum eſt, ſed de facto poſtmodùm in
parte reintegrauit, & quietantiam
reportauit, quoad ſummam reinte-
gratam cum clauſula *ſine præiudicio
aliorum iurium, quæ competere potuiſ-
ſent ad fauorem Canonicatus erigendi*,
& ſic adhuc ſuper eſt in cauſa pia prę-
tenſio non integralis ſatisfactionis,
quando voluit vigore clauſulæ *ſine
præiudicio* ſibi præſeruare ius etiam
12 quoad alia ratione prædictæ admi-
niſtrationis, iuxtà regulam de qua
*Rota dec. 1184. num. 7. coram Emerix
Iun.*; Iuramentum verò delatum Be-
nedicto non reſpiciebat creditum, de
quo agitur, ſed alias res pretioſas,
quæ ſupponebantur peruenisse ad
eius manus, ideoque ex illis tanquàm
diuerſis non valet illatio ad præſen-
tem controuerſiam reſpicientem re
integrationem ſocietatum, earumque
13 fructuum, ad vulgat. reg. *Tex. in
l. Papinianus 21. ff. de minor.*, *Rota
dec. 493. nu. 10. part. 19. rec.*

Ex qua ſententia cum ſubſequuta
acceptatione, ac obligatione, ac in-
ſimul præſeruatiua iurium in quie-
tantia quoad partem reintegratam,
ſicut aſſequimur indubitatam obli-
gationem reddendi integram ratio-
nem, ità etiam pro certo haberi de-
bet illam, ex lapſu 30. annorum non
pręſumi totalitèr redditam, cum ſola
14 temporis intercapedo inſufficiens ſit
ad præſumendam redditionem ratio-
nis, non ſolùm deficientibus vnifor-
mibus coniecturis, ſed potiùs pu-
gnantibus contrariis per inexiſten-
tiam capitalium, ac effectuum, ex
quibus perfici debebat Cappella, ac
eti-

Digitized by Google

deſuper promotas, ſed quia omnes
ſupradicti ſtatus cum in actu propo-
ſitionis opportunè diſcuti non po-
tuerint, & hoc Sacrum Tribunal tu-
tiùs agendo reſeruata vlteriori diſ-
cuſſioni cognitione ſubſiſtentię trium
præcedentium ſtatuum, ſuper quibus
cadebat controuerſia, illam calcula-
uerit in dicta ſumma ſcut. 1608. 96.
iuxta vltimum, & infimum ſtatum,
ſuper quo nulla aderat difficultas in-
ter partes circa liquidationem, &
Legitimæ quantitatem, demandando
interim exequutionem mandati Ro-
talis pro ſcutis 804.48. illius medie-
tatem conſtituentibus, inremeritò
dicendum eſt iuſtè fuiſſe decretam
exequutionem mandati in dicta ſum-
1 ma tamquàm in Peritia non contro-
uerſa, ac per Veroſpios approbata,
ex quo eiuſdem Periti electio facta
fuit de conſenſu partium, atque ab
eius relatione ab illis intra legiti-
mum tempus non fuit appellatum,
vt firmant *Derian. de probat. concl. 47.
num. 42., Deſider. Guido conſ. 22. n. 16.
Alex. conſ. 179. num. 6. lib. 2, & Rot.
dec. 393. num. 2. par. 4. tom. 1., dec. 98.
num. 1. & 2., & dec. 512. n. 2. & ſeq.
par. 14., deciſ. 217. num. 6. & 7.,
& deciſ. 658. num. 5. par. 19. recent.,
deciſ. 309. num. 10. cor. Celſ., dec. 639.
num. 9. cor. Dunoz. Iun., in Romana,
ſeù Sabinen. Bonorum 12. Febr. 1703.
§. Iterum, & ſeq. coram R.P. D. meo
Muto, in Ferrarien. fideicommiſſi 1.
Decembris 1704. §. Exploſa cor. Me,
& in Nullius, ſeù Terræ Pontiani Cen-
ſus 2. Decembris proximè præteriti
§. Verum tamen* paritèr *cor. Me*.

Abſque eo quod huiuſmodi exe-
quutio retardari poſſit per Veroſpios
ſub prætextu, quod ex dicta ſumma
debita pro Legitima veniant detra-
henda ſcuta 100. legata à Clementia
Hippolytæ nepti, & totidem alia ab
eadem paritèr relicta pro celebratio-
ne Miſſarum, necnon etiam eleemo-
ſyna vnius Miſſæ diurnæ, quam pro
ſalute animæ ſuæ Teſtatrix celebrari
mandauit; Etenim quoad legata
prædicta ſc. 100. pro quolibet, cum
hæc vſque adhùc concludentèr pro-
batum non fuerit per Veroſpios ab
ipſis, vel eorum authore fuiſſe ſolu-
ta, ſatis eſt oblatio per Comites de
Marſcianis facta, & in præterita De-
ciſione amplexa, ea nempè compen-
ſandi, vel etiam ſoluendi pro rata
portione ſibi tangen. ſemper, &
quandocumque ſolutio per authen-
tica documenta iuſtificabitur, qua-
lia vtique dici non merentur docu-
menta in præſenti propoſitione per
Veroſpios adducta, ex quo ipſi vni-
cè nitebantur præſumptione dedu-
cta ex lapſu temporis, & oblationi
cautionis de conſeruando indemnes
2 actores à moleſtijs, quando in hac
materia tamquàm quid facti conclu-
dentèr probanda eſt ſolutio, nec pro
illius probatione ſufficit lapſus tem-
poris, aut veriſimilitudo, & multo
minùs dicta oblatio cautionis pro
indemnitate à moleſtijs futuris, ad
effectum repetendi à cohærede, vel
ab alio ratam partem, cum grauari
non poſſit ad confundendum id, quod
non probatur ſolutum, vt in puncto
docent *Gloſſ. in l. 2. in verb. repellere
C. de Iur. emphyt., Bald. conſ. 219. n. 4.
lib. 2., Peregr. de fideicomm. art. 35.
num. 9. in fin.* optimè *Pontirol. in reſ-
ponſ. impreſſ. poſt Sabell. ſumma diuerſ.
cap. 1. num. 438. & 439. & ſeq. to. 2.,
Berian. conſ. 132. num. 3. lib. primo,
& Rot. deciſ. 112. num. 1. & ſeq. poſt
Merlin. de legit., & deciſ. 537. n. 19.
coram Bich.*

Quo verò ad eleemoſynam vnius
Miſſæ quotidianæ, illius ſolutio iu-
ſtificata non remanet ex ſimplici,
& informi liberculo, cum receptiæ
in eo contentæ non ſint recognitæ,
& liber non fuerit in actis productus,
3 prout requiritur, & concernere po-
teſt eleemoſynam Cappellaniæ per
Reos conuentos fundatæ non boni-
ficandam per Marſcianos, vt firma-
tum fuit *in ſecunda deciſ. huius Cauſæ
cor. b. m. Emerix inter eius dec. impreſſ.
dec. 872. num. 11. & 12.*

Et

Et in omnem caſum ſemper vrget reſponſio, quod quatenùs etiam probaretur, adhùc non releuaret, tum quia dicta eleemoſyna non debuiſſet integrè ſatisfieri ex Legitima, illiuſque fructibus, ſed etiam ex fructibus ſimùl aliorum bonorum hæreditariorum Clementiæ tàm extradotalium, quàm dotalium, necnon inueſtimentorum ex illius dote prouenientium, vt dictum fuit in *Deciſione*, quæ reuidetur §.*fin.*, tùm etiam quia Veroſpij tamquam hęredes Horatij, qui hæreditatem Clementię adiuit abſque beneficio legis, & Inuentarij tenentur reddere rationem de mobilibus, vtenſilibus, ſcripturis, & alijs bonis, quæ in hære-
4 ditate Clementiæ remanſerunt, aliàs deducere non valent eorum pretenſa credita, vt monent *Crauett.conſ.*129. *num.* 21., *Rot. deciſ.* 77. *num.* 14., *& deciſ.*547.*num.*16.*par.*5., *dec.*65. *num.* 12. *& ſeq. par.* 10., *deciſ.* 161. *num.*5. *&* 6.*par.* 12., *dec.* 496.*n.* 2. *& ſeq. coram Bich.*, *& dec.*356.*n.*12. *coram Cerro*, *in Illerden. hæreditatis de Gomar* 4.*Iulij* 1703 §.*Non officiente coram R.P.D. meo Anſalde*, *in Ferrarien.*, *ſeù Anconitana fideicommiſſi ſuper fructibus* 16.*Ianuar.* 1704. §.*Et defecto coram eodem*, *& in dicta Nullius*, *ſeù Terræ Pontiani Cenſus* §.*Abſque eo quod cor. Me.*

Nec ſuprà firmata debilitari poſſe viſum fuit ex ſolita prætenſione ſuccumbentium, quod nempè in hæreditate Clementiæ non adeſſent niſi illius dos, & Legitima Sabbæ, quia contrarium firmatum fuit in *Deciſione ſuper meritis* huius Cauſę edita *ſub die* 12. *Iunij* 1690. §. *Potiſſimùm*, & §. *Multo minùs coram b. m. Vrſino*, vbi aduertitur quod hæreditas Clementiæ vltra dotem, & Legitimam Sabbæ conſiſtebat etiam in mobilibus, & vtenſilibus ipſius mulieris, & libris, atque ſcripturis; Hęc enim Deciſio tamquam emanata in Cauſa, quæ tranſitum fecit in Iudicatum, ampliùs hodiè impugnari non valet per Veroſpios Reos conuentos, ſed venit ſupponenda, potiſſimè quia omnis præſumptio vrget contra ipſos, eorumque Authorem, nedùm quià iſte Inuentarium non confecit, & iura, ac ſcripturas diſperſit, ſed etiam quià nemo ſibi ſuadere poteſt, quod in hæreditate Clementiæ non adeſſent mobilia, & vtenſilia ex lapſu temporis vſu non conſumpti-
5 bilia, præſertim gemmę, & argenta, aliaque ſolidioris materiæ, quæ in hæreditate nobilis Matronæ, atque habentis proprium Patrimonium ex bonis dotalibus, ac extradotalibus, proùt erat Clementia, præſumenda ſunt, & quidem ſtatui, ac indigentię perſonæ correſpondentia, vt tradunt *Rodulph. allegat.* 115.*num* 40. ibique *Rot. dec.*68., *& d.deciſ.* 658. *num.*3. *par.* 19. *rec.*, *deciſ.* 442. *n.* 27. *coram Cerro*, *deciſ.*1217.*n.*6. *coram Emerix Iun.*, *in Romana fideicommiſſi de Bubalo ſuper mobilibus* 13. *Ianuar.*1702. §.*Quia reſpectu cor. R.P.D. dell'Olmo*, *& in Foroliuien. fideicommiſſi de Torrellis ſuper reſeruatis* 20. *Ian.* 1706. §. *Rursùs*, *& ſeq. coram R.P.D. meo Muto.*

Eoque libentiùs DD. approbarunt fundamenta iàm captæ reſolutionis, quia adhùc remanet etiam inſpiciendum in qua quantitate ſit firmanda Legitima, quoniam licèt Rota in Deciſione, quæ reuidetur, amplexa fuerit minorem calculum, id tamen egit ad euitandas vlteriores dilationes, non verò ex hoc ſequitur, vt dùm veluti prouiſionalitèr voluit, iuxtà infimum ſtatum, liquidare Legitimam, illam tàm quoad ſortem, quàm in ordine ad fructus excreſcere non poſſit ex alijs effectibus adhùc liquidandis; Proùt etiam inſpiciendum venit, an Comites de Marſciano conſequi debeant à Veroſpijs fructus dictæ medietatis dotis Clementiæ ipſis adiudicatæ; Quapropter in hac ambiguitate, ac illiquiditate ſtatus hæreditarij impediri non
6 poteſt exequutio mandati prætextu

com-

compenſationis, ac retentionis, cum illa ex maiori augmento ſtatus hæreditarij effecta fuit illiquida, ac incompetens ad impediendam ſatisfactionem crediti vndequaque liquidi, iuxta *Text. in l. fin. C. de compenſat.*, *Theſaur. qnaſt. for. lib. 4. quæſt. 21. ſub num. 3.*, *Amat. reſolut. 17. num. 10. lib. 1.*, *Vrceol. conſult. for. 61. n. 34.*, *& Rot. dec. 433. n. 4. par. 2.*, *dec. 83. n. 34. par. 9.*, *decif. 402. n. 5.*, *& dicta dec. 658. num. 7. par. 19. rec.*, *dec. 23. num. 20. coram Bich.*, *d. Ferrarien.*, *ſeù Anconitana fideicommiſſi ſuper fructibus 16. Ianuarij 1704.* §. *Præter hęc cor. R. P. D. meo Anſaldo*, *confirmata 9. Iunij eiuſdem anni coram eodem*, *Romana Fornacis ſuper melioramentis 5. Iunij 1705.* §. *Eiuſdem coram R.mo D. meo Decano*, *& Reatina ſpolij ſuper fructibus 20. Ianuarij proximè præteriti* §. *Minimè coram R. P. D. meo Muto*.

Et ità vtraque &c.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 22. Martij 1706.

ARGVMENTVM.

Hæres beneficiatus in aditione hæreditatis habens ſcientiam Creditorum anteriorum non poteſt per imaginariam ſolutionem ſibi appropriare pecunias repertas in hæreditate Debitoris niſi præuia Creditorum citatione.

SVMMARIVM.

1 *Defectus citationis cauſat nullitatem mandati.*

2 *Citatus non tenetur comparere ante diem quo cadit citatio.*

3 *Clauſula* = Si quid exequendum = *præſupponit validitatem Iudicij, & viam exequutiuam.*

4 *Intellige poſita legitima condemnatione ſecùs ſi Iudex proteſſerit ſine citatione.*

5 *Clauſula* = Quam & quas = *tribuit facultatem procedendi, prout in prima, abſque reuocatione præcedentis Iudicati,*

6 *Vigore clauſulæ* = S. Q. E. = *Iudex procedit exequutiuè.*

7 *Creditor eadem via, qua poteſt agere contra debitorem, poteſt agere contra hæredem.*

8 *Creditori agenti contra hæredem beneficiatum ad effectum, vt deponat pecuniam hæreditariam penès ſe exiſtentem, non obſtat dilatoria exceptio redditionis rationis.*

9 *Hæres creditor Defuncti poteſt ſibi ſatisfacere per imaginariam ſolutionem, &* num. 13.

10 *Abſque neceſſitate auctoritatis Iudicis, vel citationis creditorum.*

11 *Hæredi permittitur diſtractio Bonorum pro dimittendis creditoribus abſque decreto Iudicis, & conuocatione creditorum.*

12 *Creditori anteriori non licet auocare pecuniam bonæ fidei, & tempore habili ab hærede perſolutam creditoribus poſterioribus.*

14 *Limita ſi ſatisfactio ſequuta fuiſſet cum ſtabilibus, aut mobilibus ceſſante confuſione, aut conſumptione.*

15 *Hæres creditor Defuncti, vt ſibi valeat appropriare eius Bona, neceſſarium eſt miniſterium Iudicis, qui ſeparet Bona, & citatio intereſſe habentium.*

16 *Hæres non poteſt ſibi ſoluere tanquàm extraneo creditori ſi habeat ſcientiam creditorum anteriorum.*

17 *Imò ſufficit ſola ſuſpicio exiſtentiæ creditorum anteriorum.*

18 *Hæres adiens hæreditatem vigore Teſtamenti præſumitur ſcire enunciatiuas in eodem Teſtamento appoſitas.*

19 *Scientia creditorum inducitur ex citatione illis facta de tempore confecti Inuentarij.*

20 *Scientia reſultat ex facto publico.*

21 *Scientia exiſtentiæ aliorum creditorum ſatis probatur per coniecturas.*

22 *Decretum de deponendo nemini præiudicat.*

23 *Quod potui nolui, quod volui adimplere nequiui.*

24 *Creditum, quod præſumitur ſatisfactum, aut redditur illiquidum, allegari non poteſt ad obtinendam retentionem.*

25 *Creditor tacens poſt factum à debitore aſſignamentum, præſumitur exegiſſe.*

26 *Creditores mercenarij, & familiares præferuntur omnibus anterioribus, & inſtrumentarijs.*

27 *Intellige pro ſalario duorum annorum.*

28 *Per decretum relaxationis mandati ad effectum deponendi remanet præſeruatum ius cuilibet creditori deducendi proprium creditum poſt factum depoſitum.*

DECISIO CV.

DEceſſit cl. me. Card. Maidalchinus inſtituto hærede D. Marchione Andrea Maidalchino nepote, illum impensè rogans, quatenùs vellet legitimis eiuſdem Cardinalis creditoribus ſatisfacere, qui ſtatim adiuit hæreditatem cum beneficio legis, & Inuentarij, quod citatis omnibus creditoribus confecit, antequàm tamen perficeret deſcriptionem bonorum hæreditariorum conuocauit omnes creditores coram A. C. Aldrouando pro redditione rationis, ac obtenta electione Petiti Curialis, retulit iſte, effectus hæreditarios in Italia exiſtentes conſiſtere in ſcutis 11778. nulla facta excuſſione per D. Marchionem de creditis extrà Italiam; In excomputationem autèm dicti capitalis dixit, extitiſſe adhùc mobilia in totum valoris ſcut. 2672. quæ deindè penès Tertium vigore Reſcripti Signaturæ Iuſtitiæ depoſitata fuerunt pro reliquatu tamen, qui vnitis alijs ſcut. 451. ex diuerſis creditis hæreditarijs hic in Vrbe exactis conſiſtebat in ſcutis 8694. excomputauit principalitèr ſc. 4269. cum plurimis expenſis factis à Domino Marchione occaſione vltimæ infirmitatis, funeralium, penſionum Palatij ad S. Euſtachium, ac nonnullorum debitorum per eundem ſolutorum, ac quoad ſcuta 3000. retulit imaginariam ſolutionem, quam D. Marchio prætendebat ſibi feciſſe pro ſimili ſumma, cuius ſe conſtituerat debitorem Cardinalis ad alleuiandum Marchionem occaſione dotationis filiæ, quam nupſerat cum dote ſcut. 12000., pro remanentibus tandem ſcutis 1425. conſtituit debitorem Marchionem, quæ de mandato Iudicis fuerunt conſignata aliquibus creditoribus priuilegiatis. Non acquieuerunt tamen creditores prætenſioni imaginariæ ſolutionis quoad dicta ſcuta 3000. prætenſæ per Marchionem, ſed obtenta omnium graduatione, per aliud decretum conſequuti ſunt relaxationem mandati ad factum contra eumdem pro prædictis ſcutis 3000. retractis ex venditione bonorum hæreditariorum ad effectum tamen deponendi in Monte Pietatis, & licèt ad eius reclamationem Signatura Iuſtitiæ mihi delegauerit cauſam cum clauſula = *Si quid exequendum* = nihilominùs creditorum prætenſionem ìntervertere totalitèr non valuit, quominùs mandatum eſſe relaxandum ad effectum deponendi DD. non fuerint arbitrati.

Non potuit quidem exequi mandatum ab A.C. relaxatum, cum fuerit compertum, citationem, ſub qua eſt relaxatum, fuiſſe exequutam 16. Maij 1703. pro ſecunda audientia, quæ habita fuit 21. dicti menſis, proindèque interdictum erat citationem præuentiuè legere die 18., & ſub eadem extendere decretum, cum tunc mandatum cenſeatur relaxatum extrà diem audientiæ, & ſic ſine ci-
1 tatione, quæ cauſat defectum inſanabilis nullitatis, *Vant. de nullit. ex defectu citat num. 73., Capuc. in prax. Iudic. par. 2. cap. 8. num. 65. tom. 1., Gratian. diſcept. 510. num. 9., Thomat. deciſ. 23.*

deciſ.23. num.9t., Rot. deciſ.26. n.1. par. 4. diuerſ., & deciſ.546. num. 6. cor. Gregor. ibique *Adden. num. 16., & dec.63. n.4. cor.Bich., & dec.395. num.4. coram Priolo, & dec.252. n.2. par. t., & deciſ.5 to. num.2. par. 2., & dec.31. num.10. & t t. par.15. rec,* rationem ſubminiſtrat ipſamet eſſentia citationis pro determinanda die, cum enim illa fuerit adinuenta, & debeat præcedere ad hoc, vt citatus poſſit determinato tempore coram Iudice comparere, ac deducere ſuas defenſiones, dùm ante tempus præfixum prælegitur, non poteſt reus conſtitui in mora, & ob non comparitionem haberi pro confeſſo, cum anteeedentèr, non teneretur comparere, ex quo condictio diei continet duo præcepta, vnum purum, vt
2 iudiciò quis adſit, alterum in diem, vt iudicio adſit in diem illum, ſine quorum contemptu pœna non incurritur, *l.Celſus de recept.arbitr.*, *Cuiac. in cap.Cum dilecti verſ. continet enim*, & ibidem etiam *Abb. n.22. verſ.nàm Contumax de dol.& contumac.*, *Papon. de arreſt. lib.7. tit.4.arreſt.10.*, *Varg. dec.39.num.14.*

Nèc obſtitit, Signaturam Iuſtitiæ reſcripſiſſe cum clauſula = *Si quid*
3 *exequendum* = quam præſupponere validitatem Iudicij, ac præſeruare viam exequutiuam totiès dixit *Rota*, & ſignantèr *dec.28. n.6. poſt Modern. ad Stat.Vrbis, & dec.63.n.12 par.19. recent.*, *in Romana Primogenitura de Maximis 6.Iunij 1703.* §.*Quod etiam cor. R.P.D.meo Caffarello*. Quoniam concluſio obtinere ſibi poſſet locum poſita legitima condemnatione Rei, cum tunc ſi ſolùm difficultas emergat, an procedendum fuiſſet via ordinaria, vel exequutiua, pro hac indubiè iudicandum ſit, quando Signatura commiſit cauſam cum clauſulis Iudicijs dumtaxàt exequutiuis
4 conuenientibus; Secùs verò eſt, quando condemnatio, ſiuè mandatum laborat neceſſaria citatione,cum eius omiſſio cauſet nullitatem, quæ eſt de tribus, & inſanabilis, ideoque omninò attendenda, *Modern.ad Stat. Vrb. annot.57.art.1.num.125.tom.2.*, *R.P.D. meus Anſald.in Addit. ad ſuas diſertiſſimas deciſiones dec.68.num.5.*, *Rota dec. 284. num. 18. coram Cerro*, & *deciſ.44. n.3. cor.Bich., & dec.37. n.2. cor.Emer.ſen., & dec.416. n.17. par.16. rec.*

Ex hac nullitate tamen capeſſentes potiùs Domini occaſionem miniſtrandi promptam iuſtitiam, quam videbantur fouere creditores in nihilo facientes prædictum mandatum tanquàm nullum, authumarunt, nonum eſſe relaxandum ad effectum
5 deponendi, cum vigore clauſulæ = *quam, & quas* = adiectæ in Commiſſione fuerit illis tributa facultas procedendi tanquàm in prima, etiam abſque vlla reuocatione præcedentis Iudicati veluti laborantis inſanabili defectu citationis, iuxtà firmata *in dec.348. num. 4. coram Emer.iun.*, & *in Romana, ſeù Nicien. fideicommiſſi 14. Decembris 1703.* §.*Quod enim coram R.mo D. meo Decano, & in Romana Cenſuum 16. Decembris 1705.* §. *Verum coram R.P. D. meo Anſaldo*, & quidem exequutiuè vigore dictæ alterius clauſulæ = *ſi quid exequendum* = qua fuit ſignata Commiſſio, cum talis ſit eius virtus, & ſimilium clauſularum, quibus ſolent relaxari Commiſſiones in cauſis exequutiuis, vt licèt mandatum relaxatum à Iudice à quo, vel ratione nullitatis, vel alterius defectus non ſit exequibile, cenſeatur tamen implicitè conceſſa poteſtas procedendi in Iudicio
6 exequutiuo ex integro, ac ſi communicatæ fuiſſent facultates A. C., *Card. de Luc. de Iudic. diſc. 42. n.18. verſ.item, & in Relat.Roman Cur.diſc.31.n.30.*, *& de dote diſc.29.n.14.*, *& de camb. diſc.2.n.10. Rota dec.574. num.23. & ſeq. cor.Bich.*, *& dec.296. num.2. cor.Priol.*, *& deciſ.509. n 18. & ſeqq. par.13. rec.*

Fundamentum autèm ità decidendi incontrouertibile oſtenſit obliga-

gatio Cameralis, quam contraxerat Cardinalis ad fauorem plurium creditorum, ac priuilegium, quo pollebant alij intentandi conſequutionem proprij crediti via exequutiua, vndè eodem pacto, & via, qua inſtare potuiſſent contra defunctum,
7 poſſunt agere etiam contrà eius hæredem, quem dicta obligatio comprehendit, *Racc. diſput. Iur. cap.* 50. *num.* 60. *Rota deciſ.* 581. *num.* 6. *coram Emerix iun.*, *& dec.* 572. *n.* 4. *par.* 19. *rec.*, & quidem non obſtante beneficio Inuentarij, quod opponebat Marchio in excluſionem actionis directæ contra eumdem intentatæ, quia illud præſeruat quidem hæredem, ne recta via conueniri poſſit
8 in bonis proprijs, non verò impedit, quin creditores immediatè agere valeant ad vindicandam rem defuncti penès eumdem exiſtentem, vt eſt in præſenti, ad effectum videlicèt, vt reſtituat, ac deponat pecuniam hæreditariam ſibi obligatam, cùm tunc exequutiuè, ac recta via abſque alia formalitate redditionis rationis conueniri poſſit *Card. de Luc. de hæred. diſc.* 21. *num.* 7. *& diſc.* 22. *num.* 17. *Rot. deciſ.* 490. *num.* 8. *coram Bich.*, *& dec.* 60. *num.* 8. *& ſeqq. cor. R. P. D. meo Anſaldo.*

Abſque eo, quod ſubſiſtentiam nacta fuerit reſponſio, prædictam pecuniam habendam fuiſſe non hæreditariam, ſed propriam hæredis per imaginariam ſolutionem, quam ſibi fecerit pro credito, quod ad eius fauorem contraxerat Cardinalis in dotatione filiæ, prout præſu-
9 mendum eſt effeciſſe pro creditis, quæ hæres habet contra defunctum de tempore aditionis, vt firmant *Bartol. in l. Si ei cui §. 1. num.* 1. *ff. de euict. Bald. in leg. Debitori num.* 4. *C. de pact. Caſtren. in leg. Ità tamen §. Si ex Trebelliano num.* 2. *ff. ad Trebell.*, *& conſ.* 77. *ſub num.* 1. *& ſeqq. lib.* 2. *Ruin. conſ.* 112. *num.* 19. *lib.* 2. *Rolan. conſ.* 65. *ſub num.* 13. *volum.* 2. *Marcſcott. var. reſ. lib.* 1. *cap.* 37. *num.* 4. *& ſeqq. Rota deciſ.* 47. *n.* 11. *coram Ottbobon.*, etiam abſque vlla
10 neceſſitate auctoritatis Iudicis, vel citationis creditorum, *Adden. ad Gregor. deciſ.* 67. *num.* 16. *verſ. crederem tamen Rot. deciſ.* 71. *num.* 4. *par.* 1. *diuerſ.*, *& dec.* 117. *num.* 11. *par.* 7. *& deciſ.* 329. *num.* 21. *par.* 10. *& dec.* 332. *num.* 9. *par.* 13. *& deciſ.* 58. *num.* 8 *ad med. par.* 15. *rec.* deducta ratione à priori, quod ſicuti hæredi permiſſum eſt alienare bo-
11 na pro dimittendis creditoribus etiam ſine auctoritate Iudicis, & conuocatione creditorum, *Natt. conſil.* 73. *ſub num.* 4. *lib.* 1. *Rot. dec.* 228. *num.* 5. *coram Coccin.* interclusa poteſtate creditoribus etiam anterioribus auocandi pecuniam hęredita-
12 riam, cuius additio ſequuta eſt bona fide, & tempore habili ad fauorem creditorum poſteriorum *leg. Si alieni nummi ff. de ſolut. Dec. in l ſingulari num.* 6., *& Iaſon. num.* 73. *ff. Si certum petatur Surd. conſ.* 4. *num.* 10. *& conſ.* 528. *num.* 29. *& deciſ.* 60. *num* 9. *Menoch. conſ.* 300. *num.* 32. *Rot. deciſ.* 211. *num.* 13. *par.* 10. *rec.* Ità à fortiori id permiſſum eſſe debeat fauore hæredis beneficiati, qua-
13 lis eſt Marchio, pro creditis, quæ habebat contra defunctum *Cuiac. in l. fin. verſ. tertium, & vltimum beneficium C. de iur. deliberan. Manſ. conſult.* 282. *num.* 18. *Spada conſ.* 307. *num.* 4. *par.* 3. *Rota dicta deciſ.* 47. *ſub num.* 10. *coram Ottobon.* quidquid dicendum eſſet ſi ſatisfactio ſequuta fuiſſet cum bonis ſtabilibus, aut mobilibus, ſuper quibus remanet infixa hypotheca exercibilis ad fauorem creditorum anteriorum, ſeù potioritatem habentium, cum tunc ceſſante confuſione, ſeù conſumptione,
14 quæ eſt cauſa amiſſionis hypothecæ ſuper pecunia numerata, oriri poſſet actio pro auocatione ad fauorem creditorum anteriorum *Afflict. deciſ.* 190. *per tot. Surd. conſ.* 528. *num.* 16. *Theſaur. Iun. quæſt. forenſ. cap.* 16. *num.* 17. *Noguerol. alleg.* 7. *num.* 3.

*num. 3. Merlin. de pign. lib. 4. qu.29.
num. 13. Donat. Anton. de Marin.re-
ſolut. 71. num. 1. lib. 1.*, ibique *Ad-
den. num. 1., Palma nep. alleg. 74.
num. 61. Card. de Luc. de credic., &
debit. diſc. 52. num.3. Rota deciſ.595.
num. 2. par. 2. rec.*

Quia etiam examinando quęſtio-
nem extrà terminos appropriatio-
nis, in qua ad effectum, vt hæres
beneficiatus lucretur nedùm vſum-
fructum rei, quam pro ſuo credito
præſumendum ſit, ſibi illam in ſolu-
tum dediſſe, verùm etiàm, vt illam
irreuocabilitèr acquiſierit, neceſſa-
rium eſſe miniſterium Iudicis pro ſe-
15 paratione bonorum cum citatione
intereſſe habentium firmarunt *Hon-
ded. conſ. 58. num. 6. com. 1. Card. de
Luc. de hæred. diſc. 28. num. 12. &
ſeqq. & de credit. diſc. 136. num. 10.
Gob. conſult. 93. num. 15., & ſeqq.
Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 37.
num. 1. & ſeqq. Rota deciſ. 680. n. 6.
par. 1. diuerſ. & dec. 332. num. 2.
& ſeqq. par. 13. & deciſ. 247 num.2.
& ſeqq. par. 14. & deciſ. 196. num.11.
penès Poſth. de ſubhaſt., & in Roma-
na Salutani 14. Aprilis 1673. §. Septi-
mum creditum coram Rondinino*, ac
examinando materiam in puris ter-
minis ſatisfactionis, ac ſolutionis,
quam hæres prætendit ſibi feciſſe
pro ſuo indubicato credito tanquàm
extraneo creditori, cum adfuerit in
Marchione ſcientia creditorum an-
teriorum, non poterat in eorum prę-
16 iudicium nedùm ſibi, ſed nequidem
cuilibet extraneo creditori poſte-
riori, licèt primòvenienti ſatisfacere,
non reportata cautione de reſtituen-
do *Salgad. labyrint. Credit. par. 3.
cap. 7. num. 18. & ſeqq. Gobb. con-
ſult. 89. num. 3., Theſaur. quæſt. fo-
renſ. cap. 16. num. 17. lib. 2. Grat. di-
ſcept. 532. num. 5. & 8. Manſ. con-
ſult. 272. n. 3. & 4. Cyriac. contr. 361.
num. 7. Rota in Peruſina Cenſus 6.
Aprilis 1699. coram R. P. D. meo Ca-
prara.*

Et quamuis ad irritandam talem
ſolutionem factam creditoribus po-
ſterioribus, nè hæres conſequatur
liberationem, dici potuiſſet ſufficere
17 etiam ſuſpicionem exiſtentiæ cre-
ditorum anteriorum, vt innuunt *de
Angelis de confeſſ. lib. 2. quæſt. 57.
per tot. Card. de Luca de credit. di-
ſcurſ. 156. num. 3. Grat. diſcept. 532.
num. 6. Rota dec. 469. num. 12. coram
Bich.*, & quæ innegabilis erat in Mar-
chione ob impenſum præceptum
Cardinalis patrui, vt ſatisfaceret
ſuis Creditoribus, cùm nemo igno-
ret ſimiles ennunciatiuas appoſitas in
18 Teſtamento inducere in hærede,
præcipuè ſanguine coniuncto earum-
dem ſcientiam, ſi vigore Teſtamenti
adiuerit hæreditatem, *Spad. conſ. 164.
num. 14. Menoch. conſ. 87. num. 57.
& ſeqq. Rota dec. 534. num. 12. cor.
Emerix Iun., & deciſ. 167. num. 5.
coram Cerro*; In præſenti non ſuſpi-
cio, ſed ſcientia pluſquàm euidens,
& certa creditorum anteriorum vi-
ſa eſt concurrere in Marchione hæ-
rede, quandoquidem nedùm præ-
ceſſerat Teſtamentum patrui, in quo
illum rogauerat, vt ſatisfaceret ſuis
creditoribus, & veniam petebat
à fratre, ſi nihil ei relinquebat ob
malum ſtatum hæreditatis, ſed adita
hæreditate citauit plures credito-
res, cepitque die 21. Iunij 1700.
conficere inuentarium, quo adhùc
non completo die 6. Iulij vocauit
creditores in Iudicium ſuper reddi-
tione rationis exprimendo, Cardina-
lem deceſſiſſe varijs debitis oppreſ-
ſum, quodque propterea dubitabat
de viribus hæreditatis, quę non ſuf-
ficiebat pro ſatisfactione omnium
creditorum, & deindè 10. Iulij in-
uentarium compleuit, proindèque
ex tot actibus etiam iudicialibus,
quibus laceſſiuit creditores etiàm
anteriores in conſpicuis ſummis iun-
cto Teſtamento, ac notorietate in
Vrbe, quod Cardinalis adhuc vi-
uens ingentibus premebatur debitis
vſque ad illi conſtituendum Oeco-
nomum, & Adminiſtratorem, pal-
pa-

pabilis redditur, ac perſpicitur no-
titia prædictorum creditorum ante-
19 riorum, vt de ſola eorum detectio-
ne de tempore confecti inuentarij ad
effectum arguendi ſcientiam, & ma-
lam fidem firmat *Bonden. colluct. le-
gal. 20. num. 168. tom. 2. Rota de-
ciſ. 796. ſub num. 7. coram Merlin.*,
& in Bononien. Cauthelæ Angeli 20.
Martij 1699. §. *Fatiliùs*, *&* 9. *Maij*
1701. §. *Nullatenùs*, *&* 27. *Martij*
1702. *per tot. coram R.P.D. meo Mu-*
20 *to*, & de ſcientia reſultante ex facto
notorio, ac publico eſt *Text. in cap. 1.
de poſtul. Prælat. Gloſſ. in leg. Si Tu-
tor. verb. oſtenderis C. de pericul. Tu-
tor. Noguerol. alleg. 33. num. 12. Ma-
ſtrill. deciſ. 216. num. 76. & ſeqq.* li-
cèt ad effectum, de quo agitur ſuffi-
21 ciat etiam ſcientia probata leuiori-
bus probationibus, ac per coniectu-
ras, *Rota deciſ. 469. num. 11. coram
Bichio, & deciſ. 168. num. 5., & de-
ciſ. 272. num. 6. cor. Cerro*.

Si autem talis intellectus capien-
dus eſt ad effectum etiam, vt hæres
ità mala fide dimiſſis creditoribus
poſterioribus poſſit ab anterioribus
conueniri, & conſequi ſatisfactio-
nem, quantò magis amplectendus
erit in præſenti, in quo Marchio non
fuit ſimpliciter condemnatus ad ſa-
tisfaciendum, ſed ad reportandam,
& deponendam pecuniam, ità enim
cum illi remaneat præſeruata facul-
tas experiendi anterioritatem, ſeù
potioritatem, ſi quam habet pro-
priorum creditorum tempore con-
ſignationis, mandatum redargui non
poteſt de iniuſtitia, pugnante regu-
la, quod decretum de deponendo
22 nemini præiudicat, dum per illud
conſultum remanet vtrique Parti,
*Rota deciſ. 304. num. 5. & ſeqq.
par. 16., & deciſ. 64. n. 14. par. 18.
recen.*

Ex qua ponderatione patuit etiam
Dominis aditus reſponſioni ad op-
poſitam retentionem de nouo in no-
ſtro Tribunali deductam pro credi-
to, quod aſſerebatur contraxiſſe Car-
dinalem vſque de anno 1658. ad fa-
uorem Patris moderni Marchionis
pro totidem debitis Cardinalis ab
eodem ſolutis, præſtita in ſui fauorem
iurium ceſſione, quia donec, & quo-
uſque in Iudicio prędicta credita de-
bitam ſortiantur canonizationem,
non poteſt interim retardari depoſi-
tum ſummæ haudquaquam contro-
uerſæ, cum ſuper ea poſſint etiam ex-
periri iura dictorum nouorum cre-
ditorum de tempore conſignationis,
interim verò inſtantibus omnibus
creditoribus, non eſt ampliùs locus
expetitæ appropriationi illis non ci-
tatis, & Iudice non interponente
propriam auctoritatem, præcipuè
cum etiam ſecluſa antecedenti ſcien-
tia creditorum anteriorum, ac etiam
ſi non eſſet neceſſaria citatio credi-
torum, & auctoritas Iudicis ad effe-
ctum conſequendi irreuocabile do-
minium rerum hęreditariarum, quod
tamen non ſubſiſtit, vt ſuprà proba-
tum eſt, contrà modernum creditum
ſemper obſtaret antecedentèr, iuxtà
animum in Iudicio declaratum, non
fuiſſe factam pro eodem prætenſam
imaginariam ſolutionem, ac ſatisfa-
ctionem, ſed benè quidem pro altero
dotationis filiæ, proindèque modò
non poſſe eſſe illi locum ſeſe oppo-
23 nentibus creditoribus illis non au-
ditis in formali diſputatione, vrgen-
te vulgato adagio, *quod potui, nolui
&c.* de quo *Rota deciſ. 61. num. 4.
coram R. P. D. meo Anſaldo, & in Ro-
mana donationum 5. Decembris* 1704.
§. *In nihilo ſuffragante cor. R. P. D.
meo Omanna*.

Ne tamen ſicco pede etiam iſta
pertranſierint, Domini conſidera-
runt, conuentionem initam à Car-
dinali cum fratre, vt extingueret
eius debita, continuiſſe vnico con-
textu aſſignationem fructuum Abba-
tiæ Imolæ pro ſua reintegratione
cum fideiuſſione fratris Commenda-
tarij etiam nunc viuentis, qua de re
negari non poteſt, quin concurren-
te lapſu 50. annorum cum acquie-
ſcen-

Digitized by Google

ſcentia Creditoris abſque vlla moleſtatione fideiuſſoris, prædictum creditum ſaltèm in linea dubitabili præſumendum non ſit, vel cum dictis fructibus ſatisfactum, vel ex eorumdem perceptione redditum illiquidum, itaùt donec, & quouſque non
24 fuerit de illis reddita ratio, allegari non poſſit ad obtinendam retentionem *Rota deciſ. 646. num. 39. & 41. & dec. 650. num. 19. par. 19. rec., & in Romana fideicommiſſi 17. Martij 1706. §. Eoque libentiùs coram Me.*

Fortiùs cum in caſu, quo Marchio accollatarius antè complementum ſuæ ſatisfactionis fuiſſet priuatus redditibus præfatæ Abbatiæ, idem Cardinalis ſub ſpeciali hypotheca aſſignauerit redditus vnius propriæ magnæ domus in Ciuitate Viterbij, ac dominium eiuſdem quoad ratam ſcutorum 4000., & quod magis eſt in eumdem caſum acceſſit etiam obligatio Marchioniſſæ Pacificæ communis matris pro rata aliorum ſcutorum 4000. ſoluendorum poſt eius obitum vltrà annua ſcuta 100. perſoluenda quoad ipſa vixiſſet, ſuperaddita alia obligatione Commendatarij Sfortiæ, de qua ſupra facta eſt mentio, qua de re cum nunquam doctum fuerit contra iſtos intentatam fuiſſe vllam actionem, nec etiam
25 realem ſuper Palatio, euidentèr aſſequimur fuiſſe ſequutam exactionem redditnum Abbatiæ pro congrua reintegratione, *Rota dec. 128. num. 8. & 9. par. 10., & deciſ. 285. num. 8. par. 18. recen., & in Brunduſina Pecuniaria 13. Martij 1703. §. Tum ex taciturnitate, cor. R. P. D. Caprara.*

Et quod magis impulit Dominos in prædicta eſt, hic nedùm concurrere præſumptam ſatisfactionem dicti noui crediti, ſed ſupereſſe adhuc ſatisfaciendos plures creditores miſerabiles mercenarios, & familiares,
26 qui præferuntur ài js creditoribus etiam anterioribus, ac inſtrumentarijs iuxtà *Conſtitutionem B. Pij V. Bullar. tom. 2.* in ordine 27. confirmatam à Paulo V. *eodem Bullar. tom. 3. Conſtit. 71. §. Et quia*, quas refert *Zacchia de ſalar. quæſt. 99. num. 28. Modern. ad Statut. Vrb. adnot. 30. artic. 1. num. 140.* Ideòque eò minùs videtur retardandum depoſitum prædictæ ſummæ, ſupèr qua etiam de tempore conſignationis poteſt Marchio ſubire adeò euidens periculum propriæ excluſionis.

Non obſtante reſpectu, familiarium prælationem in Bulla B. Pij V,
27 fuiſſe ſolùm præſeruatam pro ſalario duorum annorum, & quod illi præuia ſolutione fuerint dimiſſi, quoniam ſuppoſitum fuit, graduationem ſequutam fuiſſe ſolùm pro dicto biennio, nec adhuc ſequutam fuiſſe ſatisfactionem, recurrit tamen ſemper reſponſio de his omnibus, ſicuti etiam de robuſtiori ſubſiſtentia creditorum Marchionis, agendum eſſe in iudicio conſignationis, ac interim neminem prætendere ſe poſſe grauatum per dictum decretum relaxationis mandati ad effectum deponendi,
28 dùm cuilibet remanet præſeruatum ius poſt factum depoſitum proprium creditum, & anterioritatem deducendi, vt vltrà allegatus *Rota deciſ. 1579. n. 7. & 8. cor. Coccino.*

Et ità vtraquè &c.

Aretina Iurium Parochialium,

Ven. 16. Aprilis 1706.

ARGVMENTVM.

Capitulares cenſentur eſſe de Parochia Cathedralis, ibique poſſunt Sacramenta percipere.

SVMMARIVM.

1 *Canonici cenſentur Parochiani Cathedralis, in qua reſidere tenentur.*
2 *Et debent ab eadem Sacramenta percipere.*
3 *Parochialitas non cenſetur acquiſita, quando quis tenetur reſidere in Cathedrali.*

4 *Se-*

Digitized by Google

4 *Solus Parochus poteſt adminiſtrare Sacramenta degentibus intrà fines ſuæ Parochiæ.*

5 *Limitatur quoad Cathedralem.*

6 *Conſtitutio diſponens idem, ac Ius commune eamdem recipit interpretationem.*

7 *Ius Sepulturæ, & funeris regulantur à Sacramentorum adminiſtratione.*

8 *Habens Iuris aſſiſtentiam, & poſſeſſionem, non cenſetur ſpoliatus ex particularibus actibus in contrarium.*

9 *Actus geſti per Parochum cauſa neceſſitatis non conſtituunt ad eius fauorem Parochialitatem.*

10 *In Sepultura maiorum eſt tumulandus decedens, illa non electa, non autem in Eccleſia Parochiali.*

DECISIO CVI.

POſt expletas probationes à Capitulo S.Mariæ Plebis Aretij ſuper Iure Sacramenta miniſtrandi, ac ſepeliendi Capitulares, ac Aggregatos eidem Eccleſiæ degentes in alienis Parochijs, inſteit idem diſputari dubium totius prætenſionis complexiuum, & quoad Aggregatos abeuntibus DD. in diuerſam Sententiam conuenerunt *Conſtare de bono Iure quoad Capitulares*, & quoad Aggregatos demandata fuit iterata propoſitio.

Non fuit heſitatum quoad Capitulares, quià cùm Capitulum S.Mariæ Plebis ſit Cathedrali æquè principalitèr vnitum cùm omnibus Iuribus, honoribus, ac priuilegijs Cathedralis, vigore vnionis factæ per Epiſcopum de anno 1250. confirmatæ per Innocentium IV., ac Clementem VIII. præuia Sententia duorum S Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, vt deciſum fuit per noſtrum Tribunal *deciſ. 37. & 361. par. 10.*, *& deciſ. 156. & 274. par. 2. recen.* bonum Ius Cathedralis quoad adminiſtrationem Sacramentorum Capitularibus eſt incontrouertibile, cum clarum ſit, Capitulares non eſſe Parochianos Eccleſiarum intrà cuius fines degunt, ſed Eccleſiæ Cathedralis, in qua reſidere tenentur, & domicilium haberè dicuntur ad *Text.*
1 *in cap. Dilectus 29. de reſcript.*, vbi
Barboſ. num. 3. Gonzalez num. 9. Innocent. in cap. Ex ore num. 2. verſic. Sed hora, & ibidem etiam *Butr. n. 10. de Priuileg. Rebuff. in prax. Benefic. par. 2. tit. de diſpenſat. de non reſiden. num. 74. Ventrigl. in prax. par. 1. annot. 52. §. Vnic. ſub num. 14. Triuiſan. deciſ. 18. num. 52. Franceſ. de Eccleſ. Cathedral. cap. 17. num. 15. & 16., & ſub num. 58. Amoſtaz. de Cauſ. pijs par. 2. lib. 6. cap. 2. num. 5. Panimoll. deciſ. 5. ſub num. 2.*, ideoquè
2 ab eadem Sacramenta percipere tenentur *Vaneſpen. in Ius Eccleſ. par. 2. tit. 38. num. 18. Barboſ. de offic., & poteſt. Paroch. cap. 20. num. 12. Bonacin. de Sacram. tom. 1. diſp. 4. q. 7. punct. 2. num. 11. Pignatell. conſult. canon. 145. num. 1. tom. 1.*, Illationi autem ratio euidens famulatur, quià poſita obligatione reſidendi in Eccleſia Cathedrali, quamuis quis degat in alienis Parochijs, eius inhabitatio dicitur accidentalis, ac ve-
3 luti aſinina, quæ ſola non ſufficit ad
acquirendam Parochialitatem ad effectum adminiſtrationis Sacramentorum *Rot. in Romana Iuris tumulandi 10. Februarij 1702. §. Idem reſpondetur coram R. P. D. meo Priolo, in Neapolitana Matrimonij 26. Februarij anni currentis §. Neguè ſuffragari coram eodem.*

His autem non aduerſatur *Text. in cap. Omnis vtriuſque ſexus de pœn.*,
4 *& remiſſ.*, *ac Concil. Trident. de Sac.*
Euchariſt. can. 9., & ſeſſ. 24. de reformat. cap. 13. quibus decernitur ſolum Parochum adminiſtrare debere Sacramenta degentibus intrà fines ſuæ Parochiæ, quià prædicta Iuris diſpoſitio non militat contrà Cathedralem, quià illa dicitur Suprema,
5 & immediata Parochia totius Ciui-
tatis, & Diœceſis *Antonell. de regim.*

Ec-

Eccleſ.lib.1. cap. 12. ſub num. 29. Panimoll. deciſ. 5. num. 15. Pignatell. Conſult. Can. 48. num. 59. tom. 3. Franceſ. de Eccleſ. Cathedral. cap. 21. num. 117. & 145.

Nec magis ſtringit antiqua Conſtitutio Synodalis ędita vſquè de anno 1597. præcipiens itidem, nè Parochi vlli concedant facultatem Paſchæ tempore alibi, quam in propria Parochia ſe reficiendi Euchariſtię Sacramento, ea aſſignata ratione, quod quiſquis in propria Parochia dicto tempore Sacrum Euchariſtiæ Sacramentum ſumere teneatur, quià prædicta Conſtitutio cum nullam mentionem faciat de Capitularibus Eccleſiæ Cathedralis, ſed ſolummodò ex toto eius contextu de aggregatis Confraternitatibus, nihil aliud cenſetur diſponere, quàm id quod de Iure communi pręcipitur in dicto *Cap. Omnis vtriuſque ſexus de pœn., & remiſſ.*, quare eandem interpreta-
6 tionem recipere debet, vt videlicèt
non comprehendat Capitulares, qui ratione Reſidentiæ, quam præſtare tenentur in Eccleſia Cathedrali cenſentur veri illius Parochiani, vt generalitèr firmat *Rot. coram Coccin. deciſ. 2311. num. 5. & ſeqq., & in Peruſina, ſeù Fulginaten. Abbatia 14. Ianuarij 1701. §. Accedente potiſſimum coram R.P.D. meo Scotto.*

Ex quibus deſcendit etiam in conſequentiam reſolutio alterius partis ſuper Iure ſepeliendi eoſdem Capitulares cum excluſa neceſſitate miniſtrandi Sacramenta, ſecluſum paritèr cenſeatur Ius ſepulturæ, & fu-
7 neris, quod regulatur, & multum
dependet à Sacramentorum adminiſtratione *DD. in cap. 1.*, & pręcipuè *Abb. num. 4. de ſepultur. Petr. de Vbald. de cenſ. Epiſcop. cap. 9. num. 32. Sebaſtian. medic. de ſepultur. tit. 1. q. 7. num. 6. Marchett. eod. tractat. tit. 38. §. 2. num. 40. & 41. Ventrigl. in prax. par. 1. annot. 52. §. Vnic. ſub num. 24. Lauor. var. lucubrat. tit. 2. cap. 11. num. 51. Amoſtaz de Cauſ. pijs lib. 6. de funer. cap. 8. num. 60. & 61.*

Nec difficultatem ingerit Parochum aliquibus Capitularibus miniſtraſſe Sacramenta, quoniam præterquamquod dum Eccleſia Cathedralis habet ſuum Ius certum, ac
8 poſſeſſionem, non potuit de illo ſpo-
liari aliquibus particularibus actibus *Rot. deciſ. 491. num. 6. & 7. coram Emerix Iun.* præcipuè cum
9 geri potuerint cauſa neceſſitatis,
qui ideò conſtituere non valent Parochialitatem *Feder. de ſen. conſ. 253. num. 3. in fine Rot. dec. 68. num. 3. par. 17. rec.*, adhùc autem etiam ſecluſa adminiſtratione Sacramentorum Capitulares tumulandi eſſent in Cathedrali ratione coniunctionis, quam habent cum ſua Eccleſia, & affectionis erga eandem ſicuti dicitur de quolibet Laico ſepeliendo in ſepulchro Maiorum, ratione affe-
10 ctionis, ac præſumptæ voluntaris
priuatiuè ad Parochias *Cap. 1. de ſepultur. Modern. Roman. diſcept. Eccleſiaſtic. 51. num. 33. Rot. in Romana Iuris tumulandi 20. Febr. 1702. §. Prędicta, & §. Nulla paritèr, & in eius confirmatoria 5. Martij 1703. §. Remota coram R. P. D. meo Priolo.*

Et ità vtraque &c.

Camerinen. reſtitutionis Dotis.

Veneris 16. Aprilis 1706.

A R G V M E N T V M.

Reſtitutio dotis ſtipulata fauore eius cui de Iure fieri debet facta creditori puratiuo dicitur colluſiua, non obſtante decreto Iudicis, dùm non conſtat de bona fide ſoluentis. Fructus debentur à die motę litis, & tàm pro ſorte, quàm pro fructibus relaxari debet mandatum contra perſonas, & bona propria hæredum debitoris non reddentium rationem.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum tàm pro ſorte, quàm pro fructibus relaxari debet ad fauo-*

rem Creditricis, illiuſque ſucceſſorum contra cauſam habentes à debitore.

2 *Obligatio Cameralis extenſa in primo Inſtrumento cenſetur repetita in ſecundo ſtipulato in adimplementum primi.*

3 *Stantibus intermedijs proteſtationibus, & iudicialibus inſtantijs, necnon habita ratione pupillaris ętatis, nec praſcriptio crediti, nec via exequutiuæ valet allegari.*

4 *Signatura reſcribente cum clauſula =* Si quid exequendum = *de competentia via exequutiua dubitari non debet.*

5 *Hæres proprietarius finito vſufructu ſe opponens deſcriptioni ſtabilium facienda per vſufructuariam præſumitur habuiſſe eorum poſſeſſionem.*

6 *Reſtitutionis petitio ſupponit fundum poſſeſſum eſſe per citatum ad reſtituendum.*

7 *Iudex præſumitur ritè, & rectè proceſſiſſe nec aliquem ſpoliaſſe ſine conſenſu, & citatione.*

8 *Soluens creditori putatiuo iuſto errore, & bona fide liberatur.*

9 *Bona fides, & liberatio inducitur ex ſolutione facta de mandato Iudicis.*

10 *Soluens creditori putatiuo etiam de mandato Iudicis liberationem non conſequitur ſtante ſcientia veri creditoris.*

11 *Scientiam veri creditoris, ſatis eſt, undecumque prouenire, nec requiritur denunciatio facienda debitori.*

12 *Diuerſimodè procedendo via fraudibus aperiretur, quod non eſt permittendum.*

13 *Solutio facta creditori putatiuo de mandato Iudicis dicitur ſpontanea, que non liberat debitorem, ſi iſte non contradicat, aut ſaltem vero creditori non denunciet.*

14 *In reſtitutione dotis conuenta cum clauſula* cui de iure *ordo iuris attendi debet ſecundum quod dos redire debet ad extraneum dotantem, ſi ita fuerit conuentum.*

15 *Stante proteſtatione emiſſa ab hærede mulieris ſe eſſe dotis creditricem illa ſaltem erit interpellanda in actu conſignationis eiuſdem dotis.*

16 *Frater non poteſt reſtitutionem dotis ad ſui fauorem ſtipulare ſi in illius exburſatione explet obligationem à patre contractam.*

17 *Defuncto patre mulieris diſſoluto matrimonio dos reſtitui debet mulieri, aut eius hæredi.*

18 *Res iudicata mandans reſtitui dotem in quantitate facit rem claram, & manifeſtam ne reſtituatur in ſtabilibus.*

19 *Fructus reſtitui debent vſque ab initio ſtante denunciatione reſtitutionis dotis.*

20 *Fructus percepti ex bonis mulieris reſtitui debent vſque ab initio.*

21 *Solutio facta creditori non vero non parit liberationem.*

22 *Ad effectum liberationis à reſtitutione fructuum perceptorum ante inſtructum formale iudicium, cauſa qualibet etiam beſtialis excuſat.*

23 *Hęres non conficiens inuentarium minuſque rationem reddens in termino ſibi præfixo pati debet exequutionem in perſona, & bonis proprijs.*

DECISIO CVII.

NVpſit Ioanna Sanuiolina Hieronymo Corradino cum dote ſcutorum 1000., in quorum computum ſolutis florenis 930. in pecunia numerata Vincentius frater Sponſæ quietantiam reportauit facta obligatione de ſoluendo reſiduum, ac adiecto pacto Camerali obligatione vallato, vt in caſu reſtitutionis dotis, hæc per Hieronymum eiuſque hæredes reſtitui deberet ipſi Vincentio, vel dictæ Ioannæ, aut eius hæredibus, vel cui de Iure iuxtà ſtylum, & conſuetudinem Ciuitatis Camerini, ſubſequentèr idem Vincentius pro diſſoluendis reſidualibus florenis 910. illa exburſauit in pretium quorumdam bonorum emptorum per Ioannam ſororem cum conſenſu viri

Digitized by Google

viri pacto itidèm adiecto, vt in caſu reſtitutionis dotis dicta bona reddi debuiſſent Ioannæ, ſeù Vincentio fratri, vel eorum hæredibus, aut cui de Iure.

Deceſſit Hieronymus, qui emiſſa priùs declaratione receptionis integræ dotis in ſumma ſcutorum 1000. hæredem vſufructuariam inſtituit Ioannam vxorem, Proprietarios verò Franciſcum, Laurentium, & Corradinum de Corradinis ex fratre nepotes, & paulò poſt defuncta Ioanna inſtituta hærede Martia Ricuria ſorore, quo vſque de anno 1596. volens adire hæreditatem cum beneficio legis, & Inuentarij exortis aliquibus difficultatibus circa deſcriptionem bonorum, mobilia ſolùm fuerunt deſcripta cum proteſtatione tamèn illam fuiſſe creditricem hæreditatis Hieronymi in ſcutis 1000., qua proteſtatione non obſtante de anno 1596. prædicti Corradini dotem reſtituerunt Vincentiæ Sanuiolinæ filiæ promiſſoris, præcedente tamèn mandato Iudicis de accipiendo poſſeſſionem bonorum, quod ipſe relaxauit attento conſenſu præſtito per illos de Corradinis, quo faſſi erant fuiſſe factum locum reſtitutioni dotis ad fauorem Vincentiæ præſtantes ob id conſenſum reſtitutioni, ac conſignationi bonorum. Hoc tamèn non obſtante de anno 1621. egit Martia vti hæres Ioannæ pro reſtitutione dotis conſiſtentis in quantitate ſine tamèn præiudicio Iurium alterius ratę conſiſtentis in fundo dotali, ac plura Iudicata fauorabilia obtinuit, donec Canonicus Nicolaus Riccuecius eius hęres per viam concordiæ conſequutus fuit ſatisfactionem à Vincentio, Iulio, & Laurentio Iuniore de Corradinis hæredibus proprietariorum emiſſa tamèn declaratione, *quod nihil intelligeretur hæredibus Martiæ præiudicatum ſuper prætenſa reſtitutione alterius ratæ dotis* conſiſtentis in ſtabilibus, & fundo dotali.

De anno 1661. obijt Riccuecius ſcripta ſibi hærede Pacifica de Manardis nepte, quæ eum poſteà reliquiſſet hæredes Victoriam, & Lucretiam filias, relictas in pupillari ætate, defecit de anno 1690. Lucretia relictis hæredibus Fælice, & Antonio de Pollaſtris filijs pupillis, qui inſtaurarunt de anno 1701. coram A.C. vna cum Thoma Bonino ceſſionario Victoriæ iudicium pro reſtitutione fundorum dotalium citatis Laurentio Iuniore, ac Anna de Corradinis vti hæredibus immediatis Laurentij Senioris, ac Franciſci de Corradinis hæredum proprietariorum Hieronymi debitoris dotis, ac mandatum obtinuerunt tàm pro reſtitutione fundorum dotalium, ac fructuum vſque ab initio ad rationem taxæ legalis, nec non exequatur contrà perſonam, & bona propria ob non redditam rationem bonorum hæreditariorum debitoris, quod hodiè DD. à me conſulti cenſuerunt eſſe exequendum pro ſorte, & fructibus ab anno 1621.

Quandoquidem cum per obitum Hieronymi Corradini factus fuiſſet locus reſtitutioni dotis, iuſtè contrà Corradinos cauſam habentes à Hieronymo relaxatum fuit mandatum pro reſtitutione bonorum eidem in dotem aſſignatorum, vna cum fru-
1 ctibus ad fauorem illorum de Pollaſtris mediatam cauſam habentibus à Ioanna creditrice ad *Textum in leg. ſi cum dotem §. Si Mulier ff. ſolut. matrimon. leg. vnica §. Sciendum Cod. rei Vxor. act. Rot. dec. 1210. num. 1., & ſeqq. coram Emerix.*

Nèc pro conſequutione talis erediti opus fuit intentare viam ordinariam, ex quo in Inſtrumento receptionis bonorum deficiat obligatio Cameralis in caſu reſtitutionis, quia cum in Inſtrumento promiſſorio dotis ſub obligatione Camerali Vincentius Sanuiolinus ſe obligauerit ſoluere Hieronymo reſiduum dotis, & è conuerſo Hieronymus idem reſi-

duum promiſerit non ſolùm reinue-
ſtire, ſed etiam reſtituere, proùt de
iure ſecundum ſtylum, & conſuetu-
dinem Ciuitatis Camerini exindè fit,
vt ſequuta poſteà ſolutione in tot
bonis ſtabilibus, licèt in actu tradi-
tionis ſequuta fuerit ſola promiſſio
de reſtituendo abſque repetitione
obligationis Cameralis, attamèn
dùm ſecundum Inſtrumentum ſequu-
a tum fuit in adimplementum primi
ſufficiens eſt obligatio in primo ex-
tenſa ad effectum, vt eiſdem vinculis
cenſeatur ſuppoſitum ſecundum
*Zacch. de obligat. Camerat. quæſt. 31.
n. 29.*, *Rota in Anconitana Pecuniaria
31. Ianuarij 1689. §. Validitas coram
R. P. D. meo Caprara*.

Abſque eo quod infregerit eius
virtutem decurſus temporis ſuffi-
cientis ad præſcribendam viam exe-
quutiuam, quia Martia prima hæres
Ioannæ de hoc reſiduo dotis iudi-
cialitèr proteſtata fuit parte citata
ſtatìm, ac factus fuerat locus reſti-
tutioni de anno *1596*, deindè verò
inſtructo iudicio de anno 1621. pro
repetitione dotis in quantitate ſibi
præſeruauit iura pro reſiduo conſi-
ſtente in fundis, quam inſtantiam
proſequutus etiàm fuit Canonicus
Ricutius hæres, ac in tranſactione
inita de anno *1659*. ſibi eadem iura
præſeruauit, quarè poſitis dictis iu-
dicialibus inſtantijs, & proteſtatio-
nibus, & habita ratione pupillaris
ætatis tàm Victoriæ, quàm Lucretiæ
primarum hæredum Ricutij, ſicuti
etiam illorum de Pollaſtris eiuſdem
Lucretiæ filiorum dubitandum non
3 eſt, nec præſcriptionem crediti, nèc
viæ executiuæ contrà eoſdem curre-
re potuiſſe *Rota in Fulginaten. Pecu-
niaria* 10. *Decembris* 1688. §. *Non
obſtat coram Cardinali Caccia*, & 10.
Decembris 1691. §. *Nulla in fin. cor.
bon. mem. Manuel*, & *in Fauentina
Dotis 7. Aprilis 1693*. §. *Nec præſens
coram eodem*, & *in Vrbinaten. Pecu-
niaria* 14. *Maij* 1700. §. *Circa tamèn
coram R. P. D. meo Anſaldo*, quod
patefecit etiàm Signatura Iuſtitiæ,
quæ paritèr reſcribendo cum clau-
ſula *ſi quid exequendum*, abſtulit
omnem dubitandi occaſionem ſuper
4 modo exequutiuo procedendi, vt in
*Tuſculana Pecuniaria 4. Ianuarij
1689*. §. *Comprobatur coram bo. mem.
Vrſino*, & *in Anconitana Pecuniaria
31. Ianuarij 1689*. §. *Et cum Signa-
tura Iuſtitiæ coram R. P. D meo Ca-
prara*, & *in Romana, ſeù Neapoli-
tana Pecuniaria 2. Decembris 1701*.
§ *Validitas coram R. P. D. meo Scotto*,
& *in Romana Pecuniaria 22. Martij
præteriti* §. *Nec obſtitit cor. M.*

Sicuti autèm ex defectu nullitatis,
ità neque iniuſtitiæ potuit redargui
mandatum, & quidèm non ex mo-
tiuo, quod bona non prouenerint ad
manus hæredum Hieronymi, ſed illa
occupauerit Ioanna creditrix, &
eius hæres vſufructuaria, ideòque
contrà hæredes dirigi non potuerit
actio reſtitutoria, quia contrarium
edocuit factum hæredum proprieta-
riorum Hieronymi; Cum enim poſt
obitum Ioannæ hæredis vſufructua-
riæ inſteriſſet Martia eius ſoror, &
hæres pro confectione Inuentarij ſe-
ſe oppoſuerunt Corradini deſcrip-
tioni bonorum ſtabilium permiſſa
ſolummodò illa mobilium, ex quo
5 aſſequitur penès hæredes Ioannæ fi-
nito vſufructu nihil penitùs reman-
ſiſſe, ſed omnia bona ſtabilia com-
prehenſis etiàm illis aſſignatis in
dotem fuiſſe occupata ab hæredibus
proprietarijs, cum aliàs inepta fuiſſet
eorum oppoſitio *Rota deciſ. 627. cor.
Coccin.*, & *deciſ. 229. num. 2. par. 17.
recent.*, idque mirificè comprobauit
contemporanea inſtantia facta per
Tutorem Vincentiæ Sanuiolinæ,
hæredis mediatæ dotantis, in qua
cum petijſſet ad ipſius fauorem reſti-
tutionem dotium tàm in fundis,
6 quàm in quantitate, eidem inſtantiæ
Corradini aſſenſerunt fatendo omnia
per Vincentiam petita fuiſſe, & eſſe
vera, preſtando inſimùl conſenſũ con-
ſignationi, & liberæ dimiſſioni bo-

norum

norum fauore inſtantis, vigore cuius conſenſus Iudex mandatum relaxauit, ac poſſeſſio adepta fuit; Non enim petita fuiſſet reſtitutio, niſi fundi fuiſſent poſſeſſi per citatos, cum nemo reſtituere poſſit, quod apud ipſum non eſt *l. apud Labeonem vbi Gloſs. in verb conditionemque ff. de verbor. ſignificat Rot. dec 629. n. 6., & deciſ. 848. n. 1. cor. Cerro*, neque Iudex mandatum relaxaſſet vigore conſenſus, niſi pars, quæ illum præſtiterat intereſſe habuiſſet, & bona poſſediſſet, cum alioquin dicendum eſſet
7 minùs ritè, ac rectè proceſſiſſe, ac ſpoliauiſſe poſſeſſorem, ipſo non audito, nec citato, quod non eſt præſumendum *cap. bon. mem. §. Primo de elect. Manſ. conſult. 118. num. 51., Rot. deciſ. 600. num. 4. coram Pamphil. & dec. 277. n 8. par. 19. rec.*

Nèc ſaltèm tale decretum Iudicis conſignandi fundos hæredi Vincentij fratris Ioannæ creditricis potuit inducere in ſoluentibus bonam fidem, ac iuſtum errorem, cuius vigore ſoluentes conſequuti fuerint plenam liberationem, remanente vero creditori actione agendi pro reſtitutione contrà creditorem putatiuum, cui facta eſt ſolutio, prout loquendo de caſu ſolutionis putatiuo
8 Creditori, qui iuſto errore, ac bona fide credebatur verus creditor, firmant *Bald. in leg. prima Cod. de ſeruit. & aqu. Ruin. conſil. 150. num. 7. vol. 1. Alex. conſil. 120. num. 7. vol. 5. Salgad. Labyrint. Creditor. cap. 27. num. 3. & ſequen., & cap. 36. num. 33. part. 1. Cardin. de Luca de credit. diſcurſ. 59. num. 10. Cirocc. diſceptat. 12. num. 20.* & de caſu, quo præceſſit mandatum
9 Iudicis ad ſoluendum ad effectum inducendi eamdem bonam fidem, ac liberationem, eſt *Text. in leg. Creditor ff. de Solut. l. Prætor ait §. Permittitur ff. eodem Card. de Luca de dot. diſc. 93. num. 2., Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 3. gloſ. 2. n. 43. tomo 1., Caluin. de æquitat. lib. 1. cap 50. n. 5. Magon. deciſ. Florent. 94. num. 19. Medic. deciſ 68. num. 9., Rota coram Caualer. deciſ. 581. num. 8., & coram Coccin. deciſ. 1414. num. 4., & coram Priol. deciſ. 137. num. 4., & deciſ. 63. n. 18. par. 18. recen.*, quia cum illi de Corradinis habuiſſent ſcientiam dotis reſtitutionem fuiſſe promiſſam Ioannæ, aut eius hæredi, ac ab eadem fuiſſe relictam hæredem Martiam ſororem, quæ in confectione Inuentarij contrà eoſdem de Corradinis
10 fuit proteſtata eſſe creditricem integræ dotis, non poterant colluſiuè præſtare conſenſum conſignationi bonorum ad fauorem Vincentiæ hæredis Vincentij, vigore cuius Iudex etiam protulit decretum, cum ne ſic
11 ſoluens conſequatur liberationem, ſufficiat ſcientiam veri creditoris vndecumque prouenilſe, abſque vlla neceſſitate denunciationis per eumdem faciendæ debitori *leg. vltim. ff. de tranſact. leg. nàm ſi Actor 26 ff. de rei vindicat. Anton. Faber. in ſuo Codice lib. 8. tit. 30. definit. 38. Noguerol. allegat. 11. num. 134., & ſeqq., Rota deciſ. 3. num. 28. par. 7. recen.*; Si enim aliter res procedere deberet, aperiretur via fraudibus, & veri credi-
12 tores priuarentur conſequutione proprij crediti ob colluſiones, quæ fieri poſſent in curanda comparitione creditorum illegitimorum *Card. de Luca de credit. diſc. 158. num. 10. in fine*, & ob id etiàm receptum eſt, neque ſolam ſententiam Iudicis ſufficere ad inducendam liberationem, quamuìs illa non proceſſiſſet ex motiuo præſtiti conſenſus per partem colludentem, vt eſt in præſenti, ſed opus eſt, vt debitor victus vacet omni culpa, ac adhibeat omnem poſſibilem diligentiam ne ſoluat, contradicendo, appellando, aut ſaltèm
13 vero creditori moleſtias denunciando, nàm aliàs ſolutio dicitur ſpontanea, quę numquam ſoluentem liberat *Gratian. diſcept. 485. num. 5. ad 8. Roſ. conſult. 25. num. 4., Rocc. reſponſ. 27. num. 2. Ger. Spin. conſil. 5. num. 13. Cardinal de Luca de legitim. diſ-*

diſcurſ 23. num.9., *Rota deciſ.514.
num.16. coram Bich.*, *& deciſ.345.
num 3. & 4. part.1. rec. & deciſ.572.
n.6. & 7. cor. Emer. Iun.*

Minùsque iuuari potuerunt ſol-
uentes ex motiuo non competentis
defenſionis, ex quo reſtitutio fundo-
rum dotalium fuiſſet promiſſa Ioan-
næ, ſiuè Vincentio, vel eius hæredi-
bus, aut quibus de Iure ſecundum
ſtylum, & conſuetudinem Camerini,
ideòque iuſtè fieri potuerit hæredi-
bus fratribus dotantis, cum ſemper
attendi debuerit ordo Iuris, ſecun-
dum quod muliere decedente ſine fi-
14 lijs, eadem neque per Teſtamentum
poteſt de dote diſponere in præiudi-
cium extranei dotantis, ad cuius
fauorem ſtipulata fuit reſtitutio *Bar-
tol. in leg. Caius ſub num.4. ad fin.
verſic. ad vltimas ff. ſolut. matrim.*,
*Alex. conſil.139. num.3. verſ. primò
quia lib.2.*, *Rota deciſ.528. num.33.
coram Dunozett. Iun.*, *& deciſ 177.
à num 3. ad finem coram Millino*;
Quippè prætèrquamquod ſtante
promiſſione non ſimplici, ſed alter-
natiua ad fauorem, vel Ioannæ, vel
Vincentij, ac proteſtatione Martiæ
15 eiuſdem Ioannæ hæredis ſe eſſe cre-
ditricem dotis, ipſa ſaltem erat io-
terpellanda antequàm præſtaretur,
conſenſus conſignationi bonorum
ad fauorem hæredis Vincentij *Rota
deciſ.624. num. 8., & ſeqq. part.4.
tom.3. recent.*, *& deciſ.56. num. 8.
par.17.*, nihilominùs cum Ioanna
tàm in primo, quàm ſecundo matri-
monio fuiſſet dotata à Patre non po-
terat frater diſiunctiuè ſtipulare re-
ſtitutionem dotis etiàm ad ſui fauo-
rem, quamuìs pecunia dotalis inue-
ſtita in bonis, de quibus agitur, fuiſ-
16 ſet ab ipſo exburſata, dùm ſempèr
præſumitur fuiſſe retractam ex bonis
paternis explendo Patris obligatio-
nem *Honded. conſil.11. num.22. tom.2.*
Rota deciſ.32. num.4. coram Merlin.,
& deciſ.45. num.12. part.19. recen.,
taliquc intelligentiæ, nec repugna-
bant verba, quibus fuit conceptum
pactum reſtituendi videlicèt Ioannæ,
aut Vincentio, aut cui de Iure ſecun-
dum ſtylum, & conſuetudinem Ca-
merini; neminem enim latet, dotem
eſſe reſtituendam mulieri ſui Iuris
effectæ per præmorientiam Patris
inſpecto Iure communi, ac Statuto
17 locali, ac proindè abſque euidenti
nota colluſionis, ac doloſæ negligen-
tiæ non poterat alteri reſtitui, quàm
mulieri, ac eius hæredi *Card de Luc.
de dot. diſcurſ. 101. num. 8.*, *Gobb.
conſult.99. num 59.*, *Rota deciſ.608.
num.21. & ſeqq. coram Merlin.*, quam
intelligentiam detexit etiàm ſubſe-
quuta res iudicata, qua fuit deman-
data reſtitutio dotis conſiſtentis in
pecunia ad fauorem Martiæ, ex illa
enìm reſultat, vt non ſolùm diuerſo
Iure cenſeri non debeat reſtitutio
dotis in ſtabilibus cum decreta fuit
in quantitate, verùm etiàm illa con-
18 ſtituit rem adeò claram, ac manife-
ſtam, vt ſuper reſtitutione vſque ab
initio faciendam hæredibus Ioannæ
omnem ſubſtulerit dubitandi occa-
ſionem *leg. res iudicata 208. ff. de reg.
Iur. l. ingenuum 25. ff. de ſtat. homin.*
Rota deciſ.193. num.9. cor. Celſ., *&
dec.465. n.5. par.19. rec.*

Deſcendendo ad fructus licèt præ-
tenderentur vſque ab initio, & à die
19 debitæ reſtitutionis iàm ex capite
denunciationis prætenſionis Martiæ
ad *Text. in leg. mora 32. ff. de vſur.*
Rota deciſ.356. num.6. cor. Peutinger.
& deciſ 263. num.3. & 4., *& dec.356.
20 num. 8. coram Priol.*, quam etiàm
quod ageretur de bonis de dominio
mulieris *Fontanell. de pact. nuptial.
clauſ.6. gloſ.2. par.1. num.33. Surdus
deciſ.211. num.22. & ſeqq.* *Rota in
Bononien. Euictionis ſuper Fructibus
11. Maij 1698.*, *confirmat. 14. Maii
1700. coram Reuerendiſſimo Domino
meo Decano*; Nihilominùs cum non
niſi de anno 1621. fuiſſet actum per
Martiam pro reſtitutione dotis con-
ſiſtentis in quantitate ſine præiudi-
cio portionis conſiſtentis in fundis
dotalibus, ab eo tempore ſolummodò

ſequi

Digitized by Google

ſequi debet condemnatio ad fructus, ſequendo potiùs æquitatem, quàm rigorem Iuris, iuxtà quem Inſpecta
21 etiam ſolutione facta creditori non vero, oritur obligatio ad reiteratam ſolutionem *leg. inuito Cod. de ſolut.*, *Surd. deciſ.229. num.1.Rota dec.246. num.9. par.17.recen.*; Æquitas enim in iudicijs ſequenda eſt in irroganda præcipuè fructuum reſtitutione, ideoque cum de dicto anno 1621. fuit inſtructa formalis contentio ſuper reſtitutione dotis à dicto tempore ſolummodò reſtituendi ſunt
22 fructus, ſufficiente ad effectum liberationis pro tempore antecedenti qualibet cauſa etiàm erronea, ſiuè vt dicunt fatua, ac beſtialis *Rota cor. Merlin. deciſ. 687. num.9., Adden. ad Buratt. deciſ.184. num.6. litt.B. & in recent. deciſ.37. num.7. & ſequen. part.14. & deciſ.588. num.9 par.19. recen.*

Benè tamèn verùm eſt, quod ſicuti non conſtitit illos de Corradinis confeciſſe legitimum Inuentarium hæreditatis debitorum, nèc minùs reddidiſſe legitimam rationem in termino illis præfixo, ità mandatùm tàm pro capitalibus, quàm pro fructibus à tempore ſupra expreſſo cenſuerunt DD. eſſe exequendum
23 etiàm contrà eorum perſonas, & bona propria, ſicuti conſuetum eſt contrà ſimpliciter adeuntes hæreditates, cum abſque Inuentario, & legitima redditione rationis cenſeantur ad fauorem creditorum hæreditariorum contraxiſſe *Bald. in l. final. §. Etſi præfatam num.11. Cod.de Iur. deliber. Rota deciſ.143. num.3. & 4., & deciſ.521. num.3. & ſeqq. par.14. & deciſ.42. num.9. part.17. recen., & deciſ.176. num.2. poſt Modern. ad Statut. Vrb.*

Et ità vtraque &c.

Nullius, ſeù Terræ Pontiani Cenſus.

Lunæ 19. Aprilis 1706.

ARGVMENTVM.

Aditio hæreditatis quomodo, & ex quibus probetur; An in minore inducatur ſine ſolemnitatibus neceſſarijs in contractibus minorum; Et quando nullitèr facta dicatur ratificata poſt expletam minorilem ætatem.

SVMMARIVM.

1 *Filius reſpectu patris dicitur ſuus, & neceſſarius hæres.*

2 *Hæres patris reputatur, quoquomodo appareat, ſe in bonis paternis immiſcuiſſe.*

3 *Aditio probatur ex poſſeſſione bonorum hæreditatis, & habitatione domus, diſtractione animalium, ſolutione debitorum hæreditatis, comparitione in iudicio pro recuperatione bonorum hæreditariorum, & pro euitanda relaxatione mandati contra perſonam propriam.*

4 *Probatur ex actibus, qui fieri nequeunt citra ius, & nomen hæredis.*

5 *Ab exequatione mandati facta ſuper bonis proprijs, & contrà hæredem debitoris.*

6 *Ex poſſeſſione bonorum hæreditatis paternæ, niſi filius probet, poſſidere alio titulo, quàm hæreditario.*

7 *Actus geſti à minore in iudicio ad proprium commodum ſuſtinentur ſine ſolemnitatibus.*

8 *Tutor præſumitur ſeruatis ſeruandis ſuſcepiſſe tutelam, dùm pluriès pro Tutore fuit adhibitus, & ſe talem enunciauit.*

9 *Minor expleta ætate minorili continuans in poſſeſſione bonorum paternorum, non reclamando aduerſùs, actus ab eo anteà geſtos vti hærede, cenſetur ratificare omnes actus antecedentes.*

10 Fi-

10 *Filius tenetur in bonis proprijs, quotiès ſe immiſcuit in bonis paternis, & ſe geſſit pro hærede, nec maior factus vmquam reclamauit aduersùs actus pro hærede geſtos in minori ætate.*

11 *Aditio hæreditatis probatur ex actibus à minore geſtis in minori ætate, & per alios actus ſimiles confirmatis in maiori ætate.*

12 *Et ex poſſeſſione bonorum hæreditariorum valoris valdè excedentis creditum hæredis.*

13 *Cauthela Angeli allegata à poſſeſſore hærede ſine inuentario ex cauſa proprij crediti non attenditur, niſi incontinenti per claras probationes iuſtificetur.*

14 *Cenſus præſumitur extinctus ex non ſolutione fructuum per 80. & vltra annos.*

15 *Solutio imaginaria fauore hæredis admittitur ſolùm pro creditis, ex quibus hæres reperiebatur creditor ante aditionem hæreditatis, non pro creditis poſteà acquiſitis.*

16 *Solutio imaginaria, & appropriatio dominij ad effectum appropriationis fructuum non admittitur in hærede, niſi inſtitum fuerit coram Iudice pro aſſignatione bonorum.*

17 *Datio in ſolutum vxori pro ſatisfactione dotis tunc ſolùm habet locum, quando traditio facta fuit cum decreto Iudicis, vel conſenſu partis intereſſe habentis.*

18 *Datio in ſolutum non præſumitur, niſi ceſſet ſpes reluitionis, aliàs præſumitur pignus, & fructus in pignus ſunt imputandi.*

19 *Excluditur à declaratione Iudicis, & confeſſione Partis.*

DECISIO CVIII.

Obtenta per Romulum, alioſque fratrer de Spinellis noua audientia aduersùs deciſionem coram Me æditam ſub die 2. Decembris anni præter elapſi declarantem mandatum ab A.C. relaxatum contrà bona hæreditaria Pauli, & Chriſoſtomi filij, eorum Patris, & fratris reſpectiuè eſſe exequendum, & cauthelam Angeli ab eis allegatam non eſſe ſeruandam, repropoſui hodiè cauſam, & DD. ſubſiſtentiam fundamentorum eiuſdem deciſionis agnoſcentes; In deciſis perſiſtendum eſſe reſponderunt.

Apparuit ſiquidèm viribus ſubſiſtere deciſionem in ea parte, in qua aditionem paternæ hæreditatis in Chriſoſtomo tantùm, non verò reſpectu aliorum fratrum probatum oſtendit, tàm ex eo, quod agebatur de qualitate hæreditaria in filio,
1 qui iuxtà monitum *Imperatoris in §. Sui autèm inſtit. de hæred. qualit.*, reſpectu Patris dicitur ſuus, & neceſſarius hæres, & pèr conſequens ad eam probandam leuiores deſide-
2 rantur probationes, cùm ſatis ſit quoquo modo apparere filium ſe in bonis paternis immiſcuiſſe ad hoc, vt ſtatim hæres patris reputetur, vt dixit *Rota in Romana Aſſociationis, ſeù Domus 24. Februarij 1696. §. Abſque eo, quod in fine coram R. P. D. meo Muto, & in Peruſina Dotis 20. Iunij 1701. §. Quæ omnia coram R. P. D. meo Caprara*, quàm ex pluribus circumſtantijs, & actibus, qui eandem qualitatem hæreditariam in Chriſoſtomo egregiè concludunt, eùm eos ſummatìm recenſendo infimùl cum alijs nouiter adductis, clarè habeatur Chriſoſtomum poſt
3 obitum Pauli patris poſſeſſionem cepiſſe bonorum ſtabilium, & mobilium, domum paternam inhabitaſſe, ſeque in omnibus pro hærede geſſiſſe, diſtrahendo plura animalia conſpicui valoris, ſoluendo debitum paternum, enunciando ſe hæredem in Inſtrumento ſolutionis, ac vti talis comparendo in Iudicio tàm pro recuperandis bonis paternis in exequutionem captis, quàm pro euitanda relaxatione mandati contrà ipſum, & fratres, vti hæredes Patris conuentos nunquam excipiendo de

tali

tali qualitate; Quinimmò vti talis patiendo relaxationem alterius mandati, eiuſque exequutionem, vt *in Summario per Andream dato in præterita propoſitione num. 9. & ſeqq. & in præſenti num. 1. & 2.*, quæ vtique fieri non poterant citrà ius, &
4 nomen hæredis, vt de eo qui conuentus vti hæres ſe hæredem non negat, quod cenſeatur approbare ſuam perſonam eo nomine, quo citatur *Rota deciſ. 266. num. 5. cor. Vbaldo deciſ. 101. num. 1. coram Durano dec. 163. num. 4. & 6. poſt modernum Aſculanum ad Statut. Vrb. in Romana, ſeù Sabinen. Bonorum 7. Maij 1704. §. Reſpectu verò cor. R. P. D. meo Muta, & in Romana Cambij 10. Iunii anni præteriti §. Facta verò coram eodem*, & de exe-
5 quutione mandati facta ſuper bonis proprijs vti contra hæredem debitoris *Rota in Romana Aſſociationis, ſeù Domus 24. Ianuarii 1695. § fin. cor. R. P. D. meo Caprara, & 1. Iulii eiuſdem anni §. Clariùs, & 24. Februarij 1696. §. Abſque eo quod coram R. P. D. meo Muto*, & de alijs actibus ſupra recenſitis probat deciſio huius cauſæ *§. Nec qualitas*, & firmauit etiam *Rota in Eugubina Bonorum 4. Iulij 1687. §. Ex nouis coram bonæ memoriæ Vrſino, & in Romana Fideicommiſſi de Palmerijs 27. Iunii 1703. §. In partibus coram R. P. D. meo Lancetta*.

Quin iterùm obijci poteerit, quod ex poſſeſſione bonorum paternorum non inducatur aditio hæreditatis in filio, qui antè obitum Patris cum eo conuiuebat, atque iure familiaritatis compoſſidebat, cùm tunc ex credito dotis maternę cenſeatur mutaſſe cauſam ſuæ poſſeſſionis; illamque retinere voluiſſe ex præambulo titulo crediti ſibi magis vtili, & proficuo abſque vlla præcedenti declaratione; Quoniàm obiectũ procederet, quandò ageretur de muliere poſſidente iure familiaritatis, & per obitum viri effecta creditrice pro reſtitutione ſuæ dotis, hoc nàmque caſu mulier tànquam nullum alium habere valens titulum poſſidendi, quàm reſtitutionis ſuæ dotis, mutaſſe cenſetur cauſam poſſidendi abſque alia declaratione, & in his terminis loquuntur auctoritates in obiecto allegatæ, ſecùs verò in filio, in quo vterque concurrere poteſt titulus, hæreditarius nempè, & crediti dotis maternæ; tunc enim nè poſſeſſio bonorum paternorum dicatur præiudicialis filio poſſidenti, ſeù continuanti poſſidere, opus habet, vel adire Iudicem, vel poſitiuè declarare, quod alio titulo poſſideat, quàm hæreditario, aliàs poſſeſſio ſemper referenda venit ad aditionem
6 hæreditatis, non autèm ad ſatisfactionem crediti dotalis, vt de decreto, & authoritate Iudicis tradunt *Ramon. conſ. 247. num. 4. verſic. Eſt igitur, Poſth. reſol. 28. num. 35., Adden. ad Buratt. deciſ. 523. num. 11., Rot. deciſ. 2. num. 1. par. 4. diuerſ. in Spoletana Immiſſionis 22. Iunii 1689. §. Nèc poſſeſſio coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in dicta Peruſina Dotis §. Siquidem coram R. P. D. Caprara*, & de præcedenti declaratione teſtatur *Rot. in deciſ. 154. num 3. coram Pan. deciſ. 460. num. 12. & 13. coram Greg. in Eugubina Bonorum 7. Iunii 1677. §. Licèt coram bo. mem. Vice Comite, & 28. Aprilis 1681. §. Non quidem coram Paulutio*.

Nèc impugnari valent alij ſubſequentes actus dictam qualitatem hæreditariam in Chriſoſtomo optimè comprobantes ſub prætextu, quod fuerint expleti, vel per eundem Chriſoſtomum tempore eius minoris ætatis, vel per Paulum de Magiſtris Auunculum vti Tutorem, quando non docetur ſuſcepiſſe tutelam, atque ſolemnia adimpleuiſſe; quia vltrà quod aliquid ex dictis actibus emiſſi leguntur in calore Iu-
7 dicij, & in proprium commodum ab eodem Chriſoſtomo, quod vtique ſuppler omnes ſolemnitates, quę de iure fuiſſent neceſſariæ, iuxtà autho-

thoritates in deciſione, quæ reuidetur allegatas §. *Multòque minùs*, & Paulus de Magiſtris cùm non ſemèl pro Tutore adhibitus fuerit, & verſemur in re non parùm antiqua, nèc
8 vlla afferatur probatio in contrarium, præſumendum omninò videtur, quod ille ſer. ſer. ſuſcepiſſet tutelam, atque verè fuiſſet Tutor, proùt in dictis actibus enunciatur, *Crauett. de antiq. tempor. par.3. §. final. num.37.*, *Boer. deciſ.124. num.13.*, *Rot. deciſ.253. num. 4. 5. & ſequen. par. 18.recen.*

Duplex etiam vrget reſponſio, prima nempè, quod cùm Chriſoſtomus dicta bona paterna poſſederit etiam poſtquam euaſerat maior, & ſciuerat ex relationibus Peritorum bona excedere creditum dotale, nèc vnquam reclamauerit aduersùs tot actus hæreditario nomine geſtos, ex
9 hac adeò longæua poſſeſſione, ſcientia valoris bonorum, & taciturnitate nedùm receſſiſſe, atque reuocaſſe quidquid in contrarium geſſerat, præſumi debet: ſed etiàm inducta cenſetur omnium dictorum actuum ratificatio, vt vltrà allegatos in deciſione, quæ confirmatur *d. §. Multòque minùs* firmauit *Rota deciſ.66. num.7. & ſeqq. coram Bichio*, *in Vrbinaten. Saluiani 4 Iulii 1687. §.Nèc eadem coram R. P. D.meo Caprara, in Romana, ſeù Auximana Cenſus 16. Martij 1696. §.Etenim coram eodem, in d. Peruſina Dotis 20. Iunii 1701. §. Verùm §. Poſtremò, & §. Quod actus coram eodem, & in Romana, ſeù Sabinen.Bonorum 7.Martii 1704. §. Quoniam, & ſeq. coram R. P. D. meo Muto*, quinimmò hodierna exceptio in tot alijs antecedentibus actibus non deducta magnam indu-
10 cit ſuſpicionem, quod in medium proferatur ad euitandam exequutionem mandati, & longiùs protrahendam ſolutionem, quam creditor conſequi debet ſuper bonis hæreditarijs Pauli, & Chriſoſtomi eius filij, vt omiſſis alijs in puncto ponderatum fuit per *Rot. in dicta Romana, ſeù Sabinen. Bonorum §.Fortiùs in fin. coram R. P. D. meo Muto, & in Romana Cambij 10. Iunii anni præteriti §. Facta verò coram eodem*.

Altera verò reſidet in eo, quod licèt aliqui ex dictis actibus fuerint geſti tempore minoris ætatis, tamèn cùm non parui ex eis fuerint geſti poſtquàm Chriſoſtomus fuerat effectus maior ſi ſimul iunguntur, & vniantur, proùt ad hunc effectum
11 fieri debet, certò certiùs eandem qualitatem hæreditariam conuincunt, eorumque ratificationem oſtendunt, *Rot. deciſ.101. num. 1. coram Duran.deciſ.326. num.7.in fin. coram Bich.*, *in dicta Romana, ſeù Auximana Cenſus 18. Iunij 1696. §. Quam etiàm circa med. coram R. P. D. meo Muto, & in Sabinen. Fideicommiſſi ſuper conſignatione 27. Martii 1696. §. Verum in fine coram R. P. D. del Olmo*.

Eoque robuſtiora prædicta euaſerunt, ponderando, quod as hæreditarium Pauli longè excedebat creditum dotale, vt in deciſione, quæ reuidetur §. *Neque*. & §. *Etenim*: Ex huiuſmodi enim exceſſu non ſolùm incontrouertibile redditur Chriſomum poſſidere non valuiſſe bona
12 vltrà medietatem excedentia proprium creditum, niſi certè eſſet hæres, & hæreditatem prædictam adiuiſſet, vt pluribus allegatis firmatum fuit in præterita deciſione §. *Neque ſubſiſtit*, quibus addi poſſunt *Bald. conſ.272. ſub. num.2. lib.5*, *Crauett. conſil.33. num.14.*, *Adden. ad Burat. deciſ.523. num.10.*, alijque relati per *Modernum Aſculanum ad Statut. Vrb. annot.36. art.3. num.327.*, ſed etiam validam recepit ſubſiſtentiam alterum eiuſdem deciſionis fundamentum, quod cum Chriſoſtomus, alijque fratre de Spinellis inuentarium non confecerint de bonis hæreditarijs, illorumque poſſeſſionem retinuerint, percipiendo fructus ſpatio longiſſimi temporis litis conteſtatæ, eorum

eorum creditum dotale confuſum, &
illiquidum remanſit, ac proraùs ineſ-
ficax ad impediendam executionem
mandati, atque ſatiafactionem alio-
13 rum ſub clypeo cauthelæ Angeli,
quæ tunc ſulùm eſſer allegabilis
quando incontinenti, & abſque al-
tiori indagine per claras, & conclu-
dentes probationes iuſtificaretur,
*Rosa in deciſ.464. num.1. coram Prio-
lo, in Nullias, ſeù Terra Pontiani Cen-
ſus 22. Februarii 1701. §. Nec ad hu-
iuſmodi coram R. P. D. meo Lancetta
in Bononien. Cauthela Angeli 27. Mar-
tij 1702 in fin. coram R. P. D. meo
Muto, in Romana Cenſuum, ſeù Cam-
biorum 17. Martij eiuſdem anni
§. Quamuis coram R. P. D meo Lan-
cetta, & in Vrbinaten. Cauthela An-
geli 15. Februarij 1704. §. Moti cor.
R̃mo D. meo Decano.*

Abſque eo, quod ſubſiſtere poſſe
Dominis viſum fuerit exceptionem
per fratres de Spinellis adduci ſoli-
tam, quod nempè bona hæreditaria
Pauli, vti æquiualentia credito do-
tali, aliiſque creditis poſteà quæſi-
tis cùm retineri potuerint per ipſos
non iure pignoris, ſed iure dominij,
ex ficta illorum datione in ſolutum
fructus perceptos ſuos feciſſe dicen-
dum ſit: Quoniam præterquamquod
obiectum non ſubſiſtit, ex quo con-
cludenter probatum fuit in præteri-
ta deciſione §. *Etenim*, quod bona
per Paulum relicta longè excede-
bant creditum dotale, aliaque præ-
tenſa credita, & ex Inſtrumento no-
uitèr dato conſtat, quod Cenſus
ſcut.50. in ſorte fuit impoſitus per
Chriſoſtomum Patrem Pauli, & in
diuiſione pro rata ſcut.30. accollatus,
& extinctus fuit per Coſmum alte-
rum eiuſdem Chriſoſtomi filium;
Vndè cùm ad debitum Pauli tantùm
calculari potuiſſent ſcut. 20., quæ
vna ſimul cum fructibus non exce-
dant ſcut.50., ſempèr excluſa rema-
net æquiualentia bonorum, & debi-
14 torum, potiſſimè quia cum Spinel-
los non doceatur intrà lapſum 80., &
vltrà annorum ſolutos fuiſſe fructus
eiuſdem cenſus præſumi poteſt ex-
tinctus, ad tradita per *Rot. in Roma-
na Aſſociationis 4. Iulii 1698. §. Et
ex his coram R. P. D. Anſaldo, & in
Sabinen. Fideicommiſſi 25. Aprilis
1701. §. Primus ſiquidem, & 12. Iu-
nii 1702. §. Nec ad impugnandam cor.
R.P.D. meo Caprara.*

In Iure etiam clariùs occurrit di-
lema, quod aut Spinelli prętendunt
deſumere d. ęquiualentiam indiſtin-
ctè ex omnibus eorum prætenſis cre-
ditis ad effectum faciendi fructus
ſuos ratione appropriationis, & do-
minij, & inſubſiſtens detegitur eo-
rum prætenſio, ex quo omnia alia
credita, excepto dotali, acquiſita
oſtenduntur longè poſt obitum Pau-
li, & poſtquam Chriſoſtomus tan-
quam hæres Patris ſe geſſerat, ideo-
que inapplicabilis redditur allegata
15 immaginaria ſolutio, & appropriatio
dominij miniſterio legis inducta, cum
hæc ſolùm admittatur pro creditis,
in quibus hæres reperitur creditor
bonorum hęreditariorum antè adi-
tionem, non autèm pro creditis ac-
quiſitis poſt aditam hæreditatem, vt
optimè reſpondit *Rot. coram Caual.
deciſ.367. num.2. & 3., coram Cerro
deciſ.378. num.13. & 14.*, vbi quod
16 ſit neceſſarium inſtare coram Iudice
pro illorum aſſignatione *in recen. de-
ciſ.517. num.5. par.14. & in Romana
Cauthela Angeli 19. Ianuarii anni præ-
teriti § Non iuuante coram R. P. D.
meo Muto.*

Aut vnicè ſe fundant in credito
dotali, & penitùs remouetur obie-
ctum: Tùm quia mulier nullam
aliam habet actionem pro reſtitutio-
ne ſuæ dotis contra bona viri, quam
illa retinendi iure pignoris donèc ſa-
tisfacta remaneat de ſua dote, &
17 tunc ſolùm tranſirent in dominium
vxoris pro ſatisfactione crediti do-
talis, quando apprehenſio oſtende-
retur facta cum decreto Iudicis, vel
conſenſu partis intereſſe habentis,
vt in puncto primæ propoſitionis

firmat *Rot. deciſ.158. num.5.*, *& deciſ.238. num.8. par.4. tom.2.*, *& deciſ.545. num.15. & 16. par.5. recen.* & de vtraque probat *Rot. deciſ. 44. num. 1. coram Vbago*, *& deciſ.243. num.7. par.19. recen.*, *& in Romana Cenſus 23. Aprilis 1703. §.Quod autem coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*; Tùm etiam quia creditum dotale ſolummodò conſiſtebat in ſcutis 500., & ſic non valebat adequare bona hereditaria, itaùt ceſſare potuiſſet ſpes reluitionis, prout requiritur, ad effectum, vt bona in pignus retenta cenſeantur data in ſolutum, atque tacitè adiudicata, aliàs
18 ſemper præſumitur retinere iure pignoris, & fructus in ſortè imputandi ſunt, vt diſtinguendo caſum à caſu, vltrà allegatas in præterita deciſione §. *In iure* tradit *Rota in Romana, ſeù Ciuitatis Caſtelli Cenſus 28. Ianuarii 1697. §. Opponere verò coram bon. mem. Vrſino*, *in Romana Exequutionis Laudi 26. Ianuarij 1699. §. finali*, *& 7. Decembris eiuſdem anni coram bon. mem Pio*, *& in dicta Romana Cenſus § Contrariis coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*. Potiori iure procedit in præſenti caſu, ex quo non agitur de dote mulieris ipſa viuente, ſed de credito dotali ſpectante ad filios per eius obitum, & concurrit etiam nedùm factum Iudicis, qui demandando exequutiuè procedi ad vlteriora in ſubhaſtatione bonorũ hæreditariorum Pauli non amotis poſſeſſoribus, voluit præfata bona retineri per Spinellos iure pignoris tanquàm creditores anteriores, ſed etiam declaratio eorumdem fratrum de Spinellis, qui permittendo, vt via exequutiua procederetur, dictum decretum acceptarunt, atque tacitè faſſi ſunt proprietatem bonorum ad com-
19 munem debitorem ſpectaſſe, quæ ſanè declarationes Iudicis, & Reorum euidentèr oſtendunt dicta bona non iure dominij, ſed pignoris retenta fuiſſe, vt pluribus relatis firmatum fuit *in dicta Romana Cenſus 23. Aprilis 1703. §. Sed rec coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, *& in Cornetana Iuris offerendi 20. Martij 1699. §. Quæ quidem coram R. P. D. meo de la Tremoille*, *& 13. Martij 1702. §. Hoc ipſum coram R. P. D. meo Muto in Reatina Immiſſionis 18. Maij anni proximè præteriti § Itaque*, *& 2. Decembris eiuſdem anni §. Eoque magis coram eodem*.

Et ità omiſſa exceptione ſuper iniuſtitia mandati quo ad fructus decurſos à die impoſitionis cenſus, ex quo rei conuenti in propoſitione cauſæ ampliùs non inſteterunt ſuper ea, dùm pro parte Actoris fuerunt repertitæ plures Iudiciales inſtantiæ factæ in diuerſis temporibus, ex quibus interrupta remanſit prætenſa præſcriptio, reſolutum fuit vtraque Parte informante.

Valentina Penſionum.

Veneris 23. Aprilis 1706.

ARGVMENTVM.

Secunda Commiſſio an ſignari debeat à Sanctiſſimo, quandò prima ab eodem fuit ſignata, diſtinguuntur in hac deciſione plures caſus. Compulſoria eſt concedenda poſita exiſtentia Iurium compulſandorum, eorumque releuantia.

SVMMARIVM.

1 *Quandò prima Commiſſio eſt ſignata manu Sanctiſſimi, omnes aliæ ſubſequentes ab eodem ſignari debent.*

2 *Ius agendi in petitorio non extinguitur per moderationem Inhibitionis cum taxa expenſarum ſuper non retardatione ſolutionis Penſionis, etiãſi eſſent ſexaginta, vel nonaginta anni.*

3 *Si prima Commiſſio fuit ſignata à Sanctiſſimo modo extraordinario, ac appellatione remota, aliæ Commiſſiones ab eodem ſignari debent; Quandò verò committitur in Curia, recurritur ad Signaturam Iuſtitiæ, quamuis etiam eſſet ſuper aperitione Oris aduer-*

aduerſùs Bullam, vel gratiam Apoſtolicam.

4 *Rota non ſolet reuocare in dubium poteſtatem Signaturæ Iuſtitiæ, etiàm vbi præceſſit Commiſſio ſignata manu Papæ.*

5 *Reuiſori Commiſſionum teſtanti de praxi quoad ipſas Commiſſiones, tanquàm deponenti de re ad proprium officium ſpectante multum eſt deferendum.*

6 *Cauſa eſt redacta ad terminos Iuris per aperitionem oris ſemèl conceſſam.*

7 *Quo caſu ad aſſumendum petitorium, vel proſequendam Appellationem poteſt intentari via ordinaria.*

8 *Compulſoria eſt concedenda poſita exiſtentia Iurium compulſandorum.*

9 *Et ſufficit conſtare de illorum releuantia etiàm per poſſibile, ac probabiliter.*

10 *Quin imò ad hunc effectum quandò Repulſandæ multum conferunt ad cauſam, non ſunt funditùs examinandæ, ſed illarum diſcuſſio ad examen meritorum venit reſeruanda.*

11 *Gratio remanet nulla corruente cauſa motiua conceſſionis.*

12 *Ius, quod in Hiſpania vocatur Amortizationis, quid ſit.*

13 *An ſub illius diſpoſitione comprehendantur etiã Cenſus* Remiſſiuè.

14 *Si Eccleſiarum Rectores in termino peremptorio vigore iſtius Iuris in Edictis aſſignato non manifeſtant bona, quæ poſſident, comminatur eis pœna occupationis.*

15 *Acta facta in Foro Laicorum, quamvis ſint nulla in Foro Eccleſiaſtico, deſeruire poſſunt pro facti probatione.*

16 *In Viſitationibus regulariter exhiberi ſolent ſtatus Eccleſiarum, & Inuentaria redditũum.*

17 *Fructus Eccleſiarum cenſentur potiùs aucti, quam diminuti.*

18 *Clauſula* ſublata, *& decretum irritans impediunt, ne ſubreptio, vel obreptio allegari poſſit.*

19 *Compulſoria æquiparatur cum Remiſſoria, & à pari procedunt.*

20 *Remiſſoria non eſt locus, quandò tendit ad probandum id, quod probatum non releuaret.*

21 *Defectus intentionis Principis non benè informati, ac procedentis cum erroneo ſuppoſito, poteſt præſtare locum ſubreptioni, vel obreptioni, etiàm in gratiis motu proprio.*

22 *Idque magis habet locum in gratia ad ſupplicationem partis conceſſa, licèt ſit roborata titulo motus proprij.*

23 *Clauſulæ impedientes, ne ſubreptio vel obreptio allegari poſſit operantur, ne quis audiri valeat, niſi prius obtenta oris aperitione.*

24 *Huiuſmodi clauſulæ nihil operantur obtenta oris aperitione.*

DECISIO CIX.

INnata Catholicorum Regum Religio præuidens, quàm exitioſa eſſet Maurorum ad Fidem conuerſorum interna adhùc, ac obdurata ſuperſtitio in colendis falſis Auorum Numinibus, ac Ritibus, vt aſſequeretur puritatem Fidei in propriis Dominiis, illos ab iſdem expulit de anno 1609., vt referunt Frater Damianus à Fonſeca *in ſua hiſtor. lib. 6. tit.* del giuſto ſcacciamento de Moreſchi da Spagna, *Paſchal. de Vir. patr. poteſt. part. prima cap. 7. in fine, Leon. deciſ. Valent. 159. in princip. lib. 2., Fermoſin. tract. criminal. tom. 2. fol. 42. nu. 14.*; Cum ſuppoſito autem damni recepti occaſione dictæ expulſionis à Capitulo Collegiatæ Xatiuæ in annuis libris 3000. ex tot cenſibus, quos illi conſueuerant ſoluere prædicti Mauri, obtinuit idem Capitulum à Gregorio XV. apprecante etiam Philippo III. Rege Catholico in compenſationem damni recepti reſeruari in ſui fauorem correſpondentem penſionem Lbrarum 3000. partim ſuper Archiepiſcopatu Valentino, partim verò ſuper Archidiaconatu, & Parochialibus de Alcoy, de Car-

Digitized by Google

Careaxent, & de Caſtalls effectuandas poſt obitum Rectorum.

Verumtamèn, quia expoſitum fortaſſis non ſubſiſtebat, Brachium Eccleſiaſticum in Comitijs generalibus Regni habitis de anno 1626., inſtetit apud Regem, ac obtinuit, vt per viam Iuſtitiæ de Gratia prædicta diſputaretur; Præuenit tamen Capitulum, eum de anno 1631. obtinuerit ab A. C. tanquàm Exequutore Litterarũ Apoſtolicarum decreta, ac mandata pro ſolutione dictarum penſionum; Vndè Rectores recurſum habuerunt ad ſan: mem: Vrbanum VIII. in eius Signatura Gratiæ, & obtinuerunt commi ti Cauſam Ghiſlerio Rotæ Auditori, tam ex motiuo Conſtitutionis eiuſdem Pontificis *Bullar. nou. tom. 4. in ordine la 69.*, reuocatoriæ reſeruationum penſionum perpetuarum ad fauorem Collegiorum. & Capitulorum, quæ nondùm effectum ſuum fuerant ſortitæ, prout prætendebat eueniſſe in caſu controuerſo ob non adhùc in omnibus eff ctuatam penſionem, quam etiam ex capite ſubreptionis, ac obreptionis, quibus laborabat Gratia reſeruatoria, ac diſputato dubio, *an eſſet interponendum arbitrium pro retardatione ſolutionis penſionum*, cum quæſtio reſtricta fuiſſet ſolùm ad comprehenſionem caſus in prædicta Conſtitutione reuocatoria penſionum perpetuarum, prodijt reſolutio contraria Parochis, & arbitrij retard tionis excluſiua, & quidem ſub fundamento effectuationis in totum Gratiæ etiam quoad duas penſiones non exactas antè reuocationem, ratione effectuationis in vna parte comprehendentis proptèr vniuerſalitatem cauſæ etiam omnes alias, vt latius videre eſt *in deciſ. 109. part. 6. recent.*

Obtentaquè ob id à Capitulo moderatione inhibitionis, ne ſolutio penſionum retardaretur cum taxatione expenſarum prò illa inſtantia, Parochi ad effectum ſibi præſeruandi petitorium interpoſuerunt appellationem, ac ſignata commiſſione cum clauſula *non retardata ſolutione penſionum*, illa fuit directa Amato Dunoaetto. Siluit ab indè citrà cauſa, ac cupientes Capitulum, & Canonici prædictam litem proſequi, ac terminare, obtinuerunt mihi dirigi commiſſionem, tanquàm ſuff cto in locum Dunoaetti cum præinſerta, vt appellant, hoc eſt, ac ſi illa effecta fuiſſet de actis per citationem ad dicendum contrà; Vndè moderni Parochi ad meliùs ſtabiliendam propriam intentionem, curarunt priùs diſputari dubium, *an eſſet danda Compulſoria*, quia mediantibus documentis extrahendis prætendebant oſtendere inſubſiſtentiam diminutionis redituum, ob expulſionem Maurorum: ſeſe tamen oppoſuit Capitulum, ac effugiens Iuriſdictionem, quam promouerat, excitauit prætenſionem, quod ſicuti prima Commiſſio erat directa noſtro Tribunali à Sanctiſſimo in eius Signatura Gratiæ, ità ad eandem debuiſſet haberi iteratua recurſus pro noua Commiſſione, ex quo, 1 quandò prima, ac originalis commiſſio eſt ſignata manu SSmi, ab eodem etiam omnes aliæ ſubſequentes ſignari debeant. *Caputaquen. deciſ 282. num. 5., Card. de Luca de Iudic. diſc. 47. num 30., & ſequentibus, in ſupplement. Modern. ad Statut. Vrb. tom. 2. annot. 52. artic. primo ſect. prima, Rot. deciſ. 1276. num. 3. coram Seraphin., & deciſ. 909. nu. 3. coram Cerro.*

Hæſitarunt prima facie DD. pro dicta noua impetratione Commiſſionis, nihilominùs rectè examinata materia, animaduertentes, quod ſi-2 cuti per moderationem inhibitionis, cùm taxa expenſarum ſuper non retardatione ſolutionis penſionis, nunquam ſuffocatur Ius agendi in petitorio, etiamſi lapſi eſſent ſexaginta, vel nonaginta anni, *Rot. coram Pænia deciſ. 474. num. 6., & deciſ. 32. nu. 8., & deciſ. 335. num. 9., & 10. coram Priol.; & deciſ. 490. num. 11. coram*

Celſ.

Digitized by Google

Celſ., & *in Fanentina Beneficij* 10. *Iu-
nij* 1705. §. *Minuſque ſubſiſtit coram
Me*; ità ad effectum proſequendi cau-
ſam in vlteriori Inſtantia pro dicto
effectu arbitrati ſunt, non opus eſſe
nouaCommiſſione ſignata manu San-
ctiſſimi, ſed per conſuetum organum
Signaturæ Iuſtitiæ diſtinguentes par-
ticulares caſus, in quibus prima vi-
3 ce Commiſſio ſignata fuit à Sanctiſ-
ſimo modo extraordinario, ac appel-
latione remota, ab aliis, in quibus
etiam in prima Inſtantia cauſa vigore
Commiſſionis manuSanctiſſimi ſigna-
ta in Curia committitur, quamuis res
ſit ſuper aperitione oris aduersùs ali-
quam Bullam, vel Gratiam Apoſto-
licam, vt eſt in præſenti; In primis
enim caſibus, ſi ſuccumbens velit in
vlteriori Inſtantia Iura ſua experiri,
debet iterùm adire Sanctiſſimum, ac
obtinere nouam commiſſionem ab
eodem ſignatam, & in hoc ſenſu in-
telligendę ſunt doctrinæ in obiectum
allegatæ; Secùs verò eſt in alijs, cum
tunc, ſi contingat cauſam habere vl-
teriorem progreſſum ad ſecundam,
vel tertiam inſtantiam, non recurra-
tur ampliùs ad Papam, ſed dumtaxat
ad Signaturam Iuſtitiæ, cuius pote-
ſtatem nunquàm noſtrum Tribunal
4 conſueuit reuocare in dubium, etiam
vbi præceſſit commiſſio ſignata manu
Papæ, *Veſtr. in prax. lib. primo cap.* 9.
Rota deciſ. 132. *num.* 8., & 9. *coram
Durano*, & familiaria ſunt exempla
in cauſis præcipuè Beneficialibus, in
quibus introducta priùs cauſa per
viam Commiſſionis ſignatę manu Pa-
pæ, pro vlteriori appellatione adita
fuit Signatura Iuſtitiæ, ac obtenta
Commiſſio ſubſcripta ab eius Cardi-
nali Præfecto, vt, cæteris omiſſis, vi-
dere eſt *in Tiraſonen. Prioratus* 26.
Nouembris 1685. *coram bon. mem Vr-
ſino*, & 12. *Decembris* 1687. *coram
Benincaſa*, & 21. *Aprilis* 1690. *coram
bon: mem: Manuel.*, & de dicta praxi
teſtatur etiam Reuiſor Commiſſio-
5 num, cui tanquàm deponenti de re
ad proprium officium pertinente,
eſſe multum deſerendum firmat *Rot.
deciſ.* 119. *num* 2. *coram Emerix Iun.*,
& *deciſ.* 467. *num.* 16., & *deciſ.* 580.
num. 16. *part.* 19. *recent.*. Et ratio eſt
euidens, quia, cum per aperitionem
oris ſemel conceſſam, cauſa fuerit
redacta ad terminos Iuris; Itaùt
6 Actor poſſit reducere Iura ſua ſuper
ſubreptione, vel obreptione, *Card. de
Luc. de Benefic. diſc.* 3. *num.* 3., & *de
Iuriſdict. diſc.* 9. *ſub num.* 2., *Rot. de-
ciſ.* 523. *nu. primo coram Emerix Iun.*,
ſi in poſſeſſorio ſuccubuit, vel etiam
prima, vel alia vice in petitorio, non
opus amplius habet extraordinario
remedio ad aſſumendum petitorium,
vel ad proſequendam appellatio-
nem, ſed poteſt intentari via ordina-
7 ria, iuxtà terminos Iuris communis,
ad quos aperitio oris ſemel conceſſa
rem reſtituit *Spad. conſ.* 278. *num.* 2.
tom. 2.; Quarè ex his, præſuppoſita
valida radicatione Iuriſdictionis, Il-
cèt Capitulum Iura ſua, & defenſio-
nes, quas deduxerat in prima pro-
poſitione, in hac ſecunda prætermi-
ſerit, & forſitan quia illa minus ha-
bentia expertum fuit, DD. ſatis edo-
cti de eorum inſubſiſtentia ex ante-
cedentibus, ad fauorem Parochorum
nunc ſolùm Informantium reſpon-
dere non detractarunt.

Pro ſtabilienda autem ſententia,
in quam proceſſum eſt, non opus
fuit ſolùm inniti generalibus regu-
lis, vt poſita exiſtentia Iurium com-
8 pulſandorum, de qua apparuit ex eo-
rundem exemplis in actis productis,
Vbert. de citat. cap. 13. *num.* 205. *Ro-
ta coram Pœn. deciſ.* 747. *num.* 3., &
coram Bich. deciſ. 475. *num.* 1. *Rot. in
Giennen. Iuris votandi ſuper Compul-
ſoria* 23. *Martij* 1703. §. *Conſiſtit co-
ram R. P. D. meo Scotto*. Satis fue-
rit ſuperficialitèr conſtitiſſe de eo-
rum releuantia ad effectum conce-
9 dendi Compulſoriam, quinimò etiam
per poſſibile, ac probabilitèr *Rota
deciſ.* 149. *num.* 4. *coram Emerix Iun.*,
& *deciſ.* 325. *num.* 6., & 7. *part.* 19.,
& *in Leodien. Iuriſdictionis ſuper Re-
miſſo.*

miſſoria, *& Compulſoria* 22. *Aprilis* 1701. §. *Exiſtentia coram R. P. D. meo Lancetta*, *& in dicta Giennen. Iuris votandi ſuper Compulſoria* 23. *Martij* 1703. *eodem* §. *Conſiſtit coram R. P. D. meo Scotto*, quià ex eorundem ponderatione reſultauit releuantia ſuperlatiua, ac in terminis penè tranſcendentibus diſputationem hodiè agitatam, in qua nè in-
11 teruertatur ordo Iudicialis, illa non funditùs, ac ad effectum decidendi examinanda eſt, iuxtà regulas ſuprà adductas, ſed eius diſcuſſio venit reſeruanda ad tempus completarum probationum, vt loquendo de Remiſſoria fraternizante cum Compulſoria dixit *Rot. in Tarraconen. Inſignium* 3. *Iunij* 1702. §. *In præſenti coram R. P. D. meo Caffarello*, *& in Bononien. Fideicommiſſi de Volta ſuper Remiſſoria* 26. *Iunij* 1705. §. *prima coram R. P. D. meo Muto*, *& in Fauentina Succeſſionis* 11. *Decembris* 1705. §. *Negari namque coram R. P. D. meo Omaſti*; Cum enim reſeruatio penſionum fuerit facta ad fauorem Capituli, ſub expreſſione, ac cauſa, quod propter expulſionem Maurorum nouiter ad fidem conuerſorum, cenſus per illos ſolui ſoliti, fuiſſent ità diminuti, vt Capitulum paſſum fuiſſet iacturam in annuis libris 3000., & vltrà, cùm ex Viſitationibus Regijs formitèr extrahendis coarctetur quantitas bonorum poſſeſſorum per Capitulum, tàm antè, quàm poſt expulſionem Maurorum, & ex illis appareat poſt expulſionem non ſolum cenſus, ac capitalia non fuiſſe deperdita, ſed ſed potiùs longè aucta; Vtique etiam deprehenditur inſubſiſtentia damni, quod expreſſit ſe paſſum fuiſſe, occaſione prædictæ expulſionis, qua poſita, gratia remaneret nulla, cum deficeret voluntas, & intentio Pa-
11 pæ concedentis, quæ ſemper ceſſat corruente cauſa motiua conceſſionis, *Gloſſ. in leg. Mancipia Cod. de ſeru. fugit. Altograd. conſ.* 95. *n.* 66. *lib.* 1. *Rot. coram Emerix deciſ.* 1284. *num.* 8., *& in Caſtellana Aperitionis Oris* 19. *Nouembris* 1703. §. *Procedentes coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Ac pro faciliori intelligentia præmiſſorum, ſupponendum cenſuerunt in Regno Valentiæ prætendiſſe Reges, & primò Iacobum Primum, qui dictum Regnum recuperauit è manibus Maurorum quæſiuiſſe ſibi etiam
12 dominium omnium bonorum, & ob id habuiſſe etiam prætenſionem ſtatuendi, vt defacto Edicta publicarunt, nè Eccleſiæ, & manus mortuæ bona acquirere poſſent ſine licentia Principis, & niſi priùs certa ſumma perſoluta, quod Ius Amortizationis vocabant *Bellug. in ſpecul. Princip. rubr.* 14. *de amortizat. Leon. deciſ. Regn. Valent. lib.* 1. *deciſ.* 3. *num.* 15., *&* 18., *& deciſ.* 61. *num.* 4., *& ſeqq.*, *& deciſ.* 77. *num.* 8. *lib.* 2. *Mattheu. de Regim. Regn. Valent. cap.* 2. §. 5. *num.* 44., *& ſeqq. Creſp. de Valduar. obſeru.* 35. *num.* 1., *& ſeqq.*, *& obſeru.* 91. *num.* 11. *Duard. in Bull. Cœn. Domini lib.* 2. *can.* 15. *quæſt.* 19. *n.* 94. *Fermoſin. in cap. Eccleſia S. Mariæ quæſt.* 8. *num* 1., *& ſeqq*, *& num.* 7. *de Conſtit. Cortiad. deciſ.* 284. *num.* 8. *tom.* 2., & ſub hac diſpoſitione com-
13 prehendi etiam cenſus *Bellug. d. rubr.* 14. *cap.* 2. *num.* 7., *& ſeqq. Leon. tom.* 1. *d. deciſ.* 61. *num.* 4. *Creſp. de Valduar. obſeruat.* 36. *num.* 1.

Ad finem aſſequendi effectum enunciatæ prætenſionis conſueuiſſe interpolatè facere generalem Inquiſitionem, ac promulgare Edicta, vt
14 Eccleſiarum Rectores manifeſtent bona, quæ poſſident, taliter vt, non facta aſſignatione in termino peremptorio, comminetur pœna occupationis *Bellug. in ſpecul. Princip. dicta rubr.* 14. *cap.* 2. *n.* 12., *& ſeqq. Creſp. de Valdaur. obſeru.* 2. *num.* 34. *in fine.* Etſi aliquis cenſus in priori viſitatione amittitur, vel inexigibilis efficitur, tunc in ſubſequenti viſitatione tantundem ex nouis acquiſitio-

tionibus Eccleſiæ bonificatur, vt te-
tarur Secretarius Regiæ Viſitationis
*Summario num.*13. Ex prædictis au-
tem Viſitationibus conſtat ſemper
creuiſſe capitalia Capituli; In Viſi-
tatione enim anni 1574. capitale
erat librarum 49. mil., in illa an-
ni 1594. librarum 60. mill. de an-
no 1609., quo facta fuit Moriſco-
rum expulſio, argumentum digno-
ſcitur in alijs libris 7000., & vltrà,
& in Viſitatione anni 1619. poſt
quam ſequuta fuit reſeruatio ex mo-
tiuo damni recepti in libris annuis
3000. poſt dictam expulſionem nouæ
acquiſitiones importabant libras 21.
mil., ideoque negari non poteſt, quin
ex formali compulſatione prædicta-
rum Viſitat onum conſtare poſſit de
ſubſiſtentia quantitatis redditnum
etiam de tempore proximo expul-
ſioni tàm antè, quàm poſt, & an
ſubſequuta fuerit diminutio, cum
15 certi Iuris ſit, acta facta in foro Lai-
corum, quamuis ſint nulla, deſerui-
re poſſe in foro Eccleſiaſtico, & co-
ram Iudicibus Eccleſiaſticis pro facti
probatione *Panimoll. deciſ.6. ad-
not.6. num.9. Pignatell. conſult.*129.
*num.*13. *tom.*1. *Rot. deciſ.*1195. *n.*3.
& deciſ. 1271. *num.* 3. *coram Eme-
rix*.

Præcipuè quandò illis famulantur
etiam Viſitationes Archiepiſcopo-
rum ſimilitèr compulſandæ; Quan-
doquidem in Viſitatione inter an-
nos 1608., & 1609. conſtat, redditus
Eccleſiæ aſcendiſſe ad annuas libras
5857., in alia verò Viſitatione inter
annos 1621. 1622. quo tempore
emanauit gratia reſeruatoria, com-
pertum fuit eſſe in libris 6247. *Sum-
mario Parochorum Num.*16., *&* 17.
Cum enim regularitèr in Viſitatio-
16 nibus, ſtatus Eccleſiarum, & In-
uentaria redditnum exhiberi ſoleant
*Criſpin. de Viſit. Paſtoral. part.*1. *§.*9.
*cap.*12. *fol.*71. *Ventrigl. in prax. rer.
notab. annot.*24. *§.*1. *num.*54. pluri-
mùm attendi debent ad firmandam
quantitatem reddituum Eccleſię *Ro-
ta deciſ.*543. *num.*4. *coram Dunozett.
Iun., & in Ferrarien. Cappellaniæ*
20. *Iunij* 1692. *§. Quod autem coram
Benincaſa*; Fortiùs quandò recipiunt
etiam fomentum à Iuris præſumptio-
ne, ſecundum quam fructus cenſen-
17 tur potiùs aucti, quàm diminuti,
vt contra Capitulum Cæſarauguſta-
num allegans diminutionem fru-
ctuum ex hac eadem expulſione
Maurorum reſpondit *Rot. coram Coc-
cin. deciſ.*1911. *num.*1. 3., *&* 21., *&
deciſ.*1986. *num.*8.

Nec obſtitit obiectum inculcatum
in prima propoſitione pro parte Ca-
pituli, quod gratia emanauerat mo-
tu proprio, ac quod Pontifex vltrà
prohibitionem ne dari potuiſſet de
ſubreptione, vel obreptione, adie-
cerit in ſuis litteris etiam clauſu-
lam *ſublata*, & decretum *irritans*,
18 quæ impedire debent, nè ſubreptio,
vel obreptio allegari valeant *Gon-
zal. ad Regul.*8. *Cancell. gloſſ.* 66.
*num.*22. *Rot. deciſ.*337. *num.*8., *&* 9.
*coram Gregor., & deciſ.*4. *num.*1. *co-
ram Zarat.*, ideoque cauſæ eſſe etiam
debeat ad denegandam Compulſo-
19 riam, quæ, cum pari paſſu ambulet
cum Remiſſoria, vt dictum eſt, & fir-
mant *Veſtr. in prax. lib.* 6 *cap.* 1.
*num.*12., *& ſeqq. Ridolphin. in prax.
part.*1. *cap.*13. *num.* 181. *Rota de-
ciſ.*555. *num.*5. *coram Buratt.*, illi
20 locus non ſit, quando tendit ad pro-
bandum id, quod adhùc probatum
non releuaret *Rota in Illerden. Iuris
mulctandi ſuper Remiſſoria* 23. *Ia-
nuarij* 1702. *§. Examinatis quippè
coram R. P. D. meo Muto*; Quia vl-
trà quod etiam in gratijs motu pro-
prio, & ſine alicuius ſupplicatione
21 conceſſis, defectus intentionis Prin-
cipis non benè informati, ac proce-
dentis cum ſuppoſito erroneo, & in-
ſubſiſtenti, poteſt præſtare locum
ſubreptioni, ac obreptioni, ſicuti in
alijs gratijs ad Inſtantiam partis
emanatis *Abb. in cap. quocircà num.*7.
*de conſang., & affin. Lotter. de re
Benefic. lib.*2. *quæſt.*54. *num.*10. *Gon-*

*zalez ad regul.*8. *Cancell. gloſſ.*32. *num.*4., & 5. *Modern. Roman. diſcept. Eccleſiaſtic.* 27. *num.*8. *Rota deciſ.*119. *num.*3. *part.*5., & *dec.*14. *num.*34. *part.*12., & *in Romana Pecuniaria* 1. *Decembris* 1692. §. *Quo verò*, & 19. *Iunij* 1693. §. *Hinc coram Benincaſa*; Verſamur in præſenti non in gratia motu proprio verè, ac ſtrictè ſumpta, ſed ad ſupplicationem partis conceſſa, quo caſu multò magis habet locum vitium ſub-
22 reptionis, ac obreptionis, quamuis gratia roborata etiam ſit titulo motus proprij *Soccin. Iun. conſ.*77. *n.*9. *lib.*1. *Alexand.conſ.*a15.*num.*2.*lib.*7. *Barboſ. clauſul.*79. *num.*22., & 23. *Franch. deciſ.*192. *num.*8. *Menoch. de arbitrar. lib.*2. *caſ.*201. *num.*80. *Rot. deciſ.*318. *num.*3. *coram Merlin.*, & *deciſ.*205. *num.*6. *part.*13. *recen.*

Cæteræ verò clauſulæ intercludentes viam parti, ne dare poſſit de
23 ſubreptione, ac obreptione cum decreto irritanti, licèt operentur ne quis audiri valeat, niſi obtenta prius oris aperitione *Garz.de Benefic. parte* 6. *cap.*3. *ſub num.*94., & 98. *Rota deciſ.*705. *in fine coram Pamphil.*, & *deciſ.*351. *coram Emerix Iun.*, quam refert *R. P. D. Petra in commentar. ad Conſtit. Apoſtol.fol.*255. *num.*58., illa tamen obtenta, vt hic, ab Vrbano VIII., ac negocio redacto ad
24 terminos Juris, dictæ clauſulæ nihil ampliùs operantur *Monet.de commutat. vltim. volunt. cap.*7. *num.*229. *Marcheſan.de commiſſ.par.*2.*fol.*415. *num.*41. *Rot. poſt eundem fol.*424. §. *final.*, & *coram Card. Seraphin.deciſ.*764.*num.*1., & *deciſ.*761.*num* 3., & *coram Vbald. deciſ.*365.*num.*3.

Et ità vtraque parte informante in prima propoſitione, nunc verò ſolummodò Parochis &c.

Auenionen., ſeù Carpentoraten. Fideicommiſſi de Tertullis ſuper Expenſis.

Die 30. *Aprilis* 1706.

ARGVMENTVM.

Sumitur à Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exceſſus non præſumitur*.
2 *Expenſæ iudiciales, vti viuæ ſunt reficiendæ*.
3 *Expenſæ in cauſis vltra Montes taxantur in ducatis de Camera*.

DECISIO CX.

Obtinuerunt Marchiones de Pluuiel, & de Reauille immiſſionem ad bona fideicommiſſaria Nicolai de Tertullis Senioris per tres ſententias conformes, quarum prima prodijt ab A.C. Aldrouandò, aliæ verò duæ in noſtro Tribunali à RR.PP. DD.meis Laueetta, & Caffarello, ac prouocante ad Signaturam Iuſtitiæ Ioſepho Ignatio de Tertullis, fuit ab eadem commiſſa cauſa Reuerendiſſimo D. meo Decano cum clauſula *ſine præiudicio*; Licèt autem toties victus tentauit Ioſephus aleam nouæ diſputationis ſub congruo dubio: *An conſtaret de re iudicata, ſeù potiùs de cauſis reſtitutionis in integrum*, æquè tamen infelicitèr ſuccubuit, cùm affirmatiuum quoad primam partem, ac negatiuum quoad ſecundam expertus fuerit reſponſum, quare expedita cauſa ad ſenſum antecedentium ſententiarum per taxationem expenſarum, dubitaui hodie, *an conſtaret de exceſſiua taxatione expenſarum*, & DD. negatiuè reſponderunt.

Vltrà enim regulam, quod exceſſus non præſumitur, niſi concludenter
1 tèr probetur *leg.*2. *ff. de probat.Rot. in Palentina Theſaurariæ ſuper expenſis* 3.*Iulij* 1705. §. *Exceſſus, coram R.P.D.*

R. P. D. meo Lancetta, in præſenti viſus eſt penitùs exulare, ex quo omnes expenſæ aſcendentes ad ducatos 596. conſiſtunt in ſportulis, regeſtris, citationibus, alijſque ſimilibus, prout conſtitit ex notulis Notariorum, idcòque tanquam viuæ, & iudiciales ſunt omninò reficiendæ
1 ad *Text. in leg. Properandum*, §. *Sin autem Cod. de Iudic. Rot. deciſ. 254. num. 6. coram Cerr., & in Farfen. expenſarum 5. Iunij 1705. §. E contra verò coram R. P. D. meo Priolo, & in Gerunden. Prioratus ſuper expenſis 2. Martij 1705. §. Ea ratione coram R. P. D. meo Omaſta*.

Neque exceſſus potuit conſiderari in aſſignati ne 30. ducatorum pro honorarijs Aduncatorum, & Procuratoris in tribus inſtantijs, quoniam prædicta taxatio, inſequendo ſtylum noſtri Tribunalis, eſt potius valdè tenuis, & non correſpondens grauioribus expenſis, quæ fiunt in qualibet propoſitione cauſarum, & cum verſemur in cauſa extra Montes, quando pars victa antè relaxationem mandati non offert ſolutio-
2 nem in Curia, taxantur in ducatis de Camera, non autem in ſcutis monetæ propter impenſas, quæ fiunt in tranſmittendis pecunijs ad eadem. *Rot. deciſ. 74. num. 6. coram Celſ., & deciſ. 603. ſub num. 3. coram Emerix iun., & in d. Palentina Theſaurariæ § Quò verò coram R. P. D. meo Lancetta*.

Et ità vnica &c.

Foroliuien. prætenſæ Commendæ.

Mercurij 5. Maij 1706.

ARGVMENTVM.

Bona ſtatus Eccleſiaſtici à Conſtitutionibus Pontificijs prohibentur in Forenſes alienari.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio bonorum exiſtentium in ſtatu Eccleſiaſtico ex Conſtitutionibus Summorum Pontificum fieri prohibetur in Forenſes.*
2 *Decretum irritans adiectum in Conſtitutionibus Apoſtolicis inficit quodcumque dominium, & poſſeſſionem.*
3 *Beneplacitum Apoſtolicum præſumitur ex lapſu centum annorum.*
4 *Defectus Beneplaciti Apoſtolici poteſt allegari à Fiſco, non autem à Tertio.*
5 *Obſeruantia requirit actus conformes cum ſuis qualitatibus.*
6 *Beneplacitum Apoſtolicum, deficiente obſeruantia, non præſumitur ex decurſu longi temporis.*
7 *Poſſidens bona pro indiuiſo defuncto compoſſeſſore, cenſetur potiùs continuare poſſeſſionem, quàm de nouo apprehendere.*
8 *Centenaria excluditur per Conſtitutiones editas ante illius complementum.*
9 *Beneplacitum Apoſtolicum in alienationibus rerum Eccleſiæ debet eſſe inſertum in Inſtrumento alienationis.*
10 *Nec ſufficit licentia præſumpta deducta ex obſeruantia, & lapſu temporis.*
11 *Conſtitutiones ex poſt emanatæ trahi non ſolent ad præterita.*
12 *Quinimò neque ad futura ſi habeant dependentiam, & connexionem cum futuris.*
13 *Limita in Conſtitutionibus confirmatorijs antecedentium, quia comprehendunt etiam præterita.*
14 *Obſeruantia contrà Conſtitutiones Apoſtolicas habentes decretum irritans non eſt attendenda.*
15 *Conſtitutiones emanatæ, vt bona in ſubditis conſeruentur, cenſentur intuitu boni publici prodiiſſe.*
16 *Et illis ſubditi non poſſunt renunciare.*
17 *Defectus Beneplaciti poteſt allegari à poſſeſſore ad tuendam propriam poſſeſſionem.*
18 *Minor 25. annorum non poteſt donare abſque ſolemnitatibus.*

19 *Amplia etiamſi contractus ſit munitus Iuramento.*
20 *Religio S. Stephani propriè non comprehenditur ſub nomine Religionis.*
21 *Annui redditus decennio mutantur.*
22 *Præſertim ex diminutione monetarum, & diminutione fructuum ſtabilium.*
23 *Fructus ſtabilium hodiè computantur ad rationem quatuor pro centenatio.*
24 *Contractus geſtus cum Religione S. Stephani pro admiſſione ad habitum conſideratur vti cauſa prophana.*
25 *Et proindè requirit ſolemnitates Iuris communis.*
26 *Solemnitates, quæ in Inſtrumento contractus debent apparere, & inſpici, lapſu temporis non præſumuntur.*
27 *Poſſeſſio probatur ex Teſtibus deponentibus de perceptione fructuum, & ſolutione onerum.*
28 *Poſſeſſio turbatiua non attenditur.*
29 *Poſſeſſio capta propria authoritate ſine citatione hæredis, vel deputatione Curatoris non eſt manutenibilis.*
30 *Clauſula* Conſtituti *ceſſat per lapſum decennij, quando tertius retinet poſſeſſionem naturalem.*

DECISIO CXI.

ALexander Baldraeanus vſque de anno 1592. fundauit Commendam Militaris Ordinis Sancti Stephani, ac pro eius dote inter cætera aſſignauit ex Prædio poſito in Territorio Rauennæ, ac Villa Durazzani Tornaturas octuaginta, ac pro illarum euictione, non ſolùm hypothecauit omnia ſua bona, ſed etiam promiſit dictas Tornaturas octuaginta eſſe annui redditus ſcutorum biſcentum auri in auro, eundemque fructum futuris temporibus conſeruare, donèc Commenda per obitum vocatorum ad Sacram Religionem reuerteretur.

Defuncto de anno 1678. Alexandro Iuniore, qui habitum ſuſceperat, Georgeus frater, qui cum ipſo adhùc viuente bona Commendæ aſſignata pro indiuiſo poſſederat, tanquàm vnicus ſuperſtes familiæ Baldraeanæ, illa poſſedit vſque ad diem 28. Septembris 1701. abſque vlla ſuſceptione habitus Militaris dictæ Religionis Sancti Stephani, ac in Teſtamento, quo deceſſit hæredes vniuerſales inſtituit Camillum, ac alios fratres de Sauorellis, ac Aurelium, & Hippolytum de Merendis nepotes, verumtamèn quia Religio de menſe Octobris eiuſdem anni 1701. occupauit poſſeſſionem, tàm bonorum aſſignatorum Commendæ, quàm aliorum; orta proindè controuerſia coram A.C. Aldrouando ſuper manutentione, placuit illi eandem concedere Religioni, ac Marchioni Ximenes Commendatario. Delegata tamèn mihi cauſa à Signatura Iuſtitiæ cum clauſula facultatiua *manutenendi, quem de Iure*, Rota in propoſitione habita ſub die 22. Martij præteriti reſeripſit, *vt videretur de bono Iure, etiam ad effectum manutentionis*, quo hodie expleto per fratres de Sauorellis, & Merendis, ad fauorem eorundem Informantium Domini reſpondetur.

Bonum Ius primò reſultauit ex nullitate donationis pro fundatione Commendæ proueniente ex Con-
1 ſtitutionibus Apoſtolicis prohibentibus quamcumque alienationem, etiam latiſſimo ſumpto vocabulo abſque licentia Sedis Apoſtolicæ in aliquam Communitatem, & Vniuerſitatem, Collegium, vel Perſonam extraneam, ſeù forenſem, quæ temporali Iuriſdictioni Sedis Apoſtolicæ ſubiecta non ſit, & ſignantèr ex illa *Sixti V. in ordine la 3. Bullario nouo tom.2.* vbi irritata alienatione, bona alienata ad eos, ad quos de

Iure peruenire debent, ſpectare, & pertinere declaratur, quam prohibitionem etiam renouauit Clemens VIII. alia Conſtitutione inter ſuas *in ordine* 78. *Bullar. nou. tom.* 3. quorum veſtigijs etiam inhæſerunt Paulus V., & Vrbanus VIII. primus per *Conſtitutionem* 10. *Bullar. nou. tom.* 4. alter autem *Conſtit.* 84. Sicuti etiam Innocen. X. *Conſtit.* 41. ac Alexander VII. *Conſtitut.* 110. *eodem Bullar. nou. tom.* 5. cum enim per decretum *irritans* adiectum in prædictis Conſtitutionibus infectum
2 fuerit quodcumque dominium, & poſſeſſio in Religionem tranſlata, nullum Ius conſequenter eidem ex huiuſmodi fundatione, & dotatione quæri potuit, vt generaliter firmant *Fagnan. in cap. non amplius num.* 30. *de Inſtitut.*, *& in cap. cum olim num.* 37. *&* 54. *de maiorit.*, *& obedient. Gabr. commun. concluſ. lib.* 6. *de Clauſul. clauſ.* 3. *num.* 39. *Marcheſan. de Commiſſ. part.* 2. *§. vnic. n.* 39. *fol.* 414. *Gratian. diſcept.* 559. *num.* 35. *Card. de Luc. de Iuriſdict. diſc.* 25. *n.* 9. *& de Regular. diſc.* 51. *num.* 7. *Reuerendiſs. Zaulus obſeru. ad Statut. Fauent. tom. 1. num.* 46. *Rot. coram Cerro deciſ.* 186. *num.* 5. *&* 6. *& deciſ.* 376. *num.* 7. *& in rec. deciſ.* 418. *num.* 7. *&* 439. *num.* 16. *&* 476. *num.* 27. *& ſeqq. part.* 18. *recent.*, *& in terminis ſpecialibus in Firmana Commendæ* 16. *Ianuarij* 1697. *§. Verum ad remouendas vſque in fine coram R. P. D. meo Priolo*.

Quin obicem facere potuerit prædictum Beneplacitum, vel præſumi
3 interueniſſe ex diuturnitate temporis pluſquam 100. annorum, vt firmat *Card. de Luca de feud. diſc.* 68. *num.* 11. *Rot. dec.* 7. *num.* 33 *par.* 15. *recen.*, *& in Nepeſina deuolutionis* 29. *Aprilis* 1697. *§. Præterquod coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, vel ad ſummum talem exce-
4 ptionem non eſſe deducibilem, niſi ab ipſomet Fiſco, non autem à tertio *Rota deciſ.* 555. *num.* 5. *coram Cerro*, *& deciſ.* 670. *num.* 22. *coram Bich.*, *& in Peruſina donationis* 12. *Februarij* 1703. *§. Non obſtat coram Me*. Quoniam pro remotione primæ partis obiecti, DD. conſiderarunt à prætenſo ſpatio 100. annorum à die fundationis, primo ſubducendos eſſe 23. annos, quibus perdurauit poſſeſſio Georgij, eum enim ille non fuiſſet Eques, & bona nomine proprio poſſediſſet, non poteſt cenſeri donationem continuaſſe in priori obſeruantia, cum
5 iſta pro ſui quidditate requirat actus omninò conformes cum ſuis qualitatibus, non autem difformitatem, præſeferentes *Menoch. conſ.* 1156. *num.* 62. *& conſ.* 1239. *num.* 19. *Rot. deciſ.* 593. *num.* 14. *&* 15. *coram Cerro*, *& dec.* 492. *n.* 18. *par.* 19. *rec.* qua obſeruantia deficiente, ceſſat
6 etiam præſumptio prætenſi Beneplaciti, quamuis concurrat longa temporis intercapedo *Manſ. conſult.* 317. *num.* 12. *Rot. deciſ.* 1169. *num.* 5. *coram Emerix*. Præterea pro ſtabilienda maiori ſubductione temporis à prætenſa centenaria, maxima ratio etiam haberi debet conſiderabilis temporis, quo Georgeus antecedenter bona pro indiuiſo poſſedit in communi cum Alexandro fratre, cum ratione talis poſſeſſionis in qualibet gleba partem ſuam
7 habuerit, itaut defuncto Fratre cenſendum ſit potiùs bonorum poſſeſſionem continuaſſe, quàm de nouo apprehendiſſe, *Rot. dec.* 656. *num.* 8. *&* 13. *coram Pamphil.*, *& dec.* 129. *num.* 2. *coram Priolo*.

Veruntamen ceſſat penitùs obiectum, ex quo data etiam centenaria, adhuc non releuaret in præſenti caſu, in quo per enunciatas Conſtitutiones proximo tempore fundationis, ac ſubſequutis etiam temporibus ante complementum centenariæ editas, nedùm demandatus
8 fuit interuentus Beneplaciti Apoſtolici, vt in alienationibus rerum Ec-

Digitized by Google

Eccleſiæ ſtatuitur in vulgat. Extra-
uag. Ambitioſ. de reb. Eccleſ. non
alienan. Sed etiam præſcripta fuit
forma, qua Beneplacitum interue-
9 nire debet, nempè expreſſum, & in
ipſo Inſtrumento alienationis inſer-
tum, vt in Conſtitutione Innocen. X.
la.41., ac in altera Alexandri VII.
in qua etiam præſcribitur, vt licen-
tiæ vſque tunc obtentæ ſaltem exhi-
beri debuiſſent infrà tres menſes
in actis Notarij Cameræ ideò abſo-
num eſt recurrere ad præſumptam
licentiam deductam ab aſſerta ob-
ſeruantia, ac lapſu temporis, quan-
10 do Pontifices demandarunt eſſe
debere expreſſam Lanar. conſ.94.
num.5. Io: Franc. à Pont. conſ.175.
num.12. lib.2. Frecc. de ſubfeud. lib.2.
quæſt.28. num.3. Rot. deciſ.4. n.11.
part.16. recen., & in citata Fir-
mana Commendæ 16. Iunij 1697.
§. Verùm etiam coram R. P. D. meo
Priolo.

Et quamuis prædictæ Conſtitu-
tiones ſuper forma obtinendi licen-
tiam Apoſtolicam, ac illam inſe-
rendi in Inſtrumento alienationis,
ac in actis Notarij emanauerint poſt
11 fundationem Commendæ, quæ re-
gularitèr trahi non ſolent ad præ-
terita cap. final. de Conſtit. Rota de-
ciſ.408. num.14. par.19., quinimò
12 neque ad futura, quæ habent omni-
nò dictam dependentiam, & con-
nexionem cum præteritis, quæ præ-
exiſtebant antè legem, vel Statutum
Felin. in d. cap. fin. ſub num.15. ver-
ſic. ſecunda declaratio, vbi etiam
Butr. ſub num.15. verſic. ſi factum
de Conſtit. Menoch. conſ.240. num.5.
& 32. Gabr. conſ.16. num.10. tom.2.
Honded. conſ.16. num.19. vol.2.
Nihilominùs cum prædictæ Conſti-
tutiones procedant non ſolùm per
viam declarationis, ac confirma-
tionis antecedentis Conſtitutionis
Sixti V. quarum natura eſt etiam
13 præterita, & præſentia comprehen-
dere cap. cum ne de vſur. Wames
conſ. Canon.35. ſub num.9. tom.1.
Rot. deciſ.179. num.82. part.9., &
deciſ.404. num.17. & ſeqq. part.16.
recen., & in Romana Legati 12. Iu-
nij 1690. §. Nec dicatur cor. R.P.D.
meo Priolo, ſed etiam expreſsè men-
tionem habeant de alienationibus
antè Conſtitutiones ſequutis, quas
omninò irritant, vt eſt illa Clemen-
tis VIII. §.6., ac altera Vrbani VIII.
in §.4., in qua illis, qui nullitèr
contra præcedentes Conſtitutiones
contraxerant, præfigit terminum
trium menſium in exhibendo noua
Inſtrumenta, ac in adnotando in
eorum margine caſſationem, retra-
ctationem, & repoſitionem in pri-
ſtinum omnium contrà Conſtitutio-
num, & Litterarum prædictarum te-
norem actorum, & clariùs innuitur
in illa Innocent. X., & §.10. ibi =
Præthereà noſtram, & pro temporè
Romani Pontificis licentiam in ſcri-
ptis obtinendam, quemcumque con-
tractum cum quibuſcumque pactis,
& conditionibus in fauorem forenſium
ſuper bonis, Iuribuſque prædictis
initum, & ineundum realitèr præ-
cedere ad effectum, vt contrahentes
eſſent, & ſint habiles ad contrahen-
dum tempore contractus, eandemque
licentiam in ipſo contractu, ſcriptu-
riſque deſuper confectis, & conficien-
dis de verbo ad verbum, vt de eius
tenore certiùs conſtet inſeri debuiſſe,
& debere, cui etiam conſonat altera
Alexandr. VII. §.11. Ex his datur
intelligi fuiſſe ſublatas etiam alie-
14 nationes, non obſtante quacum-
que obſeruantia, ac præſumpta li-
centia ex ea deſumpta Rot. coram
Merlin. deciſ.187. n.3., & dec.646.
num.18., & deciſ.1241. num.8. cor.
Emerix, & dec.156. num.1. & ſeqq.
par.11. & dec.199. num.3. par.12.,
& deciſ.192. num.10. par.18. rec.

Nec mirum adeò rigidè Summos
Pontifices in tali negocio proceſſiſ-
ſe vſque ad tollendas omnes fauo-
rabiles præſumptiones exorientes
ab obſeruantia contractuum, ac mu-
tua partium acquieſcientia, quando
qui-

quidem cum ſupradictæ Conſtitutiones emanauerint pro communi Reipublicæ bono ad effectum locupletes ſubditos conſeruandi, quod illos magis promptos, ac idoneos
15 reddit ad occurrendum communibus neceſſitatibus, ac periculis *Honded. conſ.6. num.31. lib.2. Alexan. conſ.116. num.7. & 8. lib.6. Barbat. conſ.43. col.11. lib.1., & conſ.48. lib. 2. col. 2. Corn. conſ. 78. col.2. lib.1. Calcan. conſ.126. Curt. Iun. conſ.119. num.10. Grat. diſc.420. num.12. & diſcept.735. num.1. Andreol. contr. forenſ.41. num.4.* Non
16 poteſt eſſe in facultate ſubditorum illis renunciare, aut contrauenire *Fagnan. in cap. cum accepiſſent n.18. de Conſtit., & in cap. licet num.14. de for. comp., & in cap. ex publico num.25. de conuerſ. coniug. Marcheſan. de Commiſſ. part.2. §. vnico num.9. & 10. fol.411. Rot. coram Caualer. deciſ.90. num.4. & 5., & deciſ.199. num.37. & ſeqq. part.12. recent.*

Neque vllius momenti viſa fuit reſponſio indeductionis talis exceptionis ab altero, quàm à Fiſco, quia ſi originaria Conſtitutio Sixtina poſt irritatas alienationes abſque licentia Apoſtolica mandat bona alienata ad eos ſpectare, & pertinere ad quos de Iure peruenire debent, incompatibile eſt, quin ab eiſdem habentibus de Iure facultatem ſuccedendi in iiſdem bonis, vel ab eodem donante, & eius ſucceſſoribus excipiendo ad tuendam propriam poſſeſſionem, & effugiendam amiſſionem propriorum bonorum, præſidium dictarum Conſtitutionum non poſſit allegari, quic-
17 quid eſſet ſi à Tertio, & Actore potiùs agendo talis exceptio promoueretur, vt latè diſtinguitur in citata *Peruſina Bonorum 12. Februarij 1703. §. Non obſtat cor. Me.*

Secundò idem bonum Ius non minùs clarè apparuit ex defectu Curatoris, ac decreti Iudicis in Inſtrumento donationis factæ ab Alexandro Seniore de tempore, quo erat
18 conſtitutus in minori ætate 25. annorum, vt præſcribitur à Iure communi *in l. magis puto ff. de cib. eorum Rot. deciſ.392. num.1. coram Emerix Iun., & dec.21. num 49. par.12. recen.* Sicuti etiam ex omiſſione aliarum Solemnitatum requiſitarum à Conſtitutione Ægidiana irritan-
19 te contractus aliter factos, quamuis ſint muniti Iuriſiurandi Religione *Circ. diſcept.7. num. primo, & ſeqq., Rot. deciſ.323. num.3. par.14. recent., & in Vrbeuetana Cenſus 29. Februarij 1692. §. Quoniam aſſumptum coram Reuerendiſſimo Turonen.*

Non vrgente oppoſitione inapplicabilitatis prædictarum Conſtitutionum, ex quo donationes, quæ fiunt Eccleſijs, vel locis Pijs non opus habeant ſolemnitatibus, nedùm quia Religio S. Stephani non poteſt comprehendi ſub nomine Re-
20 ligionis propriè, & ſtrictè ſumptæ, dum Sereniſſimus Magnus Magiſter, & Equites, qui in ea recipiuntur ducunt Vxores *Card. de Luca de Iuriſdict. & for. competen. diſc.92. num.8. Rot. coram Seraphin. deciſ.121. n.2., & ſeqq., & deciſ.228. num.2. par.3. recen.* Sed etiam quià, cùm minor bona aſſignata pro fundatione Commendæ promiſerit deductis expenſis eſſe annui redditus ſcutor. 200. auri in auro, ac ſemper, & perpetuò eadem bona manutenere talis, ac potiùs maioris redditus, dubitandum non eſt, quin ſtante periculo manutenendi annuum redditum, qui ſolo ſpatio decennij mutari poterat,
21 & de facto mutatur ad *Textum in leg. pretia rerum ff. ad l. falcidiam Rot. deciſ.16. num.14. part.19. rec.* proùt tale periculum ad actum fuit perductum mediante augmento ſcuti aurei ad conſiderabilem valorem reſpectiuè ad tempus fundatio-
22 nis, vt animaduertit *Rot. in Imolen. Saluiant 2. Decembris 1705. §. Nec re-*

Digitized by Google

releuat coram R. P. D. meo Priolo, ac etiam diminutione fructuum ſtabilium, qui licèt tunc aſcenderent ad ſcuta quinque pro centenario,
23 hodiè non computantur, niſi in ſcutis quatuor, vt teſtatur *Rot. dec.* 887. *num.* 4. *& ſeqq.*, *& deciſ.* 928. *per tot. coram Emerix*, *& in Bononien. euictionis* 27. *Aprilis* 1698. §. *Nihilominus coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, *& in Ariminen. fideicommiſſi*, *ſeù tranſactionis* 21. *Aprilis* 1700. §. *finali coram R. P. D. meo Scotto*, *& in Bononien. Bonorum* 13. *Februarij* 1703. §. *Dum igitur coram R. P. D. meo Anſaldo*. Dubitandum inquam non eſt quin ſtante tali periculo læſionis, ac contractu geſto, cum Religione non pro anima, ac amore Dei, & titulo eleemoſynæ, ſed potiùs tanquàm cum priuato, ac correſpectiuè admiſſionem ad habitum, in quo etiam cauſa honorifi-
24 centiæ, & prophana conſiderari poteſt, vt in *Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria* 7. *Iunij* 1700. §. *Tale profectò coram R. P. D. meo Lancetta*, non
25 fuerint requiſitæ ſolemnitates, tàm Iuris communis, quàm Ægidianæ Conſtitutionis *Card. de Luc. de alienat. diſc* 32. *num.* 10., *& diſc.* 61. *num.* 2. *Manſ. conſult.* 32. *ſub num.* 48. *Poſth. deciſ. Bonon.* 82. *num.* 100. *Rot. deciſ.* 163. *num.* 10., *& ſeq. part.* 14. *recen.*

Minuſque pro præſumendo dictarum ſolemnitatum interuentu adduci potuit lapſus temporis adeò longæui à die ſtipulatæ erectionis, quia cum illæ adhiberi debuerint in ipſo Inſtrumento contractus, & ex eius inſpectione apparere debeat, an fuerint adhibitæ, necne,
26 nulla præſumptio pro illarum interuentu valet allegari *Alex. conſ.* 1. *num.* 19. *& ſeqq. lib.* 4. *Surd. conſ.* 98. *num.* 110., *& ſeqq.*, *Pecch. de ſeruit. part.* 2. *cap.* 8. *quæſt.* 28. *num.* 58. *& ſeqq.*, *Hodiern. contr.* 43. *num.* 16. *Actol'n. reſol.* 110. *num.* 113. *& ſeq. Manſ. conſult.* 379. *num.* 14. *Rot. Lucen. apud Cenſal. deciſ.* 80. *num.* 31., *&* 32., *Rot. deciſ.* 199. *num.* 8. *coram Emerix iun.*

Poſita autem aſſiſtentia boni Iuris, non defuit itidem Sauorellis, ac Merendis poſſeſſio ad effectum validiori titulo obtinendi manutentionem, cum ipſi ab obitu Georgei ſequuti de anno 1701. fructus bonorum perceperint, ac eorum onera perſoluerint vſque in hæc tempora,
27 vt probant Teſtes, ac etiam partitæ ſolutionum dictorum onerum ad tradita per *Rot. coram Duran. deciſ.* 25 *num.* 6., *& deciſ.* 52. *num.* 18. *coram R. P. D. meo Anſaldo*, *& deciſ.* 38. *num.* 16. *part.* 9. *recen.*, *& in Camerinen. Manutentionis*, *ſeù Cenſuum* 10. *Maij* 1698. §. *His tamen in fine coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Ex hoc autem ſequitur, vt quamuis Religio prætenderit de anno 1702. fructus percepiſſe, attamen
28 eius poſſeſſio tanquàm turbatiua in nulla conſideratione haberi promeruerit, quia cum tàm Georgius, quàm eius hæredes bona nomine proprio poſſediſſent abſque ſuſceptione habitus, non poterat in illa Religione ſe intrudere non citatis hæredibus, vel ſaltèm non deputato Curatore hæreditati, illoque non
29 citato, poſſeſſionem adipiſci *Dec. conſ.* 400. *num.* 6. *& ſeqq.*, *Rot. deciſ.* 520. *num.* 12. *&* 18. *part.* 1. *diuerſor.*, *& deciſ.* 116. *coram Otthobon.* cum prætextus clauſulæ *Conſtituti* adiectæ in Inſtrumento fundationis non potuerit illi ſuffragari poſt lapſum decennij, quando ter-
30 tius poſſeſſionem naturalem retinuit *Surd. conſ.* 313. *num.* 33., *Rot. deciſ.* 179. *num.* 8. *& ſeqq. part.* 9., *& deciſ.* 187. *num.* 10. *part.* 10. *recen.*

Et ità vtraque parte informante in prima propoſitione, nunc verò ſolummodò Sauorellis, ac Merendis, Religione verò dilationem petente &c.

Hadrien.

Hadrien. Canonicatus.

Veneris 7. Maij 1706.

ARGVMENTVM.

Literis Apoſtolicis nullitèr impetratis à Reſignatario, debetur Reſignanti reintegratio ad poſſeſſionem Beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium debet regulari à Iure, nec elargitur exequutionem literis nullitèr impetratis, aut non iuſtificatis.*

2 *Promotus ad Sacros Ordines ad titulum Beneficij, non poteſt illud reſignare, niſi fiat mentio promotionis ad eiuſdem titulum, & probetur, quod aliundè viuere poſſit.*

3 *Et hoc iuxta Sac. Concilium eſt de forma annullatiua actus in contrarium.*

4 *Ante exequutionem Litterarum Apoſtolicarum debet Reſignatarius probare, quod Reſignans aliundè commodè viuere poſſit.*

5 *Amplia etiamſi Litteræ ſint expeditæ in forma gratioſa excluſiua Iudicialis Proceſſus.*

6 *Dictio conditionalis* quatenus Canonicatus, & Præbenda Ordinem Subdiaconatus requirant *non probat Præbendam habere annexum Ordinem Subdiaconatus.*

7 *In Canonicatu habente annexum Ordinem Sacrum intrà annum, annus incipit currere à die poſſeſſionis Canonicatus.*

8 *Et ad hunc effectum attenditur annus Eccleſiaſticus, non autem ſolaris.*

9 *Conſtito de iniuſtitia impetrationis Literarum Apoſtclicarum, debetur Reſignanti reintegratio ad poſſeſſionem Beneficij.*

DECISIO CXII.

FRetus Alexander Firmanus reſignatione, quam de Canonicatu Hadrianenſis Eccleſiæ à Canonico Michaeli Onuphrio reportauerat, prouiſionem Apoſtolicam impetrauit, ſuper qua literis expeditis, illarum vigore Canonicatus poſſeſſionem fuit innulitèr adeptus, quià excitatus Michael ab illius nullitate, & iniuſtitia, ſuper eadem appellationis cauſam à Signatura Iuſtitiæ huic noſtro Auditorio delegari curauit, mediante Commiſſione mihi directa cum clauſula parito literis arbitrio Roræ, vndè hodie ad propoſitum à me dubium, *An intraret arbitrium pro vlteriori retardatione exequutionis literarum Apoſtolicarum*, & reſpectiuè, *An, & cui eſſet danda manutentio, ſeù potiùs reintegratio in poſſeſſione Canonicatus*, Domini reſponderunt, intrare arbitrium pro retardatione literarum, & dandam eſſe reintegrationem Michaeli.

Ratio reſolutionis quoad primam dubij partem, ex qua emergit ſecunda reſolutio, in eo poſita eſt, quod arbitrium, quod regulari debet à iure, præſcribit literas Apoſtolicas, aut non iuſtificatas, aut nullitèr impetratas exequutioni non
1 eſſe demandandas *Rot. deciſ.* 148., *& deciſ.* 274. *vtrobique num. primo, & ſeqq. part.* 19. *recen.* Et ſanè effulſit dictas literas Apoſtolicas nullitèr fuiſſe impetratas, ex quo cum Michael fuerit ad Sacros Ordines promotus ad titulum dicti Canonicatus, non poterat illum reſignare, niſi facta mentione promotionis ad eiuſdem Canonicatus titulum, & vlteriùs niſi conſtito, quod aliundè viuere commodè poſſet, vt littera-
2 litèr diſponit *Sacrum Concil. Tridentin. ſeſſ.* 21. *de reform. cap.* 2. & cum neutrum fuerit ſeruatum reſignatio, & collatio fauore Alexandri ſequutæ, irritæ ipſo iure remanſerunt,

tunt, quià expreſſionem Ordinationis, & exiſtentiam commodæ ſubſtentationis Reſignantis, Sacrum Concilium requirit de forma annul-
3 latiua actus in contrarium ſequuti, vt in terminis firmant *Gratian. diſcept.991. num.1. & ſeqq.* ibique *Adden. Pariſ. de reſignat. lib.2.qu.6. num. 36. & 39. Garz. de Benefic. part.2. cap.5. num. 192. & ſeqq., Gonzal. ad regul.8.Cancellar.gloſſ.5. §.10. num.35., Barboſ. ad Concil. dicta ſeſſ.21. cap.2. num.21. & 22. Rot. coram Millin. deciſ.246. n.12. coram Gregor. deciſ.441. num.primo coram Rembold. deciſ. 348. num.2. & ſeq.en., & in deciſ.348. num.1. & ſeqq. part.19. rec.*

Rursùs præfatæ literæ iuſtificatæ non apparent, quià ad effectum illas iuſtificandi requirebatur probatio, quam Alexander omiſit, quod Michael aliundè viuere commodè poſſet, vt in eiſdem literis aſſerebatur, quam probationem tanquàm neceſſariam requiri ante exequutio-
4 nem literarum, tradunt *Garz. de Benefic. part.2.cap.5. vbi ſupra, Roſ. de exequut. liter. Apoſtolic. part.1. cap.6. num.204. & 205., & cap.14. num.2. & 12., & Gratian. dicta diſcept.991. num.11., & ſequen.* in terminis *Rota coram Alex. VIII. deciſ.106. num.7. & 8., & d. dec.348.*
5 *num.5. part.19. recen.* etiamſi literæ viderentur expeditæ in forma gratioſa excluſiua iudicialis proceſſus, nàm peculiare eſt in literis Reſignationum iuxtà Conſtitutionem 32. Beati Pij V. expediendarum in forma dignum, vt ſemper ante illarum exequutionem probatio commodæ ſubſtentationis Reſignantis à Reſignatario fieri debeat, ad notata per *Gratian. dicta diſcept.991. & Roſ. de exequut. vbi ſuprà dicto cap.14. num.1. & 2., & Rot. in allegat. deciſ.348. num.3. & ſeqq. par.19. rec.*

Quod ſi ex capite defectuoſæ reſignationis impetratio non ſuſtinetur, multò minùs prætendi poteſt, quod ſubſiſtere debeat ex motiuo vacationis inductæ ex eo, quod Michael ad Sacros Ordines infrà annum ſe promoueri non fecerit, quià non probatur dictum Canonicatum annexum pernecesſè habere Ordinem Sacrum, cum expreſſio facta à Michaeli in ſupplicatione ſit merè conditionalis ad ſummum videlicèt Canonicatum Subdiaconalem tantum extitiſſe, quod clariùs innuit Summus Pontifex in præcepto iniuncto aſſequendi Ordinem Subdiaconatus infrà annum, quatenùs videlicèt Canonicatus, & Præbenda illum requirant, ex quo datur intelligi obligationem ſuſcipiendi prædictum Ordinem tanquàm conditionaliter iniunctum vigore ſupradictæ clauſulæ, *quatenùs*, omninò
6 conditionalis fuiſſe aliundè probandam *Riminald. ſen. conſ.168.num.6. Rot. deciſ.1922. num.41. coram Coccin. & deciſ.12. num.38. part.6., & deciſ.156. num.3. part.9. recen.* Et quatenus probaretur tale onus, ac neceſſitas, Michael infrà annum ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem fuit promotus ab Epiſcopo Hadrianenſi die Sabbati quatuor temporum 23. Septembris 1702. vndè eum Canonicatus poſſeſſionem Michael fuerit adeptus die 3. Septembris anni 1701. à qua incipit currere annus ad ſuſcipiendum Ordi-
7 nem, vt tradunt *Barboſ. de Canon. & dignit. cap.16. num.7., & Card. de Luc. ad Concil. diſc.20. num.11.* Sequitur, quod infra annum fuerit promotus, non obſtante quod à die 3.Septembris vſque ad diem 23. adſit exceſſus aliquot dierum, quià ad hunc effectum attenditur annus Eccleſiaſticus, non autem ſolaris,
8 vt probant *Molpheſ. in Summ. Theolog. Moral. tract.2. cap.14. num.8. Zerol. in prax. Epiſcop. part.prima verb. ordo, Barboſ.ad Concil. ſeſſ.23. de reform. cap.13. num.5. Pereyr. in Elucidar. Theolog. lib.2. elucidat.16. ſect.3. ſub num.1154.*

Con-

Digitized by Google

Conſtito propreteà de nullitate
impetrationis literarum Apoſtoli-
carum, deque illarum non iuſtifica-
tione, facilis viſa fuit reſolutio du-
bij reſpectu ſecundæ partis conce-
dentis videlicet Michaeli reinte-
grationem ad poſſeſſionem Cano-
9 nicatus, quæ nunquam poſſeſſori
anteriori denegatur, quotiès, prout
in præſenti caſu docetur de iniuſti-
tia impetrationis, vt in his terminis
firmant *Gonzal. ad regul.*8. *Cancel-
lar. gloſs.*5. §.10. *num.*37. *Gratian.
dicta diſcept.*991. *num.*19. *&* 20.,
Barboſ. ad Concil. dicta ſeſs. 21.
*cap.*2. *de reform. num.*22. *in fin. Rot.
coram Peutinger. deciſ.*135. *num.*5.
& 6., *& in recen. deciſ.*542. *num.*5.
part. 2., *& dicta deciſ.*348. *in fin.
part.*19.

Et ità vnica &c.

Cremonen. Beneficij.

Veneris 14. *Maij* 1706.

ARGVMENTVM.

Attenta vacatione Beneficij in menſe reſeruato, Prouiſio Apoſtolica de eodem tanquàm libero meretur exequutionem non obſtante inſtitutione facta ab Ordinario ad præſentationem aſs. Patronorum, ſi conſtet de libertate Beneficij ex vltimo ſtatu.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio Beneficij tamquam de libero ad tramites vltimi ſtatus exequi debet reſeruata indagine ſuper Iurepatronatus ad aliud Iudicium ſuper futuris vacationibus*, & num. 61.

2 *Vltimus ſtatus de libero magis firmatur ex acquieſcentia Patronorum poſt contradictionem.*

3 *Beneficia Iuriſpatronatus laicorum non comprehenduntur ſub aliqua reſeruatione etſi inducta à iure proptèr vacationem in Curia.*

4 *Acquieſcentia dicitur procedere ex agnitione mali iuris, quando tacens omittit deducere ius antecedentèr acquiſitum*, & num. 16. 25.

5 *Collatio Apoſtolica non attenditur poſita iuſtificatione Iuriſpatronatus, vel ſi ſit poſterior præſentatione.*

6 *Collatio Apoſtólica eſt ſubreptitia, ſi de Iurepatronatus mentionem non faciat.*

7 *Vltimus ſtatus tamquàm de libero ab vnica prouiſione rectè deſumitur.*

8 *Multiplicitas prouiſionū robur adijcit poſſeſſioni, in qua conſtituit libera collatio.*

9 *Nulla maior probatio, quàm propria collitigantis confeſſio.*

10 *Beneficia de Iurepatronatus laicorum vacantia in Curia Papa ſolet conferre non tamquàm reſeruata, ſed cum derogatione Iuriſpatronatus.*

11 *Collatio facta de Beneficio vacante in Curia tanquàm de libero conſtituit vltimum ſtatum etiàm in vacationibus extrà Curiam.*

12 *Papa cauſam vniuerſalem habet in omnibus Beneficijs.*

13 *Supplicatio cum mentione, & derogatione Iuriſpatronatus facta animo ſe eximendi à moleſtijs, Beneficij ſtatum non immutat.*

14 *Enunciatiua Iuriſpatronatus æquiuoca non eſt attendenda.*

15 *Scientia Patronorum probatur ex affixione litterarum ad valuas Eccleſiæ.*

16 *Patronus non ſe opponens prouiſioni Beneficij tamquàm de libero præſumitur diffidere de proprio iure*, & num. 25.

17 *Supplicatio, quæ eſt præiudicialis, nec continet remedium ſanationis, præſumitur porrecta ab Aduerſario.*

18 *Recognitio per comparationem abſque certitudine ſcripturæ, ad quam fit comparatio, eſt inefficax.*

19 *Actus æquiuocus nihil ponit in eſſe.*

20 *Acquieſcentia Prætendentis cum ſubſequuta pacifica poſſeſſione ha-*

bita per Prouiſum per annos 48. *tamquàm de libero poſt contradictionem, magis probat libertatem Beneficij*, & num.49.

21 *Verba*, vt aſſeritur, *potiùs negatiuè, quàm affirmatiuè ſe habent, & ideò nocere non poſſunt*, & num.51., & 63.

22 *Prouiſiones Apoſtolicæ cum derogatoria Iuriſpatronatus præſeruant Iura, ſi quæ adſunt, non verò illorum exiſtentiam probant.*

23 *Enunciatiua emiſſa cum clauſulis* = vt præfertur & citrà approbationem &c. *potiùs impugnat, quam probet qualitatem enunciatam niſi de ea aliundè doceatur.*

24 *Commenda poſterior præſentationibus factis in vim Iuriſpatronatus poſtponenda eſt quamuis contineat eius derogationem.*

26 *Sententia* Ordinarij *in iudicatum tranſacta probat qualitatem patronalem Beneficij.*

27 *Sententia fundata in probationibus poſteà faciendis, non debet attendi.*

28 *Sententia conditionalis non debet exequi non adimpleta priùs conditione.*

29 *Inſtitutio facta ab Ordinario poſt recurſum habitum ad Papam pro præſentato eſt nulla.*

30 *Sententia innixa facto erroneo operatur, vt omnia ſubſequuta cenſeantur nulla*, & num.38.

31 *Clauſula* = per præſentes tamèn non intendimus dictum Iuſpatronatus approbare =, *tamquàm negatiua, nullam patronatus probationem præſtat.*

32 *Status patiens plures exceptiones non valet retardare exequutionem Literarum Apoſtolicarum.*

33 *Sententia lata poſt Iudicem ſuſpectum allegatum eſt nulla.*

34 *Præcipitantia in ſententiando nullitatem inducit.*

35 *Sententia ineffectuata non eſt attendenda.*

36 *Sententia importans qualitatem patronalem dicitur ineffectuata, ſi poſt eius prolationem prouiſus tamquàm de libero perſeuerauit in poſſeſſione.*

37 *Subiectum fundationis colligitur ex titulis productis.*

39 *Negatiua productionis aliorum Iurium probatur ex inſpectione Proceſſuum, & Broliardi.*

40 *Sumptum ab alio ſumpto, de quo non conſtat, nullam fidem promeretur.*

41 *In Iudicijs attenditur ſolummodò titulus, ad quem quis ſe reſtringit in productione.*

42 *Præſentatus à Patronis cenſetur conſtitutus Procurator ad omnia, quæ erant neceſſaria pro effectuatione præſentationis.*

43 *Tranſactio de colluſione ſuſpecta non habetur in conſideratione*, & n.61.

44 *Quod meum eſt ex vna cauſa, non poteſt fieri meum ex alia.*

45 *Obſeruantia æquiuoca non eſt allegabilis.*

46 *Obſeruantia magis proxima præualere debet magis remotæ.*

47 *Confeſſio erronea, & falſa credulitate emiſſa non nocet.*

48 *Clauſula* = quatenùs conſtet &c. *operatur, quod Iuſpatronatus debeat aliundè iuſtificari.*

50 *Enunciatiua, de cuius effectuatione non conſtat, nec minimum facit adminiculum ad probandam effectuationem alterius actus.*

52 *Sumptum de ſumpto proprio marte tranſumptatum abſque mentione temporis, & cauſæ, ob quam fuit exemplatum, & vndè præcedens ſumptum fuerit habitum nihil probat.*

53 *Falſitas ſemèl per Notarium commiſſa fidem adimit alijs eiuſdem Notarij ſcripturis.*

54 *Tarditas in producendo ſuſpicionem illegalitatis inducit.*

55 *Sumptum de ſumpto extracto abſque vlla ſolemnitate non valet in Iudicio allegari.*

56 *Primum ſumptum non recognitum non probat.*

57 *Notario atteſtanti exemplaſſe ſcriptu-*

ptu-

pturam ex publico ſumpto non creditur.

58 *Defectus primi ſumpti auget ſuſpicionem ſecundi.*

59 *Diuerſitas datarum ſcripturæ fidem diminuit.*

60 *Scriptura defectuoſa non accipit robur ab actis.*

62 *Scriptura in partibus ſubſtantialibus alterata nec minimum facit adminiculum.*

64 *Liber priuatus, informis, & procedens ab intereſſatis fidem non meretur.*

65 *Inſcriptiones, vt faciant adminiculum, debent eſſe vel de tempore fundationis, vel adeò antiquæ, vt de illarum initio non conſtet.*

67 *Aduersùs gratiam innixam reſeruationi contentæ in* Reg. 8. Cancellariæ, *vtpotè munitæ decreto irritanti, non admittitur probatio dubia.*

68 *Amplia etiamſi aſſerti Patroni venientes contra dictam reſeruationem eſſent in quaſi poſſeſſione præſentandi.*

DECISIO CXIII.

PRouiſus fuit per obitum Abbatis Ioannis Caroli de la Porta ſequutum de menſe Nouembris Sedi Apoſtolicæ reſeruato, de Beneficio Sancti Ioannis Baptiſtæ in Eccleſia Sancti Lucæ Cremonæ Abbas Ioannes Baptiſta Meſmerus, ac contra Ioannem Baptiſtam Rauaſium præſentatum à Præpoſito, ac Vicinis dictæ Parochiæ obtinuit coram me ſub die 11. Maij anni præteriti Gratiæ Apoſtolicæ exequutionem; Verumtamèn conceſſa Rauaſio noua Audientia aduersùs Deciſionem editam, ac compilato ad eius Inſtantiam proceſſu, prǽuia compulſoria Rotali omnium Iurium, quæ ad proprium intentum conducere authumabat in noua propoſitione habita 5. Martij præteriti, nulla potuit capi reſolutio, ſed fuit iniunctum, vt coram me Factum concordaretur, quo adimpleto, iterùm Meſmerus laceſſiuit Rauaſium, & pari felicitate victoriam reportauit, mediante perſiſtentia in deciſis.

Iterùm enim ſe ſe obiecit inconcuſſum illud fundamentum, quod prouiſio Apoſtolica emanauit ad tramites vltimi ſtatus, qui eſt tanquàm de libero, & abſque vlla mentione Iuriſpatronatus, quo fit, vt
1 omninò ſortiri debeat ſuum plenarium effectum, reſeruata vlteriori indagine ſuper qualitate Beneficij pro futuris vacationibus, vt vltrà auctoritates adductas in præterita mea *Deciſione* §. *Non ſolùm*, *Rot. deciſ.* 38. *num.* 8. *coràm Priolo, dec.* 118. *num.* 9. *coràm Emerix iun. deciſ.* 463. *per tot. par.* 19. *recent.*, & *in Spoletana Iuriſpatronatus* 19. *Iunij* 1705. §. *finali coràm R.P.D. meo Omaña*.

Tantò faciliùs verò, quia agitur de vltimo ſtatu, qui qualificatiſſimus eſt; Nam ſequuta Cappellaniæ vacatione per obitum R. P. D. à Porta ſub die 24. Iulij 1698. cùm Vicini præſentaſſent in Cappellanum ſub die 10. Auguſti ſubſequentis Thomam de Calcagnis coram Vicario Generali, qui mandauerat affigi ſolita Edicta, attamèn, directis eidem Vicario literis prouiſionis Apoſtolicæ tanquàm de libero ſub die 11. dicti Menſis ſequutæ ad fauorem memorati Abbatis Ioannis Caroli de la Porta, decreuit earum exequutionem mandando Prouiſum Apoſtolicum immitti in poſſeſſionem Cappellaniæ abſque vlla penitùs oppoſitione, aut contradictione Vicinorum, & Calcagni, quamuìs huic, qui erat Nepos alterius ex Fabricenſibus dictę Eccleſiæ S. Lucæ fuiſſent per eoſdem Vicinos conſignatæ omnes ſcripturæ concernen-
2 tes prætenſum Iuſpatronatus; ex hac enim acquieſcentia poſt contradictionem prędictus ſtatus vires acquirit, eò quia proceſſiſſe dicitur ex poſitiua agnitione proprij mali iuris,

Rot.

Rot. poſt Viuian. de Iurepatronat. deciſ.143. num.26. & 27., & in Bononien. Parochialis coràm Meltio regiſtrat. apud Pignatell. conſultat. 89. num.13. tom.10., & coràm Ninot. deciſ.39. num.8. coràm Priol. dec.38. num.2., & ſeqq., & in Barchinonen. Parochialis del Prat 13. Iunij 1698. §. Nec releuat in fine, confirmat. 2. *Decembris eiuſdem anni §. Neque opponi coràm bon.mem. Vrſino*.

Abſque eo quod ſubſiſtere viſum
fuerit id proceſſiſſe ob ſpecialem
reſeruationem vacationis ſequutæ
apud Sedem, quia compertum eſt
Beneficia Iuriſpatronatus Laicorum
ſub nulla reſeruatione comprehen-
3 di, quinimò nec in illa à Iure indu-
cta propter vacationem in Curia,
iuxtà *Gloſs. in cap.2. verb. Collatio
de Præbend.in ſexto*, ibique *Paſſerin.
num.11., Barboſ. num.12., Rocc. de
Curt. de Iurepatronat. verb. Competens num.54., Amayden. de Styl. Datar. lib.primo cap.15.§.15. num.95., Lotter. de re Benefic. lib.2. quæſt.8. num.5. & ſeqq., Rot.coràm Seraphin. deciſ.1263. num.2., & deciſ.1343. num.3. coràm Coccin., & deciſ.304. par.2. diuerſ., & deciſ.630. num.21. & ſeqq. par.4. tom.3. recentior.*, ac
proindè dicendum eſt talem acquie-
ſcentiam poſitiuè proceſſiſſe ex agni-
4 tione mali iuris, aliàs enim non
omiſiſſet Calcagnus ex iure, quod
ſibi ex antecedenti præſentatione
acquiſitum erat, *Viuian. de Iurepatronat. par.2. lib.13. cap.8. num.74., Ridolphin.in prax.par.2.cap.8.n.88., Rot. poſt eundem Viuian. deciſ. 59. num.12., & coràm Duran. dec.100. num.50., & dicta deciſ.1263. num.2. & ſeqq. coràm Seraphin., & in Mediolanen. Iuriſpatronatus 3.Iul. 1684. §. Quæ ratio coràm bon.mem. Paluccio*, Inſtitutionem ab Ordinario re-
portare, non obſtante collatione
5 Apoſtolica, cum illa poſita iuſtifica-
tione Iuriſpatronatus, vel tanquàm
poſterior præſentationi minimè de-
buiſſet attendi, vt in puncto *Maſſobr.
in Prax. prælud.7. dub.2. num.11., Rot.coràm Seraphin. dicta dec.1263. num.3. & ſeqq.*, vel remanſiſſet nul-
6 la, & ſubreptitia, ex quo de illo nul-
lam mentionem contineret, *Cardinalis de Luca de Benefic.diſc.66.n.2., Amayden. de Styl. Datar. lib. primo cap.15. §.15. num.94. & 96., Rota deciſ.34. n.7. poſt Antonell. de Iur., & oner. Cleric.*

Quod ſi regula vltimi ſtatus pro-
cedit etiamſi ab vnica ſolùm proui-
7 ſione tanquàm de libero deſumatur,
Murg. de Benefic. quæſt.2. num.8., Rot. deciſ.329. num.14. coràm Cerr.,
quantò fortiùs eadem reſolutio ca-
pienda erat, dùm vltimus etiam pe-
nultimo famulatur, ex quo in penul-
tima vacatione præcitatus R. P. D.
à Porta fuit pariter tanquàm de li-
bero de eadem Cappellania proui-
ſus, & in idem etiam collimat; quin-
imò maiora argumenta libertatis
ſuppeditat confeſſio eorundem Vici-
norum; qui in actu præſentationis
Rauaſij in genere faſſi ſunt Cappel-
laniam, ſeù Beneficium per longum
8 temporis interuallum fuiſſe à Sede
Apoſtolica prouiſum, cùm multipli-
citas prouiſionum robur adijciat
poſſeſſioni, in qua conſiſtit libera
collatio, *Cardinalis de Luca de Iurepatronat. diſc.8. num.12., Rot. deciſ.463.num.4. par.19. recentior.* Et
nulla deſiderari poſſit melior iuſtifi-
catio, quàm proſiliens ex propria
9 collitigantis agnitione, & confeſ-
ſione, ad vulgatum *Textum in leg. cum precum, Cod. de liber. cauſ., leg. cum te la 2., Cod. de tranſact., leg. generalitèr, Cod. de non numerat. pecun., Rot. deciſ.78. n.13. cor. R.P.D. meo Anſaldo*.

Non releuante, quod dicti duo vltimi ſtatus proceſſerint ex cauſa vacationis in Curia, qua data ſicuti Pontifex ſolet etiam Beneficia Iuriſpatronatus prouidere, ità inferebant Scribentes pro Rauaſio, quod poſſeſſio ex illis reſultans maneat æquiuoca, ac nullatenùs ſit exerci-

bilis

Digitized by Google

bilis in caſu diuerſo vacationis ſe-
quutæ extrà Curiam. Quandoqui-
dèm vltrà quod id erat ſuppone-
re, quod principalitèr vertitur in
quæſtione, hoc eſt prætenſum Iuſpa-
tronatus in obiecti euerſionem, rur-
sùs addebatur, quod etſi Sedes Apo-
ſtolica ob vacationem in Curia ſo-
leat prouidere etiam Beneficia Pa-
tronatui Laicorum ſubiecta, ea ta-
mèn non confert tanquàm de reſer-
uato, proùt geſtum fuit in ſupradi-
10 ctis binis vacationibus, ſed cum
derogatione Iuriſpatronatus, atten-
ta vacatione in Curia, vt euenit in
collatione alterius Cappellaniæ exi-
ſtentis in eadem Eccleſia, & ad idem
Altare facta ad fauorem Abbatis Vi-
cecomitis, & tradit *Cardinalis de
Luca de Iurepatronat. diſc.5. n.16.*,
*Modern. Roman. diſcept. Eccleſiaſt.3.
num.4. diſcept.22. num.36.*, *& di-
ſcept.27. num.10.* Quapropter poſ-
ſeſſio ex illis reſultans non reſidet
in actu æquiuoco, minuſquè dubium
eſt, quin opituletur etiam ad effe-
ctum prouidendi liberè per obitum
extrà Curiam, quia ſtatum, & poſ-
ſeſſionem non efformat vacatio, ſed
modus prouidendi, proùt ſequitur
in vltimo ſtatu efformato per viam
11 reſignationis, quæ vacationem ſem-
per cauſat apud Sedem, qui poſ-
ſeſſionem manutenibilem conferen-
di tanquàm de libero, etiam in caſu
vacationis extrà Curiam conſtituit,
vt in præciſis terminis firmat *Rota
coràm Cerr.dec.499.num.14. & 15.*,
& in recent. deciſ.6. num.12. & 13.,
& deciſ.137. num.1., & ſequent., *&
num.13.par.10.*, *& deciſ.463.num.3.
verſic.quod autèm*, *& num.4.par.19.*,
12 & quidèm propter cauſam vniuer-
ſalem, quam habet Papa in omnibus
Beneficijs, vt dixit *Rot. poſt Viuian.
de Iurepatr. deciſ.88. num.7.*, *& in
rec. par.10. d. deciſ.6. num.13.*

Negocium autem pro Cappella-
niæ libertate clarius euadebat, in-
troſpectis etiam antecedentibus va-
cationibus. Proſequendo enim re-
trogrado ordine à ſtatu prouiſionis
Cardinalis Auguſtini per cuius obi-
tum fuit prouiſus ſæpedictus R.P.D.
à Porta, conſtitit in reſignatione
facta ad fauorem dicti Cardinalis
de anno *1669.* ab Honuphrio Cam-
poreo nullam fuiſſe factam mentio-
nem Iuriſpatronatus, licet enim
fuerit reperta alia ſupplicatio cum
illius mentione, & derogatione, at-
13 tamen id geſtum fuit ad cauthelam,
& animo ſe eximendi à moleſtijs,
quod Statum Beneficij non immu-
tat, iuxtà authoritates adductas in
præterita mea *Deciſione* §. *Simi-
litèr*.

Nec opponatur in literis deſuper
expeditis Iuriſpatronatus mentio-
nem contineri, quia dicta enuncia-
tiua litteralitèr refertur ad Priora-
tum Sancti Thomæ de Triuio, de
quo eodem tempore præfatus Car-
dinalis prouiſus fuit, iuxtà verba
relata in *facto concordato* §.57. Pro-
indèque referri non poteſt ad diuer-
ſum Beneficium, de quo agitur, vel
tanquam ad omne peius equiuoca,
14 non eſt attendenda *Card. de Luc. de
Iuriſdict. diſc.12. num.10.*, *& 11.*,
Rot. deciſ.666. num.12., *& ſeqq. cor.
Coccin.*, *& deciſ.227.num.11. coram
Otthobon.*

Non minorem vim præmiſſis ad-
ijcit præcedens prouiſio tanquàm
de libero obtenta de anno *1621.* ab
eodem Honuphrio Camporeo per
viam reſignationis à Cardinali Cam-
poreo Patruo, cum præuia litera-
rum affixione in valuis, tàm Eccleſiæ
Cathedralis, quàm Eccleſiæ Sancti
Lucæ, earumque publicatione in
vtraque Eccleſia inter Miſſarum ſo-
lemnia adſtante magna populi mul-
titudine pacificè nactus fuerit poſ-
ſeſſionem Beneficij; non enim præ-
ſumendum eſt, quod ſi verè ſubſi-
ſtentiam habuiſſet Patronatus præ-
dictæ Cappellaniæ Vicini, de quo-
15 rum ſcientia prædictæ reſignationis
ex tot publicis actibus non videtur
dubitandum, vt firmauit *Rot. in Spo-*

le-

no 1617. per obitum Sigiſmundi Scalui, in qua cum Vicini biſariam ſe diuiſiſſent, alij præſentando Ioannem Baptiſtam Briuium, alij verò Ioannem Paulum de Mellijs, ſupradictus Cardinalis Camporeus obtinuit ſibi illud commendari à ſa: me: Paulo V. cum expreſſione, ac derogatione Iuriſpatronatus. Quoniàm ſtatus iſte, vel nihil ad intentum qualitatis patronalis releuabat, vel potiùs in oppoſitum retorquebatur. Non releuabat quidem, tum quia prouiſiones Apoſtolicæ cum hiſcè derogatorijs præſeruant ſolùm Iura Patronorum, ſi quæ aderant antè
22 illas, itaut dici nequeat eiſdem Iuribus in aliquo præiudicatum, non verò eorum indubitatam exiſtentiam important *Card. de Luca de Iurepatronat. diſc. 5. num. 15., & diſc. 9. num. 11., Lambertin. de Iurepatr. lib. . quæſt. 7. art. 7. ſub n. 5., Rot. coram Buratt. dec. 172. num. 14., & dec. 527. num. 2. part. 4. diuerſ., & deciſ. 1260. num. 13. coram Coccin., & deciſ. 172. num. 9. part. 5. recent.*; Tùm etiam quia prædicta Patronatus mentio proceſſit per ver-
23 ba = *Vt præfertur*, & quod magis eſt cùm clauſula = *Citrà approbationem Iuriſpatronatus*, & ſic dubitatiuè potius, ac impugnatiuè ad qualitatem expreſſam, proindèque opus eſt aliundè docere de qualitate enunciata, *Rot. coram Duran. deciſ. 71. num. 4., & deciſ. 830. num. 3., & ſeqq. coram Cerro, & deciſ. 207. num. 2. coram Emerix Iun., & dec. 321. num. 13., & ſeqq. part. 19., & deciſ. 331. num. 9., & 10., & deciſ. 463. num. 1., & ſeqq. part. 19. recent.*

In oppoſitum verò retorquebatur, quia cum vtraque ex dictis præſentationibus eſſet anterior Commendæ Apoſtolicæ, ſi prætenſum Iuſpatronatus ſubſtitiſſet, credendum pariter non eſt, quod Vicini noluiſſent Iura alterutrius ex præſentatis contra eumdem Cardinalem ſuſtinere, cum dicta Commenda Apoſtolica non obſtante, quod Patronatus derogationem in totum contineret, data illius probatione, fuiſſet ſem-
24 per in Iudicio tanquàm poſterior vni, aut alteri ex præſentationibus poſtponenda, vt in indiuiduo *Maſſobrius in prax. prælud. 7. dub. 2. num. 11., Rot. coram Seraphin. deciſ. 1263. num. 2., & ſeqq.*, ideoque illorum acquieſcientia tribuenda ſimilitèr eſt agnitioni, quod eorum Iura in concurſu Prouiſi Apoſtolici
25 fuiſſent penitùs deſperata, quemadmodùm concludunt auctoritates ſuperiùs allegatæ §. *Tantò facilius*, & §. *Non minorem in fine*.

Maiora ergò defenſionis momenta ex parte Vicinorum redacta fuerunt ad priorem vacationem ſequutam de anno 1613., in qua præſentatus à vicinis Sigiſmundus Scaluus, de quo ſupra facta eſt mentio, obtinuit Inſtitutionem præſente Promotore Fiſcali cùm obligatione, quod intrà terminum quatuor menſium teneretur alia Iura producere, quæ ad maiorem Patronatus comprobationem habere aſſerebat, prout poſteà obtinuit abſolutionem cum declaratione, quod præcepto ſuper plena iuſtificatione Iuriſpatronatus ſatisfecerat; Contendebant enim ex tali Sententia Ordinarij in iudicatum tranſacta indubiè cenſeri probatam qualitatem, & circumſtan-
26 tiam Beneficij in ea expreſſam *Rot. dec. 987. num. 3. coram Emerix Iun., & in Aſtoricen. Parochialis 6. Februarij 1699. §. Potiſſimè coram R. P. D. meo Scotto, & in Aſculana Iuriſpatronatus 26. Ianuarij 1703. §. Accedunt coram eodem.*

Verumtamèn ex diligentiori facti enarratione patuit, obiectum ex tali ſtatu deductum nec pariter releuare. Sequuta enim dicta vacatione, Scaluus poſt aſſequutam nominationem Vicinorum obtinuit à ſan. mem. Paulo V. gratiam pro Præſentato cum reſeruatione duarum penſio-

num in ſcutis 150., ac eum clauſula = *Citrà approbationem Iuriſpatronatus*, & ſubſequentèr etiam pro maiori ſecuritate, vti prouiſus modo ſupra expreſſo, Monitorium iactationis iactationum coram A.C. contra quoſcunque expediuit. In partibus autem non deſiſtebat inſtare pro inſtitutione, licèt poſt factam talem inſtantiam tranſmiſerit ad Vrbem mandatum Procuræ ad conſentiendum dictis penſionibus cùm expreſſione Iuri ſpatronatus per verba = *Vt aſſeritur*, ac proſequendo ſemper vnà cum Vicinis inſtantiam coram Vicario pro Inſtitutione, obtinuit committi Notario cauſæ perquiſitionem omnium documentorum, quæ in capſa Vicinorum exiſtebant, ac extrahi ex quodam informi eorumdem libro copiam partis aſſerti Teſtamenti Aghinori de Aqualonga, eamdemque copiam vna cum exemplo pariter informi quarundam Literarum Pauli III. produxit; Iudex tamèn ob informitatem talium Iurium inſtitutionem ſub die 29. Octobris dicti anni concedere noluit; Er quamuis prætereà idem Scaluus produxerit die 30. eiuſdem menſis fundationem anni 1419. ſumptam de tertio ſumpto, idem Vicarius inſtitutionem non fuit elargitus, vt dictum eſt, niſi cùm obligatione intrà terminum quatuor menſium alia iura producendi pro maiori Patronatus comprobatione, quo facto in poſſeſſionem Scaluum intruſit, qui die ſecunda Nouembris ſequentis vnà cùm Vicinis produxit copiam Proceſſus agitati de anno 1566. inter Paulum de la Foſſa præſentatum à Vicinis, & Alphonſum Paleottum prouiſum Apoſtolicum, in quo cùm conſtare aſſeruerit de Iurepatronatus ob ſolemnem tranſumptationem dictæ Fundationis anni 1419. factam de anno 1533. vigore Compulſorialium Rotalium in antiquiori lite inter Nicolaum Pelliceum, & Abbatem Andream Cornelium verſa, & in eodem Proceſſu anni 1566. contentam, Vicarius Generalis Scaluum ab enunciato præcepto libetauit. Non quieuit tamèn idem Scaluus, nàm Monitorium iampridem coram A.C. expeditum ſub die 8. dicti menſis Nouembris curauit exequi contra plures perſonas, &. ſub die 24. eiuſdem obtinuit ab Exequutore Literarum Apoſtolicarum exequutionem, in quibus aderat durum præceptum reſeruationis dictarum penſionum ſcut. 150., ac ſub eadem die nouam poſſeſſionem apprehendit.

Ex quo facto inter partes coram Me ad vnguem concordato ſequitur, vt nullum tutum fundamentum potuerint Domini ex dicta Sententia Ordinarij deſumere, quia conceſſit inſtitutionem ſub fundamento probationum poſtea faciendarum, quandò exploratum eſt, illas debere præcedere Sententiam, nè alias præpoſteretur ordo iudicialis, cùm poſt prolationem probationes recipi non
27 poſſint, ideòque expectandum neceſſariò eſt, quid in facto certum ſit prinſquam ad Sententiam deueniatur, *Gloſſ. in leg. Cum Iudex de Sentent. interloc. omn. Iudic. Ger. Spin. conſ. 17. num. 1., Anton. Faber. in ſuo Cod. lib. 4. tit. 10. definit. 1. num. 14., Magon. deciſ. Florentin. 63. num. 16., Rot. deciſ. 203. num. 4., & ſeqq. coram Caualer., & dec. 424. num. 2. coram Coccino*. Quinimò etiamſi Sententia ſubſiſtentiam habuiſſet, cùm tamèn eſſet conditionalis, non poterat exequutioni de-
28 mandari per poſſeſſionem Scalui, non adimpleta prius conditione melioris iuſtificationis Iuriſpatronatus, *Rot. deciſ. 554. num. 2., & dec. 626. pariter num. 2. coram Cerro*. Addebar vlterius Meſmerus prò magis confirmanda illius irreleuantia, & nullitate cùm omnibus indè ſequutis, quod Scaluus antecedentèr recurſum habuerat ad Sedem Apoſtolicam, ab eaque gratiam prò præſen-

ſentato repoſtauerat , & ſic citrà
29 ineuitabilem nullitatem ad Ordina-
rium prò inſtitutione recurrere non
poterat, ioxtà notiſſimam *Conſtitu-
tionem Iulij III. in ordine la 33.*, de
qua *Lotter. de re Beneſic. lib. 3.
quæſt.19.*, *Rot. deciſ. 196. num.10.,
& 11. coram Cerro, & deciſ. 216.
num. 5.*, *& deciſ. 268. num. primo
part. 6. recent.*; Quodque eadem
Sententia, tanquàm vnicè innixa
dictæ fundationi anni 1419., quæ
loquebatur de alia diuerſa Cappel-
lania , ſub identica inuocatione
S. Ioannis Baptiſtæ in dicta Eccleſia
exiſtente, & nunc per Abbatem Vi-
cecomitem poſſeſſa, vt inferiùs cla-
riſſimè apparebit, nequeat proindè
30 ſaluari à patenti errore operante,
qood inſtitutio cùm omnibus ſuis
ſequelis habeatur, ac ſi data non
fuiſſet, *Roland. conſil. 77. num.55.
vol.3.*, *Altimar. de Nullitat. tom.2.
rubr.13. quæſt.6. num.1.*, *& tom.3.
rubr.1. quæſt.13. num.37.*, *Card. de
Luc. de Iudic. diſcurſ. 36. num.30.*,
*Rota coram Buratt. deciſ. 139.
num.2. coram Otthobon. deciſ.224.
num.20.*, *& coram Bichio dec.162.
num.23.*

Nec prædictus ſtatus maiores vi-
res deſumebat ab exequutione dicta-
rum Litterarum Apoſtolicarum, cùm
potius iſtæ Beneficij libertati fauo-
rabiles detectæ fuerint; non ſolum
quia continent Clauſulam *Per præ-
ſentes tamèn non intendimus dictum
Iuſpatronatus in aliquo approbare*,
quæ tanquàm negatiua nullam Pa-
31 tronatus probationem præſtat, vt
in terminis dictæ clauſulæ firmat
*Rot. deciſ.321. ſub num.8. part.15.
recent.*, *& dec.290. num.4. par.18.
recent.* Verùm etiam quia non eſt
præſumendum, vt ſi Beneficium
fuiſſet indubitatoèr Patronale, Sca-
luus etiam cùm clauſula; *Vt aſſe-
ritur*, adiecta io mandato Procu-
ræ, quæ Iuriſpatronatus, prout
dictum eſt, dubitatiuam potius con-
feſſionem importat, voluiſſet aſſen-
tiri graui oneri penſionum ſcut. 150.,
ac etiam poſt obtentam inſtitutio-
nem ab Ordinario Monitorium co-
ram A. C. expeditum pluribus præ-
ſentate cùm ſubſequuta etiam exe-
quutione Litterarum Apoſtolicarum,
iuncto præterea, quod Vicarius ge-
neralis iniuſtè in decreto edito ſub
dicta die 2. Nouembris, quo abſol-
uit Scaluum à præcepto meliùs iu-
ſtificandi Patronatum, iniuſtè io-
quam deleuiſſet, ac cancellaſſet
verba declaratiua, quod Vicini
reperirentur in quaſi poſſeſſione præ-
ſentandi, quodque Iuſpatronatus
prò futuris vacationibus ad ipſos
ſpectaret, quæ per eoſdem Vicinos
fuerant in dicto decreto extenſa,
quemadmodum animaduerſum fuit
in Facto concordato §. 49. Si enim
conceſſerat inſtitutionem præſen-
tato ab eiſdem Vicinis, ſi illum ab-
ſoluerat à pleniori iuſtificatione
Patronatus, quomodo poterat dene-
gare declarationem, quod dictum
Iuſpatronatus pro futuris vacationi-
bus ad ipſos ſpectaret? Ex hoc au-
tem facto benè datur intelligi, ipſum-
met Vicarium, non obſtante pro-
ductione dictæ fundationis anni
1419. adhùc habuiſſe prætenſum
Patronatum prò turbido, & dubio,
& conſequenter ſtatus iſte tot, tan-
32 taſque patiens exceptiones, ponen-
dus non erat in calculo pro retar-
danda exequutione Litterarum Apo-
ſtolicarum, *Butr. in cap. ex litteris
num.8. de Iurepatr. Gonzal. ad re-
gul.8. Cancellar. gloſſ.45. num.38.
Rota coram Priol. deciſ.38. num.14.,
& 15.*, *& deciſ.321. n.10. part.9.*,
*& deciſ.463. num. 10. part. 19.
recentior.*

Ab enunciato ſtatu anni 1613.
opus fuit tranſire ad alterum anni
1566. cum intermediæ prouiſiones
non fuerint per Rauaſium allatæ, ne-
ſcitur, an, vel ex quo ſint tanquàm
de libero, vel quià illarum docu-
menta fuerint, iniuria temporum
deperdita. Sequota ergò vacatione

controuerſæ Cappellaniæ per illius dimiſſionem in manibus Cardinalis de Ceſis reſeruatarij vniuerſalis Beneficiorum Ciuitatis, & Diœceſis Cremonen., factam per Fabritium Lazzarum, fuit de illa tanquàm libera ab eodem Cardinali Apoſtolica, & ordinaria authoritate prouiſus Alphonſus Paleottus, qui ſtatim illius poſſeſſionem nactus fuit *Facto concordato num.30.*, & licèt Paulus de la Foſſa ſucceſſiuè illam impetrauerit à ſan. mem. Pio IV. ſub narratiua, quod eſſet de Iurepatronatus, ac cùm clauſula *dummodò ſub indulto Cardinalis Ceſij non comprehendatur*, & Litterarum deſuper expeditarum exequutionem ſub die 3. Aprilis 1566. reportauerit ab Epiſcopo Cremonen., attamèn omiſſis etiam omnibus ijs, quæ aduersùs legalitatem dictæ Sententiæ, & proceſſus antè illam efformati, fusè per Meſmerum promouebantur, quæ nihilominùs illum non modicè ſuſpectum reddebant, adhùc ſuper Sententia dictæ exequutionis viſum fuit Dominis non poſſe fieri fundamentum; Tùm quià lata fuit non ſolùm poſt-
33 quam Iudex fuerat ſuſpectus allegatus *Facto concordato* §.36. quod cauſare indiſpenſabilem nullitatem firmant *Vant. de Nullitat. ex defect. Iuriſdict. num.14.*, *Altimar. eodem tractat. tom. primo rubr.3. queſt.12. n.11.*, *Gratian. diſcept.701, num.6.*, *Rot. deciſ.802. num.14, coràm Emerix Iun.*; Sed etiam præcipitantèr, & inculcatis terminis, dum in breuiſſimo ſpatio trium dierum fuit compilatus totus Proceſſus fol.421., ac abſolutum Iudicium,
34 licèt antecedentèr à grauaminibus, quæ patiebatur in ordinatorijs Paleottus appellaſſet *Facto concordato* §.37. præcipitantia enim in ſententiando ſimili modo nullitatem inducit *Maſcard. de probat. concluſ.1296. num.37.*, & *ſeq.*, *Altimar. de nullitat. tom.2. rub.3. queſt.4. num.5.*, *Caſtil. dec.71. num.5.*, *Rot. dec.197. num.55.*, & *ſeqq. part.5. recen.*

Tùm etiam, quià licet Alphonſus Paleottus prouocaſſet à dicta Sententia ad Rotam, ac committi obtinuiſſet cauſam bon. mem. R. P. R. Sarmiento, coràm quo expediuit citationem cum inhibitione præſentatam Paulo de la Foſſa, & Vicinis, iſti non ſolum non fuerunt proſequuti appellationem, ſed Paulus renunciauit attentatis commiſſis aduersùs poſſeſſionem Paleotti, proteſtando nullatenùs impedire, quominus in eadem continuaret, prout in effectu in dicta poſſeſſione ſemper continuauit, ex quo ad euidentiam
35 reſultat irreleuantia prædictæ Sententiæ tanquàm ineffectuatæ, *Rot. coràm Carill. deciſ.276. num.9.*, & *coràm Cerr. deciſ.498.*, & *dec.321. num.33. part.9. recen.*, & *coràm Pamphil. deciſ.661. num.5.*, & *deciſ. 832. num.15.*, & *deciſ. 1158. num.12. coràm Emerix Iun.*; Et poſt cuius prolationem Prouiſus tan-
36 quàm de libero adhuc perſeuerauit in poſſeſſione, *Rot. coràm Ninot. deciſ.39. num.8.*, & *dec.321. n.28.*, & *ſeq. part.9.*, & *dec.514. num.7.*, & *8. part.13.*, & *deciſ.136. num.20. part.19. rec.*

Tum demùm, quià palpabilitèr erronea detecta fuit. Videntes enim dictus Foſſa, & Vicini, quod prætenſum Iuspatronatus iuſtificare non poſſent ex depoſitionibus nonnullorum Teſtium, ex quo iſti, vel depoſuiſſent ſimplicitèr de auditu, vel neſcire reſpondiſſent, ſtatim poſt peractum examen conuolarunt ad recognitionem tranſumpti fundationis anni 1419., quam in antiquiori litigio de anno 1533. in Rota agitato Nicolaus Pelliceus ſolemnitèr compulſauerat, & cujus ope obtinuerat per Sententiam Rotalem contrà Abbatem Andream Coruelium Cappellaniam, de qua tunc agebatur, tanquàm de Iurepatronatus declarari;

Digitized by Google

rari; Cum autem Epiſcopus in ſententiando eidem fundationi innixus fuerit, hodièquè conſtans in facto ſit, dictam Cappellaniam antiquitus in Rota controuerſam eſſe illam nunc poſſeſſam ab Abbate Vicecomite *Facto concordato* §. 4. Sicuti exindè patet, quale ſit ſubiectum dictæ fundationis, cum hoc deſumi meliùs non poſſit, quàm à titulis pro-
37 ductis, vt cæteris relatis firmauit, *Rota in Maioricen. Beneficij 28. Nouembris* 1704. §. *Hanc autem coram R. P. D. meo Muto*, *confirmata* 11. *Maij* 1705. *coràm eodem*, ità emergit patentiſſimus error dictæ Sententiæ Epiſcopi, qui illam per conſequens perimit, penituſ.
38 que de medio tollit vt præter ſuperiùs allegatos tradunt *Simoncell. de decret. lib.* 3. *tit.* 8. *num.* 181., *Noguerol. alleg.* 18. *num.* 54., *Ciarlin. contr. for. cap.* 5. *num.* 47., *Rota coram Seraphin. deciſ.* 83. *num.* 72.

Quin prò euitanda huiuſmodi erroneitate attendi promeruit obiectum, quod ſcilicèt non probetur negatiua alterius productionis, itàut dici poſſit, quod res iudicata Rotalis vnicè innixa ſit memoratæ fundationi anni 1419., præſertim cùm dictus Pelliceus potuerit produxiſſe etiam Teſtamentum Aghinori de Aqualonga, in quo erectio alterius Cappellaniæ demandatæ fuit, & cuius quidem Teſtamenti vigore idem Pelliceus dicebatur per Vicinos præſentatus. Quandoquidem cùm ex inſpectione proceſſus compulſorialis compilati ab eodem Pelliceo compertum fuit, non fuiſſe compulſatam niſi dictam fundationem anni 1419. cum notabili expreſſione per eundem facta, quod ſine illa de ſuis iuribus conſtare, ſeù liquere non potuit *Facto concordato* §. 2., & in broliardo, ſeù manuali Rotali etiam in ſequelam citationis
39 ad terminos ſubſtantiales nihil aliud reperiatur productum, palam fit, fuiſſe concludenter probatam negatiuam alterius productionis, ſeù aſſerti Teſtamenti *Bartol. in l. Titia Textores* 36. *num.* 2. *ff. de Legat.* 1. *Caſtrenſ. conſ.* 81. *num.* 2. *Adden. ad Gregor. deciſ.* 416. *num.* 5., *Rot. coràm Coccin. deciſ.* 1245. *num.* 9., & *coràm Ottobon. deciſ.* 114. *num.* 4., & *coràm Priol. deciſ.* 385., & *deciſ.* 455. *part.* 2. *recen.*, vtrobique *pariter num.* 4.

Præſentatio verò vigore eiuſdem aſſerti Teſtamenti viſa eſt non ſubſiſtere, cùm ea conſiſtat in quodam Scartafaccio, quod licèt aſſeratur rogatum à Bernardino Mazzolano, attamèn reuolutis omnibus eius inſtrumentis dicti anni, quæ aſſeruantur in Archiuio Cremonæ, illud non fuit repertum; quarè cum moderna compulſatio fuit facta à quodam ſumpto reperto in capſa Vicinorum ſubſcripto à Benedicto Peregrino Notario abſquè mentione diei, & ſine authoritate Iudicis, & cum expreſſione, quod illud extraxerat ab alio ſumpto tranſumptato per quondam Blaſium de Stroppis, abſ-
40 que eo quod nec de huiuſmodi præcedenti ſumpto modo aliquo conſtaret, præſentatio prædicta nullam fidem promeretur, *Bartol. in authent. ſi quis in aliquo num.* 1. *in fine C. de edend.*, *Alexand. conſ.* 108. *num.* 4. *lib.* 5., *Maſcard. de probat. conſil.* 712. *num.* 1., *Mareſcott. var. reſol. lib.* 1. *cap.* 81. *num.* 3., *coràm Ludouiſ. deciſ.* 432. *per tot.*, & *in Pampilonen. Beneficij*, *ſeù Portionis de Liedena* 23. *Martij* 1703. *coràm R. P. D. Omanna*. Præter quam quod in Iudicijs attendi debet non titulus, quo quis fuit præſentatus, ſed ille
41 cum quo Iuriſpatronatus canonizatio obtenta fuit, & ad quem Pelliceus ſe reſtrinxit in productione facta, *Rot. deciſ.* 580. *num.* 15. *par.* 19. *recent. in Mutinen. Parochialis prima Decembris* 1687. §. *Tum quia coràm bon. mem. Rondinino*, & *in Bononien. Iuriſpatronatus de Ghiſleriis*

rijs 31. Ianuarij 1695. §. *Aut coram bon. mem. Pio, & Maioricen. Beneficij* 28. *Nouembris* 1704. §. *Hanc autem coràm R.P.D. meo Muto*; Talemquè productionem præiendi non poteſt afficere ſolum Pelliceum,cùm ipſe tanquàm præſentatus à Vicinis
42 cenſeretur ab iiſdem conſtitutus Procurator ad gerendum omnia, quæ erant pro effectuatione præſentationis neceſſaria, *Lambertin. de Iurepatr. lib.2. part.2. quæſt.*11. *art.*9. *num.*3. *Viuian. eodem tractat. lib.*14. *cap.*2. *num.*4. 5., & 6., & *Rot. poſt eundem deciſ.*77. *num.*4.

Minuſquè pro excludenda ratione dictæ fundationis anni 1419. ad aliam diuerſam Cappellaniam recurrere profuit ad ſucceſſiuam obſeruantiam, iuxtà quam dicebatur, quod Vicini in vacationibus dictæ diuerſæ Cappellaniæ vſi fuerint non eadem fundatione, ſed memorato Teſtamento, vt conſtare aſſerebatur ex illius productione facta contra Schitios de anno 1650., ex tranſactione, cum eiſdem ſequenti anno ſtipulata, in qua dicti Schitij ſe ſe obligarunt implere onera dictæ Cappellaniæ ad formam eiuſdem Teſtamenti, atque ex præſentatione facta de anno 1659. in perſonam Pauli Rotæ, in quâ Vicini ad idem Teſtamentum relatiuè ſe habuerunt. Quoniam dicta tranſactio in nulla
43 conſideratione haberi meruit, cum non caruerit patenti ſuſpicione colluſionis, quia licèt contra eoſdem Schitios Vicini produxiſſent, tàm dictum Teſtamentum, quàm aſſertam fundationem anni 1422., cum tamèn ipſi ſtatim in actis oppoſuiſſent, eas non eſſe in forma probanti, & Beneficium, de quo agebatur, non pertinere, poſt quam oppoſitionem Vicini non produxerunt alia documenta pro iuſtificatione Patronatus, itaùt Vicarius generalis per definitiuam ſententiam vtromque Schitium ab imperitis abſoluerit, abſquè manifeſta fraude fieri non potuit tranſactio cum vltronea admiſſione; quod tàm aſſertum Teſtamentum, quàm fundatio anni 1422. percuterent Cappellaniam tunc controuerſam, præcipuè quando vſque de dicto anno 1533. emanauerat res iudicata Rotalis, canonizans dictam Cappellaniam de Iurepatronatus vigore fundationis anni 1419., quæ impediebat recurrere ad alium titulum, & cauſam, cùm quod iam meum eſt
44 ex vna cauſa, non poſſit fieri meum ex altera, vt inquit *Dec. conſ.*271. *ſub num.*8. *lib. primo*, *Lotter. de re Benefic.lib.*2.*quæſt.*45. *num.*11.*Cancer. var. reſol. part.*3. *cap.*7. *n.*313. *Rot. coràm Bich. deciſ.*96. *num.*6., & *deciſ.*76.*num.*14. *part.*8. *recent.*

Et in omnem caſum, cùm Vicini eodem Teſtamento vſi fuerint etiàm in vacationibus Cappellaniæ hodiè controuerſæ, vt videre eſt ex productione copiæ informis illius partis facta de anno 1613. *Facto concordato* §.46.; Ex præſentatione anni 1617. in vim dicti ſolius Teſtamenti expleta, *præterito Summ. Rauaſij num.*24. *litt. A.*, & demùm ex moderna præſentatione facta fauore ipſius Rauaſij, in qua dicti Vicini pro titulo Iurispatronatus idem Teſtamentum allegarunt *Facto concordato* §.61.; Ex huiuſmodi promiſcuitate actuum,
45 aſſerta obſeruantia reddebatur nimis æquiuoca, & turbida, & conſequentèr minimè allegabilis in concurſu ſolemnis rei iudicatæ Rotalis ſtabilientis titulum dictæ diuerſæ Cappellaniæ in fundatione anni 1419., cùm præſertìm ex duplici obſeruantia magis ſemper atten-
46 datur, quæ ſit fundationi Proximior, quàm remota, *Soccin. conſ.*6. *num.*2. *lib.*1., *Rota coram Ottobon. deciſ.*26. *num.*14., & 15. *coram Durano deciſ.*36. *num.*38. *coram Buratto deciſ.*679. *num.*13. *coram Coccino deciſ.*2305. *nu.*106. *coram Merlino deciſ.*825. *num.*22., & *in rec. part.*11. *deciſ.*220. *num.*23.

Atque hinc neque obſtat, quod ſæ-

ſæpedictus Alphonſus Paleottus in noua prouiſione à Sede Apoſtolica reportata mentionem fecerit de fundatione, & prætenſo Iuripatronatus derogari obtinuerit; Cum enim fuiſſet falſiſſima credulitate ductus, quod Inſtrumentum fundationis anni 1419., ſuper quo Tribunal noſtrum indicauerat de anno 1533., loquetetur de ſua Cappellania, dùm vigore dictæ antiquæ litis pendentiæ cauſam inter ipſum, & Foſſam vigentem ad Rotam remitti curauit, vt conſtitit *ex Facto concordato §.33.*, quælibet proindè patronatus confeſ-
47 ſio, quæ ab eo facta contendatur, tanquàm erronea non eſt attendenda, *Angel. de Confeſſ. lib. 2. quæſt. 14. num. 24.*, *Surd. conſ. 5. num. 42.*, *Rota coram Durano deciſ. 314. num. 11. coram Celſo deciſ. 273. num. 1., & coram Emerix Iun. deciſ. 1357. nu. 10.*, ac rursùs cum dictæ nouæ prouiſionis Litteras non expediuerit, imò dictas expreſſiones fecerit conditionalitèr, ibi = *Quatenùs de dicta fundatione conſtet* = *Quatenùs de Iurepatronatus exiſtat*, *Facto concordato §. 31.*
48 ſequebatur, illam non ſolùm fuiſſe nudam cauthelam ad effectum ſe eximendi à moleſtijs, ſed tanquàm talitèr conditionatam prætenſum Patronatum non importare, tanquàm exigentem probationes aliundè faciendas, vt punctualitèr firmat *Rota in rec. part. 9. deciſ. 321. nu. 41.*

His verò adnectebatur præcedens ſtatus, qui indubitantèr Beneficij libertati fauorabilis eſt; Nàm in eo de anno 1564. fuit de Cappellania prouiſus ordinaria authoritate ab eodem Cardinali Cæſio, abſque vlla Patronatus mentione præcitatus Fabritius Lazzarus, qui ſtatìm illius poſſeſſionem adeptus fuit *Facto concordato §. 28.*; Cumque in illa pacificè vſquè ad dimiſſionem continuauerit, non obſtante, quod Vicini ſub die 3. Auguſti eiuſdem anni præſentaſſent Paulum Foſſam, & ſolita Edicta affigi obtinuiſſent *Facto concordato §. 29.*; Vtiquè idem ſtatus ex contradictione cum ſucceſſiua
49 acquieſcientia qualificatiſſimus redditur ex authoritatibus relatis in mea præterita Deciſione §. *Nec prouiſioni*.

Demùm quoad mandatum de prouidendo Pauli III. fauore Iulij de la Foſſa cùm expreſſione Iuriſpatronatus Vicinorum, & Præpoſiti ex fundatione, & dotatione, fuit reſponſum non probari effectuatum, mediante prouiſione, ac poſſeſſione dicti Iulij, cùm electio facta per Vicinos de anno 1549. fauore Georgij de Caballis cum enunciatiua, quod Cappellania vacaret per obitum eiuſdem Iulij, nec ſimilitèr proberur
50 effectuata, quod operatur, vt dicta enunciatiua, nec minimum adminiculum faciat pro effectuatione dicti mandati de prouidendo, *Rota coram Coccino deciſ. 2342. nu. 34., & coram Bichio deciſ. 488. num. 13., & coram Emerix Iunior. deciſ. 281. num. 9., & in Burgen. Ientaculorum 28. Iunij 1697. §. Eadem, & 10. Martij 1698. §. Verùm coram bon: mem: Pio*; Et in omnem caſum, cùm dictum mandatum contineat mentionem Iuriſpatronatus cùm clauſula,
51 *vt aſſeritur*, indè fit, vt illius narratiua perindè habenda ſit, ac ſi emiſſa non fuiſſet, *Panimoll. deciſ. 12. adnot. 1. nu. 52.*, *Barboſ. de Clauſul. clauſ. 188. num. 1.*, *Saminiat. controuerſ. 24. num. 6.*, *Rota coram Caſſador. deciſ. 7. num. 8. de Iurepatronat., & coram Pamphil. deciſ. 91. num. 3., & deciſ. 331. num. 9. part. 15., & deciſ. 32. nu. 17. part. 18., & deciſ. 463. nu. 11. par. 19. rec.*

Inutilitèr autem habitus fuit recurſus ad dictam aliam fundationem anni 1422., ex qua Rauaſij Defenſores conſtare de anteriori ſtatu controuerſæ Cappellaniæ tanquàm de Iurepatronatus ſubſidiariè ſaltèm ſatagebant oſtendere. Quoniam virilitèr opponebat Meſmerus, quod licèt Rauaſius ad impediendam Apo-

ſto-

ſtolicam prouiſionem non trepidauerit illius copiam, veluti ab authentico Originali per Follatum eius Miniſtrum extractam in Dataria exhibere, at tamen per Iudicem Compulſorialem compertum fuit documentum, à quo dicta copia fuit deſumpta, eſſe ſimplex ſumptum de ſumpto proprio marte tranſumptatum à Benedicto Peregrino abſquè mentione temporis, & Cauſæ, ob quam fuerit exemplatum, & vndè præcedens ſumptum habuerit; Indèque eſſe merum Scartafacclum,
52 vtpotè peccans in omnibus requiſitis, *cap. fin. de fid. Inſtrument.*, & grauiſſimis etiàm ſuſpicionibus non vacuum, vel quia idem Peregrinus ſolitus eſſet falſitates committere, ſicuti probatum dicebat ex quodam Inſtrumento electionis anni 1500., quod in ſumpto per ipſum ſubſcripto concordare dixit cum ſuo Originali, quando in Protocollis Simonis de la Foſſa, à quo aſſeritur rogatum, non niſi minutæ initium per Iudicem Compulſorialem, adinuentum fuit *Facto concordato* §.62., indè inferendo, quod falſitas ſemèl per Nota-
53 rium commiſſa fidem adimat alijs ſcripturis per ipſum ſubſcriptis *Boſſ. in tit. de Falſitat. num.7., & 8., Bertazzol. conſil.91. num.35., Farinacc. quæſt.153. nu.105., Menoch. de Præſumpt. lib.5. præſumpt.21. num.26.*; Vel quia dicta fundatio omni careat obſeruantia, dùm nec producta, neque enunciata legitur in aliquo ſtatu, aut Ordinariorum Viſitatione, ſolùmque in lucem prodijt de Anno 1650., & ſic poſt duo Sæcula cum
54 dimidio, quæ tarditas in producendo illegalitatis ſuſpicionem adauget *Plot. conſil.79. num.15., Bertazzol. conſ. Crimin.671. num.28., Noguerol. allegat.26. nu.126., Rota coram Celſo deciſ.280. num.9., in recent. part.19. deciſ.562. nu.17., & in Romana Cenſuum ſuper Reſeruatis 15. Iunij 1705. §. Validioribus coram R. P. D. meo Omaña*.

Et quamuis dicti Defenſores reſpondere conarentur, eamdem fundationem recipere adminiculum ab eodem Teſtamento, in quo alterius Cappellaniæ Erectio demandatur, ab illius productione facta vnà cum eodem Teſtamento contrà Schitios de anno 1650., à Viſitationibus Ordinariorum, diſtributione Panis, & Vini in illa demandata, & demùm ab inſcriptione poſita in vertice Cappellæ, attamèn Meſmerus in qualibet parte validiſſimè replicabat; probabat enim dictum Teſtamentum conſiſtere paritèr in ſimplici ſumpto de ſumpto per Andream Sauareſium
55 extracto abſquè vlla ſolemnitate, ſicque illud nullo modo poſſe in Iudicio allegari, vt vltrà authoritates allegatas in Deciſione, quæ reuidetur §. *Minùſque, Rota in Pampilonen. Beneficij, ſeù Portionis de Liedena 23. Martij 1703. §. Minùſque coram R. P. D. meo Omaña.* Non obſtante quod primum ſumptum fuerit productum coram Vicario Prætorio,
56 non tantùm quia dictum primum ſumptum non fuit recognitum, proùt fieri debebat, *Rota deciſ.412. coram Millin. deciſ.290. num.4. coram Buratto deciſ.1321. num.2., & ſeqq., & deciſ.1945. num.3. coram Cerein.*,
57 cum aliàs ſoli Notario aſſerenti etiam in Scriptura extracta illam exemplaſſe ex alio publico ſumpto nullatenùs credatur, *Rota coram Buratto deciſ. 290. num.6. coram Vbaldo deciſ.534. num.3., & part.9. deciſ.51. nu.3., & 4. part.17. deciſ.96. nu.8., & part.19. deciſ.467. num.4., & deciſ.640. num.13.*

Sed etiàm, quia licèt de anno 1531. Vicini prætendiſſent præſentare Nicolaum de Pelliccis vigore aſſerti Teſtamenti, attamèn nunquàm illud produxerunt, parta ſolùm victoria ex Inſtrumento fundationis anni 1419., quæ ſemita etiàm ſequuta fuit in lite agitata de anno 1566. contra Alphonſum Paleottum Prouiſum Apoſtolicum, ac in vacatione

Digitized by Google

tione ſequuta de anno 1613., in qua
preſentarunt Sigiſmundum Scaluum,
dùm licèt priùs contendiſſent iuſtifi-
cate Patronatum ex eodem Teſta-
mento, attamèn ſola informi copia
illius partis exhibita, ſe vettere po-
ſteà debuerunt ad dictam vnieam
fundationem anni 1419., & tamèn
improbabile eſt, quod in tot ſerio-
ſis, ac neceſſarijs actibus, illud non
produxiſſent pro ſtabilienda eorum
intentione, ſi verè illud in rerum
natura extitiſſet. Ex quibus inueri-
58 ſimilitudinibus ſimùl ſumptis cenſeri
excluſam primi ſumpti exiſtentiam,
ac oriri maximam ſuſpicionem ſe-
cundi ſumpti à Sauareſio extracti tra-
dunt *Menoch. conſ. 199. num. 1., Surd.
conſ. 6. num. 4., Rota coram Buratto
deciſ. 452. nu. 4., & deciſ. 280. nu. 10.
coram Celſo*; Fortiùs quia, vt ſubiun-
gebat Meſmerus, primum ſumptum
productum coram Vicario Prætorio
habebat datam anni 1401., & tamèn
ſumptum extractum à Sauareſio in-
ſcribitur ſub data anni 1421.; rursùs
Teſtamentum dicti Aghinori Aqua-
longa in viſitatione Ordinarij facta
de anno 1567. enunciatur rogatum
de anno 1409., quæ datarum diuer-
59 ſitas Scripturæ fidem paritèr dimi-
nuit, vt cæteris adductis firmat *Ro-
ta in Romana Pecuniaria, ſeù Ali-
mentorum 26. Aprilis proximè præ-
teriti §. Secundum coram R. P. D.
meo Omaña*.

Productionem verò eorundem do-
cumentorum contra Schitios nil pe-
nitùs releuare aſſerebat, quia pro-
ducta fuerunt eademmet Scartafac-
cia, à quibus illorum modernæ co-
piæ fuerunt compulſatæ, vndè appli-
60 cabatur regula, quod Scriptura ab
actis robur non acquirit, quo antè
productionem minimè potiebatur,
*Adden. ad Baratt. deciſ. 290. nu. 15.
in fine, Rota cor. Comitulo deciſ. 142.
num. 15., coram Millino deciſ. 412.
num. 2. verſ. Quæ ſunt incerta coram
Coccino deciſ. 1295. num. 2., & ſeqq.,
& deciſ. 1351. num. 3., & coram Lu-
douiſ. deciſ. 550. in fine*; Hocque
adeò verum eſſe aſſeuerabat, vt cum
Schitij ſtatìm oppoſuiſſent dicta do-
cumenta non eſſe in forma probanti,
non ſolùm Vicini alia magis legalia
non exhibuerint, ſed Iudex abſolu-
toriam fauore vtriuſque Schitij pro-
tulerit; Non attento, quod in dicta
ſucceſſiua concordia memorati Schi-
tij ſeſe obligauerint adimplere one-
ra in eiſdem documentis contenta.
Quoniàm cum ipſi nil vltrà præten-
derent, quam ſuſtinere reſignatio-
nem inter ipſos ſine Vicinorum con-
ſenſu ſequutam, quam Vicini ex hoc
capite irritare attentabant, quamuis
indè prætenſio dictæ nullitatis fuerit
per Vicinos in concordia remiſſa,
non poterunt Schitij ſine manifeſtiſ-
ſima colluſionis nota, ità per indi-
rectum documenta talitèr informia,
& in Iudicio per Sententiam reiecta,
approbare, dùm ipſi iàm ſciebant ad
conuenta onera teneri vigore funda-
tionis anni 1419. de eorum Cappel-
61 lania loquentis, vndè eadem concor-
dia velutì apertè colluſiua nihil ope-
rari poſſe concludebatur, ad *Text. in
leg. Si Seruus plurium §. Si quis antè
ff. de Legat. 1., Riminald. conſil. 62.
num. 6. lib. 1., Menoch. de præſumpt.
lib. 5. præſumpt. 5. num. primo, & per
tot., Chriſtin. deciſ. Belgic. 30. num. 1.
vol. 3., Rota cor. Seraphin. deciſ. 763.
num. 9., & coram Merlino deciſ. 13.
num. 3.*

Et demùm replicabat, neque ad-
miniculum conſtitui poſſe à viſita-
tionibus Ordinariorum diſtributio-
ne Panis, & Vini, ac Inſcriptione
Cappellæ; Nàm altera ex dictis vi-
ſitationibus facta de anno 1567. vl-
trà exceptiones aduersùs illam vr-
gentes iàm enumeratas in mea præ-
cedenti Deciſione §. *Æquè infælici-
tèr*, occurrebat rursùs, quod in ſuo
Originali penès Rauaſium Archiui-
ſtam exiſtente fuit per Iudicem
62 Compulſorialem reperta in partibus
ſubſtantialiſſimis à moderno tempo-
re alterata, proindèque nec mini-

mum adminiculum facere poteſt. Cę-
teræ verò enunciant Patronatum per
verba, *vt aſſeritur*, quæ nihil certi
63 determinant, vt ſuperiùs firmatum
eſt. Diſtributio autèm Panis, & Vi-
ni à ſeptuaginta annis facta, vt dice-
batur per Beneficiatos, vel non pro-
batur, tanquàm vnicè deſumpta ex
quodam informi Libro per Vicinos
conſcripto, qui fidem non meretur,
64 tanquàm priuatus, & ab ipſis inte-
reſſatis procedens, vel non conclu-
deret, quia fieri potuit ex alio titu-
lo, quàm dictæ fundationis, cum non
repugnet, Cappellaniam eſſe liberam,
& Cappellanum nihilominùs teneri
ad huiuſmodi diſtributionem. Et de-
niquè inſcriptio Cappellæ in his ver-
bis concepta = *Aghinorus de Aqua-
longa fundauit, atque dotauit de an-
no* 1419. *&* 1421., æquè facta proba-
tur ab eiſdem Vicinis de anno 1620.,
occaſione reſtaurationis dictæ Cap-
pellæ, & ſic de tempore valdè ſuſpe-
cto, vt liquet ex eorum confeſſione,
præterito Summario Rauaſij num. 33.
poſt litt. D.; Vndè inefficax vndequà-
que remanebat, cum ſimiles Inſcri-
ptiones in materia, de qua agitur ad-
65 miniculùm quidèm faciant, ſi factæ
probentur de tempore fundationis,
vel adeò ſint antiquæ, vt de illorum
initio non conſtet, *Adden. ad Bu-
ratt. deciſ.* 323. *num.* 22., *Panimoll.
deciſ.* 21. *annot.* 1. *num.* 66., *Rota co-
ram Caualer. deciſ.* 159. *nu.* 8., *&* 9.,
& deciſ. 333. *nu.* 7. *part.* 1. *rec.*

Cum ergò ex his ſatis innotuerit
nullum ſtatutum fauore aſſerti Iuriſ-
patronatus numerari poſſe, & præ-
tenſam fundationem grauiſſimas ex-
ceptiones pati, itàut dici nequiuerit
conſtare de Iurepatronatus per clara
illa probationum genera, quæ ad ve-
rificandum anteriorem ſtatum deſi-
derantur, atque è conuersò ſteterit
clarus, & incontrouertibilis vltimus
ſtatus, tanquàm de libero à Iuris
præſumptione, alijſque tot, tantiſ-
que ſtatibus roboratus, concluſe-
runt Domini non poſſe exequutionem
gratiæ à Meſmero obtentæ retar-
dari, ſed Patronatus indaginem re-
66 ſeruandam eſſe ad petitorium Iudi-
cium pro futuris vacationibus, vt
præter authoritates adductas in mea
præterita deciſione §. *final.*, firmat
Rota deciſ. 483. *num.* 10., *& ſeqq. co-
ram Cerro, & in Mediolanen. Cap-
pellaniæ* 22. *Iunij* 1703. *coram Reue-
rendiſſimo Domino meo Decano*; Si-
gnantèr, quia reſeruatio contenta *in
Regul.* 8. *Cancellariæ*, cui eadem gra-
tia innititur munita eſt decreto irri-
tanti, alijſque effrenatiſſimis clauſu-
67 lis operantibus, vt aduerſus illam
non admittatur probatio æquiuoca,
& dubia, vt tradunt *Carena reſol.* 140.
num. 1., *&* 4., *Rota coram Carillo de-
ciſ.* 176. *num.* 3., *& ſeqq.*, *& coram
Cav·:er. deciſ.* 159. *num.* 11., qui am-
68 p'iant etiàm in caſu, quo aſſerti Pa-
troni reperirentur in quaſi poſſeſſio-
ne præſentandi.

Et ità vtraque &c.

Marſicana Immiſſionis.

Ven. 14. *Maij* 1706.

ARGVMENTVM.

Conceſſio pro ſe, ſuiſque hæredibus, & Succeſſoribus in perpetuum cum clauſula = *ad habendum* = latiſſimè extenſa importat Feudi, aut rei emphyteuticæ alienabilitatem in quoſcumque etiam extraneos, quæ ſublata non cenſetur per clauſulam præſeruatiuam = *Iuribus noſtris ſemper ſaluis* = ne aliàs expreſsè conceſſorum detur inſtantanea reuocatio.

SVMMARIVM.

1 *Fauore Rei abſentis, & contumacis pronunciandum eſt, ſi bonam cauſam agat.*

2 *Ad obtinendam in iudicio rei vindicationis immiſſionem, de rei dominio per perſpicuas probationes conſtare debet.*

3 *Rei*

3 *Rei vindicationis beneficium compete-re valet etiam vocatis ad inueſti-turam titulo Feudi, vel emphy-teuſis.*

4 *In caracteris recognitione per com-parationem ſeruanda eſt forma Text. in leg. comparationes §. Omnes C de fid. Inſtrum.*

5 *Verba* = pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum = *iunctis clauſulis* = ad habendum, poſſidendum, vel fruendum, dandum, donandum, legandum, vendendum, & in dotem dandum, & diſtrahendum pro ſuo libito voluntatis = *efficiunt feudum, aut emphyteuſim tranſitoriam ad quoſcumque hæredes etiam extraneos.*

6 *Aliquem de re non ſua diſpoſuiſſe non eſt præſumendum.*

7 *Præcipue, ſi de ea diſpoſuit tanquàm ſua.*

8 *Subſequuta obſeruantia demonſtrat, rem eſſe alienabilem, & in extraneos tranſitoriam.*

9 *Suorum hæredum, & Succeſſorum appellatione in materia feudali non veniunt hæredes extranei.*

10 *Feudum mixtum exigit copulatiuè qualitatem hæreditariam, ac ſanguinis à primo inueſtito profluentis.*

11 *Clauſula* = iuribus noſtris ſemper ſaluis = *in conceſſione appoſita importat inalienabilitatem irrequiſito domino, & in extraneos.*

12 *Clauſula* = ad habendum &c. *inducit* = *ampliationem ad hæredes, & ſucceſſores extraneos.*

13 *Clara rei alienabilitas ab expreſſis reſultans, ſublata non cenſetur per clauſulam præſeruatiuam* = iuribus noſtris ſemper ſaluis = *ne aliàs expreſsè conceſſorum detur inſtantanea reuocatio.*

14 *Obſeruantia importat confeſſionem alienabilitatis in extraneos.*

15 *Re vnico contextu, & ſub eiſdem pactis, & reſeruationibus conceſſa, idem iudicandum eſt de parte, ac de tota.*

16 *Identitatem excludit ſola incertitudo, & confuſio vnius rei cum altera.*

17 *Domus Inſignia præbent argumentum dominij.*

18 *Articuli reijciuntur, vbi materia articulata eſt irreleuans.*

DECISIO CXIV.

BAro Antonius de Piccolomineis plurimùm fidens proprijs Iuribus in expetenda Immiſſione ad domum poſitam in Terra Celani poſſeſſam à Confraternitate Sanctiſſimi Sacramenti eiuſdem Loci, in qua actione ſuccubuit in antecedenti propoſitione habita 7. Decembris anni præteriti, licèt Confraternitas non informaſſet. Et quidem ex inſtituto moreque DD. examinandi ſubtiliter, atque diligentèr negocium, etiam pro reo abſente, ac contumace, ad eius fauorem pronunciando, ſi bonam cauſam agat, iuxtà præceptum 1 *Vulpiani in leg. etſi poſt edictum ff. de Iudic.* quod latè expendit *Anton. Faber. Iuriſprudent. Papinian. tit. 1. princip. 4. illat. 4. verſic. ex quo illud,* iterum iudicium inſtaurauit in formali certamine, ſed Confraternitate clarius propriam defenſionem promouente facilius victus fuit, in deciſis perſiſtentiam experiendo.

Siuè enim actio examinanda ſit iuxtà principia iudicij rei vindicationis, ſiuè immiſſionis in vim *leg. final. Cod. de edicti Diu. Adrian. tollen.*, vt modo prætendebat idem Baro, ex quo domus fuerit de anno 1511. iure mixti feudi donata ab Alphonſo primo Duce Amalphiæ Iacobo Siluerio Piccolomineo, cuius ſe eſſe hæredem ſanguinis aſſerebat, vndequàque patuit ſuoſiſtentia reſolutionis; Siquidem quoad vindicationem plenè non conſtitit perſpicuas, & incontrouertibiles probationes de eius dominio 2 quibus deficientibus, incompetentem eſſe Immiſſionem ex dicto Iudicio demandandam, vltrà authorita-

tes adductas In 'mea præterita deci-
ſione §. *Baſis reſolutionis* firmant *Me-
noch. conſ. 725. num. 35.*, *Altograd.
conſ. 9. num. 8. lib. 1. Manſ. conſult. 10.
num. 8.*, oec paritèr ſubſiſtens fuit
actio Immiſſionis in vim *dictæ leg. fi-*
3 *nal.*, quia licèt dictum Beneficium
vecificatis extremis, competere poſ-
ſet etiam vocatis ad Inueſtituram
titulo Feudi, vel Emphiteuſis per
*Text. in cap. 1. §. Inter filiam Cod. ſi de
feud. fuer. content Fulgin. de Emphyt.
tit. de diuerſ. quæſt. 6. num. 1.*, *& per
tot. Card. de Luc. de Feud. diſc. 42.
num. 2. Rot. poſt Paitell. expedit. Ciuil.
deciſ. 36. num. 4.*, *& ſeqq.*, *& coram
Cerr. deciſ. 540. num. 7.*, *& dec. 275.
num. 2. part. 17. recentior.*, attamèn
pro principali fundamento debuiſſet
conſtare de ſubſiſtentia ipſius con-
ceſſionis, de qua non parùm dubi-
tari potuit ex defectu ſigilli, & re-
cognitionis eiuſdem ſcripturæ, quæ
cum ob antiquitatem temporis non
4 poſſit alitèr fieri, quam per compa-
rationem cum caractere indubitato
ſupradicti Alphonſi primi Ducis
Amalphiæ, eſſet ſernanda forma
*Textus in leg. Comparationes §. Omnes
Cod. de fide Inſtrument.*, vt ponde-
rat *Rot. deciſ. 100. num. 1. coram Bicb.
& deciſ. 8. num. 3. coram R. P. D. meo
Anſaldo*. Nihilominùs adhuc ea ad-
miſsa, cum fuerit facta conceſſio ad
5 fauorem Siluerij pro ſe ſuiſque hære-
dibus, & ſucceſſoribus in perpetuum
cum clauſulis *ad habendum, poſſiden-
dum, vel fruendum, dandum donandum
legondum, vendendum, & in dotem
dandum, & diſtrahendum pro ſuo li-
bito voluntatis*: Exindè ſequitur do-
mum tranſiniſſe in liberum domi-
nium Siluerij, cumque potuiſſe de ea-
dem ad libitum diſponere, abſque eo
quod poſſit a Succeſſoribus vindica-
ri, cum ex vi dictorum verborum
Feudum, ſiuè Emphyteuſis effecta
fuerit tranſitoria ad quoſcunque hæ-
redes etiam extraneos, vt omiſſis
cæteris de ſola facultate alienandi,
& donandi *Roſſenthal. de feud. cap. 9.*
*conclu. 35. in fine, & concluſ. 40.
num. 9. Menoch. conſ. 323. num. 9.
Card. de Luca de Feud. diſc. 32. ſub
num. 10. Rot. deciſ. 268. num. 5. par. 12.
& deciſ. 225. num. 21. part. 17. re-
centior.*

Quo poſito cum Bernardinus filius
d. Siluerij Archiepiſcopus Surenti-
nus de eadem domo diſpoſuiſſet in
ſuo Teſtamento condito de an-
no 1550, ad vitam priùs Siluerij fra-
tris, & poſt eius obitum ad fauorem
Secundogenitorum Ducis Amalphiæ
qui poſt eius acquiſitionem eandem
alienarunt in PP. Carmelitas, à qui-
bus vendita illis de Petio, ex poſt
tranſiuit in Confraternitatem ream
conuentam, ex hoc dicendum eſt
poſt lapſum 40. annorum, qui inter-
ceſſerunt inter conceſſionem, & Te-
ſtamentum, domum Iure ſucceſſio-
nis paternæ, & diuiſionis reſpectiuè
cum fratribus, vel alio titulo fuiſſe
acquiſitam per Bernardinum à pa-
6 tre, cum aliàs non ſit præſumendum
eundem de re non ſua diſpoſuiſſe
*gloſſ. in leg. conficiuntur §. Si poſt fa-
ctum verbo Teſtator in fine §. De Iur.
Codicill. Cirocc. diſcept. 78. ſub nu. 49.
Rot. deciſ. 93. num. 4. coram Durano,
& deciſ. 350. num. 3. coram Cerr.* præ-
cipuè cum dictam domum reliquerit
7 tanquàm ſuam, ex quo verbo poſ-
ſeſſiuo magis eruitur de re propria
fuiſſe teſtatum *Spad. conſ. 308. num. 1.
part. 3. Rot. deciſ. 1223. num. 22. cor.
Emerix*, quod clarius conuincitur
ex ſubſequuta obſeruantia, dum do-
8 mus tractu temporis deuenit in Se-
cundogenitos Domus Amalphiæ, qui
non erant de linea Siluerij, & à qui-
bus mediatè deuenit in Confraterni-
tatem, vt dictum eſt, ex eo enim
datur intelligi, domum legitimè exi-
uiſse à linea primi Inueſtiti, ac fuiſ-
ſe in extraneos tranſitoriam, ac alie-
nabilem *Manſ. conſult. 621. num. 21.
Giouagnon. conſ. 16. num. 53. lib. 2.
Rot. deciſ. 75. num. 10. coram R. P. D.
meo Anſaldo*.

Nec obſtitit conceſſionem, ex quo
non

non fuit facta ſolùm Siluerio, ſed
etiam ſuis hæredibus, & ſucceſſori-
bus, quorum appellatione in mate-
9 ria feudali non veniunt hæredes ex-
tranei, induiſſe qualitatem mixti
10 feudi requirentem copulatiuè qua-
litatem hæreditariam, ac ſanguinis
à primo Inueſtito *Pariſ. conſ. 48. n. 9. lib. 4. Tondut. quaſt. Beneſic. lib. 2. part. 3. quaſt. 157. num. 16. Rocc. diſput. Iur. cap. 193. num. 10. Card. de Luca de feud. diſc. 107. num. 15. Spada conſ. 53. num. 1. tom. 1. Rot. dec. 456. num. 5. coram Seraphin., & decis 679. num. 4. coram Buratt., & decis. 112. num. 4. part. 6., & decis. 254. num. 9. part. 11., & in Romana, ſeù Parmen. Iuriſpatronatus 13. Decembris 1700. §. Docuit coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, potiſſimè cum dominus di-
rectus non alitèr profeſſus fuerit fa-
cere conceſſionem niſi ibi = *Iuri-
bus noſtris ſemper ſaluis* = cum ſa-
piat naturam feudi, dum ſicuti id
11 importat inalienabilitatem irrequi-
ſito domino, ità ex eadem præſer-
uatiua excluſa fuerit alienabilitas in
extraneos *Curt. Iun. conſ. 130. ſub num. 7. Menoch. conſ. 61. num. 17.*,
quippè cum poſt conceſſionem fa-
ctam ſuis hæredibus, & ſucceſſori-
12 bus ſubſequatur in parte diſpoſitiua
clauſula *ad habendum* latiſſimè ex-
tenſa, vt ſupra expreſſum eſt, per eam
cenſetur inducta ampliatio ad hære-
des etiam, & ſucceſſores extraneos,
cum dictum pactum appoſitum de
tempore, quo plenum Ius feudi erat
penes dominum, feudum ipſum in-
formet, & immutet, importetque
liberam alienandi facultatem *Schrader. de feud. part. 2. cap. 3. num. 19., & ſeqq. Roſenthal. eodem tract. cap. 9. memb. 1. concluſ. 41. ſub num. 22. Theſaur. decis. 144. num. 6. Rot. decis. 87. num. 3., & ſeqq. coram Buratt., & decis. 268. num. 12. part. 12. recentior.*,
quam non reſtringit præſeruatiua
Iuribus noſtris ſemper ſaluis, quia illa
importat quidem reſeruationem Iu-
rium domini, ſed prætereà quàm in
expreſsè conceſſis, talitèr vt, ſi ab ex-
preſſis reſultat clara rei alienabilitas
13 illa non cenſeatur ſublata per talem
præſeruatiuam, ſicuti nec per alia
verba feudi natura immutatur, nè
alias expreſsè conceſſorum, & ex-
preſſorum detur inſtantanea reuoca-
tio, vt in puncto firmat *Io: Franciſcus à Ponte conſ. 155. num. 37. tom. 2., Giouagnon. conſ. 8. num. 156., & conſ. 9. num. 89., & conſ. 10. num. 6.* Rot. *decis. 94. num. 12. part. 12. recentior.*

Prædictam autem veritatem hæ-
reditariæ qualitatis domus etiam
ad fauorem extraneorum, ac non Im-
mutabilitatem per dictas genericas
præſeruatiuas, ac conceſſionem pro
ſuis heredibus, & ſucceſſoribus, vi-
detur agnouiſſe, & incontrouertibi-
14 litèr faſſum fuiſſe eundem Baronem
Antonium, dum enim in monitorio,
quod expediuit non petiji Immiſſio-
nem, niſi ad duas ex tribus partibus
domus, perneceſſe admiſit alteram
liberè potuiſſe transferri in Confra-
ternitatem: ac liberam fuiſſe *Rota in Nullius, ſeù Fulden. Iuriſdictionis 27. Aprilis* 1705. §. 11. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, & tamèn im-
plicat diuerſimodè iudicari debere
de duabus partibus, ac de altera,
15 quando vnico contextu, & ſub iiſ-
dem pactis, ac reſeruationibus fuit
conceſſa tota domus, quod impor-
tat idem iudicandum eſſe de vna par-
te, ac de tota ad regul. *Text. in leg. in toto ff. de regul. Iur. cap. in toto. eod. tit. in 6, Rot. decis. 4. num. 7., & decis. 591. num. 13. part. 19. recentior.*

Minimèque ſubſiſtere, compertum
fuit argumentum deſumptum à con-
traria obſeruantia fundata in enun-
ciatiua emiſſa de anno 1628. occaſio-
ne, qua ab iiſdem de Piccolomineis
impoſitus fuerat cenſus ad fauorem
Franciſci Alexandri de Petio, & In-
ſtrumentum rogatum fuerat in do-
mo eorumdem de Petio, cum in eo-
dem pro domus confine inter cæte-

ros

ros exprimitur ab vno latere domus hæredum quondam Baronis Cæſaris de Piccolomineis, ſicuti neque faciendus fuit alius actus dimanans ab Inſtrumento donationis anni 1635. peractæ ab ijſdem de Piccolomineis ad fauorem Ioannis Ferrantis, cui etiam legitur donatum ius, actio, & vſus ſuper domibus quondam Cęſaris patris intrà Terram Celani communibus cum alijs Cohæredibus eiuſdem Cęſaris propè viam publicam, mænia Terræ, ac domum Confraternitatis Confalonis.

Quià cum Ioannes de Piccolomineis de Aragonia de anno 1624. vendiderit PP. Carmelitis hanc domum recuperatam, ſeù adiudicatam Ioanni de Piccolomineis eius auo, & è conuerſo Bernardinus Archiepiſcopus, qui Domum controuerſam legauit Secundogenitus Domus Amalphiæ reliquerit iu eorum hæreditate etiam alteram domum proprietariam Societatis Confalonis acquiſitam de anno 1531., enunciatiua confeſſionis emiſſa in impoſitione cenſus facta de anno 1628. verificari potiùs debet in huiuſmodi domo Confalonis, quæ remanſerat in hæreditate Bernardini penès hæredes Cæſaris abſque eo quod importare valeat dominium domus iam de anno 1575. adiudicatæ Ioanni de Piccolomineis ex Secundogenitis Ducum Amalphiæ, & de anno 1624. alienatæ in PP. Carmelitas, & in hunc ſenſum etiam capi debet alia enunciatiua in obiectum allegata, vt videlicèt Ioanni Ferranti fuerit donatum Ius, actio, & vſus ſuper domibus quondam Cæſaris reſpectiuè ad illam, quæ erat ſub proprietate Confalonis, & quæ remanſerat in hæreditate Bernardini poſteà deuoluta ad Cæſarem, non verò in ordine ad alteram, quæ exiuerat de dicta hæreditate, & tranſierat in Secundogenitos Domus Amalphiæ, è quibus mediatam cauſam habet Confraternitas, & tamèn ad excludendam identitatem, quam incontrouertibilitèr oſtendere debet petens Immiſſionem aduersùs tertium poſſeſſorem
16 ſufficeret ſola incertitudo, & confuſio vnius domus cum altera, quæ tamen non adeſt ex præmiſſis ad *Tex. in leg. Titius hæres ff. de act. empt. Rot. deciſ. 551. num. 9. part. 19. recentior. tom. 2.*

Æquè verò æquiuocam rem reddiderunt Inſignia Domus Piccolomineæ exiſtentia in domo, de qua diſcutitur, cum vltra conuenientiam potiùs cum ſtegmate illius de Aragonia, à quo ex donatione Alphonſi de anno 1511. originario proueniebat, adſint etiam Inſignia Ar-
17 chiepiſcopalia, quæ cum vniuocè competerent Archiepiſcopo Bernardino legantì, non leue argumentum reſultat, ad eundem ſpectaſſe eius abſolutum dominium ad *Text. in leg. ſtegmate Cod. de fabric. lib. 11. Card. de Luca de Regal. diſc. 195. num. 14. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 618. num. 43. Rot. deciſ. 548. num. 2. part. 2. recentior.*

Minùſque pro magis conuincenda domus identitate, ac caractetis Alphonſi donantis admitti debuerunt articuli, proùt inſtantèr expetebat Baro Antonius, quandoquidem, cum ex tenore conceſſionis conſtet de domus alienabilitate, ac fuiſſe tranſitoriam ad hæredes etiam extraneos exploratum eſt non fuiſſe Baronis petitioni annuendum, cum conſtito de
18 irreleuantia materiæ articulatæ, quodque etiam illa admiſſa nihil prodeſſet ad victoriam cauſæ, ſemper ad euitandos inanes cauſæ protelationes reſpondendum ſit pro illorum reiectione, ac compulſoriæ etiam denegatione, *vt in Caſtellana validitatis concordiæ, ſeù Bipartitæ ſuper Remiſſoria, ac compulſoria 4. Februarij 1705. §. Ratio decidendi coram R̄mo D. meo Decano.*

Et ità vtraque &c.

Ro-

**Romana, ſeù Terracinen.
Pecuniaria.**

Mercurij 2. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum denegatur non conſtito de læſione, de qua in caſu deciſionis non apparebat ex prætenſis erroribus, à quibus peritia, ſuper qua fundabatur antecedens res iudicata, optimè vindicatur.

SVMMARIVM.

1 *Validitas Sententiarum probatur ex reuolutione actorum.*
2 *Læſione ſemota reſtitutio denegatur.*
3 *Peritia non reuidetur errore ſecluſo.*
4 *Peritiæ reuiſio petita ad protrahendam cauſam, eſt reijcienda.*
5 *Libro domeſtico, continenti partitas veriſimiles, etiam abſque receptis plena fides eſt adhibenda.*
6 *Procurator defendens hæreditatem ab eadem eſt ſatisfaciendus.*
7 *Adminiſtrator tantùm de exactis tenetur rationem reddere, niſi de alijs dolus, vel negligentia probaretur.*
8 *Notarij non ſolent exigere mercedem iuxtà taxam rigoroſam.*
9 *Peritia in aliquibus partitis erronea ſuſtinetur, ſi aliud creditum compenſabile cum illo eoatento in dictis partitis afferatur.*
10 *Compenſatio de quantitate ad quantitatem datur abſque facto hominis*
11 *Sententia contra non citatum prodeſſe non poteſt.*

DECISIO CXV.

POſtquam præuia deciſione die 23. Iunij 1704. edita coram Eminentiſſimo Caprara tunc huius noſtri Auditoris meritiſſimo Collega, in qua firmatum fuit procedendum eſſe ad legitimam exequutionem fauore Agneris, & denegandam immiſſionem Fratribus de Maſſarijs emanauit Sententia confirmatoria alterius A.C. quæ ob non interpoſitam legitimo tempore appellationem tranſitum fecit in authoritatem rei iudicatæ, obtinuerunt dicti Fratres à Signatura Iuſtitiæ committi cauſam appellationis quoad Sententiam cum clauſula *de cauſis reſtitutionis in integrum*, & in reliquis *ad vlteriorem legitimam*, vndè ſub die 2. Martij anni proximè præteriti propoſito per R.P.D. meum Caffarellum congruo dubio, cenſuit hoc noſtrum Tribunal denegandam eſſe reſtitutionem in integrum, & procedendum ad vlteriorem exequutionem, & expedita ad tenorem Deciſionis dicta die 2. Martij 1705. editæ cauſa, fuit etiam deuentum ad taxationem expenſarum; ſed adeuntes rursùs dicti de Maſſarijs Signaturam impetrarunt Commiſſionem mihi directam cum clauſula *ſine præiudicio rei iudicatæ*, quare hodiè propoſito per Me dubio = *An conſtaret de re iudicata, ſeù potiùs de cauſis reſtitutionis in integrum* = DD. reſponderunt = *de Re Iudicata*.

Ex actorum enim reuolutione de
1 validitate Sententiarum non fuit dubitatum iuxtà vulgatam *deciſ. 260. Caputaquen.*, & iuſtitia reſultare viſa fuit ex deciſionibus in præcedentibus inſtantijs emanatis, ex quibus
2 excluditur prætenſa læſio, qua ſemota reſtitutio in integrum denegatur *Abb. in cap. ex literis de reſtitut. in integr. Rot. deciſ. 565. n. 5. par. 18., & deciſ. 33. num. 2. par. 19. recent.*

Nec læſio argui poteſt ex peritia, quæ plena exageratur erroribus, & propterea à Maſſarijs in hodierna propoſitione illius reuiſio prætendebatur, quandoquidem aſſerti erro-
3 res ſubſiſtentes viſi non fuere, vndè reuiſio inutilis reddebatur per ea quæ tradunt *DD. in leg. ad probationem Cod. de probat., & Rota dec. 589. num. 1. par. 1., & deciſ. 111. num. 8. par. 6. recent.*, & tanquàm calumnio-
4 ſa petita ad protrahendam cauſam,

& ſe

& refectionem expenſarum erat reij-
cienda iuxtà doctrinam *Caſtr. in l. de
dic §. Tutor num.7. ff. qui ſatiſd. cog.
Rot. deciſ.263. num.11. par. 19. re-
centior.*

Verùm recenſendo ſigillatim
partitas, quas erroneas hodiè Maſſa-
rij repetebant, errorem nullarenùs
ſubſiſtere Domini iudicarunt. Nàm
de ſolutis, videlicet ſcut.13. Col-
letto, ſcut.6. Mazzæ, ſcut.5. Cice-
ronæ, ſcut.1. Hebrœo, ſcut.16. Frez-
zæ ſc.19. Baſſano fuerunt ab Agne-
te exhibitæ receputæ, vltrà illarum
ſolutionem adnotatam in domeſtico
5 libro, cui ſecluſis etiam receputis
tanquàm continenti partitas veriſi-
miles à Perſona fide digna conſcrip-
tas plena eſſet adhibenda fides ex
deductis per *Rotam deciſ.292. num.4.
& 5. part. 2., & deciſ.247. part. 19.
recentior.*

Erroneæ quoque dici non meren-
tur aliæ partitæ, nempè ſcut.14. 75.
debitorum Caiolo Notario, quia
Peritus dictam partitam calculauit
non tanquàm ſolutam, ſed tanquàm
debitam, & ſoluendam, cum dictus
Notarius Agnetem ad ſolutionem
compellere poſſet, vndè quando-
cumque remittatur ab eodem, vel
non ſit debita, peritia nullum infert
præiudicium.

Altera verò partita ſcut.3. ſoluto-
rum Coletto Iuueni pro ſuo ſalario
decurſo viuente Siluio perperàm im-
pugnatur, nàm omninò calculari de-
beret ad eius debitum, ſicuti etiam
ſcuta 23. ſoluta Paradiſio pro ſuis
honorarijs, dum nunquàm proba-
tum fuit, illum patrocinia præſtitiſſe
pro Agnete, quo ſecluſo ſi ſuam in-
6 duſtriam poſuit pro defenſione hæ-
reditatis, ab eadem etiam eſt ſatiſ-
faciendus *leg. final. §. In computatio-
ne Cod. de Iur. delib. Cancer. var. re-
ſol. cap.2. num. 245. par. 2. Rot. de-
ciſ.583. num.2. coram Bich.*

Partita etiam ſcut.62. 50., quam
Maſſarij prætendunt calculandam
fuiſſe in longè maiori ſumma, cum
reſpiciat credita Officij exacta, de
quibus à Perito fuit habita ratio, di-
ci erronea non poteſt, dum Agnes
de exactis, non autem de non exa-
7 ctis, niſi dolus, & negligentia pro-
baretur, rationem reddere teneba-
tur *DD. in leg. nominis Cod. de arbi-
trar. tutel. Conciol. de hared. artic.3.
num 69. & 74. Rot. deciſ.886. num.4.
& deciſ 1090. num.10. coram Eme-
rix*, præcipuè quando notum eſt
8 Notarios nunquàm exigere merce-
dem Rogituum iuxtà taxam rigoro-
ſam, ſed facere notabiles remiſſiones
ad alliciendos contrahentes, vt eius
opere vtantur.

Minoris ſubſiſtentiæ duas vltimas
partitas Domini reputarunt, nàm
quoad illam ſcut.76., quæ à Syluio
fuerunt reperta inexigibilia, fuit reſ-
ponſum à deciſione Eminentiſſimi
Capraræ §. *Proùt nec eſt habenda*, &
quoad aliam ſuper exceſſiuitate ali-
mentorum à Perito taxatorum plenè
reſpondet Deciſio R. P. D. Caffarelli
§. *Quo verò ad alimenta cum duobus
ſeqq.*

Denique animaduerterunt Domi-
ni, quod ſi per malam hypotheſim
aliqua ex dd. partitis erronea dici
9 poſſet, attamen illæ abſorberentur
ab Agnetis credito, de quo integrè
ſatisfieri non potuit cum bonis hæ-
reditarijs Syluij Viri, cuius eſt ad-
hùc liquida creditrix ſcut.437., &
ſic in longè maiori ſumma, quam
poſſent aſcendere partitæ, quæ erro-
10 neæ prætenduntur, vndè de plano
intraret compenſatio, quæ de quan-
titate ad quantitatem datur etiam
abſque vllo facto poſitiuo hominis
*leg. ſi conſtat Cod. de compenſ. Vrceol.
conſult. forenſ. cap. 89. num. 21. &
ſeqq. lib. 2. Rot. deciſ.415. n.7. par. 19.
recent.*

Quibus addi poſſent alia credita
per Agnetem aduersùs hæreditatem
Syluij deducta, nempè ſcutorum 25.
pro reſiduo pretij Locorum Mon-
tium, vt aduertit Deciſio Eminen-
tiſſimi Capraræ §. *Iuſtitia autem in
fin.*

Digitized by Google

ſu. , *&* *Deciſio R. P. D. Caſſarelli* §. *Quatenùs etiam* , fructus dotis adhùc integrè non reſtitutæ poſt interpellationem , & denique dubitari etiam poſſet de ſcut. *63.* ſolutis Rotundis creditoribus ; de quibus nulla fuit habita ratio in Peritia , dùm contrà illos licèt Maſſarij Sententiam abſolutoriam obtinuerint, cum tamen in d. Sententia non fuerit ci-
21 tata Agnes, alijque intereſſati, & ab eadem pendeat appellatio , nullatenus in præſenti dd. Fratribus prodeſſe poteſt , ad tradita per *Rot. deciſ.* 527. *num.* 18. *& ſeqq. part.* 19. *recent. tom.* 1.

Et ita vtraque &c.

Romana , ſeù Ferrarien.
Expenſarum.

Merc. 2. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Ex praxi Tribunalium Vrbis expenſæ dumtaxàt iudiciales , quæ viuæ appellantur, victori per ſuccumbentem refunduntur , quamuis ab iſto promiſſa fuerit expenſarum refectio, cum hæc ſemper ad iudiciales reſtringenda veniat, & conuentionis caſum non egrediatur.

SVMMARIVM.

1 *Ex praxi Tribunalium Vrbis expenſæ iudiciales dumtaxàt victori per Reum refunduntur , quamuis ex parte iſtius adſit reficiendarum expenſarum promiſſio, cum hæc ſemper ad iudiciales reſtringenda ſit .*

2 *Promiſſio omnium expenſarum etiam Aduocati , & Procuratoris ad certum caſum reſtricta , extrà illum non trahitur .*

3 *Expenſa facta pro legitimanda perſona actoris non reſtituuntur .*

4 *Conuentiones ſtricti Iuris rigidè interpretari debent , nulla facta extenſione.*

DECISIO CXVI.

EGit D. Comes Aduocatus Conciſtorialis Fœlicianus de Montecatinis pro ſolutione ſcutor. 471. fructuum ratæ cenſus ſcùt. 500. in ſumma ſcut. 6000. impoſiti à Carolo, & Petro ſeniore de Nappis ſub fideiuſſione Franciſci de Amicis ad fauorem Canonici Apruch , ac poſteà acquiſiti ab eodem Franciſco fideiuſſore , & ab Alma Domo Lauretana eiuſdem hæredi ceſſi d.D. Aduocato , ac ab A.C. mandatum obtinuit , quod noſtrum Tribunal præuia deciſione coram me edita 5. Decembris 1704. decreuit eſſe exequendum , ſequuta autem ſatisfactione, egit idem Aduocatus coram me pro conſequutione tàm expenſarum Iudicialium , quàm extraiudicialium cum ſuppoſito , quod Impoſitores cenſuum promiſerint manutenere creditorem cenſus in quieta , & pacifica exactione , nec litem mouere , quinimò omnem litem , & moleſtiam tàm de Iure , quàm de facto à quolibet mouenda in ſe aſſumere proprijs expenſis cum Procuratoribus , & Aduocatis , taxatis tamèn expenſis Iudicialibus renui mandatum relaxare pro extraiudicialibus extra Rotam factis. Quare habito per eundem D. Aduocatum recurſu ad DD. meos propoſui Dubium = *An expenſæ extraiudiciales deberentur ad formam pacti* , & vniformis meo Iudicio negatiua prodijt reſolutio.

Non ſolùm enim ſi dimicandum fuiſſet iuxtà praxim Tribunalium Vrbis inſubſiſtens apparuiſset præ-
1 tenſio , cum ſequendo eius ſemitam expenſæ ſolummodò Iudiciales refundendæ ſint victori , non autem extraiudiciales, & quæ viuæ non appellantur, licet adſit promiſſio ex parte Rei de reficiendis expenſis, cum illa ſemper ad Iudiciales veniat reſtringenda *Ridolphin. in prax. part.* 1. *cap.* 13. *num.* 616., *Card. de Luc. de Iudic. diſc.* 39. *num.* 27. *Rot. deciſ.* 130.

n.2. coram Emerlx ſen., & *deciſ.122. num.9.* & 10. *coram Cerro*, ſed etiam
propriùs examinando materiam jux-
tà legem pacti, ac conuentionis, vi-
ſum fbit nos verſari extrà eius ter-
minos, quippè promiſſio omnium
2 expenſarum, ac etiam Aduocati, &
Procuratoris eſt reſtricta ſolummo-
dò ad caſum, quo creditor moleſta-
tus fuiſſet in quieta exactione fru-
ctum cenſus, quarè cum Petrus Iu-
nior de Nappis reus conuentus nun-
quàm recuſauerit ſoluere fructus, ſed
ſolummodò oppoſuerit defectum
ceſſionis ad fauorem D. Aduocati
fructuum dictæ ratæ cenſus ſeuto-
rum 500., vt videre eſt ex toto con-
textu meæ Deciſionis, conſequens
eſt, vt ad enunciatas expenſas tan-
quàm extrà caſum conuentionis pe-
titas non teneatur, ad *Text. in leg. Si
ita ſtipulatus* §. *Chriſogonus ff. de ver-
bor. obligat. Rot. deciſ.79. num.1. co-
ram Peutinger*.

Non obſtat, Nappium in tali præ-
tentione ſuccubuiſſe, ideoque co-
gendum eſſe ad refundendas expen-
ſas expetitas, quia dùm ille tendebant
ad legitimandam perſonam D. Ad-
uocati, non ſubiacent oneri reſtitu-
3 tionis *Card. de Luc. de Iudic. diſc.39.
num. 20.*, & *de credit. diſc. 147.
num.15. Gratian. diſcept.725. num.26.*
& in omnem caſum cum controuer-
ſia, de qua agitur, non ſit de illis
comprehenſis in pacto, dum non
concernebat, nequè validitatem cen-
ſus, ac moleſtias ſuper fundo cenſi-
to, vel fructibus: non poteſt parere
actionem pro expenſis extraiudicia-
libus, cùm huiuſmodi conuentiones
4 tanquàm tranſcendentes ordinariam
obligationem ſuccumbentis, ſint
ſtricti Iuris, quæ rigidè interpretari
debent, nec ad alia veniant exten-
dendæ ad *Text. in l. quid quid adſtrin-
gendæ ff. de verbor. obligat. Rot. de-
ciſ. 5. num. 27. coram Bich.*, & *de-
ciſ. 391. num.15. coram Celſ.*

Et ità vtraque &c.

Romana Emphyteuſis.

Lunæ 7. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Alienatio facta ab Eccleſia cum reſer-
uatione beneplaciti Apoſtolici infrà
certum tempus impetrandi, quando
ex tali non adimplemento reſol-
uatur.

SVMMARIVM.

1 *Ex obligatione Camerali naſcitur
actio exequutiua.*

2 *Adimpletis pactis ex parte Eccleſiæ
vnius ex contrahentibus datur
actio pro obſeruantia contractus.*

3 *Ablatiuus abſolutus importat condi-
tionem.*

4 *Contractus reſoluitur ob non adim-
plementum intrà tempus conuen-
tum.*

5 *Determinatio certi temporis impor-
tat formam.*

6 *Emphyteuſis eſt contractus nomi-
natus.*

7 *In contractibus nominatis ex non
adimplemento ex parte vnius non
datur actio ad reſciſſionem.*

8 *Facultas petendi exequutionem con-
tractus etiam poſt lapſum ter-
minum, excludit pactum reſolu-
tiuum.*

9 *Verba facultatiua non inducunt ne-
ceſſitatem.*

10 *Clauſula* ita quod *importat pa-
ctum reſolutiuum.* 7

11 *Clauſula* ita quod *ſtat reſtrictiuè,
vel demonſtratiuè, prout exigit na-
tura contractus.*

12 *Claudicatio contractus permittitur
ad fauorem Eccleſiæ, quæ ſola po-
teſt allegare defectum Beneplaciti.*

13 *Tempus ad obtinendum Beneplaci-
tum non ſtat reſolutiuè, vbi ad
alium finem fuit appoſitum.*

14 *Expeditio Beneplaciti requiritur an-
te traditam poſſeſſionem ad effe-
ctum effugiendi cenſuras.*

15 *Subreptio incurritur ſi non fuit ex-
preſſum id, quod Pontificem
red-*

Digitized by Google

reddidiſſet difficiliorem ad gratiam.

16 *Terminus ad obtinendum Beneplacitum ſi fuerit lapſus, & emptor deneget præſtare conſenſum ad effectum illud obtinendi, Iudex poterit ſupplere.*

17 *Lapſus temporis, ex quo non eſt parti Ius quæſitum non reddit Pontificem difficiliorem ad gratiam.*

18 *Contrahens pro perſona nominanda non facta nominatione cenſetur pro ſeipſis contraxiſſe, & n. 22.*

19 *Papa in concedendo Beneplacito non attendit niſi vtilitatem Eccleſiæ.*

20 *Teſtes ad perpetuam ſuper ſcientia alicuius deponentes non probant.*

21 *Hæres tenetur ſtare contractui.*

DECISIO CXVII.

CONceſſit in Emphyteuſim perpetuam Archiconfraternitas Beatæ Mariæ de Horro Philippo Quarantæ pro ſe, & perſona nominanda quemdam ſitum in platea Sancti Franciſci ad Ripam pro annuo canone ſcutorum 73. 36. ac inſimùl eidem vendidit fabricam ibidem inceptam pro ſcutis 1500. reſeruato Beneplacito Apoſtolico per eandem Archiconfraternitatem intra ſex menſes, impetrando, quibus elapſis, ac eo non impetrato, conuentum fuit, licitum fuiſſe Quarantę illud impetrare ſumptibus eiuſdem Archiconfraternitatis. Obtinuit Archiconfraternitas Beneplacitum, ſed renuente Quaranta promiſſa adimplere, fuit conuentus coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Vicario ad effectum, vt vigore decreti eiuſdem Eminentiſſimi ſuper exequutione Beneplaciti, ac ſuper confirmatione Inſtrumenti conceſſionis domus, & ſitus, Quaranta reciperet dicta bona, eorumque pretium perſolueret, prout in omnibus dicta Archiconfraternitas fauorabile mandatum obtinuit, quod hodie tanquàm validum, & iuſtum cenſuerunt eſſe exequendum.

Validitas reſultauit ex actionis competentia reſultante ab obligatione Camerali, qua ſtipulatum fuit Inſtrumentum Inueſtituræ, à
1 qua naſcitur actio exequutiua *Galleſ. de obligat. Cameral. part. 1. quæſt. 1. num. 18. Rot. deciſ. 22. num. 3. coram Celſo, & in Romana Reintegrationis 4. Martij 1695. §. Inſubſiſtens coram R. P. D. meo Muto.* Iuſtitia verò vndiquè refulſit ex obligatione, & pactis adiectis in Inſtrumento, ſoluendi videlicet ſcuta 1500. pro pretio domus inceptæ, ac conceſſionis ad canonem ſitus, de quo res eſt, ad rationem 73. 36. in annum, vndè iure merito omnibus adimpleris ex parte Archiconfraternitatis relaxatum fuit mandatum pro obſeruatione pactorum adim-
2 plendorum per Quarantam *leg. 1. leg. Iuriſgentium §. ait Prætor ff. de pact. Staiban. reſol. 111. num. 12., Gob. conſult. 23. num. 28. Caſtill. deciſ. 38. num. 2. Gizzarell. deciſ. 19. num. 1. Gaunuer. deciſ. 20. num. 1. Rot. deciſ. 420. num. 19. part. 16. recent.*

Quia prætendi valuerit, obligationem Quarantæ fuiſſe conditionalem, obtento videlicet Beneplacito Apoſtolico, & ſic per viam abla-
3 tiui conditionem importantis *leg. à Teſtatore 108. vbi gloſſ. verb. conditio eſſet ff. de condit., & demonſtrat. Bonden. collect. legal. 23. ſub num. 4. Andreol. controuerſ. 24. n. 2. Verall. deciſ. 150. num. 1. part. 1., & coram Gregor. deciſ. 292. num. 7., & coram Dunozet. Iun. deciſ. 712. n. 2.,* qua non adimpleta per Archiconfraternitatem infrà terminum ſex
4 menſium, ex eius omiſſione omnis promiſſio, & obligatio euanuerit *de Ponte conſil. 5. num. 56., & 75. to. 1. Anell. Amat. conſ. 69. num. 2. 3., & 5. Palm. Nepos allegat. 292. n. 3., Saminiat. contr. 165. num. 3. tom. 2., Gizzarell. deciſ. 3. num. 15.* Cum ra-
5 tio certi temporis non permittat extenſionem extra illud, ſed impor-

tet præciſam formam rigoroſè obſeruandam *leg. obſeruare §. Poſt hæc ff. de Offic. Proconſ. Gamm. dec. 335. num. 4. Oſaſch. deciſ. 163. num. 9., Boccac. ad Conſtitut. March. gloſ. 6. num. 162. Donad. de renunciat. to. 1. cap. 34. num. 72., & tom. 2. cap. 7. num. 139., & ſub num. 141.*

Quoniam cum controuerſia ſit in contractu concepto, & ſtabilito ſub
6 titulo Emphyteuſis, quæ dicitur contractus nominatus, non tamen innominatus *Fulgin. de iure emphyt. quæſtion. 42. num. 4. Mantic. de tacit., & ambig. conuent. lib. 22. tit. 1. num. 3. Manſ. conſult. 656. num. 9. Gob. conſult. 89. num. 7., Surd. deciſ. 290. num. 10.*, non poteſt ob inadimplementum alterius ex par-
7 tibus pretendi reſolutio contractus, ſed agendum eſt ad implementum, & præſtationem facti promiſſi *Pacion. de locat. cap. 6. num. 26. Altograd. conſ. 1. num. 1. lib. 1. Rocc. diſputat. Iur. cap. 138. num. 3., & 4., Saminiat. controuerſ. 165. num. 23. tom. 2. Rot. deciſ. 329. num. 4. coram Coccin., & deciſ. 708. num. 8. coram Cerr., & deciſ. 617. num. 11. part. 5., & deciſ. 183. num. 18., & 19. par. 9. recent.*; Magiſque quando ex pactis eiuſdem contractus deprehenditur tempus expediendi Beneplacitum commiſſum Archiconfraternitati non fuiſſe reſtrictum per modum reſolutiuum, dum tranſacto d. tempore conuentum fuit licitum fuiſſe Quarantæ obtinendi Beneplacitum expenſis Archiconfraternitatis, ideoque pro indubitato admiſſum fuit poſt tempus præfinitum Archiconfraternitati ad expediendum Bene-
8 placitum, contractum non fuiſſe habitum pro reſoluto, cum nil magis repugnet reſolutioni, quam perduratio iuris ex antecedenti contractu quæſiti, & facultas petendi eius exequutionem *Anton. Faber. in ſuo Cod. lib. 4. tit. 10. definit. 9. n. 7., Giurb. dec. 55. num. 29. Rot. dec. 107. num. 8. part. 12. recent.*

Non ſubſiſtente reſponſione; poteſtatem elargitam Quarantæ expediendi Beneplacitum poſt ſex menſes deſignatos Archiconfraternitati fuiſſe conceptam per verba merè fa-
9 cultatiua ibi = *Paſſato detto tempo ſia lecito &c.* ideòque non importare vllam neceſſitatem, ſed meram facultatem, ac liberum arbitrium illud obtinendi, *Rebuff. de verb. ſignific. leg. 58. verſic. licet verbum Barboſ. diction. 191. num. 5. Rot. coram Seraphin. deciſ. 739. num. 3., & coram Dunozett. Iun. deciſ. 828. n. 2. & deciſ. 12. num. 17. poſt Nouar. in ſumma Bullar., & deciſ. 35. num. 11. part. 4. tom. 2. recentior., & dec. 71. num. 11. part. 18., & deciſ. 27. n. 7. part. 19. recentior.* præcipuè poſtquam per clauſulam *Ita quod* adie-
10 ctam in fine obligationis aſſumptæ per Archiconfraternitatem fuerit Quarantæ Ius quæſitum ſuper reſolutione contractus *Giurba conſ. 81. num. 8. Barboſ. diction. 172.* in fine. Quia cum poſt dictionem *Ita quod* ſubſequatur facultas conceſſa Quarantæ obtinendi Beneplacitum expenſis Archiconfraternitatis, dicta clauſula *Ita quod* non poteſt importare pactum reſolutiuum, ſed cenſetur ſtare demonſtratiuè iuxtà ſubiectam materiam, hoc eſt, quod illo non obtento Archiconfraternitas teneretur ad omnia damna, & de proprio, nec excuſaretur faciendo diligentias, cum indoles dictæ dictionis ſit non reſtringere diſpoſitionem, ſed ſtare demonſtratiuè,
11 ac etiam ampliatiuè, prout expoſcit natura, & qualitas contractus, vt pluribus adductis firmatur *in voto 10. num. 19. poſt deciſ. Rembold.* facultas autem impartita Quarantæ non impediuit, quin Archiconfraternitas potuerit illud impetrare etiam poſt terminum ſibi aſſignatum; nàm aliàs contractus claudicaret in præiudicium ipſius Eccleſię, quæ non poſſet cogere Quarantam ad impetrandum Beneplacitum; &

è con-

è conuerſo eſſet in iſtius facultate
per impetrationem Beneplaciti co-
gere Archiconfraternitatem quan-
documque ad obſeruantiam contra-
ctus contrà omnes regulas, præſcri-
12 bentes potiùs claudicationem ad
fauorem tantùm ipſius Eccleſiæ, à
qua ſolum allegari poteſt defectus
Beneplaciti, *Donat. Anton. de Ma-
rin. quotidian. reſol. lib. 1. cap. 6.
num. 15. Antonell. de Regim. Eccleſ.
lib. 1. cap. 24. Manſ. conſult. 287.
num. 31. Sperell. deciſ. 154. num. 12.,
& 15. Rot. deciſ. 20. num. 7. part. 18.
recent. in Romana Horti 26. Iunij
1686. §. fin. coram Card. Mattheio.*

Et quod tenerà dicta reſeruatio
Beneplaciti non fuerit adiecta vllo
modo ad effectum reſoluendi con-
tractum, illo non expedito tempo-
re præfinito, ſed ſolum ad effugien-
dam pœnam cenſurarum inflictam
alienantibus bona Eccleſiæ abſquè
13 Beneplacito oſtenderunt aliæ In-
ſtrumenti partes, primò enim di-
ctum fuit, Archiconfraternitatem,
non obtento Beneplacito non ſuiſſe
obligatam dare poſſeſſionem ſitus, &
fabricæ, proùt infrà magis diffusè
explicaretur, & poſtrà = *Di più
detti Guardiani promettono dare il
poſſeſſo di detto ſito, e fabrica al det-
to Signor Filippo, ò perſona da eſſo da
nominarſi ſubito che haueranno otte-
nuto il detto Beneplacito per non ca-
dere nelle cenſure* = & ſic apparet
non alium habitum fuiſſe ſcopum,
quam effugiendi pęnas cenſurarum,
quæ tunc incurruntur, quando tra-
14 ditur poſſeſſio emptori antè expe-
ditionem Beneplaciti *Donat. Anton.
de Marin. reſolut. quotidian. lib. 1.
cap. 6. num. 7. Rot. deciſ. 375. n. 20.
coram Bich., & deciſ. 189. num. 15.
cor. Emerix Iun.*

Nec viſa fuit ſubſiſtere aſſerta
ſubreptio, ac obreptio Breuis, ſiuè
quià illud fuerit impetratum etiam
nomine Philippi, qui non conſen-
ſit eius expeditioni, quia non fuerit
narratus Pontifici lapſus temporis
præfixi Archiconfraternitati ad il-
lud obtinendum, ac demùm quià
non fuit impetratum ad fauorem
Perſonæ nominandæ, ſed etiam ad
fauorem ipſius Quarantæ, qui non
habebat, niſi purum nomen, ex
quibus defectibus etiam conſidera-
15 to vnoquoquè de per ſe, cum Pon-
tifex difficiliùs ſaltèm adigi potuiſ-
ſet ad concedendum, ſatis ſit pro ad-
ſtruenda ſubreptione *Felin. in cap.
ſuper litteris num. 8. verſic. expri-
menda ſunt de Reſcript. Rota coram
Seraphin. deciſ. 734. num. 4. coram
Priol., & in Ianuen. Aperitionis oris
16. Maij 1686. §. Altera coram
bon. mem. Manuell.* Quoniam ſup-
plicatio porrecta fuit nomine Ar-
chiconfraternitatis, vt apparuit ex
lectura Breuis, & quatenus etiam
fuiſſet ſupplicatum nomine Quaran-
tæ non erat neceſſarius nouus eius
conſenſus, dum illum iam pręſtite-
rat in ſtipulatione Inſtrumenti, ac
cum illud non contineret pactum re-
ſolutiuum, & claudicatio ex defe-
16 ctu Beneplaciti non eſſet allegabi-
lis, niſi ab Eccleſia, quatenùs Qua-
ranta in expediendo Beneplacito
conſenſum denegaſſet, potuiſſet
etiam à Iudice ſuppleri *Card. de
Luca de Canonic. diſc. 1. num. 9. Rot.
deciſ. 1343. num. 4. coram Emerix.*

Lapſus verò temporis ad obti-
nendum Beneplacitum ex parte Ar-
chiconfraternitatis, tunc demùm
fuiſſet exponendus, quando conti-
nuiſſet clarum pactum reſolutiuum,
ſecùs verò eſt, quandò non fuit tali-
tèr conceptum, cum enim tunc nul-
lum ex dicto lapſu temporis fuiſſet
Ius quæſitum Quarantæ, ità ex eius
17 expreſſione non fuiſſet Pontifex
redditus difficilior ad gratiæ con-
ceſſionem, *Rot. deciſ. 311. num. 7.
coram Celſ., & deciſ. 483. num. 11.
coram Cerro, & deciſ. 62. num. 12.
coram R. P. D. meo Anſaldo*. Ac
demum expreſſio conceſſionis factæ
Quarantæ, ſeù perſonæ ab eodem
nominandæ, nec minùs potuit dici

in

inſubſiſtens, cum contrahens pro
perſona nominanda, donèc, & quo-
uſquè non fuerit facta nominatio eſt
obligatus, & ſibi acquirit, & do-
nèc perſona nominata non accipiat,
18 teneatur tanquàm contrahens pro
ſemetipſo *Rocc. diſput. Iur. cap. 29.
num. 27., & 28. Carol. Anton. de
Luca de pluralitat. legal. cap. 85.
n. 12. per tot.*, & poſt factam nomi-
nationem, Beneplacitum tanquàm
alternatiuè conceptum ſuffraga-
tur etiam nominato, præcipuè cum
19 in his gratijs Papa non attendat
perſonas contrahentium, ſed vtili-
tatem Eccleſiæ *Card. de Luca de
alienat. diſc. 1, num. 54. Rot. dec. 46.
num. 30., & 31. part. 10. recent.*

Ex quibus patet reſponſio ad id,
quod obijciebatur innotuiſſe Archi-
confraternitati, contractum geſtum
fuiſſe pro Domina Marchioniſſa
Ruſpola, & ſic perperàm agi con-
trà eundem Quarantam, præcipuè
quandò poſt eius obitum ſequutum
tempore, quo adhuc non fuerat ex-
peditum Beneplacitum, & lapſum
erat ſemeſtre, redditur difficilis effe-
ctuatio contractus contra eius hære-
des, quià vltrà quod de dicta ſcien-
tia Archiconfraternitatis non de-
20 ponunt, niſi aliqui Teſtes ad per-
petuam, qui fidem non merentur
*Rot. deciſ. 417. num. 14. part. 18. re-
cent. tom. 2., & deciſ. 44. num. 29.
coram R. P. D. meo Anſaldo, cum
alijs vulgatis*, nihilominus, aut
hæredes Marchioniſſæ ſtabunt huic
nominationi prout viderentur ob-
21 ſtricti, etiam ad fauorem Archi-
confraternitatis ad *Text. in leg. pro
hæreditarijs C. de hæred. inſtitut.,
Surd. de Aliment. titul. 9. quæſt. 16.
num. 35. Bonden. collect. legal. 28.
num. 104. tom. 1., & Rot. deciſ. 111.
num. 12. coram Celſo*, præcipuè ſtan-
te conceſſione facta pro perſona, &
ſuis hæredibus; Vel ſi carebat fa-
cultate ità contrahendi pro perſona
nominanda, erit ipſemet Quaranta
22 obligatus fauore Archiconfrater-
nitatis, cum deficiente legitima
nominatione, contrahens pro perſo-
na nominanda remaneat principalis
debitor iuxta doctrinas ſupra ad-
ductas.

Et ità vtraque &c.

Sagonen. Plebaniæ.

Veneris 11. Ianuarij 1706.

A R G V M E M T V M.

Beneficia poſſeſſa per Subcollectores vigore *Regulæ 5. Cancellariæ* ſunt Pontifici reſeruata, & ex quibus probetur deputatio Subcollectoris.

S V M M A R I V M.

1 *Arbitrium regulatur à Iure.*
2 *Litteræ Apoſtolicæ quando ſunt iuſtificatæ ſunt exequendæ.*
3 *Omnia ea, quæ continentur in Litteris expeditis in forma gratioſa præſumuntur iuſtificata in Dataria antè expeditionem.*
4 *Valor probatur ex narratiua gratiæ antecedentis.*
5 *Beneficia poſſeſſa per Subcollectores vigore* Regulæ 5. Cancellariæ *ſunt Pontifici reſeruata.*
6 *Deputatio Subcollectoris probatur ex fide extracta per publicum Officialem à libro Regiſtri, vbi adnotantur omnes Subcollectores.*
6 *Et huiuſmodi libri probant etiam abſque exhibitione Litterarum patentium.*
8 *Teſtes adminiculati probant deputationem Subcollectoris.*
9 *Ex quibus adminiculis probetur deputatio Subcollectoris.*
10 *Subcollector vnicus præſumitur, niſi contrarium probetur.*
11 *Teſtes expiſcati pendente lite, & de auditu non probant.*
12 *Spolium particulare non importat generalem facultatem Subcollectoris ad omnia negocia Cameræ.*
13 *Teſtis habens intereſſe etiam ſecundarium, & remotum non probat.*
16 *Præcipuè quando ſe refert ad Acta, & ſcri-*

& ſcripturas, ex quibus nihil iuſtificatur.

15 *Deputatio aliorum Subcollectorum non probat, quod aliquis antecedentèr non fuerit Subcollector.*

16. *Subcollector ad hoc, vt dicatur vnicus ſufficit, quod aliquo tempore fuerit vnicus.*

17 *Subcollector habet omnimodam Iuriſdictionem in tota Ciuitate, & Diœceſi, & habet facultatem etiàm procedendi ad Cenſuras contra Contumaces.*

18. *Et an hoc procedat tantùm in Subcollectoribus conſtitutis in Dignitate.*

19 *Dignitas probatur ex communi reputatione.*

20 *Præcipuè quando communis reputatio eſt fundata in iure.*

21 *Dignitas adepta poſt Subcollectoratum non ſuffragatur.*

22 *Intellige, procedere ſi Subcollectoratus vſque ab initio fuit obtentus ſub expreſſione Dignitatis, ſecus verò ſi huiuſmodi deputatio fuit facta vti ſimplici Sacerdoti.*

DECISIO CXVIII.

PLebaniam Sanctæ Reſtitutę de Calenzana, quam Epiſcopus Segonenſis contulerat Ioanni Baptiſtæ Namo, impetrauit à Dataria Paduanus Capponus, tanquam reſeruatam Sedi Apoſtolicæ, ex quo Hieronymus de Gregorijs vltimus Poſſeſſor, per cuius obitum vacauit, fuerit vnicus Subcollector generalis fructuum Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ in eadem Ciuitate, & Diœceſi Sagonen., expeditiſque Litteris Apoſtolicis, ſuperque illarum exequutione delegata à Signatura Iuſtitiæ cauſa noſtro Auditorio, mediante commiſſione mihi directa cum clauſula = *Parito Litteris arbitrio Rotæ* = diſceptandum hodiè propoſui dubium, *An intraret arbitrium pro retardatione exequutione illarum*, & Domini *non intrare cenſuerunt.*

Arbitrium enim, quod regulari
1 debet à iure *l. in perſonam* §. *general. ff. de regul. iur. l. hæc venditio ff. de contrahen. empt.*, præſcribit,
Litteras Apoſtolicas iuſtificatas eſſe
2 exequendas, & per conſequens ad
illarum exequutionem retardandam intrare non poſſe, *cap. ſi quando de Reſcript., cap. ſi Capitulo, & ibi Gloſs. in verbo exequatur de conceſs. Præben. in 6.*, & paſſim tradidit *Rota ſignantèr decis. 552. num. 1., & 2., 619. num. 1., & 665. num. 1. par. 19. tom. 2. recent.*

Iuſtificatas autem eſſe Litteras apparet ex eo, quod Capponus omnia in eiſdem narrata verificauerit; expreſſiones namquè generales, ætatem videlicet, & idoneitatem, ac exercitium in munere Vicerectoris per 30., & vltrà annos, ac inſimul Oeconomatum controuerſę Parochialis occaſione vltimæ vacationis comprobauit Teſtimonio Ordinarij, & Antianorum Communitatis. & tamèn cum verſemur in Litteris expeditis in forma gratioſa,
3 præſumendum eſt, omnia ante expeditionem fuiſſe in Dataria Apoſtolica
iuſtificata, *Roſa de exequut. Litter. Apoſtolicar. cap. 2. n. 70., Rot. dec. 292. par. 14., & decis. 343. num. 6. par. 16. recent., & in Parmen. Beneficij prima Martij 1703.* §. *Cum autem coram R. P. D. meo Scotto, & in Crarouien. Cantoriæ 11. Martij 1701.* § *Cenſuit coram Eminentiſs. D. Card. Caprara*; valor verò fuit probatus
4 ex gratiæ, & prouiſionis præcedentis narratiua ad hunc effectum ſufficienti ad ſenſum *Rot. decis. 697. n. 5. par. 18., & dec. 423. num. 29. par. 19. tom. 2. rec.*, vacatio verò non fuit controuerſa.

Tota difficultas verſabatur circa probationem reſeruationis, quæ fuit fundamentum, & baſis controuerſæ gratiæ, ſed illa reſultare viſa fuit ex
5 clara diſpoſitione *Regulæ 5. Cancellariæ*, quæ expreſsè reſeruat Beneficia per Subcollectores poſſeſſa, de

qua

Digitized by Google

qua per *Mandoſ. ad d. reg. quæſt.* 8., *& Gonzal.ad regul.8 gloſſ.5.nu.71.*, *& per Rot.dec.335. num.18.par.5.*, *& 249. num.3.par.18.rec.*

Et Subcollectorem fuiſſe Hieronymum de Gregorijs Plebanum Anteceſſorem probatur ex libro Regiſtri, vbi adnotantur omnes Subcollectores, qui in dies à Theſaurarijs generalibus Reueren.Cameræ Apo-
6 ſtolicæ deputantur, in quo deſcriptus reperitur dictus Hieronymus, vt ex fide per publicum Officialem extracta *Summario Capponi num.7.*, & huiuſmodi libros etiam ſine exhi-
7 bitione Litterarum patentium eſſe ſufficientiſſimam probationem, in his terminis dixit *Spad.conſ.51.n.7.*, *& ſeqq. lib. 2.*, & admiſit *Rota deciſ.251. num.3. par.2.*, *& dec. 249. num.3. par.18. recent*; Litteras namque patentes non eſſe præcisè neceſſarias, quandò aliundè conſtare po-
8 teſt de deputatione, nedum per libros, ſed etiam per Teſtes, & alia adminicula arguit *Card.de Luca de Benefic.diſc.9. num.7.*, *& ſeqq.*, *Rota dec.1020. num.6.cor.Emerix.*

Ad demonſtrandam enim deputationem prædictam plenè effectuatam in perſonam dicti Hieronymi fuit *Summ. Capponi num.* 8. exhibitum Inſtrumentum,quod dictusHieronymus de anno 1660. ſe obligauit de benè, & fideliter munus Subcollectoris exercendo, rurſus *Sum.n.9.* pluries exhibitæ epiſtolæ à Theſaurario generali adHieronymum tranſmiſſe,idemque munus concernentes, & demùm *n.* 10. depoſitiones pluri:m Teſtium deponentium de eiuſdem muneris exercitio, quæ omnia præſertim ſimul vnita probare ſuffi-
9 cientiſſimè qualitatem Subcollectoris firmauit *Rota in tribus deciſionibus impreſſis apud Nouar. in Summ. Bullar.dec.46.47.*, *& 48.*

Firmata qualitate Subcollectoris, illius vnicitas ad effectum reſerua-
10 tionis deſiderata, de iure præſumitur, niſi contrarium exaduerſo probetur, vt in terminis tradunt *Kochier.ad Regul. 4. Cancell. num.10.*, *& Mandoſ. ad eandem quæſt.1.n.3.*, *& 4.*, *Rota coram Duran. deciſ.263. num.8.*, *& coram Roxàs deciſ. 347.* *& 351.vtrobiquè n.9.*, *& dec. 225. num.15. par.7.recent.*; Pluralitas autem probata dici nequit per atteſtationes à Namo exhibitas, non ſolùm quia nullum gradum probationis faciunt tanquàm lite pendente mendicatæ, ſed quia nullatenùs plu-
11 ralitatem concludunt, vtpotè de ſimplici auditu iuxta *Text. in cap. licèt ex quadam* ibiquè *DD. de Teſtibus*, atquè etiam circa particulare dumtaxàt ſpolium, quod non importat generalem facultatem ad omnia negotia Cameræ omninò neceſſariam ad effectum conſtituendi ve-
12 ram quidditatem Subcollectoris ad omnes iuris effectus, vt pluribus adductis dictum fuit in *Palentina Theſaurariæ 4.Iunij 1703.§.Agnouerunt coram me*, & licèt pro dicta pluralitate exhibita quoquè fuerit atteſtatio Epiſcopi, eidem atteſtationi non eſt deferendum, ex quo Epiſcopus intereſſatus præſumi poteſt ratione affectionis, nedùm ad ſuam ſuſtinendam prouiſionem, verùm etiam penſionem ſuper hac Plebania fauo-
13 re Nepotis impoſitam; Teſtem autem habentem intereſſe etiam ſecundarium,& remotum repelli à teſtificando firmat *R.P.D.meus Anſaldus in addict.ad deciſ. 78. num.55.*, *Rota in Ripana immiſſionis 30. Iunij 1704. §. Pro concludenti coram*
14 *me*; & vlteriùs quia ſe refert ad acta, & ſcripturas quando ex eiſdem nihil iuſtificatur, *Rota coram Priol. deciſ.387. num.6.*, *& ſequen.*, *& deciſ. 227. num. 3. coram Dunozzett. Iun.*

Deputationes aliorum Subcollectorum per Theſaurarium factæ de annis 1696.1699.,&1704. non concludunt, quod d. Hieronymus non fueritSubcollector annis antecedentibus, & ſignantèr de anno 1662. quo

quo de Plebania fuit prouiſus, &
15 quidem vnicus, donèc per perſpi-
cuas, & conuincentes probationes
fuerit contrarium probatum, *vt in*
Compoſtellana Beneficij 27. *Iunij*
1703. §. *Nullatenùs coram R. P. D.*
meo Muto, & *in Legionen. Benefi-*
cij 13. *Iunij* 1704. §. *Quoniàm Litteræ*
coram me; ſufficit enim, quod Bene-
ficiatus per temporis momentum
fuerit vnicus Subcollector, licèt poſt-
modùm ceſſauerit vnicitas, imò
16 ipſummet Subcollectoris officium
iuxta communem opinionem, de
qua teſtantur *Simonett. de reſeruat.*
quæſt. 33. *num.* 17., *Garz. de Benefic.*
par. 5. *cap.* 1., *Card. de Luca de Bene-*
fic. diſc. 10. *num.* 10., *Rota deciſ.* 255.
num. 6. *par.* 5., *dec.* 225. *n.* 13. *par.* 7.,
& *deciſ.* 249. *num.* 18. *par.* 18. *recent.*,
& *in Burgi Sancti Sepulcri Benefi-*
cij 27. *Iunij* 1703. §. *Prætereà coram*
R.mo Decano.

Ex vnicitate Subcollectoris, cui
conſuetam formulam relatam *in*
Summario Capponi num. 12. tribui-
tur omnimoda iuriſdictio in tota
Ciuitate, & Diœceſi, impugnari
non poteſt, quia dictus Hieronymus
cum tali fuerit iuriſdictione deputa-
tus, & probatur etiam per iuramen-
tum ab eodem pręſtitum de exercen-
do officium, & per facultates à Do-
mino Theſaurario generali tributas
17 etiam procedendi contra contuma-
ces ad Cenſuras, quæ per neceſſe iu-
riſdictionem ſupponunt, cum tamèn
ad hunc effectum illam habere ſuffi-
ciat in potentia, vt per *Rotam* in
tribus allegatis deciſionibus apud
Nouar. in Summa Bullar. deciſ. 46.
num. 11., & 12., *deciſ.* 47. *num.* 12.
poſt med. §. *Hinc euitabatur*, & *de-*
ciſ. 48. *num.* 3.

Nec releuare viſum fuit aliud
obiectum, quod reſeruatio verifice-
tur dumtaxàt in Subcollectoribus in
Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis,
18 nam, omiſſa tali inſpectione per
Sac. Rotam adhuc indeciſa, & de
qua *Card. de Luca de Benefic. diſc.* 9.
num. 13. valdè dubitat propter ob-
ſeruantiam in tota Italia contra-
riam deputandi Collectores ſimpli-
ces etiam Sacerdotes, prout de tali
obſeruantia etiam huius Diœceſis,
& aliarum contiguarum, conſtitit ex
pluribus deputationibus datis *Sum-*
mario Capponi num. 13., obiectum
remouetur ex facto, quià Hierony-
mus controuerſam Plebaniam poſſe-
dit, quæ Dignitas Eccleſiaſtica in
tota Diœceſi, & apud Populum re-
putatur, cum præcedat omnes alios
19 Parochos, & Sacerdotes; Dignita-
tem autem à communi reputatione
plurimùm dependere tradit *Fermo-*
ſin. de offic., & *Sacr. Eccleſ. tom.* 2. *ad*
cap. fin., *vt ſingulæ de offic. Archipreſ-*
byt. num. 50., præcipuè quia dicta
communis opinio Regionis fun-
datam habet intentionem in iure ca-
20 nonico, iuxtà quod Plebania dicitur
Dignitas cum iuriſdictione ad *Tex-*
tum expreſſum in cap. cum ab Eccle-
ſiarum de offic. Ordinar., *Petr. de*
Gregor. Syntag. lib. 15. *cap.* 24. *n.* 31.,
Fermoſin. vbi ſupra num. 44., *Man-*
riquez de Præcedent. quæſt. 6. *num.* 3.,
& 6. non obſtante, quod Parochia
21 fuerit adepta poſt Subcollectora-
tum, quam idcircò non ſuffragari
prætendebatur ex *deciſ.* 30. *num.* 3.
par. 16. *recent.*, quia concluſio pro-
cedit, quando Subcollectoratus fuit
vſque ab initio obtentus ſub ex-
preſſione alicuius Dignitatis, quam
22 non ſuſtinebat, ſecus verò eſt quan-
do vſque ab initio deputatio fuit fa-
cta vti ſimplici Sacerdoti, quia tunc
etiamſi poſtea acquiratur Dignitas,
Subcollector dicitur Perſona quali-
ficata *Rot. deciſ.* 1025. *n.* 30. *coram*
Emerix.

Et ità vtraque &c.

Romana Cambij.

Veneris 11. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Obligatio Vxoris ad fauorem Viri pro illo eximendo ab imminenti exequutione mandatorum expeditorum pro pretio panis eſt valida, non obſtantibus nullitatibus deductis ex defectu interuentus Proximiorum, cauſæ, & releuatoris.

SVMMARIVM.

1 *Mandati exequutio retardari non valet ſtante illius validitate, & iuſtitia.*

2 *Obligatio mulieris pro eximendo Viro ab imminenti exequutione eſt valida.*

3 *Deputatio Curatoris ſupplet defectum interuentus Proximiorum, niſi conſtet illos adfuiſſe, qui commodè potuiſſent interuenire.*

4 *Teſtis vnicus non probat.*

5 *Mulier iurans alios non habere Conſanguineos, contra proprium iuramentum audiri non debet.*

6 *Iuramentum refertur ad ea omnia præcedentia, ad quæ ſubiecta materia exigit.*

7 *Iuramentum generale ad formam Statuti refertur ad omnia ab eodem Statuto ſpecialitèr demandata.*

8 *Iuramentum cenſetur appoſitum ad formam Statuti, quando fuit extenſum iuxta formulam à Notario in ſimili caſu adhibitam.*

9 *Mulierum obligationes ex cauſa eximendi Virum ab imminenti exequutioni factæ dicuntur ex quadam legis neceſſitate.*

10 *Et ſuſtinentur abſque ſolemnitatibus.*

11 *Obligationes Mulierum infra medietatem dotis ſunt validæ etiam abſquè releuatore, ſi cauſa vera, & honeſta concurrat.*

12 *Releuatorem habere quis dicitur, vbi adminiſtrat pingue debitoris patrimonium, à quo poteſt releuari.*

13 *Potiorites aduerſus quoſcumque Creditores, quæ competit Piſtoribus, datur etiam illos dimittenti.*

14 *Exceptio defectus releuatoris requirens altiorem indaginem, non poteſt retardare exequutionem obligationis Cameralis.*

15 *Fideiuſſionis natura eſt, vt fideiuſſor indemnis à principali conſeruetur.*

16 *Fideiuſſor damnum ſentire non debet, vndè præmium meruiſſe videtur.*

17 *Pro credito panis dati pro manutententione domus, & familiæ remanent obnoxia bona Primogenituræ.*

18 *Sicuti etiam pro medicinalibus, in quibus viget eadem ratio.*

DECISIO CXIX.

PRo reſolutione cambij ſcut. 1500., quod de anno 1694. bon: mem: Paulus Franciſcus Falconerius ſub fideiuſſione D. Victoriæ Coniugis contraxerat fauore Capacis, & Salandræ, horum hæredes Iudicium inſtruxerunt, tàm contra dictam Dominam Victoriam, quàm contra Dominum Lelium Pauli Franciſci filium primogenituræ poſſeſſorem coram R.P.D. Riccio Iudice ab A.C. deputato, qui lata ſententia abſolutoria fauore Domini Lelij aduersùs Dominam Victoriam mandatum exequutiuum relaxauit, à quo per Signaturam cauſa mihi commiſſa cum clauſula *ſi quid Exequendum*, placuit DD., vt diſceptaretur bipartitum dubium videlicet = *An Mandatum A.C. eſſet exequendum, & Dominæ Victoriæ competeret releuatio, & contra quæ bona* = Cui per me hodiè propoſito, reſponſum fuit, *Mandatum eſſe exequendum, & competere releuationem etiam pro nunc contrà bona primogenituræ pro rata ſcutorum 230.*

Ratio reſolutionis quoad primam par-

partem iunixa fuit validitati, & Iu-
1 ſtitiæ mandati, quibus concurrenti-
bus exequutio retardari non debet
*Rot.deciſ.302. uum.3.par.10., & de-
ciſ.289. num.2. par.19.tom.1., & de-
ciſ. 527. num. 1. eadem parte tom. 2.
recent.*

Validitas non fuit controuerſa,
& Iuſtitia reſultare viſa fuit ex pu-
blico Inſtrumento cambij, quo cum
ſolemnitatibus Statutarijs, & obli-
gatione Camerali Domina Victoria
ſe obſtrinxit ad eximendum Virum
ab eminenti exequutione [mandato-
rum, quæ Amicus Faſcinellus, & de
Comitibus Piſtores pro pretio panis
crediti contra eumdem reportaue-
2 rant, Vndè in his circumſtantijs va-
liditatem obligationis Mulierum
nunquàm in dubium reuocarunt Do-
ctores plena manu congeſti *dec. 462.
num. 5., & ſeqq. par. 18. rec., & in
Romana Cenſus 5. Decembris 1695.
coram R. P. D. meo Scotto impreſſa
apud Moderuum Aſculanum ad Stat.
Vrb.deciſ.149.*

Nec contra validitatem obliga-
tionis quicquam valuerunt oppoſitæ
nullitates ex defectu interuentus
Proximorum, cauſæ, & releuatoris;
Nàm defectum fratrum de Cardue-
cis proximorum, qui interpellati
non comparuerunt, Iudex ſuppleuit
per deputationem Curatoris, cui
fuit delatum legitimè iuramentum,
vt preſcribit Statutum Vrbis *cap.151.*
ex quo nullitas deſumi non poteſt,
niſi ad euidentiam probetur, quod
nullatenus fuit iuſtificatum alios ad-
3 fuiſſe proximiores, qui commodè in
illa hora interuenire potuiſſent per
es, quæ tradunt *Pic. ad Stat.gloſſ.19.
num.22.circa finem,modern.Aſculan.
ad idem Statutum adno.44. artic. 2.
num 102., & ſeqq., & Rota apud
eumdem deciſ.155.n.10., & dec.495.
num.3. par.13., & deciſ.163. eodem
num.par.14. recent.* Et ſimplex fides
vnius ſolummodò Teſtis, quod Pau-
lus Falconerius tunc eſſet in Vrbe
non releuauit, nedum quia eſt vnici
4 Teſtis ad perpetuam examinati, qui
nihil probat ad vulgatum *Textum in
l.vbi numerus ff.de Teſtibus*, & valdè
ſuſpicari poteſt de eius impotentia
interueniendi, ex quo ferè continuò
laborabat podagra, verùm etiam,
quia D. Victoria medio iuramento
aſſeruit non habere alios, qui po-
tuiſſent interuenire, vndè aduerſùs
5 proprium iuramentum non debet
audiri, nec permitti, vt contrahen-
tes ſub fide nobilis Matronæ, quæ
ſuos ſciebat Conſanguineos, dece-
pti reperiantur *Rot.in Ferrarien. Bo-
norum ſuper datione in ſolutum 21.
Maij 1705. §. Abſquè eo quod coram
R.P.D.meo Lancetta.*

Minùs releuat Curatorem depu-
tatum non iuraſſe, contractum non
tendere in damnum Mulieris, quia
contrarium edocuit lectura Inſtru-
menti, ex qua apparuit Curatorem
generalitèr iuraſſe non ſolùm nullum
habere intereſſe, ſed etiam contra-
ctum non tendere in damnum Mu-
lieris, cum facta expreſſione, quod
Curator nullum habebat intereſſe,
ac quod contractus non tendebat in
6 damnum Mulieris, iuramentum ratio-
ne ſubiectæ materiæ ad vtramque
debeat referri *Caſtren.in l.1. num.2.
Cod.de liber.præterit., Menoch. præ-
ſumpt.181. num.2., & 3. lib.4., Rota
coram Buratto dec.161.n.13., & 14.,
& coram Bichio deciſ. 307. num. 7.*,
præſertim cum iuramentum fuerit
generale de adimplendo omnia ad
quæ de iure, & diſpoſitione munici-
7 pali tenebatur; Vndè cenſetur etiam
iuratum contractum non tendiſſe in
damnum; dum id à Statuto exigitur
*Alex. conſ.163. num.1., & ſeqq.lib.5.
ibiquè Adden. num.14., Bertazol. de
clauſulis clauſula 7.gloſſ.8. in fine,
Picus ad Stat. Vrb. gloſſ.20. n.22.23.
& 24.*

Clariùs verò, quia Ioannes de
Rubeis, qui rogauit Inſtrumentum
cambij in omnibus contractibus de-
creto Iudicis, & Statutarijs ſolemni-
tatibus munitis ſemper conſueuit

extendere iuramentum præſtitum à
Curatore ſuper aſſertiua vtilitatis
mulieris, & deficientia intereſſe eiſ-
dem modo, & forma, & verbis, qui-
bus legitur regiſtratum in noſtro
contractu iuxtà atteſtationem Nota-
rij Ioannis Baptiſtæ Bonanni *datam
in Summ. Actorum num.*4., vndè eo
fortiùs cenſendum eſt, vtrumque iu-
8 ramentum ſub dicta loquendi forma
fuiſſe comprehenſum, ne aliàs fiat
contractuum ſtrages, & in euidens
Reipublicæ, & commercij præiudi-
cium Creditores remaneant decepti
contra *Text.in l.Barbarius ff.de offic.
Prætor*.cum alijs congeſtis *in Roma-
na Teſtamenti 3. Decembris 1691.
§.Inculcabantur vltimo coram Emi-
nentiſſimo Caprara*.

Defectus cauſæ penitùs excludi-
tur, ſiquidem fuit illa adeò legitima
pia, & honeſta, vt maior eſſe non
potuerit tanquàm ad eximendum
Virum in exequutionem mandato-
rum iàm relaxatorum, & liberan-
dam familiam ab incommodis, per-
turbationibus, & diſpendijs, quæ pa-
rere ſolent exequutiones, & non im-
9 immeritò huiuſmodi Mulierum obli-
gationes tanquàm ex quadam ne-
ceſſitate legis factas dixere *Pic. ad
Stat.Vrb.gloſſ.7. num. 285., Merlin.
de pignor.quæſt.18. num.85., Maſſin.
de confiſcat.quæſt.21. num.87*, plenè
*Rota poſt dictum modern. Aſculan.de-
10 ciſ.148. num.31.*, adeòque etiam
ſine ſolemnitatibus ſuſtineri dixit
*Rota ex relatis in Recanaten. fidei-
commiſſi 11.Decembris 1693. §.Et in
hunc ſenſum coram bo:mem: Benicaſa,
& 31.Ianuarij 1695. §. Sed factum
coram R.P.D.meo Priolo*.

Releuationis defectus tunc ſolùm
conſideratur, quando obligatio me-
dietatem dotis tranſcendit, ſecùs
verò eſt quando infra medietatem
eiuſdem dotis conſiſtit, quia tunc
11 animato contractu à vera cauſa, &
in ſuo genere honeſta non eſt curan-
dum de releuatione *Pic. ad Stat.Vrb.
dicta gloſſ.7. num. 287., Maur.de fi-
deiuſſor. cap. 3. num. 103., Gratian.
diſcept. 723. num.11., & 18., Rota
coram Arguelles deciſ.71. num. 41.,
& 46., & deciſ.564.num.21., & 22.
par.4. tom.3. rec., & deciſ.148.n.26.
poſt modern. Aſculan.ad Statut. Vrb.*,
imò releuationem defuiſſe reuera
dici non poteſt, nàm Domina Victo-
ria de tempore contractæ obligatio-
12 nis adminiſtrabat pinguem primo-
genituram à Viro poſſeſſam, vt de
facili poſſet ſe releuare, nec ab vllo
ex Viri Creditoribus poterat impe-
diri, ne releuaretur, quandoquidem
cum pecuniæ cambij realitèr, & cum
13 effectu verſæ fuiſſent in dimittendis
Piſtoribus, in quorum iura ſubin-
greſſum reportauit, potioritas, &
prælatio aduersùs quoſcumque alios
creditores controuerti non poterat
ex motu proprio Vrbani Octaui fa-
uore Piſtorum, *vbi Actolin. gloſſator
gloſſ. vnica à num.299. ad num.370.,
& Rmus Zaul.ad Stat.Fauent lib.7,
rubr. 11. n.8., & ſeq.*, & in omnem
14 euentum prædicta exceptio tan-
quàm requirens altiorem indaginem
non poteſt retardare executionem
obligationis Cameralis, vt in indi-
uiduo reſpondit *Rota in dicta Roma-
na Cenſus prima Iulij 1693. §.Irrele-
uans coram bo:me:Benincaſa*.

Ratio reſolutionis dubij quoad
ſecundam partem reſpectu releua-
tionis D. Victoriæ, nedùm ex præ-
miſſis emergit, ſed ex eo quod in
eodem Inſtrumento cambij Paulus
Franciſcus Vir eamdem releuare
indemnem promiſit, quod etiam ſi
non promiſiſſet adhuc teneretur,
cum hoc ſit de natura fideiuſſionis,
15 vt fideiuſſor indemnis à principali
debitore conſeruetur, vt ex *Text. in
cap. 2. de fideiuſſore*, docet *Bald. in
l.Conſtitutionibus in princip. de vſur.*
16 Non enim debent Fideiuſſores ex
ſuo officio, ac fide damnum ſentire,
nec diſpendium pati, vndè præmium
meruiſſe videntur, vt inquit *Text.in
dicto cap 2. de fideiuſſ.*, & latè exor-
nat *Rota dec.222.par.6.rec.*

Quod

Quod autem pro nunc releuari debeat pro rata ſcut. 230. etiam contra bona primogenituræ moti fuerunt Domini ex eo, quod pro dicta rata fuit dimiſſus de Comitibus Piſtor Vrbis, qui panem tradiderat pro ſeruitio domus, & familiæ eiuſdem
17 Pauli Franciſci, ad quam manutenendam bona etiam primogenituræ, tàm iuxta diſpoſitionem notæ *Auth. res quæ Cod. commun. dè legat.*, quàm iuxtà ſpecialem prouidentiam Horatij Inſtitutoris, eadem ratione,
18 quam approbauit noſtrum Tribunal fauore Pharmacopolæ *in Romana Pecuniaria 27. Iunij 1701. §. Certius quia, & eadem die 17. Iunij 1701. §. Concurrente potiſſimum coram Reuerendiſſimo Decano* erant obſtricta.

In reliquis, quæ concernunt pretium panis traditi ab Amico, & Faſcinello Piſtoribus Terræ Ceri. pro manutentione, vt fuit aſſertum, culturæ inſignis Tenutæ Turris in Petra, cenſuerunt Domini, vt in alia propoſitione particularitèr videretur.

Et ità partibus informantibus.

Monaſterien. Optionis.

Lunæ 14. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Per Procuratorem optare volens Canonicus perſonaliter accedere impeditus, tenetur ſuper impedimento iuramentum præſtare, exquirente Capitulo, quod, vbi nulla exigendarum probationum forma per Statutum Eccleſiæ præſcripta eſt, pro ſuo iuſto arbitrio, iuxta Juris communis diſpoſitionem poteſt ad pleniorem probationem exigere iuramentum, rei circumſtantijs efflagitantibus.

SVMMARIVM.

1 *Optio competit Canonico antiquiori.*
2 *Eique quæritur ius irreuocabile ſuper illius aſſequutione, declara, vt num. 10.*
3 *In caſu impedimenti optatur per Procuratorem.*
4 *Impedimentum ratione infirmitatis probatur atteſtatione Medicorum.*
5 *Simplicibus atteſtationibus non iuratis haud defertur.*
6 *Abſentes iurare debent ſuper proprio impedimento intereſſendi.*
7 *Secùs attenta contraria obſeruantia.*
8 *Hæc tamen probanda eſt in caſu præciſo.*
9 *Particulares circumſtantiæ probationis impedimenti remittuntur arbitrio Capituli.*
11 *Medicorum repugnantia iurandi, & promiſſa per Canonicum iuramenti præſtatio cum ſubſequuta præſtationis recuſatione, ingerit ſuſpicionem perhorreſcentiæ in illo præſtando propter inſubſiſtentiam ſuppoſiti.*
12 *Admittitur iurandi repugnantia proueniens non ab inſubſiſtentia facti, ſed à veneratione iuramenti.*
13 *Declara, id procedere, vbi factum eſt plenè, & concludentèr probatum.*
14 *Vel, vbi modus, & forma probationis morbi, ac impedimenti non pendeat ab arbitrio Capituli.*
15 *Secus, vbi nulla forma exigendarum probationum præſcripta eſt Capitulo, quod pro ſuo iuſto arbitrio iuxtà iuris communis diſpoſitionem poteſt ad pleniorem probationem exquirere iuramentum, ſi rei circumſtantiæ id efflagitent.*
16 *Fortiùs accedente acceptatione conditionis iurandi.*
17 *Iurare recuſans cogitur ad iurandum.*
18 *Limita in materia graui tangente conſcientiam ob periculum periurij.*
19 *Semel renuens iurare, amplius ad iurandum non admittitur in præiudicium Tertij, cui ob reluctantiam fuit ius quæſitum.*

DE-

DECISIO CXX.

DEterminatum eſt ab antiquo Statuto Cathedralis Eccleſiæ Monaſterienſis, vt obedientiæ, ſeù officia optari ſolita per Canonicos eiuſdem Cathedralis aſſequantur per Canonicum pro tempore in ordine primum, quodque optio obedientiæ vacantis fieri debeat intrà quindeciem dies per Canonicum præſentem in Capitulo, vel ſi infirmitate, vel alio ſimili, & euidenti impedimento detineatur per Procuratorem, qui ſit Canonicus emancipatus, & ſpecialitèr ad hoc conſtitutus, addita etiam lege, vt ſi Canonicus in ordine primus neglexerit, aut aliâ quacumque de cauſa prætermiſerit obedientiam, ſeù officium optare, eſſet in poſterùm perpetuò inhabilis ad optandum.

Vacante de menſe Ianuarij 1703. per obitum Præpoſiti Hildeſimen. ac inſimùl Canonici Monaſterienſis obedientia, ad quam aſſequendam Iodocus Edmundus Baro à Brabek Canonicus Monaſteriens Hildeſij, ex cauſa alterius Canonicatus commorans ratione prætenſæ infirmitatis emorogiæ narium, conſtituit Procuratorem ſpecialem ad effectum, vt intrà terminum à iure præfixum optaret, cui etiam tranſmiſit Medicorum atteſtationes ſuper prætenſo morbo, quocircà congregato Capitulo die 30. Januarij eiuſdem anni Procurator exhibito mandato procuræ, ac binis atteſtatis Medicorum ſuper aſſerto morbo Canonici de Brabek, inſtetit prò prætenſa optione; Verumtamèn Capitulum verens de ſubſiſtentia expoſitorum, noluit trádere poſſeſſionem, ac ad obedientiam admittere, niſi preter atteſtationem Capituli Hildeſimen. ſuper aſſerto morbo Brabek manu propria ſe obſtringeret, quod in proximo ſuo aduentu allegatum impedimentum vigore corporalis iuramenti confirmaret, proùt ille in epiſtola reſponſiua, acceptando dictum decretum, & gratias agendo iuramentum in primo ſuo aduentu emittere profeſſus eſt, vndè Capitulum tàm eius vigore, quàm atteſtationis Capituli Hildeſimen. dictum Canonicum admiſit ad obedientiam cum ſubſequuta poſſeſſione.

Verumtamèn cum poſt ſuum reditum ad Capitulum generale neglexiſſet præſtare promiſſum iuramentum, Capitulares, licèt vigore dicti præcedentis decreti, & acceptationis potuiſſent ſequentem ſeniorem Canonicum ad optionem admittere, adhùc mitiùs agendo illi inſinuari mandarunt, vt quatenùs in ſequenti Capitulo S. Martini iuramentum præſtare renuiſſet, obedientiæ conceſſio pro reſoluta haberetur, & alteri ſeniori optare volenti concederetur, quare cum hoc non obſtante, licèt pluriès monitus ad iuramentum præſtandum promiſſa adimplere recuſauerit, Capitulum ad optionem admiſit Baronem de Plectemberg in ordine ſeniorem, qui optionis poſſeſſionem adeptus fuit, vndè deuoluta cauſa appellationis ad Eminentiſſimum D. Cardinalem Capraram noſtri Tribunalis Auditorem emeritum, coram eodem, præcedente priùs deciſione ſuper bono iure Canonici Ferdinandi, ſeù Bernardi de Plectemberg, emanauit ſententia ſibi fauorabilis, quam hodiè coram Me, tanquàm validam, & iuſtam DD. dixerunt eſſe confirmandam.

Ac præſcindendo à validitate de qua non fuit diſceptatum, Iuſtitiam
1 non viſa eſt nutare, ex quo ſicuti op-
tio comperit Canonico antiquiori
ad *Text. in cap. fin. de conſuetud. in* 6.
ità Canonico Iodoco in ordine an-
tiquiori fuerit quæſitum ius irreuo-
2 cabile ſuper illius aſſequutione, iux-
tà *Gloſſ. in d. cap. fin. verb. antiquio-
res de conſuetud. in 6. Monet. de op-
tion. cap.4. quæſt.1. num.25. Gonzal.
ad regul.8. Cancellar. gloſſ.45. §.3.*

Rot.

Digitized by Google

Rot. coram Emerix dec.143. per tot.,
etiamſi pro explendo dicto actu
comparuerit ſolum per Procurato-
3 rem, ſtante permiſſione ſtatutaria
iuā optandi in caſu impedimenti,
præcipuè cum dicta diſpoſitio ſtatu-
taria in hac parte ſit etiam confor-
mis Iuris communis diſpoſitioni
Barboſ. de Canonic. cap.30. num.14.
Monet. de option.cap.4.quæſt.4.n.31.,
& ſeq. Gauant. in Manual. verb.Ca-
nonicatuum optio num. 12., *& 13.*
Rot. deciſ.1408. num.4. coram Cor-
cin., ac de legitimo impedimento
ratione periculoſæ infirmitatis du-
4 bitari non potuerit, dùm de ea de-
poſuerunt duo Medici afferentes,
quod propter emorogiam narium
Iodocus non poterat tempore hye-
mali aſſumere iter ad Ciuitatem Mo-
naſterienſem, quorum atteſtationi
etiam in ſequendo determinationem
Iuris communis fuiſſe deferendum
in probando impedimento ex cauſa
infirmitatis probat *Text. in l. ſepti-*
mo menſe ff. de ſtat. homin. l. inteſta-
to §.fin. de ſuis, & legitim. Rota de-
ciſ.25. num.3., *& deciſ.83. num.12.*
poſt Zacth. quæſt. Medic. legal.

Quandoquidèm cum Statutum
permittendo abſentes optare per
Procuratorem in caſu ſolummodò
infirmitatis, vel alterius ſimilis, ac
euidentis impedimenti nullam præ-
ſcripſerit formam probandæ infirmi-
tatis cenſetur relictum arbitrio Ca-
pituli iudicare, an, & quando impedi-
mentum cenſeatur legitimè proba-
tum, ac proindè ſi noluit credere
ſimplicibus atteſtationibus Medico-
5 rum, & quod magis eſt, non iuratis,
proùt non tenebatur *cap. Super eo de*
teſtib. Abb. in cap. Tuis quæſtionibus
ſub num.3. de Teſtibus Thomat. de-
ciſ.275. num.9. Rot. coram Mellin.
deciſ.135. num.3. non eſt improban-
dum, ſi vlteriùs requiſiuit etiam iura-
6 mentum abſentis ſuper proprio Im-
pedimento, cum id potiùs famule-
tur diſpoſitioni Iuris permittentis
Capitulo exigere ab abſentibus, &
impeditis tale iuramentum, vt clarè
firmat *Text. in cap. Quia propter §. Il-*
lud autem de elect., *& in cap. Si quis*
iuſto, vbi gloſ. verbo detentus eodem
tit. in 6. Innoc. in d. cap. Quia propter
num.13. verſ. Si opus ibi: *Si autem*
opus ſit relinquitur arbitrio Capituli,
propter incredulitatem enim Capitu-
li introducitur.

Nèc contraria intelligentia Sta-
tuti deſumi potuit à prætenſa obſer-
uantia in admittendo abſentes ad op-
tionem cum ſola probatione infirmi-
7 tatis, & impedimenti per atteſtatio-
nem Medicorum, nullo ipſorum ab-
ſentium requiſito iuramento, vt te-
ſtati ſunt quamplures Canonici Ec-
cleſiæ Monaſterien., quorum duo de-
ponunt etiam de facto proprio, in
cuius præiudicium nihil potuerit de-
terminari, ſtante iure quæſito Ca-
nonico antiquiori ad *Text. in cap.*
Cum omnes de Conſtitut. Garz. de Be-
nefic. part.8. cap.2. num.4. Abb. con-
ſil.159. num.15. Monet. de Option.
cap.5. num.35. Rot. dec.608. par.19.
recen. quia ad effectum, vt dicta aſ-
8 ſerta conſuetudo releuaret, deberet
probari in hac præciſa qualitate mor-
bi, & atteſtationum non iuratarum,
aliàs enim nihil concludit, cùm poſ-
ſit ſtare ſimul, quod in aliquibus cir-
cumſtantijs perſonarum, morbi, lo-
ci, & ſimilibus fuerint admiſſæ pro
ſufficientibus dictæ atteſtationes, &
9 in alijs habitæ inſufficientes ex illo
arbitrio Capituli, cui tales particu-
lares circumſtantiæ remittuntur *Bar-*
tol. in l. 2. §. Quod diximus ff. ſi quis
Marſil. conſ.3. ſub num.26. Guid. Pap.
deciſ.54. poſt num.1. Menoch. de ar-
bitrar. caſ.118. num.3. verſ. Tertia
opinio Seraph. de Priuileg. Iuram.
priuileg. 35. ſub num.2. Maſcard. de
probat. concluſ.884. num.17., quod
operatur, vtcum ius quæſitum fue-
rit ad optionem ad formam Statuti,
10 ſcilicèt, quod ipſe compareret ad
optandum perſonalitèr, vel per Pro-
curatorem cum euidenti probatione
impedimenti, dùm talis euidens pro-

ba-

batio exhibita non fuit, quinimò ipſemet Iodocus acceptauit probationem faciendam per iuramentum, ius præfatum non fuit quæſitum perfectè, ſed reſoluibilitèr per deficientiam conditionis reſolutiuæ, *leg.1. C. de donat. Thob.Non. conſ.46.n.16. Rocc. diſput. iur. cap.119. num.72. Rot. deciſ.107. num.9.,& 10.par.12. & in Nucerina Paganorum Applicationis Conuentuum ſuper prætenſa reſtitutione fructuum 17. Iunij 1699. §.Idemque eſt in fine coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Præcipuè cum ipſamet repugnantia Medicorum in deneganda præſta-
11 tione Iuramenti eorum atteſtationi eum inſubſiſtenti ſuppoſito, ſe iuraſſe in adeptione Laureæ Doctoralis, potiùs augere potuerit ſuſpicionem inſubſiſtentiæ eorum atteſtationis, ſi enim iuramentum iam præſtiterunt, & eorum atteſtatio ſubſiſtentiam habebat, quare vereri, illud renouare, ex hoc ergò datur intelligi, iuſtè potuiſſe Capitulum ſuſpicari, & requirere etiam iuramentum Canonici Iodoci, qui etiam poſt ſuam acceptationem de illud adimplendo, ac ſubſequutam recuſationem præſtationis, ingerere potuit ſuſpicionem perhorreſcentiæ in illo præſtando proptèr inſubſiſtentiam ſuppoſiti *Rot. deciſ.396. ſub num.11. part.19. rec. tom.1.*

Abſque eo quod potuerit ſubſiſtere excuſatio, repugnantiam iurandi
12 proueniſſe ſolùm, ex quo agebatur de morbo ſubiecto iudicio Medicorum, & ſic non propter inſubſiſtentiam facti, ſed potiùs veneratione iuramenti, quod operari debeat, nè inuitus illud ſubire teneretur *Anton. Faber. in ſuo Codic. lib.4. tit.1. definit.9.* ibi = *Sunt enim plerique tàm ſuperſtitioſa Religione, & conſcientia, vt nec ſi ſciant veriſſima eſſe, quæ affirmant, iurare tamèn velint, conſequens ergo eſt, vt non aliàs admitti debeat ad delationem iuriſiurandi, quam cui ipſi iuſiurandum referri poſſit. Ciarlin. controuerſ. forenſ.99. num.2.* quippè id procedere poſſet in caſu, quo factum eſſet plenè, & concludentèr probatum *Fagnan. in cap. poſt ceſſionem ſub num.8. de probat. Alex. in l. admonendi n.50. ff. de iure iurand. Gabriel. de probat. concluſ.1. ſub num.40. lib.1. Pacian. de probat. lib.1. cap.39. n.19. Seraphin. de priuileg. Iuram. priuileg.33. num.50.* & negocium tale non eſſet, vt ex di-
14 ſpoſitione Statuti nullam præſcribentis formam faciendarum probationum ſuper morbo, ac impedimento non eſſe remiſſum arbitrio Capituli, ſecus verò eſt, quando vt in
15 præſenti nulla forma exigendarum probationum illi præſcripta eſt, quia tunc ex ſuo arbitrio iuxtà iuris communis diſpoſitionem, quæ indiuidua eſt in caſu probandi impedimentum Canonicorum abſentium, exigendo iuramentum, iuxtà auctoritates ſupra adductas, non docto de concludenti probatione, quæ non reſultauit in præſenti ex non iurata atteſtatione Medicorum, ac ex illa Capituli Hildeſimen. tanquàm de re non ſpectante ad proprium Iudicium, ac data facultate in Capitulo illud exigendi, poteſt, ſi circumſtantiæ rei id efflagitent, iuramentum exquirere pro ſuo iuſto arbitrio pro pleniori probatione, non obſtante prætextu aliarum probationum, vt vltrà authoritates adductas in deciſ. Eminentiſſimi Capraræ §.*Hinc cum ſtatutum in fin. Carol. Anton. de Luc. ad deciſ.122. Gratian. ſub num.6.* §.*Nilominùs*, multòque magis, quando
16 Canonicus Iodocus acceptauit dictam conditionem illi iniunctam, pugnante tunc regula, quod ſemel placuit *de regul. iur.*, & in terminis *Rot. deciſ.403. num.2. coram Seraph. in præterit. allegat.*

Demùm non obſtitit per reluctantiam in iurando, potuiſſe ſolum Ca-
17 nonicum Iodocum ſaltèm cogi ad iurandum, vel per ſubtractionem fructuum, ac diſtributionum, ſeu

re-

recurſus ad Superiores, vt cogerent illum per mulctas ad adimplementum *Rot. deciſ.53. num.4., & 6. parte 15. recen.*, quia cum ageretur de
18 materia graui tangente conſcientiam nullo modo poterat cogere Capitulum in caſu reluctantiæ ad iurandum ob periculum periurij *Abb. in cap. qua fronte num.18. de appellat.*, & multò minùs poteſt nunc per noſtrum Tribunal cogi, vel admitti,
19 etiamſi voluntariè iurare vellet, hoc enim eſſet auferre ius quęſitum Canonico Ferdinando, ſeù Bernardo, qui iam optauit ob contumaciam Canonici Iodoci, quod non eſt permittendum *Card. de Luc. de feud. diſc.66. num.5. Pail. practic. obſeruat. lib.2. cap.142. num.15. Rot. coram Emerix Iunior. deciſ.907. num.14., & deciſ.1047. num.10., & ſeqq.*

Et ità vtraque &c.

Monaſterien. Optionis ſuper Manutentione.

Lunæ 4. Iunij 1706.

ARGVMEMTVM.

Reſoluta ob non implementum conditionis anteriore poſſeſſione conditionali, locus aperitur poſteriori, quæ anterior efficitur.

SVMMARIVM.

1 *Anterior poſſeſſio conditionalis reſoluitur conditione non adimpleta.*

2 *Et ſubintrat poſterior poſſeſſio, quæ efficitur anterior.*

3 *Poſſeſſio poſterior, vel attentata manutenenda eſt ad euitandos inanes circuitus, quando euidenter conſtat de bono iure poſſeſſoris.*

DECISIO CXXI.

Eadem facilitate, qua hodiè reſponſum fuit, eſſe confirmandam ſententiam Rotalem ſuper bono Iure emanatam ab Eminentiſſimo D. Cardinali Caprara tunc laudabilitèr fungente munere Auditoris noſtri Tribunalis ad fauorem Baronis Ferdinandi, ſeù Bernardi de Pleƈtemberg contra Baronem Iodocum de Brabek, deciſum etiam fuit dandam eſſe manutentionem eidem Baroni Ferdinando, ſeù Bernardo.

Licèt enim poſſeſſio Iodoci fuiſſet anterior; cum tamen eſſet conditionalis, ſub obligatione videlicèt præſtandi iuramentum ſuper impedimento intereſſendi de tempore optionis occaſione infirmitatis, exindè
1 oritur, vt dicta conditione non adimpleta, poſſeſſio fuerit reſoluta *Rot. deciſ.215. num.4. penès Poſth. de manut.*, ac apertus fuerit locus ad fauorem dicti Baronis de Pleƈtemberg, qui legitimè capere potuit poſſeſſio-
2 nem, quæ ideircò venit manutenenda, cum tali pacto effecta fuerit anterior *Poſth. de manut. obſeru. 42. num.148. Rot. cor. Bith. deciſ.186. num.12., & in Camerinen. Manutentionis, ſeù Cenſuum 10. Martij 1698. §. His tamen propè fin. cor. Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

Et quatenùs etiam eſſet poſterior, vel attentata, vt prætendebatur, cum tamen ex adductis in contemporanea deciſione, euidentèr conſtet de bono Iure Ferdinandi, ſeù
3 Bernardi, eius poſſeſſio eſt manutenenda, ad euitandos inanes circuitus, quos Suprema præſertim Tribunalia effugere ſolent *Rot. dec.945. num.3. coram Emerix iun., & in Romana hæreditatis de Ruſpolis ſuper attentatis 13. Iunij 1704. §.1., & 2. Martij anni præteriti coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, & in eius confirmatoria 14. Maij currentis anni coram R. P. D. meo Caffarellio.*

Et ità vtraque &c.

Aſculana Donationis.

Veneris 18. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Donatio facta à Muliere cum debitis ſolemnitatibus infringi non poteſt ex defectu interuentus Conſanguineorum, ſi eorum loco adhibiti fuerunt affines.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta cum omnibus ſolemnitatibus Iuris communis, & municipalis eſt valida.*

2 *Neque poteſt reuocari.*

3 *Limita ſi loco Conſanguineorum exquiſitorum à Conſtitutione Carpenſi fuerint adhibiti affines.*

4 *Affinitas Conſanguineorum Viri matrimonio diſſoluto reſoluitur reſpectu Vxoris.*

5 *Statutum particulare incompatibile cum Conſtitutione generali Prouinciæ eſt potiùs attendendum, quam Conſtitutio generalis.*

6 *Præſertìm ſi Statutum particulare fuit confirmatum in forma ſpecifica.*

7 *Incompatibilitas Statuti particularis cum Conſtitutione generali oritur ex habilitatione Perſonę ad contrahendum ſub certis ſolemnitatibus.*

8 *Statutum annullans ſimpliciter contractum, nec adimens fidem iuramento directè, vel indirectè non comprehendit contractus iuratos.*

9 *Statutum Aſculanum eſt compatibile cum Conſtitutione Carpenſi quoad ſolemnitates in contractibus adhibendas.*

10 *Obſeruantia demonſtrat quænam ſolemnitates ſint adhibendæ in contractibus.*

11 *Conſanguineus habens intereſſe propter quod repugnaret contractui non debet vocari ad authorizandum contractum.*

12 *Conſanguineus abſens, ſi id ignoretur, non eſt expectandus ad authorizandum contractum Mulieris, ſed ſufficit interpellatio dimiſſa domi.*

13 *Amplia, vt ſi abeſt vltrà vnam dietam poſſit præteriri, etiamſi innoteſcat abſentia.*

14 *Contractus geſtus ſub iurata aſſertione Mulieris alios Conſanguineos non habere eſt validus, non probato alios Conſanguineos proximiores potuiſſe interuenire.*

15 *Mulier quæ iurauit interuenientes contractui eſſe ſuos Conſanguineos proximiores non debet audiri contra proprium Iuramentum.*

16 *Teſtis conſanguineus non probat.*

17 *Quando vis ſtat in tempore debet determinatè probari.*

18 *Mulier eadem facilitate, qua inducitur ad donandum, potuit induci ad iurandum alios non habere proximiores.*

19 *Mulieri vberiùs ſuccurrendum eſt in contractibus oneroſis, & læſiuis, quam vbi agitur de captando lucro.*

20 *Declara id procedere, quando conſtat de circumuentione, ſecùs quando actus eſt in ſe ordinatus, & laudabilis.*

21 *Pupillus non eſt capax ad fraudandum ſecum contrahentem.*

22 *Actus ordinatus præſumitur geſtus voluntariè, & deliberatè.*

23 *Et excludit imbecillitatem, & dementiam.*

24 *Vſusfructus regulariter reſeruatur ad fauorem diſponentium in actibus inter viuos, ſecùs in vltimis voluntatibus.*

25 *Decretum Iudicis, aliæque ſolemnitates non requiruntur in vltima voluntate, ſed ſolùm in donatione inter viuos.*

26 *Filij cenſentur ſemper in conditione poſiti in diſpoſitione Aſcendentium.*

27 *Actus, qui dependet ex fortuna, non habetur in conſideratione.*

28 *Mu-*

Digitized by Google

28 *Mulier aliò traducta ad contrahendum præſumitur circumuenta.*

29 *Declara, id procedere ſi fuit traducta extrà locum Statuti ad effugiendas ſolemnitates.*

30 *Inſinuatio poteſt vigore conſuetudinis fieri eodem tempore poſt peractum contractum.*

31 *Pro excluſione fraudis capienda eſt omnis interpretatio ad fauorem primi actus magìs ordinati, & laudabilis.*

32 *Bona fides oritur ex interuentu eorumdem proximiorum Mulieris, etiàm in alijs contractibus.*

33 *Amplia etiamſi communis opinio ſuper tali proximitate ſit falſa.*

34 *Conſanguinitatis materia plurimùm pendet ab opinione hominum, & contrahentium.*

35 *Conſuetudo adhibendi ſolemnitates cenſetur probata ex atteſtatione Notariorum.*

36 *Bona fides oritur ex actuum ſimilium frequentia.*

37 *Iuramentum regularitèr complectitur omnia in contractu contenta.*

DECISIO CXXII.

ANnas Maria de Ciuccis Vidua relicta Ioannis Caroli de Cappellis ob amorem, quo proſequebatur Michaelem Angelum, & Io: Baptiſtam ex Ioſepho filio prædefuncto nepotes, & vt tàm ijdem, quàm eorum deſcendentes, hæredes, & ſucceſſores commodiùs, & honorificentiùs nobilitatem, & dotes animi exercere valerent cum prohibitione fideiubendi, ac priuatione in caſu delicti, illis donauit omnia eius bona, ſibi reſeruato vſufructu hæreditatis Laurentij Ciuccij fratris, & vigeſima aliorum bonorum ad effectum reſtandi; Abbati verò Franciſco filio iàm Sacerdoti, & prouiſo non ſolùm de congruo Patrimonio, ſed etiam de annuo legato florenor. 150. illi à Patre relicto pro ſua legitima, reliquit vſumfructum bonorum hæreditariorum ſupradicti Laurentij Ciuccij poſt obitum donatricis percipien. necnon alia ſcuta 400., quorum ipſe erat debitor hæreditatis prædicti Laurentij, ægrè tamèn ferens Franciſcus Nepotum, ſeù veriùs Familiæ prædilectionem, nedùm intentauit coram A.C. tunc Aldrouando Iudicium ſuper nullitate prædictæ donationis, ſed aliam à Matre ad ſui fauorem curſuit, & quidèm puram, & liberam, abrogata prohibitione fideiubendi, & priuationis in caſu delicti in prima donatione adiectis, irrito tamèn conatu, cum hoc non obſtante prædictus Iudex ſuper primæ donationis validitate pronunciauerit, cuius Iudicium poſt trinam cauſæ Propoſitionem, adſcito etiàm Quinto, & Sexto ex DD., fuit hodiè comprobatum reſpondendo dubio propoſito = *Donationem ſuſtineri*.

Quandocunque enim donatio ex-
1 pleta cum omnibus ſolemnitatibus tàm Iuris cõmunis, quàm municipalis valida eſt *Rota poſt Modern. Aſculanum ad Stat. Vrbis deciſ. 149. nu. 1., & in Vetulana Cenſus 9. Iunij 1699. §. Solemnitates coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, & in Romana Dotis 12. Iunij 1699. §. Fugauit coram R. P. D. meo Anſaldo*, neque
2 ſubiacet reuocationi, *leg. Perfecta Cod. de Donat., quæ ſub modo &c. §. Aliæ Inſtit. de Donat., Rota coram Emerix Iunior. deciſ. 1019. num. 15., & deciſ. 375. num. 9., & 36. part. 19. recent., & in Romana Annuæ Præſtationis 16. Ianuarij 1702. §. 16., & ſeqq. coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Caprara, & in Romana Donationis prima Decembris 1704. §. Cum quidèm coram R. P. D. meo Omaſſa*.

Nèc obicem præſtitit pro authorizando contractu in Prouincia Marchiæ, in qua ſita eſt Ciuitas Aſculi vigore Conſtitutionis Carpenſis inter cæteras ſolemnitates fuiſſe requiſitam præſentiam, & conſenſum Pro-

ximiorum, quorum loco cum fuerint
adhibiti Fratres de Baſtonis meri Af-
fines Mulieris, non autèm Rutilius
3 de Ciaccis, & Vincentius de Amicis
Conſanguinei, donatio inſanabili nul-
litatis vitio laborauerit, *Modernus*
Aſculanus ad Statutum Vrbis tom. 2.
annot. 44. artic. 1. num. 63., & 64.,
& art. 2. nu. 89., Thomat. deciſ. 94.
num. 19., Rota deciſ. 216. num. 2., &
ſeqq. apud Poſth. de Subbaſtat., & de-
ciſ. 260. num. 4. part. 6. recent., & in
Aſculana Donationis 21. Apr. 1681.
§. Omiſſæ, & 20. Iunij eiuſdem anni
§. Siquidèm coram bo: me: Rondino;
Fortiùs eum Fratres de Baſtonis,
vtpotè ſimpliciter Affines ratione
conſanguinitatis, reſpectu Ioannis
Caroli donatricis Viri, per ipſius
obitum diſſoluto Matrimonio non
ampliùs Affines eſſent quoad Annam
4 Mariam Superſtitem, vt ad præciſum
effectum irritandi contractum ex de-
fectu interuentus Proximiorum reie-
ctis contrarijs firmat *Rub. in annot.*
ad Statut. Vrbis art. 151. num. 101.,
Caſtald. conſult. forenſ. 139. num. 14.,
Modern. ad idem Statut. Vrbis tom. 2.
annot. 44. art. 2. num. 87., Panimoll.
deciſ. 53. annot. 1. num. 43., Rota de-
ciſ. 28. num. 2. poſt Cenc. de Cenſ.

Quoniàm licèt Defenſores Michae-
lis Angeli, & Ioannis Baptiſtæ præ-
tenderent in præſenti contractu eſſe
potiùs ſeruandum Statutum particu-
lare Ciuitatis, cuius diſpoſitionem
5 in hac parte tanquàm incompatibi-
lem cùm Conſtitutione Carpenſi eſſe
potiùs attendendam vltrà Conſtitu-
tionem Iulij III. in ſeparatione Ciui-
tatis Aſculanæ à Iuriſdictione Pro-
uinciæ Marchiæ, ſpecialitèr id de-
mandantem, etiàm defendunt *Card.*
de Luca de Dot. diſc. 34. num. 2., Ci-
rocc. diſcept. 45. nu. 34., & diſcept. 70.
ſub numero 12., Caſtald. conſult. 37.
num. 26., & conſult. 151. num. 24.,
Rota deciſ. 213. numero 26., & 27.
part. 15., & deciſ. 86. num. 9. par. 16.
recent., & in Aſſiſien. Dotis 3. Iu-
lij 1684. §. Nec ſubſiſtere coram bon:
mem: Rondinino, & 23. Iunij 1704.
§. Proùt, & 25. Iunij 1705. §. Subſi-
ſtentia coram bon: me: Muto; Præci-
6 puè ſtante etiàm confirmatione Sta-
tuti Aſculani in forma ſpecifica, de
quo *Angel. de Peruſ. conſ. 88., Card.*
de Luca de Teſtament. diſc. 30. ſub nu-
mero 11., Rota in Beneuentana Teſta-
menti 11. Decembris 1702. §. Hæc au-
tèm coram Me, & 28. Aprilis 1704.
§. Attenta coram Reuerendiſſimo Do-
mino meo Decano; Deducendo in-
compatibilitatem, ex quo Statutum
lib. 1. rubr. 14., demandet ſolùm, Vi-
duas habentes filios, quod ordinare
poſſint in præſentia filiorum, vel
maioris partis eorum, aut in abſen-
tia facta requiſitione de ipſis, cùm
facta habilitatione minorum, vel
Mulierum ad contrahendum ſub cer-
tis ſolemnitatibus ſemper oriatur in-
compatibilitas, dùm alioquin, ſi opus
adhùc eſſet ſolemnitatibus Conſtitu-
tionum Marchiæ, prædictæ Perſonæ
7 non poſſent dici à Statuto habilitatæ
ad contrahendum, nec contractus ab
illis celebrati eſſent validi, *Bonden.*
Collect. 2. num. 6., & ſeqq. lib. primo,
Gratian. diſcept. 9. nu. 25., Reueren-
diſſimus Zaul. ad Statutum Fauentiæ
lib. 3. rubr. 17. num. 76., Amat. de-
ciſ. March. 98. num. 22., Modern. ad
Statutum Vrbis annotat. 44. artic. 8.
nu. 805., Rota coram Pæn. deciſ. 1049.
num. 6., & coram Carillo deciſ. 21.
num. 3., & 4., & deciſ. 200. num. 12.,
& coram Buratto deciſ. 333. num. 7.
poſt obſeruat. Mel. deciſ. 79. num. 9.,
& 10., & deciſ. 145. nu. 28. part. 16.,
& deciſ. 106. nu. 22. part. 16. recent.;
Ex quo proindè ſequi debeat, vt cùm
dictum Statutum annullet ſimplicitèr
contractum, nec adimat fidem Iura-
mento directè, vel indirectè, etiamſi
non adfuerint præſentia filij, vel aliæ
eius ſolemnitates, donationem, de
8 qua agitur tanquàm Iuramento mu-
nitam non poſſit infringere, *Conciol.*
ad Statutum Eugub. lib. 2. rubr. 45.
nu. 75., Rota deciſ. 86. nu. 6. part. 16.
recent., & in Aſculana Donationis
[illegible] *20. Iu-*

40. Iunij 1681. §. Quo enim coram Rondinino.

Nihilominùs DD. ponderantes, potiùs cum ſenſu, quo vſque adhùc interpretatum fuit noſtrum Tribunal contractus, & donationes geſtas in Ciuitate Aſculana compatibilitèr inter eius Statutum, & Conſtitutio-
9 nem Carpenſem in ordine ad interuentum Proximiorum, & Conſanguineorum, vt firmatum fuit *in Aſculana Donationis 20. Iunij 1681. coram bon: mem: Rondinino*, & demonſtrauit etiàm eademmet obſeruantia Donatricis, quæ adhibuit in contractu Fratres de Baſtonis ad ſeruanda Statuta dictæ Ciuitatis, & Sac. Conſtitutiones Prouinciæ Marchiæ de contractibus Mulierum, & Mino-
10 rum, & Donantium loquentes, cum huiuſmodi factum explicitum præſeferat confeſſionem tàm neceſſitatis, quàm obſeruantiæ, *Rota deciſ.160. num.6., & deciſ.232. num.7., & deciſ.175. num.6., & 423. num.2. coram Bich., & deciſ.242. num.4., & ciſ.347. num.1. par.2., & deciſ.430. num.49. part.5. recent.*, Donatio viſa eſt vndequàque ſubſiſtere, ſiuè inſpecta diſpoſitione Statuti, ſiuè Carpenſis Conſtitutionis, iuxtà primam ſiquidèm, cùm etſi filius propter Intereſſe, quod habebat in dicto contractu, vſusfructus videlicèt bonorum hęreditariorum Laurentij Ciuccij fratris Donatricis, illi in donatione relicti pro ſua legitima vltrà ſcuta 400. extracta ex hæreditate prædicti Laurentij, ac etiàm propter ſpem inteſtatæ Succeſſionis non potuiſſet contractum authorizare, cum ſi interueniſſet potiùs donationem
11 impediuiſſet ratione Intereſſe, quod habebat, quod ſubindè illum excludebat à neceſſitate interueniendi, vt ratiocinatur, *Iou. de Solemn. in contract. minor. gloſs.22. §.6. num.3., & Rota deciſ.473. num.10.*, ibiquè *Adden. num.23. coram Gregor., & coram Pamphil. deciſ.719. num.23., & deciſ.182. num.23. coram Otthobon., & deciſ.321. num.2. part.14., & deciſ.57. num.12. par.15. recent., & in Romana Fideicommiſſi de Quadris 7. Martij 1701. §. Adhùc coram R. P. D. meo Anſaldo*; Attamèn ad abundantiorem cauthelam ſequuta fuit Intimatio in domo eius ſolitæ habitationis ad intereſſendum, & quamuìs eſſet abſens, cùm tamèn eius abſentia fuerit accidentalis, & non præuiſa, dùm diſcedens ad Caſtrum Folignani recreationis cauſa extempore ſe contulit ad Sanctiſſimam Domum Lauretanam, abſquè eo quod in Ciuitate de tali itinere à
12 Donatrice haberetur notitia, à quo etiàm ſequenti die reuerti non poterat, non erat vltrò expectandus, *Rota deciſ.443. num.8. part.13., & deciſ.265. num.4. par.14. recent.*; Quinimò cùm locus, ad quem peregerat, diſtaret à Ciuitate vltrà vnam dietam, etiamſi illi innotuiſſet, poterat iure merito præteriri inſpecta cenſura eiuſdem Statuti *libr. primo*
13 *rub.14.*, quod tali caſu requirit pręſentiam duorum Conſanguineorum ipſorum filiorum, vt ad propoſitum notant *Conciol. ad Statutum Eugub. lib.2. rubr.45. nu.38., & 40., Grammat. theor.425. num.43., Torr. ad Statut. Pap. rub.98. nu.7., Modern. ad Statut. Vrb. annot.44. nu.98.*

Non minorem ſubſiſtentiam donatio acquirit etiàm inſpecta diſpoſitione Conſtitutionis Carpenſis quoad interuentum duorum Proximiorum ad authorizandum contractum, cum ſecluſa etiàm inſpectione, an ex quo Fratres de Baſtonis, licèt Affines Mulieris, conſtituti tamen in tertio gradu conſanguinitatis cum Franciſco filio, potuerint etiàm inſpecta Statuti cenſura, quod *in citato lib.1. rub.14.*, in abſentia filij demandat, præſentiam duorum Conſanguineorum ipſorum filiorum contractum authorizare, prout ſentiebat vnus ex Dominis ad euertendum tamèn contractum ità celebratum non opus eſt, ſolùm docere, Mulierem ha-

habuiſſe Rutilium de Ciuceis, & Vincentium de Amicis Conſanguineos, ſed etiàm probandum fuiſſet illos dicta die, & hora potuiſſe commodè interuenire, aliàs non facta per impugnantes contractum tali probatione, ſi fuerit geſtus ſub iurata atteſtatione Mulieris, alios proximiores
14 Conſanguineos non habere eſt validus, licet ſoli Affines interuenerint, *Caſtald. conſult.139. num.11., modernus Aſculanus ad Statutum Vrbis d. annot. 44. n. 91., Rota poſt eundem deciſ.146. num.5., & deciſ.159. num.7., & in recent. deciſ.713. nu.2. part.2., & deciſ.469. num.2., & ſeq. part.3., & in Aſculana Pecuniaria 16. Iunij 1683. §. Non obſtat coram Guaxardo*, ratio autèm eſt patens, quia contrahentes ſequuti fuerunt eius iuratam atteſtationem, quæ ſciebat ſuos Conſanguineos, ideò nè de-
15 cepti reperiantur, Mulier non debet audiri aduersùs proprium Iuramentum, *Spad. conſil.271. num.2. lib.2., Lamberteng. de Contract. gloſs. 8. num.63., & ſeqq., Cyriac. contr.387. num.12., Carpan. ad Statut. Mediolan. cap.338. num.366., & ſeqq., Rota coram Emerix Iunior. deciſ.746. num.3., & ſeqq., & deciſ.54. nu.21. coram R. P. D. meo Anſaldo, & in Romana Fideicommiſſi de Quadris 7. Martij 1701. §. Sublata coram Eodem, & in Romana Cambij 27. Ianuarij 1702. §. Præter coram R. P. D. dell'Olmo, & in Ferrarien. Bonorum ſuper datione in ſolutum 21. Maij 1705. §. Abſque eo quod coram R. P. D. Lancetta.*

Talis autem probatio non reſultauit ex atteſtatione eorumdem Rutilij Ciuccij, & Vincentij de Amicis, quamuis enim ipſi formitèr examinati depoſuerint, in menſe Octobris anni 1702., quo fuit exarata donatio, nullo accidentali impedimento detentos fuiſſe, attamèn, vel eorum atteſtationi non eſt plenè fidendum ſtante Parentela, quam habent cum Muliere impugnante contra-
16 ctum *Modern. Aſculan. ad Statut. Vrb. d. annot.44. art.2. n. 111. Rot. deciſ. 24. num.8., & deciſ.40. n. 9. coram R. P. D. meo Anſaldo*, vel dictum ſecundi nihil concludit, cum aſſerat, ſe tempore vindemiarum fuiſſe Ruri per quatuor, vel quinque dies, ſed non recordari de tempore præciſæ abſentiæ à Ciuitate, nec ſcire tempus determinatum donationis, vndè cum tota via ſtet in tempore, non poteſt cenſeri coarctare commoditatem interueniendi in præciſa die ſtipulatæ donationis, cum potuerit dari caſus illam conditam fuiſſe de tempore abſentiæ, quę
17 ſola poſſibilitas excludit probationem commoditatis interueniendi requiſitam ad annullandum contractum, vt vltrà allegatos *Rot. in Verulana Cenſus 9. Iunij 1690. §. Prout coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, & in Peruſina Saluiani 26. Iunij 1693. §. Sed cum obligatione coram bon. mem. Muto.*

Nec profuit opponere eadem fa-
18 cilitate, qua Mulier inducta fuit ad donandum, præſumi etiam tractam fuiſſe ad emittendam aſſertionem iuratam, non habuiſſe alios proximiores, qui commodè interuenire potuerint in contractu, ideoque tales iuratas expreſſiones in nihilo ſuffragari pro eius ſubſtentatione *Pie. ad Statut. Vrb. gloſs. 19. num. 21., & ſeq. Gratian. diſceptat.952. n.12. & 18. Mareſcott. var. reſolut. lib. 2. cap.63. num.5. Caſtald. conſult.138. num.6. Reuerendiſſimus Zaul. ad Statut. Fauent. tom. 1. lib. 3. rubr. 17. num.21., & ſeq. R. P. D. meus Anſaldus de Merc. diſc. 6. num. 21. Rot. dec. 616. num.47. coram Dunozett. Iun., & deciſ. 165. num. 5. part. 14. recent.*; Præcipuè cum non ſimus in contractu lucratiuo, in quo Mulier aliquid recipit, quo caſu vberiùs ſuccurrendum eſt cum ea contrahenti, ne ſub iurata aſſertione Mulieris ſuum amittat, ſed verſamur in contractu oneroſo, & ſecum feren-

rente apertam læſionem libertatis
diſponendi, & Patrimonij ſpoliati-
uam, tunc enim Mulieri potiùs ſuc-
currendum eſſe ratione leuitatis, qua
19 vt plurimùm talis Sexus ad haſce
donationes explendas induci ſolet
eſt *Text. in leg. ſi ſtipulata ff. de do-
nat. inter Vir., & Vxor leg. ſi à Sponſo
Cod. de donat. antè nupt. Decian.
reſp.* 84. *num.* 28. *Menoch. de arbi-
trar. conſ.* 863. *num.* 9. *Rot. in Auxi-
mana Prædij* 20. *Martij* 1705. *coram
R. P. D. meo Omanna*; Quandoqui-
dem vis vtriuſque obiecti tunc de-
mùm vrgeret, quandò aliundè con-
ſtaret de Mulieris circumuentione,
& deceptione, ſecùs verò eſt, quan-
dò actus apparet in ſe potiùs ordi-
natus, & laudabilis, neque doce-
tur de vlla machinatione, ac tra-
ductione Mulieris, tunc enim ſem-
per ſtandum eſt pro ſuſtinenda eius
iurata atteſtatione, quamuis res ſit
in donatione, ac contractu non lu-
cratiuo ex parte Mulieris, vt in pun-
cto *Rot. dec.* 153. *num.* 7. *poſt modern.
Aſculan. ad Statut. Vrb., & in Sa-
binen. Donationis* 2. *Iunij* 1692.
§. *Finali coram Benincaſa*.

Fuiſſe autem donationem exper-
tam ab omni fraude ex eo reſultat,
quod expleta fuit ad fauorem Pupil-
21 lorum, qui non reputantur capaces
fraudis, & circumuentionis *Vermi-
gliol. conſ.* 252. *n.* 1. *Bero. conſ.* 158.
num. 42. *lib.* 1. *Menoch. lib.* 5. *præ-
ſumpt.* 31. *num.* 29. *Rot. dec.* 787.
num. 22. *part.* 18. *recent.*; Et vlte-
riùs fuit peracta omnibus numeris
conformis diſpoſitioni Viri, qui
& ipſe proſpiciens Agnationi, Fran-
ciſcum filium adhùc Clericum,
& prouiſum de Patrimonio Sacro
præterijt, ſuoſque hæredes ſcripſit
Michaelem Angelum, & Io: Bapti-
ſtam nepotes relicta Tutrice Maria
Roſana matre, & in illius defectum
Siluio de Aluitretis, eiuſdem Mariæ
Roſanæ fratre, aliaque legata Con-
iunctis fecit eodem ferè modo, quo
Donatrix de bonis ſuis diſpoſuit, ex
qua regulata, & prudenti diſpoſi-
tione ceſſare quamlibet fraudem,
22 & machinationem, quinimò exo-
riri præſumptionem, actum fuiſſe
geſtum voluntariè, & deliberatè in
puncto *Rot. in Alatrina Donationis*
15. *Ianuarij* 1700. *impreſſa poſt mo-
dern. Aſculan. ad Statut. Vrb. dec.* 153.
num. 16., *& in Sabinen. Donationis*
2. *Iunij* 1692. *cor. Benincaſa*, *& in
Fanen. Donationis decima Decem-
bris* 1698. § *Hiſque coram Eminen-
tiſſimo Domino Cardinali de la Tre-
moille*.

Nec releuant coniecturæ in con-
tratium adductæ, quod Mulier ſit
ætate grauis, & quod illi ſuppoſi-
tum fuit Teſtamentum condere, non
autem donationem, non ſolùm quià
23 Teſtes in contrarium adducti potiùs
deponunt, ipſam eſſe prudentem,
& ſagacem, & contextus donatio-
nis adeò regularæ, & laudabilis
conuenire non poteſt Mulieri imbe-
cilli, & fermè fatuæ *Card. de Luca
de Teſtam. diſc.* 38. *ſub num.* 2. *Rot.
poſt Albic. de inconſtan. in Iudic.
deciſ.* 52. *num.* 23., *&* 24. Verùm
etiam quià improbabile eſt, Mulie-
rem crediciſſe condere Teſtamen-
tum, non autem donationem, dum
ſibi reſeruauit vſumfructum quoad
vixerit, & vigeſimam ad effectum
teſtandi, quod arguit fuiſſe factam
donationem inter viuos cum vltimis
voluntatibus diſponens remaneat
Dominus ſuorum bonorum, nec in-
digeat aliqua reſeruatione vſusfru-
ctus *Rot. deciſ.* 314. *ſub num.* 6. *cor.*
24 *Roxas, & dec.* 355. *num.* 33. *part.* 19.
recent., maximè quià fuit adhibi-
tum etiam decretum Iudicis, inſi-
nuatio, aliæque ſolemnitates, quæ
25 ſolùm in donationibus inter viuos
exiguntur, vt in citata *deciſ.* 314.
num. 8. *coram Roxas*, *& dec.* 355.
num. 15. *part.* 19. *recent.*

Minuſque præſumi potuit dolus,
& fraus ex præteritione Franciſci
filij, ac inſtitutione Mariæ Roſanæ
nurus in vſufructu dotis Donantis,
quip-

Digitized by Google

quippè Franciſco reliquit vſumfru-
ctum bonorum hereditariorum Lau-
rentij Ciucci fratris, & ſcuta 400.,
cętera autem bona prouido conſilio
reliquit Nepotibus Agnationem
conſeruaturis, inter quos etiam cen-
ſetur inducta tacita conditio ſi ſinè
filijs in in reciproca inter ipſos ordi-
26 nata, quæ in omnibus diſpoſitioni-
bus aſcendentium habetur pro adie-
cta ad notum *Text. in leg. cum Auus ff. de condit.*, *& demonſtration.*, *& leg. cum acutiſſimi Cod. de fideicom.*,
vſusfructus verò propriæ dotis re-
lictus Nurui non potuit eſſe magis
laudabilis, dùm ità licèt ætate flo-
rens fuit allecta, ne tranſiret ad ſe-
cunda vota, & ſedulò incumberet
tutelæ, & curæ filiorum, quod pin-
guius adimpleuerat Vir Donantis,
qui tantam fiduciam habuit in inte-
gritate Nurus, vt illi vltrà tutelam,
& curam Nepotum reliquerit vſum-
fructum omnium ſuorum bonorum
inſimùl cùm filijs, & vxore, illam
etiam liberando à confectione In-
uentarij, & redditione rationis, non
obſtante, quod ex non facta ſubſti-
tutione Nepotibus ad fauorem Fran-
ciſci poſſet dari caſus, vt ex præ-
matura morte Nepotum ipſo ſuper-
ſtite remaneret priuatus hæreditate,
fortaſsè etiam ad fauorem Extranei,
27 quià cum id non proueniat ex vo-
luntate Donantis, ſed caſu, & for-
tuna in nulla conſideratione eſt ha-
bendum *Capyc. Galeott. contr. 22. num. 14.*, *& 18. Manſ. conſult. 459. num. 23. Rot. deciſ. 98. num. 6., part. 13. rec.*, *& in Romana Fideicommiſſi de Aldobrandinis* 10. *Martij* 1698. §. *Sed benè coram R. P. D. meo Lancetta*, *& in Romana Fideicommiſſi de Quadris* 5. *Martij* 1701. §. *Sublata coram R. P. D meo Anſaldo*.

Prout eadem ſeductio non con-
cluſit donationem fuiſſe pera-
28 ctam in domo Nurus, nè fortaſsè ob
acceſſum Conſanguineorum proxi-
miorum impedimentum præſtaretur,
vt ponderant *Carpan. ad Statut. Mediol. lib. 1. capi 328. num. 41. Cyriac. controu. 10. num. 87. Gratian. deciſ. March. 102. num. 6. Rot. in Romana Cambiorum* 10. *Martij* 1690. §. *Secundam coniecturam coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Caprara*;
magiſque dùm eodem contextu fuit
inſinuata ad effectum, vt per aduen-
tum filij reuocari non potuiſſet, quià
prima pars obiecti tunc demùm pro-
cederet, quando Mulier traducta
fuiſſet extra locum Statuti, vt fieret
fraus ſolemnitatibus ab eodem re-
quiſitis, & in his terminis loquun-
tur Doctrinæ in obiectum allegatæ,
ſecùs verò eſt quando quotidiè ſoli-
ta erat Mulier adire domum Nepo-
tum quos ſummoperè diligebat, tunc
enim ſi contractus appareat geſtus
cum decreto Iudicis interuentu Con-
29 iunctorum, aliarumque ſolemnita-
tum publicè, & palam, nulla conſi-
derari poteſt Mulieris circumuentio,
neque ex mutatione loci contraria
præſumptio contra donationem eri-
ri poteſt *Rot. dec. 78. n. 11.*, *& ſeqq. coram Pampil.* inſinuatio verò cum
ſit vniformis antiquo, & conformi
ſtylo Ciuitatis Aſculanæ, peragendi
inſinuationes contemporaneè coram
30 eodem Iudice, qui inſinuationem
fieri mandet, nec minùs poteſt con-
tractum in ſe omninò perfectum in-
fringere *Rot. in Aſculana Pecuniaria* 16. *Iunij* 1683. §. *Neque*, *& ſeqq. coram Guarardo*.

Exulat tamen omnis vmbra ſedu-
ctionis, ac circumuentionis animad-
uertendo in præſenti caſu neque Mu-
lierem certare pro denuò acquiren-
da libertate diſponendi de proprijs
bonis, ſed totam diſputationem ſi-
31 tam eſſe in ſuſtinenda ſecunda do-
natione facta ad fauorem filij Sacer-
dotis in præiudicium Nepotum, qui
Agnationem propagare poſſunt, qua-
rè omnis interpretatio capi debet
pro ſuſtinendo contractu ſub iura-
ta atteſtatione Mulieris alios Proxi-
miores, qui contractum authorizare
po-

potuiſſent non habere, præſertim, dùm in binis alijs contractibus paulò antè geſtis ijdem fratres de Baſtonis perſonam Mulieris integrarunt, ideoque ſemper magis, magiſque creuit bona fides in illis, qui contraxerunt cum eadem iuxtà eius aſ-
32 ſertionem conformem alijs actibus ab ipſa geſtis *Rot. in Romana Dotis* 14. *Iunij* 1700. §. *Potiſſimè coram bon. memor. Muto*, & *in Romana Cambij* 27. *Ianuarij* 1702. §. *Nihilominùs coram* R. P. D. *dell'Olmo*, quod procedit, etiamsi in antecedentibus contractibus, in quibus interuenerunt fratres de Baſtonis, non eſſent neceſſariæ ſolemnitates, cum ſufficiat Conſanguineos interueniſſe, vt ingeri potuerit bona fides ad iuſtè credendum Mulieris aſſer-
33 tioni, cum ad dictum effectum ſatis ſit, in contractu fuiſſe adhibitos illos, qui Conſanguinei reputabantur, licèt communis opinio ſit falſa, & erronea *Carpan. ad Statut. Mediolan. tom.*1. *cap.* 338. *num.* 325., & *ſeq. Ger. Spin. conſ.*1. *num.*26. cum materia Conſanguinitatis plurimùm,
34 ab hominum, & Contrahentium opinione dependeat *Tiraquell. de Nobilit. cap.* 15. *num.*19. *Rot. coram Mantic. dec.* 317. *num.* 2., & *coram Pamphil. deciſ.* 562. *num.* 1., & 5., & *in recent. dec.* 195. *num.* 1. *tom.* 1., & *in Auenionen., ſeù Vaſtonen. Primogenituræ* 5. *Decembris* 1701. §. 5. *coram bon. mem. Muto*.

Fortiùs quando deprehenditur, dictum errorem iuſtè ſubnixum fuiſſe nedùm in conſuetudine particulari Mulieris adhibendi dd. fratres de Baſtonis in ſuis contractibus loco proximiorum Conſanguineorum, ſed etiam in generali Ciuitatis Aſculanæ, in qua iuxta atteſtationem Notariorum contractus Perſonarum imbecillium celebrantur cum promiſcuo interuentu Conſanguineorum, vel af-
35 finium, quorum depoſitioni eum in hac materia plurimùm veniat deferendum, vt in puncto firmauit *Rot. in Aſculana Pecuniaria* 16. *Iunij* 1683. §. *Quoniam coram Guaxardo*, & *in Romana, ſeù Aſculana Dotis* 5. *Iulij* 1694. §. *Finali coram bon. mem. Pio*, & de ſubſiſtentia talis facti patet etiam ex deciſione impreſſa inter *conſil.* 151. *num.*6., ex hoc datur intelligi, ex tali ſtylo inductam
36 fuiſſe bonam fidem, quæ regularitèr exoritur ex actuum ſimilium frequentia, & quæ præſtat interpretationem in regulandis contractibus *Gail. practic. obſer. lib.*2. *obſeruat.*8. *num.*6. *Panimol. dec.* 25. *poſt n.* 19. *Rot. coram Coccin. dec.*121. *n.*34.

Haud obſiſtit deficere ſpeciale Iuramentum ſuper præſentia, & conſenſu Franciſci, & Lelij Emigdij de Baſtonis Cognatorum ſobrinorum, quos ſolùm commodiùs ad d. effectum haberi potuiſſe aſſeruit Donatrix, quià cum poſt talem expreſſionem maioris proximitatis fratrum de Baſtonis iurauerit Mulier omnia, & ſingula in donatione contenta eſſe vera, & donationem ſemper attendere, & obſeruare, Iuramentum complectitur etiam aſſertiuam ſuper maiori proximitate illorum de Baſtonis, qui commodè in contractu interuenire potuerunt, itaùt dicta expreſſione non ſubſiſtente, Mulier dicatur contrauenire, ac depoſuiſſe pro falsò, quod iurauit eſſe verum *Iaſon. in l. ſciendam num.*23. *verſ.*10. *ff. de verb. obligat. Altograd. conſ.*5. *num.*49. *lib.*1. *Pax Iordan. var. lucubrat. tom.*3. *lib.*14. *tit.*22. *num.* 10. *Grammatic. dec.*45. *num.*2.; Maximè cum regulatitèr
37 ratione ſubiectæ materiæ Iuramentum ad omnia in donatione contenta debeat referri *Caſtrenſ. in leg.*1. *num* 2. *C. de liber. prætèr Menocch. præſumpt.* 181. *num.*2., & 3. *lib.*7. *Rot. deciſ.* 161. *num.* 13., & 14. *coram Buratt.*, & *deciſ.*1307. *num.*4. *coram Bich.*

Et ità vtraque &c.

Nullius, ſeù Clatevallen.
Viſitationis.

Veneris 25. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Abbas Commendatarius poteſt viſitare Monacos in ijs, quæ concernunt Curam Animarum, & Eccleſiam quoad ſeruitium, ſuppellectilia, & ornatum; In concernentibus verò Diſciplinam Regularem viſitare non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Commendatarius habens Territorium ſeparatum Ordinarij loco fungitur.*

2 *Viſitare poteſt extra Eccleſiam, & Monaſterium, ac etiam idem Monaſterium quoad concernentia Curam Animarum.*

3 *Viſitare poteſt Eccleſiam quoad ſeruitium, ſuppellectilia, & ornatum, & num. 5.*

4 *Habetur pro vero Titulari, habetque in omnibus, quæ ſunt Iuriſdictionis, & Adminiſtrationis, pleniſſimam poteſtatem, niſi ſit ſpecialiter adempta.*

6 *Præſertim ſi Monachi eius Eccleſiæ ſeruitio ſe addixerunt tanquàm Miniſtri loco aliorum Clericorum introductorum, & Abbas eis præſtare promiſit victum, ceram, oleum, & ſuppellectilem, quam Monachi ſe obligarunt conſeruare.*

7 *Abbas poteſt animaduertere omnia delicta commiſſa in ſua Eccleſia circa cultum Diuinum.*

8 *In Eccleſijs Cathedralibus Regularibus Epiſcopus eſt caput loco Abbatis, Monachi verò vices gerunt Canonicorum, & ſubſunt Epiſcopi iuriſdictioni.*

9 *Abbas Commendatarius perpetuus in effectu verus eſt Abbas, & tamquam habens Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, dicitur Ordinarius.*

10 *Diuus Bernardus exemptiones abhorruit.*

11 *Abbates Commendatarij Cardinales ampliorem habent facultatem etiam amouendi, ac inſtituendi Priorem Clauſtralem.*

12 *Non Cardinales verò iuriſdictionem non habent in concernentibus regulare inſtitutum, & diſciplinam, quæ reſeruare cenſetur Superiori clauſtrali.*

Et de ratione ibidem, & num. 13.

DECISIO CXXIII.

SAn: mem: Innocentius XI. vt aliqualiter rependeret glorioſiſſime geſta in Bellicis expeditionibus contra communem Chriſtiani nominis hoſtem ab inuictiſſimo Carolo Lotharingiæ Duce, Sereniſſimo Catolo filio non magis paternis, quàm proprijs virtutibus præclaro, illuſtrioraque in dies decora in Sereniſſimam Domum inferenti in omnibus ijs, quæ decent Catholicum, & Eccleſiaſticum Principem, inter cæteras commendauit Abbatiam S. Mariæ in Caſtagnola Clareuallis eum plenaria cura, regimine, & adminiſtratione in ſpiritualibus, & temporalibus, præcipiens vt tàm Monachi in Monaſterijs obedientiam, & reuerentiam, quam Vaſſalli, & Subditi conſueta ſeruitia, & Iura debita integrè exhibere deberent: Præſentiens autem idem Sereniſſimus Abbas plures abuſus in eadem in ſpiritualibus irrepſiſſe, vt eoſdem tolleret, nouiſque qui vitio rerum humanarum exoriri poterant occurreret, non valens propter ſuam abſentiam, & vti grauioribus Catholicæ Religionis negocijs detentus per ſe ipſum tale munus adimplere, perſpectam habens ſedulitatem, ac prudentiam Reuerendiſſimi Epiſcopi Æſini Alexandri Fidelis, illi commiſit Viſitationem prædictæ Abbatiæ, qui alacri ſtudio aſſumens iniunctum onus de menſe Septem-

bris

bris 1704. Diœceſim viſitauit, cum
autem quoad concernentia Eccle-
ſiam Abbatialem, & Monaſterium,
cui etiam incumbit Cura Animarum
plures controuerſiæ cum eiuſdem
Monachis exortæ fuiſſent poſt pu-
blicatam Viſitationem, cauſa co-
ram A. C. Aldronando nunc meri-
tiſſimè in noſtrum Auditorium ad-
ſcito pro confirmatione Viſitationis
definita, coram me in gradu appel-
lationis deuoluta, dubitaui *An, & quam Iuriſdictionem habeat Sereniſſimus Princeps Abbas Commendatarius in Monachos Monaſterij Clareuallis tàm in Eccleſia, & Monaſterio, quàm extrà, ita ut etiam viſitare, ſeù viſitationem committere, & demandare licuerit*, reſponſum habui affirmatiuum iuxta modum.

Pro rectè autem ſtabilienda ca-
ptæ reſolutionis firmitate, præſup-
ponendum fuit, rem verſari cum
1 Abbate Ordinarij loco fungente in
loco Clareuallis, tanquàm ibidem
habente ſuum Territorium ſepara-
tum, de quo plurima ad materiam
in Nullius; ſeù Fulden. Iuriſdictionis 28. *Iunij* 1700. *coram Eminentiſſimo D. Card. de la Tremoille, &* 16. *Februarij* 1703. *&* 27. *Aprilis* 1705. *coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, quo præmiſſo
nulli dubium eſſe poteſt, quin tàm
extra Eccleſiam, & Monaſterium
2 viſitare potuerit, quàm etiam idem
Monaſterium quoad concernentia
Curam Animarum, prout id diſtri-
ctè peragendum iniungitur cuilibet
Ordinario à Concilio Tridentino
*ſeſs.*21. *de Reformat. cap.*8. Et ſuper
quo nulla quæſtio ſuboriri potuit
iuxta notata *in Firmana Iuriſdictionis* 10. *Maij* 1700. §.22. *cum ſequen. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*; Sicuti etiam Eccleſiam quoad
ſeruitium, ſuppellectilia, & illius
3 ornatum ſpectant, nedum quia talis
facultas tributa videtur in Bulla
Innocentij XI. qui dùm Abbatiam
commendauit, Curam, Regimen, &
Adminiſtrationem in ſpiritualibus,
& temporalibus Sereniſſimo Abbati
commiſit, quibus elargita videtur
omnis quæcumque Iuriſdictio, tan-
quàm verò Prælato, & Abbati Mo-
naſterij, & ſic liberum omnimodæ
Iuriſdictionis exercitium, ſicuti ple-
naria fructuum perceptio *Lotter. de re benefic. lib.*2. *quæſt.*33. *num.*12. *& ſequen. Ventrigl. in prax. rer. notab. part.*2. *annot.*24. §. *primo num.* 2. *Barbat. conſil.*2. *num.*18. *& ſequen. lib.* 2. Verùm etiam quià Abbas
Commendatarius, & multò magis
4 habens Iura Epiſcopalia, & Terri-
torium ſeparatum habetur pro vero
Titulari, ab eoque nomine tantùm
tenùs diſtat, ac in ijs omnibus, quæ
ſunt iuriſdictionis, & adminiſtratio-
nis pleniſſimam habet poteſtatem,
niſi ſint ſpecialiter adempta *Fagnan. in cap. in Eccleſijs num.*4. *& ſeqq. de Cappell. Monachor.*, *Barbat. dicto conſ.*2. *num.*11. *& ſequen. lib.*2. *Rodriquez quæſt. Regular. to.*2. *quæſt.*52. *art.*7. *Anton. Faber. in ſuo Codic. lib.*1. *tit.* 2. *definit.* 34. *Tamburin. de Iur. Abbat. tom. primo diſput.*4. *quæſt.*5. *num.*6. *Vaneſ. pen. in Ius Eccleſ. vniuerſ. part. prima tit.* 3. *cap.*7. *num.*44. *Spad. conſ.*40. *num.*6. *tom.*2. *Rot. deciſ.*791. *n.*11. *part.*1. *diuerſ.* & ſic multò magis poteſt
actus Viſitationis explere quoad
concernentia Eccleſiam quoad ſer-
5 uitium, ſuppellectilia, & illius or-
natum *Panimoll. deciſ.*30. *per tot.*,
& ſignanter *num.*16., *Ludouic. Bell. conſ.* 137. *num.* 17., *& conſ.* 195. *per tot.*

Idque potiori quodam Iure vin-
dicare ſibi poteſt Sereniſſimus Ab-
6 bas, dùm immutato rerum ſtatu
Monachi, qui à Monaſterio diuerte-
rant, fuerunt à Cardinali ab Altemps
tunc Commendatario iterùm reuo-
cati de anno 1566. deſuper ſtipulata
conuentione cum omnibus ſolemni-
tatibus, vt in poſterum Diuino cul-
tui prouideretur, manere continuò

deberent in dicta Abbatia ſeptem Monachi, qui omnes etiam curam Animarum, & Eccleſiaſtica Sacramenta exercere, & reſpectiuè adminiſtrare tenerentur, & è conuerſò Cardinalis Commendatarius promiſit annuatim perſoluere certam pecuniarum ſummam pro victu dictorum Monachorum, & vlteriùs ſe obligauit tradere conſiderabilem Ceræ, & Olei quantitatem, & prouidere Monachos de honeſta habitatione, & ſuppellectili, quam Monachi conſeruare promiſerunt. Ex hoc enim ſequitur, vt multò magis Monachi ſubiacere debeant in præmiſſis Commendatario, tanquàm Prælato, pro cuius Eccleſiæ ſeruitio ſe addixerunt, tanquàm Miniſtri loco aliorum Clericorum, qui pro Diuino cultu fuerant introducti, & poſſit Abbas illos quoad præmiſſa viſitare, & valeat agnoſcere an ſuppellectiles conſeruentur, & quibus ornatu, & cultu materiali indigeat Eccleſia *Card. de Luc. de Regular. diſc.74. num.2. in ſupplement. Panimoll. d. deciſ.30.*

Rationem præbet, tàm qualitas loci, quàm perſonæ Commendatarij, & quidem loci; ſi enim ille ad Abbatem ſpectabat, eiuſque Iuriſ-
7 dictioni ſubiectus eſt, omnis ratio exigit, vt in delicta, quæ ibidem committuntur circa cultum Diuinum poſſit Abbas animaduertere *Card. de Luc. de Iuriſdict. diſc. 4. num.6. Thabor. axiom. Iur. lib.4. cap.37. axiom.8.* Non minorem congruentiam præſefert qualitas per-
8 ſonæ, quià ſicuti in Eccleſijs Cathedralibus Regularibus Epiſcopus eſt Caput, & loco Abbatis, & Monachi vices gerunt Canonicorum, & ſunt ſubiecti Iuriſdictioni Epiſcopi *Valenzuel. conſ.33. num.5., & ſequen. Gratian. diſcept.770. per tot. Tamburrin. de Iur. Abbat. diſput.15. quæſt.7. num. 44. tom. primo, Rot. deciſ.15., & deciſ. 17. part. prima recen., & coram Coccin. deciſ. 157. num. primo, & 2.* idem ius ſtatui debet quoad Abbatem Commen-
9 datarium perpetuum, qui in effectu verus eſt Abbas, & habet canonicum titulum Beneficij, & tanquàm habens Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem dicitur Ordinarius nulla intercedente differentia inter ipſum, & Epiſcopum *Can. ſi plures 21. quæſt. prima cap. dudum 2. de elect. Gloſs. in Clem.1. verb. proprij poſt med. de reb. Eccleſ. non alienan. Prob. ad Card. in cap. nemo num.13. 14.23. & 33. de elect. in 6. Cortiad. deciſ.8. num.37., & deciſ.129. n.34. Panimoll. in citat. deciſ.30. num.8., & 9.*

Neque pro effugienda tali iuriſdictione haberi potuit recurſus, vel ad generalem exemptionem Monachorum, vel ad ſpecialem Ordinis Ciſtercien. quandoquidem ſatis alie-
10 num videtur eoſdem tanquàm Alumnos Diui Bernardi poſſe generale præſidium exemptionum deducere, contra quas idem Sanctus Abbas adeò vehementer calamum perſtringit, vt plurimis omiſſis locis videre eſt in tractatu *de moribus, & offic. Epiſtol.* 41. ad Henricum Archiepiſcopum Senonenſem, cum alijs allegatis *in Firmana Iuriſdictionis 13. Martij 1702. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.* Deueniendo autem ad particularem contra Abbates Commendatarios conceſſam eorum Ordini, & ſignanter ad poſtremam Alexandri VII. inter eius impreſſas in ordine *la 6. Bullar. nou. tom.5.* quæ confirmauit præcedentem Conſtitutionem ſuper eadem re emanata ab Innoc.X. in illa ſolum præcipitur. *Non licere Commendatarijs, Priores, Subpriores, aut Officiales Clauſtrales inſtituere, ac deſtituere, viſitare Monachos, eoſdemque corrigere, nec facultates eiſdem in litteris Apoſtolicis conceſſas, & expreſſas prout ſupra ad ea, quæ inſtitutum Regulare concernunt, ac tenore prædictorum Priuilegiorum, & Sa-*

& Sa-

Digitized by Google

*& Sacri Concilij diſpoſitione Mona-
ſtico tegimine relinquuntur trahi
poſſe, ac debere*; Et ſanè aliter res
eſſe non poterat, quàm vt nonniſi
quoad concernentia Regulare inſti-
tutum, & diſciplinam, quæ perſo-
nas Monachorum ſuperioris inſti-
tutionem, & deſtitutionem bona
Menſæ Conuentualis ſi adeſt, & ſi-
milia concernit, cenſeretur ſublata
facultas Abbatis Commendatarij,
prout talis fuit ſenſus DD., quoad
prædicta eandem præcludendi, illa
reſeruata Priori Clauſtrali, cum
poteſtas ità limitata ſit magis Iuri
communi conformis, & originariæ
exemptionum cauſæ famuletur, de
iure enim quidquid ſit quoad Com-
mendatarios Cardinalitia Dignita-
11 te fulgentes, quorum fauore ratio-
ne eminentioris dignitatis amplio-
rem reſeruatam eſſe facultatem,
etiam quoad amotionem, & inſtitu-
tionem Prioris clauſtralis plures
voluerunt, vt notat *Cophin. lib.1.
Monaſtic. tit. primo num.2. Alteſſer-
ra in Aſceticon. rei Monaſtic. lib.2.
cap.6. circa finem, Vaneſpen. in Ius
Eccleſ. vniuerſ. part.1. tit.31. cap.7.
num.45.* hoc vnum certum eſt, vt
12 quoad concernentia Regulare inſti-
tutum, & diſciplinam, quæ in ſupra-
dictis verſatur, non ſe extendat au-
thoritas, Iuriſdictio Abbatis Com-
mendatarij, non quidem vt Ordina-
rius eſt ſtantibus priuilegijs ſpecia-
libus exemptionum conceſſis Ordini
Ciſtercien., vt refert etiam *Tam-
burrin. de Iur. Abbat. part. 3. di-
ſput. 5. quæſt. 9. num. 18.* neque
etiam vti Abbas Commendatarius
cum præmiſſa ſemper cenſeantur
reſeruata Superiori Clauſtrali, tan-
quàm præſumptiuè in regulis Reli-
gionis magis verſato; vt *in cap. cum
ad Monaſterium §. Abbates de ſtat.
Monac. Alteſſerra in Aſceticon. rei
Monaſt. lib.2. d. cap.6. circa finem,
Panimoll. citata deciſ.30. num.18.
Valenzuel. conſ.33. num.5. & ſequen.
Rot. in d. Firmana Iuriſdictionis 13.
Martij 1702. §. Planum coram Re-
uerendiſſimo D. meo Decano*.

Itidemque eadem limitata facul-
tas magis inſequitur originariam
cauſam exemptionum, cum ab ini-
13 tio congruum fuerit iudicatum ex-
perientia continua vſque à tempo-
re B. Gregorij ſternente viam vti-
lius fuiſſe plenè poſt Summum Pon-
tificem, qui eſt Religionum omnium
generalis Monachus, ſubdi Superio-
ribus Regularibus, vtpotè in via
perfectionis, & Regula magis exer-
citatis, vt efficaciùs erudirentur in
ſchola perfectionis, ac cum omni
quiete, & tranquillitate eidem, ac
ſaluti Animarum vacarent, illos ab
Ordinariorum Iuriſdictione exime-
re, vt fere Anteſignanus contra Im-
pugnatores exemptionum demon-
ſtrauerat Iacobus de Thermis Ab-
bas Carolilegi Ordinis Ciſtercien.
in opuſculo tempore Concilij Vien-
nenſis ſcripto *in Clemen.5. porrecto
impreſſ. pen. F. Bernard. Fiſſen.
to.4. Bibliot. Patr. Ciſtercien. fol.261.*
& probant *Rodriquez quæſt. Regular.
tom.2. quæſt.63. art.2. Henriquez
in ſumma lib.27. de Indulgent.
cap.24. num.7. Salted. de leg. politic.
lib.1. cap.15. num.6., & cap.17.
num.10.* cum alijs eruditè de more
relatis *per R.P.D. Seuerolum in eius
anonima diſſertat. cui titulus Bauar.
Congregationis Benedictinæ §. Nec
ſine maxima ratione*, quarè eadem
ratio patitur, vt in præmiſſis non
ſubdantur Abbatibus Commenda-
tarijs in Regula Religionis minimè
verſatis, neque inter Monachos
iuxtà eorum regulare Inſtitutum
conuiuentibus.

Igitur concluſiuè omnia reaſſu-
mendo DD. cenſuerunt Sereniſſi-
mum Commendatarium poſſe viſi-
tare Monachos in ijs, quæ concer-
nunt curam Animarum ad formam
Concilij, & Eccleſiam quoad ſerui-
tium, ſuppellectilia, & illius orna-
tum, cum valdè congruum ſit, vt
in prædicta Eccleſia aliquam maio-

rem

rem Iuriſdictionem exerceat, cum ſit propria Abbatis, & ab ipſo proviſa de omnibus neceſſarijs. In ijs autem omnibus, quæ concernunt Diſciplinam regularem ad formam Conſtitutionis Innocentij X., & Alexandri VII. viſitare non poſſe, qui eſt modus reſolutioni adiectus, & quem adamuſſim ſeruauit Reuerendiſſimus Epiſcopus Æſinus in ſua ſæpiùs laudata Viſitatione.

Et ità vtraque &c.

Eadem ſuper Attentatis.

Veneris 25. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Suam facultatem, & poſſeſſionem continuans non attentat, & attentata contra clarum bonum Ius habentem obiecta negliguntur à Supremis Tribunalibus. Priuilegia exemptiua de famulis, & ſeruientibus mentionem facientia non comprehendunt eos, qui non ſunt Monaſterij ſeruitio addicti, ac intra eiuſdem ſepta ſub Superioris Regularis obedientia more Regularium viuunt.

SVMMARIVM.

1 *Suam iuriſdictionem, ac poſſeſſionem continuans non attentat.*

2 *Decreta in Viſitatione emanata circa Curam Animarum, diuinum ſeruitium, & morum correctionem reijciunt appellationem.*

3 *Ad Iudicem à quo recurrens appellationi renunciaſſe cenſetur.*

4 *Priuilegia exemptiua de famulis, & ſeruientibus mentionem facientia non comprehendunt eos, qui non ſunt Monaſterij ſeruitio addicti, ac intra eiuſdem ſepta ſub Superioris Regularis obedientia more Regularium viuunt.*

5 *Suprema Tribunalia negligunt attentata obiecta contra clarum bonum Ius habentem.*

DECISIO CXXIV.

Prætendentes Monachi Clareuallis ſeſe eſſe totaliter exemptos à Iuriſdictione Sereniſſimi Abbatis Commendatarij, & non licuiſſe explere actum Viſitationis per Reuerendiſſimum Epiſcopum Æſinum eius Delegatum, expediuerunt coram A.C. tunc Aldrouando Monitorium ſuper prætenſa exemptione, eoque præſentato Miniſtris Sereniſſimi Abbatis, cum hoc non obſtante fuiſſent publicata Decreta emanata in Viſitatione, ac vlteriùs fuiſſent carcerati quidam famuli, ſeù Coloni Monaſterij, cenſentes, dictos actus attentatos, inſteterunt coram eodem A.C. Aldrouando pro purgatione attentatorum, qui tamen per ſententiam illos reiecit, prout etiam hodiè DD. decreuerunt reſcribendo *non conſtare de Attentatis*.

Quia in ordine ad concernentia actum Viſitationis, ac publicationem Decretorum in ea emanatorum, cum Sereniſſimus Abbas habeat Iuriſdictionem tàm in Eccleſiam, & Monaſterium, exceptis ijs, quæ reſpiciunt regulare Inſtitutum, tùm etiam in toto Territorio Abbatiæ, vt patet ex Deciſionibus contemporaneè emanatis, tam ſuper Iuriſdictione, quàm etiam ſuper articulo Viſitationis, conſequens eſt, vt etiam poſt præſentationem inhibitionis non ſolùm valuerit continuare Viſitationem ab Anteceſſoribus aliàs expletam; Sed etiam deuenire ad publicationem Decretorum in Viſitatione per eum demandata factorum, à quibus eſt interdicta appellatio, vt de actibus geſtis in continuationem præcedentis poſſeſſionis, eſt regula *Textus in Clementina ſecunda nè lit. penden.*, de qua *Rot. coram Merlin. dec. 334. num. 2.*, & *in Senogallien. Cappellaniæ 2. Iunij 1692. §. Subſiſtunt coram clar. mem. Card. Caccia*, & *in* 1

Nul-

Nullius, *ſeù Vienn. Benedictionis Fontium ſuper Attentatis 6. Februarij 1694. ſub initio coram bon. mem. Muto*, & de Decretis emanatis in Viſitatione quoad concernentia
2 Curam Animarum, & Diuinum ſeruitium, & correctionem morum, quod ſit prohibita appellatio ſaltèm in ſuſpenſiuo, ac quod actus in contrarium geſti, vti attentati non ſint reuocandi *Ridolphin. in prax. par. 2. cap. 15. num. 46. Ventrigl. in prax. rer. notab. part. 2. tit. de Viſitat. annotat. 24. §. 2. num. 27. Rota deciſ. 925. num. 3. coram Emerix*.

Quæ eo magis clariora redduntur ex facto ipſorum Monachorum, qui, non obſtante præſentatione Moni-
3 torij A.C. poſt publicatam Viſitationem, & demandatam Decretorum obſeruantiam recurſum habuerunt, non ad eundem A. C., ſed ad Vicarium Generalem Sereniſſimi Abbatis, nè Decreta exequutioni demandarentur; Vndè videtur prædicto Monitorio fuiſſe renunciatum ſaltem ad effectum, vt de attentatis obijci ampliùs non valeat *Rot. in Meleuitana Dotis 18. Iunij 1703. §. Nec releuat, & ſequen. coram bon. mem. Muto*.

Nec obſtitit, attentatam ſaltèm excuſari non valuiſſe carcerationem famulorum ipſius Monaſterij gaudentium priuilegio exemptionis, quia cum non fuerit probatum carceratos pro debitis, aut delictis
4 Monaſterij ſeruitio addictos fuiſſe, ac intrà eiuſdem ſepta vixiſſe, & vlteriùs ſub Superioris Regularis obedientia vixiſſe, & quidem more eorumdem Regularium non valent priuilegia exemptiua, quamuis de famulis, & ſeruientibus mentionem feciſſent, illos comprehendere *Fagnan. in cap. nullus num. 71. de for. compet. Card. de Luc. de Regular. diſc. 1. num. 31*.

Et quatenùs etiam hæc omnia corruerent, cum ex deductis in contemporaneis Deciſionibus tàm ſuper Iure Viſitandi, quàm ſuper Iuriſdictione conſtet de bono Iure Sereniſſimi Abbatis ſuper omnibus actibus concernentibus Viſitationem exceptis reſpicientibus Regulare Inſtitutum, & Diſciplinam, etiamſi aliqualiter conſtaret de prætenſis attentatis, illa eſſent penitùs negligenda, cum conſtito de claro bono
5 Iure Suprema Tribunalia rationem habere non ſoleant de obiectis attentatis, vt in celebri *Romana Hæreditatis de Ruſpolis ſuper Attentatis 13. Iunij 1704. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, & 14. Maij 1706. coram R.P.D. meo Caſfarello*.

Nullius, ſeu Clareuallen.
Iuriſdictionis

Super bono Iure.

Veneris 25. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Abbatiam Clareuallenſem eſſe Nullius Diœceſis, & habere Territorium ſeparatum, eiuſque Abbatem gaudere Iuriſdictione quaſi Epiſcopali in Clerum, & Populum, ex quibus remaneat comprobatum.

SVMMARIVM.

1 *Pontifex recipiendo ſub protectione D. Petri Abbatiam, non videtur concedere Abbati iuriſdictionem actiuam in Clerum, & Populum.*
2 *Secus vbi vltrà talem receptionem prohibet Epiſcopo, ne iuriſdictionem vllam exerceat in bona, & perſonas Abbati ſubiectas.*
3 *Iuriſdictio in bona, & perſonas, vbi eſt Ordinarijs adempta, eo ipſo videtur Abbati attributa.*
4 *Exemptio conceſſa Abbati pleno Iure, tàm in ſpiritualibus, quàm temporalibus efficit Abbatiam eſſe nullius Diœceſis.*
5 *Obſeruantia ſubſequuta eſt optima interpres priuilegiorum.*

Actus

6 *Actus Viſitationis eſt inter præcipuos Iuriſdictionis Epiſcopalis.*

7 *Præſertim ſi in talibus Viſitationibus de moribus reformandis fuit actum, & Clerus Abbati Viſitanti, tanquàm capiti, præſtitit obedientiam.*

8 *Et per Abbatem fuerunt beneficia collata.*

9 *Deputatio Vicarij cum retentione Tribunalis arguit iuriſdictionem Ordinariam.*

10 *Eadem probatio oritur ex cognitione cauſarum matrimonialium.*

11 *Item ex relaxatione Cenſurarum contra Subditos.*

12 *Et compilatione. Proceſſuum Criminalium cum pœnæ exactione.*

13 *Numerantur plures actus eamdem iuriſdictionem vniuocè importantes.*

14 *Prælatum eſſe Nullius probatur, ex quo Summi Pontifices eidem litteras direxerunt.*

15 *Ex negatiua exercitij actuum iuriſdictionalium per Epiſcopum probatur eorum competentia penès Abbatem.*

16 *Exercens iuriſdictionem alieno nomine fatetur propria carere.*

17 *Iuriſdictio quaſi Epiſcopalis poteſt acquiri à Prælato Inferiori per centenariam, vel immemorabilem.*

18 *Enunciatiuæ præſeferentes qualitatem Nullius præualent contrarijs.*

19 *Deſcriptio Abbatiæ ſub finitima Diœceſi facta per Officiales Papæ non eſt ſignum vniuocum ſubiectionis Epiſcopo d. Diœceſis.*

20 *Iuriſdictio quaſi Epiſcopalis cum Territorio ſeparato competere poteſt ex quadragenaria cum titulo ſaltem colorato innecto præcipuè exercitio iuriſdictionis.*

DECISIO CXXV.

SEreniſſimus Princeps Carolus à Lotharingia Abbas Commendatarius S. Mariæ in Caſtagnola Clareuallis non magis intentus Spirituali bono, ac omnibus ijs, quæ reſpiciunt cultum, ac ſeruitium Diuinum dictæ Abbatiæ, vt reſultat ex altera Clareuallen. Viſitationis hodiè paritèr coram Me edita, quàm intuendis Iuribus eiuſdem Abbatiæ, cum compertum habuiſſet, Epiſcopum Senogallien. Monitorium relaxaſſe contra Procnratorem Fiſcalem, Cancellarium, & alios Miniſtros Curiæ Abbatialis ad effectum, vt infrà certum tempus coram ipſo comparere tenerentur ad dicendum cauſam quare non deberent declarari excommnnicati, Monitorium expediuit coram A. C. tunc Aldrouando ſuper manutentione in poſſeſſionè, ſeù quaſi exercendi omnes actus Ordinariæ Iuriſdictionis in tota Abbatia, eiuſque Territorio tàm contra Eccleſiaſticos, quàm Sæculares, ac non ſolum mandatum de manutenendo reportauit, ſed etiam ſententiam, qua enunciatus Iudex declarauit Abbatiam, eiuſque Diœceſim fuiſſe, & eſſe immunem, ac totalitèr exemptam ab omnium aliorum Ordinariorum Iuriſdictione, & ſignantèr Reuerendiſſimi Epiſcopi Senogallien., eandemque Iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeù quaſi tàm in ſpiritualibus, quàm temporalibus competijſſe, & comperere in Clerum, & Populum Sereniſs. Abbati Commendatario: Quare prouocante Epiſcopo ad noſtrum Tribunal dubitaui = *An, & quæ Iuriſdictio competat Abbati Commendatario Clareuallis ſuper Clero, & Populo, ac Oppido Clareuallis, ac ſuper Territorio ibi annexo*, & DD. ad fauorem eiuſdem Sereniſſimi Abbatis informantis reſponderunt.

Pro competenria ſiquidem Iuriſdictionis in Clerum, Populum, ac loca ſupra expreſſa aſſiſtit Sereniſſimo Abbati multiplicitas titulorum prouenientium tàm à datiua, quàm præſcriptiua Iuriſdictione.

Da-

Digitized by Google

Datiuam quippè præſetulit Indul-
tum Innocentij VIII. de quo *in*
Summario num.1. conceſſum Ordini
Ciſtercienſi, in quo inhærendo Prę-
deceſſorum Pontificum veſtigijs
ſuper renouatione Priuilegiorum
Ordini Ciſtercienſi conceſſorum
poſt recepta ſub protectione B. Pe-
tri, & Sedis Apoſtolicæ, eiuſque
ſubiectione Monaſteria, loca, bona
omnia præſentia, & futura, necnon
Vaſſallos, & Subditos, ac quasli-
bet perſonas Monachorum, in ipſos,
eorumque Monaſteria, membra, &
bona, Archiepiſcopis, & Epiſco-
pis Iuriſdictionem aliquam, aut
correctionem exercere prohibetur.
Etſi enim per ſolam receptionem
ſub protectione B. Petri non videa-
1 tur conceſſa Iuriſdictio actiua in
Clerum, & Populum Abbati ſubie-
ctum *cap. ſi Papa de Priuileg. in 6.*,
& in fortioribus terminis videtur
admittere *Frater Io: à S. Antonio*
licèt exemptionum acerrimus de-
fenſor *in ſuo Repagulo Canonico*
Repagul.6. Rot. in Nullius, ſeù Ful-
den. Iuriſdictionis 16. Febr. 1703.
§. Sed ſolùm coram Reuerendiſſimo
D. meo Decano, cum tamen Ponti-
fex in ſuo Diplomate vltrà progre-
dierit recipiendo nempè Abbatiam,
eiuſque membra, & bona ſub imme-
diata etiam ſubiectione Sedis Apo-
ſtolicæ, demandando vlteriùs, vt
nullus Archiepiſcopus, vel Epiſco-
2 pus in Monaſterium, Monachos,
membra, & bona prædicta, ac per-
ſonas omnes Abbatibus ſubiectas
Iuriſdictionem, vel poteſtatem exer-
cere potuiſſet per eadem verba,
nedùm videtur conceſſa exemptio
paſſiua, ſed etiam actiua in Cle-
3 rum, & Populum, cum enim Iuriſ-
dictio quælibet etiam in bona, &
perſonas ſubiectas Ordinarijs eſt
adempta, Abbati videtur attributa
Letter. de re Benef. lib.1. quæſt.24.
n.114. Pignatell. conſult. Canon.85.
num.8. part.5. Van. Eſpen. de Iur.
Eccleſ. vniuerſ. par 3. tit.12. cap.5.

num.18. Rot. coram Carill. dec.149.
num.3. & coram Peuting. deciſ.12.
num.23., & deciſ.149. num.4. & 5.
coram Bich.

Et fortaſſe tali innixi rationi Sum-
mi Pontifices, dùm eandem Abba-
tiam commendarunt diuerſis tem-
poribus S. R. E. Cardinalibus illis
commiſerunt curam, regimen, &
adminiſtrationem Monaſterij ple-
nariè, tàm in ſpiritualibus, quàm
temporalibus, cum per conceſſio-
nem Iuriſdictionis, tàm in ſpiritua-
libus, quàm temporalibus pleno
Iure dicendum ſit antecedens pri-
uilegium non ſe reſtrinxiſſe in me-
ris terminis exemptionis paſſiuæ,
ſed eliminaſſe à finibus Abbatiæ
omnem Iuriſdictionem Epiſcopi,
4 eamque Nullius Diœceſis effeciſſe,
vt latè perpendendo dictam clauſu-
lam pleno Iure, tradit *Fagnan. in*
cap. cum accedentibus num.38. de
exceſſ. Prælator. Mogal. in prom-
ptuar. Theologic. verb. Abb. num.16.
Oliu. de For. Eccleſ. par.3. alleg.89.
num.9. Rota coram Mantic. dec.131.
num.2 & coram Coccin. deciſ.1050.
per tot., & poſt Tamburin. de Iur.
Abbat. deciſ.42. num.3.

Idque clariùs deprehenditur à ſub-
ſequuta obſeruantia, tàm poſitiua,
quàm negatiua, quæ eſt optima in-
terpres antecedentium priuilegio-
5 rum, ac inconcuſsè declarat, quid
in eis fuerit comprehenſum, ſi de
eorum intelligentia diſputandum
occurrat, *Card. de Luc. de Iuriſdict.*
diſc.16. n.17. Pignatell. conſult.85.
num.19. tom 5. Rot. coram Martin.
Andr. deciſ.54. num.14., & coram
Bich. deciſ.459. num.19. in rec. de-
ciſ.273. num.18. part.11., & de-
ciſ.520. num.9. par.13., & in Mar-
ſicen., ſeù Nullius Iuriſdictionis ſu-
per bono Iure 7. Iunij 1700. §. Poſita
autem coram bon. me. Muto, & in
Cabilonen., ſeù Ordinis Ciſtercienſis
Iuriſdictionis 19. Iunij 1702. §. Con-
firmantur coram Reuerendiſſimo D.
meo Decano, & in Nullius, ſeù Ful-

den. Iuriſdictionis 27. Aprilis 1705. §.7. coram eodem.

Poſitiua enim clarè reſultat ex libertate, qua ſemper gauiſi ſunt Abbates in exercitio tàm voluntariæ, quam contentioſę Iuriſdictionis in ſpiritualibus, & temporalibus, dùm viſitarunt Eccleſias, tàm in ijs, quę pertinet ad curam Animarum, quàm in omnibus alijs reſpicientibus cul-
6 tum Diuinum, earumque ſeruitium, quos actus eſſe præcipuos Ordinarię, & quaſi Epiſcopalis Iuriſdictionis, firmat. *Barboſ. de Iur. Eccleſ. lib.1. cap.17. num.108., Rota coràm Bich. deciſ.459. num.23., & poſt Tamburin. de Iur. Abbat. deciſ.117., n.5., & in Nonantulana Iuriſdictionis 22. Iunij 1693. §. Non obſtat coram Eminentiſſimo Card. Caprara*: multòque magis dùm in talibus Viſitationibus
7 mores reformare curarunt, & vniuerſus Clerus Abbati tanquàm Superiori, & Capiti obedientiam, & reuerentiam præſtitit, & vlterius Beneficia omnia, tàm ſimplicia,
8 quàm curata contulerunt, vt de prima ſpecie actuum, *Rot. coràm Coccin. deciſ.1054. num.2., & poſt Tondut. de Penſion. deciſ.31., n.4.,* & de ſecunda *Roderic. quæſt. Regular. tom.2. quęſt.64. art.9., Rot. coram Seraphin. dec.1025. n.19.,* & de tertia *de Marin. reſol. Iur. lib.1. cap.1. n.6. Ciarlin. contr.220. num.124., Rot. deciſ.197. num.20. part.8. recen., & in Nonantulana Iuriſdictionis 22. Iunij 1693. §. Non obſtat Concurſus coram Eminentiſſimo Caprara.*

Prætereà vti veri Ordinarij gaudentes libero exercitio voluntariæ, ac contentioſæ Iuriſdictionis deputarunt Vicarios cum retentione Tribunalis, ac quod Abbatibus non gaudentibus Iuriſdictione quaſi Epiſcopali eſt interdictum exercendo vniuerſalem Iuriſdictionem cognouerunt etiam cauſas matrimonia-
9 les, vt de deputatione Vicariorum cum retentione Tribunalis defendunt. *Bordon. conſ.95. num.5., Spad. conſ.129 num.10. lib.2., Sbroz. de Offic. Vic. lib.1. quæſt.4., Rot. coram Dunoz. Iun. deciſ.988. num.4., & in Toletana Iuriſdictionis 17. Iunij 1679. §. Præbuit,* & in eius confirmatoria *16. Iulij 1690. §. Quæ omnia coram Reuerendiſ. D. meo Deca-*
10 *no*, & de cognitione cauſarum matrimonialium *eſt Text. in cap. accedentibus 12. de exceſſ. Prælator. gloſ. in Canon. Peruenit 9. verb. iuſta cauſa 16. quæſt.1. Grat. diſcept.212. num.14. Oliu. de for. Eccleſ. par.3. cap.15. num.66., Baucci practic. obſeruat. centur.1. obſeru.3. num.1., Lezana oper. Regular. tit. de Prælat. exempt. conſult.45. num.83., & ſeq. tom.4., Rot. dec.988. num.4. in fin. coram Dunoz. Iun., & in Gerunden. Iuriſdict. ſuper quinto Dubio 27. Iunij 1698. §. Nec dici valet coram Eminentiſ. Caprara.*

Et quod magis rem ex omni ſui parte euidentem reddit eſt non ſo-
11 lùm relaxatio Cenſurarum contra Subditos, quod ad rem notat. *Rot. deciſ.483. num.11. part.14., & deciſ.69. num.25. part.19. rec.* ſed etiam contra eoſdem proceſſus fabricando, pœnas exigerunt à Delinquentibus, quod pariformitèr attenden-
12 dùm eſſe ad eundem effectum, conſiderant *Pignatell. conſult. canon.76. num.9. tom.2. Card. de Luc. de Iuriſdic. diſcurſ.12. num.16., Rot. coram Peutinger. citat. deciſ. 12. num.17., & deciſ.1054. num.2. cor. Coccin.*

His demùm accedunt multiplices alij actus, Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſtatu Nullius, ac cum Territorio ſeparato conuincentes, licentiæ nempè celebrandi matrimonia, ac diſpenſationes ſuper proclamationibus, edicta pro obſeruatione Feſtorum, caſus præſertim re-
13 ſeruati, ac ab ijſdem abſoluendi elargitæ licentiæ, concurſus ad Parochiales, approbationes, ac Benedictiones Concionatorum, & his ſimilia, quæ inſimul præcipuè ſum-

pta

pta eſſe vniuoca Ordinariæ Iuriſdictionis ſigna, & argumenta. *Rot. in cit. Marſicen. Iuriſdict. 7. Iunij 1700. §. Hæcque omnia coram bon. mem. Muto.* Quarè Iuremerito Summi Pontifices eum vti verum Prælatum Nullius, ac habentem proprium Territorium agnouerunt, illi litteras
14 dirigendo, vt identitem conſiderauit, *Rota in ſepius citata Nullius, ſeù Fulden. Iuriſdict. 27. Aprilis 1705. n.9. cor. Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

Argumenta ex actibus poſitiuis deſumpta magis incaleſcunt ex negatiuis, dùm per adeò longam ſeriem temporum numquam doctum fuit de vllo actu Iuriſdictionis geſto per Epiſcopos Senogallien., & tamen inuerisimile eſt, quod hoc non peregiſſent, tàm ad effectum explendi proprium munus, quàm tuendi Iura
15 Eccleſiæ, ex eo propterea ſequitur, vt dùm potuerunt, & debuerunt, & non fecerunt actus Iuriſdictionales, id peregiſſe ex agnitione eorum competentiæ penès Abbatem, ex *Text. in cap.1. num.6., & cap. Auedon. 15. deciſ. Priuileg. Rot. coram Seraphin. deciſ.1025. num.20., & coram Roxas deciſ. 281. num.16., deciſ.5. num.20. part.14. recen., & in Capuana, ſeù Montis Caſinen. Parochialis 10. Martij 1679. §. Tale autem coram Bourlemont.* Neque id ſolùm non agendo Epiſcopi faſſi ſunt, ſed factis poſitiuis eorum malum Ius oſtenderunt, dum ipſemet Epiſcopus Senogallien. de anno 1690. expleuit munus Viſitationis Abbatiæ, eiuſque Territorij vti delegatus à clar. mem. Cardinali Chiſio tunc temporis Commendatario, eum exercens Iuriſdictionem ſibi ab
16 alio demandatam fateatur propria carere in loco, vbi tanquàm Delegatus procedit *l.1. §. Qui mandatum ff. de offic. eius cui mand. eſt Iuriſdict. cap. vt offic. de hæretic. in 6. Anſald. de Iuriſdict. part.2. cap.20. num.35. Rot. in Tarraconen. Iuriſdict. 19. Ianij 1693. §. Incaleſcit cor. bon. mem. Vrſino.*

Actus autem Iuriſdictionis per tàm longum tempus continuati, ſicuti præſtant intelligentiam Priuilegij ſuper conceſſione Iuriſdictionis quaſi Epiſcopalis cum Territorio ſeparato, ità etiam in omnem caſum viam adaperiunt præſcriptioni controuerſæ, cum indubitatum ſit, talem Iuriſdictionem præſcribi poſſe etiam à
17 Prælato inferiori per immemorabilem, & centenariam, quæ illi æquipollet, *Gilben. de præſcript. part.1. cap.6. num.245., & ſeq., & n.273., Tondut. reſol. benefic. cap.70. num.1. part.1., Borell. conſ. 86. num.2., Sperell. deciſ. 116. num.82., Rot. in Marſicen., ſeù Nullius Iuriſdict. 7. Iunij 1700. §. Prædiaque cum ſeq. cor. bon. mem. Muto.*

Nec releuat pluriès Abbatiam enunciatam fuiſſe Diœceſis Senogallien., quia præterquam quod multoties eadem Abbatia denominata fuit cum qualitate Nullius, & ſignantèr in Bulla Prouiſionis ſan. mem. Innocentij XI. ad fauorem Sereniſſimi
18 Principis, per quas enunciatiuas eliduntur quæcumque aliæ contrariæ, in quibus ſe fundat Epiſcopus *Rot. coram Vbago deciſ.126. num.7., & ſequen., & poſt Tamburin. de Iur. Abbat. deciſ.66. in fine, & deciſ.373. num.15. part.11. rec.* Cum tamen quandoquè Officiales Papę pro faciliori perquiſitione ſub finitima Diœceſi Abbatiam etiam Nullius deſcribere ſoleant, huiuſmodi denomina-
19 tio, nequit eſſe ſignum vniuocum ſubiectionis Epiſcopo d. Diœceſis, *vt in dicta Marſicen., ſeù Nullius Iuriſdictionis ſuper bono Iure §. Neque verùm coram bon. mem. Muto, & in Nullius, ſeù Fulden. Iuriſdictionis 28. Iunij 1700. §. Pariterque coram Eminentiſſimo Card. de la Tremoille.*

Quatenùs tamen Sereniſſimus Abbas eſſet deſtitutus Iuriſdictione datiua, vel præſcriptiua ab immemo-

rabili, aut centenaria proueniente, illi tamèn non defuiſſet quadragenaria præſcriptio cum titulo ſaltèm colorato proueniente ex tot Priuilegijs Apoſtolicis tùm generalibus Ordinis Ciſtercen., tùm ſpecialibus; in quibus amota penitùs cuiuſcumque Antiſtitis Iuriſdictione omnia loca Abbatiæ recepta fuerunt ſub immediata protectione Sedis Apoſtolicæ, tributa Abbatibus omnimoda facultate pleno Iure exercendi Iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem cùm coactione Subditorum, & Vaſſallorum, vt obedientiam Commendatario præſtent, eum nemo inficias ire poſſit, quod ſi ad d. quadragenariam præſcriptionem non requiratur titulus, verus, & clarus, ſed ſufficiat coloratus, putatiuus, incertus, & dubius, proueniens tamèn à Sede Apoſtolica, cum aliàs verus, & litteralis titulus plenum Ius tribueret abſque lapſu quadragenariæ, tales non ſint tituli, quibus Sereniſſimus Abbas eſt ſuffultus cum pacifica poſſeſſione exercitij Iuriſdictionis etiam ex actibus delegationis acceptatæ ab Epiſcopo, & cuius propterea quadragenariæ vigore cum titulo enunciato compe-
20 tere non debeat Iuriſdictio in Clerum, Populum, & Oppidum Clareuallen., ac ſuper Territorio ibi annexo, vt pluribus adductis firmatum fuit in ſupradicta *Nullius, ſeù Fulden. Iuriſdictionis 27. Aprilis 1705. num. 16., & ſequen. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*.

Et ità informante ſolum Sereniſſimo Abbate.

Nullius, ſeù Clareuallen. Iuriſdictionis ſuper Manutentione.

Ven. 25. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Abbati Commendatario exiſtenti in quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem in Monachos, & Monaſterium quoad Diuinum cultum, & Iuris viſitandi danda eſt manutentio.

SVMMARIVM.

1 *Abbas exiſtens in quaſi poſſeſſione Iuriſdictionis in Monachos, & Monaſterium in eadem debet manuteneri.*

2 *Abbas Commendatarius prohibetur exercere iuriſdictionem in Monachos, eorum bona, & famulos.*

3 *Intellige quoad ea quæ inſtitutum Regulare reſpiciunt, ſecùs quoad alia, in quibus ob aſſiſtentiam Iuris Abbati competit manutentio.*

DECISIO CXXVI.

EOdem modo, & ſub ijſdem reſeruationibus, quibus DD. cenſuerunt competere bonum Ius, tàm ſuper articulo Iuriſdictionis, quàm Iuris viſitandi ad fauorem Sereniſſimi Abbatis Commendatarij, fuerunt etiam illi elargiti manutentionem.

Exordiendo quippè à Iuriſdictione quaſi Epiſcopali exercenda in Eccleſiam ſubditam, & Populum Clareuallis, ipſe reperitur in quaſi poſſeſſione illam exercendì, quod eſt adeò verùm, vt Epiſcopus Senogallien., qui poſſet illam controuertere, non audeat eandem impugnare: Quouerò ad Viſitationem, & Iuriſdictionem in Monachos, Eccleſiam Monaſterialem, & Monaſterium ipſum exercendam, in reſpicientibus cultum Diuinum, & Eccleſię ſeruitium, idem Sereniſſimus Abbas reperitur itidem in quaſi

poſ-

2 poſſeſſione viſitandi ex actibus Viſitationum per ipſum, & eius Prædeceſſores expletis, quare Iuremeritò
1 iuxtà modum ſupradictum eſt illi debita manutentio ad *Text. in cap. cum Perſona 7. in fine de Priuileg. in 6. & §. Reſidendæ inſtit. de interdict. Poſth. de manut. obſeruat. 45. n. 38., & ſequen.*, Rot. *deciſ. 479. coram Emerix. Iun., & in Surentina Manutentionis 4. Maij 1695. §. Siquidem coram R. P. D. meo Scotto.*

Neque obſtitit Monachos habuiſſe intentionem fundatam in Conſtitionibus Apoſtolicis prohibentibus
2 Abbatibus Commendatarijs exercere vllam Iuriſdictionem in Monachos, Monacorum bona, eorumque famulos, quià exceptis ijs, quæ concernunt Regulare Inſtitutum, prout latè expenſum fuit in contemporaneis Deciſionibus, tàm ſuper Viſitatione, quàm ſuper Iuriſdictione,
3 apparet euidentèr de aſſiſtentia boni Iuris ad fauorem Sereniſſimi Abbatis, ac proindè eius vigore eo fortius debetur illi manutentio, *Rota deciſ. 214. num. 6., & 7. part. 12. recen., & deciſ. 228. num. 11, & 260. num. 4. coram Emerix. Iun., & in Romana Hæreditatis de Rupolis 13. Iunij 1704. coram Reuerendiſ. D. meo Decano.*

Et ita veraque &c.

Sueſſana Beneficiorum.

Ven. 25. Iunij 1706.

ARGVMENTVM

Sumitur à Summario.

SVMMARIVM.

1 *Præſentato à maiori parte Patronorum debetur Inſtitutio.*
2 *Iuſpatronatus acquiritur per ſucceſſionem in vniuerſa hæreditate Patroni.*
3 *Præſentatio poſt litem conteſtatam non ſuſtinetur,*
4 *Patronis Laicis, quamuis ſit permiſſa variatio in Iure præſentandi, non tamen eſt permiſſa priuatiuè quoad primam præſentationem, ſed cumulatiuè cum prima.*
5 *Præſentatio debet fieri iuxtà vltimum ſtatum, donec de contrario doceatur, vel per confeſſionem partis, vel per rem iudicatam.*
6 *Stante paritate vocum gratificatus ab Ordinario debet inſtitui.*
7 *Derogatio Apoſtolica medietatis vocum ad fauorem alicuius operatur, ac ſi is fuiſſet præſentatus ab omnibus Patronis.*
8 *Teſtes de auditu non probant.*
9 *Teſtes deponentes ſuper Simonia debent deponere de præcedenti pactione.*

DECISIO CXXVII.

Controuerſia orta inter Iulium, & Ianuarium præſentatos à diuerſis Compatronis ad Beneficia Sancti Nicolai, & S. Sebaſtiani Oppidi Caſcani, & terminata per Sententiam in Curia Epiſcopali Sueſſana latam fauore Iulij, delegata fuit in gradu appellationis huic noſtro Tribunali, in quo hodiè propoſui Dubium: *An, & cui eſſet danda Inſtitutio*, & à DD. reſponſum habui, *Inſtitutionem eſſe dandam Iulio.*

Ipſe enim ad tenorem tranſactionis ſuper iure præſentandi initæ de anno 1653. inter Ambroſium Teſtam ex vna parte, & hæredes qq. Ioannis Pauli, & Ioannis Franciſci de Philippellis ex altera, fuit præſentatus à maiori parte Patronorum, nàm cum in præſenti vacatione Ius præſentandi propter alternatiuam in dicta tranſactione ſtabilitam ad dd. quatuor hæredes pertineat, vt ex quatuor vocibus Iulius habuerit duas integras, & tertiam partem alterius vocis, videlicèt integram vocem Hieronymi repræſentatam à Vincentio Bottono, & Carolo de Nardo illius mediatis hæredibus ex

per-

perſona Margaritæ, & Camillæ de
Philippellis, & aliam integram vo-
cem Ioannis Pauli mediante nomi-
natione in eius perſonam facta à Do-
nato de Philippellis d.Ioannis Pauli
hærede, & rursùs tertiam partem
vocis Saluatoris, vtpotè nominatus
à Magdalena, ad quam ſpectare
dictam tertiam exaduerſo concedi-
tur, clarum eſt, vt etiam admitten-
dum eſſet, Ianuarium colligitan-
tem ad ſui commodum habere præ-
ſentationes ab alijs, penès quos re-
ſident reliquæ duæ partes vocis dicti
Saluatoris, & vlteriùs etiam habe-
ret nominationem hæredum Ioannis
Franciſci Philippelli, cui reliqua
quarta pars Patronatus ſpectabat,
fuiſſe Iulium præſentatum à maiori
1 parte, & conſequenter eſſe etiam
inſtituendum in excluſionem Ianua-
rij ad *Text. in cap. Quoniam de Iure-
patronatus Lotter. de re Benefic. lib. 2.
quæſt. 13. num. 19., Rot. apud Viuian.
de Iurepatronatus deciſ. 148. num. 5.,
& coram Cerro deciſ. 592. num. 3.,
& deciſ. 615. num. 19. part. 10.
recent.*

Nec controuerti poteſt, vocem
Hieronymi conſolidatam fuiſſe in
Vincentium Botionum, & Carolum
de Nardo, qui Iulium præſentarunt,
ſiquidem iſti ſunt hæredes, & tan-
quàm in gradu ſucceſſibili poſſeſſo-
res bonorum Camillæ, & Margha-
ritæ ſine filijs, & ab inteſtato defun-
2 ctarum, & progenitarum à Donato
reſpectiuè, & Cæſare filijs d. Hie-
ronymi *Summ. Iulij num. 5.*, adeo-
que præfatam Hieronymi vocem à
Bottono, & Nardo Iulius iureme-
ritò reportauit *cap. Cum Bertoldus
in fine de Sent. & re Iudic. Rota
dec. 670. num. 2. coram Cerro.*

Nec altera vox Ioannis Pauli,
quam à Donato reportauit, dimi-
nuta fuit ex quo idem Donatus no-
minauerit etiam Ianuarium, nam
cum ad dictam nominationem deue-
nerit, poſtquàm lis inter Iulium, &
Ianuarium fuerat coram Ordinario
Sueſſano conteſtata, vt reſultat ex
Summ. Iulij num. 2. non poterat in
præiudicium Iulij prioris præſentati
3 variare, & Ianuarium colligantem,
aut alium quemcumque præſentare
ad *Text. in cap. 1., & 2. vt lit. pend.
in 6.* firmat *Viuian. de Iurepatronat.
part. 2. lib. 10. cap. 1. num. 12., &
ſeq., & Rot. deciſ. 8. de Iurepatron.
coram Creſcent., & deciſ. 364., &
369. num. 5 coram Celſ., & in rec.
deciſ. 216. num. 8. part. 2., & 262.
num. 6. part. 14.*; Fortiùs cum præ-
ciſiuè etiam à conteſtatione litis Pa-
tronis Laicis, permiſſa quidem ſit
variatio vnica vice, ſed cumulatiuè
cum prima præſentatione, & ab ea
non recedendo, itaut ſit in poteſtate
Ordinarij eligere, & inſtitutionem
alterius ex præſentatis ad libitum
4 concedere, non autem priuatiuè
quoad primam præſentationem, eam-
que expreſsè reuocando, prout fa-
ctum fuit in præſenti *cap. Cùm
autem, vbi Abb. num. 3. de Iure-
patr. Viuian. eod. tit. lib. 10. cap. 1.
num. 11., Lotter. de re Benefic. lib. 3.
quæſt. 17. num. 168., Lap. allegat. 78.
num. 6., Garz. de Benefic. part. 5.
cap. 9. num. 113., Rota coram Merlin.
deciſ. 443. num. 1., & poſt Antonell.
de Onere Clericorum dec. 49. num. 7.,
& in Romana Cappellaniæ 25. No-
uembris 1705. §. Quamobrem coram
R.P.D. meo Anſaldo.*

His firmatis, pro Iulio iuuari non
poteſt Ianuarius à vocibus, quas ab
alijs reportauit, vtpotè numero in-
ferioribus, & multo minùs à præſen-
tatione facta ab illis de Martone,
tanquàm cauſam habentibus à Iulia
Philippella, quia non conſtitit ean-
dem Iuliam deſcendiſſe à veris Pa-
tronis de Domo Philippella, quod
euidenter deprehenditur, ex quo
cum ſequuta vacatione de anno
1653. Martoni ex eodem Iure præ-
ſentationem expleuiſſent, illa fuit
ab Ordinario reiecta, & conceſſa In-
ſtitutio Præſentato ab Ambroſio
Teſta; cui ad formam Tranſactionis
præ-

præſentatio Turnaria pro prima vice
ſpectare debebat, ex quo ſequitur,
vt non ſolùm de huiuſmodi voce
prætenſa à Martonis vlla ratio ha-
beri non debeat, ſed potiùs ex in-
ſtitutione huiuſmodi ortam fuiſſe
obſeruantiam, ac vltimum ſtatum,
iuxta quem inſtitutio concedenda
ſit regularis vocibus illorum de Phi-
lippellis iuxtà legem in eadem tran-
ſactione præſcriptam Turnario ti-
tulo ad eoſdem ius præſentandi de-
ferentem, vſquequo non conſtet per
rem iudicatam, vel per confeſſio-
5 nem eorundem poſſeſſorum, vel per
publica documenta clara, & incon-
trouertibilia de defectu proprietatis
iuriſpatronatus ad *Text. in cap. Con-
ſultationibus de Iurepatronatus Rip.
in cap. Cum Eccleſia num. 53. de cauſ.
poſſ., & propriet. Lotter. de re Bene-
fic. lib. 1. quæſt. 34. num. 29., & ſeqq.*
cum alijs relatis per *Rot. coram Bu-
ratto dec. 776. num. 11. coram Dunoz
Iun. deciſ. 79. num. 1., & 2., & de-
ciſ. 6. num. 14., & 136. n. 5. part. 10.
deciſ. 295. num. 5., & ſeqq. part. 17.
recent.*

Et apud DD. vndique ceſſauit du-
bitatio, cum ſaltem de paritate vo-
cum hæſitatio non cadat, quo caſu,
nec controuerti poteſt inſtitutio fa-
6 uore eiuſdem Iulij, qui ab Ordinario
fuit cum dicta Sententia gratifica-
tus, & vlteriùs, quod prorsùs rem
incontrouertibilem facit eidem per
Papam gratia conceſſa cum ſolita
derogatione alteriùs medietatis Pa-
tronotum, quæ tribuit ius, & ope-
7 ratur, ac ſi ab omnibus fuiſſet præ-
ſentatus *Cerr. dec. 196. num. 15., &
Dunoz Iun. deciſ. 150. num. 4. cum
alijs in vtraque cumulatis.*

Demùm non obſtitit impicta la-
bes Simoniæ, qua extorta aſſereba-
tur nominatio ab enunciata Magda-
lena, quia cum Teſtes ad hoc pro-
bandum adducti non deponant, niſi
de ſimplici auditu, & quod magis
eſt abſque vlla expreſſione, à quo id
8 ſciuerint, nullum conſtituere poſ-
ſunt gradum probationis *Rot. de-
ciſ. 78. num. 7., & dec. 126. num. 8.,
& dec. 195. num. 12. coram Emerix
Iun.*, & rursùs cum non conſtet de
præcedenti pactione, ac tractatu
aliquid dandi, in nulla conſideratio-
ne habenda eſt dicta probatio, cum
9 dictis conditionibus deficientibus
exulet omnis vmbra Simoniæ *cap.
Artaldus 8. quæſt. 3. Gloſſ. in cap.
Non ſatis de Simon., Tamburin. de
iure Abbat. tom. 3. diſp. 6. quæſt. 9.
num. 3., Antonell. de Regim. Eccleſ.
lib. 6. cap. 18. num. 13., Rot.
deciſ. 653. num. 8., & 9. coram
Bichio.*

Et ita vtraque &c.

Sabinen. Bonorum.

Lunæ 28. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Alienatio rei ſubiectæ Fideicommiſſo
facta bona fide, an, & quando ſu-
ſtineatur ad terminos *Textus in l. fin.
ff. de legat. 2.* latè explicatur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius vniuerſalis priùs
debet dirigere actionem ad rem
ſubrogatam bona fide, & in ſubſi-
dium ad bona per tertium poſſeſſo-
rem retenta.*

2 *Limita ſi fideicommiſſum ſit purum,
& non conditionale, quià tunc in-
terdicta eſt quæcumque alienatio,
etiàm ſub prætextu bonæ fidei.*

3 *Item limita ſi fideicommiſſum fuerit
conſtitutum in contractu, quià tunc
ſtante hypotheca agi poteſt ad rem
alienatam.*

3 *Fideicommiſſum poteſt æquè inſtitui
in contractu, Teſtamento, ac Codi-
cillis.*

5 *Declara tamen, vt fideicommiſſum
conſtitutum in contractu impediat
alienationem bonorum in tertium*

etiam

etiam bona fide; ſecùs verò prohibitio alienationis exoriens ex ſola generali conſtitutione fideicommiſſi.

6 Dominium ſuperueniens non operatur auocationem rei à Domino acquiſita.

7 Pro legatis, & fideicommiſſis competit hypotheca ad effectum recuperandi bona à tertio etiam remedio vtilis Saluiani.

8 Obligatio Cameralis continet hypothecam omnium bonorum.

9 Fideicommiſſarius poteſt agere, vel ad pretium rei alienatæ ab hærede grauato, vel directè ad bona alienata ſtante expreſſa hypotheca adiecta in fideicommiſſo conſtituto in contractu non obſtante bona fide.

10 Alienatio rei fideicommiſſariæ ad terminos leg. fin. §. fin. ff. de legat. 2., requirit ignorantiam fideicommiſſi tàm in alienante, quàm in alienatario.

11 Scientia probatur ex depoſitione Teſtium.

12 Scientia oritur ex reiteratis actibus iudicialibus.

13 Scientia Teſtamenti importat ſcientiam fideicommiſſi in eo contenti, in hærede præcipuè extraneo.

14 Abbatiſſa non eſt integer Teſtis ad fauorem Monaſterij.

15 Partita extracta ex libris priuatis non probat niſi exhibitis ipſis libris.

16 Fructus debentur iuxtà taxam legalem ſcutorum quinque pro centenario.

17 Limita poſt annum 1679., quo à Rota redacti fuerunt ad quatuor.

18 Fructus retracti ex bonis inueſtitis authoritate Superioris non debentur, niſi ad ratam, quæ verè percepta fuit.

19 Hæres grauatus poſtquam percepit plures fructus hæreditarios non poteſt acquirere cenſus à Teſtatore impoſitos.

20 Solutio facta de pecunijs, ſeù fructibus debitoris parit eius liberationem, quamuis fuerit à tertio obtenta ceſſio translatiua Iurium.

21 Tranſactio inita intuitu Iurium hæreditariorum adſcribi debet ad commodum hæreditatis, & non hæredis grauati etiam nomine proprio ſtipulantis.

22 Hæres debet reddere rationem de mobilibus hæreditarijs venditis.

23 Succeſſor non poteſt impugnare contractum ab anteceſſore factum.

24 Expenſa facta pro defenſione hæreditatis refici debent ex fideicommiſſo, etiamsì cauſa fuerit terminata per tranſactionem.

25 Expenſæ vltimæ infirmitatis Donatarij refici debent ab hærede ſumma reſeruata in donatione ad effectum teſtandi.

DECISIO CXXVIII.

CVm illi de Petriacobis petijſſent immiſſionem ad medietatem bonorum donatorum à Carolo Martiniano, & Laura Neapoliona Coniugibus contrà Monaſterium S. Claræ Arcis Antiquæ hæredem ſupradictæ Lauræ, hoc tàm ad euitandam iacturam propriorum bonorum, quàm ad aſſequendam retentionem pro particularibus creditis, obtinuit coràm Me reſtitutionem in integrum aduersùs inconſultò aditam hæreditatem, præcedente firmatione ſtatus hæreditarij cum relatione Periti Curialis, vt apparet ex deciſione 11. Ianuarij 1704. coram Me edita, non perterriti tamen Actores proſequuti ſunt Iudicium intentatum, ac ſub die 16. Ianuarij 1705. decidi obtinuerunt, non conſtare de redditione rationis, & ijſdem eſſe dandam immiſſionem, quod etiàm fuit comprobatum per alteram deciſionem emanatam 22. Iunij eiuſdem anni, cùm

ta-

tamèn potiſſima ratio decidendi ſte-
tiſſet in clara vocatione, quæ non
controuertebatur, ac in reiectione
oppoſita retentionis ex capite non
legitimæ redditionis rationis fru-
ctuum perceptorum, qui credita
Monaſterij illiquida reddiderunt,
idcircò inſtetit idem pro electione
Periti Calculatoris ad finem redden-
di rationem de prædictis fructibus,
ac effectum voti compos, exarata
ex poſt Peritia, iterùm fuit dubita-
tum de ſubſiſtentia reſolutionum
captarum, irrito tamen conatu, cùm
non potuerit exoriri, niſi perſiſten-
tia in deciſis, adiecta ſolum modo
infrà exprimendo.

Dùm enim non controuertitur vo-
catio, atque identitas bonotum, in-
negabilis eſt immiſſio, quamuis bo-
na prætenderentur alienata bona fi-
de, ac prænio Beneplacito Sacræ
Congregationis, inueſtito eorum-
dem pretio in locis Montium, ad
quæ ex eo, quod non verſamur in
fideicommiſſo particulari bonorum
Familiæ memoriam conſeruantium,
vel ad quæ Teſtator particularem af-
fectionem habuerit, quibus caſibus
ſolummodò aſſerebatur, directè agi
poſſe ad rem alienatam, ſed contro-
uerſia ſit in vniuerſali fideicommiſſo
abſque vlla particulari memoria, vel
affectione bonorum donatorum,
priùs actio dirigi debuiſſet ad loca
1 Montium ſubrogata, reſeruato in
ſubſidium Iudicio ad bona per ter-
tium poſſeſſutem retenta ad *Text.
in leg. fin. §. final. ff. de legat. 2.,
Card. de Luc. de Fideicomm. diſc.84.,
ſub num.13., Vrrol. conſultat.100.
num.43., & ſeq., Rota deciſ.119.
num.2. & 3.par.13.recent.*, quippè
concluſio redditur inapplicabilis ex
duplici circumſtantia, prima eſt,
Monaſterium non potuiſſe dici hæ-
redem granatum Lauræ, eum in do-
natione, in qua conſtitutum fuit fi-
deicommiſſum, priùs fuerit vocata
Cæcilia Beger, & Vincentius Cru-
cius, & hoc deficiente ſine filijs ad
medietatem illi de Petriacubis, ex
quo ſequi debet, vt cum Monaſte-
rium, tanquàm hæres Lauræ, non
autèm comprehenſum in fideicom-
miſſo conſtituto in donatione, non
potuerit dici, neque ad illud vo-
catum, neque eius reſpectu hæres
grauatus, multò minùs valuerit,
etiam ſub prætextu cuiuſcumque
bonæ fidei bona alienare, cùm enim
non haberet vllum dominium bono-
rum, nec quidem reſoluibile, vt
habet hæres granatus, & fideicom-
miſſum quoad illud non eſſet condi-
tionale, ſed purum, non potuit de-
uenire ad alienationem ſub præ-
textu cuiuſcumque bonæ fidei, cùm
tunc non ſibi vindicet locum oppo-
ſita *leg. final. §. final. ff. de legat.1.*,
ſed bene quidèm *leg. vltim. Cod. com-
mun. de legat.*, interdicens aliena-
2 tionem rerum ſubiectarum reſtitu-
tioni, vt notant *Caſtrenſ. in dicta leg.
final. num.1., Bruneman. num.13.
ff. de legat.2., Fachin. controuerſ. Iur.
lib.5. cap.28. §. Tertiò notandum,
Berlich. deciſ.267. num.18. part.2.,
Gabriel. conſil. 118. num. 3. lib.1.,
Fuſar. de Subſtit. quæſt.556. num.11.,
Peregrin. de Fideicommiſſ. artic.40.
num.39., Rot. deciſ.49. num.56. part.2.
diuerſ.*

Altera autèm æquè ſtringens cir-
cumſtantia reddens inapplicabilem
Theoricam deſumptam *ex dicta leg.
fin. ff. de legat.2.*, eſt, fideicommiſ-
ſum non fuiſſe conſtitutum in Teſta-
mento, vel Codicillis, ſed benè qui-
dèm in contractu donationis, qui
cùm pro eius obſeruantia contineat
ſpecialem hypothecam omnium bo-
norum, pro eorum recuperatione
agi poteſt contra quemcumque ter-
tium poſſeſſorem, penès quem exi-
ſtunt bona ſic hypothecata, nulla
priùs facta diſcuſſione contra hære-
ditatem alienantis, cùm ſiuè ſcien-
tèr, ſiuè ignorantèr fuerint aliena-
ta, ſempèr ad quemcumque tran-
3 ſeant cum ſuo onere, & hypotheca,
cuius virtute competit actio realis

contra tertium, vt vltrà authoritates allegatas *in §. fin. præterita meæ deciſionis* firmat *Rot. deciſ. 31. num. 3. part. 19. recent.*, nec eſt nouum, vt licèt hodiè nulla differentia ſit intèr fideicommiſſa conſtituta in contra-
4 ctu, ac Teſtamento, vel Codicillis permiſſa in vtriſque eorum confectione, vt ſunt *Text. in leg. fin. Cod. de reb. alien. non alienan. leg. ea lege Cod. de condit. ob cauſ. leg. ſi ità quis §. Ea lege, & ibi DD. ff de verbor. obligat.*, cum alijs relatis per *Knipſchild. de Fideicomm. famil. 206. cap. 6. num. 24.*, quoad effectum tamèn recuperationis bonorum contrà tertium, in quem etiàm bona fide prætenditur facta alienatio plùs valeat, ac efficacior ſit ſpecialis prohibitio alienationis, ac hypothecatio bonorum pro obſeruatione fideicom-
5 miſſi in tractu conſtituti, quàm prohibitio alienationis exoriens ex generali conſtitutione fideicommiſſi intercludente prima translationem dominij ad differentiam alterius generalis prohibitionis carentis etiàm obligatione bonorum *Fuſar. de Subſtitut. part. 2. quæſt. 674. num. 12. & 17.*, *Knipſchild. de Fideicommiſſ. cap. 11. num. 29.*, *Berlich. deciſ. 277. num. 19. par. 2.*, *Rot. deciſ. 49. num. 54. part. 2. diuerſor.*, hypotheca enim, quæ pro relictis data eſt, rem ipſam afficit ſtatim ex contractæ donationis die, & ſic priuſquàm emens acquiſierit ipſam rem ab hærede grauato, quod non ſic eſt in rei vindicatione ad effectum recuperandi à tertio poſſeſſore res fideicommiſſo ſubiectas, quæ cum priùs dominium requirat, quod non acquiritur, niſi per grauatum facta reſtitutione, cau-
6 ſæ eſſe non debet, vt licèt poſteà dominium ſuperuenerit; parere poſſit vindicationem ad auocandam rem ab eo, qui per traditionem ſibi à Domino factam, Dominus ſemèl effectus fuiſſet, vt ratiocinatur *Anton. Faber. de error. pragmatic. tom. 2. decad. 88. error. 2. verſ. Quamquam enim ad fin.*, *Cuiac. in l. quamuis eo litt. B. C. de pignor.*

Non obſtante quod, tàm pro le-
7 gatis, quàm fideicommiſſis inter cæteras actiones competat vltrà hypotheca ad effectum, etiamsì opus ſit recuperandi bona à tertio poſſeſſore ex remedio vtilis Saluiani per *Textum in l. 1. Cod. commun. de legat.*, *Merlin. de pignor. lib. 3. tit. 1. quæſt. 15. num. 1.*, *Rot. deciſ. 93. num. 2., & ſeq. part. 11. recen.*, *& in Mantuana Fideicommiſſi 10. Martij 1704 §. Quia viſa ſunt coram Me*; Quià cum bona fuerint donata cum vinculo fideicommiſſi ſub obligatione Camerali
8 continente hypothecam omnium bonorum, acsì expreſsè fuiſſet contracta *Rot. deciſ. 311. num 8.*, *& deciſ. 321. num. 4. & 356. num. 4. coram Bich.*, *& deciſ. 350. num. 33. coram Priol.*, & alibi paſſim, omnis ratio exigit, vt etiamsì alienatio rerum fideicommiſſariarum ità hypothecatarum bona fide fuerit facta ab hærede, adhuc ſit in eius electione, vel agere ad pretium contra hæredem grauatum, vel directè ad bona alienata à tertio retenta, cum ſpecialis, ac expreſſa hypotheca plùs afficiat
9 rem, quàm generalis, & tacita, & plùs iuris conſtituatur Creditori per expreſſam hypothecam, quàm per generalem, ac tacitam *leg. Aſſiduis Cod. qui pot. in pign. hab.*, *gloſſ. in Authent. de non alienan. §. Cùm igitur verſic. tradere Creditoribus*, *Neguſan. de pignor. membr. 1. part. 1. num. 10. & 2. membr. 5.*, *circa finem*, *Surdus conſil. 495. num. 11.*, *Grat. obſeruation. 29. num. 49.*, *& ſeq.*, *Rot. deciſ. 13. num. 9. coram Merlin.*

Prӕterquamquod, nec Monaſterium potuit conſiderari omninò conſtitutum in ſtatu bonæ fidei de tempore venditionis, quæ vltrò, citrò-
10 que requiritur, ad hoc, vt cenſeatur facta ad tramites ſæpiùs citatæ *legis finalis §. final. ff. de legat. 2.*, dùm debet fieri ab ignorante onus

fidei-

fideicommiſſi, & ſimilitèr Venditori
inſcio eiuſdem oneris, vt conſide-
rat *Bartol. in dicto* §. *fin. verſic. Niſi
fiat, & Cuiac. verſic. Quia bona fide,
Gail. practicar. obſeru. lib.2. cap.*136.
*num.*10., talis quippe ſcientia reſul-
11 tat, nedùm ex fide Teſtium, quo-
rum depoſitionem eſſe ſufficientem
ad effectum, de quo agitur firmat
*Roland. conſ.*81. *num.*12. *lib.*2., *Al-
tograd. conſil.* 97. *num.* 77. *lib.* 2.,
ſed etiàm remanſit abundè probata,
tàm ex quo in lite agitata per Plau-
tillam Thomaſſonam creditricem
Caroli Martiniani, & Lauræ contrà
Monaſterium, fuit in actis exhibi-
tum donationis Inſtrumentum, in
quo fuerat conſtitutum fideicom-
miſſum, quod magis eſt in prædicto
Iudicio fuerunt etiam citati, tàm
Cæcilia Beger, quàm Vincentius
Crucius primi donatarij, & ſubſe-
quentèr etiàm cum Carolus Marti-
nianus ſcutorum 250. ſibi reſeruato-
rum ad effectum teſtandi in donatio-
ne inſtituiſſet hæredem Lauram Vxo-
rem auctricem Monaſterij, hoc in
tranſactione inita de anno 1687.
cum Cæcilia Beger pluriès mentio-
nem fecit de prædicto Teſtamento,
12 & ad illud ſe retulit, ex reitera-
tis autem actibus iudicialibus oriri
ſcientiam firmat *Rot. dec.*831.*num.*6.
coram Merlin., *& deciſ.*96. *num.*4.
coram Dunozett. iunior., ſicuti etiàm
ex ſcientia Teſtamenti oriri quoque
ſcientiam fideicommiſſi, & donatio-
13 nis in hærede præcipuè extraneo, ad
hoc, vt alienatio non dicatur facta
bona fide probant *Gail. practic. ob-
ſeruat. lib.*2. *cap.*136. *num.*11., *Ce-
phal. conſil.* 294. *num.* 46., *Roland.
conſil.*81. *num.*11. *lib.*2. *Petra de Fi-
decomm. quæſt.* 3. *num.* 44., *Rot. de-
ciſ.*335. *num.* 6. *coram Dunozett. Iun.*,
& deciſ. 287. *num.* 13. *part.* 17. *re-
cent.*

His præmiſſis transeundo ad quan-
titatem fructuum per Monaſterium
perceptorum, & de quibus ratio ha-
beri debet ad effectum reducendi

credita, ac deductiones per Mona-
ſterium prætenſas, dùm ſtante reſti-
tutione in integrum per illud obten-
ta aduersùs inconſultò aditam hære-
ditatem, tenetur reponere omnia in
priſtinum, etiàm quoad fructus per-
ceptos, quamuis ſub prætextu bonæ
fidei, vt firmatum fuit in poſtremis
meis deciſionibus, ac ſuppoſita quan-
titate bonorum hæreditariorum
fructiferorum in ſcutis 1798. non
comprehenſis mobilibus, Domini
dixerunt, vt quoad eorum quanti-
tatem non ſit ſtandum atteſtationi
14 Abbatiſſæ, dùm proptèr intereſſe
Monaſterij non reputatur integræ fi-
dei iuxtà authoritates adductas in
vltima mea deciſione §. *Si enim*, &
quamuis affirmet, partitas extra-
xiſſe ex libris Monaſterij, eius aſſer-
15 tio in nihilo eſt attendenda, ſed li-
bri debent exhiberi, ac partitæ for-
miter extrahi *Rot. deciſ.*39. *num.*4.,
*& deciſ.*521. *num.*5. *part.*14., *& de-
ciſ.*669. *num.*7. *part.*19. *recent.*, di-
xerunt itaque vſque ad alienationem
16 ſequutā cum Beneplacito Sac. Con-
gregationis eſſe reſtituendos iuxtà
taxam legalem bonorum ſtabilium
*Rot. deciſ.*455. *num.*9. *part.*9., *& de-
ciſ.*201. *num.*1. *part.*10. *recent.*, hoc
eſt ad rationem ſcutor. quinque pro
centenario vſque ad annum 1679.,
quo per noſtrum Tribunal attenta
diminutione fructuum bonorum re-
17 dacti fuerunt ad quatuor pro cente-
nario, vt ponderat Rota *in Firmana
Dotis, & Fructuum* 30. *Aprilis* 1700.
§. *Conſtabilito coram Eminentiſſimo D.
Cardinali de la Tremoille*, & ab indè
citrà ad rationem quatuor ad for-
mam dictæ Reformationis, poſt fa-
ctam verò venditionem ad rationem
locorum Montium ſtante inueſtimen-
to in ijſdem facto cum Beneplacito
Sacræ Congregationis, cum enim
prædictum inueſtimentum fuerit fa-
ctum ſub colore ſterilitatis bono-
rum, ac maioris vtilitatis, Mona-
ſterium non debet condemnari, niſi
ad fructus verè perceptos, non autē

ad illos, qui percipi potuerunt, cum
18 ad effugiendam talem condemnatio-
nem ſatis ſit aliquo colore excuſari
poſſe *Rota deciſ.*112. *num.*18. *coràm
Otthobono*, & *deciſ.*781. *num.*1. *co-
ràm Emerix Iunior.*

Ex hoc autém conſequitur, cen-
ſum acquiſitum à Cæcilia Beger, &
à PP. S.Franciſci Tarani non potuiſ-
ſe deduci per Moniales, cum enim
primus fuerit extinctus poſt 18. an-
nos retentæ poſſeſſionis bonorum
hæreditariorum, & alter poſt decur-
ſum diuturnioris temporis, & ſic
poſtquam perceperant integros fru-
ctus bonorum hæreditariorum, ex
19 his debebat fieri extinctio, non au-
tèm fieri acquiſitio tranſlatiua in
damnum hæreditatis *Rot. deciſ.*350.
*num.*8. & 9. *coram Celſo*, & *deciſ.*84.
*num.*20, *part.*18. *recent.*, cum ſolu-
tio facta de pecunijs, ac fructibus
20 ad hæreditatem debitoris ſpectanti-
bus, ſemper eius vigore fuerit ob-
tenta conceſſio tranſlatiua *Rot. de-
ciſ.*68. *num.*4., & *deciſ.*75., ibique
*Adden. num.*3. *coràm Ludouiſ.*, & *de-
ciſ.* 426. *num.* 3. *part.* 2., & *de-
ciſ.* 280. *num.* 5., & 6. *part.* 15. *re-
cent.*

Nec potuit augeri creditum capi-
talis cenſuum ex fructibus condona-
tis tàm per Cæciliam, quàm per PP.
S. Franciſci, non ſolùm quià Cæci-
lia illos gratuitò non condonauit,
ſed tantùm ad effectum excomputan-
di eum expenſis factis in lite contrà
Plautillam Thomaſſonam verùm
etiam ad hoc, vt Monaſterium à lite
recederet, impugnabat enim cenſum
ex perſona Lauræ eius auctricis in
eo obligatæ, deducendo beneficium
integræ medietatis dotis, quam ſer-
uandam eſſe prætendebat, & quo
admiſſo aſſerebat, nihil ſuperfuiſſe
pro ſatisfactione Cæciliæ, ideòque
dum inita fuit tranſactio, ac condo-
natio fructuum intuitu iurium hære-
21 ditariorum fructus dimiſſi abſcribi
non debent ad particularem vtilita-
tem hæredis, ſed benè quidèm in
augmentum ſtatus hęreditarij, quam-
uis ſtipulatio inita fuerit nomine
proprio Monaſterij *Cancer. var. re-
ſolut. lib.*3. *cap.*15. *num.*21., *Rot. co-
ràm Cerro deciſ.*650. *num.*2., & *ſeq.*,
& *deciſ.*209. *à num* 20. *deciſ.*414.
*num.*5., & *ſequenti*, *part.* 13. *re-
cent.*

Haberi tamèn debet ratio fru-
ctuum capitalis ſcutorum 450. reſer-
uatorum ad effectum teſtandi, cum
dictam ſummam, tanquam detra-
hendam ex capitali fructifero parere
debuiſſe fructus, partes vltrò admi-
ſerint, non annuentes DD., quoad
augmentum dicti capitalis ad ſcu-
ta 500., proùt in ſuo primordio fue-
rat reſeruatum, tàm à Carolo, quàm
Laura, ex quo Monaſterium non
reddidit rationem ſcut.50. retractio-
22 rum ex mobilibus hæreditarijs per
idem venditis, proindeque eadem
ſumma ipſo iure minuere debet ca-
pitale reſeruatum, illud reducendo
ad ſcuta 450. *Rota in Peruſina Im-
miſſionis* 1. *Iulij* 1693. §. *Nec liqui-
datio coram bon. mem. Muto*, & *in
Romana Fideicommiſſi de Matthiettis*
7. *Decembris* 1699. §. *Sed obſiſtit*, &
§. *Subalterna coram R. P. D. meo An-
ſaldo.*

Similitèr demi debent ex capitali
hæreditario ad fauorem Monialium
ſcuta 26. 61., vna cum eorum fructi-
bus importantibus inſimùl cum ſor-
te ſcuta 27. 82. pro tertia parte Mo-
lendini Olearij ceſſa à PP. S. Franci-
ſci de anno 1678., licèt enim in po-
ſtrema mea deciſione dictum fuerit,
ex ſola ceſſione non fuiſſe probatam
pertinentiam ad fauorem eorum PP.
cedentium, nihilominùs non fuit
animaduerſum, eoſdem PP. dictam
tertiam partem vendidiſſe Carolo
Martiniano actorum Auctori, &
quià nunquàm pretium ſoluerat vi-
gore reſeruationis dominij ad di-
ctam tertiam partem regreſſum, &
23 aſſociationem obtinuiſſe, de qua re
non venit hæſitandum, eamdem
portionem vna cum eius fructibus ad
Mo-

Monaſterium ſpectare, dùm Actores
controuertere non poſſunt contra-
ctum, & actus geſtos cum eorum
Auctore, ad vulgat. *Textum in leg.
Cum à Matre Codic. de rei vindi-
cat.*, *& leg. Vindicantem ff. de eui-
ction.*

His partitis enumeratis ad fauo-
rem Monialium addi debet etiàm al-
tera prouenien ex expenſis factis in
lite, quàm agitauerat Plautilla
Thomaſſona contrà hæreditatem,
quas DD. pro nunc taxarunt in ſcu-
tis 151. reſeruata alteri diſcuſſioni
maior ſumma, quandoquidem dùm
24 tales expenſæ fuerunt pro defenſio-
ne hæreditatis detrahi debent, *leg.
vti purè §. Qui in detrahendis ff. ad
Trebell.*, *de Luca de Fideicommiſs. di-
ſcurſ.163. num. 4.*, *Rot. deciſ. 254.
num.primo, & ſequentibus coràm Cer-
ro*, vbi ampliat concluſionem,
etiamsì cauſa fuerit ſopita per tran-
ſactionem.

Expenſæ autèm infirmitatis Lau-
ræ prætendi non potuerunt, cum di-
ctum debitum ſit poſterius donatio-
25 ne, quod ſempèr citrà vllam diſpu-
tationem ſpectat ad hæredem ſum-
mæ reſeruatæ *Card. de Luc. de Donat.
diſcurſ 46. num.2.*, *Poſth. deciſ. Bo-
non.24. num.11.*, *& ſeqq.*, vbi plu-
res concordan.

Quo verò ad ſcuta 116. vna cum
fructibus illis correſpondentibus,
vltrà æſtimationem, emptores bono-
rum titulo donationis perſoluerunt
Monaſterio, fuit demandata noua
cauſæ propoſitio.

Et ità vtraque Parte informan-
te reſolutum fuit.

Romana Fideicommiſſi.

Luna 28. Iunij 1706.

ARGVMENTVM.

Hæres grauatus ad effectum legata re-
petendi à cohærede, vel ſubſtituto
docere debet de effectiua ſolutione,
nec admittitur probatio præſumpti-
ua cum cautione de conſeruando fi-
deicommiſſarium indemnem ab om-
ni futura moleſtia, ſed præfertur eiuſ-
dem fideicommiſſarij obligatio re-
ſtituendi ratam portionem, quando-
cumque effectiua ſolutio per authen-
tica documenta fuiſſet iuſtificata, ne
aliàs tantùm cohæres integro præ-
ſcriptionis beneficio gauderet. Præ-
ſumptio ſatisfactionis proprij crediti
in hærede ſimplici grauato de tota
hæreditate rationem non reddente
militat ſolùm fauore creditorum, le-
gatariorum, & fideicommiſſariorum
particularium, secùs quoad fidei-
commiſſarium vniuerſalem.

SVMMARIVM.

1 *Incontrouertibile eſt creditum reſul-
tans à re iudicata Rotali, & à Pe-
ritia vtrinque approbata.*

2 *Hæres grauatus ad effectum legata
repetendi contrà cohæredem, vel
ſubſtitutum docere debet de effecti-
ua ſolutione*, & num.3. 4. & 5.

*Nec admittitur probatio præſumpti-
ua cum cautione per hæredem gra-
uatum oblata de conſeruando in-
demnem fideicommiſſarium ab omni
moleſtia, ſed præfertur eiuſdem fi-
deicommiſſarij obligatio reſtituendi
ratam portionem, quandocumque
effectiua ſolutio fuerit iuſtificata,
ibidem.*

6 *Ad Reuerendam Fabricam pertinet
cognoſcere de viribus adimplementi
piarum diſpoſitionum.*

7 *Creditum, ex quo fuit ſuſpenſum, &
accuratiori examini reſeruatum, di-
ci nequit omninò illiquidum ad effe-
ctum compenſationis.*

8 *Præcedens cauſæ deciſio ſupponenda,*
ſtan-

Digitized by Google

ſtante re Iudicata deſuper emanata.

9 *Hæres ſimplex rationem non reddens habere cenſetur in manibus ſummam pluſquam ſuperexcedentem propria credita, & num.13.*

Declara præſumptionem ſatisfactionis proprij crediti in hærede grauato militare ſolum fauore creditorum, legatariorum, & fideicommiſſariorum particularium; Secùs quoad fideicommiſſarium vniuerſalem num. 11.

10 *Mulier præſumitur non reliquiſſe niſi dotem.*

12 *Vxoris inſtitutio in vſufructu, an iſtud plenarium importet, ex quo fuerit liberata à confectione Inuentarij, fideiuſſione, & redditione rationis.*

DECISIO CXXIX.

CVm in exequutionem rei Iudicatæ Rotalis ſuper immiſſione ad bona fideicommiſſaria Clementiæ Mutæ Auiæ D. Comitis Philippi de Marſciano relaxatum fuiſſet ad fauorem dicti Comitis mandatum contra bona hæreditarla Franciſci, & Horatij de Naris poſſeſſa à DD. de Veroſpis tàm pro reſtitutione medietatis dotis ſcutorum 3000.eiuſdem Clementiæ, quàm pro medietate legitimæ Sabbæ filij dictæ Clementiæ debitæ, ſequuta iam ſolutione medietatis dotis, dictum fuit mandatum Rotale pro medietate legitimæ Sabbæ pro nunc eſſe exequendum in ſcutis 804. vna cùm fructibus decurſis vſque ad menſem Aprilis 1692. iuxtà quattum, & infimum ſtatum hæreditatis Franciſci Nari, à qua dicta legitima erat detrahenda à Perito firmatum, & non controuerſum, vt videre eſt in deciſione emanata coram bo: me: Vrſino 4. Iulij 1691. ac tenouata coram me in eius locum ſuffecto diſputatione ſub die 17. Martij præteriti prodijt reſolutio pro illius confirmatione, à qua iterùm conceſſa noua Audientia perſiſtendum hodiè viſum fuit in deciſis, quia creditum fuit in-

1 controuertibile tamquam reſultans ex re iudicata Rotali, ac etiam ex Peritia vtrinque approbata, *Rota deciſ.309. num.8. & ſeq. coram Celſo, & deciſ.29. num.1., & deciſ.302. num.3., & 445. num.2. coram Emerix Iun., & deciſ.625. num.9. par.19. recent.*

Nèc releuauit reiterata exceptio compenſationis cum legato ſcuto-

2 rum centum relicto Hyppolitæ Nepti Teſtatricis, ſicuti etiam cum altero eiuſdem ſummæ pro celebratione Miſſarum, quorum ſatisfactio, licèt non fuerit oſtenſa, attamèn prætendebatur deduci poſſe ex præſumptione diuturnitatis temporis etiam ad effectum compenſationis, ſeù detractionis præcipuè præſtita cautione de conſeruando fideicommiſſarium indemnem ab omni moleſtia, *Decian. conſil.57. num 18. & ſeqq. lib.5. Fuſar. de ſubſtitut. lib. 5. quæſt. 667. nu.13.* Addito quòd agitur de tenui ſumma ſtatim poſt obitum Teſtatri-

3 cis perſoluenda in adimplementum eius voluntatis, cuius ſatisfactio, idcircò præſumi nequeat, quòd fuerit neglecta *Poſth. reſolut.50. num.3 Ciroc. diſcept.16. ſub num.57., Eſcobar. de ratiocin. cap.37. num.7., Rota deciſ. 174. num. 20. coram Merlin., & deciſ.225. num.14 & ſeq. par.10. recent.*

Quoniàm quicquid ſit ad effectum præſcriptionis, vel euitandi mole-

4 ſtias à legatarijs, & creditoribus, quando tamèn agitur ad effectum repetendi contrà cohæredem, vel ſubſtitutum debet doceri de effectiua ſolutione, vt vltrà auctoritates adductas *in deciſione*, quæ reuidetur §. *Abſque eo quod, in fine*, firmat *Rota deciſ.726. num.17. coram Dunozett.*, & alias potior, & magis iuris diſpoſitioni viſa fuit obligatio per Comitem de Marſciano hæredem fi-

5 deicommiſſarium compenſandi, vel etiam ſoluendi pro rata portione ſibi

tan-

tangente ſemper, & quandocumque
per authentica documenta ſolutio
fuerit iuſtificata, ne aliàs tantùm
cohęres gauderet beneficio præſcri-
ptionis, quòd non eſt admittendum,
*Card. de Luc. de hered. diſc. 32. num. 4.
Rot. dec. 114. n. 4. par. 19. rec.*

Æque inſubſiſtens fuit iterum re-
cognita compenſatio cùm celebra-
tione Miſſæ diurnæ demandata per
eamdem Clementiam, quæ abſorbe-
ret dictum creditum legitimæ, cuius
legati ſatisfactio bonificari præten-
debatur, licèt adimpleta non fuerit
in Eccleſijs à Teſtatrice deſignatis,
dùm dicebatur admiſſa à Tribunali
6 Fabricę, cuius partes ſunt inuigilare
ſuper pijs Teſtatorum diſpoſitioni-
bus, vt aduertunt *Quaranta in Sum-
ma Bullar. verb. Fabrica Card. de Luc.
de legat. diſcurſ. 27. num. 3. Rot. cor.
Eme-ix Iun. dec. 1333. n. 1.*

Nam vltrà quòd incertum eſt, an
Tribunal Fabricæ habuerit notitiam
Teſtamenti, & voluntatis Clemen-
tiæ, quæ dictam Miſſam quotidia-
nam mandauerat celebrari in Eccle-
ſijs Sancti Auguſtini, Sanctæ Mariæ
ſuprà Mineruam, & Sanctæ Mariæ
Magdalenæ Miniſtrantium Infirmis,
ſolida tamèn ſeſe obiecit reſponſio,
quòd dictum creditum non potuit
compenſari cùm credito indubitato
legitimæ, quòd ſolummodò fuit ſta-
bilitum in ſcutis 804 habito reſpectu
ad infimum ſtatum firmatum à Peri-
to, quem DD. coram bo. mem. Vr-
ſino ſequuti ſunt prouiſionalitèr cum
oppreſſi à numero cauſarum non po-
tuerint dictos alios tres ſtatus dili-
gentèr expendere, ex quibus legiti-
ma aſcendebat ad maiorem ſum-
mam, vt apparet ex lectura eiuſdem
deciſionis; quare omnia dd. credita
legatorum, quatenùs ſubſiſtant, po-
terunt bonificari in ſummis reſidua-
libus reſpectu aliorum dd. ſtatuum,
pro quibus Iudicium proſequendo
aget D. Comes de Marſciano, cùm
illæ ex quo non fuerint declaratæ
7 inſubſiſtentes, ſed ſolummodò reli-
ctæ in ſuſpenſo, ac reſeruatæ dili-
gentiori examini non poſſint dici
omninò illiquidę ad effectum ſaltèm,
vt habita omnium ratione de credito
fratrum de Veroſpijs conſtare non
cenſeatur eùm illa certitudine, &
claritate requiſita pro conſequenda
expedita compenſatione, vt vltrà au-
thoritates allegatas *in deciſione*, quæ
reuidetur §. *Eoque libentiùs*, *Rot. de-
ciſ. 525. n. 13. par. 18. rec.*

Pro ſemper tamèn magis ad-
ſtruenda illiquiditate crediti fra-
trum de Veroſpijs DD. iterùm ani-
maduerterunt in hæreditate Cle-
mentiæ adfuiſſe iocalia, argenta, &
alia mobilia ſolidioris materiæ, nèc
non credita, ſocietatum offic·j, alio-
rumque inueſtimentorum, de qui-
bus depoſuerunt Teſtes in formali
examine, ac firmatum fuit *in deci-
ſione coram bon. mem. Vrſino 12. Iu-
nij 1690. §. Potiſſimum*, hodie ſup-
8 ponenda, ſtante re iudicata deſuper
emanata, vndè cum H·ratius au-
9 thor dd. DD. de Veroſpijs fuerit hæ-
res ſimplex Clementiæ, & non red-
diderit rationem de tota hæreditate,
cenſeatur habere in manibus ſum-
mam pluſquam ſuperexcedentem
tàm eleemoſynam Diurnę Miſſę ſo-
lutæ, quàm aliorum duorum lega-
torum *Rota deciſ. 21. num. 17. coram
R. P. D. meo Anſaldo* cum alijs *in præ-
terita deciſione* §. *Et in omnem
caſum*.

Haud obſiſtente Clementiam non
11 præſumi reliquiſſe niſi dotem *Fon-
tanell. de pact. nuptial. clauſ. 4. gloſ. 5.
num. 47. Card. de Luc. de hęred. diſc. 23
num. 10. Conciol. eod. tractat. artic. 1.
ſub num. 454., Rota coram Roxas de-
ciſ. 428. num. 5. & 6., & coram Cerro
deciſ. 386. num. 4.* Et præſumptionem
11 ſatisfactionis proprij erediti in hę-
rede grauato militare ſolùm fauore
creditorum, legatariorum, & fi-
deicommiſſariorum particularium;
ſecùs verò quoad fideicommiſſa-
rium vniuerſalem, qualis fuit Victo-
ria Mater, & eſt Comes de Marſcia-
no

no ſubſtituti poſt obitum Horatij ſine filijs decedentis, vt diſtinguendo tradunt *Palma Nepos allegat. 183. num.24. Fuſar. de ſubſtitut quaeſt.665. num.2. & ſeq., Rot.coram Coccino deciſ.1387. num.18. & ſeq. coram Peutinger. deciſ.359. num.1. coram Celſo deciſ.1. num.4., & ſeq. in recent. deciſ.312. num.11. par.17., & dec.251. num.4. par.18., & in Romana Detractionum 23. Martij 1685. §. Potiſſimum, & 2. Maij 1692. §. Non enim cor. Benincaſa.*

Etenim Domini ſuper exiſtentia aliorum bonorum Clementiæ fundamentum non conſtituerunt in ſola præſumptione omiſſionis Inuentarij hæreditarij, ſed ex quo pręter dotem, & legitimam fuerat inſtituta à Viro hæres vſufructuaria, quòd ius, quicquid ſit, an licèt extarent
12 filij reſtringi debuiſſet ſolùm ad alimenta, vel debuiſſet eſſe plenarium, proùt prætendebat Comes de Marſciano, ex quo mulier fuiſſet liberata à confectione inuentarii, fideiuſſione, omnique alio onere, & redditione rationis *Summario num.3.*, vt videntur ſentire *Surd. de alim. tit.2. quaeſt.15. num.224., & 243. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 139. num.28.& 33.Rota deciſ.502. num.6. par.14. recen.* contrarium ſentiente in caſu interuentus dictarum ſolummodò coniecturarum *Card. de Luca de ſeruit. diſc.50. num.4. & ſequen.*, adhùc tamèn prędictus vſusfructus etiam in ratione alimentorum vna cùm fructibus ſuæ dotis non modicum augmentum afferre potuit bonis Clementię, quę iuxtà Teſtes formitèr examinatos, erat mulier ſatis induſtria, ac parca, nequidem retinens currum iuxtà proprium ſtatum, ac decorem, & quæ ideircò fecit plures acquiſitiones, & per conſequens,
13 dùm cùm omiſſione inuentarii concurrit etiam exiſtentia aliorum bonorum præter dotem, ac legitimam, quæ Clementia legitimè potuit, vt ſuprà habere, & acquirere, neſcitur quo iure pretendere poſſint fratres de Veroſpijs compenſationem cùm credito legitimæ prędictę vndequaque liquido, quando ex perſona eorum authoris reddere debent rationem de tot alijs bonis in hereditate Clementię remanſis, & reddiderunt eorum creditum omninò turbidum, & illiquidum, iuxtà authoritates cumulatas in pręterita *deciſione dicto §. Et in omnem caſum*, & ſequitur *Rot. dec.232. n.39. par.19. rec.*

Et ità vtraque &c.

Ferrarien. Fideicommiſſi
ſuper fructibus.

Veneris 2. Iulij 1706.

ARGVMENTVM.

Fructus debentur à die motæ litis. Fructus legitimæ debentur quantumuis ad alium effectum fuerit petita in quantitate.

SVMMARIVM.

1 *Fructus ſunt reſtituendi à die motæ litis.*
2 *Fructus indebitè ſoluti ſunt reſtituendi.*
3 *Fructus debent reſtitui habita ratione ad tempus, & ratam bonorum debitorum.*
4 *Fructus Legitimę non debentur, quando creditor illam elegit in pecunia, & bonis infructiferis.*
5 *Limita ſi ad alium effectum Legitima ſit petita in quantitate, cum ſaltem debeantur eius fructus vigore æquitatis l.Curabit.*
6 *Mobilia non ſunt imputanda in Legitimam.*
7 *Iniuſte condemnatus poteſt repetere fructus non obſtante bona fide recipientis.*
8 *Rota non ſolet reſponſum dare ſuper non comprehenſis in Dubio.*

DE-

DECISIO CXXX.

POſt obtentam Immiſſionem à Si-
giſmundo, alijſque Fratribus ab
Epiſcopo ad bona fideicommiſſaria
retenta à Monaſterio Sancti Gabrie-
lis Ferrariæ fuit amicabilitèr con-
uenium, fructus pendenic lite ab eo-
dem Monaſterio perceptos, taxan-
dos eſſe in ſumma ſcutorum 2550.,
quæ fuerunt effectiuè ſoluta, ſubin-
dè proſequuta cauſa in deuolutiuo
ſuper detractionibus Monaſterio
competentibus ex perſona Lucretiæ
ab Epiſcopo Monialis ibidem Pro-
feſſæ, decisum fuit coràm Eminen-
tiſſimo Domino Cardinali de la Tre-
moille, detractiones deberi pro nunc
in quantitate ſcutorum 4297. 80.,
cuius Sententia fuit etiam confirma-
ta, tàm coràm RR.PP.DD. meis Scot-
to, & Priolo, quam coràm Me, donèc
ſequuta canonizatione dictorum Iu-
dicatorum, mediante reſcripto Si-
gnaturæ Iuſtitiæ in deuolutiuo tan-
tùm, Monaſterium immiſſum fuit pro
indiuiſo in poſſeſſionem bonorum
fideicommiſſariorum per eoſdem
Fratres ab Epiſcopo retentorum.
Vndè in eorum etiam exequutionem
inſtaurata inſtantia pro fructuum
reſtitutione ad propoſitionem con-
formis dubij DD. reſponderunt *fru-
ctus deberi à die motæ litis pro ſumma
in Deciſione exprimenda*.

Quod attinet ad reſtitutionem
fructuum in genere plana res eſt, illos
deberi à die motæ litis, cum regula-
re ſit in ſequelam Immiſſionis vi-
1 ctum reſtituere debere victori fru-
ctus, quos pendente lite percepit
*Rota dec.36. n.1., & dec.580. num.1.
part.19. recent.*

Reſpectu verò ad quantitatem
DD. primo ſenſerunt Monialibus re-
ſtituendam eſſe ſummam ſcut. 1100.
pro fructibus indebitè ſolutis, nàm
cum Sigiſmundus, alijque ab Epiſco-
po pro reſtitutione fructuum perce-
ptorum pendente lite ſuper Immiſ-
ſione obtinuerint ſibi reſtitui ſcu-
ta 2550., & ex ſuperuenta poſtmo-
dùm re iudicata Rotali compertum
fuerit, quod ex toto Aſſe hæredita-
rio erant debita Monaſterio pro de-
tractionibus ſcuta 4297., conſequens
eſt etiam, fructus dicti capitalis de-
tractionum aſcendentes ad ſc. 1100.
2 ad Monaſterium ſpectare, & proptè-
reà tanquàm indebitè ſoluti, omni
Iure ſunt eidem Monaſterio reſti-
tuendi, ad *Text. in leg. 1., & toto
tit. ff. & Cod. de condict. indebit., Rota
dec.671. n.7. cor. Bich., & deciſ.1261.
n.1. cor. Emerix iun.*

Eadem verò quantitas fructuum
taxata pro tempore, quo Moniales
retinuerunt vniuerſa bona hæredita-
ria, debet etiam normam præſtare
in taxandis fructibus ab anno 1694.,
quo Monaſterium fuit ſpoliatum in-
tegra hæreditate vſque ad diem 16.
Ianuarij 1705., quo immiſſum fuit
pro indiuiſo pro proportionabili
quantitate ſcutorum 4297. cum Fra-
tres ab Epiſcopo non poſſint detre-
ctare Ius, quod ad eorum fauorem
decerni obtinuerunt, ideoque eam-
dem quantitatem reſtituere debent
conſtituentem vnà cum fructibus in-
3 debitè ſolutis ſcuta 2614. habita ra-
tione ad tempus, & ratam bonorum
Monaſterio debitorum, ad regulam
*Text. in leg. 1., & toto tit. ff. quod
quiſque Iur. in alium ſtat.*, de qua
*Rota dec.1255. num.2. coram Emerix
Iunior.*

Haud obſiſtente prædictos fructus
eſſe indebitos, ex quo in Iudicatis,
quæ à me prolatum præceſſerant,
Monaſterium obtinuerat, detractio-
nes eſſe debitas in quantitate, & ſic
fructus pro antecedenti tempore
4 fuiſſe indebitos, dùm creditor elegit
conſequi legitimam, non in corpo-
ribus hæreditarijs, ſed in pecunia,
& bonis infructiferis, *Card. de Luca
de dote diſc.110. n.5., Peregrin. de
fideic. art.36. n.69., Cancer. var. reſol.
part.1. cap.3. n.55.*

Etenim quidquid partes geſſerint
ad euitanda iurgia, quæ patere ſolet.

communio vniuſcuiuſque minimæ glebæ, cum tamèn re vera ageretur de bonis fructiferis, in quorum quota conſiſtebant detractiones, fructus debent eſſe debiti, quamuis detractiones ad alium effectum fuerint petitæ in quantitate, cum eadem loco bonorum ſuceeſſerint, ac habenda
5 fuerit loco pretij ipſorum bonorum, & conſequentèr intrat ratio vulgata legis *Curabit*, ac quod Iudicis arbitrium legitimæ naturam non immutauerit, vt firmat *Card. de Luca de vſuris diſc.28.num.7.,& diſc.32.n.3., & de donat.diſc.34.num.3., Rota deciſ.76. num.4.& ſeq.coram Peutinger., & in Bononien.Dotis, ſeù Pecuniaria 21.Iunij 1683. §.Minùs vrget cum ſeq.coram bon.mem.Vrſino, & in Carpentoracten. Legati Legitima 24. Ianuarij 1695. §. Quoad alteram exceptionem coram Eminentiſſimo D. Cardinali Coprara.*

Nec ſimilitèr vrget, intèr detractiones imputata fuiſſe mobilia, & ſemouentia fructus haud quaquàm reddentia, quia præterquamquod coram Me talis diſcuſſio particularitèr aſſumpta non fuit, neque deſcenſum ad ſpeciem bonorum conſtantium quantitatem detractionum, cum tamèn in præcedenti Deciſione R. P. D. mei Scotti firmatum fuiſſet, mobilia,& ſemouentia fuiſſe æſtimata ad firmandam totam hæreditatem, & hoc non obſtante fructus decurſi durante Iudicio Immiſſionis fuerint liquidati ad fauorem Fratrum ab Epiſcopo in ſcutis 2550. nulla habita ratione mobilium, & ſemouentium, iniuſtum eſt, & contrà omnem æquitatem, vt proportionabilitèr ad eamdem ratam liquidari non debeant pro medietate eiuſdem hæreditatis ad Moniales pro detractionibus ſpectante, & habenda ſit ratio mobilium, & ſemouentium, quæ in præiudicium Fratrum ab Epiſcopo habita non fuit, addito ad abundantiorem cauthelam, quod in firmatione ſtatus hæreditarij non fuit habita ratio mobilium ad effectum augendi legitimam, ſed pro nunc liquidata fuit, habita ratione dumtaxàt bonorum ſtabilium, vt liquet ex Deciſionibus in cauſa emanatis,
6 & ſignantèr in illa *R. P. D. mei Scotti 16.Februarij 1702.§.Neque prædicta*, ex quo ſequitur, inapplicabilem eſſe exceptionem comprehenſionis mobilium in prouiſionalem taxationem Legitimæ, & Trebellianicæ ad effectum reddendi pro rata quotam detractionum infructiferam.

Minimèque à petita reſtitutione fructuum prodeſſe potuit prætenſa bona fides ex eo deſcendens, quod, dùm Moniales reſtituerunt integros fructus hæreditatis, credere potuerint Fratres ab Epiſcopo, illos integrè ad ſe ſpectaſſe, præcipuè ſtante longanimi petitione in pecunia; Quandoquidèm, cum Moniales reſtituerint integros fructus hæreditatis, quos perceperant, ex quo fuerant condemnatæ ad reſtitutionem integræ hæreditatis, exindè ſequitur, vt dùm iniuſtè ad talem quantitatem fuit Monaſterium condemnatum, eamdem, non obſtante motiuo
7 bonæ fidei, poſſit repetere *Rota deciſ. 306. num. 5., & ſeqq. coram Bichio*.

Quo verò ad vlteriorem prætenſionem Monaſterij pro prætenſis damnis paſſis occaſione venditionis Locorum Montium pro ſatisfactio-
8 ne ſcutorum 1100., quæ ad Monaſterium iure detractionum ſpectabant DD. non fuerunt ſatis concordes, dubitantes etiam ex capite non comprehenſionis ſub prætenſo Dubio reſponſum dare.

Et ità vtraque &c.

Lan-

Lancianen. Archipresbyteratus ſuper Declaratoria.

Ven. 2. Iulij 1706.

ARGUMENTUM.

Ad Declaratoriam proceditur contra contumacem parere mandatis Rotalibus ſibi intimatis poſt ſeruatos quatuor conſuetos terminos.

SUMMARIUM.

1 *Contra parere recuſantem mandatis Rotalibus Cenſuras comminantibus deuenitur ad ſubſidiarium Cenſurarum remedium.*

2 *Poſt ſeruatos quatuor conſuetos terminos, non docto de paritione, proceditur ad Declaratoriam.*

3 *Rota promittere ſolet nouam vnius menſis præfixionem ad reſipiſcendum.*

DECISIO CXXXI.

Obtinuit Dominicus Crognalis Archipresbyter Caſtrinoui, etiam per viam attentatorum reuocari collationem ſui Archipresbyteratus factam ab Archiepiſcopo ad fauorem Hyginij de Virgilijs ex capite non reſidentiæ eiuſdem Dominici, ac præcognoſcens Signaturæ Iuſtitiæ Tribunal mandati Rotalis ſubſiſtentiam ex fundamentis deductis in deciſione, quæ præceſſerat coram Me 3. Iulij 1705., appellationi interpoſitæ per Hyginium non reſcripſit, niſi in deuolutiuo; quibus tamèn non obſtantibus, cum obduratum ſe oſtenderit in parendo mandato Rotali, confouendo ſe ſemper in poſſeſſione Archipresbyteratus, ſeruatis contra eum conſuetis terminis inſtetit Dominicus pro Declaratoria, quam DD. conceſſerunt præfixo nono termino vnius menſis.

Pro relaxatione non fuit dubitatum, quia quandocumque in mandato præceſſit comminatio cenſurarum, ſi poſteà Reus ſe oſtendat pertinacem, ac refractuarium in parendo Rotalibus, ſeù vetiùs Apoſtolicis mandatis, deueniendum eſt ad ſubſidiarium remedium Cenſurarum, ad effectum obtinendi paritionem *cap. dilect.*, *& cap. Alma Mater de ſent. excom. in 6. Felin. in cap. ad proband. num. 6. de ſent., & re iudicat. Veſtr. in prax. libr. 8. cap. vltim. num. 19. Rot. deciſ. 308. num. primo part. 16. recent.*

2 Validiùs quando conſtat de poſitiua contumacia, dum ſeruatis conſuetis terminis ad docendum de paritione adhùc deſideratur optatus effectus obedientiæ, quarè deprehenſo tali poſitiuo contemptu nil aliud ſupereſt, niſi deuenire ad Declaratoriam *Rot. dec. 174. num. 38. coram Otthobon., & deciſ. 470. num. 3. coram Gerr.*, *& in Ilarden. Proceſs. ſuper Declaratoria 21. Aprilis 1704. §. Mandatum coram Me*, quam tamèn DD. procedentes conſueta clementia non relaxarunt, niſi cum nona præfixione vnius menſis ad parendum, ad 3 effectum vt intra dictum terminum poſſit Hyginius reſipiſcere, & tali pacto effugere inexplicabilem pœnam Cenſurarum iuxta praxim noſtri Tribunalis de qua in citata *Ilarden. Proceſs. ſuper Declaratoria coram Me*, *& in Burgen. Panis ſuper Declaratoria 18. Maij 1705. in principio coram R. P. D. meo Lancetta.*

Et ità informante tantùm Dominico.

Romana Domus ad Curſum.

Ven. 2. Iulij 1706.

ARGUMENTUM.

Aſſociatio con competit vigore Apochę in qua, vel non legitur clauſula *Conſtituti*, vel fuit appoſita fauore abſentis, eius acceptatio poſt mortem Conſtituentis non ſuffragatur.

SUMMARIUM.

1 *Clauſula Conſtituti eſt fundamentum aſſociationis.*

2 *Clauſula Conſtituti ex quibus verbis inducatur.*

3 *Eſſentia Conſtituti in eo conſiſtit, quod poſſeſſor conſtituat ſe poſſidere nomine alterius.*

4 *Verba, quibus quis reponitur in priſtinam poſſeſſionem, non important verum Conſtitutum.*

5 *Clauſula Conſtituti appoſita fauore abſentis non transfert poſſeſſionem.*

6 *Conſtitutum expirat per mortem Conſtituentis.*

7 *Poſſeſſio non acquiſita viuente Conſtituente non poteſt amplius acquiri poſt eius mortem.*

DECISIO CXXXII.

POſſidebat Andreas Stanghellinus domum poſitam in via Curſus; quam à Cafferro, qui eandem domum à Ioanne Matthæio, & Carolo de Grifonibus emerat vigore retractus coactiui, tanquàm Inquilinus acquiſiuerat. Poſt quatuor tamèn annos à die ſibi ſtipulatæ venditionis exarauit quamdam Apocham à ſemetipſo coram Notario, & Teſtibus recognitam, in qua licèt abſentibus Grifonibus, iiſdem retrouendidit, ac retroceſſit eandem domum, & dictam retrouenditionem, ac retroceſſionem ſe declarauit perficere, quia prædicti de Grifonibus illi reſtituerant integrum pretium ſcutor. 4. mil. ab ipſo ſolutorum, & expenſorum ad formam Inſtrumenti venditionis, & ceſſionis, & ideò illos repoſuit, & conſtituit in priſtinam poſſeſſionem, & ſtatum, ac ſi venditio ad eius fauorem emanata perfecta non fuiſſet. Ac morti proximus inſtituta ſibi hærede Agnete Sorore, Ianuæ commorante, plurimas ſcripturas, & ſignantèr prædictam Apocham clauſit, & ſigillauit in quadam Capſula, quam conſignauit Ioanni Franciſco Giolino eius intimo familiari, ad effectum illam conſignandi eius hæredi; eoque defuncto capta per Procuratorem Agnetis etiam poſſeſſione domus, fuit per Gioliuum aperta Capſula, ac præſtita commoditas Griffonibus extrahendi publicam copiam prædictæ Apochæ, vigore cuius petierunt coram R.D.P. Foſſio ab A.C. deputato manutentionem ſuper eadem domo, quam tamèn prædictus Iudex fuit elargitus Agneti, ac deuoluta mihi cauſa, fuit renunciatum Iudicio manutentionis, ac diſputatum ad Inſtantiam eorundem de Griffonibus dubium, *An eſſet concedenda aſſociatio*, cui DD. negatiuè reſponderunt.

Quia defecit clauſula *Conſtituti*, quæ eſt baſis, ac fundamentum obti-
1 nendæ aſſociationis *Rot. deciſ. 131. num. 1. coram Emerix, & deciſ. 659. num. 1. part. 19. recentior.* Licèt enim Stanghellinus Griffonos repoſuerit, & conſtituerit in eorum priſtinam poſſeſſionem, & ſtatum, cum tamèn
2 deficiant alia verba *Dans &c. donec &c. conſtituit &c.* antecedentia verba non poſſunt importare Conſtitutum poſſeſſorium, vt explicant *Saluſt. Tiber. in formular. clauſ. 18. & 19. Ridolphin. in prax. part. 5. cap. 5. num. 5. 63., & 64. Rot. dec. 202. num. 1. part. 17. recent.* Ratio autem eſt ſtringentiſſima, quia cum eſſentia, ac natura Conſtituti poſſeſſorij conſiſtat, vt poſſeſſor in poſterùm conſtituat ſe velle alterius nomine
3 poſſidere, & eius colonum remanere, vt inquit *Bartol. in leg. quod meo nomine ſub num. 4. ac etiam Brunneman. num. 1. ff. de acq. poſſ.* non poteſt cenſeri inductum per ſola verba, quibus quis reponatur in priſtinam poſſeſſionem, ſi interim reponens non conſtituat ſe eius nomine poſſidere, cum dicta verba importent potius ceſſionem Iurium, & tranſlationem
4 actionum etiam perſonalium cedenti competentium, non autèm verum Conſtitutum *Rot. cor. Bich. deciſ. 63. nu. 9., & ſeq. & dec. 31. num. 26. coram Merlin.*

Vlteriùs acceſſit, vt quatenùs etiam

etiam clauſula Conſtituti legitimè
concepta fuiſſet, adhuc nullo modo
poſſet operari ſuum effectum in præ-
ſenti, quià Apoca nunquam fuit
conſignata nec in ea legitur, Griffo-
nos fuiſſe præſentes, proindèque
5 tanquàm emanata fauore abſen-
tis nunquam poſſeſſionem tranſtulit
*Amat. reſol.30. num. 6., Cirocc. diſce-
ptat.46.num.72. Poſt. de manut. obſer-
uat.20.num.21., Antunez de Reg. do-
nat. prælud.1. num.20. Rot.deciſ.533.
num.10., & 12.cor. Bich. & deciſ.440.
num.25., & ſeqq.part.9.recentior., &
dec.357.num.4.part.19.recent.*

Nequè ſufficiens reputatum fuit,
Griffonos, quandò Apocam viderunt
illam extraxiſſe, ac acceptaſſe, quip-
pè cum de eo tempore Stanghelli-
6 nus deceſſiſſet, Conſtitutum expira-
uerat, cum ampliùs eorum nomine
poſſidere non valuiſſet *Mart. de clau-
ſul.part.1. clauſ.20.num 9., Barz. de-
ciſ.49.num.27. Rot. apud Poſth.de ma-
nut.dec.28.num.4., & dec.89. num.7.,
& coram Duran.deciſ.84. num.6., &
deciſ.787. num.7.* Et ſic eius vigore
nequè per ſubſequutam acceptatio-
nem, deficiente acquiſitione poſſeſ-
7 ſionis viuente conſtituente, illam
acquirere fuit amplius permiſſum
*Rocc. diſput. Iur. ſelect. cap.66. num.1.
Rot. deciſ.89. num.8. apud Poſth. de
manut.*

Et ità vtraque &c.

Legionen. Parochialis.

Veneris 2. Iulij 1706.

ARGVMENTVM.

Concurſus neceſſarius in Parochialibus Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici vigore Concilij Tridentini *ſeſſ.24. de Reformat. cap.18.*, ac Bullæ S.Pij V. *in ordine la 33.* tollitur per immemorabilem conſuetudinem.

SVMMARIVM.

1 *Authoritas etiam vnius Doctoris, qui caret Contradictore plurimùm attenditur in iudicando.*

2 *Magis tamen attenditur ratio, quàm authoritas.*

3 *Reſolutiones Rotæ ob ſummam eius authoritatem ſpernari non debent.*

4 *Rota in ſtabilienda propria ſententia ſequitur DD. placita validioribus ſubnixa rationibus.*

5 *Conſuetudo immemorabilis præſtat Titulum, tam Priuilegij Apoſtolici, ſeu Conſtitutionis, quàm peculiaris legis Fundationis.*

6 *Nec eidem conſuetudini cenſetur derogatum per generalem derogationem contrariarum conſuetudinum.*

7 *Maximè quià Concilium, quando voluit tollere effectus immemorabilis in alijs ſanctionibus, id expreſſit.*

8 *Concilium ſi de immemorabili mentionem non fecit, de ea intellexiſſe dicendum non eſt.*

9 *Per verba* = Non obſtantibus huic decreto Exemptionibus, Indultis quibuſcumque, *non intelligitur derogatum immemorabili.*

10 *Sed per dicta verba cenſetur præſeruatum Ius Perſonis priuilegiatis indicendi Concurſum coram eis.*

11 *Non tamèn cenſentur ſublata priuilegia Fundationis, quæ per immemorabilem præſumuntur.*

12 *Conſtitutio ſuperueniens non derogat legi Fundationis excluſiuæ Concurſus, etiamſi conditiones talis legis eſſent contrariæ Iuri communi.*

13 *Centenaria æquipollens immemorabili facit ſupponere Conſtitutionem Apoſtolicam editam poſt Concilium, quæ ſit conformis menti Fundatoris.*

14 *Prohibitio etiam tacita Fundatoris, quod Beneficia à ſe fundata non ſubiaceant Reſeruationibus futurarum Conſtitutionum, habet locum, etiamsì Conſtitutiones poſteà editæ erant ei ignotæ.*

15 *Card. Bellarm. in declarat. Sac. Congr. Concilij* ſeſſ.24. §.18. §. Abbates *declaratur.*

16 *Centenaria æquipollet immemorabili quoad effectum.*

17 *Centenaria poteſt oriri tam contrà*

Con-

Conſtitutiones Conciliarès, quæ non tangunt Articulos Fidei, quàm contrà Leges Papales, non obſtantibus clauſulis derogatorijs.

18 *Electio dignioris, quæ eſt à iure Diuino, & naturali præſcripta differt à Concurſu Iure poſitiuo iniuncto.*

19 *Non præſumitur eſſe peccaminoſum, & irrationabilem vſum comprobatum in Eccleſia plurium ſæculorum decurſu.*

20 *Pignatell.* conſult.Canon.32.lib.8. *declaratur.*

21 *Conſuetudo immemorabilis ſemper præſumitur rationabilis.*

22 *Electio, ſeu inſtitutio ſuſtinetur in perſonam eius, qui in termino præfixo ad Concurſum ſolus comparuit ad examen.*

23 *Si in termino deſtinato ad Concurſum, nullus compareat, poteſt Epiſcopus Parochialem conferre abſque Concurſu.*

24 *Summi Pontifices facillimè diſpenſant circà formalitatem Concurſus.*

25 *Sacra Congregatio Concilij quandoque ſanat ex integro defectum Concurſus.*

DECISIO CXXXIII.

MOs laudabilis inualuit in noſtro Auditorio, vt quandocumque occurrat diſceptatio vllius cauſæ, cuius articuli definitio poſſet eſſer præiudicialis, vel parere exceptionem rei iudicatæ in alia conſimili, quæ in eodem contemporaneè diſcutitur, mos inquam inualuit demandare eius propoſitionem in eadem Rota, vna cum altera, & quidem quoad fieri poteſt, ſuffragantibus omnibus Dominis ad effectum, vt conſona, proùt decet tantum Tribunal, prodire poſſit reſolutio, proùt euenit in præſenti, quæ etiam licèt in ſe non admodum inuoluta, multùm tamèn tennit Curiæ expectationem, ob nimis obduratam, ne dicam modum tranſcendentem defenſionem Prietti, vſque ad differendum cauſæ reſolutionem in propoſitione habita 23. Aprilis proximè præteriti. Cum etenim iſte impetraſſet Parochialem de Tarauilla ob non ſeruatum in eius prouiſione Concurſum demandatum per *Tridentin. ſeſſ.24. de reformatione cap.18.*, ac ex capite immemorabilis conſuetudinis contrariæ dictæ diſpoſitioni Conciliari probatæ per Matthiam præſentatum ab Archidiacono de Zea coram me ſuccubuiſſet ſub die 14.Ianuar.1706. recedendo à priori Deciſione coram me edita, ac Iudicato ad eius fauorem emanato à bon. mem. Pio. Et quidem vigore dictę immemorabilis conſuetudinis admiſſæ in altera *Nouarien. Parochialis, ſeu Vicariæ Sancti Martini 22. Iunij* 1705. §. *Et nihilominùs coram Eminentiſſimo Domino Caprara*, deuoluta poſteà per appellationem ad R.P.D. meum Anſaldum, idcircò ad euitandam omnem poſſibilem reſolutionum antinomiam, iniunctum fuit, vt vterque Collitigans Ius ſub eodem certamine experiretur, quo, vt par eſt, adimpleto, vniformis iterum fuit ſenſus DD.; tàm in demandanda confirmatione Sententiæ Rotalis prolatæ ab Eminentiſſimo D. Cardinali Caprara, coram R.P.D. meo Anſaldo, quàm in perſiſtendo coram Me in ſecundo loco deciſis.

Admiſſa enim probatione immemorabilis, quæ vndiquè certa patuit Dominis, & ideò non fuit ampliùs impugnata in pręcedenti propoſitione, reſolutio viſa eſt vndequàque ſubſiſtere quoad eius releuantiam, ſiuè inſpiciatur authoritas, cui innixa fuir reſolutio, & quæ plurimùm
1 attendi debet in iudicando, quamuis ſit vnius Doctoris, qui in illis circumſtantijs Contradictore careat, notat *Vincent. de Franch. deciſ.* 353. *num.* 4., *Fachin. controuerſ. lib.*10. *cap.*33. §. *Petita eſt ratio*, *Surd. deciſ.*229. *num.*36., *Sperell. deciſ.*176. *num.*20., *Rota deciſ.*560.*n.*3. *par.*18. *recent.*, & *in Gerunden. Beneficij* 8. *Maij* 1697. §. *Secùs autem coram R.P.D.*

R.P.D. meo Muto. Siuè demùm ra-
2 tio, à qua initium ſemper deſumen-
dum eſt, ad effectum aſſequendi ve-
ram legum intelligentiam, & autho-
ritatum ſubſiſtentiam, vt inquit *An-
ton.Faber.de error.pragmat.decad.*38.
error. 3. *num.*11. *part.*1. Articulus
enim apparuit iam definitus à noſtro
Tribunali in *deciſ.*52.*ex num.*1. *ad* 8.
coram Vbago, in qua pro indubitata
admiſſa fuit releuantia immemora-
bilis conſuetudinis in non ſeruando
Concurſu ad Parochiales Iuriſpatro-
natus Eccleſiaſtici, etiam non ob-
ſtante ſupradicta diſpoſitione Conci-
liari, ac Bulla Pij V. *in ordine la* 33.,
quæ diſtrictè renouauit præceptum
de ſeruando Concurſu in vacationi-
bus Parochialium, quarè ſi in iudi-
cando ſequenda eſt authoritas
etiam Doctoris Contradictore ca-
reos, vt ſupra dictum eſt, quantò
fortiùs amplectendum erit Oraculum
noſtri Tribunalis, quod ratione ſum-
mæ authoritatis, quà pollet in Orbe
Terrarum *Menoch. conſil.*227. *n.*61.,
*Vincent. de Franch. deciſ.*605. *num.*6.
3 magis venerari meretur, quàm ſeru-
ari *Gratian.diſceptat.*104. *num.*56.,
*Ridolphin.in prax.par.*1. *cap.*2.*n.*54.,
*Rot.Lucenſ. deciſ.*335. *num.*11., & in
ſimili argumentatur *Rota in Veneta*,
ſeù Anconitana Pecuniaria 9. *Maij*
1698. §.*Cæterum coram R. P. D. meo
Anſaldo*.

Fortiùs attento commendabili
ſtylo in ſtabilienda propria Senten-
4 tia, inſequendi ſemper DD. placita
validioribus ſubnixa rationibus iu-
ſtitiæ, ac æquitati conſentanea, vt
pluribus adductis dictum fuit in *de-
ciſ.*566.*num.*26.*par.*19.*recent.* Maior
enim rationabilitas adinueniri non
valuit, quàm in præſeruanda imme-
morabili non ſeruandi Concurſum,
5 dùm eadem præſtat omnem melio-
rem titulum, tàm Priuilegij Apoſto-
lici, ſeu Conſtitutionis, quàm etiam
peculiaris legis fundationis, quod
videlicèt in eius limine appoſitum
fuerit pactum illam conferendi ad
præſentationem Archidiaconi, cum
ſola approbatione Ordinarij, *Card.
de Luc.de Beneſic.diſc.*32.*num.*1.*&*4.,
*Trobat. de effect.immemorab.quæſt.*1.
*ex num.*40., *&* *quæſt.*13. *num.*158.,
& *quæſt.*14. *num.*6., *Rota deciſ.* 78.
*num.*11.*coram R.P.D.meo Anſaldo*, *&*
*deciſ.*253.*num.*16. *part.*13.*recent.*, *&*
*deciſ.*119.*num.*1. *poſt Tamburin. de
Iur. Abbat.*, cui proptereà ratione
eius peculiaris præſtantiæ, non cen-
ſetur vnquàm derogatum per gene-
6 ralem derogationem quarumuis
quarumlibet contrariarum conſue-
tudinum *Pignatell.tom.*1. *conſult.Ca-
non.* 243. *num.*11., *Sperell.deciſ.*37.
*num.*26., *Rot. deciſ.*53.*num.*13.*coram
Otthobon.*, *& deciſ.*33.*num.*1.*& ſeqq.*,
*& dec.*428.*num.*4.*coram Emerix Iun.*,
& in Pampilonen. Praeminentiarum
3.*Februarij* 1700. §.*Sed dato coram
R.P.D. dell'Olmo*; Magiſque quan-
do Concilium, dùm voluit tollere
effectus immemorabilis in alijs San-
7 ctionum locis, id exprimere non
deſtitit, vt cæteris omiſſis videre eſt
*cap.*8.*ſeſſ.*7. *de Reformat.*, nec non
*cap.*6.*ſeſſ.*25., & notatur in *Giennen.
Adiunctorum* 27.*Martij* 1705. §.*Non
obſtante coràm Reuerendiſſimo Domino
meo Decano*; Signum planè euidens,
vt vbi de eadem immemorabili men-
8 tionem non fecit, de ea nequaquam
intellexiſſe compertum ſit *Reueren-
diſſimus Zaulus ad Statut. Fauentiæ
tom.*2.*rubr.*11.*lib.*7.*n.*9.,*Rot.dec.*573.
*num.*6.*par.*19.*recent.*

Nèc releuat per verba *non ob-
ſtantibus huic decreto Exemptioni-
bus, Indultis, & alijs impedimentis
quibuſcumque* derogatum fuiſſe ti-
tulis ab immemorabili reſultanti-
9 bus, quoniam per ſimilia verba non
intelligi derogatum immemorabili
firmat *Rot.deciſ.*498. *num.*5. *coram
Emerix Iun.* Ratio autem eſt conuin-
centiſſima, quià Exemptiones, Titu-
li, ac Priuilegia, quibus non ob-
ſtantibus fuit demandatus Concur-
ſus, reſpiciunt solùm Priuilegia,
aliaſque conceſſiones, ex quibus ex
affe-

Digitized by Google

affectione aliqua, prouiſio Parochia-
lium non pertinet ad Ordinarios, ſed
ad S.R.E. Cardinales, vel ad alias
Perſonas, quibus non obſtantibus
10 voluit Concilium, quod coram Or-
dinario fieret Concurſus, *Maſſobr.
in prax. haben. Concurſ. prælud. 26.
dub.24.in principio, & dub.37.num.3.,
& requiſit.7.dub.42.per tot.*, non au-
tem cenſetur ſubſtuliſſe illas exem-
ptiones, ac priuilegia appoſita in
limine fundationis, & quorum exi-
11 ſtentiam præſumere facit Immemo-
rabilis, vt præter adductos *Trobat.
de effect. Immemorab. quæſt.1.num.43,
& quæſt.14. num.15.*, *Rota coram
Merlin. deciſ.154. num. primo*, cum
tunc nè Fideles retrahantur à pijs
fundationibus, conſtitutio ſuperue-
niens nunquàm deroget prædictæ
legi vſque ab initio appoſitæ, etiamſi
12 conditiones eſſent iuri communi
contrariæ *modern. Roman. diſceptat.
Eccleſiaſt.25.num.13.* cum alijs in
*Parmen. Beneficij 28. Ianuarij 1701.
§. Prout nullius coram R. P. D. meo
Scotto*, & magis præciſè, ac in indi-
duo Patronatus Eccleſiaſtici, quod
per Concilium cenſeantur præſerua-
tæ leges fundationis excluſiuæ Con-
curſus *Vgolin. de offic., & poteſt. Epi-
ſcop. cap.30.§.3.num.3.verſ.3.*, *Garz.
de Beneſic. part.6. cap.2. num.270.*,
*Maſſobr. in prax. haben. concurſ. requi-
ſit.2.dub.1. num.23. & 24.*, *Ventrigl.
in prax. tom.2. annotat.5.§.2.num.8.*,
*Rota deciſ.1403, num.4. coram Se-
raphin.*

Quibus poſitis facile fuit occurre-
re obiectionibus deductis in antece-
denti propoſitione, cùm excluſa ſpe-
cifica derogatione immemorabilis
conſuetudinis, inſubſiſtens detecta
fuerit oppoſitio, quod ſi antè Con-
cilium non erat neceſſarius Concur-
ſus, non adeſſet ſubiectum preſcripti-
bile in ordine ad illum omittendum,
ac proindè, quod non remaneat niſi
conſuetudo ſubſequens ſublata per
Concilium; Quoniam vis non ſtat
in præſcriptione antecedenti, ſed in
centenaria pluſquàm pacifice ſubſe-
quuta etiam poſt Decretum Conci-
liare, dùm ſicuti Concilium non
derogauit Immemorabili, ità præ-
ſeruaſſe etiam cenſendum eſt cente-
nariam, quæ illi æquipollet, & ope-
13 ratur, vt allegari poſſit Priuilegium,
ſeu Conſtitutio Apoſtolica emanata
etiam poſt Concilium, qua in ſequen-
do mentem Fundatoris fuerit per-
miſſa collatio ad ſolam præſentatio-
nem Archidiaconi præmiſſo ſolo
examine, vt firmat *Trobat. de effect.
Immemorab. quæſt.14. art.6. num.18.
22. & 23.*, *& quæſt.15. artic.5.
ſub num.165.*, *Rota dec.498. coram
Emerix Iun. R.P.D. meus Anſald. in
addit. ad deciſ.36.num.37.cor. eodem.*
Etenim etiam poſt Concilium ſuper-
uenire potuit Priuilegium Apoſtoli-
cum, potuit occurrere neceſſitas re-
dotationis, ſeù ſuppletionis dotis
Parochialis, qua occaſione lex hu-
iuſmodi à redotante, ſeù ſupplente
fuerit appoſita, & demùm ſufficit,
quod ipſa antiqua fundatio præſefe-
rat libertatem Patroni in præſentan-
do, quià ex authoritatibus allegatis
in §. *Nèc releuat*, ſufficit repugnantia
fundationis cum formalitate, & ri-
gore Concurſus, prout regulare eſt,
quod ad effectum, de quo agitur,
14 ſatis ſit, vt ex æquipollentibus ver-
bis, ac mente Fundatoris cognoſci
poſſit prohibitio non ſubiacendi re-
gulis, ac reſeruationibus futurarum
Conſtitutionum Beneficia à ſe funda-
ta, licèt reſeruationes, & leges po-
ſteà editas ignotas habuerit, vt latè
perpenſum fuit in *Parmen. Beneficij
1701. §. Quibus tamen coram R.P.D.
meo Scotto, & in eius confirmatoria
16. Ianuarij 1702. §. Vtique, & ſeqq.
coram R.P.D. meo Anſaldo.*

His autem non videtur diſſentire
*Cardinalis Bellarminus in declaratione
Sacræ Congregationis Concilij eadem
ſeſſ.24. §. 18. §. Abbates*, vbi quod
ex quo iſte Concurſus eſt iure nouo
per Concilium introductus, non ſit
opus derogare immemorabili in ca-

ſu

ſu ab eodem allaio. Etenim vt ſuprà
oſtenſum eſt, per immemorabilem
introduci quidem poteſt libertas non
ſeruandi Concurſum, ſed non ſumpta
in tota ſui latitudine, & eſſentia,
16 quæ initium non habet; ſed proùt
quoad effectum cum eadem fraterni-
zat centenaria, ab eaque ſubſtantia-
litèr non diſcrepat, vt firmant *Abb.*
conſil.77.num.4.lib.2., *Gonzalez in*
cap.Cum vobis num.8.verſ.Hęc tamen
præſcript., *Theſaur.quæſt.forenſ.lib.2.*
quæſt.27.num.2., *Menoch.conſil.837.*
num.47., hæc autem exoriri poteſt
contrà leges Conciliares, quæ non
tangunt articulos Fidei non obſtan-
tibus clauſulis derogatorijs, eadem
ratione, qua introduci poteſt contrà
leges Papales ijſdem clauſulis muni-
tas, quæ non minùs potentes ſunt
Conciliaribus, dum eædem à Papa
17 ſuam firmitatem recipiunt, vt fir-
mant *Bordon.oper.var.tit.de priuileg.*
For.Cleric.nonBeneficiat. cap.6.n.35.,
Begneus de Benefic. tit. quibus legibus
ſint Benefic. impetran.cap.4.n.24.

Proùt malè obijciebatur, prohi-
bitionem editam fuiſſe ad tollen-
dum abuſum inuoluentem in ſe pec-
catum, ex quo neglecto Concurſu,
poteſt dari locus electioni digni,
omiſſo digniore, quam propoſitio-
nem, tanquàm nutritiuam peccati,
damnatam fuiſſe certò conſtat, quo-
niam admiſſa veritate talis propoſi-
tionis, adhuc illa non importat ne-
ceſſitatem indicendi Concurſum à
Iure poſitiuo demandatum, in quo-
libet enim Beneficio etiam antè Con-
cilium fuit obſtrictus Collator non
primò venientibus illud conferre,
ſed ſedulò rimatis vniuſcuiuſque
meritis, ac matura deliberatione di-
gniorem præcligere, quem Concur-
ſum à Iure Diuino, ac naturali dicta-
tum ad differentiam alterius iniuncti
18 à Iure poſitiuo appellat *Nauarr. tit.*
de Oration.miſcellan.45.ſub num.90.,
& ſequitur *Paſſerin. de elect. Canon.*
cap.30. 32. & 34. vſque ad 42., *Ad-*
den. ad Gregor. deciſ.11.§.Prima eſt.

Ex hoc tamèn non ſequitur, vt ſi non
adhibeatur formalitas Concurſus
iniuncti à nouo Iure Tridentini, &
Bullæ Pianæ, oriatur ſcandalum
præſeferens actionem intrinſecè ma-
lam, ac peccaminoſam, ſi enim
Collator adhùc non liberatur à ſe-
uera illa diſquiſitione in inquirendis
perſonis magis dignis, ac litteratis,
iuxtà obligationem etiam à Iure Di-
uino deſcendentem, quomodò præ-
tendi poteſt, talem exemptionem
in indicendo Concurſu, eſſe bonis
moribus contrariam, ac nutritiuam
peccati, in eligendo digno, omiſſo
digniore? Veritas ergo eſt, illam
non eſſe intrinſecè malam, cum alio-
quin per tot ſecula vſque ad cele-
brationem Concilij non fuiſſet per-
miſſa ab Eccleſia collatio omnium
indiſtinctè Beneficiorum abſque Con-
curſu, ſed cum ſolo ſimplici examine
ſuper idoneitate, & morum probi-
tate eligendorum, neque vſque
nunc in tot caſibus recenſitis in mea
pręterita deciſione §.*Multòque magis*
permitteretur collatio Eccleſiarum
Parochialium abſque formalitate
Concurſus, quarè prætendi non po-
teſt, nèc minùs in controuerſiam
deduci, talem vſum tot ſeculorum
19 decurſu comprobatum in Eccleſia
fuiſſe peccaminoſum, ac irrationa-
lem *Leſſ.de Iuſt. & Iur. lib.2.cap.37.*
ſub num.30., *Iov. de ſolemnit. in con-*
tract.minor. gloſſ.7. num.59. & ſeq.,
Marga diſquiſit.Canon. de Sepultur.
diſquiſit. 1. dub. 13. concluſ. 7. ſub
num. 113.

Neque contrarium ſuadere potuit
20 *Pignattell.conſult.Canon.32.l.8.*licèt
enim ille firmet contrariam conſue-
tudinem non ſeruandi Concurſum
eſſe prauam, & conſequenter irra-
tionabilem, & reijciendam, atta-
mèn loquitur in caſu ſimplicis con-
ſuetudinis, cui etiam vigore decre-
ti irritantis adiecti, tàm in Concilio,
quàm in Bulla cenſetur derogatum,
quod non ſic eſt in præſumpto titu-
lo, ſiuè legis fundationis, ſiuè pri-

uilegij Pontificij prouenientе ab immemorabili, ſeù centenaria, & quę per quamcumque derogatoriam abſquè ſpeciali mentione non cenſetur ſublata, quià rùnc præciſiuè à peccati periculo, ceſſat quæcunquè irrationabilitas, quæ ſuum quidèm habet locum reſpectu aliarum conſuetudinum, non verò immemora-
21 bilis, quę ſemper rationabilis præſumitur *Schrader de Feud. part.10. ſect.9. num. 241., Crauett. conſ.21. num.21., Rot. in Pampilonen.Præminentiarum 3. Februarij 1700. §. Non attento, & 7. Martij 1701.§.Nec per adducta eor.R.P.D. dell'Olmo.*

Ad magis tamèn accendam quamcumque actionem peccaminoſam, & irrationabilitatem in omiſſione Concurſus in Parochialibus Patronatus Eccleſiaſtici vigore ſuprà enunciatæ immemorabilis, DD. animaduerterunt etiàm in caſu, quo Concurſui locus eſt in Parochialibus liberæ collationis, adhùc quandoquè ſuſtineri collationem, etiam ſi plures non concurrant, vt eſt ſi in
22 termino præfixo vnus tantùm compareat ad examen, quo caſu electio, ſeù inſtitutio ſuſtinetur in eius perſonam *Maſſobr. in prax. requiſit.3. dub.7., Garz.de Beneſic.part.2.cap 2. num.215., Barboſ. de offic., & poteſt. Epiſc. part.1. cap.2. num 49., & 50.* Sicuti etiamſi in breui termino in Edicto deſignato nullus compareat,
23 poteſt Epiſcopus Parochialem conferre abſquè vllo penitùs Concurſu *Maſſobr. d. requiſit.3. dub.9., Garz. de Beneſic. quæſt.2. cap. 2. num 218., Barboſ.de offic.,& poteſt.Paroch.par.1. cap.2. num.51.,Antonell. de Regimin. Eccleſ. lib.3.cap 5.§.2.num.14., Card. de Luca de Paroch diſc.7. num.7.* Ex quo datur intelligi, eius omiſſionem non eſſe intrinſecè peccaminoſam, quarè fortaſsè ex hoc deſcendit,
24 Summos Pontifices facillimè diſpenſare circà formalitatem Concurſus *Maſſobr. in prax. prælud.3.dub.3. num.4. ,Ventrigl. in prax. tom.2.annot.5. §.2.ſub num.50. Rot. deciſ.48. part.1. diuerſ.*, quinimò ipſammet
25 Congregationem Concilij ex integro ſupplere, ac ſanare quandoque iſtum defectum *Maſſobr. tractat.ſupraeitat. requiſit.17.dub.4.num.8.,& 9., & ſeqq.*, quod non peragerent, ſi actio eſſet intrinſecè praua.

Et ità acrirèr vtraque parte informante in præcedenti præſuppoſitione, nunc verò ſolùm Matthia ſuffraganribus omnibus DD. reſponſum fuit.

Giennen. Iuris votandi ſuper manutentione.

Ven.2. Iulij 1706.

ARGVMENTVM.

Canonicis familiaribus Epiſcopi concedi debet manutentio in quaſi poſſeſſione interueniendi, & votandi in actibus Capitularibus, in quibus agendum eſt de intereſſe Menſę, Dignitaris, & Iuriſdictionis Epiſcopalis tàm ex Iuris aſſiſtentia, quàm ex immemorabili conſuetudine interueniendi, & votandi.

SVMMARIVM.

1 *Probata poſſeſſione per confeſſionem manutentio denegari non valet.*
2 *Conſtito de poſſeſſione antecedenti ſemper continuata præſumitur.*
3 *Ex aſſiſtentia Iuris generali cenſetur præſeruata poſſeſſio manutenibilis, etiàm quoad actus particulares.*
4 *Ex actibus impugnatis, & facultatiuis non conceditur manutentio.*
5 *Oppoſitio cum ſubſequuta acquieſcentia potiùs roborat poſſeſſionem antecedentem.*
6 *Poſſeſſio deſcendens à titulo praeambulo non poteſt dici facultatiua, & idèò eſt manutenibilis.*

DE-

DECISIO CXXXIV.

EAdem aſſiſtentia iuris, ac immemorabilis conſuetudo, quæ fundamentum DD. præbuerunt in confirmanda ſententia Rotali, qua fuerat declaratum, non competere Capitulo Ius expellendi Canonicos familiares, Commenſales, ſeù Officiales Epiſcopi ab illis actibus Capitularibus, in quibus agendum eſſet de intereſſe Menſæ, Dignitatis, & Iuriſdictionis Epiſcopalis, cauſæ etiàm fuerunt in illis elargienda etiàm manutentione.

Et incipiendo ab immemorabili, dùm ex confeſſione emiſſa à Capitulo, ac decreto deſupèr emanato de anno 1642. conſtitit, Canonicos familiares ſemper admiſſos in Capitulo, quotiès de cauſis ſuprà expreſſis pertractandum fuiſſet, ex ea ſicuti
1 reſultat ſuperlatiua probatio poſſeſſionis, ità denegari non valet manutentio ad vulgatum §. *retinendæ Inſtit. de interdict.*

Haud obſiſtente prædictos actus tanquàm remotos, & emiſſos à 60. annis non poſſe præbere fundamentum manutentionis tanquàm non præſeferentes poſſeſſionem de tempore motæ litis, quandoquidèm vltrà quod conſtito de poſſeſſione
2 pro tempore antecedenti ſemper continuata præſumitur *Rot. dec.* 170. *num.* 3. *cor. Emerix Iun.*, *& dec.* 423. *num.* 13. *part.* 19., adhùc tamen vigore aſſiſtentiæ Iuris, quam habet Canonicus interueniendi omnibus actibus Capitularibus, niſi reperiatur ſpecialitèr prohibitum, & fuit firmatum in contemporanea deciſione ſuper bono Iure, cenſetur præſeruata poſſeſſio manutenibilis, quoad cæteros omnes actus, quamuis ra-
3 tione particularis centenariæ aliqui ſolummodò fuerint exerciti *Rot. deciſ.* 228. *num.* 11., *& ſeq.*, *& dec.* 260. *num.* 4. *coràm Emerix Iun.*, & firmatur *in Hiſpalen. Iuris votandi* 27. *Martij* 1593. §. 1. *cor. Giptio*.

Minuſque aduerſatur actus emanatos de anno 1642. fuiſſe impugnatos à Decano, & quinque Canonicis, & in omnem caſum tanquàm
4 facultatiuos inſufficientes eſſe ad obtinendam manutentionem, quià cum non obſtante contradictione fuerint prædicti Canonici à Capitulo admiſſi ad ſuffragium ferendum eadem oppoſitio eum ſubſequuta
5 acquieſcientia, potiùs roborat quaſi poſſeſſionem antecedentem *Rot. deciſ.* 423. *ſub num.* 14. *part.* 19. *rec.*, illa autèm cum deſcendat etiàm à titulo præambulo competente de iure cuilibet Canonico in eius ſequelam dicitur continuata, non autem dici poteſt facultatiua, & ob id non
6 obſtante dicta exceptione eſt manutenibilis *Rot. dec.* 384. *ſub num.* 2. *coram Cerr.*; *& dec.* 1296 *num.* 24. *coram Emerix*, *& dec.* 26. *n.* 14. *coram R.P.D. meo Anſaldo*.

Et ità informante tantùm Epiſcopo &c.

Giennen. Iuris votandi.

Ven. 2. *Iulij* 1706.

ARGVMENTVM.

Canonicis, cæteriſque Beneficiatis Eccleſiæ Cathedralis familiaribus, & commenſalibus Epiſcopi, tàm de iure, quàm ex immemorabili conſuetudine competit ius votandi in omnibus actibus particularibus Capituli, vbi agitur de intereſſe Menſæ, Dignitatis, & Iuriſdictionis Epiſcopalis, nec poſſunt à Capitulo expelli, niſi agatur de intereſſe priuato ipſius Epiſcopi.

SVMMARIVM.

1 *Ius interueniendi, & ferendi ſuffragium in actibus particularibus dinumeratur inter Iura Canonicalia cuilibet Canonico competentia poſt aſſequutum Canonicatum.*

2 *Canonici admiſſi tenentur perſonali-*

ter non ſolùm ad ſeruitium Altaris, ſed etiam ad gubernium rerum ſpiritualium, & temporalium Eccleſiæ, eiuſque Iura tuenda.

3 *Etiamſi ſint familiares Epiſcopi, nec ratione dictæ familiaritatis illis cenſetur adempta facultas votandi, niſi à Lege, vel Canone prohibeantur.*

4 *Probatur auctoritate Sac. Rotæ, & reſolutione Sac. Congregationis Concilij.*

5 *In iudicando ſequenda eſt opinio vnius Doctoris carentis Contradictore.*

6 *Deciſiones Rotæ ſunt attendendæ tanquàm caſus legis.*

7 *Declaratio Sac. Congregationis Concilij facit legem.*

8 *Ratio expulſionis, & recuſationis Canonicorum familiarium fundata eſt in præſumpta affectione erga Epiſcopum.*

9 *Canonicus familiaris Epiſcopi non præſumitur negligere propriam auctoritatem propter intereſſe ſecundarium Epiſcopi.*

10 *Quando agitur de intereſſe priuato ipſius Epiſcopi, Canonici familiares poſſunt expelli.*

11 *Rotæ deciſio admittit concluſionem firmatam in alia deciſione, à qua receſſit ſi d. concluſio non fuerit reuocata.*

12 *Declaratur reſolutio Sac. Congregationis Concilij in* Fanen. Reſidentiæ.

13 *Reſolutiones, & auctoritates generalitèr loquentes intelligi debent iuxtà terminos illarum.*

14 *Epiſcopus in cauſis ſuæ Menſæ non poteſt in totum recuſari, ſed inſtari poteſt, quod iudicet cum Adiuncto.*

15 *Præſentia aliorum Canonicorum tollit omnem vmbram ſuſpicionis, qua cadere poſſet in Canonicis familiaribus.*

16 *Immemorabilis rectè probatur ex confeſſione feriò emiſſa cum ſubſequuto decreto.*

17 *Maximè ſi ſit geminata.*

18 *Amplia ſi de qualitate enunciata, ſuper qua cadit confeſſio, aliundè conſtet.*

DECISIO CXXXV.

TAm ex diſpoſitione Iuris, quam immemorabilis conſuetudinis definiit *Rota coram R.P.D. meo Scotto,* non competere Capitulo Cathedralis Giennen. Ius expellendi ab actibus Capitularibus Canonicos, cæteroſque Beneficiatos, qui ſint familiares, Commenſales, ſeù Officiales Epiſcopi, vbi agitur de intereſſe Menſæ, Dignitatis, & Iuriſdictionis Epiſcopalis; competere tamèn Ius expellendi, vbi agitur de intereſſe tantùm particulari, & priuato Epiſcopi, ac deuoluta ad me cauſa appellationis à Capitulo interpoſitæ cum DD. placuerint prædicta duo fundamenta latè expenſa in deciſionibus, quæ præceſſerunt, ex iiſdem ſententiam Rotalem eſſe confirmandam reſpondere non dubitarunt.

Quilibet enim Canonicus inſpecta Iuris cenſura, ſtatim ac Canonię poſſeſſionem legitimè adeptus eſt habet Ius interueniendi, ac ſuffragium ferendi in omnibus actibus Capitularibus, cum id dinumeretur inter fructus, ac Iura Canonicalia, quæ poſt Canonicatus aſſequutionem, ac poſſeſſionem perfectè
1 quæruntur, vt vltrà auctoritates adductas in prima *deciſ. R.P.D. mei Scotti §. Cum enim,* ac in altera *§. Aſſiſtentia*, firmant *Almers in Manual. Iur. verb. Canonicatus §. 2., Rebuff. reſponſ. 12. §. vlt., Spad. conſ. 97. n. 11. tom. 2. Rot. dec. 474. n. 2., & dec. 1495. num. 2. coram Seraph.*; Et ità ſupradictum Ius Canonico admiſſo queritur, ac incumbit, vt ordinariè non liceat Canonicis à Congregationibus Capitularibus, ſeù Capitulis abeſſe, cum licèt perſonalitèr tenenantur ad ſeruitium Chori, & Altaris, nihilominùs obligantur etiàm ad curam adminiſtrationis, & guber-

2 bernij rerum ſpiritualium, & tempo-
ralium Eccleſiæ, eiuſque iura tuenda
Garz. de Beneſ. part.3. cap.2. n.529., Ventrigl. in prax. rerum notab. part. prima tit. de Reſident. annot.19. §. 3. num.19.

Quod indubitantèr admitti debet etiamſi inſit Canonicis qualitas familiaritatis, & officij ipſius Epiſcopi, nedùm quià poſita generali facultate votandi exoriente ex qualitate Canonicali, illa non cenſetur ademptà, niſi oſtendatur à lege,
3 vel Canone, in caſu familiaritatis
prædictum Ius eſſe prohibitum ad *Text. in l. Necnon §. Quod eis ex quib. cauſ. maior., Menoch. conſ.1111. num.1., Menoch. deciſ. Flor.24.n.16.*, verùm etiàm quià contrarium ſuadet, & auctoritas, & ratio, & quidèm auctoritas, cum caſus reperiatur iam deciſus à noſtro Tribunali ad fauorem familiarium *in Hiſpalen. Iuris votandi 26. Iunij 1591. coram Orano, & 15. Martij 1596. coràm Giptio, & coràm Buratto deciſ.598.*, quam ſequitur *R. P. D. Marald. in eius Voto impreſſ. penès Mat. de Conſ.*
4 *Conciſt. ſeſſ.26. num.67.*, quam ſen-
tentiam etiàm tenuit *Sac. Congreg. Concilij in vna Barbaſtren. 19. Iunij 1610.*, vndè ſi in iudicando ſequen-
5 da eſt auctoritas etiàm vnius Docto-
ris in illis circumſtantijs Contradictore carens, iuxtà auctoritates cumulatas in poſtrema *deciſ. R.P.D. mei Scotti §. Tantùm verò abeſt*, quanto fortiùs erit amplectenda opinio noſtri Tribunalis, quod in Orbe Ter-
6 rarum tàm inſigni pollet auctoritate,
vt deciſiones tanquàm caſum legis eſſe attendendas, firment *Altograd. conſ.104. num.39. lib.2., Manſ. conſult.449. num.4., Menoch. conſ.277. num.61., Vincent. de Franch. dec.605. num.6.*, & declaratio S. Congegationis ad interpretationem Sac. Conc.
7 Tridentini *ſeſſ.25. cap.6. de Reform.*,
quæ ſimilitèr facit legem ab omnibus ſeruandam *Rot. dec.72. n.4. cor. R.P.D. meo Anſaldo*.

Nec minùs valida eſt ratio, quià ſi cauſa expulſionis, ac recuſationis familiarium tota fundata eſt in præſumpta affectione erga Epiſcopum,
8 quando agitur de intereſſe Menſæ,
Dignitatis, & Iuriſdictionis Epiſcopalis cum ipſo Capitulo, dicta propenſio, ac zelus potiùs præſumendum eſt, vt impellant in promouendis negocijs proprijs Capituli, cum tùnc intereſſe cenſetur potiùs reſpicere eoſdemmet Canonicos, & ſic non eſt ſuſpicandum, quod ob ſolam
9 temporaneam familiaritatem cum
Epiſcopo, & eius remotum, & ſecundarium intereſſe velint negligere propriam auctoritatem, & inferre Capitulo præiudicium perpetuum *Cap. eſtote de regul. Iur., Rot. in Comen. Cappellaniæ 31. Martij 1702. §. Abſque eo quod coràm Emo D. Card. de la Tremoille*, quod non ſic eſt, quando cauſa reſpicit priuatum, & particulare intereſſe Epiſcopi, cum tùnc
10 cauſa dicatur eius propria, non verò
principalitèr Eccleſiæ, ideoque non mirum ſi tùnc eius familiares, & commenſales poſſint recuſari, dùm hoc idem opponi poteſt Epiſcopo *Ciarlin. controu.17. num.57., Contrad. dec.18. num.29. tom.1., R.P.D. Petra in Commentar. ad Apoſtolic. Conſtitutiones ſuper 1. Conſtitutione Leon. X. ſect.2. num.94., & 107. fol.186., & ſeq.*

Nec releuante Rotam ſub die 4. Februarij 1697. coràm Emo Card. Caprara receſſiſſe à deciſionibus emanatis coràm Otano, & Giptio in Hiſpalen. Iuris votandi, & Sacram Congregationem Concilij contrarium paritèr definiuiſſe ex poſt in Baren. Reſidentiæ 28. Aprilis 1674., quoniàm eum ratio reſolutionis emanatæ coram Emo Caprara ſteterit ſolùm in quadragenaria, quæ militabat fauore Capituli nihil determinando in contrarium, quoad arti-
11 culos Iuris diſcuſſos, ac proba-
tos in antecedentibus deciſionibus cenſentur adhuc quoad aſſiſtentiam

Iuris

Iuris ſuper ſuffragio ferendo in illis
admiſſam in ſuo robore ſubſiſtere
Rot. deciſ.119. num. 13. part.18. recentior.

Reſolutio autem S. Congregationis in Fanen. Reſidentiæ, cum loquatur in genere de differentijs, ac
12 negocijs inter Epiſcopum, & Capitulum, intelligi debet de differentijs
priuatis, & concernentibus eius priuarum intereſſe, non autem quando
agitur de rebus pertinentibus ad eius Officium, Dignitatem, & Iuriſdictionem, proùt diſtinguendo diffiniuit *eadem Sacra Congregatio in Seguntina anno 1687., & in Mediolanen. de eodem anno*, iuxtà regulam, quod reſolutiones, & auctori-
13 tates generalitèr loquentes intelligi debent iuxtà terminos illarum, quę
diſtinguunt *Manſ.conſult.155. n.60.*, *Rot. deciſ.136. num.9. part. 18. recentior.*

His etiam accedit, altera non minùs conuincens ratio ad hominem
oſtendens ſubſiſtentiam principalis concluſionis cum ſola limitatione,
quando agitur de intereſſe priuato Epiſcopi, quià ſecluſo eius particulare intereſſe Epiſcopus eſt Iudex competens in cauſis ſuæ Menſæ, vt ſi ſuſpectus allegetur non poteſt abſoluiè in totum recuſari, ſed ſolùm
14 inſtari poſſet, vt procedat cum Adiuncto, vt prætet *Fagnan. in cap. noſtr. num.21. de elect.*, *Pignatt. conſult.24. num.2. tom.9.*, & ſic abſonum eſſet, vt in eadem cauſa recuſari poſſent Canonici familiares à Capitulo, quando procedunt cum tot Adiunctis, quot ſunt Canonici, quorum præſentia abſtergit omnem
15 vmbram ſuſpicionis, iuxtà doctrinas allegatas in vltima *deciſ.R.P.D. mei Scotti §.Minùs releuat.*

Diſpoſitionem Iuris, ac rerum judicatarum authoritatem ęquè famulatur immemorabilis in admittendis Canonicis familiaribus ad ſuffragium ferendum in cauſis, quas Capitulum promouere intendebat contra Menſam, Dignitatem, & Iuriſdictionem Epiſcopalem, quandoquidèm cum de anno 1642. pertractandum occurriſſet, an eſſet aſſumenda lis contrà Epiſcopum ſuper Iure mutandi Canonicos reſidentes in Eccleſia Giennen. ad Eccleſiam Beatien., & Decanus præſuppoſuiſſet fuiſſe expellendos ſex Canonicos, ex quo erant Creaturæ, & familiares Epiſcopi ob ſuſpicionem naturalis affectionis, quam deberent habere, & ob diligentias, quas fecerunt ad obtinenda aliorum vota, re nihilominùs diſcuſſa omnes Canonici vnanimes reſoluerunt, etiam illos, quos Decanus recuſauerat fuiſſe vota legitima, ac debuiſſe interuenire in dicto Capitulo, ex quo id erat ſecundum ius, & conſuetudinem immemorabilem Eccleſię Giennen., & non extitiſſe aliquam cauſam, vt expellerentur à Capitulo, & quod fuiſſet illis irrogare notorium grauamen, quodq; ità ſemper practicatum, & obſeruatum fuerat abſq; vlla contradictione in Capitulo Eccleſię Giennen. negari enim non poteſt per confeſſionem adeò ſeriò, & proportionatè emiſſam cum decreto deſupèr in-
16 terpoſito, non cenſeri plenè probatam immemorabilem vſque tunc contra ipſum Capitulum, iuxtà auctoritates cumulatas in vltima *deciſ. R.P.D. mei Scotti §.Tranſeundo.*

Nec releuat actum Capitularem anni 1642. præſeferre tantummodò Creaturas Epiſcopi, non autem familiares, cum contrarium apparuerit, ex lectura propoſitionis factæ à Decano ibi = *Cùm ſint Creaturæ, & familiares Sua Eminentia*, cum qua proſequenda eſt cauſa, quod magis eluceſcit ex notiſſima reſolutione Capitulari emanata de ann.1700. occaſione præſentis litis, ibi enim dicitur = *atteſo ritrouarſi riſoluto da tutto il Capitolo pieno ſotto li 23. Giugno 1642., che li Commenſali, ò Creature di Sua Signoria Illuſtriſſima haueſſero voto nelle Cauſe, e Liti appartenenti alla Dignità* = vndè ex tali geminata confeſſione manifeſtè

re-

Digitized by Google

reſultat immemorabilis conſuetudo
17 in admittendis etiam familiaribus Epiſcopi, quando pertractantur negocia ad eius Dignitatem, Iuriſdictionem, & Menſæ intereſſe pertinentia *Menoch. conſ.* 178. *n.* 12. *Rot. deciſ.* 19. *num.* 3. *coràm R.P.D. meo Anſaldo*, magiſque quando conſtat duos ex Canonicis nominatis per Decanum de anno 1642., nempè Paulum de Corduba, & Valentiam, ac Io: Baptiſtam Caſolum verè fuiſſe familiares Epiſcopi, cum primus eſſet Viſitator generalis Diœceſis deputatus à Cardinali de Moſcoſa tùnc Epiſcopo, alter verò eſſet Aulicus, & Familiaris eiuſdem Epiſcopi, cum vti talis reperiatur deſcriptus in pluribus collationibus Beneficiorum, in quibus per Teſtem fuit adhibitus, ideòque vndiquè apparet innegabilem reddi confeſſionem Capituli etiam circà qualitatem
18 familiaritatis illorum, qui fuerunt admiſſi ex vi immemorabilis conſuetudinis, dùm etiam aliundè conſtat de qualitate enunciata *Rot. deciſ.* 131. *n.* 12. *cor. Bich.*, *& dec.* 173. *n.* 14. *cor. Otthobon.*

Et ita informante tantùm Epiſcopo &c.

Ileinen. Beneficij.

Ven. 2. Iulij 1706.

ARGVMENTVM.

Facultas à Fundatore reſeruata nominandi in vita primum Rectorem incipere debentem poſt illius obitum ſatisfactionem oneris in fundatione iniuncti, conſumpta non remanet per nominationem jàm in propria eiuſdem Fundatoris perſona expletam, ſed reſpectu tertij reſtricta cenſeri debet.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apoſtolicæ, quando ſunt juſtificatæ, celerem expoſcunt executionem.*
2 *Facultas à Fundatore reſeruata nominandi primum Rectorem conſumpta remanet per nominationem jàm ſemel expletam in propria perſona eiuſdem Fundatoris.*
3 *Et poſt Fundatoris mortem Ius nominandi deuoluitur ad familiam vocatam patronorum.*
4 *Limita, ſi Fundator voluit, onera iniuncta in fundatione incipere debuiſſe à primo Rectore poſt eius obitum*, & num. 7.
5 *Aliud enim eſt habere fructus Beneficij, aliud poſſidere Beneficium.*
6 *Limita pariter, ſi Fundatori fuit reſeruatum jus in vita nominandi primum Rectorem.*
8 *Fundatoris declaratio ex interuallo emiſſa attenditur ad ambiguam fundationem explicandam.*
9 *Nominatio à Fundatore poſſidente Beneficium facta, eſt nulla, tanquàm Beneficio pleno, & continente ſpeciem quamdam expectatiuæ.*
10 *Et ſit locus præſentationi alterius nominati poſt vacationem.*
11 *Fundatores in limine fundationis adijcere valent conditiones, & leges etiam Sacris Canonibus, & juri communi contrarias.*
12 *Beneficium ſimplex requirit Clericatum, & ætatem 14. annorum.*
13 *Fundator ex interuallo præiudicare nequit vocatis in fundatione.*
14 *Habens qualitates in fundatione requiſitas præfertur.*
15 *Capacitatem ſatìs eſt ſuperuenire de tempore collationis Beneficij, nec requiritur in actu nominationis.*
16 *Lex fundationis ſuper jurepatronatus paſſiuo non afficit patronos, minùſque Fundatorem extrà caſum legis.*
17 *Litteræ Apoſtolicæ ſubreptitiæ inexequibiles ſunt.*

DECISIO CXXXVI.

FVndauit de anno 1683. Antonius Maſſainus in Eccleſia Parochiali S. Bartolomæi Seiani ſuæ Patriæ perpetuum ſimplex Beneficium ſub inuo-

uocatione S. *Antonij* de Padua ad Altare SS. Crucifixi, & in actu fundationis reſeruauit ad ſui fauorem juſpatronatus, ac cum pacto, vt ſibi liceret in vita nominare primum Cappellanum, aùt Rectorem Beneficij, ac poſt mortem Rectoris, quem ipſe nominaſſet, voluit juſpatronatus eſſe reſeruatum ad fauorem familiæ Maſſainæ, & alterius familiæ ab eodem Fundatore nominandę cum alijs conditionibus, & declarationibus in defectum dictarum familiarum, proùt latiùs in ipſa fundatione. *Præ*tereà voluit, vt onus perpetuum Beneficio adiectum vnius Miſſæ quolibet menſe, non deberet incipere à ſe ipſo, qui erat primus poſſeſſor Beneficij, & bonorum pro illius dote aſſignatorum, ſed à primo Rectore poſt eius obitum.

Succeſſiuè de anno 1693. declarauit alteram, & ſecundam familiam, cui voluit vt ſuprà ſpectare juſpatronatus Beneficij, illam ſcilicèt de Ginnaneſchis, & paulò antè ſui obitum de menſe Ianuarij 1705 in primum Cappellanum juxtà reſeruationem ſibi factam nominauit Camillum Vgurgerium in ætate annorum decem conſtitutum, qui ſequuto obitu dicti Antonij Fundatoris obtinuit Litteras Apoſtolicas pro nominato cum diſpenſatione etiàm ab ætate, & è conuerſo Rutilius Ginnaneſchus maior de familia vocata ad juſpatronatus attenta etiàm renunciatione familiæ Maſſainæ præſentauit Ioannem Ginnaneſchum, qui obtinuit gratiam Apoſtolicam pro pręſentato cum derogatione medietatis vocum, directiſq; vtriuſq; Litteris noſtro Auditorio pro exequutione in examine hodiè habito potiora viſa fuerunt Iura Camilli, qui ob id obtinuit ſuarum Litterarum exequutionem.

Ipſius enim Litterę ſunt in omnibus
1 juſtificatæ, dùm de exiſtentia juriſpatronatus nulla controuerſia, & verificatum conſtitit juxtà pręſcriptum Litterarum ex illius reſeruatione in actu fundationis Beneficij cum approbatione Ordinarij, ſicuti etiàm de expreſſione veri valoris in eadem ſumma ducatorum viginti quatuor per non exceſſum hinc indè narrata, nominatio verò cum ex publico Inſtrumento apparuerit expleta ab eodem Antonio Fundatore in vim facultatis ſibi reſeruatæ in fundatione nominandi primum Cappellanum, dubitandum non eſt quin Litteræ etiàm in hac parte remaneant juſtificatæ, & per conſequens celerem exequutionem promereantur, ad notam *Gloſs. in cap. ſi capitulo verbo exequatur de conceſs. Præben. in 6.*, *Rota in Leodien.*, *ſeù Aquiſgranen. Decanatus* 20. *Martij* 1699. §. *Impetrauit coram Eminentiſs. D Cardinali Caprara*, *& in Cremonen. Beneficij* 11. *Maij* 1705. §. *At cum per lapſum coram Me.*.

Abſquè eo quod pręcendi valuerit
2 dictam facultatem nominandi primum Rectorem fuiſſe conſumptam per nominationem jàm ſemèl expletam in propria perſona eiuſdem Antonij Fundatoris ad tradita per *Caſtill. controu. tom. 6. lib. 5. cap.* 184. *num* 5., *Signorol. conſ.* 88. *num.* 3., *Rot. deciſ.* 69. *num.* 18. *coram Cerr.*, *& in Neapolitana*, *ſeù Ianuen. Laudi* 18. *Maij* 1672. §. *Et quatenùs coram Rondinino*.

Et ſic Ius nominandi in præſenti
3 vacatione Beneficij tranſire debuiſſe ad familiam illorũ de Ginnaneſchis, qui Ioannem colliritigantem præſentarunt. *Rota in Vicen. Parochialium* 9. *Decembris* 1701. *coram R.P.D-meo Scotto*, *& in Viten. Canonicatus* 3. *Februarij* 1702. §. *Quod autèm coram Eodem*, quoniàm viſum fuit DD. ceſſare obiectum ex duabus peculiaribus circumſtantijs patefacientibus, reſeruatam facultatem nominandi primum Rectorem directam fuiſſe ad electionem Beneficiati, qui ſuccedere debebat poſt mortem Antonij Fundatoris, non verò in eiuſdem perſonam.

Pri-

Prima eſt, quòd, cum Fundator no-
4 luiſſet, quoàd viueret teneri ad im-
plenda onera per eundem iniuncta in
fundatione, voluit onus incipere de-
buiſſe à primo Rectore poſt eius obi-
tum, licèt ipſe deberet eſſe poſſeſſor
omnium bonorum Beneficij, ſignum
euidens, facultatem ſibi reſeruatam
gaudendi bonis durante eius vita
non intelligi tributam fuiſſe vti Re-
ctori, cum alioquin debuiſſet iniun-
cta onera adimplere, ad notum *Text.
in cap. final. de Reſcript. in 6., Rebuff.
in prax. Benef., gloſs. 4. tit. de diſ-
penſ. de non reſiden. num. 2., Rota pe-
nès Viuian. de jurep. lib. 1. cap. 66. in
fin., Lara de Anniuerſ., & Cappellan.
lib. 2. cap 8. num. 13., Pax. Iordan.
tom. 2. elucubrat. lib. 10. tit. 19. n. 60.,*
5 aliud enim eſt habere fructus Benefi-
cij, aliud poſſidere Beneficium *Gloſs.
in cap. ſi proptèr tua debita verb. fru-
ctus de reſcript. in 6., Rot. coram Du-
noz. Iun. dec. 295. num. 13.*

Altera autèm circumſtantia æquè
6 ſtringens eſt, Fundatori fuiſſe reſerua-
tum Ius in vita nominandi primum
Cappellanum, aùt Rectorem d. Bene-
ficij, ex quo cum ſequatur primum
Cappellanum potuiſſe eligi ab *Anto-
nio* etiàm in agone, & vltimo vitæ
ſpiritu ad *Text. in Leg. Seia §. final.
ff. de donat. cauſ. mort., Lara in com-
pend. vit. homin. cap. 32. num. 12.,
Menoch. conſ. 1124. num. 18., & 19.
Surd. conſ. 110. num. 9., Baldue. ad
Ramon. conſ. 28. n. 16., Rota. in Rom.
Iuriſpatronatus 14. Decembris 1705.
§. Ex quo diſpoſitionum cor. Reuerendiſs.
D. meo Decano,* manifeſtum eſt facul-
tatem eligendi, & nominandi pri-
mum Cappellanum non potuiſſe in-
telligi niſi de illo, qui poſt Fundato-
rem ſucceſſurus erat, cum & idem
primus poſt eundem tanquàm non
habens alium intermedium futurus
fuiſſet *Rebuff. in leg. prox. appell. 155.
§. Idem primus ff de verbor. ſignific.,
Tiraquell. de primog. quaſt. 3. num. 6.
verſ. quod is dicitur, Fagnan. in cap.
cum autem num. 11., & 12. de Iurep.
Lambertin. eod. tract. lib. 2. par. 2.
quaſt. 7. art. 21. num. 6., Rota coram
R. P. D. meo Anſaldo dec. 52. ſub n. 15.*
præcipuè cum Fundator voluerit
poſſidere Beneficium abſque onere
Miſſarum, & primum Rectorem cum
7 dumtaxat vocauerit, qui habiturus
erat Beneficium cum proprio onere,
ideoque facultas nominandi primum
Rectorem ſemper intelligi debet re-
ſtricta reſpectu tertij, non autem ſui
ipſius *Gabr. com. concluſ. lib. 6. tit. de
verb. ſignif. concluſ. 9. per tot., Me-
noch conſ. 182. nu. 2. Afflict. dec. 319.
num. 8., & 9., Gonzal. ad regul. 8.
§. 2. proœm. num. 38., Rot. deciſ. 241.
num. 5. par. 1. diuerſ.*

Et quatenùs res etiàm pateretur
8 aliquam dubietatem, cum Fundator
deuenerit ad nominationem Camilli
ſub expreſſa declaratione, quod in-
tèr alias conditiones appoſitas in
erectione voluerat, ad ſui libitum
eſſe, & ab eius voluntate, & arbi-
trio pendere, etiàm ipſo viuente ele-
ctionem, & præſentationem eius fu-
turi Rectoris in dicto Beneficio, ne-
mo inficias ierit, quin ex tali decla-
ratione non fuerit explicata qualis
fuerit intentio vſque ab initio non
comprehendendi ſub nomine primi
Rectoris ſe ipſum ratione facultatis
ſibi competentis, & reſeruatæ etiàm
ex interuallo ſe explicando, & decla-
rando circa leges ab eo appoſitas in
limine fundationis *Card. de Luc. de
Iurep. diſc. 16. num. 5., & de fideic.
diſ. 179. num. 10., Rota coram Bich.
deciſ. 252. num. 25., & in Romana
Donationum 4. Iunij 1700. §. Vel cum
in omnem cor. R. P. D. dell'Olmo.*

Nec obſtitit nominationem Camilli
9 factam fuiſſe de tempore, quo Anto-
nius Fundator poſſidebat Beneficium
& ſic tanquàm Beneficio pleno; &
continentem ſpeciem quandam ex-
pectatiuæ pro irrita habendam fuiſſe,
ac ſi non emanaſſet, juxta ſancita in
Sacro Concilio Tridentino *ſeſs. 24.
cap. 19. de Reform.* cum ibi notar. per
Barboſ. Gonzal. ad reg. 8., Cancell.

§. Proœm. num.57., & ſeqq., Rota *coram Merlin. deciſ.* 855. *num. 4.*,
10 adeoùt factus fuerit locus præſentationi factæ poſt vacationem ad fauorem Ginnaneſchi *Rota in Cracouien. Præpoſitura 26. Martij* 1703. *§. Nec ea coram R.P.D. Omanna*, quandoquidèm vltrà quòd poſita retentione bonorum permiſſa Fundatori abſquè vllo onere adiecto Succeſſoribus in Beneficio, ipſe Fundator non erat habendus pro Rectore Beneficij, ideoque nominatio primi Rectoris in perſonam Camilli non poterat dici facta antè vacationem Beneficij, ſed remanet pura deſignatio primi Rectoris, quæ paſſim per Fundatores fieri ſolet, adhùc tamèn cum talis facultas nominandi in vita fuerit reſeruata in limine fundationis, valida omninò
11 reputari debet, ex quo valent Fundatores adijcere conditiones, & leges etiàm Sac. Canonibus, & Iuri communi contrarias *Card. de Luc. de Iurep. diſc.64. num.34., & in Summa num.129., Pax. Iordan. tom.2. elucubrat. lib.10. tit.7. num.274., Adden. ad Gregor. deciſ. 420. num.9. in fin., Rot. coram Buratt. deciſ. 21. num.2., & 3., & deciſ. 553. num 4., & deciſ.1000. paritèr num.4. coram Emerix Iun.*

Minùſq; vim facit, Camillū de tem-
12 pore nominationis non fuiſſe Clericum, nec conſtitutum in ætate legitima 14. annorum ad obtinenda Beneficia ſimplicia juxtà *Concilium Tridentinum ſeſs. 23. de Reformat. cap.6., Ciarlin. controu. for. lib. primo cap. 53. num.48.*, ac etiàm carere requiſitis originis Terræ Seiani, cui ratione prælationis conceſſæ in
13 fundatione Ciuibus dicti loci non potuerit præcipuè ex interuallo ab erectione Fundatori præiudicare. *Tondut. quæſt. Beneſ. par.1. cap.54. nu.6., Garz. de Beneſ. par.5. cap.9. num.68., & 69., Rot. coram Dunoz. Iun. deciſ. 387. num.2., & ſeqq., & coram Merlin. deciſ. 518. num.4., & in rec. deciſ. 37. num.2., & 318. num.13. par.7.; & deciſ. 316 num 18. 23. & ſeqq. par.10., & deciſ. 372. num.16., & 17. par.11.*, quod operari debeat, vt jurè ſaltèm deuolutionis nomina-
14 ri potuerit Ginnaneſchus pollens tàm ætate legitima, quàm qualitate originis, cui ob id debita ſit prælatio. *Viuian. de Iurepat. lib.6. cap.9. num.9., Card. de Luca eodem tract. diſc.18. num.38., & diſc.64. num.39., Rota coram Duran. deciſ. 8. num.5., & coram Manzaned. dec.718. nu.1., & in Cracouien. Parochialis 14. Maij 1696. §. Ex lege in fine coram bon. me. Pio.*

Quia in ordine ad ætatem cum Ca-
15 millus obtinuerit à Santiſſimo diſpenſationem, & adeptus fuerit etiàm Clericatum tempore habili, ſatis eſt ad effectum, vt locum habere debeat Gratia ad ſui fauorem emanata, juxtà vulgatas regulas præſcribentes ſatis eſſe, capacitatem ſuperuenire de tempore collationis, nec requiri in actu nominationis *Ventrigl. in prax. rer. notab. par. 2. annot. 6. §.1. num.8., Campanil. in diuerſ. Iur. cauſ. rubr.7. cap. 6. num. 3., Lotter. de re Beneſ. lib. 2. quæſt. 47. num. 92., Marant. reſp.85. num.26. par.5.*; Qualitas verò originis Terræ Seiani cum non
16 fuerit requiſita, niſi in prouidendis ab Epiſcopo, cui voluit deuolui Ius conferendi in caſu deficientiæ vtriuſque familiæ, quibus reſeruauerat Iuſpatronatus actiuum ibi = *In mancanza della prima come dell'altra famiglia da nominarſi vuole, che detto Beneſizio, ò Cappella ſi conferiſca in qualunque volta, ò tempo vacarà dalli Veſcoui prò tempore di M. Alcino, con queſto però ſia Chierico, ò Sacerdote di detto luogo* = Ex hoc ſequitur dictam legem non debere afficere alios Patronos, & præſertim ipſummet Fundatorem *Card. de Luc. de Iurepat. diſc.90. num.4., Carol. Ant. de Luca de linea legali artic.24. num.22., Modern. Roman. diſcept. Eccleſ.19. nu.9. & 10., & in Parergon. num.37., Rota dec.365. cor. Caualer.*

Ex

Digitized by Google

Ex his ſicuti clarè apparuit de ſubſiſtentia in omnibus ſui partibus Lit-
17 terarum Camilli, ità in conſequentiā inexequibiles remanſerunt illę Ioannis tanquàm ſubreptitiæ, cum in illis reticitum fuerit, Ius præſentandi pro prima vice Rectorem ſpectaſſe ad Fundatorem, qui præſentauerat Camillum. *Rot. dec.270. num.7., & 8. cor. Priol., & alibi paſſim.*

Et ità vtraque &c.

Romana Donationis, ſeu Pecuniaria.

Lunę 13. Ianuarij 1707.

ARGVMENTVM.

Donatio inter viuos facta à Muliere ſene Viro in compenſationem ętatis etiàm ſine ſolemnitatibus ſuſtinetur, & licèt Matrimonium fuerit ſtatim diſſolutum ob prædeceſſum Viri donatarij, adhuc actio ad bona donata tranſmittitur ad hęredes.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta in compenſationem ætatis alterius ex Sponſis dicitur remuneratoria, qua non exigit ſolemnitates requiſitas à Statuto Vrbis lib.1.cap.135.*

2 *Donatio intèr viuos, ſecluſo pacto reuerſionis non redit ad donantem ob prædeceſſum donatarij.*

3 *Præſertim ſtante clauſula* = præſenti &c. *quę protrahit diſpoſitionem ad hęredes quoſcumque.*

4 *Donatio facta quatenùs Matrimonium ſequeretur, eoſequuto actus dicitur perfectus, & licèt donatarius ſtatim decedat, non eſt locus reſolutioni, niſi adſit conuentio in contrarium.*

5 *Declaratio facta à Donante in articulo mortis non admittitur in donatione clara.*

6 *Subgenere cenſetur comprehenſa, quę, hibet ſpecies.*

7 *Quartum detrahi debet ex bonis aſſignatis in dotem attento valore de tempore diſſoluti Matrimonij.*

8 *Periti dicuntur concordes in ſumma minori.*

9 *Vxor continuans habitationem in domo Viri prædefuncti, præſumitur ab eius hæredibus recepiſſe alimenta, & veſtes lugubres, quibus induta incedebat.*

10 *Lucrum dotis detrahi debet à doſe verè tradita Marito, non autèm à promiſſa.*

11 *Neque commenſuratiuè ad dotem de tempore obitus non exactam.*

12 *Neque à credito turbido, & illiquido.*

DECISIO CXXXVII.

Comitiſſa Clara Cittadina Vidua, & agens annum 73. capta fortaſsè amore Caroli Antonij Colelli viri prudentia diſparis, ac robuſtioris ætatis, vt illum magis alliceret ad Matrimonium, dictamquè ætatis inęqualitatem compenſaret, eidem irreuocabilitèr intèr viuos donauit ſcuta tria millia monetæ retrahenda ex bonis, & effectibus ipſius Claræ vbilibet poſitis, & exiſtentibus. Prædeceſſit tamèn Claræ Carolus, vndè Canonicus Ioannes Paulus frater, & hęres inſtetit pro conſequutione dictorum ſcutorum trium millium donatorum, opponente verò Clara creditum quarti dotalis ob prædeceſſum viri ſuperlucrati A. C. relaxauit ad fauorem Ioannis Pauli mandatum pro ſolis ſcutis 1951. exiſtimans, quartum dotale pertingere ad reſidualia ſcuta 1049. commiſſa tamèn Mihi Cauſa appellationis in propoſitione habita 26. Ianuar. 1703 DD. ad clariùs aſſequendam quantitatem prædicti quarti, demandarunt electionem Periti Curialis, cuius relatione emanata hodiè cenſuerunt mandatum A. C. eſſe exequendum, & nouum relaxandum pro ſcutis 1003.83.

Validitas mandati fuit incontro-uerſa, Iuſtitia autèm patuit ex claro Inſtrumento donationis prædictorum ſcutorum 3.mil., quæ tanquàm emanata in compenſationem grauiſ ætatis alteriùs ex Sponſis dicitur antidotalis, ac remuneratoria, nequè videtur in Iure prohibita, & ob id
1 non comprehenſa in diſpoſitione Statutaria *lib.1. cap.135.*, interdicente ſimiles donationes, dùm ſpecificè illas à Iure permiſſas excipit *Bartol. in leg.2. Cod. de Dot. promiſſ. Brunneman. in leg. Quod autèm num.3 ff. de donat. intèr Vir. & Vxor. Sanchez. de Matrim lib.6. diſput.7.nu.3 Fontanell. de pact. nuptial. clauſ.5. gloſſ.1. part.2. num.86. Antonell.de temp. legal. lib.2. cap.22.ſub num.70. Gratian. diſcept.984. num.1.* ibiquè *Carol. Anton. de Luc. num. primo, & 2.*

Hæc autèm donatio non potuit iudicari reſoluta ob prædeceſſum donatarij, cùm donatio intèr viuos ad differentiam alterius cauſa mortis ſit irreuocabilis, & perpetua, ac perfectum Ius transferat in donatarium, nèc vnquàm redeat ad donan-
2 tem, abſquè ſpeciali pacto reuerſiuo *leg. Si quis Argentum §. fin. Cod. de donat., quæ ſub mod. Conarr. de Teſtam. part.3. num.13. Molin. de Primogen. lib.4. cap.2. num.77. Cancer. var. reſolut. part.1. cap.8. num.43., Card. de Luc. de donat. diſc.8.num.7. Caſtald. conſult.270. num.4., & ſeq. tom.2. Rot. coràm Roxas deciſ.314. num.3., & ſeqq., & coràm Merlin. deciſ.664. num.7., & ſeqq.*, præſertim ſtante acceptatione Donatarij, cum clauſula *præſenti &c.*, cùm ſtante tali acceptatione nulla alia acce-
3 dente reformatione protrahat diſpoſitionem ad incluſionem quorumcumque hæredum, & ſucceſſorum *Rot. coràm Bich. deciſ.610. num.79., & coràm Seraph. deciſ.703. num.2., & coràm Coccin. deciſ.1262. num.1., & 1279.num.4., & deciſ.174.num.6. coràm Peutinger., & deciſ.75.num.7. coràm R. P. D. meo Anſaldo*, quæ theſis æquè benè procedit, quamuis donatrix voluerit, donationem effectum ſuum ſortiri debuiſſe, quatenùs Matrimonium ſtabilitum ſequeretur, cum eo ſequuto non poſſit oriri donationis reſolutio, àc impediri tranſ-
4 miſſio ad hæredes, dùm effectus iam fuit conſumatus, ac perfectus quo caſu non ſit ampliùs locus reuerſioni ad donantem, licèt ceſſet cauſa, deficiente pacto reuerſiuo *Ruin. conſ. 98. num.16. lib.1., & conſ.123.nu.6. lib.1. Craſſ. §. Donatio cauſa mortis quæſt.1. num.7. Mantic. de coniectur. vlt. volunt. lib.1. tit.13. Rot. coràm Merlin. deciſ.664. num.33., & 34., & deciſ.434.num.2., & 3.par.13.rec., & deciſ.970. num.11., & ſeq., & deciſ.1019. num.28. coràm Emerix, & in Romana Donationis 27. Aprilis 1693. §. Adhuc tamèn coràm Benincaſa, & in Romana Donationis, ſeù Primogenituræ de Aldobrandinis 6. Aprilis 1696. confirmata 10. Iunij 1697. §. In prænotata coràm bo.mem. Vrſino*, & quidèm etiàm non obſtante declaratione emiſſa in articulo mortis à Clara, ſe donaſſe dicta ſcuta 3.mil. ſub conditione, quod ſi prædeceſſiſſet vir mulieri, remanſiſſet eadem abſoluta Domina, vt priùs ſuorum bonorum, cum talis decla-
5 ratio in donatione ſatis clara, & abſoluta, vt eſt præſens non admittatur in præiudicium donatarij *leg. Perfecta Cod. de donat., quæ ſub mod. Rot. deciſ.1019.num.28.cor.Emer.*

Neque potuit redargui modus relaxationis mandati, ex quo non debuiſſet dirigi niſi ad Iura, & effectus Claræ retrahendos ſumptibus, & expenſis Colelli Viri, & ſic contra bona à Tertijs recuperanda non autèm indiſtinctè etiam contra illa retenta, & vbilibet poſſeſſa per Claram, quoniam DD. rimatii verbis non proœmialibus donationis, ſed partis diſpoſitiuæ animaduerterunt, donatario fuiſſe elargitam facultatem retrahendi dicta ſcuta 3.mil. ex

effe-

effectibus Claræ *vbilibet poſitis*, *&*
in quauis re, *& quantitate exiſten.*,
per conſequens ex tali generalitate,
ac vniuerſalitate verborum cenſe-
6 tur comprehenſa quælibet ſpecies
bonorum, nulla penitùs excluſa,
juxtà regulam *Text. in leg. Iulianus*
ff. de legat. 3. Cyriac. controuerſ. 153.
num. 85. Rot. cor. Bich dec. 42. num. 6.,
& dec. 615. n. 3. par. 19. rec.

Hæc quæ impulerunt ad exe-
quendum mandatum pro ſcut. 1951.
fomentum etiam præbuerunt ad
aliud relaxandum pro alijs ſcu-
tis 1093. 83. cum quartum dotale
debitum Marchioni ex perſona
Claræ non fuerit deprehenſum, niſi
in ſcutis 45. 17. Ideòque debitum
eſt reliquum complementum ſcuto-
rum 3000. donatorum, & quod res
ita ſit, DD. conſiderarunt quantita-
tem omnium bonorum aſſignatorum
in dotem attento valore currente de
7 tempore diſſoluti matrimonij, ad
firmata per *Fenzon. ad Stat. Vrb.*
cap. 131. num. 28. lib. 1. Rot. cor. Roxas
deciſ. 450. num. 6., *& deciſ. 419 n. 24.*
par. 16. recent., *& in Romana Immiſ-*
ſionis 4. Iulij 1704. §. Reiecta coram
Me, aſcendiſſe ad ſcuta 4730. licèt
Periti pro parte Marchionis retule-
8 rint in ſcutis 5705. cum ſemper ſpe-
ctanda ſit minor ſumma, in qua
omnes Periti concordant *Rot. deciſ.*
291. num. 8. coram Bich., qua de re-
demptis priùs ſcutis 3000. donatis,
ac ſcut. 1220. 90. pro tot debitis ab
eadem Muliere, ſiuè à Fratre præ-
cedentèr contractis, vt retulit Peri-
tus Curialis, manifeſtum redditur,
dotem non remanſiſſe, niſi in ſcu-
tis 509. 10., & ſic quartum aſcen-
diſſe ad ſcuta 127. 27. à quibus de-
tractis ſcutis 82. 10. perſolutis pro
extinctione nonnullorum debito-
rum Claræ, non remanſit niſi in ſcu-
tis 45. 17.

Quæ quantitas augeri non potuit,
vel ex credito veſtis lugubris, ſeù
vidualis debiti Vxori vigore *Statuti*
Vrbis lib. 1. cap. 136., vèl ex quo in-
tèr bona dotalia dinumerari etiàm
debeant alia à Peritis non æſtimata,
quandoquidèm in ordine ad primum
obiectum, cum mulier poſt obitum
viri continuauerit habitationem,
cum eius fratre, ſicuti in eadem do-
mo viri alimenta percepit, ità etiàm
9 præſumendum eſt recepiſſe etiàm
habitum lugubrem illi debitum, &
quo inceſſit induta poſt obitum viri,
cùm deſcendat, & pari paſſu ambu-
let, cum obligatione alimentorum
Carol. Anton. de Luc. ad Franch. deciſ.
413. ſub num. 2. Rot. dec. 662. num 9.
par. 18. recen.

Inanis ſimilitèr fuit prætenſio aug-
menti dotis ex quodam corpore
bonorum enunciato in folio alligato
in Inſtrumento dotali, cùm vltrà
octo corpora æſtimata à Peritis non
fuerit probatum aliud ad manus viri
perueniſſe, quinimò neque ab eiſ-
dem Peritis adinueniri, dùm non
fuit deſignatum, neque cùm ſpecifi-
catione confinis, aut loci, & ſic de
illo non valuit haberi ratio pro aug-
mento quarti, cùm in deductione
lucri solùm ſpectanda ſit dos verè à
10 marito habita; non autèm ſimplici-
tèr promiſſa, & quæ non exiſtit in
rerum natura *Fenzon. ad Statut. Vrb.*
cap. 131. num. 27. Boſſ. de dot. cap. 2.
num. 49. Card. de Luc. eod. tractat.
diſc. 128. num. 7. Adden. ad Buratt.
deciſ. 432. ſub num. 11., *& coràm Se-*
raphin. deciſ. 882. num. 2. & 3., *& in*
Romana Quarti dotalis 16. Iunij 1698
coram Eminentiſſimo Domino Cardin.
Caprara.

Eademque exceptione eliſa fuit
computatio appartamenti adiudica-
ti Marco Cittadino fratri Claræ,
cùm non obſtante dicta adiudicatio-
ne fuerit probatum, illud rediiſſe ad
manus Rentij debitoris, & antiqui
poſſeſſoris, ſiuè eius donatariæ, &
ab illa alteri fuiſſe venditum; ſicuti
inepta viſa fuit prætenſio aſſignatio-
nis quatuor aliorum corporum re-
cuperandorum, ac gemmarum, ar-
gentorum, ac pretioſæ ſupellectilis
redi-

Digitized by Google

redimendæ, ſicuti aliorum mobilium aſportatorum ad domum Viri, quià in ordine ad lites proſequendas pro dictis alijs quatuor corporibus non fuit probata, neque earum exiſtentia, ac ſtatus, minuſquè conſequutio de tempore diſſoluti Matrimonij, ſicuti etiàm neque quod dicta argenta, ac mobilia fuerint recuperata à Monte Pietatis, vel aſſignatæ Viro ſchedulæ dicti Montis, multoque minùs, quod habuerit mobilia, quorum traditio medio iuramento fuit
11 negata, vndè ſemper recurrit, hæredem Viri non poſſe adſtringi ad ſolutionem ſummæ commenſuratiuè ad quantitatem dotis, nonniſi ad pompam promiſſæ, ac de tempore obitus non exactæ *Rot.coram Seraph. citat. deciſ.882. num.2., & coram Roxas deciſ.450.num.6., & dec.117. num.7.par.8.recen.*

Paris inſubſiſtentiæ fuit prætenſio crediti expenſarum factarum à Marco fratre pro ſeruitio cuiuſdam litis agitatæ à Comite Ioanne Capitono primo Viro, cum dicta lis adhuc remaneat indeciſa in noſtro Tribunali, nec dictum creditum reperitur in folio deſcriptum, neque docetur vnquam ad Viri notitiam perueniſſe, vndè vel tanquàm non exactum, vel
12 nimis turbidum, & illiquidum multò minùs valet impinguare prætenſionem prætenſi quarti.

Et ità vnica &c. pluriès tamèn monito, & intimato Procuratore Marchionis Caſtelli.

Leodien. Beneficij.

Lunæ 14. Ianuarii 1707.

ARGVMENTVM.

Præſentatus à medietate Patronorum præferri debet, ſi obtinuit Literas gratificationis, & ſit Sacerdos, ac de ſanguine Fundatorum.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium debet regulari à Iure.*

2 *Vacatio, & exiſtentia Iuriſpatronatus probatur ex confeſſione Colitigantis.*

3 *Sententia ſuper exiſtentia Iuriſpatronatus facit ſtatum quoad omnes.*

4 *Præſertim ſi ſit antiqua, quia tunc probat etiàm contra Tertium, quamuis ſit ſine actis.*

5 *Exceptio incompetentiæ Iuris nominandi in Beneficio non poteſt allegari ab ijs, qui ſunt in paritate gradus.*

6 *Præſentatus habens medietatem vocum obtinens gratificationem Apoſtolicam præfertur Compræſentato.*

7 *Inſignitus qualitate Sacerdotali præferri debet ſimplici Clerico quàmuis habenti gratiam ſub eadem data emanatam.*

8 *Præſentatus in paritate Vocum, ſi eſt de Familia Fundatoris debet præferri Compræſentato.*

9 *Duo Proximiores ſi ſint inuitati ad præſentandum, etiamſi vnus ex eis ſit Proximior altero, attamèn alteri non debet præferri in Iure præſentandi.*

DECISIO CXXXVIII.

AD Beneficium Iuriſpatronatus reſeruati pro duobus proximioribus familiæ de Prez de Barchon ad Altare SS.Ioannis Baptiſtæ, & Euangeliſtæ Eccleſiæ de Griſnee fuit præſentatus à Nicolao de Prez Vbertus frater; Ex alia parte Margarita

Pro-

Proamita eorumdem Nicolai, &
Vberti præſentauit Ioannem Anto-
nium Stiennon, ac vterque obtinuit
Gratiam Apoſtolicam pro Præſen-
tato cum derogatione medietatis
vocum, cùm hoc diſcrimine tamèn
vt Litteræ Vberti habeant etiàm
Decretum gratificationis, directiſ-
que vtriſque Officiali Leodien. pla-
cuit illi demandare exequutionem
Litterarum Ioannis Antonij, non ſic
tamèn euenit in Rota, quoniam eius
arbitrio remiſſa paritione Littera-
rum, hodiè Me proponente reſpon-
dit *intrare arbitrium, & Litteras
Apoſtolicas Vberti eſſe exequendas*.

Arbitrium, quod regulari debet
1 à Iure, fuit omninò impertiendum
pro retardatione Litterarum Ioannis
Antonij, ac exequutione illarum
Vberti, quoniàm vacatio, ac exiſten-
tia Iuriſpatronatus pro medietate
penès præſentantem Vbertum ex-
2 ortæ ſunt ex confeſſione eiuſdem Io-
annis Antonij, qui venit ex eadem
vacatione, ac conſequutus fuit ſimi-
lem gratiam pro Præſentato cum
derogatione medietatis vocum, *Rota
deciſ. 33. num. primo coram Caualer., &
deciſ. 708. num. 4. coram Buratt., &
deciſ. 34. num. 3. coram Prioſo, & 151.
num. 4 coram Ottbobon., & 987. nu. 1.
coram Emerix*, apprimè etiàm id re-
ſultante ex Inſtrumento fundationis,
in quo Iuſpatronatus reſeruatur duo-
bus pro tempore proximioribus de
genere, & conſanguinitate funda-
toris, ſuper quo prodijt etiàm Sen-
tentia, vſquè de anno 1583. faciens
3 ſupèr dicto Articulo ſtatum ad *Text.
in leg. Ingenuum ff. de Stat. homin Rot.
coram Priol. deciſ. 34. num. 14., & in
Aretina Beneficij 21. Ianuarij 1701.
§. Vtiquè coram R.P.D. meo Anſaldo,
& in Tuden. Parochialis de Benuzido
29. Iunij 1701. §. Ex his, & ſeq. coram
R.P.D. meo Scotto*, etiamſi deficerent
acta ſtante probatione, quam facit
ob lapſum 100., & vltrà anno-
4 rum, quamuis ageretur contrà Ter-
tium, vt loquendo etiàm de minori
tempore, *Ruin. conſil. 28. num. 16.
lib. 4. Menoch. conſil. 612. num. 10.,
Rota deciſ. 376 num. 6. coram Buratt.
Adden. ad eumdem deciſ. 76. num. 26.,
& coram Priolo deciſ 34. num. 15., &
ſeq., & 528. num. 2. coram Emerix
Iunior.*

Accedit in præmiſſorum fulci-
mentum, Margaritam, quæ præſen-
tauit Antonium, eſſe Proamitam Ni-
colai, ex quo in neceſſariam conſe-
quentiam ſequi debuit, quod poſita
reſeruatione Iuris nominandi ad fa-
uorem duorum proximiorum, ac non
docto, alium adeſſe intermedium
proximiorem, etiàm ipſe veniat ad-
5 mittendus, cum alioquin eadem ex-
ceptione incompetentiæ repelli poſ-
ſet Margarita, quæ deſcendit ab eo-
dem ſtipite cum Nicolao, *Eſcobar. de
Nobilitat. part. 1. quæſt. 9. §. 3. num. 49.
& quæſt. 15. §. 3. num. 46., & part. 2.
quæſt 4. artic. 3. num. 72., & quæſt. 6.
§. 3. num. 21. Rot dec. 1062. num. 2. cor.
Emerix.*

Poſito autèm æquali Iure nomi-
natorum reſpectu præſentationum
facilè fuit ſeligere, cuiuſnam Litteræ
fuerint exequendæ, quandocumque
enim alter compræſentatus obtinuit
Litteras etiàm cum gratia gratifica-
tionis, vt ſortitum fuit Vberto,
tùnc etiàm abſquè vllo examine
præponderantiæ meritorum, Bene-
ficium eſt illi adiudicandum ſtante
incontrouertibili principio, Præla-
6 tionem ſempèr debitam eſſe illi, qui
habet gratificationem Apoſtolicam
ad *Text. in cap. Si à Sede de Prebend.
in 6., Rebuff. in prax. Beneſic. num. 3.
par. ſignat. verb. Et cum clauſula nu. 3.,
Lotter. de re Beneſic. libr. 2. quæſt. 23.
num primo, Rota deciſ. 419. num. 8. co-
ram Bich., & deciſ. 274. num. 10.
part. 10., & 153. num. 1. part. 18. rec.*

Verùmtamèn non ſolùm gratifi-
cationem neceſſe fuit inſequi pro
anteponendo Vberto, cum ipſe
attentis tàm qualitate Sacerdotali,
quàm deſcendentia à familia funda-
toris anteceſſerit Ioanni Antonio,

quia

quia in Proceſſu fabricato coràm
Exequutore docuit ſe fuiſſe conſtitu-
tum in ordine Sacerdotali, ac pro-
indè tanquàm magis dignus erat
omninò præeligendus in excluſio-
nem alterius, qui eſt ſimplex Cleri-
cus, quamuis haberet parem gratiam
derogationis medietatis vocum ſub
7 eadem data emanatam, tàm attenta
Regul. Cancellar.16. hodiè 17., quàm
diſpoſitione Iuris, ad *Text. in cap 1.
de maior., & obed. Fagnan. in cap. Cum
autèm nu.30. de Iurepatronat. Caſſan.
in Cathalog glor. mund. part. 4. conſid.
23., Murg de Benefic. quæſt. 3. nu. 170.
Roland. conſil. 47. num. 70., & ſeq. lib. 2
Ferrett. conſil. 221. nu 8., Spad. conſ. 26
num. primo, & ſeq. lib. 2. Rota dec 291
num. 4. part. 4., & deciſ. 274. num. 11.
part. 10. recen.* Qualitas verò familię
fundatoris, vt ſupra dictum eſt, pro-
manauit ex confeſſione eiuſdem col.
litigantis, qui coràm Iudice de par-
tibus aſſeruit Margaritam ſuam Au-
ctricem fuiſſe Sororem germanam
Nicolai Senioris, qui fuit Auus Vber-
ti, hanc verò qualitatem eſſe pa-
ritèr attendendam in anteponendo
8 Præſentatum in paritate alteri, qui
eadem eſt deſtitutus, firmant *Viuian.
de Iurepatronat. lib. 14. cap. 2. num. 67.
Modern. Roman. diſcept. Eccleſiaſtic. 4.
num. 18., & ſeq., Rota in Alatrina
Iuriſpatronatus 15. Iunii 1705. §. Non
obſtante confirmat. 7. Decembris eiuſ-
dem Anni §. Ex his ſuperfluum coràm
R.P.D. meo Scotto.*

Nèc obſtitiſſet oppoſitio, Marga-
ritam fuiſſe proximiorem Prone-
poti, ideoquè præferendam in Iure
præſentandi, quià cùm ex fundatio-
ne duo ſint proximiores inuitati ad
præſentandum, ad conficiendum ta-
9 lem numerum ſatis eſt, vt quilibet
in ſua linea ſit proximior *Milanell.
deciſ. 8. num. 227., Cyrocc. diſcept. 24.
num. 20. Honded. conſil. 60. num. 23.
tom. 1.*

Et ità informante tantùm Vber-
to, ac Ioanne Antonio inutilitèr di-
lationem petente &c.

Auximana Dotis.

Ven. 14. Ianuarij 1707.

ARGVMENTVM.

Vidua pro ſuæ dotis reſtitutione non habet Ius moleſtandi tertios poſſeſſores Bonorum Viri, ſi ſit illis poſterior. Anterioritas quando amittatur per conſenſum præſtitum alienationi rei hypothecatæ, & quando, & à quibus valeat allegari exceptio ſalua medietate dotis.

SVMMARIVM.

1 *Actorum tranſportatio facta in termino prorogato operatur, vt Iudex valeat infirmare Sententiam in gradu reſtitutionis in integrum.*

2 *Reſtitutio in integrum competit ſtante læſione.*

3 *Creditor anterior immiſſus in Saluiano tutus eſt à moleſtijs poſterioris Creditoris, donec fuerit ſatisfactus.*

4 *Conſenſus præſtitus alienationi rei hypothecatæ reſoluitur in ſimplicem remiſſionem hypothecæ.*

5 *Limita ſi vlteriùs promiſit Emptori perpetuam euictionem obligando ſe principalitèr, & inſolidum.*

6 *Fideiuſſores qui inſimul ſe obligarunt debent inuicem communicare omne damnum.*

7 *Creditor anterior ſtante reſeruatione Iurium ſuper aliis bonis poteſt conſequi ſatisfactionem non obſtante promiſſione euictionis alterius rei per venditorem diſtractæ.*

8 *Tutor hæres pupilli tenetur proprio nomine ſeruare obligationes emiſſas etiam nomine tutorio.*

9 *Obligatio Mulieris corruit deficiente promiſſa releuatione etiamſi adſit iuramentum.*

10 *Mulier pro reſtitutione ſua dotis agere poteſt contra bona fideicommiſſaria, vbi libera deficiunt.*

11 *Actio, & paſſio non poſſunt ſtare ſimul in eodem ſubiecto.*

Hę-

12 *Heres valet experiri omnia Iura eo modo quo defunctus.*

13 *Res iudicata habetur pro veritate.*

14 *Succeſſores etiam mediati debitoris tenentur illius debita ſoluere.*

15 *Stante aditione cum beneficio legis, & Inuentarii, & redditione rationis qualitas hæreditaria debitoris non nocet.*

16 *Mater non poteſt nomine filii pupilli abſque debitis ſolemnitatibus hæreditatem adire, & vltra vires hæreditarias obligare.*

17 *Nemo poteſt vitium ex propria culpa proueniens, ad proprium commodum allegare.*

18 *Mulier proprio nomine, & pro ſuis particularibus indigentiis poteſt totam dotem obligare.*

19 *Mulier ſi in pluribus contractibus fideiuſſerit, & ita ſe obligauerit vltrà medietatem dotis, adhuc ſuſtinentur priores obligationes talem medietatem non excedentes.*

20 *Exceptio ſalua medietate dotis eſt perſonalis, nec ab alio quam ab ipſa muliere valet allegari.*

21 *Limita vbi allegaretur à tertio ad tuendam propriam poſſeſſionem.*

22 *Limita ſecundo in caſu quo d. exceptio fuiſſet per ipſam mulierem in iudicium deducta.*

23 *Sententia non afficit non citatos.*

24 *Inter plures hæredes creditores eiuſdem hæreditatis eſt locus contributo, habito reſpectu ad quantitatem bonorum retentorum, & ad debita, ad quæ hæreditas eſt obnoxia.*

DECISIO CXXXIX.

LEgauit Bartholomæus de Caluis Victoriæ filiæ ſcuta 2. m. etiam titulo dotis, inſtituto hærede Antonio Iacobo filio, ex quo cum ortus fuiſſet Raymundus, duxit iſte in vxorem Bernardinam Thomaſoniam cum dote ſcutorum 3. m., ex quibus progenita Anna Lucia, eadem reportauit à Victoria amita donationem prædictorum ſcutor. m. quæ conſequi debebat ab hæreditate Bartholomæi. Verùm cum prædeceſſiſſet Anna Lucia Donatrici, orta controuerſia ſuper eius inteſtata Succeſſione inter Bernardinam matrem, & Victoriam amitam, fuit hæc definita ad normam Statuti Auximani deferentis ſucceſſionem bonorum prouenientium ex latere paterno ad eiuſdem lateris Conſanguineos, etiam ad Matris excluſionem. Ideoque eidem Victoriæ decreta Immiſſio vigore ſupradicti Legati ſcutor. 2000. ad quamdam domum, & Prædium paternum, quod à Bernardina poſſidebatur, vt videre eſt in Deciſionibus æditis 11. Maii 1696. coram bon. mem. Vrſino, & 15. Martij 1700. coram R. P. D. meo Anſaldo, contra quæ bona iterùm inſurrexit Bernardina, obtinendo mandatum ab A. C. pro reſtitutione ſuæ dotis ſuper eiſdem exequendum, quod cum tranſitum feciſſet in Iudicatum, fuit hodie dubitatum ad Inſtantiam hæredum Victoriæ, *An conſtaret de re Iudicata, seù potiùs de cauſis reſtitutionis in integrum*, & prodijt reſponſum = *Conſtare de cauſis.*

Quia licèt Iudicatum A. C. ob non tranſportationem Actorum intra ſecundum fatale fecerit tranſitum in Iudicatum, dùm acta tranſportata in termino proſeruato, seù præfixo poſt ſecundum fatale operantur ſolummodò,
1 vt Iudex poſſit aſſumere merita cauſæ, & ſi Sententiam iuſtam deprehenderit, demandare eius exequutionem per taxationem expenſarum, ſin autèm iniuſtam, illam infirmare in gradu reſtitutionis in integrum *Deſid. Guid. conſil. 26. n. 20., Modern. Aſculan. ad Statut. Vrb. annotat. 11. num. 266., Rot. in Maceraten. Fideicom. 20. Nouemb. 1699. §. Lata enim coram R. P. D. meo Lancetta, & in Auximana Iuriſpatronatus 27. Iunii 1701. §. At quando cor. R. P. D. meo Anſaldo, & in Pampilonen. Deciſionum 12. Maii 1703. §. Siquidem coram bo. mem. Muto, & in Interamnen.*

fideicommiſſi 11. *Decemb.* 1705. §. *Final. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*. Nihilominùs Iniuſtitia, qua ſe
læſos eſſe docuerunt hæredes Victo-
riæ, cauſa fuit illis reſtitutionem in
integrum aduerſus rem Iudicatam
2 elargiendi, iuxtà tramites *Text. in leg.
nam poſteà §. Si minor ff. de re Iudicat.,
leg. Quod ſi minor. 25. §. Non ſemper ff.
de minor. cap. 1. de reſtit. in Integrum,
Rot. coram Ottobon. deciſ. 150. numero
primo.*

Hæc autem primitùs reſultauit ex
anterioritate crediti, qua pollebant
hæredes Victoriæ, Legati videlicèt
titulo dotis, & Legitimæ illi relictæ à
Bartholomæo vſque de anno 1602.,
& pro cuius ſatisfactione in Saluiano
fuit illis conceſſa Immiſſio ad bona,
de quibus agitur, cum illa poſita,
inſubſiſtens fuerit Immiſſio pro cre-
dito dotali Thomaſinæ Vxoris Ray-
mundi ſuam anterioritatem ſolum-
3 modò deſumentis ab anno 1658., ex
quo creditor anterior eſt tutus à
moleſtijs poſterioris, donec fuerit
ſatisfactus, iuxtà regulam, de qua in
*leg. 2. ff. qui potior. in pignor. hab., Rota
dec. 176. poſt Paciſc. de Saluian. Interdict., & dec. 520. num. 1. cor. Emerix
Iunior.*

Neque prædictę hypothecæ ante-
rioritas viſa eſt euaneſcere ex con-
ſenſu præſtito duplici alienationi al-
teri factæ per Raymundum de anno
1664. cuiuſdam Prædii valoris ſcut.
2000. alteri autem Molendini pretio
ſcut. 1500. peractæ per Bernardinam
tanquàm Tutricem Annæ Lucię filię,
& quidem ex quo Mulier non ſe
continuit in puris terminis conſen-
4 ſus præſtiti alienationi, qui non re-
ſoluitur, niſi in remiſſionem hypo-
thecæ, ſed promiſit Emptoribus per-
petuam euictionem, & defenſionem
fundi venditi, obligando in forma
5 Cameræ ſe, & propria bona etiam
vti principalis principalitèr, & in
ſolidum, vt diſtinguendo firmat *Saminiat. contr. 21. nu. 13., & ſeqq., Rota dec. 54. & 55. poſt tract. Card. de
Luc. de Dote, & dec. 1292. num. 1., &
ſeqq. coram Emerix, & dec. 291. n. 1.,
& ſeq., & dec. 397. num. 13. part. 18.,
& 252. numero primo, & ſeqq. par. 19.
recen.*

Quoniam vltra quod in prædictis
duabus alienationibus totum, quod
geſſit Victoria, fuit etiam peractum
per Bernardinam, dum eodem mo-
do, & forma acceſſit prædictis alie-
nationibus, & ſic vtraque deſumere
deberet ſuam anterioritatem à die
peractarum alienationum, quod ſal-
tèm operaretur iniuſtitiam mandati
A.C. tanquàm relaxati pro tota ſum-
ma, ex quo fideiuſſores, qui inſimùl
ſe obligarunt ac promiſerunt, de-
6 beant inuicem periculum, ac iactu-
ram communicare, quaſi ratione
cuiuſdam ſocietatis *Bruneman. in
leg. Inter fideiuſſores num. 1., & in leg.
Si plures num. 4. ff. de fideiuſſor., Gratian. diſcept. 281. num. 14., Gobb. conſult. 41. num. 1., & ſeqq., Rot. dec. 751.
num. 6. coram Buratto*; Attamèn cum
Victoria tranſtulerit iura ſua in pri-
ma venditione tantùm pro ſecuritate
Emptoris, dum quoad cæteros ſibi
præſeruauit propria iura ex clauſula
appoſita in Inſtrumento obligationis
ibi = *Stante quod ſint cauta in cæteris
bonis*, exindè ſequitur, vt quoad alios
tertios, & cauſam non habentes ab
Emptoribus talis exceptio non ſit
deducibilis ad effectum impedien-
di ſatisfactionem crediti eiuſdem
7 Victoriæ, quæ ſtante præſeruatiua
prædicta ſuper cæteris bonis pol-
let eadem anterioritate ad effectum
conſequendi propriam ſatisfactio-
nem = *Rota deciſ. 211. num 4., &
ſeqq., & dec. 300. num. 2. cor. Cerro,
& dec. 224. num. 10. coram Priolo, &
in Romana locorum Montium 9. Decembris 1665. §. Augetur coram Bourlemont., & in Reatina fideicommiſſi
de Clauellonibus 26. Martij 1700.
§. Prætermiſſo cor. R.P.D. dell'Olmo.*

Reſpectu verò ſecundæ alienatio-
nis, cum illa proceſſerit à Bernardi-
na, vti Matre, Tutrice, & Curatri-

ce

ce Annæ Luciæ, ad quam corpus
diſtractum ſpectabat, eademque
Bernardina promiſerit Victoriam
releuare, ac indemnem conſeruare,
ac inſimùl vti hæres filiæ in bonis ſi-
tis extra Territorium Auximanum
retineat Prædium *di Gugliano* valo-
ris ſcut.3289., vel debet permittere,
vt Victoria conſequatur ſuam ſatis-
factionem ſuper bonis, de quibus agi-
8 tur, ne alioquìn perſequi poſſit bona
ab eadem retenta, ad regulam *Text.
in leg. Vindicantem ff. de euict.*, vel ſi
prædicta bona conſideranda non ſint
vti hęreditaria Raymundi patris An-
næ Luciæ, ſed tanquàm fideicom-
miſſaria, euaneſceret obligatio Vi-
ctoriæ in dicta venditione emiſſa,
9 tanquàm carens releuatione promiſ-
ſa, etiam ſi adſit Iuramentum, cum
cenſeatur proceſſiſſe ex falſa cauſa
leg. Etiam §. Ex cauſa ff. de Minor.,
Rota dec.455.num.10.cor. Pamphil.,
& dec.333.num.8.coram Ludouiſ., *&
dec.749.num.3.coram Merlin.*; *& de-
ciſ.378.num.11.par.14.rec.*, *& in
Reatina fideicommiſſi 7. Martii 1704.
§.Certiùs coram Reuerendiſſimo D.meo
Decano*. Corruente in omnibus
obiecto, ex quo etiam ſi dicta bona
Gugliani conſideranda eſſent fidei-
commiſſaria, dum non adſunt alia
bona libera præter detenta à Dona-
tariis Victoriæ pro credito anterio-
10 ri eius dotis, Bernardina agere po-
teſt etiam ſuper bonis fideicommiſ-
ſariis pro reſtitutione dotis vigore
notiſſimæ *Auth. res quæ C. Commun. de
legat.*, *Rot. dec.283.num.2.cor. Cerro*,
*& in Romana Pecuniaria 17. Iunii
1701. §. Agitur namque cor. Reueren-
diſſimo D.meo Decano*.

Non obſtante per donationem
factam à Victoria Annæ Luciæ ne-
poti extinctam remanſiſſe eius obli-
11 gationem de releuando indemnem
propter incompatibilitatem actionis,
& paſſionis in eodem ſubiecto, iuxtà
*regul. Text. in l. Vranius ff. de fideiuſ-
ſor.*, *& mandator.*: quippè præno-
tandum eſt, Annam Luciam non de-
ueniſſe ad prædictam alienationem
ex propria perſona, ſed vti filiam, &
hæredem beneficiatam Raymundi
patris, quo nomine etiam cenſetur
emiſſam fuiſſe obligationem promiſ-
ſæ indemnitatis, quarè ſicuti nullo
pacto illi prohiberi potuit, vt tan-
quàm donataria Victoriæ amitæ
conſequeretur ſatisfactionem eius
crediti dotalis cum ſua anterioritа-
te, prout Bernardina mater, red-
dendo prius rationem de bonis pa-
ternis tanquam hæres Annæ Luciæ
obtinuerat declarari per Sententiam,
antequam per noſtrum Tribunal fu-
iſſet declaratam eius hæreditatem
quoad bona exiſtentia in Territorio
Auximano ſpectare ad Victoriam,
eadem ratione permittendum eſt, vt
illa, ac eius Donatarij proſequi poſ-
12 ſint ſatisfactionem dicti crediti, in
quos tranſierunt omnia Iura actiua,
& paſſiua ad dictam Annam Luciam
ſpectantia *leg. Si pactum ff. de probat.
leg. Vnic. C. vt action. ab hæred.*, *&
contra hæred. incipiant*, multoque
magis cum hodiè ſtante re iudicata
Rotali cũ ſubſequuta renunciatione
Bernardinæ, non poſſit ampliùs in
controuerſiam deduci anterioritas,
& Ius conſequendi ſatisfactionem
crediti dotalis iterùm per viam ſuc-
13 ceſſionis acquiſiti à Victoria, cum
talis res iudicata præſupponenda
veniat, ac pro veritate habeatur
*Rota dec.461.num.4. & 915.coram
Emerix*, *& dec.76.n.3.cor. R.P.D. meo
Anſaldo*.

Nec ſubſiſtit, Donatarios Victo-
riæ hæredis Annæ Luciæ teneri re-
leuare indemnem Bernardinam, vel
14 ſaltèm effugere non poſſe ſolutio-
nem dotis debitam à Raymundo,
cuiùs fuit hæres Anna Lucia; quo-
niàm non ſubſiſtit in venditione Mo-
lendini fuiſſe promiſſam Matri rele-
uationem, ſed ſolummodò eadem
ſibi proſpexit cum reſeruatione re-
integrationis ſuper aliis bonis hæ-
reditarijs Raymundi Viri, quę mul-
tò minus poteſt prætendi ex dicto

35 titulo qualitatis hæreditariæ debitoris, cum ea fuerit adita cum beneficio legis, & Inuentarij, ac reddita ratio etiàm ad Inſtantiam Bernardinæ, & quatenùs non adfuiſſet tale Inuentarium, cum Anna Lucia ex ſe nihil geſſiſſet, ſed ſi qui adſunt actus hæreditarij Raymundi prouenientes à dd. alienationibus geſti fuerint à Matre, vti Tutrice, eadem, quæ fuit cauſa, & origo læſionis demortuæ filiæ, non poteſt gaudere ex actibus perperàm factis, ex quo non verſamur cum tertiis creditoribus, ſed cum Matre, quæ ex poſt fecit declarare hæreditatem Raymundi vnici debitoris ſuæ dotis
36 decoctam; Ideoquè non valuiſſet abſquè debitis ſolemnitatibus prædictam hæreditatem adire, vel abſque Inuentario vltra vires hæreditarias Pupillam obligare, multoquè
37 minùs vitium ex propria culpa proueniens ad proprium commodum allegare *Card. de Luc. de fideicommiſſis diſc.199. nu.10., Rot. dec.137. num.20., & ſeqq. coram Priolo, & deciſ.150.num.10., & dec.152.n.13. poſt Modern.Aſculan. ad Statutum Vrbis.*

Quibus poſitis ſuperfluum eſſet aſſumere quæſtionem ſuper nullitate obligationis emiſſæ à Bernardina in enunciatis duabus alienationibus (cum altera emiſſa in impoſitione cenſus ✠ 200. non debeat adſcribi inter fideiuſſoris obligationes ad effectum, vt ſibi competat releuatio, & exceptio ſalua medietate dotis, ex quo dictus cenſus fuit impoſitus per mulierem nomine pro-
38 prio, & pro particularibus indigentijs, quo caſu poteſt Mulier etiàm obligare totam dotem *leg. Aliquando, leg. Debitrix ff. ad Senatum conſultat.Velleian. leg.2. vbi Gloſſ. verb. obligare Cod.eodem Rot.dec.88. nu.7. part 6. recen., & deciſ.46. num. 11. poſt Modern Aſculan. ad Statutum Vrbis*) Si enim obligatio Victoriæ non potuit ſortiri ſubſiſtentiam ex rationibus ſupradictis, & eius creditum eſt anterius, nihil obeſſet, quod obligatio Bernardinæ fuerit nulla, ex quo exceſſerit medietatem eius dotis; Et tamen DD.animaduerterunt in prima alienatione ſeut.2000. interueniſſe etiam Victoriam, ideoque Bernardina habito reſpectu ad releuationem, quam pro medietate obtinere debebat à Confideiuſſore, non ſe obligauerit, niſi pro ſcut.1000., & cum eius Dos eſſet ſcut.3000., euidentèr appatet, ſe obligaſſe ſolummodò infra medietatem, & ad ſummum fuiſſe nullam alteram obligationem emiſſam in alienatione Molendini pro ſcut. 1500. cum non ex quo poſteriores obligationes ſimùl ſumptę cum primis excedant medietatem dotis, omnes
19 corruunt, ſed priores, quæ dimidiam non exceſſerunt, firmę maneant, poſterioribus damno creditorum corruentibus, *Poſth. reſolut. 89. nu.53., Rocc.diſput.Iur.cap.112. num. 14., Rot. deciſ. 146. num. 13. poſt Modernum Aſculan.ad Statutum Vrbis.*

Quinimò ſi ſuper tali inſpectione firmiùs immorandum fuiſſet, potiori quodam Iure competere debuiſſet talis exceptio Victoriæ; Ipſa enim non habebat, niſi dotem ſc.2000., & tamèn ſe obligauit in prima alienatione ſc.2000.,ac in ſecunda ſcut. 1500.; Non obſtante, quod exceptio medietatis dotis ſit perſonalis,
20 ac allegari non poſſit ab altero, quàm ab ipſa muliere *Bald. Nouell. de Dote par.12. ſub num.42., Cancer. var.reſol.lib.3.cap.15.nu.111., Merlin.de Pignor.lib.3. tit.1. cap.15. numer.106., Cirec.diſcept.51. num.66., Maſſin.de Confiſcat. quæſt.31. n.102. Card.de Luca de Dote diſc.20.n.10., & diſc.95. num.11., Gratian. diſceptat.427. num.15., Rota deciſ. 590. num.20. part.4.tom.3. recen., & in Romana Pecuniaria 3.Decemb.1696. coram bon.mem.Vrſino, & in Aſculana Dotis, & Legitimæ 16. Ianuarii 1699.*

1699 §. *Nec releuat coram R. P. D. meo Lancetta.*

Quandoquidèm vltra quod Donatarij ſunt poſſeſſores bonorum ſuper quibus prætenditur exequutio mandati, & ſic ad defenſionem pro-
21 priæ poſſeſſionis per viam exceptionis allegare poſſunt Ius tertij ad excluſionem Actoris, vt in terminis *Tondut. reſol. Ciuil. cap. 45. num. 7., Rot. deciſ. 649. num. 5., & 6. par. 19. recen.*, ſubmota eſt difficultas ex facto, dum Victoria coram A.C. tunc Cauallerino aduerſus creditores Raymundi Calui allegauit Cauthelam Angeli fundatam in dicto ſuo credito dotali ſcut. 2000., & obtinuit Decretum pro eius remotione; Et licèt ex poſt prætendatur eundem Iudicem repoſuiſſe à prædicto Decreto, ac non fuiſſe deductam exceptionem nullitatis obligationum emiſſarum à Muliere ex capite exceſſus medietatis Dotis; hoc non obſtante negari non poteſt, quin adfuerit tacita declaratio mulieris, quę prænoſcens ſuas antecedentes obligationes, adhùc prætendit totum eius creditum, quod ſubſiſtere non potuiſſet, niſi obligationes emiſſæ illud abſorbuiſſent, itaut non remanſiſſet ſalua medietas dotis, quæ animi declaratio in Iudicium deducta, ac ſubſequentèr comprobata per eandem Bernardinam, quæ in redditione rationis bonorum Raymundi calculauit creditum Victoriæ in ſcut. 2000. vna cum fructibus cum
22 ſubſequuta Sententia in excluſionē Creditorum, ſufficere debet ad hoc vt Nepotes, & Donatarii proſequi poſſint prædictam exceptionem *Rot. dec. 151. num. 8. poſt Modern. Aſculan. ad Statut. Vrbis.*

Oppoſitio demùm aliorum creditorum Bernardinæ conſequuta eſt parem inſubſiſtentiam cum in redditione rationis bonorum Raymundi Tutorio nomine adminiſtratorum non fuerint citati Moriconus, & Bonfilij Donatarii Victoriæ, quantùuis ſuper conſequutione eius dotis vſquè tunc vigeret lis per eoſ-
23 dem agitata, quos proindè dicta Sententia non afficit *leg. de vnoquoque ff. de re iudicata Rota deciſ. 15. num. 15. coram R.P.D. meo Anſaldo*, & in euentum, quod redderetur noua ratio, dum quoad diuerſa bona, iàm Bernardinæ, quàm Donatarij Victoriæ gerunt figuram hæredum Annæ Luciæ, ſemper eſſet locus in-
24 ter ipſos contrahentes contributo habito reſpectu ad quantitatem bonorum retentorum, & ad debita, ad quæ hæreditas Annæ Luciæ eſſet obnoxia.

Et ità vtraque &c.

Balneoregien. Beneficij.

Ven. 21. Ianuarij 1707.

ARGVMENTVM.

Familiæ appellatione venire tam Agnatos, quàm Cognatos, præcipuè in materia indifferenti licet fœminæ admittantur defunctis maſculis.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque de familia veniunt omnes deſcendentes etiam per fœminas.*

2 *Declara id procedere, quando familia non fuit conſiderata abſolutè, & de per ſe, ſed conſequutiuè ad hæredes, & ſucceſſores quoſcumque.*

3 *Fœminæ licèt veniant nomine hæredum, & ſucceſſorum de familia, id tamen intelligitur defunctis maſculis de linea maſculina.*

4 *Verbum de familia N. in materia indifferenti Iuriſpatronatus deſignat originem hæredum, & ſucceſſorum, non autem reſtringitur ad ſolos Agnatos.*

5 *Atque id multo magis procedit, quando adeſt dictio* in infinitum *cum veniant Cognati per poſterius.*

6 *Suorum appellatione veniunt omnes de-*

Digitized by Google

deſcendentes ſanguinis in infinitum etiam per viam Cognationis.

7 *Præſertim quando lis non eſt cum Agnatis, ſed agitur de inducenda libertate Beneficij ad fauorem Ordinarij.*

8 *Hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque in infinitum appellatione venit tractus ſucceſſiuus de deſcendente, in deſcendentem etiam per viam Cognationis.*

9 *Et excludit reſpectum ad agnationem in progreſſu, licèt habitus fuerit in ingreſſu.*

10 *Limita ſi ex ſubiecta materia appareat de reſtrictione ad illos de familia tantùm, alias non obſtante connexione cum verbo* domus, & familia *veniunt etiam Cognati per poſterius.*

11 *Fæmina vltima de familia comprehenditur in Iurepatronatus etiam gentilitio.*

12 *Et in eadem efficitur hæreditarium.*

13 *Iuſpatronatus non poteſt eſſe pro parte gentilitium, & pro parte hæreditarium.*

14 *Limita quando ab initio non fuit penès vnum, vel plures eamdem vocem conſtituentes ſed diuiſum in plures.*

15 *In Iurepatronatus mixto ſatis eſt qualitas hæreditaria in potentia.*

16 *Statutum excluſiuum fæminarum ceſſat, vbi non adeſt concurſus maſculi cum fæmina.*

17 *Statutum fæminarum excluſiuum non habet locum in Iurepatronatus mixto.*

18 *Vltimus ſtatus vti de libero non infringitur, niſi conſtet de Iurepatronatus, aut per rem iudicatam, aut per confeſſionem partis, vel per publicum inſtrumentum.*

19 *Vltimus ſtatus vti de libero non oritur ex collatione occaſione Patronatus litigioſi.*

20 *Vltimus ſtatus non oritur, vbi interuentum eſt, an Iudex fuerit exequutus litteris collationis propter Patronatum litigioſum, vel vti de libero.*

21 *Prima Sententia ſuper libertate Beneficij magis conſtituit vltimum ſtatum quam poſterior æquiuoca.*

DECISIO CXL.

FVndauit Fælix Tenalia ſimplex Beneficium ſub Inuocatione Sanctiſſimæ Annunciationis in Eccleſia Parochiali SS. Iacobi, & Philippi Caſtilionis per ſubſequentia verba = *Reliquit dicta Venerabili Cappellæ infraſcripta bona &c. quæ bona ipſe Teſtator vult, & intendit, quod conſeruentur pro Officiatura Cappellæ Sanctiſſimæ Annunciationis prædicta pro Iurepatronatus Domus ipſius Teſtatoris, eiuſque hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque de familia Tenaliorum in infinitum, quibus hæredibus, & ſuis prædictis ſemper, & perpetuis futuris temporibus competat, & competere debeat Ius præſentandi ad dictam Cappellam, & Iuſpatronatus*, reſeruauitque vlteriùs Iuſpatronatus paſſiuum fauore illorum de familia Tenaliorum, quam voluit cæteris alijs in dicta præſentatione præferri, nominando pro prima vice Vincentium Tenaliam Pronepotem.

Hæredes autem vniuerſales inſtituit Andronicum fratrem germanum, & Andream ex alio fratre Lepido nepotem, poſthabita Flaminia filia iam dotata. Ex Andronico, ortus eſt Dominicus, qui per obitum Andreæ alterius cohæredis abſque filijs maſculis poſt obitum Vincentij primi Beneficiati primo loco præſentauit Benedictum de Benedictis, & ex poſt Hieronymum Ciancam, quo defuncto de anno 1691. defectò priùs Dominico abſque filijs Maria Buſcherti neptis ex Flaminia filia Fundatoris præſentauit Tullium Pieiarellum, & ex alia parte Dominicus Iannutius tanquàm filius Portiæ filiæ Andreæ cohæredis fundatoris nominauit Gabrielem Cioiam, ac inſtructa cauſa coram Ordinario, citato etiam Promotore Fiſcali prætenden-

te

te libertatem Beneficij emanſuit ſententia, decernens conſtare de Iurepatronatus, ac Beneficium eſſe adiudicandum Picciarello; vndè Gabriel Gioia ſatiùs duxit obtinere prouiſionem Apoſtolicam ſub narratiua, quod ad Cappellaniam, vti de Iurepatronatus adhùc exiſtentem, tàm ipſe, quàm Tullius fuiſſent nulliter præſentati à Patronis, & exequutionem Litterarum obtinuit ab R. P. D. Thomato cum ſubſequuta poſſeſſione, quam tamen ſemper retinuit ob obitum fortaſse Tullij, licèt Signatura Iuſtitiæ illam circumſcripſiſſet ad inſtantiam eiuſdem Tullij; obijt die 9. Decembris 1705. prædictus Gioia, vndè Dominicus Iannutius, ac ſorores 11. Decembris eiuſdem anni præſentarunt Hieronymum Picciarellum, qui 7. Ianuarij 1706. inſtetit coram Ordinario pro inſtitutione, & conceſſione Edictorum, comparente tamen Promotore Fiſcali, ac aſſerente ius præſentandi fuiſſe reſtrictum ad familiam Tenaliorum, inſimulque per eius extinctionem effectum fuiſſe liberum, Epiſcopus ſub die 12. Ianuarij eiuſdem anni non citatis nec Patronis præſentantibus, nec Præſentato, Beneficium contulit tanquàm de libero Petro Antonio de Gregorijs, & licèt Picciarellus appellaſſet, ſuæ tamen præſentationi renunciauit die 2. Aprilis 1706. quarè ijdem Dominicus Iannutius, & ſorores ſub die 8. eiuſdem menſis Aprilis præſentarunt Abb. Dominicum de Arcangelis, qui licèt inſteriſſet coram Epiſcopo pro inſtitutione, fuit tamen reiectus; idcircò delegata Mihi à Signatura Iuſtitiæ ad inſtantiam Dominici cauſa dubitaui, *An illi eſſet danda Inſtitutio, vel potius Beneficium eſſet adiudicandum Petro Antonio de Gregorijs*, & reſponſum habui, *Inſtitutionem eſſe dandam Dominico*.

Pro ipſo quidem militauit exiſtentia, ac duratio Iuriſpatronatus in Iannutio, & ſororibus, qui illum præſentarunt, durante adhùc quatrimeſtre à die obitus vltimi poſſeſſoris, licèt nouum tempus poſſet deſumi à die renunciationis primi Præſentati, ad *Text. in cap. Si elect. de elect.*, *Viuian. de Iurepatr. lib. 7. cap. 4. num. 30.*, *Rot. deciſ. 91. coram Priol.* quamuis enim non deſcendant ab Andrea vno ex primis Compatronis, niſi per lineam fœmininam, hoc eſt per Portiam matrem filiam prædicti Andreæ, cum tamen idem ius fuerit reſeruatum pro domo ipſius Teſtatoris, eiuſque hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque de familia Tenaliorum in infinitum, defectis omnibus deſcendentibus maſculis per lineam maſculinam admitti debent fœminæ, earumque deſcendentes cum appellatione hæredum, ac ſucceſſorum quorumcumque de familia veniant omnes, & quicumque deſcendentes ex familia etiam per
1 medium fœmininum, & Iuſpatronatus, licèt propter mentionem familiæ cenſeatur familiare propter amplitudinem tamen deſcenſiuæ vocationis comprehendentis tàm agnatos, quàm cognatos, dicitur potiùs familiare deſcenſiuum, quàm rigorosè agnatitium *Torr. de Primogen. Ital. par. 1. cap. 28. num. 237.*, *Rot. in Mediolanen. Præpoſitura 3. Martij 1704. §. Quotiès itaque coram R. P. D. meo Anſaldo*.

Ratio autem eſt ſatis aperta, quia quandocumque familia non fuit conſiderata abſolutè, & de per ſe, ſed conſequutiuè ad vocationem hæredum, & ſucceſſorum quorumcumque, quæ in materia reſtricta ad illos de ſanguine extenditur ad agnatos æquè, ac cognatos, præcipuè ſtante dictione vniuerſaliſſima *quorumcum-*
2 *que*, *Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 103. num. 14.*, *Card. de Luca de fideicomm. diſc. 36. ſub num. 2.*, *Torr. de Primogen. Ital. par. 1. cap. 25. §. 5. ſub num. 58.*, *Rot. deciſ. 482. n. 17. par. 19. recent.*, tunc accepto eius ſignificatu

in

in ſenſu magis amplo, & naturali per
poſteriùs, defectis iliis de linea ma-
ſculina, quorum prædilectionem
præſeferunt ſolùm verba illa de fa-
milia Tenaliorum comprehendere
debet fœminas, earumque deſcen-
3 dentes, *Fuger. conſil.41. n.42.lib.2.*,
Menoch.conſ.680.ſub num.24., *Pani-
mol. deciſ.16. adnot.3. num.80.*, *Rot.
deciſ.46. num.9. coram Bich.in Piſana
Beneficij 25. Ianuarij 1706. §. Cæte-
rùm cum ſeq. coram Reuerendiſs. D.
meo Decano, & in Nullius, ſeù Orbi-
tellen. Iuriſpatronatus 17. Ianuarij
1696.§.Bene coram R.P.D.meo Scotto,
& in Interamnen. Iuriſpatronatus 22.
Martij 1706.§.Et demùm, & 10.De-
cembris eiuſdem anni coram Eodem.*

Multòque magis, quando nedùm
verſamur in materia indifferenti, ac
fauorabili, qualis eſt illa Iuriſpatro-
natus, & quæ ob id operatur, vt ver-
bum *de familia Tenaliorum* ſtet po-
tiùs ad deſignandam originem hæ-
redum, & ſucceſſorum quorumcum-
que, quàm ad reſtringendam diſpo-
[illegible] ſitionem ad ſolos agnatos *Card. de
Luc. de praemin. diſc.13. num.12.*, *&
de Iurepatr.diſc.60. num.31.*, *Rota in
Auximana Iuriſpatronatus 9. Martij
1703. §. Non obſtante, & §. Probato
coram bon. mem. Muto, & in Roma-
na Cappellania 25. Nouembris 1705.
§. Quia coram R. P. D. meo Anſaldo*;
Verùm etiam quia Teſtator fundauit
Iuſpatronatus pro hæredibus, & ſuc-
ceſſoribus quibuſcumque familiæ
Tenaliorum in infinitum, adeoque
elicitur eius mentem fuiſſe, vt Iuſpa-
tronatus deberet durare in perpe-
tuum, ex quo euidentèr aſſequimur
nomen familiæ non accepiſſe in ſuo
ſenſu ſtricto, ac rigoroſo, ſed magis
5 lato, & apto importare etiam co-
gnatos per poſteriùs, ne alioquin
eius enixa voluntas perpetuandi ta-
le ius citiùs euaneſce et per ſolam
agnatorum comprehenſionem, vt in
ſimili arguit *Molin. de Primogen. Hi-
ſpan.lib.1.cap.6.ſub num.28.*, *Gratian.
diſcept.648. num.14., & 16.*, *Mart.
Medic. deciſ. Senen.1. num.43.*, *Rot.
deciſ.718. num.3. par.2.recent.*, præ-
ſertim cum idem Teſtator in ſubſe-
quenti parte Teſtamenti verbis ma-
gis prægnantibus, ac proprijs talem
comprehenſionem denotauerit, dùm
repetendo competentiam Iuris præ-
ſentandi ſubnectit, *quibus hæredibus,
& ſuis prædictis ſemper competat, &
competere debeat ius præſentandi* ap-
6 pellatione enim *ſuorum*, certum eſt
venire omnes deſcendentes ſangui-
nis in infinitum, omneſque conſan-
guineos per cognationem deſcen-
dentes *Rebuff. in leg. Liberorum 229.
in fine verſic.Hodiè tamen ff. de verb.
ſignific.*, *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.338.
n.1., & ſeq.*, *Peregrin. de fideicomm.
art.22.num.38.*, *Barboſ.appellat.257.
num.1., & 2.*, *Mantic. de coniectur.
lib.8.tit.14.num.19.*, *Anton.Faber.in
ſuo Cod.lib.6.tit.19.in fin.*

Quod ità propenſiùs accipi debet,
quia controuerſia non inſurgit cum
agnato, ſed agitur de inducenda li-
bertate Beneficij, ac proindè tàm in
ſequendo præſumptam mentem Te-
ſtatoris, quàm ad effectum alliciendi
Fundatores ad ſimiles pias diſpoſi-
tiones, verba interpretari debent in
7 ſenſu magis lato ad fauorem deſcen-
dentium de ſanguine Fundatoris, ac
eius conſanguineorum in excluſio-
nem extranei, & Ordinarij collatoris
*Lambertin. de Iurepatr. lib.1. par.1.
quæſt.1.art.4.num.11.*, *Rota in Aſten.
Iuriſpatronatus 14. Februarij 1698.
§. Cum itaque coram Eminentiſſimo D.
Cardinali Caprara apud Balduec. de-
ciſ., & res iudicat. tit.3. deciſ.2.n.15.*

Nec pro arguenda contemplatio-
ne agnationis propriæ, ac rigoroſæ
vim facere debet, Fundatorem poſt-
habuiſſe ab initio propriam filiam,
illamque ampliùs non reſtituiſſe, ſeù
inuitaſſe ad ſucceſſionem præſentis
Iuſpatronatus, quippè argumentum
ad ſummum vrgeret ad effectum
oſtendendi, Fundatorem in ingreſſu
habuiſſe aliquem reſpectum ad agna-
tionem præeligendo ad Iuſpatrona-
tus

tus actiuum Andronicum fratrem, &
Andream ex Lepido altero fratre ne-
potem, id tamen non arguit, vt in
progreſſu conſtituerit Iuſpatronatus
rigoroſè agnatitium excluſa quali-
tate deſcenſiua in ſui latitudine cum
admiſſione fœminarum per poſte-
8 riùs, dùm enim vocatio hæredum,
& ſucceſſorum quorumcumque in
infinitum importat tractum ſucceſ-
ſiuum vſque ad continuationem ſan-
guinis de deſcendente in deſcenden-
tem etiam per viam cognationis *Ca-*
pon. diſcept. 12. n. 24., *Roſa conſult. 42.*
num. 4., *Carol. Anton. de Luca ad*
Franch. decif. 633. n. 13., *Rot. decif. 90.*
num. 14. apud Balducc. ad Ramon., *&*
in Romana Iuriſpatronatue 3. Iulij
1705. §. *Profligata, & in confirmato-*
ria 14. Decembris eiuſdem anni coram
Reuerendiſſimo D. meo Decano. Eui-
9 dentèr datur intelligi, in progreſſu
non fuiſſe habitum reſpectum ad
agnationem ſtrictè, & rigoroſè ſum-
ptam, vt habitum fuit in ingreſſu
per ſolam vocationem maſculorum,
quemadmodùm animaduertit *Rot. in*
Auenionen., *ſeù Carpentoracten. Fidei-*
commiſſi de Tertullijs 27. Febr. 1704.
§. *Etenim*, *& 21. Nouembris eiuſdem*
anni coram R. P. D. meo Lancetta, *&*
5. Iunij 1705. §. *Nec ex quo coram R.*
P. D. meo Caffarello Almæ Vrbis Gu-
bernatore.

Neque contrarium firmauit *Rota*
in Mediolanen. Prioratus ſuper mixtu-
ra, *& filijsfamilias 15. Iunij 1705.*
§. 1. *coram R. P. D. meo Priolo*, quia pro
deſumenda qualitate familiari totam
vim fecit in reſeruatione pro Domo,
& familia de Mantegatijs, & ſic in
familia conſiderata de per ſe, & ſtri-
ctè ſumpta, & licèt etiam ibi reſer-
uatio legatur in poſterioribus Breui-
bus Sixti IV., & Innocentij VIII.
pro poſteris, & ſucceſſoribus, nihi-
lominùs habita fuerat relatio ad il-
lud Pauli II., in quo apparet Iuſ-
patronatus fuiſſe reſeruatum pro il-
lis de Domo Mantegatia, eorum-
que poſteris, & deſcendentibus, &
ſic verbum *ſucceſſores* non fuiſſe ac-
cipiendum in tota ſua latitudine, ſed
reſtrictum ex ſubiecta materia, & ab
antecedenti Breui Pauli II., vt de-
clarat eademmet deciſio §. *Abſque eo*
quod, ac altera 29. Ianuarij anni præ-
teriti §. *Siquidem coram R. P. D. meo*
Caffarello, quod non ſic eſt, quando
reſeruatio fuit facta pro hæredibus,
& ſucceſſoribus quibuſcumque de
familia in infinitum, cum tunc gene-
ralitas verborum apta in ſe com-
10 prehendere quoſcumque hæredes
ſanguinis, magis confirmet verbum
Domus, & Familiæ non eſſe acci-
piendum in rigoroſa quidditate, &
eſſentia, ſed in ſenſu magis lato im-
portante tàm agnatos, quàm cogna-
tos, ſaltèm per poſteriùs in defectum
agnatorum *Rota decif. 80. num. 4.*, *&*
ſequen. coram Cerro, & decif. 311. n. 12.
coram Peutinger., *& decif. 546. num. 9.*
coram Bich.

Quatenùs tamen admittendum
fuiſſet, Teſtatorem habuiſſe reſpe-
ctum ad agnationem, ac conſtituiſſe
Iuſpatronatus familiare agnatitium
propriè, & ſtrictè ſumptum, nihilo-
minùs indubitantèr apparuit, inſti-
tuendum fuiſſe Dominicum, quan-
doquidem Iannutius, & ſorores, qui
illum præſentatunt ſunt filij, & hæ-
11 redes Portiæ, quæ tanquàm vltima
de familia Tenaliorum tàm vocata,
erat comprehenſa in Iurepatronatus,
quamuis gentilitio ratione agnatio-
nis, quam fœmina orta ex familia
conſeruat quouſque viuit, vt firmat
Modern. Roman. diſcept. Eccleſiaſt. 264.
num. 1. par. 1., *Rot. in Marſicana Bene-*
ficij 3. Iunij 1698. §. *At ſecùs coram*
bon. mem. Vrſino, *& in Comen. Cappel-*
laniæ 4. Maij 1703. §. *Sublata coram*
R. P. D. meo Priolo, *& in Romana Cap-*
pellania 25. Nouembris 1705. §. *Quo-*
niam coram R. P. D. meo Anſaldo; Ex
quo ſequitur in eadem tanquàm vl-
tima de agnatione, & linea vocata ef-
fectum fuiſſe hæreditarium, & ſpe-
ctare ad Iannutium, & ſorores eius
12 filios, iuxtà vulgatum *conſilium An-*

carani 81., *Rot. deciſ.*667. *num.*11.
*par.*18. *recent.*, *& in dicta Aſten. Iu-
riſpatronatus* 14.*Ianuarij* 1698.*coram
Eminentiſs.Caprara penès Balducc.de-
ciſ.,& res iudic.tit.*3.*deciſ.*2.*num.*22.,
& 23., *& in dicta Romana Cappella-
nia* §. *Addito coram R. P. D. meo An-
ſaldo*.

Nec refert Portiæ ſuperuixiſſe
Dominicum agnatum, cuius non
probant Iannutij ſe eſſe hęredes;quia
quidquid ſit quoad vocem Andronici
delatam Dominico, quoad vocem
tamèn Andreæ Iuſpatronatus effe-
ctum fuit hæreditarium in Portia, &
tranſmiſſum in eius hæredes, quo-
13 niam licèt vnus, & idem Patrona-
tus non poſſit diuerſimodè iudicari,
& eſſe pro vna parte gentilitium, &
pro altera hæreditarium; Cum dictæ
qualitates pugnent inter ſe, & vna
alteram deſtruat *Rocc. diſput.iur.*193.
*num.*13., *Rot.deciſ.*102.*num* 4.*coram
Cerro*; Nihilominùs quandocumque
iuſpatronatus vſque ab initio non
extitit penès vnum, vel penès plu-
res ex eodem fonte prouenientes,
eamdemque vocem conſtituentes,
vt eſt in præſenti, tunc non repugnat,
vt in vna linea, & voce efficiatur
hæreditarium, ac in alia remaneat
gentilitium, cum tali caſu, & ſi ipſius
Iuris ſubſtantia habitualiter, & in
abſtracto ſit indiuidua, quoad exer-
citium tamèn, alioſque effectus tot
ſunt diuerſa iura, quot ſunt diſtinctæ
voces, aut vocom partes, quæ ta-
men dari non poſſunt, quandocum-
que vſque ab initio in iurepatrona-
14 tus gentilitio ſequuta non fuiſſet di-
uiſio in partes, ſed vnum extitit, in
quo non licet conſtituere, ſed diui-
dere portiones, aut ratas *Card. de
Luc.de Iurepatr.diſc.*60.*num.*29., *Pal-
ma Nepos alleg.*159.*num.*29., *Rot.de-
ciſ.*798.*n.*26.*corom Merlin.deciſ.*288.
num 4.*par.*5.*recent.*

Qualitas autem hæreditaria reſpe-
ctu Portiæ remanſit probata ex præ-
ſentatione aliàs facta vſque de an-
no 1691.titulo hæreditario, quo ve-
rò ad Portiam reſpectu Andreæ pro-
cedendo iuxtà ſuppoſitum Prouiſi ab
15 Ordinario; Quod res ſit in iure pa-
tronatus mixto; ſatis eſt verifica-
tio qualitatis hæreditariæ in habi-
tu, & in potentia *Rot.in Romana Be-
neficiatus S.Laurentij in Damaſo* 6.*Fe-
bruarij* 1688. §.*Non refragante coram
Card.Caccia*, *& in Mantuana Benefi-
cij* 3.*Iunij* 1689. §.*Quin ad effectum
coram bon.mem.Vrſino*, *& in Romana*,
ſeù Parmen. Iuriſpatronatus 13.*De-
cembris* 1700. §.*Ex his probata coram
Reuerendiſſimo D. meo Decano*, quæ
qualitas habitualis hæreditaria non
poteſt cenſeri ſublata ex Statuto Ca-
ſtrenſi fœminarum excluſiuo, nedùm
quia Andreas Pater Portiæ nullum
reliquit maſculum, ſed ſolummodò
Bernardinam, & Portiam, quo caſu
ceſſat diſpoſitio Statuti ceſſante con-
16 curſu, & intuitu maſculorum *Rot.
deciſ.*111.*num.*31.*coram Otthobon.*,
*& deciſ.*165.*num.*7.*par.*19.*recent.* ve-
rùm etiam quia ſimilia Statuta non
habent locum in iurepatronatus
17 mixto, quod defertur iure ſangui-
nis ex mera Inſtitutoris præordina-
tione *Modern.Roman.diſcept.Eccleſ.*4.
*num.*16.*fol.*82.*par.*1., *Rot.in dicta
Mantuana Beneficij* 3. *Iunij* 1689.
§.*Nec ſubſiſtit coram bon. mem. Vrſino
confirmata* 20. *Maij* 1690. *coram
Card.Caccia*.

Tandem non obfuit vltimum ſta-
tum eſſe vti de libero ex poſtrema
collatione Sedis Apoſtolicæ effectua-
ta vſque ad obitum Cioiæ poſtremi
Beneficiati, itàut collatio infringi
non poſſit, niſi clarè conſtet de Pa-
tronatu per tria clara illa docu-
menta rei iudicatæ, videlicèt con-
18 feſſionis partis, aut publici Inſtru-
menti nullam admittentia exceptio-
nem *Rot. deciſ.*435.*ſub num.*4. *par.*2.
recent., *& deciſ.*641.*num.*9., *& coram
Merlino deciſ.*498. *num.*13. *coram
Cerro*, *& in Mediolanen. Cappellaniæ*
22. *Iunij* 1703.*coram Reuerendiſſimo
D. meo Decano*; Quia vltra quod ex
ſupradictis duratio, ac competentia
pa-

patronatus clarè conſtat ex Inſtrumento fundationis ad fauorem Iannutij, & ſororum, nihilominùs remanet æquiuocum, nec præſtare valet normam pro futuris vacationibus, pro quo ſtabiliendo DD. animaduerterunt, gratiam Apoſtolicam emanaſſe ſub duplici narratiua, prima quod iuſpatronatus ex fundatione, vel dotatione olim exiſtebat, tunc verò liberæ collationis erat. Altera autem eumdem Cioiam ſupplicantem, & quondam Tullium Andream Picciarellum diuerſimodè, & nullitèr præſentatos fuiſſe, ac quod occaſione præſentationum huiuſmodi inter eos, ac etiam prætenſum patronum lis adhùc pendebat indeciſa, & ſub hac tamen narratiua emanauit gratia cum ſolita clauſula, *dummodò lis pendeat in deciſa, & tempore præſentium non ſit in ea alicui ſpecialiter ius quæſitum*; Ideoque cum gratia innitatur liti pendenti inter Patronos, dùm in parte diſpoſitiua Beneficium confertur, quatenùs lis pendeat, quæ conditio eſt tota ſubſtantia gratiæ, non poteſt oriri vlla firmatio ſtatus tanquàm de libero, vel quia gratia ſolùm proceſſit occaſione iuriſpatronatus litigioſi, nè interim Beneficia ex diuturnitate litis longeuam patiantur vacationem *Rot. deciſ.*35.*num.*1., & 2.*coram R.P.D. meo Anſaldo*, & *in Vercellen. Canonicatus* 30.*Iunij* 1704.*coram R.P.D.meo Caſfarello Alma Vrbis Gubernatore*, & *in Fauentina Beneficij* 24. *Aprilis* 1704. §. *Lis quippe coram Me*: Præcipuè cum ſuper exiſtentia Patronatus iam præceſſiſſet ſententia Ordinarij, vel ex quo remanſit incertum, an A.C. tunc Thomatus fuerit exequutus litteras Apoſtolicas potiùs ex vna, quam altera cauſa *Rota deciſ.* 241. *num.*26., & *deciſ.*368. *num.*11.*coram Bich.*, & *deciſ.*152. *num.*10. *par.*10. *recent.*

Imò cum prædicta ſententia lata ab Ordinario in contradictorio Iudicio cum Promotore Fiſcali declaraſſet conſtare de Iurepatronatus ad excluſionem libertatis Beneficij vnà cum tranſitu in rem Iudicatam, iſte potiùs viſum fuit, quod eſſet vltimus ſtatus contra libertatem Beneficij tanquàm certus, & ſeruatis ſeruandis emanatus, nullatenùs autem ſententia A. C. Thomati tanquàm, vt prædictum eſt, incerta, & æquiuoca *Rota dec.*290.*n.*21.*par.*18., & *deciſ.*268. *n.*14., & 15.*par.*11., & *in Florentina Canonicatus* 2. *Iulij* 1706.§.*Hinc non obſtat coram R.P.D. meo Priolo*.

Et ità vtraque &c.

Bononien. Fideicommiſſi.

Ven. 18. *Ianuarij* 1707.

ARGVMENTVM.

Vbi fœminarum excluſio concepta non fuit independentèr à vocatione maſculorum, & per modum regulæ, deficiente linea maſculina fœminæ agnatæ admittuntur per poſterius. Detractiones ex quibus bonis detrahantur & quando præſumantur conſumptæ.

SVMMARIVM.

1 *Ægidiana Conſtitutio non habet locum inter perſonas Eccleſiaſticas.*

2 *Vocatio proximioris agnati verificatur etiam in fœmina deſcendente ab agnato.*

3 *Etiamſi ſit Monialis.*

4 *Præcipuè in excluſionem deſcendentium à fœmina remotiori.*

5 *Monialis emittens profeſſionem in Monaſterio capaci acquirendi conſeruat iura agnationis, & ſanguinis ad effectum ſucceſſionis.*

6 *Deficientibus lineis vocatis vltimus maſculus poteſt de bonis fideicommiſſarijs ad libitum diſponere.*

7 *Nec fœmina licet agnata poteſt admitti in concurſu hæredis vltimi maſculi, ſi fideicommiſſum ſit agnatitium.*

8 *Fœminarum excluſio quando dicatur facta per modum regulæ.*

9 *Perpetua ſolummodo maſculorum vocatio, cum poſſit importare ſolam ſexus prædilectionem, non arguit fœminarum excluſionem per modum regulæ.*

10 *Agnatio poteſt eſſe contemplata reſpectu aliquarum ſubſtitutionum, non autem aliarum ſaltèm per poſterius.*

11 *Teſtator dum agnationem, quam voluit expreſſit ſi aliquo in caſu non expreſſit cenſetur noluiſſe.*

12 *Verba=*alios proximiores agnatos *vti repetitiua ſimilium intelligi debent de agnatis maſculis ſupra vocatis.*

13 *Verbum =* alios *intelligitur ſtare demonſtratiuè, non reſtrictiuè quando ex alia intelligentia recederetur à regula.*

14 *Et regulariter importare ſolet diuerſa ab expreſſo.*

15 *Teſtator in dubio cenſetur ſe conformaſſe diſpoſitioni Statuti vocanti fœminas per poſterius.*

16 *Identitas probata remanet ex deſcriptione facta in Teſtamento fideicommittentis.*

17 *Item ex deſcriptione facta in tranſactione vti de bonis fideicommiſſariis.*

18 *Deſcriptio bonorum facta in Inuentario poſteriori vti erronea non attenditur,* & num.22.

19 *Inuentarium tutelare extra caſum fauoris pupilli contra Tutorem, & eius hæredes non probat.*

20 *In Ceſſionarium cenſetur tranſlatum omne Ius ad fauorem cedentium canonizatum.*

21 *Acquiſitio facta à fideicommittente probat dominium ad fauorem fideicommiſſi.*

23 *Legitima non poteſt detrahi ex fideicommiſſo particulari, non excuſſa prius hæreditate.*

24 *Fructus percepti ab vlterioribus grauatis imputantur in Trebellianicam, ſecus à filiis primi gradus.*

25 *Detractiones dotis maternæ, & legitimæ præſumuntur conſumptæ ſtante defectu inuentarii, & conſiderabili bonorum alienatione.*

26 *Præſertim quando lis eſt contrà hæredes hæredis grauati, quibus incumbit probare alienationes factas non adæquare detractiones.*

DECISIO CXLI.

OBitus Nicolai de Roſſenis, qui inſtituit hæredem Eleonoram nunc profeſſam in Monaſterio Vrſolinarum Vrbis, vltra diſputationem ſuper fideicommiſſo Gandulphi, de qua in altero contemporaneo dubio cauſam etiam præbuit controuerſiæ ſuper duobus alijs fideicommiſſis, Antonij Mariæ nempè, ac Flotiani Senioris de Roſſenis; Fratres etenim de Guidottis deſcendentes per medium fœmininum à Ioanne Baptiſta obtinuerunt ab A. C. immiſſionem ad bona fideicommiſſaria Antonij Mariæ, & ſpecificè ad domum magnam poſitam in Cappella S. Laurentij Portæ Steriæ, ac Prædium Ponticuli vulgò *li Rimeſſoni* citata tàm Eleonora, quæ bona poſſidebat, tamquàm hæres Nicolai, quam Monaſterio SS. Naboris, & Fœlicis ad cauſam admiſſo ex perſona Mariæ Vinciguerræ Monialis Sororis Nicolai defuncti, cui reſeruata fuerunt iura tàm prò nonnullis prætenſis detractionibus, quàm pro alijs fideicommiſſis, quæ ad fauorem eiuſdem Sororis Mariæ purificata prætendebantur, ac deuoluta per appellationem cauſa ad Rotam coram bon. mem. Muto prodijt reſolutio eſſe locum Egidianæ, obtenta tamen per Monaſterium SS. Naboris, & Fœlicis noua audientia fuit interim inita tranſactio inter Monaſterium Vrſolinarum ex perſona Eleonoræ, & Fratres de Guidottis, ac inſtaurata inſtantia ex parte Monaſterij Sanctorum Naboris, & Fœlicis dubitaui, *An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis, vel ſit danda immiſſio, & reſpectiuè retentio* fuit reſolutum dandam eſſe Immiſſionem, & reſpectiuè retentionem iuxtà modum infrà exprimendum.

Prætermiſſa ſiquidem fuit prima

pars

pars dubij, quia cum hodiè contro-
uerſia ſit intèr duo Monaſteria, non
poteſt eſſe locus Ægidianę, quę tunc
ſolum ſibi vindicat locum, quando
1 res verſatur intèr Perſonas Laicales,
non autem Eccleſiaſticas, vt ſunt
Monaſteria inuicem contendentia,
*Modernus Aſcul. ad ſtatut. Vrbis an-
not. 44. art. 8. num. 844. Rota dec. 162.
num. 7. coram Celſo, & deciſ. 108.
num. 4. coram Priolo*, & per conſe-
quens non potuit ſtari in deciſis co-
ram bon. mem. Muto, vbi fuit di-
ctum, eſſe locum Ægidianæ.

Accedendo ergo ad Immiſſionem
quoad bona Floriani, illa fuit indul-
ta Monaſterio SS. Naboris, & Fœli-
cis, eius etenim fideicommiſſum
prius fuit conſtitutum ad fauorem
Marci Antonij, cui quandocumque
morienti cum filijs, & deſcendenti-
bus maſculis ſubſtituti fuerunt in
ſtirpes, & non in capita etiam per
ſubſtitutionem vulgarem, ac fidei-
commiſſariam ijdem filij maſculi, &
deſcendentes in infinitum, ac dece-
dente d. Marco Antonio ſine filijs, &
deſcendentibus maſculis Teſtator
ſubſtituit proprios fratres, & de-
ſcendentes Maſculos paritèr in infi-
nitum, & caſu quo ceſſaret linea di-
cti Marci Antonij, & ſimiliter linea
fratrum Teſtatoris, tunc ſubſtituit vl
timo illorum decedenti ſine deſcen-
dentibus maſculis alios proximiores
agnatos, qui tunc ſupereſſent de fa-
milia illorum de Roſſenis; Vndè cum
defecerint omnes Deſcendentes ma-
ſculi tàm Teſtatoris, quàm etiam
Fratrum, videtur factus locus vlti-
mæ ſubſtitutioni proximioris agnati
de familia, qualis eſt Maria Soror
2 Nicolai vltimi maſculi, quæ licet fœ-
mina, ac Monialis dicitur agnata, &
de familia Roſſena *Ger. Spin. conſ. 68.
n. 7. Rocc. diſput. Iur. cap. 4. nu. 8. Bal-
duccius ad Ramonum conſ. 100. n. 74.,
& ſeqq. Rota in Balneoregien. Beneficij
21. Ianuarij currentis anni cor. Me*, &
3 in ſpecie de fœmina Moniali *Alto-
grad. conſ. 96. num. 13., & ſeqq. poſt.
Cenſal. ad Peregrin., & deciſ. 556.
num. 8., & ſeqq. coram Bichio, &
deciſ. 433. num. 22. part. 12., & de-
ciſ. 392. numer. 5. part. 14. recen.*
præcipuè in excluſionem extraneo-
4 rum deſcendentium à fęmina remo-
tiori, *Fuſar. quaſt. 352. num. 12., &
42. Rot. dec. 392. n. 14. part. 14 rec.*;
& id non ſine ratione, quià, eo ipſo,
quod fęmina profeſſionem emiſit in
Monaſterio capaci acquirendi., &
retinendi bona, dicitur ſeruare iura
5 proximioritatis agnationis, & ſan-
guinis ad effectum ſucceſſionis, *Bald.
in l. prima num. 55. Cod. de Summa
Trinitat., & Fid. Catholic. Molin. de
Primogen. lib. primo cap. 13. num. 73.
Argell. de acquir. poſſeſſ. quaſt. 8. ar-
tic. 29. num. 775. Rot. coram Duno-
zett. Iun. deciſ. 938. num. 1. cor. Bi-
chio dec. 556. n. 8., & in Reatina Ma-
nutentionis, ſeù fideicommiſſi 31. Mar-
tij 1702. §. Proue neque coram
R. P. D. meo Scotto, & in Romana
Caſalis Aguzzami 19. Iunij 1705. §.
Nec rationes coram R. P. D. meo
Omanna*.

Nec obſtat per deficientiam lineæ
maſculinæ Marci Antonij hæredis
inſtituti, ac etiam fratrum Teſtato-
ris per obitum Nicolai abſque filijs
fideicommiſſum in eodē effectu fuiſ-
ſe liberum, itaut de bonis ad pro-
6 prium beneplacitū diſponere potue-
rit fauore Eleonoræ ad *Text. in l.
cum Pater §. Liberius ff. de leg. 2. Al-
tograd. conſ. 80. num. 90. lib. 2. Ro-
ta coram Priolo deciſ. 344. num. 22.,
& deciſ. 410. in fine part. 19. recent.,
& in Romana, ſeù Florentina fidei-
commiſſi prima Iunij 1682. §. Sed bo-
na &c. coram Reuerendiſs. Turonen.,
& in Romana Donationis, ſeù Primo-
geniture de Aldobrandinis 20. Iu-
nij 1692. §. Et ex his in fine co-
ram Reuerendiſs. D. meo Decano, &
in Bononien. ſeu Imolen. Bonorum ſu-
per bono Iure 12. Iunij 1693. §. Vl-
tra, quod coram bon. memor. Vrſi-
no*; Etiamſi adſit Maria Monialis
agnata, ex quo proprium ſit fidei-

commiſſi agnatitij, vt aſſerebatur
præſens, quod primò videtur præ-
ſeferre vocationem lineæ maſculi-
næ filiorum, & deſcendentium ab
hærede inſtituto, ſecundò verò li-
neæ pariter maſculinæ deſcenden-
tium à Fratribus Teſtatoris, ac vlti-
7 mo agnatorum proximiorum red-
dere libera bona penès vltimum ma-
ſculum etiam in exclusionem ſubſi-
diariæ admiſſionis fęminæ agnatæ in
concurſu hæredis quantumuis ex-
tranei vltimi maſculi, *Rot. in Ferra-
rien. Bonorum* 12. *Maij* 1687. §. *At-
que ex his ceſſat coram bon. memor.
Vrſino confirmat.* 16. *Ianuarij* 1688.
§. *Nec ex inde coram eodem, & in
Romana Primogenitura de Aldobran-
dinis coram eodem Vrſino poſt Card. de
Luca ad materiam de fideicommiſſis
diſc.* 27. *num.* 1., & 12. Quoniam
DD. rectè ponderatis omnibus Te-
ſtamenti locis deprehenderunt, fidei-
committentem non conſideraſſe
agnationem independenter, & de per
ſe, & vt dicunt per modum regulæ
cum perpetua fœminarum excluſio-
ne, etiam in finali ſubſtitutione pro-
ximiorum de agnatione, in quibus
etiam voluerit agnationem conſer-
uari, & conſequutiuè ad communem
8 pariter admiſſionem vſus fuit verbis
tractum ſucceſſiuum denotantibus,
vt erat caſus deciſionum in obiecto
allegatarum, & animaduertit *Rot. in
Bononien. fideicommiſſi de Volt.* 20.
Maij 1692. §. *Talis altera coram Re-
uerendiſs. D. meo Decano, &* 27. *Apri-
lis* 1695. §. *Etenim coram R. P. D.
meo Scotto* 27. *Maij* 1696. §. *Prout
neq. coram bo. me. Muto*, ſed ſolùm il-
lam argui ex perpetua vocatione ma
9 ſculorum, quæ cum æquè benè im-
portare poſſit ſolam ſexus prædile-
ctionem *Card. de Luc. de fideicom. di-
ſc.* 35. *num.* 5. *Rot. deciſ.* 702. *num.* 3.
coram Cerro, & dec. 145. *num.* 7. *co-
ram Celſo, & deciſ.* 472. *num.* 13., &
14. *part.* 19. *recent.* non exindè ſe-
quitur, vt per deficientiam maſcu-
lorum ſaltem per poſterius non fue-
rint comprehenſæ fœminæ agnatæ
Proximiores, quas verba vltimæ ſub-
ſtitutionis iuxta propriam indolem
10 etiam comprehendunt, cum non re-
pugnet, vt agnatio ſit contemplata
reſpectu aliquarum ſubſtitutionum,
non autem aliarum ſecundariò præ-
ſertim, & finaliter adiectarum *R. P.
D. meus Anſaldus in additione ad de-
ciſionem* 46. *num.* 16. *coram eodem,
Rota in Romana ſeù Reatina fideicom-
miſſi de Vincentinis* 6. *Februarij* 1702.
§. *Etenim coram R. P. D. meo Scot-
to, & in dicta Balneoregien. Beneſi-
cii* 21. *Ianuarij currentis anni* §. *Ra-
tio autem coram Me*; Accedente
in horum comprobationem, quod
Teſtator vbi voluit in antecedenti-
bus ſubſtitutionem ad ſolos maſcu-
los reſtringere, id iterato, & expreſ-
sè dixit, vnde ſi illam etiam voluiſ-
11 ſet in poſtrema ſubſtitutione proxi-
miorum agnatorum, vtique illam
expreſſiſſet, nec contentus fuiſſet
illis verbis generalibus aptis com-
prehendere tàm maſculos, quàm fę-
minas *Rodulphin. alleg.* 11. *num.* 4.
Bonden. collect. 34. *num.* 116. *par.* 12.
Rot. coram Vbald. deciſ. 475. *num.* 2.,
& *deciſ.* 46. *num.* 20., & 21. *coram
Dunozets. Iun.*

Prædictam autem abſolutam, &
regularem contemplationem agna-
tionis ad effectum perpetuæ exclu-
ſionis fęminarum etiam per poſterius
non viſa fuit importare particula
12 *alios Proximiores Agnatos, qui tunc
ſupereſſent de familia de Roſſenis*,
quaſi quod vti *reperitiua* ſimilium
præſeferat eoſdem maſculos proxi-
miores de Familia, quos in præce-
dentibus ſubſtitutionibus Teſtator
ſemper vocauerat *Manſius conſul.* 503.
num. 12., & *conſult.* 541. *num.* 10.
Bonden. collect. 28. *num.* 42. *Rot. de-
ciſ.* 493. *num.* 23. *cor. Biebio, & de-
ciſ.* 272. *num.* 10., & *ſeqq. cor. Bu-
ratto*, quia cum in eadem ſubſtitu-
tione non fuerit repetita qualitas
maſculinitatis, ad ſummum oriri
poteſt, vt maſculis proximioribus

de

de agnatione exiſtentibus fuerit illis
conceſſa prælatio, ſecùs verò in eo-
rum defectum, tali enim caſu cum
fęminæ ſint comprehenſæ in genera-
li denominatione agnatorum ad ef-
fectum non recedendi à regula, ver-
13 bum *alios* non cenſetur ſtare reſtri-
ctiuè ad ſolos agnatos rigoroſè com-
prehendentes maſculos tantùm, ſed
potiùs demonſtratiuè ad ſubſtitutos
proximiores agnatos in genere com-
prehendentes etiam fęminas, *Torr.
de maiorat. Ital. part. 2. quæſt. 53.
num. 42. Knipſchild. de fideicommiſſis
famil. nobil. cap. 1. num. 38., & 60.
Rot. deciſ. 78. num. 2. coram Emerix
Seniore, & deciſ. 308. num. 9. par. 14.
recent.* Dictio enim *alios* importare
14 regulariter ſolet vt plurimum diuer-
ſa ab expreſſis ad *Text. in leg. ſi fun-
dum 83. §. Si Libertus ff. de legat. 1.
Decian. conſ. 24. num. 99. lib. 1. Pariſ.
conſ. 92. num. 5. lib. 1. Barboſ. tractat.
var: dictione 26. num. 17. Rot. de-
ciſ. 549. num. 10. coram Vbaldo, &
deciſ. 41. num. 5. coram Roxas*, eo-
que magis quando habemus Statu-
tum Bononienſe admittens fęminas
poſt maſculos, ex veriſimili quippè
eiuſdem Teſtatoris mente adeò dili-
gentis proprium ſanguinem creden-
dum non eſt, voluiſſe perpetuò ex-
cludere fęminas agnatas, tribuendo
licentiam vltimo maſculo diſtrahen-
di bona fideicommiſſaria etiam in
extraneum contra etiam diſpoſitio-
15 nem Patrij Statuti, cui in dubio ſem-
per præſumendum eſt ſe conformaſſe
*Rot. deciſ. 124. num. 22., & 44. poſt.
modern. Aſculan. ad ſtatutum Vrbis,
& deciſ. 587. num. 19., & deciſ. 595.
num. 3. part. 19. recent.*

Bona verò ſubiecta prędicto fidei-
commiſſo Floriani, & ſuper quibus
cadere debet immiſſio, DD. cenſue-
runt, eſſe medietatem domus poſi-
tæ in Cappella S. Laurentij Portæ
Steriæ, quam ſcribentes conuene-
runt prouenire à prædicto fideicom-
miſſo, & de facto etiam legitur enun-
ciata in Teſtamento Floriani, & de-
ſcripta in eius Inuentario, ac in Tran-
ſactione inita de anno 1551. fuit re-
ſtituta vti fideicommiſſaria Floriani
à PP. S. Michaelis in Boſco poſt obi-
tum alterius Floriani vltimi deſcen-
dentis Teſtatoris in eorum Religio-
ne profeſſi filij fratrum fideicommit-
tentis; Ità pariter ſub eodem fidei-
commiſſo comprehendi debet Præ-
dium appellatum *Palazzo de Roſſeni*,
cum ſimili modo fuerit deſcriptum in
prædicto Inuentario bonorum hæ-
reditariorum Floriani, ac ſub ea-
dem qualitate relaxatum in citata
Tranſactione anni 1551. cum ex his
pluſquàm euidentèr cenſeatur pro-
bata identitas, prout loquendo de
16 deſcriptione, ſeù expreſſione facta
in Teſtamento fideicommittentis,
*Gobb. conſult. 82. num. 8. Card. de Lu-
ca de fideicommiſſ. diſc. 194. num. 11.
Vrceol. deciſ. Florentin. 15. num. 4.
Rot. deciſ. 624. num. 15. coram Cer-
ro, & deciſ. 295. num. 4. coram Celſo
R. P. D. meus Anſald. in additione ad
deciſ. 49. num. 29. coram eodem, & in
Spoletana fideicommiſſi* 13. *Febr.* 1699.
§. Incohando coram R. P. D. meo Priolo,
& de deſcriptione facta in Inuentario
*Ciroc. diſcept. 61. num. 36. Card.
de Luc. de hæred. diſc. 17. num 12.
Manſ. conſult. 386. num. 2. Rot. dec. 507.
num. 27., & deciſ. 926. num. 5. co-
ram Cerro, & in Ariminen. fideicom-
miſſi de Bandis 15. Aprilis* 1701. *§. Et
quidem* in fine, & *§. Cenſuerunt
coram R. P. D. meo Scotto*, & de-
mùm de deſcriptione facta in Tranſa-
ctione vti de bonis fideicommiſſarijs
*Rot. deciſ. 332. ſub num 1., & de-
ciſ. 348. num. 5. coram Emerix Iun.,
& in Romana Immiſſionis 3. Februa-
rij* 1701. *§. Certiùs quià coram Reue-
17 rendiſs. D. meo Decano, & in Bono-
nien. fideicommiſſi de Griffonibus 21.
Ianij præteriti coram R. P. D. meo
Omanna.*

Nec obſtat, idem Prædium fuiſſe
deſcriptum etiam in Inuentario Gan-
dulphi, non ſolùm ex quo dùm con-
ſtat, illud prouenire ab hæreditate
Flo-

Digitized by Google

Floriani, non poteſt attendi deſeri-
18 ptio facta in poſteriori Jnuentarin,
tanquàm erronea, *Card. de Luc. de
dote diſc.* 156. *num.* 29., *Rot. coram
Bichio deciſ.* 396. *num.*35., *&* in ci-
tata *Bononien. Fideicommiſſi de
Griffonibus* §. *Finali coram* R.P.D.*meo
Omanna*, verùm quia poſtremum eſt
tutelare, in quo fuerunt deſeripta
omnia bona etiam prouenientia ab
antiquis fideicommiſſis abſque vlla
diſtinctione, & per conſequens ex-
19 tra caſum fauoris Pupilli contra Tu-
torem, & eius hæredes nnn probat,
Rot. deciſ. 492. *num.* 2. *coram Caua-
ler.*, *& deciſ.* 88. *num.* 24. *part.* 7.,
recent.

Gradum ſubſequentem faciendo
ad fideicommiſſum Antonij Nariæ il-
lius purificatio viſa fuit clara ad fa-
uorem DD. de Guidottis, cum Te-
ſtator in defectum omnium maſculo-
rum ex Ioanne Baptiſta filio, & ſub-
ſequentèr filij Primogeniti Antonij
eiuſdem Teſtatoris conſobrini ſub-
ſtituerit Primogenitum maſculum
proximinrem ex linea dicti eius filij
etiamſi eſſet ex filia, quare defuncto
Nicolao nepote, & Gandulpho filio
Ioannis Baptiſtæ hæredis ſine filijs,
pariterque defecta priùs linea Anto-
nij ſecundo loco vocata, immiſſio
debita fuit Domino Senatori Gui-
dotto deſcendenti ex Paula Ioannis
Baptiſtæ pronepte, iuxtà deducta in
deciſione emanata coram bon. mem.
Muto 17. Martij 1702., cum quibus
DD. pertranſierunt, & conſequen-
tèr bonorum prædicto fideicommiſſo
ſubiectorum concedenda fuit pro ra-
ta retentio ad fauorem Eleonoræ
Profeſſæ in Monaſterio Vrſulinarum
20 eorumdem ceſſinnariæ, in quam oc-
caſione Iurium ceſſionis obtentæ in
tranſactione cenſetur translatum om-
ne Ius ad fauorem cedentium cano-
nizatum *ad Text. in leg.* 1. *ff. de
obligat.*, *& act.*, *& l. licet Cod. qui po-
tior. in pignor. hab.*, *Rota deciſ.* 302.
num. 5. *coram Celſo*, *& deciſ.* 1248.
num. 2. *coram Emerix*;

In dicto autem fideicommiſſo
comprehenſum iudicari debuit Præ-
dium in vocabulo *Panicale*, tamquã
acquiſitum ab eodem Antonio Maria
21 *Summario Vrſulinarum nu.* 9., quod
ſufficere ad probandum dominium
ad fauorem fideicommiſſi dixit *Rota*
in citata *Ariminen. fideicommiſſi Ban-
di de Bandis* 15. *Aprilis* 1701. §. *Et
quidem coram R. P. D. meo Scot-
to*, *& in Romana*, *ſeù Albanen. Pe-
cuniaria* 27. *Aprilis* 1702. §. *Vltimo
coram R. P. D. meo Anſaldo*, ſicuti
etiam alterum in Contrada *li Rimeſ-
ſoni*, cum hoc minimè impugnaretur
eſſe fideicommiſſo ſubiectum, & ſi
enim fuerit deſcripta in Inuentario
22 bonorum hæreditariorum Gandul-
phi, conſtito tamen de patenti erro-
re attendi debet eius qualitas ante-
cedens iuxta authoritates ſuperiùs
adductas in §. *Non obſtat*.

Neque ſubſiſtens fuit immiſſio ex-
petita ad prædicta duo Prædia ex ca-
pite detractionum dotis, videlicèt
Catharinæ Ghisleriæ Vxoris fidei-
committentis, ac Legitimæ, & Tre-
bellianicæ debitarum Ioanni Bapti-
ſtæ Teſtatoris filio, quia præter-
quamquod prædicta inſtantia incom-
petens fuiſſet quoad Prædium *delli
23 Rimeſſoni*, ſuper quo conſtitutum
fuit particulare fideicommiſſum, &
ſic expers eſſe debet à prædictis de-
tractionibus non excuſſa priùs here-
ditate, *Peregrin. de fideicommiſſ.
art.* 4.; *& ſeqq.*, *Fuſar. de ſubſtit.
quaſt.* 692. *num.* 4., *& ſeqq.*, *Gra-
tian. diſcept.* 700. *num.* 23. *Vrceol. de-
ciſ. Florentin.* 41. *num.* 17. *Rot. de-
ciſ.* 39. *num.* 3., *& ſeqq. coram Du-
ran.*, *& deciſ.* 693. *num.* 10. *coram
Buratt. dec.* 79. *n.* 14. *par.* 19. *rec.*, *&
in Ceſenaten. Immiſſionis* 10. *Maij*
1697. §. *Sed neque coram R P. D.
Priolo*. In ordine ad Trebellianicam
illa cenſeri debet conſumpta ex fru-
ctibus per Gandulphum Teſtatoris
nepotem perceptis, cum illi ſecluſis
filijs primi gradus ſi ab vlterioribus
vocatis fuerint in Trebellianicam

re-

24 veniant imputandi, *Mangil. de Imput. quæſt. 125. num. 1., & 18., Rota in Bononien. fideicommiſſi 9. Ianuarij 1699. §. Denique, & 11. Decembris eiuſdem anni coram R. P. D. dell'Olmo, & in Bambergen. Immiſſionis 28. Iunij 1700. §. Etenim coram R. P. D. meo Scotto, & in Romana fideicommiſſi de Mattiettis 19. Aprilis 1701. §. Nec refragante coram R. P. D. meo Anſaldo*.

Pariqne facilitate corruit prætenſio dotis maternæ, & Legitimæ. Cum enim idem Ioannes Baptiſta primus hæres grauatus nullum confecerit Inuentarium, & alienauerit conſiderabilem quantitatem Prædij Pancialis pretio librarum 4000., *Summario Vrſulinarum num. 12.*, ac altero reſponſionis earumdem *nn. 2.,*
25 *& 3.*, prædictæ detractiones exiſtimandæ ſunt conſumptæ, donèc contrarium probetur, cum inter conſumptionis, vel ſubtractionis ſuſpiſpio, & præſumetnt, alia extitiſſe bona, de quibus factæ fuerint detractiones, *Peregrin. de fideicom. art. 39. num. 14. Adden. ad Gregor. dec. 185. num. 6., Rot. deciſ. 265. num. 19. coram Merlin., & deciſ. 349. num. 7., & ſeqq. coram Peutinger., & dec. 21. num. 15. coram R. P. D. meo Anſaldo, & in Bononien. fideicommiſſi de Burzanis 16. Ianuarij 1697. §. Nec ad retardandam, & §. Neque &c., & 21. Februarij 1698. §. Neque coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, præſertim quando diſceptatur non contra tertios Poſſeſſores, ſed contra hæredes hære-
26 dis grauati, quibus incumbit probare alienationes factas non adæquare detractiones *Rot. deciſ. 384. n. 26., & ſequentibus par. 9., & deciſ. 362. num. 13. part. 19. recent., & dec. 115. num. 3. poſt modernum Aſculan. ad Statutum Vrbis*.

Et ita in hunc modum fuit reſolutum vtraque &c.

Bononien. Fideicommiſſi de Roſſenis

Ven. 18. Ianuarii 1707.

ARGVMENTVM.

Conſtito de fideicommiſſo anteriori datur reſtitutio in integrum aduerſus rem iudicatam fundata in fideicommiſſo poſteriori.

SVMMARIVM.

1 *Nullitate Sententiæ reiecta à Signatura Iuſtitiæ non debet illius validitas in dubium reuocari.*

2 *Conſtito de fideicommiſſo anteriori concedi debet reſtitutio in integrum aduerſus immiſſionem conceſſam ex fideicommiſſo poſteriori.*

3 *Immiſſio retardari non valet ſtante illiquiditate detractionum.*

DECISIO CXLII.

POſt ſequutum obitum Nicolai de Roſſenis, qui inſtituit hæredem Eleonoram nunc Profeſſam in Monaſterio Vrſulinarum Vrbis pendente Iudicio coram A.C. ad inſtantiam DD. de Guidottis ſuper Immiſſione ad bona fideicommiſſaria Antonij Mariæ de Roſſenis, ſe admiſit etiam ad cauſam Monaſterium SS. Naboris, & Fœlicis Bononiæ ex perſona Mariæ Sororis Nicolai prætendendo Immiſſionem ad bona fideicommiſſaria Antonij Mariæ ad fauorem illorum de Guidottis, inſtetit iterum coram eodem A. C. Monaſterium SS. Naboris, & Fœlicis, ac obtinuit Immiſſionem ad bona fideicommiſſaria Gandulphi, & ſignantèr ad Prædium *in vocabulo Palazzo di Roſſeno*, ac alterum in *Contrada Borgo Panicale*, quę ſententia cum fecerit tranſitum in rem iudicatam dubitani, *An conſtaret de cauſis reſtitutionis in integrum*, & reſponſum habui = *conſtare de cauſis iuxta modum*.

Talis antè reſtitutio non fuit conceſſa neq; ex capite nullitatis, quam prætendebat Monaſterium Vrſulinarum

rum

rum neque incompetentiæ Immiſſionis in genere ad bona fideicommiſſaria Gandulphi, quandoquidem reſpectu nullitatis, licèt A.C. pronunciauit ſecundam Sententiam poſt prolationem primę in cauſa agitata cum Fratribus de Guidottis, ad quam etiam fuerat admiſſum Monaſterium SS. Naboris, & Fœlicis, cum tamen habitus fuerit recurſus ad Signaturam Iuſtitiæ pro circumſcriptione, & eadem reſcripſerit *nihil de circumſcriptione, & de cauſis reſtitutio-*
1 *nis in integrum*, in dubium amplius reuocari non debet validitas, cum noſtrum Tribunal nunquam reuocare ſoleat in dubium Signaturæ reſcripta, vt ad rem dictum fuit *in Romana Reintegrationis 26. Mart. 1703. §. Validitas, & 2. Iunii eiuſdem anni coram Me, et in Bononien. fideicommiſſi de Griffonibus 4. Iunii 1704. §. Neque id coram R. P. D. meo Omano*, quo uerò ad Immiſſionem in genere nimis litteralis eſt vocatio Mariæ, cum Gandulphus poſt obitum Nicolai ſine filijs eamdem ſubſtituerit, quo fit, vt purificata dicta conditione iuſtiſſimè conceſſa fuerit Immiſſio, & conſequenter concedi non valuerit in hac parte reſtitutio in integrum ceſſante læſione.

Fundamentum ergo concedendæ reſtitutionis fuit quoad Immiſſionem in ſpecie ad Prædia in vocabulo *Palazzo de Roſſeni, e Panicale*, cum enim in altera mea contemporanea deciſione fuerit dictum primum eſſe ſubiectum fideicommiſſo Floriani Senioris, ac ſub eius Clypeo competijſſe Immiſſionem ad fauorem Monaſterij SS. Naboris, & Fœlicis; Alterum verò habitum fuerit ſuppoſitum fideicommiſſo Antonij Mariæ, non poterat ſine iniuſtitiæ nota ad eadem concedi immiſſio ex moti-
2 uo fideicommiſſi poſterioris Gandulphi, & per conſequens conſtito in hac parte de læſione eſſe debet locus reſtitutioni in integrum *Bartol. in l. 1. num. 8., et 29. Cod. ſi aduerſ. rem Iudicat. Rot. dec. 26. numero 1. coram R. P. D. meo Anſaldo, et deciſ. 649. num. 1., et dec. 677. num. 2. part. 19. recent.*, & alibi paſſim.

Et quamuis Monaſtrium Vrſulinarum exceperit retentionem etiam prædictorum bonorum ex capite detractionis legitimæ, & Trebellianicæ competentis Nicolao, & è conuerſo fuerint oppoſitæ plures alionationes per eumdem *factæ*, quæ red-
3 dere potuerunt illiquidas prædictas detractiones, ideò DD. firma remanente reſolutione quoad immiſſionem in genere reſpectu detractionum demandarunt, vt particularitèr videatur.

Et ità in hunc modum reſolutum fuit, vtraque &c.

Finis Partis Primæ.

VA1 1531246

Digitized by Google

165.
Sig.

Digitized by Google